

អភិធម្មវិជគ

ភាសាវត្ថុ ពុទ្ធិយកាត

៩៩

គ. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុស្ស ទុតិយោ ភាគោ
បុរេបហារកថា

[១] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។
អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ ភគោ តាមរាគោ តាម-
រាគបរិយុដ្ឋានំ តាមរាគសញ្ញាជនំ តាមោយោ តាម-
យោគោ តាមច្ចន្ទនិវរណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២] នត្ថំ អរហតោ ភគោ តាមរាគោ តាមរាគ-
បរិយុដ្ឋានំ តាមរាគសញ្ញាជនំ តាមោយោ តាម-
យោគោ តាមច្ចន្ទនិវរណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ
អរហតោ ភគោ តាមរាគោ តាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
តាមរាគសញ្ញាជនំ តាមោយោ តាមយោគោ តា-
មច្ចន្ទនិវរណំ ធា វត វេ វត្ថុញ អត្ថំ អរហតោ
អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

[៣] អត្ថំ បុព្វជ្ជនស្ស អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ អត្ថំ
តស្ស ភគោ តាមរាគោ តាមរាគបរិយុដ្ឋានំ តាមរាគ-
សញ្ញាជនំ តាមោយោ តាមយោគោ តាមច្ចន្ទនិវរ-
ណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ
អត្ថំ តស្ស ភគោ តាមរាគោ តាមរាគបរិយុដ្ឋានំ
។ បេ ។ តាមច្ចន្ទនិវរណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក
កថាវត្ថុ ទុតិយភាគ
បុរេបហារកថា

[១] (សកវច្ឆិស្ករថា) ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់
ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ (បរវច្ឆិ ឡើយថា) អើ ។ ភគៈ តាមភគៈ
បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមភគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ តាមភគៈ តាមោយៈ តាម-
យោគៈ តាមច្ចន្ទនិវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២] ភគៈ តាមភគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមភគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ
តាមភគៈ តាមោយៈ តាមយោគៈ តាមច្ចន្ទនិវរណៈ របស់ព្រះអរហន្ត
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ ភគៈ តាមភគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមភគៈ
សញ្ញាជនៈ គឺ តាមភគៈ តាមោយៈ តាមយោគៈ តាមច្ចន្ទនិវរណៈ
របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣] ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់បុព្វជ្ជន មាន ភគៈ
តាមភគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមភគៈ សញ្ញាជនៈ គឺ តាមភគៈ តាមោ-
យៈ តាមយោគៈ តាមច្ចន្ទនិវរណៈ របស់បុព្វជ្ជននោះ មានដែរឬ ។
អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុត្តៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន ភគៈ
តាមភគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ តាមភគៈ ។ បេ ។ តាមច្ចន្ទនិវរណៈ របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ នត្ថំ តស្ស
 រាគោ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋានំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទ-
 ដិវរណាត្ថំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បុដ្ឋដ្ឋនស្ស អសុច្ឆិសុត្តរិ-
 សដ្ឋិ នត្ថំ តស្ស រាគោ កាមរាគោ កាមរាគបរិយុដ្ឋា-
 នំ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទដិវរណាត្ថំ ។ ន ហេវំវត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។
 អាមត្តា ។ តេនដ្ឋេហិតំ ។ ហន្តុ ហិ មារកាយិកា
 ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។

[៦] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្ត-
 រិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ មារកាយិកានំ
 ទេវតានំ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំវត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧] នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវតានំ អសុច្ឆិសុត្ត-
 រិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថំ មារកាយិកានំ ទេវ-
 តានំ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ ទេវតា វត វេ វត្ថុព្វេ មារកាយិកា
 ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តរិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។

[៨] មារកាយិកា ទេវតា អរហតោ អសុច្ឆិសុត្ត-
 រិសដ្ឋិ ឧបសំហារន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ មារកាយិកា ទេវតា

[៤] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទវិវរណៈ
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិន
 ស្អាត របស់បុគ្គល មាន រាគៈ កាមរាគៈ បរិយុដ្ឋានៈ គឺ កាមរាគៈ
 ។ បេ ។ កាមច្ចន្ទវិវរណៈ របស់បុគ្គលនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
 ឬ ។ អើ ។ (ការបញ្ចេញ ទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត) មាន
 ដោយអត្តជ្ជម្តេច ។ ទំនងជាទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ
 ទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៦] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់
 ទេវតាជាពួកនៃមារ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ទេវតា ជាពួកនៃមារ មិន
 មានទេ ។ អើ ។ បើការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ទេវតាជាពួក
 នៃមារ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកជ័យម្រឹម អ្នកមិនគួរនិយាយថា ទេវតាជាពួក
 នៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ។

[៨] ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិន
 ស្អាត របស់ព្រះអរហន្តឬ ។ អើ ។ ទេវតា ជាពួកនៃមារ នាំយកការបញ្ចេញ

សិក្ខាយ វិមត្តិ បុព្វន្ត វិមត្តិ អបរន្ត វិមត្តិ បុព្វន្ត-
 បរន្ត វិមត្តិ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នសុ ធម្មេសុ
 វិមត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣] នត្ថិ អរហតោ សត្វំ វិមត្តិ ធម្មេ វិមត្តិ
 សង្ឃេ វិមត្តិ សិក្ខាយ វិមត្តិ បុព្វន្ត វិមត្តិ អបរន្ត
 វិមត្តិ បុព្វន្តបរន្ត វិមត្តិ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
 ន្នសុ ធម្មេសុ វិមត្តិតិ ។ អាមត្តា ។ ហាញំ នត្ថិ
 អរហតោ សត្វំ វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចស-
 មុប្បន្នសុ ធម្មេសុ វិមត្តិ ពោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ
 អរហតោ វិមត្តិតិ ។

[១៤] អត្ថិ បុដ្ឋជ្ជនស្ស វិមត្តិ អត្ថិ តស្ស សត្វំ
 មត្តិ ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នសុ ធម្មេសុ
 មត្តិតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហតោ វិមត្តិ អត្ថិ
 តស្ស សត្វំ វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
 ន្នសុ ធម្មេសុ វិមត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

មតិទុសក្កន្ធសិក្ខា មតិទុសក្កន្ធចំណែកខាងដើម មតិទុសក្កន្ធចំណែកខាង
 ចុង មតិទុសក្កន្ធចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មតិទុសក្កន្ធចមិដែលកើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដៃវេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣] មតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា មិន
 មានមតិទុសក្កន្ធចមិ មិនមានមតិទុសក្កន្ធចសង្ឃ មិនមានមតិទុស
 ក្កន្ធសិក្ខា មិនមានមតិទុសក្កន្ធចំណែកខាងដើម មិនមានមតិទុសក្កន្ធចំ-
 ណែកខាងចុង មិនមានមតិទុសក្កន្ធចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មិនមាន
 ក្នុងព្រះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
 ទេវ ។ អើ ។ បើមតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា
 ។ បេ ។ មិនមានមតិទុសក្កន្ធចមិដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មតិទុស
 របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១៤] មតិទុស របស់បុដ្ឋជ្ជន មាន មតិទុស របស់បុដ្ឋជ្ជននោះ
 ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មតិទុសក្កន្ធចមិដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដៃវេ ។ អើ ។ មតិទុស របស់ព្រះ
 អរហន្ត មាន មតិទុស របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។
 មតិទុសក្កន្ធចមិដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
 បច្ច័យ មានដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥] អត្ថិ អារម្ភតោ វិមត្តិ នត្ថិ តស្ស សត្វិ
 វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
 វិមត្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ បុដ្ឋន្ធនស្ស វិមត្តិ នត្ថិ
 តស្ស សត្វិ វិមត្តិ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
 ន្នេសុ ធម្មេសុ វិមត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៦] អត្ថិ អារម្ភតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។
 អាមត្តា ។ អារម្ភតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ តស្ស និស្ស-
 ប្នាតំ ។ អសំតប័តទាយិកសាយិកស្ស និស្សប្នាតំ ។
 អារម្ភតោ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ អសំតប័តទាយិកសាយិ-
 កស្ស និស្សប្នាតំ ។ អាមត្តា ។ យេ កេចិ អសន្តិ
 បិវន្តិ ទាយន្តិ សាយន្តិ សទ្ទេសញ្ញេវ អត្ថិ អសុចិ-
 ស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧] យេ កេចិ អសន្តិ បិវន្តិ ទាយន្តិ សាយន្តិ
 សទ្ទេសញ្ញេវ អត្ថិ អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។
 ធារកា អសន្តិ បិវន្តិ ទាយន្តិ សាយន្តិ អត្ថិ ធារកា
 អសុចិស្សក្កវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥] មតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត មាន មតិទុស របស់ព្រះអរហន្ត
 នោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា ។ បេ ។ មិនមានមតិទុសក្នុងធម៌ដែលកើត
 ឡើង ព្រោះកាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ។ អើ ។ មតិទុស
 របស់បុគ្គដ្ឋន មាន មតិទុស របស់បុគ្គដ្ឋននោះ មិនមានក្នុងព្រះសាស្តា
 ។ បេ ។ មិនមានមតិទុសក្នុងធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យហេតុ
 ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦] ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 ជាអាទិសង្ស ខែរបស់អ្វី ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ របស់ព្រះអរហន្ត
 ជាអាទិសង្ស ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី រស
 ដែលលិខ្ខក្ស ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 ជាអាទិសង្ស ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក វត្ថុដែលទំពាស៊ី ទំនរស
 ដែលលិខ្ខក្សដែរឬ ។ អើ ។ ពួកផនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី
 លិខ្ខក្ស ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧] ពួកផនណាមួយ ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិខ្ខក្ស ការបញ្ចេញ
 ទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ជនទាំងអស់នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួក
 ទារក ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិខ្ខក្ស ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត
 របស់ទារក មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨] បណ្ណាតា អសន្តិ បិវន្តិ ទាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថំ បណ្ណាតាទំ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ១ ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៩] ទេវា អសន្តិ បិវន្តិ ទាទន្តិ សាយន្តិ
អត្ថំ ទេវតាទំ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិតំ ។ ១ ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០] អរហតោ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិ អសិទ្ធិបិទា-
យិកសាយិកស្ស ទិស្សន្ទោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
តស្ស អាសយោតិ ។ ១ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១] អរហតោ ឧត្តារប្បស្សាវោ អសិទ្ធិបិទា-
យិកសាយិកស្ស ទិស្សន្ទោ អត្ថិ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមត្តា ។ អរហតោ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិ អសិទ្ធិបិទា-
យិកសាយិកស្ស ទិស្សន្ទោ អត្ថិ តស្ស អាសយោតិ ។
១ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២] អរហតោ អសុចិសុត្តរិសដ្ឋិ អសិទ្ធិបិទា-
យិកសាយិកស្ស ទិស្សន្ទោ អត្ថិ តស្ស អាសយោតិ ។
អាមត្តា ។ អរហតោ ឧត្តារប្បស្សាវោ អសិទ្ធិបិទា-

[១៨] ពួកបណ្ណាតៈ (មនុស្សឡើយ) ស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិខ្ខត្ស
ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ពួកបណ្ណាតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩] ពួកទេវតាស៊ី ផឹក ទំពាស៊ី លិខ្ខត្ស ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈមិន
ស្អាត របស់ពួកទេវតា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជា
អាទិសង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក ក្នុងដែលទំពាស៊ី សេដែល
លិខ្ខត្សឬ ។ អើ ។ ទីនៅនៃទឹកស្អុកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរនិយាយយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១] ឧត្តារៈនិងបស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិសង្ឃ ខែបាយ
ដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក ក្នុងដែលទំពាស៊ី សេដែលលិខ្ខត្ស ទីនៅនៃទឹក
ស្អុកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិសង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែល
ផឹក ក្នុងដែលទំពាស៊ី សេដែលលិខ្ខត្ស ទីនៅនៃទឹកស្អុកៈ របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២] ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិ-
សង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក ក្នុងដែលទំពាស៊ី សេដែលលិខ្ខត្ស
ទីនៅនៃទឹកស្អុកៈ របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ឧត្តារៈនិង
បស្សាវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ជាអាទិសង្ឃ ខែបាយដែលស៊ី ទឹកដែលផឹក

តាយ៍កសាយ៍កស្ស ធិស្សន្ទោ ធីត្ថំ តស្ស អាសយោតិ ។
ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។

[២៣] អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតំ ។
អាមត្តា ។ អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ
ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាទសយនំ អដ្ឋាវសេយ្យ
កាសិកាធនំ បច្ចុប្បន្នេយ្យ មាណាភិក្ខុវិលា បនំ ជាតេយ្យ
ជាតរូបាជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។

[២៤] អត្ថំ បុគ្គជ្ជនស្ស អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតំ បុគ្គ-
ជ្ជនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ
។ បេ ។ ជាតរូបាជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតំ អរហា មេធានំ ធម្មំ
បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ ។ បេ ។ ជាតរូប-
ាជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។ ន ហេវ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥] អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតំ ន ច
អរហា មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេធានំ ធម្មំ ឧប្បា-
ទេយ្យ ។ បេ ។ ជាតរូបាជនំ សាធិយេយ្យាតិ ។
អាមត្តា ។ អត្ថំ បុគ្គជ្ជនស្ស អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតំ
ន ច បុគ្គជ្ជនោ មេធានំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ
មេធានំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ បុត្តសម្ពាទសយនំ

វត្តំដែលវិភាស្ស រសដែលសិទ្ធក្ស ចិត្តវិភាស្សៈ របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦] ការបញ្ចេញវិកស្សៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានវិដា
ឬ ។ តើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពាមដុនធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេដុនធម្មឱ្យកើត
ឡើង គប្បីត្រូវគ្រប់គ្រងទុវិជេកដ៏ចង្អៀតដោយកូន គប្បីប្រដាប់ទុវិជ្ជា
ធន៍ក្នុងដៃអាសិកៈ គប្បីច្រប្រង់ ទុកម្រង់ផ្កា គ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
លាប គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ វិដេវ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៧] ការបញ្ចេញវិកស្សៈ មិនស្អាត របស់បុគ្គជ្ជនមាន បុគ្គជ្ជន
គប្បីសេពាមដុនធម្ម គប្បីញ៉ាំងមេដុនធម្មឱ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បី
ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ វិដេវ ។ តើ ។ ការបញ្ចេញវិកស្សៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត គប្បីសេពាមដុនធម្ម គប្បី
ញ៉ាំងមេដុនធម្មឱ្យកើតឡើង ។ បេ ។ គប្បីត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
វិដេវ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨] ការបញ្ចេញវិកស្សៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន តែ
ព្រះអរហន្ត មិនសេពាមដុនធម្ម មិនញ៉ាំងមេដុនធម្មឱ្យកើតឡើងទេ ។ បេ ។
មិនត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ឡើយ ។ តើ ។ ការបញ្ចេញវិកស្សៈ
មិនស្អាត របស់បុគ្គជ្ជន មាន តែបុគ្គជ្ជន មិនសេពាមដុនធម្ម មិនញ៉ាំង
មេដុនធម្មឱ្យកើតឡើង មិនគប្បីត្រេកអរទុវិជេកដ៏ចង្អៀតដោយកូន

អភិធម្មបិដក ពហុវគ្គ

អដ្ឋកថាសេយ្យ កាសិកាធម្មនំ បច្ចុប្បន្នវេយ្យ មាលា-
កុត្តវិលេបនំ ជាវេយ្យ ជាតរុបរាជិតំ សាធិយេយ្យា-
តិ ។ ខ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២២] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ អរហតោ ពតោ បហីនោ ឧច្ឆិទ្ធម្ភលោ
កាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហតោ ពតោ បហីនោ
ឧច្ឆិទ្ធម្ភលោ កាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី
អនុប្បាទធម្មោ ហេ វត វេ វត្ថុត្វេ អត្ថំ អរហតោ
អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។

[២៣] អត្ថំ អរហតោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ អរហតោ តោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ មាហោ បហីនោ ធិដ្ឋិ បហីនោ
វិចីតិច្ឆា បហីនោ ដិនំ បហីនំ ឧទុច្ចំ បហីនំ អហិរិកំ
បហីនំ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធម្ភលំ កាលា-
វត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មនំ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថិ អរហតោ អនោត្ថប្បំ បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធម្ភលំ កាលាវត្ថុ-
កតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មំ ហេ វត វេ វត្ថុត្វេ

អភិធម្មបិដក ពហុវគ្គ

បិមប្រដាប់ ខុវ្វិមច្ចុទ្ធកុស្តិវេនកាសិកា បិមប្រដាប់ ខុវ្វិមច្ចុទ្ធកុស្តិវេន
ក្របប ត្រៀវិលាប បិមប្រដាប់ ខុវ្វិមច្ចុទ្ធកុស្តិវេនកាសិកា ។ អ្នកបិម
គ្រូពាលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

[២៤] ការបញ្ចេញវិសុទ្ធិៈ បិមស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដៃឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះបង់កកៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើ
ឲ្យសល់តែវិទ្យានុបដ្ឋាននៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះបង់កកៈ ផ្តាច់ផ្តុល
ឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែវិទ្យានុបដ្ឋាននៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត តទៅទៀតហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
គោលថា ការបញ្ចេញវិសុទ្ធិៈ បិមស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៥] ការបញ្ចេញវិសុទ្ធិៈ បិមស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដៃឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះបាសៈ ។ បេ ។ លះមាហាៈ
លះមាខនៈ លះវិដ្ឋិ លះចិត្តិច្ឆា លះចិនៈ លះឧប្បន្ទៈលះ អហិរិកៈ ។ បេ ។
លះអនោត្ថប្បៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែវិទ្យានុបដ្ឋាននៃដើម
ភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត តទៅទៀតឬ ។
អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្ថប្បៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យ
សល់តែវិទ្យានុបដ្ឋាននៃដើមភ្លោក ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌
លែងកើត តទៅទៀតហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរគោលថា

អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។

[២៨] អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ អរហនោ ភកឃ្យហាយោ មត្តោ
ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហនោ ភកឃ្យហាយោ
មត្តោ ភាវិតា ទោ វត វេ វត្ថុទេ អត្ថ អរហនោ
អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។

[២៩] អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ អរហនោ ភកឃ្យហាយោ សតិប្បដ្ឋានា
ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានា ភាវិតា ឥន្ទិចារា ភាវិតា
ឥន្ទ្រិយា ភាវិតា ទលា ភាវិតា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា
ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហនោ ភកឃ្យហាយោ
តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ទោ វត វេ វត្ថុទេ អត្ថ
អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។

[៣០] អត្ថ អរហនោ អសុច្ឆស្តវិសដ្ឋិតិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ អរហនោ ទោសប្បហាយោ ។ បេ ។
មោហប្បហាយោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហាយោ
មត្តោ ភាវិតា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថិ អរហនោ អនោត្តប្បប្បហាយោ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា

ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៨] ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[២៩] ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ដើម្បីលះរាគៈ
។ បេ ។ ចម្រើនសម្មប្បដ្ឋាន ចម្រើនឥន្ទ្រិយា ចម្រើនឥន្ទ្រិយា ចម្រើន
តលៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣០] ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ការបញ្ចេញទឹកស្អុយ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

[៣១] អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា វិគរតោ វិគនោសោ វិគមោកោ
 កតករណីយោ ទិហិតករោ អនុប្បត្តសនតោ បរិត្តិ-
 ណាភវសញ្ញាដនោ សម្មនញ្ញាវិមុតោ ឧត្តត្ថបលិយោ
 សន្តិណ្ឌបរិចោ អនុន្នេសិតោ និរត្តនោ អរិយោ
 បន្តនុដោ បន្តករោ វិសញ្ញតោ សុវិជិតវិជយោ ធុត្ត-
 នុស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហីនោ និរោដោ សច្ចិ-
 កតោ មត្តោ ការិតោ អភិញ្ញាយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញាយ្យំ
 បរិញ្ញាតំ បហាតត្ថំ បហីនំ កាវេតត្ថំ កាវិតំ សច្ចិកា-
 តត្ថំ សច្ចិកតន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា វិគរតោ
 វិគនោសោ វិគមោកោ កតករណីយោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ
 អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

[៣២] អត្ថំ អរហនោ អសុច្ឆិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត
របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣១] ការបញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកកតៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាស
 ចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មាន
 ប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដល់ហើយ មានសញ្ញាដទៃ ក្នុងកតអស់ហើយ មាន
 ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ មានសន្ទុះបើកឡើង
 ហើយ មានគូទម្លាយហើយ មានសសរឡើងដកឡើងហើយ មិន
 មានគន្លឹះភ្ជាវ ជាអរិយបុគ្គល មានទង់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះ
 ហើយ មិនប្រកបដោយកិលេស មានជំនះឈ្នះល្អហើយ ព្រះអរហន្ត
 នោះ កំណត់ដឹងខ្លួនខ្ពស់ លះខ្លួនសម្បជ័យ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួននិរោធព្រមើនមគ្គ ត្រាស់ដឹងខ្លួនអភិញ្ញាយ្យកិច្ច កំណត់ដឹងខ្លួនបរិញ្ញាយ្យកិច្ច លះ
 ខ្លួនបហាតត្ថកិច្ច ចម្រើនខ្លួនកាវេតត្ថកិច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនសច្ចិកាតត្ថ-
 កិច្ចឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកកតៈ ប្រាសចាកទោសៈ
 ប្រាសចាកមោហៈ មានករណីយកិច្ចធ្វើហើយ ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ខ្លួនសច្ចិកាតត្ថកិច្ច ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការ
 បញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៣២] ការបញ្ចេញវិកស្កុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន

សធម្មតុសលស្ស អរហតោ អន្តិ អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិ
 បធម្មតុសលស្ស អរហតោ នន្តិ អសុចិស្សត្ត-
 វិសដ្ឋិតិ ។ សធម្មតុសលស្ស អរហតោ អន្តិ អសុចិ-
 ស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ បធម្មតុសលស្ស អរហ-
 តោ អន្តិ អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៣) បធម្មតុសលស្ស អរហតោ នន្តិ អសុចិ-
 ស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មតុសលស្ស អរហតោ
 នន្តិ អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៤) សធម្មតុសលស្ស អរហតោ ភតោ
 បហំនោ អន្តិ តស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។
 បធម្មតុសលស្ស អរហតោ ភតោ បហំនោ អន្តិ
 តស្ស អសុចិស្សត្តវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៣៥) សធម្មតុសលស្ស អរហតោ គោសោ បហំនោ

ឬ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន^(១) មាន ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
 អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ^(២) មិនមានទេ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញ
 ទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦) ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នក
 ឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិន
 ស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈហើយ ការបញ្ចេញទឹក
 ស្អាត មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៨) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះទោសៈហើយ

១ ធម៌របស់ខ្លួន បានដល់អរហន្តធម៌ ។ ២ ធម៌ដទៃ បានដល់សមាធម៌ ។ អដ្ឋកថា ។

អភិធម្មបិដក ពង្សវង្ស

មោហោ បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ អត្ថុ
តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មតុស-
លស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បហំនំ អត្ថុ តស្ស
អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៣៦) សធម្មតុសលស្ស អរហតោ ភគប្បហានា-
យ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។
នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ មោហប្បហានាយ ។ បេ ។
អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
ភាវិតា អត្ថុ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។
បរធម្មតុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា អត្ថុ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។
ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៣៧) សធម្មតុសលោ អរហា វីតរាតោ វីតនោសោ
។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតំ អត្ថុ តស្ស អសុចិ-
សុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មតុសលោ អរហា
វីតរាតោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វំ សច្ចិកតំ
អត្ថុ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពង្សវង្ស

លះមោហាហើយ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ
មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះអនោត្តប្បហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៦) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លោក ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះខាសៈ ។ បេ ។
ដើម្បីលះមោហា ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៣៧) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាកភកៈ
ប្រាសចាកខោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វិកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាកភកៈ ប្រាស
ចាកខោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្វិកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨] បរាជ័យកុសលស្ស អរហតោ រាតោ បរិវេណ
 នត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ សធម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ រាតោ បរិវេណ នត្ថំ តស្ស
 អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៩] បរាជ័យកុសលស្ស អរហតោ ធាសោ
 បរិវេណ មោហោ បរិវេណ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ
 នត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ សធម្ម-
 កុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ នត្ថំ តស្ស
 អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៤០] បរាជ័យកុសលស្ស អរហតោ រាតប្បហាធា-
 យ មត្តោ ការិកោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ការិកា ។ បេ ។
 ធាសប្បហាធាយ ។ បេ ។ មោហប្បហាធាយ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បប្បហាធាយ មត្តោ ការិកោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា
 ការិកា នត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។
 សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហាធាយ
 ពោជ្ឈង្គា ការិកា នត្ថំ តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៨] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធពមិវាទ បាទលរោគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធពមិរបស់ខ្លួន បាទលរោគៈហើយ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធពមិវាទ បាទលរោគៈហើយ លះ
 មោហៈហើយ ។ បេ ។ លះអនោត្តប្បៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈមិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធពមិ
 របស់ខ្លួន បាទលរោគៈហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធពមិវាទ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះ
 រោគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរោគៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះ
 មោហៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ
 ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធពមិរបស់ខ្លួន ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បី
 លះអនោត្តប្បៈ ការបញ្ចេញទឹកស្អុកៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥) បរាជម្ពត្តសុខោ អរហន្ត វិគរោតោ វិគរោតោ
 វិគរោតោ ។ បេ ។ សច្ចៈកាតត្វំ សច្ចៈកាតតំ នត្ថិ
 តស្ស អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្ម-
 ត្តសុខោ អរហន្ត វិគរោតោ វិគរោតោ វិគរោតោ
 ។ បេ ។ សច្ចៈកាតត្វំ សច្ចៈកាតតំ នត្ថិ តស្ស អសុចិ-
 សុត្តវិសដ្ឋិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៤៦) អត្ថិ អរហនោ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កតវតា យេ តេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បុថុជ្ជតា សីលសម្បត្តា សតិសម្បជានា និព្វំ ធិត្តមន្តិ
 តេសំ អសុចិ ន មុច្ចតិ យេបិ តេ ភិក្ខុវេ តាហិវតា
 វសយោ តាមេសុ វិគរតា តេសម្បិ អសុចិ ន
 មុច្ចតិ អដ្ឋានមេតំ ភិក្ខុវេ អនវតាសោ យំ អរហនោ
 អសុចិ មុច្ចយ្យតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ (១) តេន ហិ
 ន វត្ថុត្វំ អត្ថិ អរហនោ អសុចិសុត្តវិសដ្ឋិតិ ។

(៤៧) ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដ៏ខ្ពង់ ប្រាសចាកកតៈ ប្រាស
 ចាកខោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ ។ បេ ។ សច្ចៈកាតត្វំ លោកធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាស
 ចាកកតៈ ប្រាសចាកខោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ ។ បេ ។ សច្ចៈកាតត្វំ
 លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់
 ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៨) ការបញ្ចេញទឹកស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកភិក្ខុណា ជាបុថុជ្ជន បរិបូណ៌ដោយសីល មានសតិវិនិច្ឆ័យសម្បជញ្ញៈ ចុះ
 សិប្បកាន់កិរិយាដេកលក់ អសុចិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ មិនឃ្លាតចេញទេ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកអសី ជាខាងក្រៅ ណា ប្រាសចាកកតៈ ក្នុង
 កាមទាំងឡាយ អសុចិរបស់អសីទាំងនោះ មិនឃ្លាតចេញទេ អសុចិ
 របស់ព្រះអរហន្ត គប្បីឃ្លាតចេញ ដោយហេតុណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុនេះ វេមន៍មិនមាន មិនមែនជាឧកាសទេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការបញ្ចេញទឹក
 ស្អុនៈ មិនស្អាត របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៤៣] ឧ វត្ថុព្វំ អត្ថិ អរហតោ បរុបហារោតិ(១) ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ អរហតោ ចីវរិបិណ្ឌាទាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរេ ឧបសំហរេយ្យន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហតោ ចីវរិបិណ្ឌាទាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរេ ឧបសំហរេយ្យន្តិ
 តេន វត រេ វត្ថុព្វំ អត្ថិ អរហតោ បរុបហារោតិ(១) ។

[៤៤] អរហតោ ចីវរិបិណ្ឌាទាតសេនាសន-
 តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ បរេ ឧបសំហរេយ្យន្តិ។
 អត្ថិ អរហតោ បរុបហារោតិ ។ អាមត្តា ។ អរហតោ
 សោតាបត្តិដលំ វា សភាតាមិដលំ វា អនាតាមិ-
 ដលំ វា អរហត្ថំ វា បរេ ឧបសំហរេយ្យន្តិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វំ ។ បេ ។

ប្បបទហោរា ។

អញ្ញាណកថា

[៤៥] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
 អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជាឃោ អវិជ្ជាឃោតោ អវិជ្ជាទុស-
 ឃោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាចីវរណ្ឌន្តិ ។

១ ឧ. អសុច្ឆស្សន្តិសន្តិទំ ទំស្សន្តិយេវ ។

[៤៦] អ្នកមិនគប្បីពោលថា ការញ្ជាំងបុគ្គលដទៃឲ្យទាំងមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកដទៃ គប្បីទាំងមក ខ្ញុំចិវរ បិណ្ឌ-
 បាត សេនាសនៈ គំលានប្បច្ចយ និងកេសជ្ជបរិក្ការ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរ
 ឬ ។ អើ ។ បើពួកដទៃ គប្បីទាំងមក ខ្ញុំចិវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គំលានប្បច្ចយ និងកេសជ្ជបរិក្ការ ដើម្បីព្រះអរហន្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រះអរហន្តនោះ អ្នកគប្បីពោលថា ការញ្ជាំងបុគ្គលដទៃឲ្យទាំងមក របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

[៤៧] ពួកដទៃ គប្បីទាំងមក ខ្ញុំចិវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ
 គំលានប្បច្ចយ និងកេសជ្ជបរិក្ការ ដើម្បីព្រះអរហន្តដែរឬ ។ ការញ្ជាំងបុគ្គល
 ដទៃឲ្យទាំងមក របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកដទៃគប្បី
 ទាំងមក ខ្ញុំសោតាបត្តិដលក្តី សភាតាមិដលក្តី អនាតាមិដលក្តី អរហត្ថ-
 ដលក្តី ដើម្បីព្រះអរហន្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ប្បបទហោរា ។

អញ្ញាណកថា

[៤៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ឧយៈគីអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស័យគីអវិជ្ជា ហិយដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា
 សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា ចីវរណៈគីអវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។

ន ហៅ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

[៤៦] នត្ថំ អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជា-
យោតោ អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជា-
សញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណ្ឌំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
នត្ថំ អរហតោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ
អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ
អវិជ្ជាជីវណ្ឌំ ឆោ វត វេ វត្ថុត្រូវ នត្ថំ អរហតោ
អញ្ញាលាភិ ។

[៤៧] នត្ថំ បុគ្គលស្ស អញ្ញាលំ នត្ថំ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណ្ឌំ ។
អាមត្តា ។ នត្ថំ អរហតោ អញ្ញាលំ នត្ថំ តស្ស អវិជ្ជា
អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ អវិជ្ជាបរិ-
យុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណ្ឌំ ។ ន ហៅ
វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

[៤៨] នត្ថំ អរហតោ អញ្ញាលំ នត្ថំ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជោយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវណ្ឌំ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦] អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស្សយន្តិកាវិជ្ជា
បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា និរណៈគីអវិជ្ជា របស់ព្រះអរ-
ហន្ត មិនមានទេ ។ អើ ។ បើអវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា
អនុស្សយន្តិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា និរណៈគីអវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៤៧] ការមិនដឹង របស់បុគ្គលនោះ មាន អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា
យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស្សយន្តិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា
និរណៈគីអវិជ្ជា របស់បុគ្គលនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង
របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុ-
ស្សយន្តិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា និរណៈគីអវិជ្ជា
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន អវិជ្ជា ឧបេក្ខិ-
កាវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុស្សយន្តិកាវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគីអវិជ្ជា សញ្ញា-
ជនៈគីអវិជ្ជា និរណៈគីអវិជ្ជា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។

អញ្ញាណាថា

អាមត្តា ។ អត្ថំ បុគ្គលស្ស អញ្ញាណំ នត្ថំ តស្ស
អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោតោ អវិជ្ជាទុសយោ
អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាវិវរណានិ ។
ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(៤៩) អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមត្តា ។
អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អនិច្ចំ
អាទិយេយ្យ មុសា កលោយ្យ មិសុណំ កលោយ្យ
ដុសំ កលោយ្យ សម្ពំ បលមេយ្យ សន្និ ធិនេយ្យ
ជំល្លាបំ ហរេយ្យ ឯកាតាវតំ ករេយ្យ បរិបន្តេ
តិដ្ឋេយ្យ បរាវំ កថេយ្យ តាមយាតំ ករេយ្យ
និគមយាតំ ករេយ្យាតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

(៥០) អត្ថំ បុគ្គលស្ស អញ្ញាណំ បុគ្គលោ
អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អនិច្ចំ អាទិ-
យេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និគមយាតំ
ករេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណំ
អរហា អញ្ញាណាបកតោ ចាណំ ហនេយ្យ អនិច្ចំ
អាទិយេយ្យ ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និគមយាតំ
ករេយ្យាតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

អញ្ញាណាថា

អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន អវិជ្ជា ឧបេក្ខិកាវិជ្ជា យោគៈកិវិជ្ជា
អនុស្សយកិវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈកិវិជ្ជា សញ្ញាជនៈកិវិជ្ជា វិវរណៈកិវិជ្ជា
របស់បុគ្គលនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៩) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដៃឬ ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យ
ដែលគេមិនឱ្យ គប្បីពោលពាក្យកុហក គប្បីពោលពាក្យញុះញង់ គប្បី
ពោលពាក្យអាក្រក់ គប្បីពោលពាក្យឥតប្រយោជន៍ គប្បីកាត់វិ-ភ គប្បី
ពូនចាំទាក់ គប្បីប្លន់តែផ្ទះមួយ គប្បីឈរស្ដាប់ត្រង់ផ្លូវ គប្បីរាប់កេប្រកួន
បុគ្គលដទៃ គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥០) ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន បុគ្គល ដែលការមិនដឹង
គ្របសង្កត់ គប្បីសម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។
គប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង
របស់ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្ត ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ គប្បី
សម្លាប់សត្វ គប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឱ្យ ។ បេ ។ គប្បីសម្លាប់
អ្នកស្រុក គប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១] អត្ថំ អរហនោ អត្តាលំ ន ធិ អរហា
 អត្តាលាបគរតោ ចាលំ បារមេយ្យ អនិច្ចំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និគមយាតំ ករេយ្យាតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ បុគ្គលំស្ស អត្តាលំ ន ធិ បុគ្គលោ
 អត្តាលាបគរតោ ចាលំ បារមេយ្យ អនិច្ចំ អាទិយេយ្យ
 ។ បេ ។ តាមយាតំ ករេយ្យ និគមយាតំ ករេយ្យា-
 តិ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥២] អត្ថំ អរហនោ អត្តាលាន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ អរហនោ សត្វំ អត្តាលំ ធម្មេ អត្តាលំ សង្ខេ
 អត្តាលំ សិក្ខាយ អត្តាលំ បុគ្គលេ អត្តាលំ
 អបរទ្តេ អត្តាលំ បុគ្គលាបរទ្តេ អត្តាលំ ននប្បច្ច-
 យតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អត្តាលាន្តិ ។ ន
 ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៣] នត្ថំ អរហនោ សត្វំ អត្តាលំ ធម្មេ
 អត្តាលំ សង្ខេ អត្តាលំ សិក្ខាយ អត្តាលំ
 បុគ្គលេ អត្តាលំ អបរទ្តេ អត្តាលំ បុគ្គលាបរទ្តេ
 អត្តាលំ ននប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
 អត្តាលាន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ នត្ថំ អរហនោ

[៥១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ប៉ុន្តែព្រះអរហន្ត
 ដែលការមិនដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគម
 ទេវ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន ប៉ុន្តែបុគ្គល ដែលការមិន
 ដឹងគ្របសង្កត់ មិនគប្បីសម្លាប់សត្វ មិនគប្បីកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិន
 ឲ្យ ។ បេ ។ មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកស្រុក មិនគប្បីសម្លាប់អ្នកនិគមទេវ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដៃវេទ ។ អើ ។ ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង
 ព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិក្ខា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើម មិនដឹងក្នុង
 ចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែកខាងចុង មិនដឹង
 ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា ការមិនដឹង
 ក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ មិនដឹងក្នុងសិក្ខា មិនដឹងក្នុងចំណែកខាង
 ដើម មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងចំណែកខាងដើមនិងចំណែក
 ខាងចុង មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
 ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេវ ។ អើ ។ បើការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត

អញ្ញាណកថា

សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ ។ បេ ។
ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ
នោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណាន្តិ ។

[៥៤] អត្ថិ បុគ្គលស្ស អញ្ញាណំ អត្ថិ តស្ស
សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ
អត្ថិ តស្ស សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៥] អត្ថិ អរហតោ អញ្ញាណំ នត្ថិ តស្ស
សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ អញ្ញាណំ
។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ បុគ្គលស្ស អញ្ញាណំ
នត្ថិ តស្ស សត្វិ អញ្ញាណំ ធម្មេ អញ្ញាណំ សង្ខេ
អញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អញ្ញាណកថា

ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹង
ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ
មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកជំពូម្រឹម អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[៥៦] ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន ការមិនដឹង របស់បុគ្គល
នោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុង
ព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ការមិនដឹង របស់ព្រះ
អរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។
មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់បុគ្គល មាន ការមិនដឹង
របស់បុគ្គលនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា មិនដឹងក្នុងព្រះធម៌ មិនដឹងក្នុងព្រះសង្ឃ
។ បេ ។ មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦] អត្ថំ អរហនោ អត្យាណានិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហនោ កតោ បរិវេណ ទុច្ឆិទ្ធម្បលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាធនម្មោតិ ។
 អាមន្តា ។ ឃាត្យំ អរហនោ កតោ បរិវេណ ទុច្ឆិទ្ធម្បលោ
 តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បាធនម្មោ
 លោ វត វេ វត្ថុញ្ច អត្ថំ អរហនោ អត្យាណានិ ។ បេ ។
 នន្ទ អរហនោ តោសោ បរិវេណ ។ បេ ។ មោហោ
 បរិវេណ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ បរិវេណ ទុច្ឆិទ្ធម្បលំ
 តាលាវត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាធនម្មន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ឃាត្យំ អរហនោ អនោត្ថប្បំ បរិវេណ
 ទុច្ឆិទ្ធម្បលំ តាលាវត្ថុកតំ អនកាវត្ថុតំ អនុប្បាធនម្ម
 លោ វត វេ វត្ថុញ្ច អត្ថំ អរហនោ អត្យាណានិ ។

[៥៧] អត្ថំ អរហនោ អត្យាណានិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហនោ ភកប្បហាធាយ មគ្គោ ភាវិតោ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈន្តា ភាវិតាតិ ។ អាមន្តា ។ ឃាត្យំ អរហនោ
 ភកប្បហាធាយ ពោជ្ឈន្តា ភាវិតា លោ វត វេ វត្ថុញ្ច
 អត្ថំ អរហនោ អត្យាណានិ ។

[៥៨] អត្ថំ អរហនោ អត្យាណានិ ។ អាមន្តា ។

[៥៦] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះភាគៈ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមភ្លោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះភាគៈ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមភ្លោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅ
 ទៀត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
 មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះទោសៈ ។ បេ ។ លះមាហាៈ ។ បេ ។
 លះអនោត្ថប្បៈ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ភ្លោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតតទៅទៀតឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត លះអនោត្ថប្បៈ ផ្ដាច់ផ្ដុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមភ្លោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត
 ទៅទៀត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៥៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះភាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចម្រើនពោជ្ឈន្តៈ ដើម្បីលះភាគៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៥៨] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។

នុ អរហនោ នោសប្បហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ត-
 ប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា
 ភាវិតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហនោ អនោត្តប្ប-
 ហានាយ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា នោ វត វេ វត្ថុទ្ធ
 អត្ថំ អរហនោ អត្ថកណ្តាលំ ។

[៥៩] អត្ថំ អរហនោ អត្ថកណ្តាលំ ។ អាមត្តា ។
 នុ អរហា វិតរតោ វិតនោសោ វិតមោហោ ។ បេ ។
 សច្ចំតាតតំ សច្ចំគតត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហា
 វិតរតោ ។ បេ ។ សច្ចំតាតតំ សច្ចំគតតំ នោ វត
 វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ អរហនោ អត្ថកណ្តាលំ ។

[៦០] អត្ថំ អរហនោ អត្ថកណ្តាលំ ។ សធម្ម-
 កុសលស្ស អរហនោ អត្ថំ អត្ថកណ្តាលំ បរធម្មកុស-
 លស្ស អរហនោ នត្ថំ អត្ថកណ្តាលំ ។ សធម្មកុស-
 លស្ស អរហនោ អត្ថំ អត្ថកណ្តាលំ ។ អាមត្តា ។
 បរធម្មកុសលស្ស អរហនោ អត្ថំ អត្ថកណ្តាលំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអាសនៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះអាសន្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអាសន្តប្បៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៥៩] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភក្តៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមា-
 ហាៈ ។ បេ ។ សច្ចំកាតត្ថកិច្ច (កិច្ចដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់) លោក
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាកភក្តៈ
 ។ បេ ។ សច្ចំកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ទេ ។

[៦០] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន ការមិនដឹង របស់
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ ការមិនដឹង របស់
 ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានដែរឬ ។ អើ ។ ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១] បរទម្មតុសលស្ស អរហតោ នត្ថិ អញ្ញា-
ណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ សទម្មតុសលស្ស អរហតោ
នត្ថិ អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥២] សទម្មតុសលស្ស អរហតោ វាតោ ប-
ហំបោ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ បរ-
ទម្មតុសលស្ស អរហតោ វាតោ បហំបោ អត្ថិ តស្ស
អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥៣] សទម្មតុសលស្ស អរហតោ ជោគោ
បហំបោ មោហោ បហំបោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ ប-
ហំនំ អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ បរ-
ទម្មតុសលស្ស អរហតោ អនោត្ថប្បំ បហំនំ អត្ថិ
តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៥៤] សទម្មតុសលស្ស អរហតោ វាគប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា
អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ បរទម្មតុស-
លស្ស អរហតោ វាគប្បហានាយ^១ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា
អត្ថិ តស្ស អញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

១ វ. វត្តោ បរំ មត្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ ឥតិ វាហោ វិស្សាទិ ។

[៥១] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិន
មានឡើយ ។ អើ ។ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌
របស់ខ្លួន មិនមានឡើយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ ការមិន
ដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរោសៈ
លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនាត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះអនា-
ត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើន
តោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៥] សធម្មតុសលស្ស អរហតោ តោសប្ប-
 ហាធាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហាធាយ មត្តោ
 ការិភោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ការិភោ អត្ថំ តស្ស
 អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរាធម្មតុសលស្ស អរ-
 ហតោ អនោត្តប្បប្បហាធាយ តោជ្ឈង្គា ការិភោ អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៦៦] សធម្មតុសលោ អរហា វិគរោ វិគោ-
 សោ វិគមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ
 អត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ បរាធម្មតុសលោ
 អរហា វិគរោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ
 តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៦៧] បរាធម្មតុសលស្ស អរហតោ រាគោ បរិហោ
 នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មតុសលស្ស
 អរហតោ រាគោ បរិហោ នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណន្តំ ។

[៦៥] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ
 ដើម្បីលះរោគសៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះ
 អនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៦] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាក
 រាគៈ ប្រាសចាកចោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច
 លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។

[៦៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។

ន ហៅ វត្តច្បើ ។ បេ ។

[៦៥] បរទម្មកុសលស្ស អរហតោ គោសោ
បរិវេណ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បរិវេណំ នត្ថំ តស្ស
អញ្ញាលោភំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរ-
ហតោ(១) អនោត្តប្បំ បរិវេណំ នត្ថំ តស្ស អញ្ញា-
លោភំ ។ ន ហៅ វត្តច្បើ ។ បេ ។

[៦៦] បរទម្មកុសលស្ស អរហតោ ភក្ខប្បហា-
នាយ មត្តោ ភាវិតា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា
។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតា ។ បេ ។
ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញាលោភំ ។ អាមត្តា ។
សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អនោត្តប្បប្បហានាយ
ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា នត្ថំ តស្ស អញ្ញាលោភំ ។ ន ហៅ
វត្តច្បើ ។ បេ ។

[៧០] បរទម្មកុសលោ អរហា វិគរតោ វិគរោ-
សោ វិគមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ នត្ថំ
តស្ស អញ្ញាលោភំ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលោ
អរហា វិគរតោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ

១ ឧ. ធម្មបិដក ឧត្តរគម្ព គោសោ បរិវេណ ។ បេ ។ នត្ថំ លំវិទំ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៨] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ ។ បេ ។
លះអនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះអនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់
ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអ-
នោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើន
ពោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិន
មានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាស
ចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។
ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្តនោះ

នត្ថំ តស្ស អញ្ញាណានិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

(៧១) អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមត្តា ។

នទុ វត្ថុំ ភក្កវតា ជាទត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាស-
 វាធំ ទយំ វនាមិ ធា អជាទតោ ធា អបស្សតោ
 ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ភិ បស្សតោ អាសវាធំ ទយោ
 ហោតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស
 អត្ថន្តមោ ឥតិ វេទនា ។ បេ ។ ឥតិ សញ្ញា ។ បេ ។
 ឥតិ សង្ខារ ។ បេ ។ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-
 ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្ថន្តមោតិ
 ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ
 ទយោ ហោតិ តិ អត្ថវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
 ហំ ន វត្ថុតំ អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។

(៧២) អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណានិ ។ អាមត្តា ។

នទុ វត្ថុំ ភក្កវតា ជាទត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ

មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧១) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគត ពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់
 ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
 (ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញយ៉ាងនេះថា)
 រូប ដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃរូប ដូច្នេះ សេចក្តីវិនាសទៅនៃរូប ដូច្នេះ
 វេទនា ដូច្នេះ ។ បេ ។ សញ្ញាដូច្នេះ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ ដូច្នេះ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការកើតឡើងនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ការវិនាស
 ទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
 បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះ ដូច្នេះឯង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិន
 ដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

(៧២) ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគត ពោល
 នូវការអស់ទៅ នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ

អាសវកំ ឧយំ វេទាបិ លោ អដាទតោ លោ អបស្សតោ
 ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ភី បស្សតោ អាសវកំ
 ឧយោ ហោតិ វេទំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ជាទតោ បស្ស-
 តោ អាសវកំ ឧយោ ហោតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 ជាទតោ បស្សតោ អាសវកំ ឧយោ ហោតិ អយំ
 ទុក្ខន្តំរោយោតិ ជាទតោ បស្សតោ អាសវកំ ឧយោ
 ហោតិ អយំ ទុក្ខន្តំរោទតាបិដិបដិបទាតិ ជាទតោ
 បស្សតោ អាសវកំ ឧយោ ហោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ
 ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ អាសវកំ ឧយោ ហោតិ ភិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ
 អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។

[៧៣] អត្ថំ អរហតោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ វត្ថុ កតវតា សព្វំ ភិក្ខុវេ អនភិដាធំ អបរិដាធំ
 អវិរាជយំ អប្បជហំ អគតោ ទុក្ខក្ខយាយ សទ្ធាញ្ច
 ទោ ភិក្ខុវេ អភិដាធំ បរិដាធំ វិរាជយំ បជហំ កតោ
 ទុក្ខក្ខយាយាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។

មិនពោលខ្លាចការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោល
 ខ្លាចការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាល
 ឃើញដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់
 បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹងថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខនិរោធ ការអស់ទៅនៃ
 អាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា នេះជាទុក្ខនិរោធតាមិ-
 និបដិបទា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល
 កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុង
 ព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង
 របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៣] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គ
 កាលមិនដឹងច្បាស់ មិនកំណត់ដឹង មិនបន្ទោបង់ មិនលះបង់ ម្ល៉
 ធម៌ទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 កាលដឹងច្បាស់ កំណត់ដឹង បន្ទោបង់ លះបង់ ខ្លាចធម៌ទាំងពួង គួរ
 ដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។

តេជ ហំ ន វត្ថុតំ អត្ថំ អរហតោ អត្ថាណាត្ថំ ។

[៧៤] អត្ថំ អរហតោ អត្ថាណាត្ថំ ។ អាមត្តា ។

នន្ទ វត្ថុ កកវតា

សហវស្ស ធន្យនសម្បតាយ

តយស្ស ធម្មា ជហំតា កវត្ថុ

សក្កាយនិដ្ឋំ វិចិត្តិតញ្ច

សីលព្វកំ វាបិ យនត្ថំ កិត្យំ

ធម្មហតាយហំ ច វិប្បមុតោ

ន ចាភិយោនិ អកតោ កាតុន្តិ

អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេជ ហំ ន វត្ថុតំ

អត្ថំ អរហតោ អត្ថាណាត្ថំ ។

[៧៥] អត្ថំ អរហតោ អត្ថាណាត្ថំ ។ អាមត្តា ។

នន្ទ វត្ថុ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិ-

យសាវតស្ស វិរជំ វិតមលំ ធម្មចត្តុំ ធនចានិ

យំ កិត្យំ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធនម្ពន្តំ

បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន

ទេ ។

[៧៦] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ធម៌ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិត្តា និងសីលព្វកបរមាសៈ

ណាមួយ ដែលព្រះសោតាបន្តបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ

ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទ គឺ សោតាបន្តមគ្គ ម្យ៉ាងទៀត

សោតាបន្តបុគ្គល បានរួចស្រឡះ ចាកអបាយទាំង ៤ ហើយ

មិនគួរធ្វើទ្វេសងដឹងក្រក់ ៦ យ៉ាងគឺ អនន្តរាយកម្ម ៥ និង

ភិរយោនីកចិត្តទៅកាន់សាសនាដទៃ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល

ថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៧] ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន

ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយសាវ័ក

មានធម្មចត្តុំ ប្រាសចាកចូលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា ធម្មជាតិណា

មួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងរលកទៅជាធម្មតា

សហ នស្សនុប្បត្តា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកាស្ស តិណិ
 សញ្ញាជនាធិ បរិយន្តិ សញ្ញាយនិដ្ឋិ វិចិត្រា សិ-
 លត្ថបរាមាសោតិ អត្ថុ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហនោ អញ្ញាណន្តំ ។

[៧៦] ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហនោ អញ្ញាណន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អរហា ឥត្ថបុរិសាធិ នាមតោត្ថំ ន
 ជាឈេយ្យ មត្តាមត្ថំ ន ជាឈេយ្យ តិណភក្កដ្ឋវឈ្យតិធិ
 នាមំ ន ជាឈេយ្យតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អរហា
 ឥត្ថបុរិសាធិ នាមតោត្ថំ ន ជាឈេយ្យ មត្តាមត្ថំ ន ជា-
 ឈេយ្យ តិណភក្កដ្ឋវឈ្យតិធិ នាមំ ន ជាឈេយ្យ តេន
 វត វេ វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហនោ អញ្ញាណន្តំ ។ អរហា
 ឥត្ថបុរិសាធិ នាមតោត្ថំ ន ជាឈេយ្យ មត្តាមត្ថំ ន
 ជាឈេយ្យ តិណភក្កដ្ឋវឈ្យតិធិ នាមំ ន ជាឈេយ្យតិ
 អត្ថំ អរហនោ អញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ អរហា
 សោតាមត្តិផលំ វា សកតាតាមិផលំ វា អនាតាមិ-
 ផលំ វា អរហត្ថំ វា ន ជាឈេយ្យតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (ក្នុងសម័យនោះ) អរិយសាវក លះបង់នូវសញ្ញា-
 ជនៈ ៗ យ៉ាងគឺ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្រា សិលត្ថបរាមាសៈ ជាមួយនឹង
 ការកើតឡើងនៃស្សនៈគឺសោភាបក្កិមគ្គ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ថ្ម ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៧៦] អ្នកមិនគួរពោលថា ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស
 មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើក្នុងនិង
 ឈើដុំ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
 និងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវឈ្មោះ នៃស្មៅ
 ឈើក្នុងនិងឈើដុំ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បីពោលថា
 ការមិនដឹង របស់ព្រះអរហន្ត មាន ។ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹងនូវនាមនិង
 គោត្ត នៃស្រ្តីនិងបុរស មិនគប្បីដឹងនូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ មិនគប្បីដឹងនូវ
 ឈ្មោះ នៃស្មៅ ឈើក្នុង និងឈើដុំ ព្រោះហេតុនោះ ការមិនដឹង របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនគប្បីដឹង នូវសោភាបក្កិផល
 ក្តី នូវសកតាតាមិផលក្តី នូវអនាតាមិផលក្តី នូវអរហត្ថផលក្តី ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កង្ខារកថា

[៧៧] អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ អរហតោ វិចីក្ខុតា វិចីក្ខុតាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុតា-
សញ្ញាជនំ វិចីក្ខុតាជីវណ្ឌន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧៨] ឧត្ថំ អរហតោ វិចីក្ខុតា វិចីក្ខុតាបរិ-
យុដ្ឋានំ វិចីក្ខុតាសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុតាជីវណ្ឌន្តំ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចំ ឧត្ថំ អរហតោ វិចីក្ខុតា វិចី-
ក្ខុតាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុតាសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុតាជីវណ្ឌ-
ន្តោ វត ហ វត្ថុត្វេ អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។

[៧៩] អត្ថំ បុព្វដូជស្ស កត្តា អត្ថំ តស្ស វិចី-
ក្ខុតា វិចីក្ខុតាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុតាសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុតា-
ជីវណ្ឌន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ កត្តា អត្ថំ
តស្ស វិចីក្ខុតា វិចីក្ខុតាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុតាសញ្ញា-
ជនំ វិចីក្ខុតាជីវណ្ឌន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថំ អរហតោ កត្តា ឧត្ថំ តស្ស វិចីក្ខុតា
វិចីក្ខុតាបរិយុដ្ឋានំ វិចីក្ខុតាសញ្ញាជនំ វិចីក្ខុតាជីវ-
ណ្ឌន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បុព្វដូជស្ស កត្តា ឧត្ថំ

កង្ខារកថា

[៧៧] កត្តា (ការឡើងនូវ) របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
វិចីក្ខុតា បរិយុដ្ឋានៈគីវិចីក្ខុតា សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុតា និវរណៈគីវិចីក្ខុតា
របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨] វិចីក្ខុតា បរិយុដ្ឋានៈគីវិចីក្ខុតា សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុតា និវរ-
ណៈគីវិចីក្ខុតា របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើវិចីក្ខុតា
បរិយុដ្ឋានៈគីវិចីក្ខុតា សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុតា និវរណៈគីវិចីក្ខុតា របស់ព្រះ
អរហន្ត មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កត្តា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៧៩] កត្តា របស់បុព្វដូជ មាន វិចីក្ខុតា បរិយុដ្ឋានៈគីវិចី-
ក្ខុតា សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុតា និវរណៈគីវិចីក្ខុតា របស់បុព្វដូជនោះ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចីក្ខុតា បរិយុដ្ឋានៈ
គីវិចីក្ខុតា សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុតា និវរណៈគីវិចីក្ខុតា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មាន វិចីក្ខុតា បរិយុដ្ឋានៈគី
វិចីក្ខុតា សញ្ញាជនៈគីវិចីក្ខុតា និវរណៈគីវិចីក្ខុតា របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់បុព្វដូជ មាន វិចីក្ខុតា

តស្ស វិចិត្តិក្ខា វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានំ វិចិត្តិក្ខាសញ្ញា-
នំ វិចិត្តិក្ខានិវរណានិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨០] អត្ថិ អរហតោ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
អរហតោ សត្វិ កត្តា ធម្ម កត្តា សង្ខេ កត្តា
សិក្ខាយ កត្តា បុព្វន្ត កត្តា អបរន្ត កត្តា បុព្វតា-
បរន្ត កត្តា ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ
កត្តាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨២] នត្ថិ អរហតោ សត្វិ កត្តា ធម្ម
កត្តា សង្ខេ កត្តា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ច-
សមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
នត្ថិ អរហតោ សត្វិ កត្តា ធម្ម កត្តា ។ បេ ។
ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កត្តា ហេ
វត វេ វត្ថុត្វេ អត្ថិ អរហតោ កត្តាតិ ។

[៨៣] អត្ថិ បុព្វដ្ឋនស្ស កត្តា អត្ថិ តស្ស សត្វិ
កត្តា ធម្ម កត្តា ។ បេ ។ ឥនប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្ប-
ន្នេសុ ធម្មេសុ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរហតោ

បរិយុដ្ឋានៈតិវិចិត្តា សញ្ញាជនៈតិវិចិត្តា និវរណៈតិវិចិត្តា របស់
បុព្វដ្ឋននោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ កត្តា របស់ព្រះ
អរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះធម៌ កត្តាក្នុងព្រះសង្ឃ កត្តាក្នុង
សិក្ខា កត្តាក្នុងខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម កត្តាក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង
កត្តាក្នុងខន្ធ ជាចំណែកខាងដើម និងចំណែកខាងចុង កត្តាក្នុងពួកធម៌
ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២] កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះ
ធម៌ កត្តាក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ កត្តាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ។ អើ ។
បើ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។
កត្តាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជា
បច្ច័យ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កត្តា របស់
ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៣] កត្តា របស់បុព្វដ្ឋន មាន កត្តា របស់បុព្វដ្ឋននោះ
ក្នុងព្រះសាស្តា កត្តាក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កត្តាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អើ ។ កត្តា

កថា អត្ថំ តស្ស សត្វំ កថា ធម្មំ កថា វ បេ ។
 ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កថាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨៤] អត្ថំ អរហតោ កថា នត្ថំ តស្ស សត្វំ
 កថា ធម្មំ កថា វ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចស-
 មុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កថាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ បុព្វជ្ជ-
 ទស្ស កថា នត្ថំ តស្ស សត្វំ កថា ធម្មំ កថា
 វ បេ ។ ឥធម្មច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កថា-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨៥] អត្ថំ អរហតោ កថាតិ ។ អាមត្តា ។
 នទុ អរហតោ វគោ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធមូលោ តាលា-
 វត្ថុកតោ អនកាវត្តតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហតោ វគោ បហំនោ ឧច្ឆិទ្ធមូ-
 លោ តាលាវត្ថុកតោ អនកាវត្តតោ អាយតី អនុប្បា-
 ទធម្មោ នោ វត វេ វត្ថុញ អត្ថំ អរហតោ កថាតិ ។

[៨៦] អត្ថំ អរហតោ កថាតិ ។ អាមត្តា ។
 នទុ អរហតោ នោសោ បហំនោ ។ បេ ។ មោហោ
 បហំនោ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ បហំនំ ។ បេ ។

របស់ព្រះអរហន្ត មាន កថា របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កថា
 ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កថាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
 ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤] កថា របស់ព្រះអរហន្ត មាន កថា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
 ក្នុងព្រះសាស្តា កថាក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ កថាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កថា
 របស់បុព្វជ្ជន មាន កថា របស់បុព្វជ្ជនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា កថាក្នុងព្រះ
 ធម៌ ។ បេ ។ កថាក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះ
 ធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥] កថា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 អរហន្ត លះពតៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
 ដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតកៅវៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះពតៈ ផ្តាច់ផ្តុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតកៅ
 វៀតហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កថា របស់ព្រះ
 អរហន្ត មានទេ ។

[៨៦] កថា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត
 លះពោសៈ ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនាគ្គប្បៈ ។ បេ ។

អត្ថប្បហារោ មន្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គោ ភាវិតា ។ បេ ។ ទោសប្បហារោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បហារោ មន្តោ ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គោ ភាវិតា ។ បេ ។ នន្ទ អរហតោ វិតោតោ វិតោនោសោ ។ បេ ។ សន្និកាតត្ថំ សន្និកត្ថំ ។ អាមត្តា ។ មាត្យំ អរហតោ វិតោតោ វិតោនោសោ ។ បេ ។ សន្និកាតត្ថំ សន្និកត្ថំ តំ ទោ វត វេ វត្ថុត្វេ អត្ថំ អរហតោ តត្ថាតិ ។

[៨៧] អត្ថំ អរហតោ តត្ថាតិ ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ តត្ថា បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ តត្ថាតិ ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ តត្ថាតិ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ អត្ថំ តត្ថាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៨] បរធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ តត្ថាតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហតោ នត្ថំ តត្ថាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៨៩] សធម្មកុសលស្ស អរហតោ វតោ បហំបោ

ចម្រើនមគ្គំ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គំ ដើម្បីលះអនោត្ថប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គំ ។ បេ ។ ក្រែង ព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាករាគៈ ។ បេ ។ សន្និកាតត្ថំ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាករាគៈ ។ បេ ។ សន្និកាតត្ថំ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៨៧] កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨] កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ កន្លង របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់រាគៈ

អត្ថំ ឥស្ស កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ បរទម្មតុ សលស្ស
អរហតោ រាគោ បហីនោ អត្ថំ ឥស្ស កត្តាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៩០] សធម្មតុសលស្ស អរហតោ នោសោ
បហីនោ ។ បេ ។ មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អ-
នោត្តប្បំ បហីនំ ។ បេ ។ រាគប្បហាធាយ មត្តោ
ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ នោ-
សប្បហាធាយ ។ បេ ។ អនោត្តប្បប្បហាធាយ មត្តោ
ភាវិតោ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[៩១] សធម្មតុសលោ អរហា វីតរាគោ វីត-
នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ ឥស្ស
កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ បរទម្មតុសលោ អរហា វីត-
រាគោ វីតនោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ
អត្ថំ ឥស្ស កត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៩២] បរទម្មតុសលស្ស អរហតោ រាគោ បហី-
នោ នត្ថំ ឥស្ស កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មតុសលស្ស
អរហតោ រាគោ បហីនោ នត្ថំ ឥស្ស កត្តាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
ក្នុងធម៌ដទៃ លះបង់រាគៈ កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះបង់រា-
គៈ ។ បេ ។ លះបង់មោហៈ ។ បេ ។ លះបង់អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្តប្បៈ ។ បេ ។
ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[៩១] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ
ប្រាសចាករោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ហើយ កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត
អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាករោសៈ ។ បេ ។
សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត
នោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ កត្តា របស់
ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
ធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ កត្តា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៣] បរទម្មតុសលស្ស អរហនោ នោសោ
 បរិវោ ។ បេ ។ មោហោ បរិវោ ។ បេ ។ អនោត្ត-
 ប្បំ បរិវោ ។ បេ ។ វត្ថុប្បហានោយ មត្តោ ភាវិតា
 ។ បេ ។ កោដ្ឋង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ នោសប្បហានោយ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បហានោយ មត្តោ ភាវិតា ។ បេ ។
 កោដ្ឋង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[៩៤] បរទម្មតុសលោ អរហា វិគរោតោ វិគ-
 នោសោ ។ បេ ។ សច្ចំកាតត្វំ សច្ចំកតំ នត្ថំ វស្ស
 កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ សទម្មតុសលោ អរហា វិគ-
 រោតោ វិគនោសោ ។ បេ ។ សច្ចំកាតត្វំ សច្ចំកតំ
 នត្ថំ វស្ស កត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩៥] អត្ថំ អរហនោ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 នទំ វត្ថុំ ភកវតា ជាទត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ
 អាសវំ ទយំ វនាមិ នោ អជាទតោ នោ អ-
 បស្សតោ តិញ្ច ភិក្ខុវេ ជាទតោ តិ បស្សតោ
 អាសវំ ទយោ ហោតិ ឥតិ រូបំ ។ បេ ។

[៩៦] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិធិនៃ លះ ទាសៈ ។ បេ ។
 លះ មោហាៈ ។ បេ ។ លះ អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះ រាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនកោដ្ឋង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះ ទាសៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះ អនោត្តប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនកោដ្ឋង្គៈ ។ បេ ។

[៩៧] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិធិនៃ ប្រាសចាករាគៈ
 ប្រាសចាកទាសៈ ។ បេ ។ សច្ចំកាតត្វំ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ កត្វា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ព្រះ
 អរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិធិរបស់ខ្លួន ប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទាសៈ
 ។ បេ ។ សច្ចំកាតត្វំ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ កត្វា របស់ព្រះ
 អរហន្តនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៨] កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគច្រើនត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគត ពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអា-
 សវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច (ការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា) រូប ដូច្នេះ ។ បេ ។

នតិ វិញ្ញាណស្ស អនុជ្ឈមោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាណតោ
 ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ ហោតីតិ អន្តរេ សុត្ត-
 ញោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុតំ អត្ថិ អរហតោ
 តត្ថោតិ ។

[៩៦] អត្ថិ អរហតោ តត្ថោតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភក្កវតា ជាណតាហំ ភិក្ខុវេ បស្សតោ អាសវាធំ
 ខយំ វនាមិ តោ អជាណតោ តោ អបស្សតោ តិក្ខុ
 ភិក្ខុវេ ជាណតោ តី បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ ហោ-
 តិ នំ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិនិបដិបទាតិ ជាណតោ បស្សតោ អាសវាធំ ខយោ-
 ហោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាណតោ ឯវំ បស្សតោ អា-
 សវាធំ ខយោ ហោតីតិ អន្តរេ សុត្តញោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហំ ន វត្ថុតំ អត្ថិ អរហតោ តត្ថោតិ ។

[៩៧] អត្ថិ អរហតោ តត្ថោតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ
 ភក្កវតា សត្វំ ភិក្ខុវេ អនភិជាធំ អបរិជាធំ អវិរាជយំ

ការិទាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអា-
 សវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
 កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៦] កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគត ពោលនូវការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលនូវការអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលនូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ
 របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអា-
 សវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញថា
 នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះជាសេចក្តីប្រតិបត្តិដ៏ដំណើរទៅកាន់ទីលក់ទុក្ខ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាង
 នេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
 បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៧] កត្វា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលមិនដឹងច្បាស់
 កាលមិន កំណត់ដឹង កាលមិនបាឡាបន៍ កាលមិនលះបន៍ នូវធម៌ទាំងអស់

អប្បជហំ អភោ ទុក្ខក្ខយាយ សព្វញ្ច ទោ ភិក្ខុវេ
 អភិដាធំ បរិដាធំ វិភជយំ បដហំ ភោ ទុក្ខក្ខយា-
 យាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន
 វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ កម្មាតិ ។

[៩៨] អត្ថំ អរហតោ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 វត្ថុំ ភក្កវតា សមាវស្ស នស្សនសម្បទាយ ។ បេ ។
 ន ពាកិហំពាធំ អភោ កាតុន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ
 កម្មាតិ ។

[៩៩] អត្ថំ អរហតោ កម្មាតិ ។ អាមន្តា ។
 ននុ វត្ថុំ ភក្កវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយ-
 សាវកស្ស វិវដំ វិតមលំ ធម្មចត្តុំ ឧទទាទិ យំ
 កិក្ខុ សមុទយធម្មំ សត្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ សហ នស្ស-
 ទុប្បទា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស តីណិ សញ្ញា-
 ជនាធំ បហ័យន្តិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តា សីលត្ថ-
 បរាមាសោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ហំ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ កម្មាតិ ។

មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលដឹង
 ច្បាស់ កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទោបង់ កាលលះបង់ ខ្ញុំដើម្បីទាំងពួង
 វើបគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៨] កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបខ្មុបុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ) ជា
 មួយនឹងទស្សនសម្បទ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើ ខ្ញុំហ៊ានដំណាក់ ៦ យ៉ាង
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា
 កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[៩៩] កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះ
 មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា អរិយ-
 សាវក មានធម្មចត្តុំ ប្រាសចាកចូល ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើងថា
 ធម្មជាតិណាមួយ កើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ តែងលក់
 ទៅវិញជាធម្មតា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវក បាន
 លះបង់សញ្ញាជនៈ ៣ យ៉ាង គឺសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តា សីលត្ថបរាមាសៈ
 ជាមួយនឹងការកើតឡើងនៃទស្សនៈ គឺសោតាបខ្មុបុគ្គ ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា កន្លា របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០០] អត្ថំ អរហនោ កត្តាតិ ។ អាមត្តា ។

នន្ទ វត្ថុ កត្តតា

យេនា ហវេ ចាតុកវន្តំ នម្មា

អាតាបិដោ ឈាយនោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កត្តា វេយយន្តំ សត្វា

យេនា បដាចាតិ សរេហតុធម្មន្តំ

យេនា ហវេ ចាតុកវន្តំ នម្មា

អាតាបិដោ ឈាយនោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កត្តា វេយយន្តំ សត្វា

យេនា ខយំ បច្ចយានំ អវេធិតិ

យេនា ហវេ ចាតុកវន្តំ នម្មា

អាតាបិដោ ឈាយនោ ព្រាហ្មណស្ស

វិជ្ជបយំ តិដ្ឋតិ មារសេនំ

សុរិយោវ ឱកាសយេនន្តលិក្ខន្តំ

[១០១] កត្តា របស់ព្រាហ្មណ៍ មានដែរឬ ។ បើ ។ ក្រែង

ព្រះមាត្រៈព្រះភាគប្រជុំគ្រាន់ថា

ធម៌^(១) តាំងឡាយ វេមនីប្រាកដ ដល់ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍
អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាត់កិលេសឱ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំកិលេស
ក្នុងកាលណា កត្តា (ការឆ្លើងឆ្ងល់) តាំងពួង របស់
ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ ក៏ម្ខាងអស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់
នូវធម៌ព្រមទាំងហេតុ ធម៌តាំងឡាយ ប្រាកដ ដល់ព្រះវិ-
ណាសព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាត់កិលេសឱ្យក្តៅ
អ្នកដុតបង្គំកិលេស ក្នុងកាលណា កត្តា តាំងពួង របស់
ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ តែងរម្ងាប់អស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថា ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍នោះ បានដឹងច្បាស់
នូវព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃបច្ច័យ ធម៌តាំងឡាយ ប្រាកដ
ដល់ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍ អ្នកមានព្យាយាមញ្ចាត់កិលេស
ឱ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្គំកិលេស ក្នុងកាលណា ព្រះវិណាសព្រា-
ហ្មណ៍នោះ វេមនីកំចាត់បង្គំនូវមាត្រៈព្រមទាំងសេនាខែមា
ហើយបិតនៅ ក្នុងកាលនោះ ដូចព្រះអាទិត្យ កាលរះឡើង
ធ្វើអាកាសឱ្យឆ្លុះរឿង ដោយរស្មីរបស់ខ្លួន កំចាត់បង្គំ នូវឆ្លុះឆ្លាំង

១ បានដល់ពោធិបច្ច័យធម៌ និងចតុកាយសព្វធម៌ ។ កថាបិដក ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

យា កោចិ កត្តោ វេទ វា ហរិ វា

សត្តវេទិយា វា បរវេទិយា វា

ឈាយិចោ តា បដហន្តិ សព្វា

អាតាមិចោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តាតំ

ឃេ កត្តោ សមតិក្កន្តា កត្តាភូតេសុ ចាណិសុ

អសំសយា វិសំយុត្តា តេសុ ធិន្ធិ មហាប្បលន្តិ

ឯតាធិសី ធម្មបកាសនេត្ថ

កំណុ តត្ថ កត្តតិ កោចិ សាវតោ

និត្តិណ្ឌិយំ វិចិត្តិច្ឆន្តិ

តុន្តំ នមស្សាម និលំ ជនិច្ឆាតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្តត្បំ

អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។

[១០០] ន វត្តត្បំ អត្ថំ អរហតោ កត្តាតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បិគខេវ ដូច្នោះឯង កត្តាណាមួយ ក្នុងលោកនេះក្នុង ក្នុងលោក

ខាងមុខក្តី ដែលបុគ្គលដឹងដោយខ្លួនឯង ឬដែលបុគ្គលដទៃ

ដឹងហើយ ព្រះវិណាសព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ អ្នកមាន

ព្យាយាមញ្ចាំងកំលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង់ខ្សែកំលេស ប្រព្រឹត្ត

ព្រហ្មចរិយៈ តែងលះបង់ ខ្សែកត្តាទាំងឡាយនោះ ពួកជនណា

កន្លងកត្តាបានហើយ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាក

សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងពួកសត្វ ដែលមានសេចក្តីសង្ស័យកើត

ហើយ ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យហើយ ចំពោះពួកជននោះ តែង

មានផលច្រើន ការប្រកាសខ្សែចម្លើយ ក្នុងសាសនានេះ ប្រាកដ

ដូច្នេះ សាវ័កណាមួយ សង្ស័យដូចម្តេច ក្នុងការប្រកាសខ្សែ

ធម៌នោះ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងដទៃ យើងទាំងឡាយ សូម

ថ្វាយបង្គំ ខ្សែព្រះជិនស្រី ជាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គឆ្លងខ្សែអន្ទង់

កាត់បង់វិចិត្តិច្ឆាហើយ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោល

ថា កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០១] អ្នកមិនគួរពោលថា កត្តា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

អាមត្តា ។ នធុ អរហន្ត ឥន្ទ្របុរិសានំ ឆាមតោត្ថេ
 ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ តិណភក្ខវនប្បតិធំ
 ឆាម ករដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អរហន្ត
 ឥន្ទ្របុរិសានំ ឆាមតោត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្ថេ ករដ្ឋេ-
 យ្យ តិណភក្ខវនប្បតិធំ ឆាម ករដ្ឋេយ្យ តេន វត
 រេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ កម្ពុតិ ។ អរហន្ត ឥន្ទ្របុ-
 រិសានំ ឆាមតោត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ មត្តាមត្ថេ ករដ្ឋេយ្យ
 តិណភក្ខវនប្បតិធំ ឆាម ករដ្ឋេយ្យាតិ អត្ថំ អរហ-
 តោ កម្ពុតិ ។ អាមត្តា ។ អរហន្ត សោតាបត្តិដលេ
 វា សកតាតាមិដលេ វា អនាតាមិដលេ វា អរ-
 ហតេ វា ករដ្ឋេយ្យាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កថា ។

បរិពារណាកថា

[១០២] អត្ថំ អរហតោ បរិពារណាតិ ។ អាមត្តា ។
 អរហន្ត បរនេយ្យោ បរឃុតិយោ បរឃុទ្ធយោ បរឃុ-
 ដិតទ្ធកូ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មាសម្ពុទ្ធ អសម្ម-
 ជាតាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងនាមខ័នគោត្ត របស់ស្រ្តីឱន
 បុរស គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងឈ្មោះ
 ខែស្មៅ ឈើតូចនិងឈើធំ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត គប្បិឡើងទ្វល់
 ក្នុងនាមខ័នគោត្ត របស់ស្រ្តីឱនបុរស គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែន
 ផ្លូវ គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងឈ្មោះខែស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគប្បិពោលថា កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មាន
 ដែរ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងនាមខ័នគោត្ត ខែស្រ្តីឱនបុរស
 គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងឈ្មោះខែស្មៅ
 ឈើតូចនិងឈើធំ ព្រោះហេតុនោះ កន្លា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត គប្បិឡើងទ្វល់ ក្នុងសោតាបត្តិដលក្ខី សកតាតាមិដល
 ក្ខី អនាតាមិដលក្ខី អរហត្តក្ខី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កថា ។

បរិពារណាកថា

[១០២] បរិពារណា (ការឆ្លងផ្លូវដោយបុគ្គលដទៃ) របស់
 ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មានបុគ្គលដទៃណាតា
 សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយ
 បុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៣] នន្ទ អរហន្ត ន បរនេយ្យោ ន បរម្មត្ថិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មជិតទ្ធក្ខ ជាតាតិ បស្សតិ អសម្មុទ្ពោ សម្មជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អរហន្ត ន បរនេយ្យោ ន បរម្មត្ថិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មជិតទ្ធក្ខ ជាតាតិ បស្សតិ អសម្មុទ្ពោ សម្មជាតោ តោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ បរីតារណាតិ ។

[១០៤] អត្ថំ បុទ្ធីជ្ជនស្ស បរីតារណា សោ ច បរនេយ្យោ បរម្មត្ថិយោ បរម្មត្ថយោ បរម្មជិតទ្ធក្ខ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មុទ្ពោ អសម្មុជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ បរីតារណា សោ ច បរនេយ្យោ បរម្មត្ថិយោ បរម្មត្ថយោ បរម្មជិតទ្ធក្ខ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ សម្មុទ្ពោ អសម្មុជាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៥] អត្ថំ អរហតោ បរីតារណា សោ ច ន បរនេយ្យោ ន បរម្មត្ថិយោ ន បរម្មត្ថយោ ន បរម្មជិតទ្ធក្ខ

[១០៣] ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណាទាំង បី សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានបុគ្គលដទៃណាទាំង បី សម្រេចដោយ បុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងដឹង ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួន ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន អ្នក មិនគួរពោលថា ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០៤] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុគ្គល មាន បុគ្គល ទោះ មានបុគ្គលដទៃណាទាំង បី សម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃ ជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នក វង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ ព្រះអរហន្ត មាន ព្រះអរហន្តទោះ មានបុគ្គលដទៃណាទាំង បី សម្រេច ដោយបុគ្គលដទៃ មានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ រស់នៅជាប់ដោយបុគ្គល ដទៃ រមែងមិនដឹង មិនឃើញ ជាអ្នកវង្វេង ជាអ្នកមិនដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៥] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន ក្រែងព្រះអរហន្តទោះ មិនមានបុគ្គលដទៃណាទាំង បី សម្រេចដោយបុគ្គល ដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ

ជាធាតុ បស្សតិ អសម្មុទ្ឋោ សម្មជាធាតុ ។ រា-
មត្តា ។ អត្ថំ បុព្វដ្ឋានស្ស បរិការណា សោ ធន
ចរណេយ្យោ ន បរម្យត្តិយោ ន បរម្យចូយោ ន ប-
រម្យដិតទ្វក្ខ ជាធាតុ បស្សតិ អសម្មុទ្ឋោ សម្មជា-
ធាតុ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១០៦] អត្ថំ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ អរហតោ សត្វំ បរិការណា ធម្មេ បរិការណា
សង្ឃេ បរិការណា សិក្ខាយ បរិការណា បុព្វន្តេ ប-
រិការណា អបរន្តេ បរិការណា បុព្វតាបរន្តេ បរិការ-
ណា ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិ-
ការណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១០៧] ធម្មំ អរហតោ សត្វំ បរិការណា ធម្មេ
បរិការណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ បរិការណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ធម្មំ អរ-
ហតោ សត្វំ បរិការណា ធម្មេ បរិការណា ។ បេ ។

វេសដីនំ ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អើ ។ ការឆ្លង
ផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់បុព្វដ្ឋាន មាន តែបុព្វដ្ឋាននោះ មិនមានបុគ្គល
ដទៃណាទាំង មិនសម្រេចដោយបុគ្គលដទៃ មិនមានបុគ្គលដទៃជាបច្ច័យ
មិនរស់នៅជាប់ដោយបុគ្គលដទៃ វេសដីនំ ឃើញ ជាអ្នកមិនវង្វេង
ជាអ្នកដឹងខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៦] ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ឬ ។ អើ ។ បរិការណា (ការឆ្លងផុតដោយបុគ្គលដទៃ) របស់ព្រះ
អរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិការណា ក្នុងព្រះធម៌ បរិការណា ក្នុង
ព្រះសង្ឃ បរិការណា ក្នុងសិក្ខា បរិការណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាង
ដើម បរិការណា ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង បរិការណា ក្នុងខន្ធជា
ចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង បរិការណា ក្នុងពួកធម៌ ដែលកើតឡើង
ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៧] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិការ-
ណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិការណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះ
អាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បើ បរិការ-
ណា របស់ព្រះអរហន្ត ក្នុងព្រះសាស្តា បរិការណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។

ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិភារណា
នោ វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថំ អរហតោ បរិភារណាតិ ។

[១០៨] អត្ថំ បុព្វដ្ឋានស្ស បរិភារណា អត្ថំ
តស្ស សត្វំ បរិភារណា ធម្មេ បរិភារណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិភារណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អរហតោ បរិភារណា អត្ថំ
តស្ស សត្វំ បរិភារណា ធម្មេ បរិភារណា ។ បេ ។
ឥន្ទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិភារណា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១០៩] អត្ថំ អរហតោ បរិភារណា នត្ថំ តស្ស
សត្វំ បរិភារណា ធម្មេ បរិភារណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិភារណាតិ ។
អាមត្តា ។ អត្ថំ បុព្វដ្ឋានស្ស បរិភារណា នត្ថំ តស្ស
សត្វំ បរិភារណា ធម្មេ បរិភារណា ។ បេ ។ ឥន្ទប្ប-
ច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ បរិភារណាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌
នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិ-
ភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១០៨] បរិភារណា របស់បុព្វដ្ឋាន មាន បរិភារណា របស់បុ-
ព្វដ្ឋាននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិ-
ភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មានឬ ។ អើ ។ បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរិភា-
រណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌
។ បេ ។ បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ
ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១០៩] បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន បរិភារណា របស់
ព្រះអរហន្តនោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ បរិ-
ភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ព្រោះធម៌នេះ
ជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ បរិភារណា របស់បុព្វដ្ឋាន មាន
បរិភារណា របស់បុព្វដ្ឋាននោះ ក្នុងព្រះសាស្តា បរិភារណា ក្នុងព្រះ
ធម៌ ។ បេ ។ បរិភារណា ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ហេតុ ព្រោះធម៌នេះជាបច្ច័យ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

បរិពារណា

[១១០] អន្តិ អរហនោ បរិពារណាតិ ។ អាមន្តា ។
 នន្ទ អរហនោ ភគោ បរិពារោ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ តាលា-
 វត្ថុតតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្បនន្ទោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហនោ ភគោ បរិពារោ ឧច្ឆិទ្ធម្ម-
 លោ តាលាវត្ថុតតោ អនកាវត្ថុតោ អាយតី អនុប្ប-
 នន្ទោ យោ វត វេ វត្ថុតោ អន្តិ អរហនោ បរិពា-
 រណាតិ ។ បេ ។ នន្ទ អរហនោ យោសោ បរិពារោ
 ។ បេ ។ មោហោ បរិពារោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បំ ប-
 រិពារំ ។ បេ ។

[១១១] នន្ទ អរហនោ ភគប្បហាធាយ មត្តោ
 ការិសោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ការិសោ ។ បេ ។ យោ-
 សប្បហាធាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហាធាយ មត្តោ
 ការិសោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ការិសោ ។ បេ ។

[១១២] នន្ទ អរហា វិគរតោ វិគរោសោ ។ បេ ។
 សច្ចិកាតង្គំ សច្ចិកាតង្គិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា
 វិគរតោ វិគរោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតង្គំ សច្ចិកាតង្គំ
 យោ វត វេ វត្ថុតោ អន្តិ អរហនោ បរិពារណាតិ ។

បរិពារណា

[១១០] បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដូច្នេះ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះអរហន្ត លះរក្ខៈ ផ្គាប់ផ្គុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅ
 នៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតទៅទៀតឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត លះរក្ខៈ ផ្គាប់ផ្គុលឫសគល់ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅ
 ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើត
 ទៅទៀត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បរិពារណា របស់
 ព្រះអរហន្ត មានទេ ។ បេ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត លះចោលៈ ។ បេ ។
 លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនោត្ថប្បៈ ។ បេ ។

[១១១] ក្រែងព្រះអរហន្ត ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះរក្ខៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះចោលៈ ។ បេ ។ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះអនោត្ថប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១២] ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករក្ខៈ ប្រាសចាកចោលៈ
 ។ បេ ។ សច្ចិកាតង្គកិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយឬ ។ អើ ។
 បើព្រះអរហន្ត ប្រាសចាករក្ខៈ ប្រាសចាកចោលៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតង្គ-
 កិច្ច លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១១៣] អន្តិ អរហនោ បរិវារណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហនោ អន្តិ បរិវារណា បរិវារ-
 កុសលស្ស អរហនោ នន្តិ បរិវារណាតិ ។ ស-
 ធម្មកុសលស្ស អរហនោ អន្តិ បរិវារណាតិ ។
 អាមត្តា ។ បរិវារណាតិ អរហនោ អន្តិ បរ-
 វារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១១៤] បរិវារណាតិ អរហនោ នន្តិ បរ-
 វារណាតិ ។ អាមត្តា ។ សធម្មកុសលស្ស អរហ-
 នោ នន្តិ បរិវារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១១៥] សធម្មកុសលស្ស អរហនោ ភគោ បហ៌-
 ដោ អន្តិ តស្ស បរិវារណាតិ ។ អាមត្តា ។ បរិវារ-
 កុសលស្ស អរហនោ ភគោ បហ៌ដោ អន្តិ តស្ស
 បរិវារណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១១៦] សធម្មកុសលស្ស អរហនោ ធានោ
 បហ៌ដោ ។ បេ ។ មោហោ បហ៌ដោ ។ បេ ។ អ-
 បោត្តប្បំ បហ៌នំ ។ បេ ។

[១១៧] បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ បរិវារ-
 ណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មាន បរិវារណា
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មិនមានទេ ។ បរិវារណា
 របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន មានឬ ។ អើ ។ បរិវារ-
 ណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៨] បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុង
 ធម៌របស់ខ្លួន មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ បរិ-
 វារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាស
 ក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ បរិវារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២០] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ
 ។ បេ ។ លះមោហៈ ។ បេ ។ លះអនាគ្គប្បៈ ។ បេ ។

បរិពារណាតា

[១១៧] សធម្មតុសលស្ស ភគប្បហានាយ មត្តោ
ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ ដោសប្ប-
ហានាយ ។ បេ ។ អនោត្ថប្បប្បហានាយ មត្តោ ភា-
វិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[១១៨] សធម្មតុសលោ អរហា វីតរតោ វីត-
នោសោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស
បរិពារណាតិ ។ អាមត្តា ។ បរធម្មតុសលោ អរហា
វីតរតោ វីតនោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកា-
តត្ថំ សច្ចិកតំ អត្ថំ តស្ស បរិពារណាតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[១១៩] បរធម្មតុសលស្ស អរហតោ រតោ ប-
ហីនោ នត្ថំ តស្ស បរិពារណាតិ ។ អាមត្តា ។
សធម្មតុសលស្ស អរហតោ រតោ បហីនោ នត្ថំ
តស្ស បរិពារណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។ បរ-
ធម្មតុសលស្ស អរហតោ នោសោ បហីនោ ។ បេ ។
មោហោ បហីនោ ។ បេ ។ អនោត្ថប្ប បហីនំ ។ បេ ។

បរិពារណាតា

[១១៧] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
លះរាគៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរាគៈ ។ បេ ។
ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនោត្ថប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនពោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១១៨] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន ប្រាសចាកកតៈ
ប្រាសចាកគោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ
បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នក
ឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ ប្រាសចាកកតៈ ប្រាសចាកគោសៈ ប្រាសចាកមោ-
ហាៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថកិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ បរិពារណា
របស់ព្រះអរហន្តនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១១៩] ព្រះអរហន្ត អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះរាគៈ បរិពារ-
ណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អ្នក
ឈ្លាសក្នុងធម៌របស់ខ្លួន លះរាគៈ បរិពារណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ
មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត
អ្នកឈ្លាសក្នុងធម៌ដទៃ លះគោសៈ ។ បេ ។ លះមោហាៈ ។ បេ ។ លះ
អនោត្ថប្បៈ ។ បេ ។

[១២០] បរទម្មត្ថសលស្ស(១) ភកឃ្មហាឆាយ មត្តា
 ភាវិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។ ឆោសឃ្ម-
 ហាឆាយ ។ បេ ។ អចេត្តឃ្មហាឆាយ មត្តា ភា-
 វិតោ ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ បេ ។

[១២១] បរទម្មត្ថសលោ អរហា វីតរតោ វីត-
 ឆោសោ វីតមោហោ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថំ សច្ចិកតំ
 នត្ថំ តស្ស បរិការណាតិ ។ អមត្តា ។ សធម្មត្ថ-
 សលោ អរហា វីតរតោ វីតឆោសោ ។ បេ ។ សច្ចិ-
 កាតត្ថំ សច្ចិកតំ នត្ថំ តស្ស បរិការណាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[១២២] អត្ថិ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អ-
 មត្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា ជាទត្វាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
 តោ អាសវំ ខយំ វនាមិ ឆោ អជាទតោ ឆោ
 អបស្សតោ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជាទតោ ភិ បស្សតោ

១ ខ. តោ ចរំ អរហតោតិ ធារោ វិស្សតិ ។

[១២៣] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិជ្ជៃ ចម្រើនមគ្គ ដើម្បី
 លះកតៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។ ដើម្បីលះចោសៈ ។ បេ ។
 ចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះអនាគតប្បៈ ។ បេ ។ ចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ។ បេ ។

[១២៤] ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិជ្ជៃ ប្រាសចាកកតៈ
 ប្រាសចាកចោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថិច្ច លោក
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ បរិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត អកល្យាសក្កន្ធមិជ្ជៃរបស់ខ្លួន ប្រាសចាកកតៈ
 ប្រាសចាកចោសៈ ។ បេ ។ សច្ចិកាតត្ថិច្ច លោកធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ហើយ បរិការណា របស់ព្រះអរហន្តនោះ មិនមានទេ ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១២៥] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត ពោលឲ្យ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលឲ្យ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលឲ្យការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច

អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ រូប ។ បេ ។ ឥតិ
 វិញ្ញាណស្ស អត្ថុផ្តល់មោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាងតោ ឯវំ
 បស្សតោ អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ អត្ថុវ សុត្តន្តោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថុ អរហតោ
 បរិភារណាតិ ។

[១២៣] អត្ថុ អរហតោ បរិភារណាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភក្កវត្ថា ជាងតាហំ ភិក្ខុវេ បស្ស-
 តោ អាសវាធំ ខណ្ឌ វនាមិ ទោ អរហតោ ទោ
 អបស្សតោ តិក្ខុ ភិក្ខុវេ ជាងតោ តិ បស្សតោ
 អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ ទុក្ខន្តំ ភិក្ខុវេ ជាងតោ
 បស្សតោ អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ អយំ ទុក្ខសមុទ-
 យោតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធតាមិជ្ជបដិបទាតិ ជាងតោ បស្សតោ អា-
 សវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ ជាងតោ
 ឯវំ បស្សតោ អាសវាធំ ខណ្ឌ ហោតិ ឥតិ អត្ថុវ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុញ្ចំ អត្ថុ
 អរហតោ បរិភារណាតិ ។

(ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងកាលឃើញថា) រូប
 ដូច្នេះ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញ
 យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នេះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៣] បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគច្រើនត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គង់ឥត ពោលថា
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាលឃើញ មិនពោលថា
 ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនដឹង មិនពោលថា ការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលមិនឃើញទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
 អស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងដូចម្តេច កាលឃើញដូចម្តេច
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង កាល
 ឃើញថា នេះទុក្ខ ថា នេះហេតុកើតឡើងនៃទុក្ខ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ទីលេងទុក្ខ ។ បេ ។ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹង
 កាលឃើញថា នេះសេចក្តីប្រតិបត្តិដ៏ដំណើរទៅកាន់ទីលេងទុក្ខ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការអស់ទៅនៃអាសវៈ របស់បុគ្គល កាលដឹងយ៉ាងនេះ
 កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
 បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិភារណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៤] អត្ថំ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ កកវតា សព្វំ ភិក្ខុវេ អនិកដានំ
អបរិដានំ អវិរាជយំ អប្បជហំ អកញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយ
សព្វញ្ច ទោ ភិក្ខុវេ អនិកដានំ បរិដានំ វិរាជយំ ប-
ជហំ កញ្ចោ ទុក្ខក្ខយាយាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមន្តា ។ ភេន ហំ ន វុត្ថុញ្ចំ អត្ថំ អរហតោ បរ-
រិការណាតិ ។

[១២៥] អត្ថំ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ កកវតា សហាវស្សំ នស្សនសម្ប-
ធាយ ។ បេ ។ ន ចាភិហំធានំ អកញ្ចោ កាតុន្តំ អត្ថេវ
សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ភេន ហំ ន វុត្ថុញ្ចំ អត្ថំ
អរហតោ បរិការណាតិ ។

[១២៦] អត្ថំ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អា-
មន្តា ។ នន្ទ វុត្ថំ កកវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សម-
យេ អរិយសាវតស្ស វិរដំ វីតមលំ ធម្មតក្កំ ទុន-
នាទិ យំ តិក្ខុ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ

[១២៤] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
មិនដឹងច្បាស់ កាលមិនកំណត់ដឹង កាលមិនបន្ទោបង់ កាលមិនលះបង់
ទូរកាសវៈទាំងពួង មិនគួរដើម្បីអស់ទៅនៃទុក្ខទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលកាលដឹង កាលកំណត់ដឹង កាលបន្ទោបង់ កាលលះបង់ ទូរកា-
សវៈទាំងពួង ទើបគួរដើម្បីអស់ ទៅនៃទុក្ខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
ឬ ។ អើ ។ បើដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[១២៥] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា (សោតាបទ្ធម្មបុគ្គលនោះ លះបង់ហើយ)
ជាមួយនឹងទស្សនសម្បទ គឺសោតាបត្តិមគ្គ ។ បេ ។ មិនគួរធ្វើទូរហៈ
ដ៏ពាក្យកំទាំង ៦ យ៉ាង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើ
ដូច្នោះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៦] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសម័យណា
អរិយសាវ័ក មានធម្មចក្ក ប្រាសចាកចូលី ប្រាសចាកមន្ទិល កើតឡើង
ថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ

បរិការណាតា

សហ នស្សនុប្បតា ភិក្ខុវេ អរិយសាវតស្ស ភីណិ
សញ្ញាជនាទិ បហិយន្តំ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា សិ-
លទ្ធពរាហសោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
តេន ហំ ន វត្ថុតំ អត្ថិ អរហតោ បរិការណាតិ ។

[១២៧] អត្ថិ អរហតោ បរិការណាតិ ។ អា-
មត្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតា

ជាហំ គមិស្សាមិ បមោចនាយ
តាចំតាពី ឆោតតា តាត្យំ^(១) លោតេ
នម្បត្យ សេដ្ឋំ អភិជាណមាតោ
ឯវំ តុវំ ធិយមិមន្តវេសីតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុតំ
អត្ថិ អរហតោ បរិការណាតិ ។

[១២៨] ន វត្ថុតំ អត្ថិ អរហតោ បរិការណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អរហតោ វត្ថុបុរិសាទិ ឆាម-
តោត្ថំ បរេ វិការេយ្យំ មត្តាមត្តំ បរេ វិការេយ្យំ តិ-
លាកដ្ឋវនប្បតិចំ ឆាមំ បរេ វិការេយ្យន្តំ ។ អាមត្តា ។

១ ម. ពេនកកិញ្ចិ ទិស្សតិ ។

បរិការណាតា

តែនលេក្ខវេជាធម្មតា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (សម័យនោះ) អរិយសាវក
លះបង់សញ្ញាជនៈព គឺ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆា សិលទ្ធពរាហសៈ ជាមួយ
នឹងការកើតឡើងនៃស្សនៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។
បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៧] បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។

ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ម្ចាស់គោកកៈ កថាគត នឹងមិនទៅ ដើម្បីដោះ ខ្ញុំប៉ុន្មាន
ណាមួយ អ្នកមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងលោកទេ អ្នក កាល
ជឹងខ្ញុំធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែងធ្ងន់ខ្ញុំអន្ទង់បាន

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ បើដូច្នេះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានទេ ។

[១២៨] អ្នកមិនគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់ខ្ញុំនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តី
និងបុរស ពួកដទៃ គប្បីប្រាប់ខ្ញុំផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកដទៃ គប្បី
ប្រាប់ខ្ញុំឈ្មោះនៃស្មៅ ឈើតូច និងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ឬ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ហេតុ អរហនោ ឥន្ទ្របុរិសានំ នាមតោត្ថំ បរេ វិទា-
រេយ្យំ មគ្គាមត្ថំ បរេ វិទារេយ្យំ តិណាកដ្ឋវេនប្បត្តំ
នាមំ បរេ វិទារេយ្យំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អរ-
ហនោ បរវិទារណាតិ ។

[១២៩] អរហនោ ឥន្ទ្របុរិសានំ នាមតោត្ថំ ប-
រេ វិទារេយ្យំ មគ្គាមត្ថំ បរេ វិទារេយ្យំ តិណាកដ្ឋវេ-
នប្បត្តំ នាមំ បរេ វិទារេយ្យំន្តំ អត្ថិ អរហនោ បរ-
វិទារណាតិ ។ វេនប្បត្តំ ។ អរហនោ សោតាមត្ថិដ-
លំ វា សកតាតាមិដលំ វា អនាតាមិដលំ វា អរ-
ហត្ថំ វា បរេ វិទារេយ្យំន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
បរិការណាតា ។

វិចីភេទកថា

[១៣០] សមាបទ្ទស្ស អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សព្វត្ថ សមាបទ្ទានំ អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៣១] សមាបទ្ទស្ស អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សព្វត្ថ សមាបទ្ទានំ អត្ថិ វិចីភេទោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បើជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិងបុរស ពួកជនដទៃ
គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវឈ្មោះ វៃខេស្ម
ឈើតូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរ ។

[១២៩] ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវនាមនិងគោត្ត របស់ស្រ្តីនិង
បុរស ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់នូវផ្លូវនិងមិនមែនផ្លូវ ពួកជនដទៃ គប្បីប្រាប់
នូវឈ្មោះវៃខេស្ម ឈើតូចនិងឈើធំ ចំពោះព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនោះ
បរិការណា របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកជនដទៃ គប្បី
ប្រាប់នូវសោតាមត្ថិដលក្តី សកតាមត្ថិដលក្តី អនាតាមត្ថិដលក្តី អរហត្តក្តី
ចំពោះព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ បរិការណាតា ។

វិចីភេទកថា

[១៣០] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ ក្នុងទីទាំង
ពួង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣១] វិចីភេទ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចីភេទ របស់បុគ្គលទាំងឡាយ ចូលកាន់សមាបត្តិ សព្វកាល
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣២] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សព្វេសំ សមាបទ្ធានំ អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[១៣៣] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ សព្វសមាបទ្ធីសុ អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[១៣៤] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។
អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ កាយភេនោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[១៣៥] សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ កាយភេនោតិ ។
អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[១៣៦] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វាចា អត្ថំ វិចិត្រ-
នោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ កាយោ
អត្ថំ កាយភេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[១៣៧] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ កាយោ នត្ថំ កា-
យភេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វាចា
នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[១៣៨] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចិត្រេ របស់ពួកបុគ្គលទាំងអស់ ចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វិចិត្រេ ក្នុងសមាបត្តិទាំងពួង មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ កាយភេនេ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] កាយភេនេ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មិនមានទេឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ វិចិត្រេ
មានដែរឬ ។ អើ ។ កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរ
ឬ កាយភេនេ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] កាយ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន កាយភេនេ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន
ឬ វិចិត្រេ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៨] ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមត្តា ។ សមុទយោតិ ជាធម្មោ សមុទយោ-
តិ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៣៩] ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមត្តា ។ ឱរោជោតិ ជាធម្មោ ឱរោជោតិ
វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៤០] ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាស-
តីតិ ។ អាមត្តា ។ មក្កោតិ ជាធម្មោ មក្កោតិ វាចំ
ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៤១] សមុទយោតិ ជាធម្មោ ន ច សមុទ-
យោតិ វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ
ន ច ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៤២] ឱរោជោតិ ជាធម្មោ ន ច ឱរោជោតិ
វាចំ ភាសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ន ច
ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៤៣] មក្កោតិ ជាធម្មោ ន ច មក្កោតិ វា-
ចំ ភាសតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុក្ខន្តំ ជាធម្មោ ន ច
ទុក្ខន្តំ វាចំ ភាសតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៣៨] បុគ្គល កាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ទុក្ខ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ហើយពោល
វាចាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៣៩] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។
អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាវិវិលតំទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ធម៌ជាវិ-
វិលតំទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤០] បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ ហើយពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។
អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ ហើយពោលវាចាថា មគ្គឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤១] បុគ្គលកាលដឹងថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ តែមិនពោល
វាចាថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ
មិនពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤២] បុគ្គលកាលដឹងថា ធម៌ជាវិវិលតំទុក្ខ តែមិនពោល
វាចាថា ធម៌ជាវិវិលតំទុក្ខឬ ។ អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែ
មិនពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៣] បុគ្គលកាលដឹងថា មគ្គ តែមិនពោលវាចាថា មគ្គឬ ។
អើ ។ បុគ្គលកាលដឹងថា ទុក្ខ តែមិនពោលវាចាថា ទុក្ខឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៤] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រកោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ញាណំ កីតោចរន្តិ ។ ញាណំ សទ្ធកោច-
រន្តិ ។ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤៥] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រកោតិ ។ អា-
មន្តា ។ សោតំ កីតោចរន្តិ ។ សោតំ សទ្ធកោច-
រន្តិ ។ ញាណំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[១៤៦] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រកោតិ ញា-
ណំ សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ហញ្ចំ ញាណំ សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរំ បោ-
រត ហេ(១) វត្ថុព្យេ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រកោតិ ។

[១៤៧] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រកោតិ ញាណំ
សទ្ធកោចរំ សោតំ សទ្ធកោចរន្តិ ។ អាមន្តា ។
ទ្ធិន្តំ ឧស្សានំ ទ្ធិន្តំ វេទនានំ ទ្ធិន្តំ សញ្ញានំ ទ្ធិន្តំ
ចេតនានំ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ឧ
ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

១ ម. តោ ច វត ហតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិ ។

[១៤៤] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានវិជ្ជា ។
ចតុស្សទ្ធិញ្ញាណ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្សទ្ធិញ្ញាណ មានសច្ចៈ
ជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៥] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានវិជ្ជា ។
អើ ។ សោតវិញ្ញាណ មានអ្វីជាអារម្មណ៍ ។ សោតវិញ្ញាណ មាន
សំឡេងជាអារម្មណ៍ ។ ចតុស្សទ្ធិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៦] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្សទ្ធិ-
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ ចតុស្សទ្ធិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍
សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៤៧] វិចិត្រ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ចតុស្សទ្ធិ-
ញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ សោតវិញ្ញាណ មានសំឡេងជាអារម្មណ៍
។ អើ ។ ការប្រឡងស្រ្តីចំណង វេទនាចំណង សញ្ញាចំណង ចេតនា
ចំណង ចិត្តចំណង មានវិជ្ជា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៨] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ បឋវីភសិណំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ
វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៤៩] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ អាចោកភសិណំ ។ បេ ។ ភេជោកភសិណំ
កាយោកភសិណំ វិលកភសិណំ បីតកភសិណំ លោ-
ហិតកភសិណំ ធុនាតកភសិណំ សមាបត្ថិ ។ បេ ។
អាគាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ អាភិញ្ច-
ញ្ចាយតនំ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាតាសញ្ញាយតនំ សមា-
បទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥០] បឋវីភសិណំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស
នត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ ហេត្វំ បឋវីភសិ-
ណំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វចីកេនោ ហោ វត-
វេ វត្ថុព្វេ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។

[១៥១] អាចោកភសិណំ ។ បេ ។ ធុនាតកភសិ-
ណំ សមាបត្ថិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយតនំ វិញ្ញា-

[១៤៨] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្ថិ មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៤៩] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានដែរឬ ។
អើ ។ វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់អាចោកភសិណសមាបត្ថិ ។ បេ ។
ភេជោកភសិណសមាបត្ថិ កាយោកភសិណសមាបត្ថិ វិលកភសិណសមា-
បត្ថិ បីតកភសិណសមាបត្ថិ លោហិតកភសិណសមាបត្ថិ ធុនាតកភសិណ-
សមាបត្ថិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយតនៈ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ អា-
ភិញ្ចញ្ចាយតនៈ ។ បេ ។ នេវសញ្ញាតាសញ្ញាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥០] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្ថិ
មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វចីកេន របស់បុគ្គលចូល
កាន់បឋវីភសិណសមាបត្ថិ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥១] វចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់អាចោកភសិណសមាបត្ថិ
។ បេ ។ ធុនាតកភសិណសមាបត្ថិ ។ បេ ។ អាគាសានញ្ចាយតនៈ វិញ្ញា-

លាតាយតនំ រាគីញត្ថាយតនំ ។ បេ ។ ខេ-
 សត្តាជាសត្តាយតនំ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វចីកេនោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ ខេសត្តាជាសត្តាយតនំ
 សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វចីកេនោ បោ វត រេ វត្ថុទ្វេ
 សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។

[១៥២] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ លោកិយំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វ-
 ចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១៥៣] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ លោកិយំ បរេវំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ
 វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សមាបទ្ធស្ស
 អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកិយំ ធុតិយំ ឈា-
 នំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ស-
 មាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១៥៤] លោកិយំ សមាបត្ថិ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ
 វចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ លោកិយំ សមា-
 បត្ថិ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វចីកេនោ បោ វត រេ វត្ថុទ្វេ
 សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វចីកេនោតិ ។

លាតាយតនៈ រាគីញត្ថាយតនៈ ។ បេ ។ ខេសត្តាជាសត្តាយតនៈ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូល
 កាន់ខេសត្តាជាសត្តាយតនៈ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥៥] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្ថិ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៦] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានដែរឬ ។
 អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយបរេវជ្ឈាន មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់
 សមាបត្ថិ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ធុតិយជ្ឈាន
 ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៧] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់លោកិយសមាបត្ថិ មិន
 មានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនណាបើ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់
 លោកិយសមាបត្ថិ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥៥] លោកិយំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស
 នត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ
 បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស នត្ថំ វិចីកេនោ ឆោ វត
 រេ វត្ថុព្វេ សមាបទ្ទស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៥៦] លោកិយំ ធុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស
 នត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ លោកិយំ
 ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស នត្ថំ វិចីកេនោ ឆោ វត
 រេ វត្ថុព្វេ សមាបទ្ទស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៥៧] លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស
 អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកិយំ បវេមំ
 ឈានំ សមាបទ្ទស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥៨] លោកុត្តរំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស
 អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកិយំ ធុតិយំ ឈា-
 នំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស
 អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៥៩] លោកិយំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ទស្ស

[១៥៥] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ
 មិនមានវេយ្យ ។ អើ ។ បើវិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជា
 លោកិយៈ មិនមាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីកេន
 របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥៦] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។
 តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិនមានវេយ្យ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មិន
 មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សមាបត្ថិ មានទេ ។

[១៥៧] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
 មានវេយ្យ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោ-
 កិយៈ មានវេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៨] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ
 មានវេយ្យ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន តតិ-
 យជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈានជាលោកិយៈ មានវេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៥៩] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈានជាលោកិយៈ

នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោក្យត្តំ បវេមំ ឈានំ
សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៦០] លោកិយំ នុតិយំ ឈានំ តតិយំ ឈា-
នំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រ-
នោតិ ។ អាមត្តា ។ លោក្យត្តំ បវេមំ ឈានំ សមា-
បទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៦១] លោក្យត្តំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោក្យត្តំ នុតិយំ
ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។

[១៦២] លោក្យត្តំ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
អត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោក្យត្តំ តតិយំ
ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចិត្រ-
នោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[១៦៣] លោក្យត្តំ នុតិយំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ អាមត្តា ។ លោក្យត្តំ បវេមំ
ឈានំ សមាបទ្ធស្ស នត្ថំ វិចិត្រនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។

មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋានជា
លោក្យត្តៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦០] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយដ្ឋាន តតិយដ្ឋាន
។ បេ ។ ចតុត្ថដ្ឋានជាលោកិយៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចិត្រេ
របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋានជាលោក្យត្តៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦១] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋានជាលោក្យត្តៈ
មានដែរ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយដ្ឋានជាលោ-
ក្យត្តៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦២] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋានជាលោក្យត្តៈ
មានដែរ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយដ្ឋាន
។ បេ ។ ចតុត្ថដ្ឋានជាលោក្យត្តៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[១៦៣] វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយដ្ឋានជាលោក្យត្តៈ
មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចិត្រេ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋានជា
លោក្យត្តៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៦៤] លោកុត្តរំ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 ធម្មតំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ លោកុត្តរំ បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ
 វិចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៦៥] ន វត្ថុញ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេ-
 នោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វិតត្តវិចារា វិចីសង្ខារ
 វុត្តា ភកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិ-
 តត្តវិចារាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច វិតត្តវិចារា វិចី-
 សង្ខារ វុត្តា ភកវតា បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស
 អត្ថំ វិតត្តវិចារា តេន វត ហ វត្ថុញ សមាបទ្ធស្ស
 អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

[១៦៦] វិតត្តវិចារា វិចីសង្ខារ វុត្តា ភកវតា
 បឋមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិតត្តវិចារា^(១) អត្ថំ
 តស្ស វិចីកេនោតិ ។ អាមន្តា ។ បឋវីកសិណំ បឋ-
 មំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិតត្តវិចារា អត្ថំ តស្ស
 វិចីកេនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

១ ម វិតត្តវិចារាតិ ទិស្សតិ ។

[១៦៧] វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់ភកិយដ្ឋាន ។ បេ ។
 ចក្កដ្ឋានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អើ ។ វិចីកេន របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមដ្ឋានជាលោកុត្តរៈ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[១៦៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។ អើ ។ ក្រុងវិគ្គុះវិចារៈ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ (បើដូច្នោះ) វិគ្គុះវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន មានដែរ ។ អើ ។ បើវិគ្គុះវិចារៈ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ វិគ្គុះវិចារៈ របស់បុគ្គលចូល
 កាន់បឋមដ្ឋាន មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរ
 ពោលថា វិចីកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មាន ។

[១៦៩] វិគ្គុះវិចារៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វិចីសង្ខារ
 វិគ្គុះវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន មាន ចុះវិចីកេន របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាននោះ មានដែរ ។ អើ ។ វិគ្គុះវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន ចម្រើនបឋវីកសិណ មាន ចុះវិចីកេន របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមដ្ឋាននោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

សញ្ញាសមុដ្ឋាទា វាចា វុត្តា ភកវតា ធុនិយំ ឈានំ
សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ សញ្ញា អត្ថំ តស្ស វិតក្កវិចារា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៧០] វិតក្កសមុដ្ឋាទា វាចា វុត្តា ភកវតា
បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិតក្កវិចារាតិ អត្ថំ
តស្ស វិចីកេនោតិ ។ អាមត្តា ។ សញ្ញាសមុដ្ឋាទា វាចា
វុត្តា ភកវតា ធុនិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ
អាគាសានញ្ចាយនំ វិញ្ញាណញ្ចាយនំ ។ បេ ។
អាកិញ្ចញ្ចាយនំ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ សញ្ញា អត្ថំ
តស្ស វិតក្កវិចារាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៧១] សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។ អា-
មត្តា ។ ននុ បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វាចា ជិវុត្តា
ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច
បវេមំ ឈានំ សមាបទ្ធស្ស វាចា ជិវុត្តា ហោតីតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ យោ វត វេ វត្ថុញ សមាបទ្ធស្ស
អត្ថំ វិចីកេនោតិ ។

ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វាចា សញ្ញា
របស់បុគ្គលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន មាន ចុះវិភក្តវិចារៈ របស់បុគ្គល
ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
វេ ។ បេ ។

[១៧០] ការតាំងឡើងនៃវិភក្តៈ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា
វាចា វិភក្តវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន មាន ព្រោះហេតុ
នោះ វិចីកេវ របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
ការតាំងឡើងនៃសញ្ញា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅថា វាចា សញ្ញា-
របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន អាគាសានញ្ចាយ
ននជ្ឈាន វិញ្ញាណញ្ចាយននជ្ឈាន ។ បេ ។ អាកិញ្ចញ្ចាយននជ្ឈាន
មាន ចុះវិភក្តវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់តតិយជ្ឈានជាដើមនោះ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧១] វិចីកេវ របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ មានដែរឬ ។
អើ ។ ក្រែងវាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ថេវាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់
បឋមជ្ឈាន រលត់ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកជំ
ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា វិចីកេវ របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេ ។

[១៧២] បឋមំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស វាចា ជំ-
 រុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ តស្ស វិចិត្រ-
 គោតិ ។ អាមន្តា ។ ធុតិយំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស
 វិតត្តវិចារា ជំរុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ
 តស្ស វិតត្តវិចារាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៧៣] បឋមំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស វាចា ជំ-
 រុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ អត្ថំ តស្ស វិចិត្រ-
 គោតិ ។ អាមន្តា ។ តតិយំ ឈរំ សមាបទ្ធស្ស
 បីតិ ជំរុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ ធុតុតំ ឈរំ សមា-
 បទ្ធស្ស អស្សាសប្បស្សសា ជំរុទ្ធា ហោតិ អាតា-
 សានញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស រូបសញ្ញា ជំរុទ្ធា ហោតិ
 វិញ្ញាណញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស អាតាសានញាយត-
 នសញ្ញា ជំរុទ្ធា ហោតិ អាតិញ្ញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស
 វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញា ជំរុទ្ធា ហោតិ ។ បេ ។ នេវ-
 សញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមាបទ្ធស្ស អាតិញ្ញាយ-
 តនសញ្ញា ជំរុទ្ធា ហោតិ សញ្ញាវេទយិតនំ ឈរំ សមា-
 បទ្ធស្ស សញ្ញា ច វេទនា ច ជំរុទ្ធា ហោតីតិ អត្ថេវ

[១៧៤] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន លេត់ហើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចិត្រ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វិភក្តៈវិចារៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់ពុតិយជ្ឈាន លេត់ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ
 ព្រោះហេតុនោះ វិភក្តៈវិចារៈ របស់បុគ្គលចូលកាន់ពុតិយជ្ឈាននោះ មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៥] វាចា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន លេត់ហើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ វិចិត្រ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់បឋមជ្ឈាននោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ បីតិ របស់បុគ្គល
 ចូលកាន់គតិយជ្ឈាន លេត់ហើយ ។ បេ ។ អស្សាសប្បស្សសៈ របស់
 បុគ្គលចូលកាន់ធុតុតជ្ឈាន លេត់ហើយ រូបសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់
 អាតាសានញាយតនជ្ឈាន លេត់ហើយ អាតាសានញាយតនសញ្ញា
 របស់បុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញាយតនជ្ឈាន លេត់ហើយ វិញ្ញាណញា-
 យតនសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់អាតិញ្ញាយតនជ្ឈាន លេត់ហើយ
 ។ បេ ។ អាតិញ្ញាយតនសញ្ញា របស់បុគ្គលចូលកាន់ទេវសញ្ញាតា-
 សញ្ញាយតនជ្ឈាន លេត់ហើយ សញ្ញាវេទនា របស់បុគ្គលចូល
 កាន់សញ្ញាវេទយិតនំ ឈរំសមាបត្តំ លេត់ហើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន

សុត្តន្តោតិ អត្ថំ ធម្មំ សញ្ញា ន វេទនា ចាតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[១៧៤] ន វត្ថុញ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វេទិកោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ បឋមស្ស ឈានស្ស សទ្ធោ
កណ្តាកោ វុត្តោ ភគវតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ បឋ-
មស្ស ឈានស្ស សទ្ធោ កណ្តាកោ វុត្តោ ភគវតា
តេន វត វេ វត្ថុញ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វេទិកោតិ ។

[១៧៥] បឋមស្ស ឈានស្ស សទ្ធោ កណ្តា-
កោ វុត្តោ ភគវតាតិ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ វេទិកោតិ ។
អាមត្តា ។ ទុតិយស្ស ឈានស្ស វិភក្កវិចារ កណ្តា-
កោ វុត្តោ ភគវតា ។ បេ ។ តតិយស្ស ឈានស្ស បីតិ
កណ្តាកោ វុត្តោ ភគវតា ធនុត្តស្ស ឈានស្ស អស្សា-
សប្បស្សសា កណ្តាកោ វុត្តោ ភគវតា អាកាសា-
នញ្ចាយនំ សមាបទ្ធស្ស រូបសញ្ញា កណ្តាកោ វុត្តោ
ភគវតា វិញ្ញាណញ្ចាយនំ សមាបទ្ធស្ស អាកាសា-
នញ្ចាយនំ សញ្ញា កណ្តាកោ វុត្តោ ភគវតា អតីត្វ-
ញ្ចាយនំ សមាបទ្ធស្ស វិញ្ញាណញ្ចាយនំ សញ្ញា

ត្ថ្នព្រះសូត្រ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញានិងវេទនា របស់បុគ្គលចូលកាន់
តតិយជ្យានជាដើមនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៦] បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា វេទិកេន របស់បុគ្គលចូល
កាន់សមាបត្តិ មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្យានឬ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់បឋមជ្យានហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកត្រូវពោលថា វេទិកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមា-
បត្តិ មាន ។

[១៧៧] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា សំឡេង ជាសត្រូវដល់
បឋមជ្យាន ព្រោះហេតុនោះ វេទិកេន របស់បុគ្គលចូលកាន់សមាបត្តិ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិភក្កវិចារ ជាសត្រូវ
ដល់ទុតិយជ្យាន ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បីតិ ជាសត្រូវ
ដល់តតិយជ្យាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អស្សាសប្បស្សសៈ ជា
សត្រូវដល់ធនុត្តជ្យាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា រូបសញ្ញា ជាសត្រូវ
ដល់បុគ្គលចូលកាន់អាកាសានញ្ចាយនន្តជ្យាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា
អាកាសានញ្ចាយនន្តសញ្ញា ជាសត្រូវដល់បុគ្គលចូលកាន់វិញ្ញាណញ្ចាយ-
នន្តជ្យាន ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា វិញ្ញាណញ្ចាយនន្តសញ្ញា ជា

ទុក្ខហារកថា

[១៧៧] ទុក្ខាហារោ មគ្គន្តំ មគ្គបរិយាបន្នន្តំ ។
អាមត្តា ។ យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ កាសន្តំ សព្វ
តេ មត្តំ កាវេន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[១៧៨] យេ កេចិ ទុក្ខន្តំ វាចំ កាសន្តំ សព្វ
តេ មត្តំ កាវេន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ ពាលបុដ្ឋដ្ឋជា
ទុក្ខន្តំ វាចំ កាសន្តំ ពាលបុដ្ឋដ្ឋជា មត្តំ កាវេន្តីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ មាតុយាតកោ ។ បេ ។
មិតុយាតកោ អរហន្តយាតកោ វហិវុប្បាទកោ(១)
។ បេ ។ សង្ឃភេទកោ ទុក្ខន្តំ វាចំ កាសតិ សង្ឃ-
ភេទកោ មត្តំ កាវេន្តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ទុក្ខហារកថា ។

ចិត្តជ្ជិតិកថា

[១៧៩] ឯកំ ចិត្តំ ទិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។
ឧបទ្បទិវសោ ឧប្បាទក្កុណោ ឧបទ្បទិវសោ វយក្កុ-
ណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ ម. លោហិត្តប្បាទកោ ។

ទុក្ខហារកថា

[១៧៧] ការោមកន្ធុញ្ញាណ (ការជីវ) ក្នុងទុក្ខ ជាអង្គ
នៃមគ្គ ដែលកប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គប្ប ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ពោល
វាចាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់នោះ តែងចម្រើនឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៧៨] ពួកជនណាមួយ ពោលវាចាថា ទុក្ខ ជនទាំងអស់
នោះ តែងចម្រើនឡើងវិញ ។ អើ ។ ពួកពាលបុដ្ឋដ្ឋន ពោលវាចាថា
ទុក្ខ ពួកពាលបុដ្ឋដ្ឋន តែងចម្រើនឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់មាតា ។ បេ ។ ជនអ្នកសម្លាប់បិតា ជនអ្នក
សម្លាប់ព្រះអរហន្ត ជនអ្នកធ្វើព្រះលោហិតឲ្យព្រះភោជ្យឡើង ។ បេ ។ ជន
អ្នកបំបែកសង្ឃ ពោលវាចាថា ទុក្ខ ជនអ្នកបំបែកសង្ឃ តែងចម្រើនឡើង
វិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឈ ទុក្ខហារកថា ។

ចិត្តជ្ជិតិកថា

[១៧៩] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់មួយថ្ងៃប្ប ។ អើ ។ កន្លះថ្ងៃ
ជាឧប្បាទក្កុណៈ កន្លះថ្ងៃ ជាវយក្កុណៈប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

សោធន្យស កក្កេយ្យ តិដ្ឋតិ ភត្តិស កក្កេយ្យ តិដ្ឋតិ ចតុ-
 ស្សដ្ឋី កក្កេយ្យ តិដ្ឋតិ បញ្ច កក្កេយ្យសតាធំ តិដ្ឋតិ កក្កេយ្យ-
 សហស្សំ តិដ្ឋតិ ទ្វេ កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ចត្តាវិ
 កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ អដ្ឋ កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ
 សោធន្យស កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ វិសតិ កក្កេយ្យស-
 ហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ចត្តាធិស កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ
 សដ្ឋី កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ។ បេ ។ ចតុរាសីតិ
 កក្កេយ្យសហស្សាធំ តិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ ចត្តា-
 ធិស កក្កេយ្យសហស្សាធំ ឧប្បាទកូណា ទ្វេ ចត្តា-
 ធិស កក្កេយ្យសហស្សាធំ វេយ្យកូណាតិ ។ ន ហេវ
 វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[១៨២] ឯកំ ចិត្តំ ជិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អា.
 មត្តា ។ អត្តញ្ញេ ធម្មា ឯកាហំ ពហុម្បំ ឧប្បជ្ជិតា
 ច្បុដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុប-
 រិត្តាតិ ។ ន ហេវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[១៨៣] តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុបរិត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ វត្តំ ភគវតា ធាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ញំ
 ឯកំ ធម្មម្បំ សមុបស្សាមិ យំ ឯវំ លហុបរិត្តំ

បិគោអសំ ១៦ កប្ប បិគោអសំ ៣២ កប្ប បិគោអសំ ៦៤ កប្ប
 បិគោអសំ ៩ យេកប្ប បិគោអសំ ១ ពាន់កប្ប បិគោអសំ ២ ពាន់
 កប្ប បិគោអសំ ៤ ពាន់កប្ប បិគោអសំ ៨ ពាន់កប្ប បិគោអសំ
 ១៦ ពាន់កប្ប បិគោអសំ ២០ ពាន់កប្ប បិគោអសំ ២០ ពាន់កប្ប បិគោ
 អសំ ៦០ ពាន់កប្ប ។ បេ ។ បិគោអសំ ៨៤ ពាន់កប្ប ។ អើ ។
 ៤៤ ពាន់កប្ប ជាឧប្បាទកូណា ៤៤ ពាន់កប្ប ជាវេយ្យកូណា ។ អក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៤] ចិត្តម្ហូយ បិគោអសំ ១ ថ្ងៃ ។ អើ ។ ត្អូកធម៌
 ៨១០ ដែលកើតឡើងអស់ ១ ថ្ងៃ ឬច្រើនថ្ងៃ ហើយរលត់ទៅវិញ មាន
 ផែរ ។ អើ ។ ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្តផែរ ។
 អកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៥] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្តផែរ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រាន់ជា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គង្គា
 ពិចារណាធម៌ឃើញ នូវធម៌៨១០ សូម្បីតែម្ហូយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅហើស

ចិត្តផ្គត់ផ្គង់

យថាធិនំ ភិក្ខុវេ ចិត្តំ យាវញ្ចំ ភិក្ខុវេ ឧបមាបិ
ន សុគតា យាវ លហុបរិវត្តំ ចិត្តន្តិ អត្ថោ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តង្គំ តេ ធម្មា
ចិត្តេន លហុបរិវត្តាតិ ។

[១៨២] តេ ធម្មា ចិត្តេន លហុបរិវត្តាតិ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភក្កវត្តា សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ
មត្តដោ អរញ្ញេ បរិនេ ធរមាតោ សាទំ កណ្ណាតិ
តំ មុញ្ញិត្វា អញ្ញំ កណ្ណាតិ តំ មុញ្ញិត្វា អញ្ញំ កណ្ណាតិ
ឯវមេវ ទោ ភិក្ខុវេ យធិនំ វុច្ចតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មតោ
ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តំ វត្តិយា ន ជិវសស្ស ច
អញ្ញនេវ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញំ ចិរុជ្ឈតិ អត្ថោ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តង្គំ តេ ធម្មា
ចិត្តេន លហុបរិវត្តាតិ ។

[១៨៣] ឯកំ ចិត្តំ ជិវសំ តិដ្ឋតិ ។ អា-
មត្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណំ ជិវសំ តិដ្ឋតិ ។ ន ហេវិ
វត្តង្គំ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ យានវិញ្ញា-
ណំ ជិវវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ អកុសលំ ចិត្តំ
ភក្កសហគតំ តោសសហគតំ ហេមាសហគតំ

ចិត្តផ្គត់ផ្គង់

យ៉ាងនេះ ដូចជាចិត្តនេះទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តនេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
ហើស មិននាំយកបុគ្គលនឹងធ្វើសចក្តិប្រៀបប៉ាន់ឡើយ ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៤] ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្ត ។ អើ ។
ព្រងព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុត្វស្វា ក្រាច់ទៅ
ក្នុងព្រៃក្នុង ព្រៃធំ ចាប់កង់មែកឈើ លែងមែកឈើនោះ ហើយចាប់
មែកដទៃ លែងមែកនោះហើយ ចាប់មែកដទៃ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម្មជាតិណា ហៅថាចិត្តដូច្នេះក្តី ហៅថាមោទនដូច្នេះក្តី ហៅ
ថាវិញ្ញាណដូច្នេះក្តី ធម្មជាតិនោះ ជាធម្មជាតិដទៃមិនពិត កើតឡើងក្នុង
វេលាយប់ផង ក្នុងវេលាថ្ងៃផង ធម្មជាតិដទៃរលត់ទៅវិញផង ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
ធម៌ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅហើស ដោយចិត្តទេ ។

[១៨៥] ចិត្តមួយ បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណ
បិតនៅអស់ ១ ថ្ងៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោត-
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ យានវិញ្ញាណ ជិវវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ អកុសល-
ចិត្ត ចិត្តដែលប្រកបដោយរក្ខៈ ប្រកបដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ

ធម្មសហគតំ ធិដ្ឋសហគតំ វិចីក្ខុសហគតំ ជីនស-
ហគតំ ឧទ្ទម្ហសហគតំ អហិក្ខុសហគតំ អនោត្តប្បស-
ហគតំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវី វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[១៨៦] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ យេនេវ ចិត្តេន ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ តេនេវ
ចិត្តេន សោភេន សង្ខំ សុណាតិ ។ បេ ។ ឃានេន
កង្ខំ ឃាយតិ ជីក្កុយ រសំ សាយតិ កាយេន ដោ-
ដ្ឋង្គំ ធុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ ។ បេ ។
យេនេវ ចិត្តេន មនសា ធម្មំ វិជានាតិ តេនេវ ចិត្តេន
ចក្កុនា រូបំ បស្សតិ ។ បេ ។ សោភេន សង្ខំ សុណាតិ
ឃានេន កង្ខំ ឃាយតិ ជីក្កុយ រសំ សាយតិ ។ បេ ។
កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ធុសតីតិ ។ ន ហេវី វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[១៨៧] ឯកំ ចិត្តំ ធិវសំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។
យេនេវ ចិត្តេន អភិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ
យេនេវ ចិត្តេន បដិក្កមតិ តេនេវ ចិត្តេន អភិក្ក-
មតិ យេនេវ ចិត្តេន អាណាគេតិ តេនេវ ចិត្តេន
វិណាគេតិ យេនេវ ចិត្តេន វិណាគេតិ តេនេវ
ចិត្តេន អាណាគេតិ យេនេវ ចិត្តេន សម្មិញ្ចតិ

ប្រកបដោយមាត្រៈ ប្រកបដោយចិដ្ឋិ ប្រកបដោយវិចីក្ខុ ប្រកបដោយ
ជីវៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ ប្រកបដោយអហិក្ខុ ប្រកបដោយអនោត្តប្បៈ
បិកនៅអស់ ទ្រៃវដ្ឋវដ្ឋ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៨] ចិត្តមួយ បិកនៅអស់ ទ្រៃវដ្ឋ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
រូបដោយភ្នែក ដោយចិត្តណា ក៏ព្រមទាំងដោយគ្រឿង ដោយចិត្ត
នោះដែរ ។ បេ ។ ចុក្ខិនដោយច្រមុះ លិង្គក្សត្រសដោយអណ្តាត ពាល់
ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មាម្មណ៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។
បុគ្គលដឹងច្បាស់ធម្មាម្មណ៍ដោយចិត្ត ដោយចិត្តណា ក៏ឃើញរូបដោយ
ភ្នែក ដោយចិត្តនោះដែរ ។ បេ ។ ព្រមទាំងដោយគ្រឿង ចុក្ខិនដោយ
ច្រមុះ លិង្គក្សត្រសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយកាយ
(ដោយចិត្តនោះ) វដ្ឋវដ្ឋ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៩] ចិត្តមួយ បិកនៅអស់ ទ្រៃវដ្ឋ ។ អើ ។ បុគ្គល ឈាន
ទៅមុខ ដោយចិត្តណា ឈានបែរមកក្រោយ ដោយចិត្តនោះដែរ ឈានបែរ
មកក្រោយ ដោយចិត្តណា ឈានទៅមុខ ដោយចិត្តនោះដែរ មើលទៅមុខ
ដោយចិត្តណា មើលចំហៀង ដោយចិត្តនោះដែរ មើលចំហៀង ដោយ
ចិត្តណា មើលទៅមុខ ដោយចិត្តនោះដែរ បត់អវិជ្ជាចូល ដោយចិត្តណា

តេជោ ចិត្តេន បសារេតិ យេជោ ចិត្តេន បសារេតិ
 តេជោ ចិត្តេន សម្មុញ្ញតីតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១៨៨] អាគាសានញ្ញាយតទ្ធមគានំ ទេវាធំ
 ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ម-
 ទុស្សនំ ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ ឧ
 ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[១៨៩] អាគាសានញ្ញាយតទ្ធមគានំ ទេវាធំ
 ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយុកំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចាតុម្ម-
 ហារាជីកានំ ទេវាធំ ។ បេ ។ តាវត្ថុសានំ ទេវាធំ ...
 យាមានំ ទេវាធំ ... តុសីតានំ ទេវាធំ ... ធិម្ពានតីតំ
 ទេវាធំ ... ចរធិម្ពតវសវត្ថីតំ ទេវាធំ ... ព្រហ្មចារិសដ្ឋានំ
 ទេវាធំ ... ព្រហ្មបុរេហិតានំ ទេវាធំ ... មហាព្រហ្មានំ
 ទេវាធំ ... បរិត្តាកានំ ទេវាធំ ... អប្បមាណាកានំ ទេវា-
 ធំ ... អាកស្សរានំ ទេវាធំ ... បរិត្តសុកានំ ទេវាធំ ...

លាអយវៈចេញ ដោយចិត្តនោះដែរ លាអយវៈចេញ ដោយចិត្តណា បត់
 អយវៈចូល ដោយចិត្តនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៨] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
 អាគាសានញ្ញាយនៈ បិតនៅដកបដល់អស់អាយុដែរ ។ អើ ។ ចិត្ត
 មួយ របស់មនុស្សចាំនិច្ចាយ បិតនៅដកបដល់អស់អាយុដែរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៨៩] ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា ដែលចូលទៅកើតក្នុងជាន់
 អាគាសានញ្ញាយនៈ បិតនៅដកបដល់អស់អាយុដែរ ។ អើ ។ ចិត្ត
 មួយ របស់ពួកទេវតាដែលបិតនៅក្នុងឋានចាតុម្មហារាជីកា ។ បេ ។ របស់
 ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានតាវត្ថុស្ថានំ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុង
 ឋានយាមៈ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានតុសីត... ពួកទេវតា
 ដែលបិតនៅក្នុងឋានធិម្ពានតីតំ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានចរ-
 ធិម្ពតវសវត្ថី... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានព្រហ្មចារិសដ្ឋានំ...
 ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានព្រហ្មបុរេហិតា... ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានមហាព្រហ្ម... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានមហាន្តា...
 ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអប្បមាណាកា... ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានអាកស្សរៈ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានបរិត្តសុកា...

អប្បនាណសុភានំ ទេវានំ ... សុតតិល្លាហំ ទេវានំ ...
 វេហប្បលាហំ ទេវានំ ... អវិហានំ ទេវានំ ... អតប្បានំ
 ទេវានំ ... សុទស្សានំ ទេវានំ ... សុទស្សីនំ ទេវានំ
 ។ បេ ។ អគន្ធិដ្ឋានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ យាវតាយ្ហ-
 កំ តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

(១៩០) អាកាសានញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ វិ-
 សតិ កប្បសហស្សានំ អាយុប្បមាណំ អាកាសា-
 នញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ វិសតិ កប្ប-
 សហស្សានំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ មនុស្សានំ វស្ស-
 សតិ អាយុប្បមាណំ មនុស្សានំ ឯកំ ចិត្តំ វស្សសតិ
 តិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

(១៩១) អាកាសានញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ វិ-
 សតិ កប្បសហស្សានំ អាយុប្បមាណំ អាកាសា-
 នញាយតទ្ធមតានំ ទេវានំ ឯកំ ចិត្តំ វិសតិ កប្ប-
 សហស្សានំ តិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចាតុម្មហារាជិ-
 កានំ ទេវានំ បញ្ច វស្សសតានំ អាយុប្បមាណំ

ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអប្បនាណសុភា ... ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានសុតតិល្លា ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានវេហប្បលា
 ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានអវិហា ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅ
 ក្នុងឋានអតប្បា ... ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទស្សា ...
 ពួកទេវតា ដែលបិតនៅក្នុងឋានសុទស្សី ។ បេ ។ ពួកទេវតា ដែលបិត
 នៅក្នុងឋានអគន្ធិដ្ឋាន បិតនៅឯកចង្វល់អស់អាយុវិជ្ជា ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩០) ២០ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងឋានអាកាសានញាយតទ្ធមៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងឋានអាកាសានញាយតទ្ធមៈ (ទោះ) បិតនៅអស់ ២០
 ពាន់កប្បវិជ្ជា ។ អើ ។ មួយយេឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់មនុស្ស
 ពាន់ឡាយ ចិត្តមួយ របស់ពួកមនុស្ស បិតនៅអស់មួយយេឆ្នាំវិជ្ជា ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(១៩១) ២០ ពាន់កប្ប ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងឋានអាកាសានញាយតទ្ធមៈ ចិត្តមួយ របស់ពួកទេវតា
 ដែលចូលទៅក្នុងក្នុងឋានអាកាសានញាយតទ្ធមៈ បិតនៅអស់ ២០ ពាន់
 កប្បវិជ្ជា ។ អើ ។ ប្រាំយេឆ្នាំ ជាប្រមាណនៃអាយុ របស់ពួកទេវតា

សម្ពោធសុទ្ធំ ឆោ វត្ថុ វេ វត្ថុទ្វេ សទ្វេ សង្ខារ អធិ-
ជីកត្វា កុក្កុដ្ឋាតិ ។

[១៩៥] សទ្វេ សង្ខារ អធិជីកត្វា កុក្កុដ្ឋា-
តិ ។ អាមត្តា ។ សទ្វេ សង្ខារ ធុត្វា វេទនា កា-
យិកំ ធុត្តំ ចេតសិកំ ធុត្តំ សោកមិទេវធុត្តនោ-
មនស្សចាយាសាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[១៩៦] ន វត្ថុទ្វេ សទ្វេ សង្ខារ អធិជីកត្វា
កុក្កុដ្ឋាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា សត្វំ
កិត្តវេ អាធិត្ថំ កិត្តា កិត្តវេ សត្វំ អាធិត្ថំ ចត្តំ កិត្តា-
វេ អាធិត្ថំ រូបា អាធិត្តា ចត្តវិញ្ញាណំ អាធិត្ថំ ចត្ត-
សម្មស្សោ អាធិត្តោ យម្បិទំ ចត្តសម្មស្សប្បច្ចយា
ឧប្បជ្ជតិ វេទយេតំ សុទ្ធំ វេ ធុត្តំ វេ អធុត្តមសុទ្ធំ វេ
តម្បិ អាធិត្ថំ កេន អាធិត្ថំ អាធិត្ថំ វាតត្តិចា ឆោ-
សត្តិចា មោហត្តិចា អាធិត្ថំ ជាតិយា ជរាមរណោ(១)
សោកេហំ បរិទេវេហំ ធុត្តេហំ នោមនស្សហំ ឧ-
ចាយាសេហំ អាធិត្តន្តំ វេទាមិ សោតំ អាធិត្ថំ សង្ខា
អាធិត្តា ។ បេ ។ យាធំ អាធិត្ថំ កត្វា អាធិត្តា ។ បេ ។

១ ឧ. ជរាយ មរណោ ។

សុខកើតអំពីការក្រាស់ដឹង មាន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនអួរពោលថា
សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រង់ដែរទេ ។

[១៩៥] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានត្រង់ដែរទេ ។
អើ ។ សង្ខារទាំងពួង មានទេវតាជាទុក្ខ និទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខ
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសោក ទ្រឹកទ្រួល ទុក្ខ ចោមមស្ស សេចក្តី
សង្រួតសង្រួត ដែរឬ ។ អ្នកមិនអួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[១៩៦] បុគ្គលមិនអួរនិយាយថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ
ធ្វើមិនឲ្យមានត្រង់ដែរទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា
ម្ចាស់កិត្តទាំងឡាយ វត្ថុទាំងអស់ជាបេសក្តៅ ម្ចាស់កិត្តទាំងឡាយ វត្ថុ
ទាំងអស់ នីអ្វី ជាបេសក្តៅ ម្ចាស់កិត្តទាំងឡាយ ភ្នែកជាបេសក្តៅ រូប
ជាបេសក្តៅ ចត្តវិញ្ញាណជាបេសក្តៅ ចត្តសម្មស្សជាបេសក្តៅ ធម្មជាតិ
ណា ដែលទទួលការម្នាក់ ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជា
សុខក្តី កើតឡើងព្រោះចត្តសម្មស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតិរោះជាបេសក្តៅ ចុះ
ក្តៅដោយភ្លើង ក្តៅដោយភ្លើងភិកតៈ ក្តៅដោយភ្លើងភិទោសៈ ក្តៅដោយ
ភ្លើងភិមោហៈ ក្តៅដោយជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ
ចោមមស្ស ឧបាយាសៈ គឺជាគតតោលថា ក្តៅ ត្រចៀកជាបេសក្តៅ
សំឡេងជាបេសក្តៅ ។ បេ ។ ច្រមុះជាបេសក្តៅ ភ្លើងជាបេសក្តៅ ។ បេ ។

ដំព្លូ អាទិភ្នំ រសា អាទិភ្នំ ។ បេ ។ កាយោ អាទិភ្នំ
 ដោដ្ឋញ្ច អាទិភ្នំ ។ បេ ។ មនោ អាទិភ្នំ ធម្មា អាទិភ្នំ
 មនោវិញ្ញាណំ អាទិភ្នំ មនោសម្មស្សោ អាទិភ្នំ យម្បិទំ
 មនោសម្មស្សច្បូយា ឧប្បជ្ជតិ វេទយំតំ សុទំ ។ ធុត្ថំ
 ។ អធុត្ថមសុទំ ។ តម្បិ អាទិភ្នំ កោល អាទិភ្នំ អា-
 ទិភ្នំ វាគ្គតិ ទោសត្ថិតា មោហត្ថិតា អាទិភ្នំ ជាតិយា
 ជរាមរណោ រសាកេហិ បរិទេវេហិ ធុត្ថេហិ ទោម-
 រស្សេហិ ឧទាយសេហិ អាទិភ្នំន្តំ វនាមីតិ អត្ថេ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ភេទ ហិ សព្វេ សង្ខារ
 អនោធិកត្វា កុក្កុណ្ឌាតិ ។

[១៩៧] សព្វេ សង្ខារ អនោធិកត្វា កុក្កុណ្ឌា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ វត្ថុ កតវតា បញ្ចិមេ ភិក្ខុវេ
 កាមគុណា កតមេ បញ្ច ចក្កវិញ្ញេយ្យា រូបា ឥដ្ឋា
 កត្តា មនាទា បិយរូបា កាម្មបសញ្ញិតា វជិយា
 សោតវិញ្ញេយ្យា សត្វា ។ បេ ។ យាទវិញ្ញេយ្យា កត្វា
 ។ បេ ។ ដំព្លូវិញ្ញេយ្យា រសា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យា
 ដោដ្ឋញ្ច ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូបា កាម្មបសញ្ញិ-
 តា វជិយា ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច កាមគុណាតិ

អណ្តាគជាបេសក្តោ រសជាបេសក្តោ ។ បេ ។ កាយជាបេសក្តោ ដោដ្ឋញ្ច
 ជាបេសក្តោ ។ បេ ។ ចិត្តជាបេសក្តោ ធម្មាម្មណីជាបេសក្តោ មនោ-
 វិញ្ញាណជាបេសក្តោ មនោសម្មស្សជាបេសក្តោ ធម្មជាតណា វេលទទួល
 ការម្មណី ជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខក្តី កើតឡើង
 ព្រោះមនោសម្មស្សជាបច្ច័យ ធម្មជាតនោះ ជាបេសក្តោ ចុះក្តៅដោយភ្នំ
 ក្តៅដោយភ្លើងគឺភ័ក្តៈ ក្តៅដោយភ្លើងគឺទោសៈ ក្តៅដោយភ្លើងគឺមោហៈ
 ក្តៅដោយជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ បរិទេវៈ ទុក្ខ ចោមនស្ស ឧបាយា-
 សៈ ភថាគក ពោលថា ក្តៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន ។

[១៩៨] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាម-
 គុណនេះ មាន ៥ យ៉ាង កាមគុណទាំង ៥ កើតដូចម្តេចខ្លះ គឺរូបដែល
 ឆប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រ-
 ឡាញ់ ប្រកបដោយភាម ជាតម្រេក ១ សំឡេងដែលឆប្បីដឹងដោយត្រ-
 ចៀក ១ ។ បេ ។ ក្លិនដែលឆប្បីដឹងដោយច្រមុះ ១ ។ បេ ។ រសដែល
 ឆប្បីដឹងដោយអណ្តាគ ១ ។ បេ ។ វស្សាដែលឆប្បីដឹងដោយកាយ ជា
 ទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 ភាម ជាតម្រេក ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាមគុណ មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តង្គំ
សទ្ធេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុត្តក្កណ្ឌតិ ។

[១៧៨] ន វត្តង្គំ សទ្ធេ សង្ខារា អនោជីកត្វា
កុត្តក្កណ្ឌតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ កុត្តវត្តា លាភ
រោ កិក្ខុវេ សុនន្ទំ រោ កិក្ខុវេ ទណោ រោ បដិ-
វិជ្ជោ ព្រហ្មចរិយវសាយ ធិដ្ឋា មយា កិក្ខុវេ ន-
ដស្សយននិកា ធាម វិរយា តត្ថ យំ កំភូ ចត្ត-
ថា រូបំ បស្សតិ អនិជ្ជរូបញ្ចោ បស្សតិ ធា ឥដ្ឋរូបំ
អកន្តរូបញ្ចោ បស្សតិ ធា កន្តរូបំ អមធាបរូបញ្ចោ
បស្សតិ ធា មធាបរូបំ យំ កំភូ សោតេន សន្តំ
សុណាតិ ។ បេ ។ យាទេន តន្តំ យាយតិ ។ បេ ។
ដិក្ខុយ រសំ សាយតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ
ធុសតិ ។ បេ ។ មនសា ចង្គំ វិជាធាតិ អនិជ្ជរូ-
បញ្ចោ វិជាធាតិ ធា ឥដ្ឋរូបំ អកន្តរូបញ្ចោ វិជា-
ធាតិ ធា កន្តរូបំ អមធាបរូបញ្ចោ វិជាធាតិ ធា
មធាបរូបន្តិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
ហិ(១) សទ្ធេ សង្ខារា អនោជីកត្វា កុត្តក្កណ្ឌតិ ។

១ ឆ. ឧត្តរ (ឧ វត្តន្តិ) យោ ទិស្សតិ ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
ពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានប្រាំដៃទេ ។

[១៧៩] បុគ្គលមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើ
មិនឲ្យមានប្រាំដៃទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពេញហៅមានលាភ អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នក
ទាំងឡាយពេញជាបាទល្អហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ឈា អ្នកទាំង-
ឡាយបាទចាក់ចូលហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តត្រហុចវិយៈ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
នរក ឈ្មោះធនស្សយននិកៈ គឺជាគន្លងឃើញហើយ បណ្តាធម៌ទាំង
នោះ បុគ្គល ឃើញបណ្តាមួយដោយភ្នែក តែឃើញរូបមិនជាច្រើនប្រាថ្នា
តែម្យ៉ាង មិនឃើញរូបជាច្រើនប្រាថ្នា តែឃើញរូបមិនជាច្រើនក្រអៅ មិន
ឃើញរូបជាច្រើនក្រអៅ តែឃើញរូបមិនជាច្រើនគាប់ចិត្ត មិនឃើញរូបជាច្រើន
គាប់ចិត្ត បុគ្គល ឮសំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ គុក្ខនរដោយ
ច្រមុះ ។ បេ ។ លិង្គត្រកូលដោយអណ្តាត ។ បេ ។ កាល់ត្រូវជុំជុំ
ដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់ធម្មាម្នាក់ដោយចិត្ត តែដឹងច្បាស់នូវ
រូបមិនជាច្រើនប្រាថ្នា មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាច្រើនប្រាថ្នា តែដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាច្រើនក្រអៅ មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាច្រើនក្រអៅ តែដឹងច្បាស់នូវរូប
មិនជាច្រើនគាប់ចិត្ត មិនដឹងច្បាស់នូវរូបជាច្រើនគាប់ចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែក
ក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានប្រាំដៃទេ ។

[១៧៧] សព្វេ សង្ខារា អនោធិកត្វា កុត្តិ-
 ឡាតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ វុត្តំ ភក្កាតា លាភា រោ
 ភិក្ខុវេ សុលទ្ធិំ រោ ភិក្ខុវេ ទណោ រោ បដិវិន្ទោ
 ព្រាហ្មចរិយវសាយ ធិត្វា មណេ ភិក្ខុវេ ធម្មស្សាយ-
 តធិកា ឆាម សក្កា តត្ថ យំ កំភ្លំ ធម្មតា រូបំ
 បស្សតិ ឥដ្ឋរូបញ្ញោ បស្សតិ រោ អធិដ្ឋរូបំ កន្តរូ-
 បញ្ញោ បស្សតិ រោ អកន្តរូបំ មធាបរូបញ្ញោ បស្ស-
 តិ រោ អមធាបរូបំ យំ កំភ្លំ សោតេន សទ្ធិំ សុ-
 ណាតិ ។ បេ ។ យានេន កន្លំ យាយតិ ។ បេ ។
 ធិក្កិយ រាវ សាយតិ ។ បេ ។ តាយេន ដោដ្ឋតំ
 ធុសតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជានាតិ ឥដ្ឋរូបញ្ញោ
 វិជានាតិ រោ អធិដ្ឋរូបំ កន្តរូបញ្ញោ វិជានាតិ រោ
 អកន្តរូបំ មធាបរូបញ្ញោ វិជានាតិ រោ អមធាបរូបត្ថំ
 អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វុត្តតំ
 សព្វេ សង្ខារា អនោធិកត្វា កុត្តិឡាតិ ។

[១៧៧] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគគ្រប់គ្នា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយ ពេញហៅមានលាភ អត្តភាពនៃមនុស្ស អ្នកទាំងឡាយពេញជា
 បានល្អហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទណៈ អ្នកទាំងឡាយបានចាក់ធ្លុះ
 ហើយ ដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហ៊ានស្ម័គ្រ ឈ្មោះ
 ឥស្សាយភន្តិកៈ តថាគតបានឃើញហើយ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ បុគ្គល
 ឃើញបុណ្យមួយដោយភ្នែក តែងឃើញរូបជាទីប្រាថ្នា មិនឃើញរូប
 មិនជាទីប្រាថ្នា តែងឃើញរូបជាទីត្រេកអរ មិនឃើញរូបមិនជាទីត្រេក-
 អរ តែងឃើញរូបជាទីពេញចិត្ត មិនឃើញរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ឮ
 សំឡេងណាមួយដោយត្រចៀក ។ បេ ។ អ្វីក្លិនដោយច្រមុះ ។ បេ ។
 លិខ្ខក្សស្រដោយអណ្តាត ។ បេ ។ កាល់ក្រូចដូច្នោះដោយកាយ ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់ធម្មាម្បាលដោយចិត្ត តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីប្រាថ្នា មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីប្រាថ្នា តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីត្រេកអរ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីត្រេកអរ តែងដឹងច្បាស់នូវរូបជាទីពេញចិត្ត មិនដឹង
 ច្បាស់នូវរូបមិនជាទីពេញចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរកោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ
 ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

[២០០] ន វត្ថុតំ សុទ្ធ សង្ខារ អនោធិកត្វា
 កុក្កុដ្ឋានិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ យននិច្ចំ តំ ធុត្តំ
 វត្ថុ កកវតា សុទ្ធ សង្ខារ អនិច្ចាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហក្ខំ យននិច្ចំ តំ ធុត្តំ វត្ថុ កកវតា សុទ្ធ សង្ខា-
 រ អនិច្ចា តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ សុទ្ធ សង្ខារ អ-
 នោធិកត្វា កុក្កុដ្ឋានិ ។

[២០១] សុទ្ធ សង្ខារ អនោធិកត្វា កុក្កុដ្ឋា-
 និ ។ អាមត្តា ។ នាធំ អនិច្ចដល់ អកន្តដល់ អម-
 ធុត្តដល់ សេចនកដល់ ធុត្តុទ្រយំ ធុត្តុវិចារកន្តំ ។
 ន ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សីលំ ។ បេ ។ ឧបាសដោ
 ។ បេ ។ កាវតា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ អនិច្ចដល់
 អកន្តដល់ អមធុត្តដល់ សេចនកដល់ ធុត្តុទ្រយំ
 ធុត្តុវិចារកន្តំ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ នន្ទ នាធំ
 ឥច្ចដល់ កន្តដល់ មធុត្តដល់ អសេចនកដល់
 សុទ្ធទ្រយំ សុទ្ធវិចារកន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហក្ខំ នាធំ
 ឥច្ចដល់ កន្តដល់ មធុត្តដល់ អសេចនកដល់ សុ-
 ទ្ធទ្រយំ សុទ្ធវិចារកន្តំ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សុទ្ធ សង្ខារ

[២០០] បុគ្គលមិនគួរមិយាយថា សង្ខារចាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ
 ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់
 ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ ចុះសង្ខារចាំងពួង មិនទៀងឬ ។ អើ ។
 បើព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ
 សង្ខារចាំងពួង មិនទៀង ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា សង្ខារចាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។

[២០១] សង្ខារចាំងពួង ដូចជាផេះក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន
 ឬ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីត្រេកអរ
 មានផលមិនជាទីតាប់ចិត្ត មានផលច្រឡូកច្រឡំ មានទុក្ខជាកម្រៃ មាន
 វិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល ។ បេ ។
 ឧបាសថ ។ បេ ។ ភាវនា ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយៈ មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា
 មានផលមិនជាទីត្រេកអរ មានផលមិនជាទីតាប់ចិត្ត មានផលច្រឡូកច្រឡំ
 មានទុក្ខជាកម្រៃ មានវិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មានផល
 ជាទីតាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាក
 សុខឬ ។ អើ ។ បើទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីត្រេកអរ មាន
 ផលជាទីតាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាក
 ជាសុខហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារចាំងពួង

អនោធិកត្វា កុត្តក្កធានិ ។ ទទុ សីលំ ។ មេ ។
 ឧតោសរោ ។ មេ ។ កាវតា ។ មេ ។ ព្រហ្មជរិយំ
 ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មទុញ្ញដលំ អសេននកដលំ
 សុទ្ធីជ្រយំ សុទ្ធីវិចារកន្តិ ។ អមត្តា ។ មាត្យំ ព្រហ្ម-
 ជរិយំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ មទុញ្ញដលំ អសេននក-
 ដលំ សុទ្ធីជ្រយំ សុទ្ធីវិចារកន្តិ ។ មេ វេ វេ វត្តោ
 សត្វេ សត្តោក អនោធិកត្វា កុត្តក្កធានិ ។

[២០២] សត្វេ សត្តោក អនោធិកត្វា កុត្តក្ក-
 ធានិ ។ អមត្តា ។ ទទុ វត្តំ កកវតា

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតទម្មស្ស បស្សតោ
 អត្យាបជ្ឈំ សុខំ លោកេ ចាណាភូតេសុ សញ្ញមោ
 សុខា វិវេកតា លោកេ តាមាណំ សមតិក្កមោ
 អស្មំមាណស្ស យោ វិនយោ ឯតំ វេ បរមំ សុខំ
 តំ សុខេន សុខំ បត្តំ អច្ចនំ សុខមេវ តំ

ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែនទេ ។ ក្រែងសីល ។ មេ ។ ឧតោ-
 សរោ ។ មេ ។ កាវតា ។ មេ ។ ព្រហ្មជរិយៈ មានផលជាវិប្បាថ្នា
 មានផលជាវិក្រេកអរ មានផលជាវិភាប៌ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ
 មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខប្បុរ ។ អើ ។ បើព្រហ្មជរិយៈ មាន
 ផលជាវិប្បាថ្នា មានផលជាវិក្រេកអរ មានផលជាវិភាប៌ចិត្ត មាន
 ផលមិនច្រឡូកច្រឡំ មានសុខជាកម្រៃ មានវិបាកជាសុខ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមាន
 ព្រំដែនទេ ។

[២០២] សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើមិនឲ្យមានព្រំដែន
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 វិវេក របស់បុគ្គល អ្នកក្រេកអរ ជាអ្នកមានធម៌បាទស្តាប់
 ហើយ ឃើញ (ធម៌) វិមល់នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ការមិន
 បៀតបៀន គឺការសង្រួម ក្នុងសត្វទាំងឡាយ នាំមកនូវ
 សេចក្តីសុខ ក្នុងលោក ការប្រាសចាកពន្លឺ គឺកិរិយា
 កន្លង នូវតាមទាំងឡាយ នាំមក នូវសេចក្តីសុខក្នុងលោក
 ការបោះចោលនូវអស្មិមានៈ ណា នេះឯង ជាសេចក្តីសុខ
 ដ៏ក្រៃលែង សេចក្តីសុខនោះ បុគ្គល បានដល់ហើយ
 ដោយឆាយ សេចក្តីសុខនោះឯង មានទីបំផុតដ៏ក្រៃលែង

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

តិស្សោ វិជ្ជា អនុបញ្ញា ឯតំ វេ បរមំ សុខន្តំ
អនុវា សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុទ្ធ
សព្វេ សង្ខារ អនោជីកតា តុក្កុដ្ឋាតិ ។

ពុទ្ធសូតា ។

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

[២០៣] អនុបញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
អនុបុត្រេន សោតាមន្តិមត្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អនុបុត្រេន សោតាមន្តិមត្តំ កាវេតី-
តិ ។ អាមត្តា ។ អនុបុត្រេន សោតាមន្តិមត្តំ សច្ចិ-
កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៤] អនុបញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
អនុបុត្រេន សកាតាមិមត្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អនុបុត្រេន សកាតាមិមត្តំ កាវេតី-
តិ ។ អាមត្តា ។ អនុបុត្រេន សកាតាមិមត្តំ សច្ចិ-
កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៥] អនុបញ្ញាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។ អនុ-
បុត្រេន អនាតាមិមត្តំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ពុទ្ធសូតា

វិជ្ជា ព ដែលបានដល់ហើយ នេះ ជាសេចក្តីសុខដ៏ត្រូវលែង
ពាក្យប្តេជ្ញា មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា សង្ខារទាំងពួង ដូចជាដែកក្តៅ ធ្វើបំនុល្លោមទ្រង់ដៃទេ ។

ចប់ ពុទ្ធសូតា ។

អនុបញ្ញាភិសមយកថា

[២០៣] ការក្រាស់ដឹងដល់ដាច់ មានវិជ្ជា ។ អើ ។
បុគ្គល ចម្រើនសោតាមន្តិមត្ត តាមលំដាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ចម្រើនសោតាមន្តិមត្ត តាមលំដាប់ ។ អើ ។
បុគ្គល ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្លួនសោតាមន្តិមត្ត តាមលំដាប់ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៤] ការក្រាស់ដឹងដល់ដាច់ មានប្តេជ្ញា ។ អើ ។ បុគ្គល
ចម្រើនសកាតាមិមត្ត តាមលំដាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ បុគ្គលចម្រើនសកាតាមិមត្ត តាមលំដាប់ ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្លួនសកាតាមិមត្ត តាមលំដាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] ការក្រាស់ដឹងដល់ដាច់ មានប្តេជ្ញា ។ អើ ។ បុគ្គលចម្រើន
អនាតាមិមត្ត តាមលំដាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អនុបុត្រេន អនាគាមិមគ្គំ កាវេតីតិ ។ អាយត្តា ។
អនុបុត្រេន អនាគាមិផលំ សច្ចិកាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២០៦] អនុបុត្រាភិសមយោតិ ។ អាយត្តា ។
អនុបុត្រេន អរហត្តមគ្គំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
។ បេ ។ អនុបុត្រេន អរហត្តមគ្គំ កាវេតីតិ ។ អ-
យត្តា ។ អនុបុត្រេន អរហត្តផលំ សច្ចិកាវេតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២០៧] សោតាបត្តិផលសច្ចិតិវិយាយេ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលោ ទុក្ខទស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ សក្កាយ-
ជំជ្ឈំ វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វតបរាមាសំ តទេតទេ ច តិ-
លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សោតាបទ្ធោ
ចតុញ្ញាតំ ន សោតាបទ្ធោ ចតុញ្ញាតំ សោតាបត្តិ-
ផលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អធិគតោ សច្ចិកតោ ឧប-
សម្បជ្ឈំ វិហារតិ កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ
ន កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ សត្តកត្តំ
បរមោ កោលំកោលោ ឯតវីដី តុទ្ធោ អវេទ្ធប្ប-
សានេន សមម្ពាគតោ នម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

បុគ្គលោប្រើនអនាគាមិមគ្គំ តាមលំដាប់ថ្ម ។ ភី ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
អរហត្តាមិផល តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៦] ការគ្រាស់ដឹងដល់ដប់ មានបួន ។ ភី ។ បុគ្គល
ចប្រើនអរហត្តមគ្គំ តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គល ចប្រើនអរហត្តមគ្គំ តាមលំដាប់ថ្ម ។ ភី ។ បុគ្គល ធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ អរហត្តផល តាមលំដាប់ថ្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២០៧] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ទូរសោតាបត្តិ-
ផល ដោយការឃើញទុក្ខសច្ច ភើលរងទីអ្វី ។ បុគ្គល លះសក្កាយ-
ជំជ្ឈំ វិចិត្តិច្ឆំ សីលព្វតបរាមាសៈ មិនព្យួរកំលើស ដែលដូចគ្នាទាំងធម៌
ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត (មានចំណែកជា ៤) ។ សោតាបទ្ធបុគ្គល ជាច-
តុញ្ញាត មិនមែនសោតាបទ្ធបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គលផលសោតាបត្តិផល
បានចំពោះ គ្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម
កាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត សត្តកត្តបរ-
មបុគ្គល កាលំកោលបុគ្គល ឯកភីដិបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
មិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះពុទ្ធ ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។

អនុប្បាទសមយកថា

អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមដ្ឋានតោ ចតុញ្ញាតំ ន
 អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។ សមុទយទស្សនេន ។ បេ ។ ជំរក-
 ទទស្សនេន ។ បេ ។ មក្ខទស្សនេន កី ដហតីតិ ។
 សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិច្ឆំ សីលទ្វតមរាមាសំ តទេកន្នេ
 ច កំលេសេ ចតុញ្ញាតំ ដហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សោតា-
 បន្នោ ចតុញ្ញាតំ ន សោតាបន្នោ ចតុញ្ញាតំ សោតា-
 បត្តិដលប្បត្តោ បដិលទ្វោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧប-
 សម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ផុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញា-
 តំ ន កាយេន ផុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ សត្តក្ខត្តុ-
 បរាមា កោលំកោលោ ឯកវីដី តុទ្ធេ អវេច្ចប្បសា-
 នេន សមដ្ឋានតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ខេ ។ បេ ។
 អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមដ្ឋានតោ ចតុញ្ញាតំ ន
 អរិយកន្តេហំ សីលេហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។

អនុប្បាទសមយកថា

ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាត មិន
 ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអររបស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាត មាន
 បូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុទយ-
 សត្វ ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសត្វ ។ បេ ។ ដោយការឃើញ
 មក្ខសត្វ កើតរបង់រ៉ូ ។ បុគ្គល លះសក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តិត្តា សីលពុត-
 បរាមាសេ អំពីពួកកិលេសដែលដូចគ្នានឹងធម៌ទាំងនោះ ជាចតុញ្ញាត ។
 សោតាបន្ថបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិនមែនសោតាបន្ថបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត
 បុគ្គលដល់សោតាបត្តិផល ទាន់ចំពោះ គ្រាសំនឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ ជាចតុញ្ញាត សត្តក្ខត្តុបរមបុគ្គល កោលំកោលបុគ្គល ឯកវីដី-
 បុគ្គល ប្រកបដោយលេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ក្នុងព្រះកុដ្ឋ ក្នុងព្រះ
 ធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសិល្ប ។ បេ ។ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាត មិនប្រកបដោយសីលជាទីត្រេកអរ
 របស់អរិយៈទាំងឡាយ ជាចតុញ្ញាតបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពហិវគ្គ

[២០៨] សកទានាគមិជលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្ទោ បុគ្គលោ ធុត្តនស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ណ្ឌវិកំ កាមរាតំ ធុណ្ឌវិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ ច ភី-
 លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទានាគមិ ចតុញ្ញាតំ ន សកទានាគមិ ចតុញ្ញាតំ ស-
 កទានាគមិជលប្បត្តោ បដិបន្ទោ អធិគតោ សច្ចិត-
 តោ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ កាយេន ធុសិទ្ធា វិហរតិ
 ចតុញ្ញាតំ ន កាយេន ធុសិទ្ធា វិហរតីតិ ។ ន ហៅ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សមុទយនស្សនេន ។ បេ ។ និរោ-
 នស្សនេន ។ បេ ។ មត្តនស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ ធុ-
 ណ្ឌវិកំ កាមរាតំ ធុណ្ឌវិកំ ព្យាបាទំ តទេកដ្ឋេ ច ភី-
 លេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញាតំ សកទានាគមិ
 ចតុញ្ញាតំ ន សកទានាគមិ ចតុញ្ញាតំ សកទានាគមិជ-
 លប្បត្តោ បដិបន្ទោ អធិគតោ សច្ចិតតោ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហរតិ កាយេន ធុសិទ្ធា វិហរតិ ចតុញ្ញាតំ ន
 កាយេន ធុសិទ្ធា វិហរតីតិ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពហិវគ្គ

[២០៩] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ខ្លួនសកទា-
 តាមិជល ដោយការឃើញខុសគ្នា ភីលេសេនី ។ បុគ្គល លះកាម-
 ភក្ត្រោគត្រាគ ព្យាបាទត្រាគត្រាគ ខឹងពួកភីលេសដែលដូចគ្នាមិន
 ដំបំរំនោះ ជាចតុញ្ញាត ។ សកទានាគមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិន
 ដែលសកទានាគមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់ខ្លួនសកទានាគមិជល
 បាទចំពោះ គ្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 រាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាតដែរ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុ-
 យសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយ
 ការឃើញមគ្គសច្ច ភីលេសេនី ។ បុគ្គល លះកាមភក្ត្រោគត្រាគ
 ព្យាបាទត្រាគត្រាគ ខឹងពួកភីលេសដែលដូចគ្នាមិនដំបំរំនោះ ជា
 ចតុញ្ញាត ។ សកទានាគមិបុគ្គល ជាចតុញ្ញាត មិនមែនសកទានាគមិបុគ្គល
 ជាចតុញ្ញាត បុគ្គល ដល់ខ្លួនសកទានាគមិជល បាទចំពោះ គ្រាស់ដឹង ធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិន
 ពាល់ត្រូវដោយរាមកាយ ជាចតុញ្ញាតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[១០៩] អនាគតមិដលសង្ខតវិហារយេ បដិបន្តោ
 មុក្ខលោ ធុត្វានុស្សនេន កី ជហតីតិ ។ អណ្តាស-
 ហតតំ កាមរាតំ អណ្តាសហតតំ ព្យាបាទំ តទេតកដ្ឋេ
 ច កំលេសេ ចតុញ្ញតំ ជហតីតិ ។ ចតុញ្ញតំ អនា-
 តាមី ចតុញ្ញតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញតំ អនាតាមិដ-
 លប្បត្តោ បដិលន្តោ អធិគតោ សង្ខតតោ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញតំ ន កា-
 យេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញតំ អន្តរាបរិច្ឆាយី ។ បេ ។
 ឧបហត្ថបរិច្ឆាយី ។ បេ ។ អសដ្ឋារបរិច្ឆាយី ។ បេ ។
 សសដ្ឋារបរិច្ឆាយី ។ បេ ។ ឧទ្ធុសោតោ អគធិដ្ឋតាមី
 ចតុញ្ញតំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន អគធិដ្ឋតាមីតិ ។ ន
 ហៅវត្តព្វេ ។ បេ ។ សមុទយេនុស្សនេន ។ បេ ។ ធិរេ-
 ននុស្សនេន ។ បេ ។ មក្ខនុស្សនេន កី ជហតី-
 តិ ។ អណ្តាសហតតំ កាមរាតំ អណ្តាសហតតំ ព្យា-
 បាទំ តទេតកដ្ឋេ ច កំលេសេ ចតុញ្ញតំ ជហតីតិ ។
 ចតុញ្ញតំ អនាតាមី ចតុញ្ញតំ ន អនាតាមី ចតុញ្ញតំ
 អនាតាមិដលប្បត្តោ បដិលន្តោ អធិគតោ សង្ខតតោ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហារតិ ចតុញ្ញតំ

(២៣៩) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ខូអនាគាមិ-
 អល ដោយការឃើញខុសៗ ភើលរង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមភក
 ប្រាសស្តើង ព្យាបាទប្រាសស្តើង ទ័ត្តកតិលសដែលដូចគ្នាទ័ត្តធម៌
 ទាំងនោះ ជាចតុត្តាគ ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាចតុត្តាគ មិនមែនអនាគា-
 មិបុគ្គល ជាចតុត្តាគ បុគ្គល ដល់ខូអនាគាមិផល បានចំពោះ ក្រាស់
 ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្តាគ
 មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្តាគ អន្តរាបរិទ្ធិញ្ញាមិបុគ្គល ។ បេ ។
 ឧបហត្ថបរិទ្ធិញ្ញាមិបុគ្គល ។ បេ ។ អសន្តាបរិទ្ធិញ្ញាមិបុគ្គល ។ បេ ។
 សសន្តាបរិទ្ធិញ្ញាមិបុគ្គល ។ បេ ។ ឧទ្ធុសោតៈ អកខិដ្ឋតាមិបុគ្គល
 ជាចតុត្តាគ មិនមែនឧទ្ធុសោតៈ មិនមែនអកខិដ្ឋតាមិបុគ្គល ជាចតុត្តាគ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការឃើញសមុ-
 ទយសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោធសច្ច ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញមគ្គសច្ច ភើលរង់អ្វី ។ បុគ្គល លះកាមភកប្រាសស្តើង
 ព្យាបាទប្រាសស្តើង ទ័ត្តកតិលសដែលដូចគ្នាទ័ត្តធម៌ទាំងនោះ ជា
 ជាចតុត្តាគ ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាចតុត្តាគ មិនមែនអនាគាមិបុគ្គល
 ចតុត្តាគ បុគ្គល ដល់ខូអនាគាមិផល បានចំពោះ ក្រាស់ដឹង
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្តាគ

អភិធម្មបទិកា កថាវគ្គ

ន កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ ចតុត្ថានំ អន្តរាបរិ-
និព្វាយី ។ មេ ។ ឧបហត្ថបរិនិព្វាយី ។ មេ ។ អសង្ខា-
រាបរិនិព្វាយី ។ មេ ។ សសង្ខារាបរិនិព្វាយី ឧទ្ទុសោតោ
អគន្ធិដ្ឋតាមី ចតុត្ថានំ ន ឧទ្ទុសោតោ ន អគន្ធិដ្ឋ-
តាមីតិ ។ ន យោវំ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[២១០] អរហត្ថសង្ខតិវិយាយ បដិមន្ទោ បុគ្គ-
លោ ធុត្តនិស្សនេន ភី ជហតីតិ ។ រូបរាគំ អរូប-
រាគំ មាណសំ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជំ តទេសន្នេ ច ភិលេសេ
ចតុត្ថានំ ជហតីតិ ។ ចតុត្ថានំ អរហា ចតុត្ថានំ ន
អរហា ចតុត្ថានំ អរហត្ថប្បត្តោ បដិលន្ទោ អធិកតោ
សង្ខតតោ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ធុសិត្វា
វិហារតិ ចតុត្ថានំ ន កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ ចតុត្ថានំ
វីតរាតោ វីតនោសោ វីតមោហោ កតតកាណិយោ
ឧហិតភារោ អនុប្បត្តសនតោ បរិក្ខិណាភវសញ្ញាជ-
នោ សធម្មត្ថោ វិមុត្តោ ធុត្តនិស្សនេន សង្ខីណាបរិទោ
អពុជ្ឈេសិកោ ជីវត្តន្ទោ អរិយោ បន្ទន្ទដោ បន្ទការោ

អភិធម្មបទិកា កថាវគ្គ

មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាន អន្តរាបរិនិព្វាយីបុគ្គល ។ មេ ។
ឧបហត្ថបរិនិព្វាយីបុគ្គល ។ មេ ។ អសង្ខារាបរិនិព្វាយីបុគ្គល ។ មេ ។
សសង្ខារាបរិនិព្វាយីបុគ្គល ។ មេ ។ ឧទ្ទុសោតោ អគន្ធិដ្ឋតាមីបុគ្គល ជា
ចតុត្ថាន មិនមែនឧទ្ទុសោតោ មិនមែនអគន្ធិដ្ឋតាមីបុគ្គល ជាចតុត្ថានឬ ។
អ្នកមិនពាល់យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[២១០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើជាក់ច្បាស់ ទូរអរហត្ថ
ដោយការឃើញពុទ្ធសច្ច ភីលេសនីអ្វី ។ បុគ្គល លះប្រភពៈ អរូប-
ភពៈ មាន ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា និងពួកកំលេសដែលដូចគ្នានឹងពួកធម៌ទាំង
នោះ ជាចតុត្ថាន ។ ព្រះអរហន្ត ជាចតុត្ថាន មិនមែនព្រះអរហន្ត
ជាចតុត្ថាន បុគ្គល ដល់ទូរអរហត្ថ បានចំពោះ ព្រាស់ដឹង ធ្វើជាក់
ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាន មិនពាល់
ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុត្ថាន ប្រាសចាកភពៈ ប្រាសចាកទោសៈ
ប្រាសចាកមោហៈ មានសាឡសក្ខីធ្វើច្បើយ មានការដាក់ចុះ
ហើយ មានប្រយោជន៍ជាបេស្កន៍ដល់ហើយដោយលំដាប់ មាន
សញ្ញាជនៈក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តច្រសឡះហើយ ព្រោះដឹង
ដោយប្រវត្ត មានទ្វារដឹងគុណគឺអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានគូ (ស្វាម
ភ្លោះ) ទម្លាយហើយ មានសសរឡើងដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះ
ទ្វារ ចេញចាកសត្រូវ មានទំងន់ដាក់ចុះហើយ មានការដាក់ចុះហើយ

អនុបុព្វាភិសមយកថា

វិសញ្ញត្តោ សុវិជិតវិជយោ ធុត្តន្តស្ស បរិញ្ញាតំ សមុ-
 នយោ បហំនោ និរោនោ សច្ចិតតោ មត្តោ ការិ-
 តោ អភិញ្ញោយ្យំ អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញោយ្យំ បរិញ្ញាតំ
 បហាតត្ថំ បហំនំ ការេតត្ថំ ការិតំ ។ បេ ។ សច្ចៈ-
 កាតត្ថំ សច្ចៈកតំ ចតុញ្ញាតំ សច្ចៈកាតត្ថំ ន សច្ចៈ-
 កតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ សមុនយនស្ស-
 នេន ។ បេ ។ និរោននស្សនេន ។ បេ ។ មន្តនស្ស-
 នេន កី ជហតីតិ ។ រូបរាតំ អរូបរាតំ មាណំ ឧទ្ធច្ចំ
 អវិជ្ជំ តនេកដ្ឋេ ច តិលេសេ ចតុញ្ញាតំ ជហតីតិ ។
 ចតុញ្ញាតំ អរោរា ចតុញ្ញាតំ ន អរោរា ចតុញ្ញាតំ អរ-
 ហត្តប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិកតា សច្ចិតតោ ឧប-
 សម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ធុស្សិតា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ
 ន កាយេន ធុស្សិតា វិហារតិ ចតុញ្ញាតំ វិគរាតោ
 វិគរោនោ វិគរោហោ កតតករណីយោ ធុហិតការោ

អនុបុព្វាភិសមយកថា

ប្រាសចាកធម៌ជាត្រៀងប្រកប មានដំនេះឈ្នះដោយប្រពៃ ខុត្តសច្ច
 បុគ្គលនោះ ក៏បានកំណត់ដឹងហើយ សមុនយសច្ច (ហេតុដែលទាំងឡាយ
 កើតខុត្ត) ក៏បានលះបង់ហើយ និរោនសច្ច (ធម៌ជាច្រើនកំខុត្ត) បាន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មន្តសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ត្រាស់ដឹង ក៏បានត្រាស់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ដឹង ក៏បានកំ-
 ណត់ដឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែល
 គួរចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ បុគ្គលនោះ ក៏បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចតុញ្ញាត ធម្មជាតិ
 ដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជា
 ចតុញ្ញាត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោយការ
 ឃើញសមុនយសច្ច ។ បេ ។ ដោយការឃើញនិរោនសច្ច ។ បេ ។
 ដោយការឃើញមន្តសច្ច តើលះបង់អ្វី ។ បុគ្គល លះប្រកបៈ អរូប-
 រាតៈ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ អវិជ្ជា និងពួកកិលេសដែលដូចគ្នាទាំងធម៌ទាំង
 នោះ ជាចតុញ្ញាត ។ អរហន្ត ជាចតុញ្ញាត មិនមែនអរហន្ត ជា
 ចតុញ្ញាត បុគ្គល ដែលនៅអរហន្ត បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត មិនពាល់
 ត្រូវដោយនាមកាយ ជាចតុញ្ញាត ប្រាសចាកកតៈ ប្រាសចាកពោសៈ
 ប្រាសចាកមោហៈ មានសោឡសកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ

អនុប្បត្តសនេត្តា បរិស្ថិតិណាភវសញ្ញាជនោ សម្មនញ្ញា
 វិមុត្តោ ធុត្តុត្តបលិយោ សង្ខណ្ឌបរិទា អនុធឿសិកា
 ជំរុត្តន្យោ អរិយោ បន្ទនុដោ បន្ទកាពោ វិសញ្ញត្តោ
 សុវិជិតវិជយោ ធុត្តុត្តស្ស បរិញ្ញាតំ សមុទយោ បហ៌-
 លោ ជំរេនោ សង្ខតតោ ឆត្តោ ការិកោ អគំញោយ្យំ
 អភិញ្ញាតំ បរិញ្ញោយ្យំ បរិញ្ញាតំ បហាតតំ បហ៌ជំ
 ការេតតំ ការិតំ ។ ប ។ សង្ខតាតតំ សង្ខតាតំ ច-
 ត្តាតំ សង្ខតាតតំ ឧ សង្ខតាតតំ ។ ឧ ហេវំ
 វត្ថុត្ថេ ។ បេ ។

[២០០] សោតាបត្តិផលសង្ខតិវិយាយេ បដិបន្នោ

បុគ្គលោ ធុត្តំ ធុត្តន្តោ បដិបន្នកោតិ វត្ថុត្ថោតិ ។
 អាមត្តា ។ ធុត្តោ ធុត្តេ ផលេ វិសោតិ វត្ថុត្ថោតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុត្ថេ ។ បេ ។ សមុទយំ ធុត្តន្តោ ។ បេ ។

ានុប្រយោជន៍ជាបេស្កន្តផលហើយដោយលំដាប់ មានសញ្ញាជនៈក្នុង
 ភពអស់លើងហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះផ្អែកដោយប្រពៃ
 មានទារផ្អែកលើអវិជ្ជាលើកឡើងហើយ មានកូនម្យាយហើយ មានស-
 សរឡើងដកចោលហើយ មិនមានសន្ទុះទារ ចេញចាកសត្រូវ មាន
 ទង់ដាក់ចុះហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ ប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រ-
 កប មានជំនះឈ្នះហើយដោយប្រពៃ ទុក្ខសច្ច បុគ្គលនោះបានកំណត់
 ជឹងហើយ សមុទយសច្ច ក៏បានលះបង់ហើយ និរោធសច្ច ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មគ្គសច្ច ក៏បានចម្រើនហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ក្រាស់ជឹង ក៏បានក្រាស់ជឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរកំណត់ជឹង ក៏បាន
 កំណត់ជឹងហើយ ធម្មជាតិដែលគួរលះ ក៏បានលះហើយ ធម្មជាតិដែលគួរ
 ចម្រើន ក៏បានចម្រើនហើយ ។ បេ ។ ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 បុគ្គលនោះបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចក្ខុញ្ញាត ធម្មជាតិដែលគួរធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ បុគ្គលនោះមិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ ជាចក្ខុញ្ញាត
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផល
 ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិបានឬ ។ អើ ។ កាលបើទុក្ខ
 ដែលបុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបំភាន់ក្នុងផលបានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ សមុទយៈ ។ បេ ។

ជំរោង ឥន្ទ្រោ បដិបន្ទ្រោតិ វត្តប្រោតិ ។ អ.
 បន្ទា ។ ជំរោង ជិដ្ឋ ដលេ វិភោតិ វត្តប្រោតិ ។
 ១ ហៅ វត្តប្រោ ។ បេ ។

(២១២) ហោតបន្តិដលសង្ខតិវិយាយ បដិ-
 បទ្ទោ មុត្តុលោ មត្តំ ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ទុកោតិ វត្តុញ្ច
 មត្តុ ធិដ្ឋេ ដលេ វិភោតិ វត្តុញ្ចាតិ ។ អាមត្តា ។
 ធន្ទុត្តំ ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ទុកោតិ វត្តុញ្ច ធន្ទុ ធិដ្ឋេ
 ដលេ វិភោតិ វត្តុញ្ចាតិ ។ ន ហេវំ វត្តុញ្ច ។ បេ ។
 មត្តំ ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ទុកោតិ វត្តុញ្ច មត្តុ ធិដ្ឋេ
 ដលេ វិភោតិ វត្តុញ្ចាតិ ។ អាមត្តា ។ សមុទយំ
 ធន្ទុត្តោ ។ បេ ។ ធិរោធំ ធន្ទុត្តោ បដិបទ្ទុកោតិ
 វត្តុញ្ច ធិរោធ ធិដ្ឋេ ដលេ វិភោតិ វត្តុញ្ចាតិ ។
 ន ហេវំ វត្តុញ្ច ។ បេ ។

(២១៣) ហោតាបត្តិដលសច្ចៈកិរិយាយ បដិ-
បន្ទោ បុត្តលោ ធុត្តំ ធុត្តន្តោ បដិបន្ទកោតិ វត្តព្វា
ធុត្តេ ទិដ្ឋេ ឈ វត្តព្វំ ដលេ វិភោតិ វត្តព្វាតិ ។
អាមន្តា ។ មត្តំ ធុត្តន្តោ បដិបន្ទកោតិ វត្តព្វា

បើពុទ្ធិរោគ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិទានប្តូរ ។ បើ ។ កាល
បើពុទ្ធិរោគ បុគ្គលនោះទានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបំភាន់
ក្នុងផលទានប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១២) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ឲ្យសោត-
បង្គំផល ឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ
បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបាន
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញខុស គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះ
កាលបើខុស បុគ្គលបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ
មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
ហើយ គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ឃើញសមុទយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
ប្រតិបត្តិ ចុះកាលបើនិរោធ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គួរនិយាយថា
ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៣] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ខ្លះសាសនាបត្តិ-
ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គលនោះ
បានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុង
ផលទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញមគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ

មក្ខេ ជំរុះ ឆ វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ ឆ
 ហេវំ វត្ថុតំ ។ បេ ។ សមុទយំ ធន្ទុត្ថោ ។ បេ ។
 ជំរេជំ ធន្ទុត្ថោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា ជំរេជេ ជំរុះ
 ឆ វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមត្ថា ។ មត្តំ
 ធន្ទុត្ថោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា មក្ខេ ជំរុះ ឆ វត្ថុតំ
 ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ ឆ ហេវំ វត្ថុតំ ។ បេ ។

[២០២] សោតាបត្តិដលសច្ចិកវិយាយ បដិ-

បន្ទោ បុគ្គលោ ធុត្តំ ធន្ទុត្ថោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា
 ធុត្តេ ជំរុះ ឆ វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។
 អាមត្ថា ។ ជំរុះយំ^(១) ធុត្តេធស្សនត្ថិ ។ ឆ ហេវំ
 វត្ថុតំ ។ បេ ។ សមុទយំ ធន្ទុត្ថោ ។ បេ ។ ជំរេជំ
 ធន្ទុត្ថោ បដិបទ្ធកោតិ វត្ថុញ្ចា ជំរេជេ ជំរុះ ឆ
 វត្ថុតំ ដលេ វិភោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមត្ថា ។ ជំរុះយំ
 ជំរេជេធស្សនត្ថិ ។ ឆ ហេវំ វត្ថុតំ ។ បេ ។

១ ម. ជំរុះយំ ។

កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយ
 ថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ឃើញសមុទយៈ ។ បេ ។ ឃើញនិរោធ�ៈ គួរនិយាយថា ជាអ្នក
 ប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធគ បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោល
 ថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេ ។ អើ ។ បុគ្គលឃើញ
 មគ្គ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើមគ្គ បុគ្គលនោះបានឃើញ
 ហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិតនៅក្នុងផលទេ ។
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ឲ្យសោកាបត្តិ-
 ផល ឃើញទុក្ខ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើទុក្ខ បុគ្គល
 នោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នកបិត
 នៅក្នុងផលទេ ។ អើ ។ ការឃើញទុក្ខ ជាការឥតប្រយោជន៍
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ឃើញសមុទយៈ
 ។ បេ ។ ឃើញនិរោធគ គួរនិយាយថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ កាលបើនិរោធគ
 បុគ្គលនោះបានឃើញហើយ គេមិនគួរពោលថា គួរនិយាយថា ជាអ្នក
 បិតនៅក្នុងផលទេ ។ អើ ។ ការឃើញនិរោធគ ជាការឥតប្រ-
 យោជន៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] ទុក្ខំ ទិដ្ឋេ ចត្តារិ សច្ចានិ និដ្ឋានិ
 ហោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ ទុក្ខសច្ចំ ចត្តារិ សច្ចានិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៦] រូបកុដ្ឋោ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ បញ្ចក្ខន្ធា
 អនិច្ចតោ និដ្ឋា ហោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ រូបកុដ្ឋោ
 បញ្ចក្ខន្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៧] ចក្ខុយតនេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ ប្លាណ-
 សាយតនានិ អនិច្ចតោ និដ្ឋានិ ហោន្តិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ចក្ខុយតនំ ប្លាណសាយតនានិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៨] ចក្ខុធាតុយា អនិច្ចតោ និដ្ឋាយ អដ្ឋា-
 រស ធាតុយោ អនិច្ចតោ និដ្ឋា ហោន្តិតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ចក្ខុធាតុ អដ្ឋារស ធាតុយោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២០៩] ចក្ខុទ្រិយេ អនិច្ចតោ ទិដ្ឋេ ពារីស-
 តិទ្រិយានិ អនិច្ចតោ និដ្ឋានិ ហោន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 ចក្ខុទ្រិយំ ពារីសតិទ្រិយានិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២១៥] កាលបើទុក្ខំ បុគ្គលបានឃើញហើយ សច្ចៈ ៤ ឈ្មោះ
 ថាបានឃើញហើយឬ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ចំ ឈ្មោះថាសច្ចៈ ៤ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៦] កាលបើបុគ្គន្ធ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីមិន
 ទៀង បញ្ចក្ខន្ធ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីមិនទៀងឬ ។
 អើ ។ រូបកុដ្ឋំ ឈ្មោះថាបញ្ចក្ខន្ធឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៧] កាលបើចក្ខុយតនៈ បុគ្គលឃើញហើយ ដោយសេចក្តី
 ថា មិនទៀង អាយតនៈ ១២ ឈ្មោះថាបុគ្គលឃើញហើយ ដោយសេច-
 ក្តីថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុយតនៈ ឈ្មោះថាអាយតនៈ ១២
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៨] កាលបើចក្ខុធាតុ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី
 ថាមិនទៀង ធាតុទាំង១៨ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តីថា
 មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុធាតុ ឈ្មោះថាធាតុ ១៨ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២១៩] កាលបើចក្ខុទ្រិយ បុគ្គលបានឃើញហើយ ដោយសេចក្តី
 ថា មិនទៀង វត្ថុទ្រិយទាំង២២ ឈ្មោះថាបានឃើញហើយ ដោយសេច-
 ក្តីថា មិនទៀងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុទ្រិយ ឈ្មោះថាវត្ថុទ្រិយ ២២ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២០] ចន្ទបា ញ្ញាណបា សោតាបត្តិដល់ សង្ខត-
 ករោត្តិ ។ អាមន្តា ។ ចន្ទាវ សោតាបត្តិដល់ ធីត ។
 ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អដ្ឋបា ញ្ញាណបា សោតា-
 បត្តិដល់ សង្ខតករោត្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ សោតា-
 បត្តិដល់ ធីត ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ទ្វាធស-
 បា ញ្ញាណបា សោតាបត្តិដល់ សង្ខតករោត្តិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្វាធស សោតាបត្តិដល់ ធីត ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ចតុច្ចត្តាឡាយ ញ្ញាណបា សោ-
 តាបត្តិដល់ សង្ខតករោត្តិ ។ អាមន្តា ។ ចតុច្ចត្តា-
 ឡាយ សោតាបត្តិដល់ ធីត ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សត្តសត្តតិយា ញ្ញាណបា សោតាបត្តិដល់ សង្ខត-
 ករោត្តិ ។ អាមន្តា ។ សត្តសត្តតិ សោតាបត្តិដល់ ធី-
 ត ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២១] ន វត្ថុត្រូវ អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមន្តា ។
 ន វត្ថុ កកវតា សេយ្យជាបិ កិក្ខុវេ មហាសមុទ្រា
 អនុបុព្វធីន្ទ្រា អនុបុព្វទោណ្ឌ អនុបុព្វបញ្ញាហេ ន អា-
 យតកេនេវ បចាតោ ឯវមេវ ទោ កិក្ខុវេ ឥមស្មី ធម្ម-
 វិនយេ អនុបុព្វសិក្ខា អនុបុព្វកិរិយា អនុបុព្វបដិបទា

[២២០] បុគ្គល ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ខ្យល់សោតាបត្តិដល់ ដោយ
 ញ្ញាណបា ២២ ។ អើ ។ សោតាបត្តិដល់ មាន ២២ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ខ្យល់សោតាបត្តិ-
 ដល់ ដោយញ្ញាណបា ២២ ។ អើ ។ សោតាបត្តិដល់ មាន ២២
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់
 ខ្យល់សោតាបត្តិដល់ ដោយញ្ញាណបា ២២ ។ អើ ។ សោតាបត្តិ-
 ដល់ មាន ២២ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ ខ្យល់សោតាបត្តិដល់ ដោយញ្ញាណបា ២២ ។ អើ ។
 សោតាបត្តិដល់ មាន ២២ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ខ្យល់សោតាបត្តិដល់ ដោយញ្ញាណបា ២២ ។
 អើ ។ សោតាបត្តិដល់ មាន ២២ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២២១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាន់ដឹងជាលំដាប់
 មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាន់ថា ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មហាសមុទ្រ ទាបទៅដោយលំដាប់ ជ្រាលទៅដោយលំដាប់
 ទេរទៅដោយលំដាប់ មិនមែនទោកជ្រៅស្រឡូង ដូចជាអណ្តូងទេ យ៉ាង
 ណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានការសិក្សាជាលំដាប់
 មានកិច្ចដែលត្រូវធ្វើដោយលំដាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិ ដោយលំដាប់

ន អាយតនេនេវ អត្តាបដិវេជោតិ អន្តរ សុត្តន្តោ-
តិ ។ អមម្ពា ។ តេន ហិ អនុបុត្តាភិសមយោគី ។

[២២២] ន វត្ថុតំ អនុបុត្តាភិសមយោគី ។ អ-

មម្ពា ។ ននុ វត្ថុ ភគវតា

អនុបុត្តេន មេធាវី ថោកំ ថោកំ ខណោ ខណោ

តត្ថាហេ វជនស្សេវ និទ្ទមេ មលមត្តលោតិ

អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អមម្ពា ។ តេន ហិ អនុបុត្តា-
ភិសមយោគី ។

[២២៣] ន វត្ថុតំ អនុបុត្តាភិសមយោគី ។ អ-

មម្ពា ។ ននុ អាយស្មា តវម្បតិកុរោ ភិក្ខុ ឯតធ-
រោច សម្មទា មេតំ អានុសោ ភគវតោ សុតំ សម្មទា
បដិក្កហិតំ យោ ភិក្ខុវេ ធុត្ថំ បស្សតិ ធុត្ថុសមុទ-
យម្បិ សោ បស្សតិ ធុត្ថុនិរោធម្បិ បស្សតិ ធុត្ថុនិ-
រោធតាមិនិបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ ធុត្ថុសមុទយំ
បស្សតិ ធុត្ថុម្បិ សោ បស្សតិ ធុត្ថុនិរោធម្បិ
បស្សតិ ធុត្ថុនិរោធតាមិនិបដិបទម្បិ បស្សតិ យោ
ធុត្ថុនិរោធំ បស្សតិ ធុត្ថុម្បិ សោ បស្សតិ

ចំនែមនបាទគ្រាស់ដឹងព្រះអរហន្តផលតែម្តងទេ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការគ្រាស់ដឹង
ជាលំដាប់ មាន ។

[២២៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គ្រាស់ថា

អ្នកមានប្រាជ្ញា តប្បកំចាត់បង់ ខ្ញុំមខ្ញុំលរបស់ខ្លួន បន្តិច
ម្តង ។ ក្នុងមួយខណៈ ។ ដោយលំដាប់ ដូចជាជាងមាស
ដែលកំចាត់បង់ ខ្ញុំមខ្ញុំលនៃរាជគាត្រ ដូច្នោះដែរ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្តូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
គ្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន ។

[២២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការគ្រាស់ដឹងជាលំដាប់
មានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះគម្បតិក្កោមានអាយុ បាទពោលដូច្នេះ នឹង
ភិក្ខុទាំងឡាយហើយថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ ពាក្យនេះ ខ្ញុំ
បានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខសមុទយៈផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធ-
តាមិនិបដិបទផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខសមុទយៈ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះ
ថាឃើញទុក្ខផង ឃើញទុក្ខនិរោធផង ឃើញទុក្ខនិរោធតាមិនិបដិបទ
ផង បុគ្គលណា ឃើញទុក្ខនិរោធ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាឃើញទុក្ខផង

ធុត្តសមុទយេ ឬ បស្សតិ ធុត្តនិរោធតាមិទំបដិបទេ ឬ
 បស្សតិ ឈោ ធុត្តនិរោធតាមិទំបដិបទេ ឬ បស្សតិ
 ធុត្តម្យំ សោ បស្សតិ ធុត្តសមុទយេ ឬ បស្សតិ ធុត្ត-
 និរោធម្យំ បស្សតិ អត្ថេ វ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហិ ន វត្ថុតំ អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។

[២២២] អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ វត្ថុ កតវតា សហាវស្ស ទស្សនសម្បទាយ
 ។ បេ ។ ន ចាភិហំ ធានិ អត្ថេ កាតុន្តិ អត្ថេ
 សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ អនុបុ-
 ព្វាភិសមយោតិ ។

[២២៣] អនុបុព្វាភិសមយោតិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ វត្ថុ កតវតា យស្មី ភិក្ខុវេ សមយេ អរិយសា-
 វកស្ស វិវដំ វិភមលំ ធម្មចក្កំ ឧទទាទិ យំ កំត្យំ
 សមុទយេ ធម្មំ សត្វន្តំ និរោធខម្ពន្តំ សហ ទស្សនុប្បា-
 នា ភិក្ខុវេ អរិយសាវកស្ស តិលំ សញ្ញាជនាទិ ប-
 ហិយន្តិ សក្កាយនិដ្ឋិ វិចិត្តោ សីលព្វគបកមាសោតិ

ឃើញធុត្តសមុទយៈផង ឃើញធុត្តនិរោធតាមិទំបដិបទៈផង ឬគួរណា
 ឃើញធុត្តនិរោធតាមិទំបដិបទា ឬគួរនោះ ឈ្មោះថាឃើញធុត្តផង
 ឃើញធុត្តសមុទយៈផង ឃើញធុត្តនិរោធតាមិទំបដិបទៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ឬគួរមិនគួរនិយាយថា ការ
 ក្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន ១ ។

[២២២] ការក្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាមួយនឹងសម្បទសម្បទា (គឺសា-
 ភាបក្ខមត្ត) ។ បេ ។ សោតាបទ្ធក្នុង មិនគួរធ្វើទូរហេតុជាវិគាំង
 វិទេសចក្ខុភាគក្រក់ទាំង ៦ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ឬគួរមិនគួរនិយាយថា ការក្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មាន
 ១ ។

[២២៣] ការក្រាស់ដឹងជាលំដាប់ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យណា
 ធម្មចក្ក ដែលមានចូលទៅប្រាសហើយ មានមន្ទិលទៅប្រាសហើយ
 របស់អរិយសាវក កើតឡើងថា ធម្មជាតិណាមួយ មានការកើតឡើង
 ជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ មានការលេចនៅវិញជាធម្មតា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សម័យនោះ សញ្ញាផ្សេងៗ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ ១
 វិចិត្តោ ១ សីលព្វគបកមាសៈ ១ ឈ្មោះថាអរិយសាវកបាតុលៈបដិ

ព្រះហស្ត

អនុបុត្រា សុត្តន្តបិដក ។ អមត្តា ។ រតន បិ ១ វត្ថុត្រូវ
អនុបុត្រា កិសមយោគី ។

អនុបុត្រា កិសមយោគី ។

ព្រះហស្ត

[២២២] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ព្រះហស្ត លោកុត្តរ-
ភោតិ ។ អមត្តា ។ លោកុត្តរ សោតេ បដិបាញតិ
នោ លោកិយេ លោកុត្តរេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានិ
នន្តិ នោ លោកិយេន សាវកា បដិវិជានន្តិ នោ បុ-
ត្តជ្ឈនតិ ។ ១ ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២២៣] នន្ត ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ព្រះហស្ត លោ-
កិយេ សោតេ បដិបាញតិ ។ អមត្តា ។ ហត្ថ
ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ព្រះហស្ត លោកិយេ សោតេ
បដិបាញតិ នោ វត វេ វត្ថុទ្វេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ
ព្រះហស្ត លោកុត្តរភោតិ ។

[២២៤] នន្ត ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ព្រះហស្ត លោកិ-
យេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តិ ។ អមត្តា ។ ហត្ថ
ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ព្រះហស្ត លោកិយេន វិញ្ញាណេន

ព្រះហស្ត

ព្រះហស្ត ភគវតោ ព្រះហស្ត លោកុត្តរភោតិ
។ អមត្តា ។ ហត្ថ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ ព្រះហស្ត លោកិយេ
សោតេ បដិបាញតិ នោ វត វេ វត្ថុទ្វេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ
ព្រះហស្ត លោកុត្តរភោតិ ។

ចប់ អនុបុត្រា កិសមយោគី ។

ព្រះហស្ត

[២២៥] ព្រះហស្ត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរេន ។
អើ ។ ព្រះហស្ត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិចគ្រឿងជាលោ-
កុត្តរ មិនប៉ះទង្គិចគ្រឿងជាលោកិយៈ ផនតាំងឡាយ ដឹងច្បាស់
ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរ មិនដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ
សាវកតាំងឡាយ ដឹងច្បាស់ បុព្វដ្ឋានតាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់ទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៦] ក្រែងព្រះហស្ត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ប៉ះទង្គិច
គ្រឿងជាលោកិយៈ ។ អើ ។ បើព្រះហស្ត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ប៉ះទង្គិចគ្រឿងជាលោកិយៈដែរ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា ព្រះហស្ត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរេន ។

[២២៧] ក្រែងព្រះហស្ត ដឹងច្បាស់ នូវព្រះហស្ត របស់ព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ ។ អើ ។ បើព្រះហស្ត ដឹងច្បាស់
នូវព្រះហស្ត របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈដែរ

បដិវិជានន្តិ ធា វត វេ វត្ថុត្វេ ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ
វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២២៩] ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារិ បុថុជ្ជ-
នា បដិវិជានន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហភ្វិ ឡុទ្ធស្ស ភគវ-
តោ វេហារិ បុថុជ្ជនា បដិវិជានន្តិ ធា វត វេ វត្ថុត្វេ
ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣០] ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ មត្តោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ
សោតាបត្តិផលំ សកាណាតាមិមត្តោ សកាណាតាមិផលំ
អនាតាមិមត្តោ អនាតាមិផលំ អរហត្តមត្តោ អរហត្ត-
ផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥន្ទ្រិនាធា ឥន្ទ្រិយំ
តលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៣១] ឡុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោ-
កុត្តរោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ កេធិ ឡុទ្ធស្ស ភគវ-
តោ វេហារិ សុណន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរោ
ធម្មោ សោតវិញ្ញេយ្យោ សោតស្មី បដិហញាតិ សោ-
កស្ស អាចានំ រាគប្បតិកំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ម្នាលអ្នកជំនាញ អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
ភាគ ជាលោកុត្តរោ ។

[២២៩] ក្រែងពួកបុថុជ្ជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់ព្រះពុទ្ធ
មានព្រះភាគឬ ។ អើ ។ បើពួកបុថុជ្ជន ដឹងច្បាស់ នូវវេហារ របស់
ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគដែរ ម្នាលអ្នកជំនាញ អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារ
របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ ។

[២៣០] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ
ឬ ។ អើ ។ ចុះមគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល សក-
នាតាមិមគ្គ សកនាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិផល អរហត្តមគ្គ
អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បធាន ឥន្ទ្រិយ ឥន្ទ្រិយ
ពល ពោជ្ឈន្តៈ (ជាលោកុត្តរោ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣១] វេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោឬ ។
អើ ។ សាក្កត្តកខ្លះ ស្តាប់វេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ មានឬ ។
អើ ។ លោកុត្តរោមិ បុគ្គលតប្បវិធីដោយគ្រចៀក ប៉ះទង្គិចគ្រចៀក
មកកាន់ធ្វើនៃគ្រចៀកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣២] នន្ទ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន សោត
 វិញ្ញាយោ ន សោតស្មី បដិហញ្ញាតិ ន សោតស្ស
 អាចាជំ អាគច្ឆតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ លោកុត្ត-
 រោ ធម្មោ ន សោតវិញ្ញាយោ ន សោតស្មី បដិ-
 ហញ្ញាតិ ន សោតស្ស អាចាជំ អាគច្ឆតិ វេ វត វេ
 វត្ថុញ្ច ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣៣] ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេហារោ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ភេតិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេ-
 ហារោ វន្តយុត្តំ ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ ធម្មោ ក-
 តដ្ឋានិយោ វជនិយោ កមនិយោ មននិយោ តន្តនិ-
 យោ មុច្ឆនិយោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ មេ ។

[២៣៤] នន្ទ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន វកដ្ឋា-
 និយោ ន វជនិយោ ន កមនិយោ ន មននិយោ ន
 តន្តនិយោ ន មុច្ឆនិយោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ញំ
 លោកុត្តរោ ធម្មោ ន វកដ្ឋានិយោ ន វជនិយោ
 ន កមនិយោ ន មននិយោ ន តន្តនិយោ ន មុច្ឆ-
 និយោ វេ វត វេ វត្ថុញ្ច ពុទ្ធស្ស ភគវតោ វេ-
 ហារោ លោកុត្តរោតិ ។

[២៣៥] ក្រែងលោកុត្តរោ បុគ្គលមិនឃើញដឹងដោយគ្រឿង
 មិនប៉ះទង្គិចគ្រឿង មិនមកកាន់រង្វង់នៃគ្រឿងទេ ។ អើ ។ បើ
 លោកុត្តរោ បុគ្គលមិនឃើញដឹងដោយគ្រឿង មិនប៉ះទង្គិចគ្រឿង
 មិនមកកាន់រង្វង់នៃគ្រឿងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 វេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោទេ ។

[២៣៦] វេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ
 ឬ ។ អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ ត្រេកអរ នឹងវេហារោរបស់ព្រះពុទ្ធមាន
 ព្រះភាគ មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរោ ជាទីតាំងនៃភគៈ ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីស្រវឹង ជាទីចង់ ជាទីជ្រប់ចុះ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[២៣៧] ក្រែងលោកុត្តរោ មិនមែនជាទីតាំងនៃភគៈ មិនជា
 ទីត្រេកអរ មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង់ មិនជាទីជ្រប់
 ចុះទេ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរោ មិនជាទីតាំងនៃភគៈ មិនជាទីត្រេកអរ
 មិនជាទីប្រាថ្នា មិនជាទីស្រវឹង មិនជាទីចង់ មិនជាទីជ្រប់ចុះទេ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
 ជាលោកុត្តរោទេ ។

[២៣៥] ពុទ្ធស្ស ភក្កតោ វេហារោ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភក្កតោ
 វេហារំ(១) ធុស្សៈយុទ្ធី ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ
 ធុម្ពា ឆោសដ្ឋានិយោ កោបដ្ឋានិយោ បដិយដ្ឋានិ-
 យោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣៦] នទុ លោកុត្តរោ ធុម្ពា ន ឆោសដ្ឋា-
 និយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ លោកុត្តរោ ធុម្ពា ន ឆោសដ្ឋា-
 និយោ ន កោបដ្ឋានិយោ ន បដិយដ្ឋានិយោ ឆោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ ពុទ្ធស្ស ភក្កតោ វេហារោ លោកុត្ត-
 រោតិ ។

[២៣៧] ពុទ្ធស្ស ភក្កតោ វេហារោ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ ពុទ្ធស្ស ភក្កតោ
 វេហារោ ធុស្សៈយុទ្ធី ។ អាមត្តា ។ លោកុត្តរោ
 ធុម្ពា ឆោសដ្ឋានិយោ អញ្ញាលោករណោ អចត្តុក-
 រណោ បញ្ញានិរោជិកោ វិយាតបត្តិកោ អនិព្វាន-
 សំវត្ថុនិកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

១ វេហារោតិ ទិស្សតិ ។

[២៣៥] វេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ ឬ ។
 អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ ប្រទូស្ត នឹងវេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ
 មានឬ ។ អើ ។ លោកុត្តរោមិ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រទូស្ត ជាទីតាំង
 នៃសេចក្តីក្រោធ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំងថ្លាក់ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៦] ក្រែងលោកុត្តរោមិ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រ-
 ទូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំង
 ថ្លាក់ទេឬ ។ អើ ។ បើលោកុត្តរោមិ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រ-
 ទូស្ត មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លាំង
 ថ្លាក់ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វេហារោ របស់ព្រះ
 ពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោទេ ។

[២៣៧] វេហារោ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ ឬ ។
 អើ ។ សាវ័កពួកខ្លះ វង្វេង ក្នុងវេហារោរបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគឬ ។
 អើ ។ លោកុត្តរោមិ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វេង ធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ក្របរបាយការលេចនៅនៃបញ្ញា ជាពួកនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៥] ឧទុ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋានិ-
 យោ ន អញ្ញាលាភរណោ ន អចក្កករណោ បញ្ញា-
 វុឡ្យតោ អវិយាគបត្តិកោ និព្វានសំវត្ថុនិកោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ លោកុត្តរោ ធម្មោ ន មោហដ្ឋា-
 និយោ ន អញ្ញាលាភរណោ ន អចក្កករណោ
 បញ្ញាវុឡ្យតោ អវិយាគបត្តិកោ និព្វានសំវត្ថុនិកោ
 លោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឡុទ្ធស្ស កតវតោ ពេហារោ លោ-
 កុត្តរោតិ ។

[២៣៧] ឡុទ្ធស្ស កតវតោ ពេហារោ លោកុត្ត-
 រោតិ ។ អាមត្តា ។ យេ កេចិ ឡុទ្ធស្ស កតវតោ
 ពេហារំ សុណាន្តិ សព្វេ ភេ មត្តំ កាវេន្តិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៤០] យេ កេចិ ឡុទ្ធស្ស កតវតោ ពេហារំ
 សុណាន្តិ សព្វេ ភេ មត្តំ កាវេន្តិតិ ។ អាមត្តា ។
 ពាលបុប្ផដ្ឋនា ឡុទ្ធស្ស កតវតោ ពេហារំ សុណាន្តិ
 ពាលបុប្ផដ្ឋនា មត្តំ កាវេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 មាតុយាគកោ ។ បេ ។ មិតុយាគកោ ... អវហន្ត-
 យាគកោ ... វហ្មវហ្មនកោ ។ បេ ។ សង្ឃកេនកោ

[២៣៨] ក្រែងលោកុត្តរោ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេចក្តីវត្ថុ
 មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកបដោយ
 ការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ អើ ។ បើលោកុត្តរោ មិនមែនជាទីតាំងនៃសេច-
 ក្តីវត្ថុ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានញាណ មិនមែនធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ប្រកប
 ដោយការចម្រើននៃបញ្ញា មិនមែនជាពួកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីព្រះនិព្វាន ម្ចាស់អ្នកវិចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពេហារ
 របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរោ ។

[២៣៩] ពេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកុត្តរ-
 វូ ។ អើ ។ ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់ពេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៤០] ពួកសាវ័កណាមួយ ស្តាប់ពេហាររបស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះ
 ភាគ សាវ័កទាំងអស់នោះ ចម្រើនមគ្គ ។ អើ ។ ពួកពាលបុប្ផដ្ឋន
 ស្តាប់ពេហារ របស់ព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពួកពាលបុប្ផដ្ឋន ចម្រើនមគ្គ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតា
 ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់បិតា ... បុគ្គលអ្នកសម្លាប់ព្រះអរហន្ត ...
 បុគ្គលអ្នកធ្វើព្រះលាហិតឲ្យពុទ្ធពោរ ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

តុទ្ធស្ស កតវតោ វេហារំ សុណាតិ សុវ្វតេនតោ
មក្ខំ កាវេតីតិ ។ ន ហោរំ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[២២១] លក្ខា សោវណ្ណមយាយ លដ្ឋិយា ធម្មា-
បុញ្ញាបិ សុវណ្ណបុញ្ញាបិ អាចិត្តិត្ថិ ។ អាមត្តា ។
ឯវមេវ កតវា លោកុត្តរេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តរម្បិ ធម្មំ វេហាវតីតិ ។

[២២២] លក្ខា ឯលណ្ឌមយាយ លដ្ឋិយា ធម្មា-
បុញ្ញាបិ សុវណ្ណបុញ្ញាបិ អាចិត្តិត្ថិ ។ អាមត្តា ។
ឯវមេវ កតវា លោកិយេន វេហារេន លោកិយម្បិ
លោកុត្តរម្បិ ធម្មំ វេហាវតីតិ ។

[២២៣] តុទ្ធស្ស កតវតោ វេហារេ លោកិ-
យំ វេហារទ្គស្ស លោកិយោ ហោតិ លោកុត្តរិ
វេហារទ្គស្ស លោកុត្តរេ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។
លោកិយំ វេហារទ្គស្ស សោ លោកិយេ សោតេ
បដិហញ្ញតិ លោកុត្តរំ វេហារទ្គស្ស លោកុត្តរេ សោ-
តេ បដិហញ្ញតិ លោកិយំ វេហារទ្គស្ស លោកិ-
យេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តំ លោកុត្តរំ វេហា-
រទ្គស្ស លោកុត្តរេន វិញ្ញាណេន បដិវិជានន្តំ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ស្តាប់វេហារេស្ថព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ បុគ្គលអ្នកបំបែកសង្ឃ ចម្រើន
មគ្គុ ។ អ្នកមិនគួរ ពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២១] កំមស្រុក្ខី កំមមាសក្ខី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាកូនភ្នែកជាការវែងមាសប្ត ។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោល
ខ្ញុំធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយវេហារជាលោកុត្តរៈ យ៉ាង
នេះឯង ។

[២២២] កំមស្រុក្ខី កំមមាសក្ខី បុគ្គលអាចដើម្បីប្រាប់ថា
ជាកូនភ្នែក មានសណ្ឋានដូចដើមល្អិតខ្មៅ ។ អើ ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល ខ្ញុំធម៌ជាលោកិយៈក្តី ជាលោកុត្តរៈក្តី ដោយ
វេហារជាលោកិយៈ យ៉ាងនេះឯង ។

[២២៣] វេហារ ដែលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ កាលពោលថា
ជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈវែង កាលពោលថា ជាលោកុត្តរៈ ក៏ជា
លោកុត្តរៈវែងប្ត ។ អើ ។ កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
កិយៈ វេហារនោះ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកិយៈ កាលពោលជាលោ-
កុត្តរៈ ប៉ះទង្គិចត្រចៀកជាលោកុត្តរៈ កាលពោលជាលោកិយៈ ពួក
សាវ័ក វែងដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកិយៈ កាលពោលជា
លោកុត្តរៈ ពួកសាវ័ក វែងដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណជាលោកុត្តរៈ

លោកិយំ វេហារទ្គស្ស បុទុដ្ឋតា បដិវិជានន្តិ លោ-
ក្យត្តំ វេហារទ្គស្ស សាវកា បដិវិជានន្តិ ។ ឧ
ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(២២២) ឧ វត្ថុញ្ចំ ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារកេ
លោកិយំ វេហារទ្គស្ស លោកិយោ ហោតិ លោ-
ក្យត្តំ វេហារទ្គស្ស លោក្យត្តរោ ហោតីតិ ។ អា-
មន្តា ។ ឧទុ ភកវំ លោកិយម្បិ លោក្យត្តរម្បិ ធម្មំ
វេហារតីតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ភកវំ លោកិ-
យម្បិ លោក្យត្តរម្បិ ធម្មំ វេហារតិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ
ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារកេ លោកិយំ វេហារទ្គស្ស
លោកិយោ ហោតិ លោក្យត្តំ វេហារទ្គស្ស លោ-
ក្យត្តរោ ហោតីតិ ។

(២២៥) ពុទ្ធស្ស ភកវតោ វេហារកេ លោកិ-
យំ វេហារទ្គស្ស លោកិយោ ហោតិ លោក្យត្តំ វេ-
ហារទ្គស្ស លោក្យត្តរោ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ មត្តំ
វេហារទ្គស្ស មត្តា ហោតិ មមត្តំ វេហារទ្គស្ស ម-
មត្តា ហោតិ ដលំ វេហារទ្គស្ស ដលំ ហោតិ

កាលពោលជាលោកិយៈ ពួកបុទុដ្ឋន វែមន៍ដឹងច្បាស់ កាលពោល
វេហារក្កត្តៈ ពួកសាវ័ក វែមន៍ដឹងច្បាស់ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វេហារ ដែលព្រះពុទ្ធមាន
ព្រះភាគ កាលពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈវែមន កាលពោលថា
លោក្កត្តៈ ក៏ជាលោក្កត្តៈវែមន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ពោល ខ្ញុំធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោក្កត្តៈផង ។ អើ ។ បើព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពោល ខ្ញុំធម៌ជាលោកិយៈផង ជាលោក្កត្តៈផង ម្ចាស់
អ្នកជំនាញ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេហារ កាលព្រះពុទ្ធ
មានព្រះភាគ ពោលជាលោកិយៈ ក៏ជាលោកិយៈវែមន កាលពោលថា
លោក្កត្តៈ ក៏ជាលោក្កត្តៈវែមន ។

(២២៥) វេហារ កាលព្រះពុទ្ធមានព្រះភាគ ពោលជាលោ-
កិយៈ ក៏ជាលោកិយៈវែមន កាលពោលជាលោក្កត្តៈ ក៏ជាលោក្កត្តៈវែមន
។ អើ ។ ព្រះមានព្រះភាគ កាលពោលថាមត្តំ ក៏ជាមត្តំវែមន កាល
ពោលថាមិនមែនមត្តំ ក៏មិនមែនមត្តំវែមន កាលពោលថាផល ក៏ជាផលវែមន

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អដលំ វេហារន្តស្ស អដលំ ហោតិ និព្វានំ វេហារន្តស្ស
 និព្វានំ ហោតិ អនិព្វានំ វេហារន្តស្ស អនិព្វានំ ហោតិ
 សង្កតំ វេហារន្តស្ស សង្កតំ ហោតិ អសង្កតំ វេហា-
 រន្តស្ស អសង្កតំ ហោតិ រូបំ វេហារន្តស្ស រូបំ ហោ-
 តិ អរូបំ វេហារន្តស្ស អរូបំ ហោតិ វេទនំ វេហារន្ត-
 ស្ស វេទនា ហោតិ អវេទនំ វេហារន្តស្ស អវេទនា
 ហោតិ សញ្ញា វេហារន្តស្ស សញ្ញា ហោតិ អសញ្ញា
 វេហារន្តស្ស អសញ្ញា ហោតិ សង្ខារ វេហារន្តស្ស
 សង្ខារ ហោតិ អសង្ខារ វេហារន្តស្ស អសង្ខារ
 ហោតិ វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស វិញ្ញាណំ ហោតិ អ-
 វិញ្ញាណំ វេហារន្តស្ស អវិញ្ញាណំ ហោតីតំ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

ពហារកថា ។

និពោធកថា

[២២៦] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ ទុក្ខ-
 និរោធាតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ ទ្វេ ទុក្ខ-
 និរោធាតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ និរោធសទ្ធាធិតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសទ្ធាធិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាលោភោគមិនមែនផល ក៏មិនមែនផលមែន កាលោភោគថានិព្វាន
 ក៏ជាថានិព្វានមែន កាលោភោគថាមិនមែនថានិព្វាន ក៏មិនមែនថានិព្វានមែន
 កាលោភោគថាសង្កតធម៌ ក៏ជាសង្កតធម៌មែន កាលោភោគថាអសង្កតធម៌
 ក៏ជាអសង្កតធម៌មែន កាលោភោគថារូប ក៏ជារូបមែន កាលោភោគថា
 មិនមែនរូប ក៏មិនមែនរូបមែន កាលោភោគថាវេទនា ក៏ជាវេទនាមែន
 កាលោភោគថាមិនមែនវេទនា ក៏មិនមែនវេទនាមែន កាលោភោគថា
 សញ្ញា ក៏ជាសញ្ញាមែន កាលោភោគថាមិនមែនសញ្ញា ក៏មិនមែនសញ្ញា
 មែន កាលោភោគថាតួកសង្ខារ ក៏ជាតួកសង្ខារមែន កាលោភោគថាមិនមែន
 តួកសង្ខារ ក៏មិនមែនតួកសង្ខារមែន កាលោភោគថាវិញ្ញាណ ក៏ជាវិញ្ញាណ
 មែន កាលោភោគថាមិនមែនវិញ្ញាណ ក៏មិនមែនវិញ្ញាណមែនឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពហារកថា ។

និពោធកថា

[២២៦] និរោធមានតិវប្ប ។ អើ ។ ទុក្ខនិរោធមានតិវប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធមានតិវប្ប ។ អើ ។ និរោធសព្វ
 មានតិវប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសព្វ មានតិវប្ប ។

អាមត្តា ។ ទ្វេ ធុត្តសច្ចាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 ទ្វេ និរោធសច្ចាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ សមុទយ-
 សច្ចាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធស-
 ច្ចាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ មគ្គសច្ចាធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និរោធសច្ចាធិតិ ។ អាមត្តា ។
 ទ្វេ តាណាធិ ។ បេ ។ ទ្វេ លោកាធិ ទ្វេ សាណា-
 ធិ ទ្វេ បកយនាធិ ទ្វេ អប្បតាធិ ទ្វេ អមតាធិ ។ បេ ។
 ទ្វេ និព្វានាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានា-
 ធិតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ទ្ធិន្ទំ និព្វានាធិ ឧច្ឆន្ទតា
 ហ័ណប្បណ័តតា ឧត្តំសាវកំសោ សីមា កំ កេនោ កំ
 ភជី កំ អន្តរិកា កំតិ ។ ន ហេវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អប្ប-
 ដិសង្កាធិកុទ្ធេ សង្ការេ បដិសង្កា និរោធាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហព្វំ អប្បដិសង្កាធិកុទ្ធេ សង្ការេ បដិសង្កា
 និរោធាតិ ឆោ វត វេ វត្តព្វេ ទ្វេ និរោធាតិ ។

[២២៨] ន វត្តព្វំ ទ្វេ និរោធាតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អប្បដិសង្កាធិកុទ្ធា សង្ការេ

អើ ។ ទុក្ខសច្ច មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និ-
 រោធសច្ច មានពីរឬ ។ អើ ។ សមុទយសច្ច មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរឬ ។ អើ ។ មគ្គសច្ច មានពីរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និរោធសច្ច មានពីរឬ ។ អើ ។ ការ
 ទីតាំង មានពីរ ។ បេ ។ ការជ្រកកោន មានពីរ ការលើក មានពីរ ការ
 ប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងខាងមុខ មានពីរ ការមិនច្យុត មានពីរ ការមិនស្លាប់ មាន
 ពីរ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 និព្វាន មានពីរឬ ។ អើ ។ កាតខ្ពស់និងទាប កាតថាភាវនិងទុក្ខម
 ឧក្រិដ្ឋនិងឧបយ ផែន ឬ ការបែកធ្លាយ ការប្រេះបាក់ ឬ ចន្លោះ របស់
 និព្វានទាំងពីរ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៩] និរោធិ មានពីរឬ ។ អើ ។ ក្រែងថាពោលបើសង្ខារ
 រលត់ ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាទាំងឡាយ រលត់
 ដែរឬ ។ អើ ។ បើសង្ខារ រលត់ព្រោះមិនបានពិចារណា បញ្ញាជាគ្រឿង
 ពិចារណាទាំងឡាយ ក៏រលត់ទៅ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 និរោធិ មានពីរទេ ។

[២៣០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធិ មានពីរទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងសង្ខារទាំងឡាយ រលត់ទៅព្រោះមិនបានពិចារណា

អច្ចន្តកត្តា បដិសម្ពាទិវុទ្ធាបិ សម្ពាទ អច្ចន្តកត្តាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ អប្បដិសម្ពាទិវុទ្ធាបិ សម្ពាទ អច្ចន្ត-
 កត្តា បដិសម្ពាទិវុទ្ធាបិ សម្ពាទ អច្ចន្តកត្តា កេន វត
 វេ វត្ថុព្វេ ទ្វេ និរោធាតិ ។

[២២៩] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមត្តា ។ បដិសម្ពា-
 ទិវុទ្ធាបិ សម្ពាទ អរិយមត្តំ អាគម្ម និវុទ្ធាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ អប្បដិសម្ពាទិវុទ្ធា សម្ពាទ អរិយមត្តំ អាគម្ម
 និវុទ្ធាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៣០] ទ្វេ និរោធាតិ ។ អាមត្តា ។ បដិសម្ពា-
 ទិវុទ្ធា សម្ពាទ ន បុន ឧប្បន្នន្តិកំ ។ អាមត្តា ។
 អប្បដិសម្ពាទិវុទ្ធា សម្ពាទ ន បុន ឧប្បន្នន្តិកំ ។ ន
 ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កេន ហិ ន វត្ថុព្វំ ទ្វេ និរោ-
 ធាតិ ។

និរោធកថា ។

ទុតិយោ វគ្គោ ។

មានការបាក់បែកក្នុងវិបិដុត ចុះសន្ធិាទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះបានពិចារ-
 ណា មានការបាក់បែកក្នុងវិបិដុតដែរ ។ អើ ។ បើ សន្ធិាទាំងឡាយ
 លេចទៅព្រោះមិនបានពិចារណាក្តី មានការបាក់បែកក្នុងវិបិដុត សន្ធិា
 ទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះបានពិចារណាក្តី មានការបាក់បែកក្នុងវិ-
 បិដុត (ដូចគ្នា) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 និរោធិ មានពីរ ។

[២២៩] និរោធិ មានពីរ ។ អើ ។ សន្ធិាទាំងឡាយ លេច
 ទៅព្រោះបានពិចារណា លេចទៅ ព្រោះកាស្រ័យអរិយមត្ត ។ អើ ។
 សន្ធិាទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះមិនបានពិចារណា លេចទៅ ព្រោះ
 កាស្រ័យអរិយមត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣០] និរោធិ មានពីរ ។ អើ ។ សន្ធិាទាំងឡាយ លេច
 ទៅព្រោះបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេ ។ អើ ។ សន្ធិា
 ទាំងឡាយ លេចទៅព្រោះមិនបានពិចារណា រមែងមិនកើតទៀតទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា និរោធិ មានពីរទេ ។

ចប់ និរោធកថា ។

ចប់ ទុតិយវគ្គ ។

ពលកថា

តល្យ ទុទានំ

បរុបហារោ អញ្ញាណំ កត្តា បរិភារណា
 វចីកេនា ទុក្ខាហារោ វិចី កុក្កុឡា សង្ខារា(១)
 ឯតោ អភិសមយោ ឯតោ
 វេណារោ ឯតោ និរោជានិ(២) ។

ពលកថា

[២៥០] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមត្តា ។ តថាគតតលំ សាវកតលំ សាវកតលំ
 តថាគតតលន្តិ ។ ន ហោវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥២] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។
 អាមត្តា ។ តញ្ញោ តថាគតតលំ តំ សាវកតលំ
 តញ្ញោ សាវកតលំ តំ តថាគតតលន្តិ ។ ន ហោវំ
 វត្តោ ។ បេ ។

[២៥៣] តថាគតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។

១ និមន្តិ ទុតិយវត្ត សង្ខារកថាទិ ឈោ ៨ ហោតិ ។

២ ម. បរុបហារោ អញ្ញាណំ កត្តា បរិភារណា
 សង្ខារាហារោ មត្តោ ចិន្តិតិ ច កុក្កុឡា
 ឯកាភិសមយោ ចេវ វេណារោ ច និរោជកោតិ ទិស្សតិយេវ ។

ពលកថា

ទុទាននៃទុតិយវត្តនោះគឺ

បរុបហារោ ១ អញ្ញាណកថា ១ កត្តាកថា ១ បរិភារណា
 កថា ១ វចីកេនកថា ១ ទុក្ខាហារកថា ១ ចិន្តិតិកថា ១
 កុក្កុឡកថា ១ សង្ខារកថា ១ អនុប្បញ្ញាតិសមយកថា ១ វេ-
 ហារកថា ១ និរោជកថា ១ ។

ពលកថា

[២៥១] កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ភគត ជាសាធារណៈដល់សាវកប្ប ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ភគត ជាកម្លាំងរបស់សាវក កម្លាំងរបស់
 សាវក ជាកម្លាំងរបស់ព្រះគម្ភគតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៥២] កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ភគត ជាសាធារណៈដល់សាវក
 ប្ប ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ភគតនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់សាវក
 នោះ កម្លាំងរបស់សាវកនោះឯង ជាកម្លាំងរបស់ព្រះគម្ភគតនោះប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៣] កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ភគត ជាសាធារណៈដល់សាវកប្ប ។

អាមន្តា ។ យាទិសំ តថាគតតលំ តាទិសំ សាវកា-
 តលំ យាទិសំ សាវកតលំ តាទិសំ តថាគតតលន្តិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៤] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
 អាមន្តា ។ យាទិសោ តថាគតស្ស បុព្វយោគោ បុព្វ-
 ចរិយា ធម្មក្កានំ ធម្មទេសនា តាទិសោ សាវកស្ស
 បុព្វយោគោ បុព្វចរិយា ធម្មក្កានំ ធម្មទេសនាតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៥] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ ជីវោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វញ្ញុ សព្វនស្សាវី ធម្មស្សាមិ ធម្មប្បដិសរណោតិ ។
 អាមន្តា ។ សាវកោ ជីវោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 សព្វញ្ញុ សព្វនស្សាវី ធម្មស្សាមិ ធម្មប្បដិសរណោតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៦] តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។
 អាមន្តា ។ តថាគតោ អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស ឧ-
 ប្បារទតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញានេតា^(១)

១ អ. សញ្ញានេតា ។

កើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់សាវក ក៏ដូច្នោះ
 កម្លាំងរបស់សាវក ដូចម្តេច កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ
 ឬ ។ កើ ។ សេចក្តីព្យាយាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការ
 ពោលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច សេចក្តីព្យា-
 យាមខាងដើម ការប្រព្រឹត្តិខាងដើម ការពោលធម៌ ការសំដែងធម៌
 របស់សាវក ក៏ដូច្នោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ
 ឬ ។ កើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឯង ដឹង
 សព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ កើ ។ សាវក
 ជាអ្នកឈ្នះ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់
 ធម៌ មានធម៌ជាទីពឹងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ជាសាធារណៈដល់សាវក
 ដែរឬ ។ កើ ។ ព្រះតថាគត ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនខាន់កើតឲ្យ
 កើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនខាន់កើតព្រមឲ្យកើតព្រម ជាអ្នក

អនុត្តាតស្ស មត្តស្ស អក្ខតា មត្តញ្ច មត្តវិម្ព
 មត្តកោវិជោតិ ។ អាមត្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ស
 មត្តស្ស ឧប្បាទេតា អសញ្ញាតស្ស មត្តស្ស សញ្ញា-
 ទេតា អនុត្តាតស្ស មត្តស្ស អក្ខតា មត្តញ្ច មត្តវិម្ព
 មត្តកោវិជោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥៧] ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តំ យថាភូតំ ញ្ញាណំ
 តថាភតតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។ អាមត្តា ។ សាវ-
 កោ សព្វញ្ញំ សព្វនិស្សវិតិ ។ ន ហេវំវត្តោ ។ បេ ។

[២៥៨] សាវកោ ហិណហំ ជាតាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ ហិណហំ ជាតាតិ តេន
 វត វេ វត្តោ ហិណហំ យថាភូតំ ញ្ញាណំ តថាភ-
 តតលំ សាវកសាធារណន្តិ ។

[២៥៩] សាវកោ អតីតាបាតតប្បច្ចប្បន្នំ កម្ម-
 សមាទាណំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចាតំ ជាតាតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ញំ សាវកោ អតីតាបាតតប្បច្ចប្បន្នំ
 កម្មសមាទាណំ ហំនសោ ហេតុសោ វិចាតំ ជាតាតិ

ពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកជ្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់នូវមគ្គ
 ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរ ។ អើ ។ សាវក ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិន
 ទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ជាអ្នកញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រមឲ្យកើតព្រម
 ជាអ្នកពោលនូវមគ្គដែលមិនទាន់ពោល ជាអ្នកជ្រាបនូវមគ្គ ដឹងច្បាស់
 នូវមគ្គ ឈ្លាសវៃក្នុងមគ្គដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

[២៥៧] កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមតិក ខ្លួន
 ឥន្ទ្រិយទំនងចាស់គ្នា (នៃសត្វ) ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។
 អើ ។ សាវក ជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] សាវក ជ្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបហេតុនិងមិនមែនហេតុដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាប
 តាមតិក ខ្លួនហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៥៩] សាវក ជ្រាបនូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ
 ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុនេះ ដោយហេតុដែរ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបនូវផលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីត
 អនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុនេះ ដោយហេតុដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន

តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ អតីតាតាតតប្បប្បដ្ឋានំ កម្ម-
សមាទាណំ ឃឯសោ ហេតុសោ វិចារកំ យថាភូតំ
ញាណំ តថាភូតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។

[២៦០] សាវកោ សព្វត្ថតាមិធិបដិបដិ ជាតាតិ-
តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សាវកោ សព្វត្ថតាមិធិបដិ-
បដិ ជាតាតិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ សព្វត្ថតាមិធិបដិ-
បដិ យថាភូតំ ញាណំ តថាភូតតលំ សាវកសាធា-
រណាន្តំ ។

[២៦១] សាវកោ អនេកធាតុំ ធាតាធាតុំ
លោកំ ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សាវកោ
អនេកធាតុំ ធាតាធាតុំ លោកំ ជាតាតិ តេន វត
វេ វត្ថុទ្ធ អនេកធាតុំ ធាតាធាតុំ លោកំ យថាភូតំ
ញាណំ តថាភូតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។

[២៦២] សាវកោ សត្តានំ ធាតាធិមុត្តិកតំ
ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សាវកោ សត្តានំ
ធាតាធិមុត្តិកតំ ជាតាតិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ សត្តា-
នំ ធាតាធិមុត្តិកតំ យថាភូតំ ញាណំ តថាភូតតលំ
សាវកសាធារណាន្តំ ។

ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត ខ្ញុំដែលរបស់កម្មសមាទានទាំងឡាយ ជាអតីតអនាគតនិងបច្ចុប្បន្ន
ដោយមាន៖ ដោយហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦០] សាវក ជ្រាបខ្ញុំបដិបទាជាដំណើរទៅក្រប្រយោជន៍
ទាំងអស់ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបខ្ញុំបដិបទាជាដំ-
ណើរទៅក្រប្រយោជន៍ទាំងអស់ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំបដិបទា
ជាដំណើរទៅក្រប្រយោជន៍ទាំងអស់ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦១] សាវក ជ្រាបខ្ញុំលោក ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុ
ផ្សេងៗ ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបខ្ញុំលោក ដែល
មានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំលោក
ដែលមានធាតុច្រើន មានធាតុផ្សេងៗ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦២] សាវក ជ្រាបខ្ញុំអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា របស់ពួកសត្វ
ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវក ជ្រាបខ្ញុំអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗគ្នា
របស់ពួកសត្វដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ
គ្នា របស់ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សាវកដែរ ។

[២៦៣] សាវតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
 បត្តិធំ សង្ក្រលេសំ រោទានំ វុដ្ឋានំ ជាតាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហញ្ចី សាវតោ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមា-
 បត្តិធំ សង្ក្រលេសំ រោទានំ វុដ្ឋានំ ជាតាតិ តេជ វត-
 រេ វត្តទ្វេ ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តិធំ សង្ក្រលេ-
 សំ រោទានំ វុដ្ឋានំ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
 សាវតោសាធារណន្តំ ។

[២៦៤] សាវតោ បុរេនិកសាទុស្សតិ ជាតា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចី សាវតោ បុរេនិកសាទុស្ស-
 តិ ជាតាតិ តេជ វត រេ វត្តទ្វេ បុរេនិកសាទុស្ស-
 តិ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវតោសាធា-
 រណន្តំ ។

[២៦៥] សាវតោ សត្តានំ ចុត្វបទាតំ ជាតា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចី សាវតោ សត្តានំ ចុត្វ-
 បទាតំ ជាតាតិ តេជ វត រេ វត្តទ្វេ សត្តានំ ចុត្វប-
 ទាតំ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវតោសាធា-
 រណន្តំ ។

[២៦៣] សាវតោ ជ្រាប ខ្ញុំការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការ
 ចេញ ខែឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ សាវតោ ជ្រាប ខ្ញុំការសៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ ខែឈាន
 វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំការ
 សៅហ្មង ការផ្សេងៗ និងការចេញ ខែឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និង
 សមាបត្តិ ជាសាធារណៈដល់សាវតោដែរ ។

[២៦៤] សាវតោ ជ្រាប ខ្ញុំការពួកយើងជាតិដែលធ្លាប់អា-
 ស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សាវតោ ជ្រាប ខ្ញុំ
 ការពួកយើងជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុនដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះភថាគត គឺការជ្រាប
 តាមពិត ខ្ញុំការពួកយើងជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យក្នុងកាលមុន ជាសា-
 ធារណៈដល់សាវតោដែរ ។

[២៦៥] សាវតោ ជ្រាប ខ្ញុំចុត្តិវិនិច្ឆ័យសន្ធិ របស់ពួកសត្វដែរ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ សាវតោ ជ្រាប ខ្ញុំចុត្តិវិនិច្ឆ័យសន្ធិ របស់ពួកសត្វដែរ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះ
 ភថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ខ្ញុំចុត្តិវិនិច្ឆ័យសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាសា-
 ធារណៈដល់សាវតោដែរ ។

[២៦៦] ធនុ តថាគតស្សបិ អាសវា ចីណាសាវកស្សបិ អាសវា ចីណាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិកតិញ្ច ធានាករណំ តថាគតស្ស វា សាវកស្ស វា អាសវក្កយេន វា អាសវក្កយំ វិមុត្តិយា វា វិមុត្តិតិ ។ ធនុ ។ ហញ្ច ធនុ តតិញ្ច ធានាករណំ តថាគតស្ស វា សាវកស្ស វា អាសវក្កយេន វា អាសវក្កយំ វិមុត្តិយា វិមុត្តិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ អាសវាធិ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។

[២៦៧] អាសវាធិ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហេតាហេនេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៦៨] អាសវាធិ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបចានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ

[២៦៦] ក្រែងអាសវៈទាំងឡាយ របស់ព្រះតថាគតអស់ហើយ អាសវៈទាំងឡាយ របស់សាវ័ក អស់ហើយដែរឬ ។ អើ ។ ការអស់ អាសវៈ ដោយការអស់អាសវៈក្តី ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះ ក្តី របស់ព្រះតថាគតក្តី របស់សាវ័កក្តី ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មាន ដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ ប្រសិនបើ ការអស់អាសវៈ ដោយការអស់ អាសវៈក្តី ការផុតស្រឡះ ដោយការផុតស្រឡះក្តី របស់ព្រះតថាគតក្តី របស់សាវ័កក្តី ធ្វើឲ្យផ្សេងៗគ្នាបន្តិចបន្តួច មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប តាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់ សាវ័កដែរ ។

[២៦៧] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង ការអស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិន មែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង នេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ អស់ទៅ នៃអាសវៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងចុតិវិធីនិងសន្តិ របស់

សាវកសាធារណានិក្ខ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៩] ឋានាឋានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគត-
តលំ សាវកអសាធារណានិក្ខ ។ អាមត្តា ។ អាសវាធំ
ឧយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវកអសា-
ធារណានិក្ខ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ បេ ។

[២៧០] សត្តានំ ទុត្តបចានេ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានិក្ខ ។ អាមត្តា ។
អាសវាធំ ឧយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកអសាធារណានិក្ខ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧១] ឥន្ទ្រិយមរោមរិយត្ថំ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានិក្ខ ។ អាមត្តា ។
ឋានាឋានេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវ-
កអសាធារណានិក្ខ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៧២] ឥន្ទ្រិយមរោមរិយត្ថំ យថាភូតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកអសាធារណានិក្ខ ។ អាមត្តា ។

ពួកសត្វ ជាសាធារណៈដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៦៨] កម្លាំងរបស់ព្រះភោគគ គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ មិនសាធារណៈដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះភោគគ គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈចាំ-
ង្វាយ មិនសាធារណៈដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៧០] កម្លាំងរបស់ព្រះភោគគ គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងចិត្ត
និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនសាធារណៈដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះភោគគ គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
ចាំង្វាយ មិនសាធារណៈដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៧១] កម្លាំងរបស់ព្រះភោគគ គឺការជ្រាបតាមពិត នូវឥន្ទ្រិយ
ទន់នឹងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
ព្រះភោគគ គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ មិនសា-
ធារណៈ ដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧២] កម្លាំងរបស់ព្រះភោគគ គឺការជ្រាបតាមពិត នូវ
ឥន្ទ្រិយទន់នឹងចាស់ក្លា មិនសាធារណៈដល់សាវកវិជេយ្យ ។ អើ ។

អភិធម្មចំណីព កថាវត្ថុ

អាសវកំ ខយេ យេជាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកសាធារណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៧៣] ឋានាឋានេ យេជាក្ខតំ ញាណំ តថាគ-
តតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។ អាមត្តា ។ ឥន្ទ្រិយ-
បរេបរិយត្តំ យេជាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ សាវ-
កសាធារណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៧៤] អាសវកំ ខយេ យេជាក្ខតំ ញាណំ
តថាគតតលំ សាវកសាធារណាន្តំ ។ អាមត្តា ។
ឥន្ទ្រិយបរេបរិយត្តំ យេជាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ
សាវកសាធារណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ពលកថា ។

អរិយន្តិកបិ

[២៧៥] ឋានាឋានេ យេជាក្ខតំ ញាណំ តថាគត-
តលំ អរិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ ទំព្វានំ
សោតាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិផលំ សកទាតាមិមត្តោ
សកទាតាមិផលំ អនាតាមិមត្តោ អនាតាមិផលំ អរហ-
ត្តមត្តោ អរហត្តផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិយ-
នោ ឥន្ទ្រិយំ តលំ ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អភិធម្មចំណីព កថាវត្ថុ

កម្លាំងរបស់ព្រះភោគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ វិនាសៈ
ទាំងឡាយ មិនសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៧៦] កម្លាំងរបស់ព្រះភោគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។ អើ ។ កម្លាំង
របស់ព្រះភោគត គឺការជ្រាបតាមពិត ឡើយនឹងនឹងចាស់ក្លា ជាសា-
ធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៧] កម្លាំងរបស់ព្រះភោគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
អស់ទៅ វិនាសៈទាំងឡាយ ជាសាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះភោគត គឺការជ្រាបតាមពិត ឡើយនឹងនឹងចាស់ក្លា ជា
សាធារណៈដល់សាវ័កដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ពលកថា ។

អរិយន្តិកបិ

[២៧៨] កម្លាំងរបស់ព្រះភោគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈដែរ ។ អើ ។ មគ្គ ផល ទំព្វានំ សោតាបត្តិមគ្គ
សោតាបត្តិផល សកទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិ-
ផល អរហត្តមគ្គ អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បដ្ឋាន ឥន្ទ្រិយ
ពលៈ ពោជ្ឈន្តៈ (ជាអរិយៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៦] ហេតុហេតុ យេនាត្ថតំ ញាណំ តថា-
 ភតតលំ អរិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ សុញ្ញតារម្មណន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតារម្មណន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ ហេតុហេតុ មនសិករោតិ សុញ្ញតត្វា ម-
 នសិករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ហេតុ-
 ហេតុ មនសិករោតិ សុញ្ញតត្វា មនសិករោតិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ធិ ធម្មាណំ ទ្ធិន្ធិ ចិត្តានំ ស-
 មោធានំ រោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ហេតុ-
 ហេតុ យេនាត្ថតំ ញាណំ តថាភតតលំ អរិយន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហេតុហេតុ មនសិករោតិ
 អប្បណិហិតត្វា មនសិករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ហេតុហេតុ មនសិករោតិ អប្បណិហិត-
 តត្វា មនសិករោតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្ធិ ធម្មាណំ
 ទ្ធិន្ធិ ចិត្តានំ សមោធានំ រោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៧៦] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការប្រាបកាមពិត ក្នុង
 ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណំ (មាន
 សុញ្ញតនិព្វានជាអារម្មណ៍) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទៅហេតុនិង
 មិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទៅសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទៅហេតុនិងមិន
 មែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទៅសុញ្ញតៈ (និព្វាន) ផងឬ ។ អើ ។ (បើ
 ដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃធម្មៈទាំង២ នៃចិត្តទាំង២ មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការប្រាប
 កាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍
 (មានអនិមិត្តនិព្វានជាអារម្មណ៍) ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ (មាន
 អប្បណិហិតនិព្វានជាអារម្មណ៍)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្ត ទៅហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទៅអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
 ផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 ទៅហេតុនិងមិនមែនហេតុផង ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ទៅអប្បណិហិតៈ (និព្វាន)
 ផងឬ ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ) ការប្រជុំចុះ នៃធម្មៈទាំង ២ នៃចិត្ត
 ទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៧] សតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា-
តិ ។ អាមត្តា ។ ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថា-
កតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា អនិមិត្តតារម្មណា ។ បេ ។
អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ឃ៌នាឃ៌នេ យ-
ថាក្ខតំ ញាណំ តថាភតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតា-
រម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បដ្ឋានា វដ្តិចានា វដ្ត្រិយា តា-
ណា ពោជ្ឈង្គា អរិយា សុញ្ញតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាភតតលំ អរិយំ
សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈ-
ង្គា អរិយា អនិមិត្តតារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតា-
រម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញា-
ណំ តថាភតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណាន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៧៩] ឃ៌នាឃ៌នេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថា-
ភតតលំ អរិយំ ន វត្ថុត្វេ សុញ្ញតារម្មណាន្តិ ។

[២៧៧] សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
រម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុង
ហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] សម្មប្បដ្ឋាន វដ្តិចាន វដ្ត្រិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជា
អរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាប
តាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តា-
រម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
តថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជា
អប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៩] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេឬ ។

អរិយធម៌

អាមត្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្តញ្ច សុញ្ញតា-
 រម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ យេនាមាមិ
 យេនាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តតំ អនិ-
 មិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិ-
 តារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ យេនាមាមិ
 យេនាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្តតំ
 សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មប្បធានា
 ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គា អរិយា ន វត្តញ្ច អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(២៨០) សត្តានំ ពុក្ខបទាតេ យេនាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ
 និព្វានំ សោតាបត្តិមក្កោ សោតាបត្តិផលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈង្គាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

(២៨១) សត្តានំ ពុក្ខបទាតេ យេនាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ សុញ្ញតារម្ម-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ សុញ្ញតារម្មណាតិ ។

អរិយធម៌

អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។
 សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា
 ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ សម្មប្បធាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ជាអរិយៈ
 មិនគួរនិយាយថា ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

(២៨០) កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងពុត
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និងពាន
 សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ (ជាអរិយៈ) ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨១) កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងពុត
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ឬ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបទាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញ-
 តញ្ច មនសិករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សត្តានំ ធុត្ថបទាតញ្ច មនសិករោតិ សុញ្ញតញ្ច មន-
 សិករោតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ធិ ជស្សានំ ទ្ធិន្ធិ ចិត្តា-
 នំ សមោធានំ ហោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សត្តានំ ធុត្ថបទាតេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតាលំ
 អរិយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្ប-
 ណិហិតារម្មណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អប្បណិ-
 ហិតារម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបទាតញ្ច
 មនសិករោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សត្តានំ ធុត្ថបទាតញ្ច មនសិក-
 រោតិ អប្បណិហិតញ្ច មនសិករោតិ ។ អាមន្តា ។
 ទ្ធិន្ធិ ជស្សានំ ទ្ធិន្ធិ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(២៨២) សតិប្បដ្ឋានា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា
 ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណាតិ ។ អាមន្តា ។ សត្តានំ ធុត្ថបទាតេ យថាភូតំ
 ញាណំ តថាគតាលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណន្តំ ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ

អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យចុកខឹងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យសុញ្ញតៈផងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យចុកខឹងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
 ឲ្យសុញ្ញតៈផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ ខែផស្សៈចាំង២ ខែចិត្តចាំង
 ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
 គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងចុកខឹងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជា
 អរិយៈឬ ។ អើ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជាអប្បណិ-
 ហិតារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យចុកខឹងបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យអប្បណិហិតៈផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យចុកខឹងបដិសន្ធិ
 របស់ពួកសត្វផង ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ឲ្យអប្បណិហិតៈផងឬ ។ អើ ។ ការ
 ប្រជុំចុះ ខែផស្សៈចាំង២ ខែចិត្តចាំង២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨២) សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណំ
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងចុកខឹង
 បដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ឬ ។

អរិយធម៌

ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សម្មប្បដាតា^(១) ។ បេ ។
 កោដ្ឋង្គា អរិយា សុញ្ញតារម្មណា ។ បេ ។ អនិមិត្តា-
 រម្មណា ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២៨៣] សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញា-
 ណំ តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្ថុទ្វេ សុញ្ញតារម្មណំ
 ។ បេ ។ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណានិ ។ អាមត្តា ។ សតិប្បដ្ឋានា អរិយា ន វត្ថុទ្វេ
 អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២៨៤] សត្តានំ ចុត្តបទានេ យថាក្ខតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ ន វត្ថុទ្វេ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណានិ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មប្បដាតា ។ បេ ។ កោដ្ឋង្គា អរិយា ន
 វត្ថុទ្វេ អប្បណិហិតារម្មណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ត្រៃវិជ្ជា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មប្បដាតា ។ បេ ។ កោដ្ឋង្គៈ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 ជាអប្បណិហិតារម្មណំឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការ
 ជ្រាបតាមពិត ក្នុងចុងខិតបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្ប-
 ណិហិតារម្មណំឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៣] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងចុង
 ខិតបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរនិយាយថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណំ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណំទេ
 ឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិ-
 តារម្មណំទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៤] កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងចុង
 ខិតបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតា-
 រម្មណំ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតា-
 រម្មណំទេឬ ។ អើ ។ សម្មប្បដាតា ។ បេ ។ កោដ្ឋង្គៈ ជាអរិយៈ មិន
 គួរពោលថា ជាអប្បណិហិតារម្មណំទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

១ ម. សម្មប្បដាតន្តិ ទិស្សតិ ។

[២៨៥] អាសវកំ ទយេ យថាក្ខតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ ឋានាឋានេ
 យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[២៨៦] អាសវកំ ទយេ យថាក្ខតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ សន្តានំ ធុត្តប-
 ចានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិយន្តំ ។
 ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[២៨៧] ឋានាឋានេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថា-
 គតតលំ ន វត្ថុទ្ធំ អរិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អាសវកំ
 ទយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុទ្ធំ
 អរិយន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[២៨៨] សន្តានំ ធុត្តបចានេ យថាក្ខតំ ញា-
 ណំ តថាគតតលំ ន វត្ថុទ្ធំ អរិយន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អាសវកំ ទយេ យថាក្ខតំ ញាណំ តថាគតតលំ
 ន វត្ថុទ្ធំ អរិយន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[២៨៩] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឱ្យយ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះ
 គោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩០] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឱ្យយ ជាអរិយៈឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
 ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បាប់និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ
 ជាអរិយៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩១] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់
 ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈចាំឱ្យយ
 មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩២] កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បាប់
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះគោតម គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
 ចាំឱ្យយ មិនគួរពោលថា ជាអរិយៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] អាសវកំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ អាមត្តា ។
 មាធាមាធនេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ អរិ-
 យំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ ១ ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។
 អាសវកំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ តថាគតតលំ
 អរិយំ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្ម-
 ណំ ។ អាមត្តា ។ មាធាមាធនេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណំ ។ ១ ១
 ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[២៨៩] អាសវកំ ខយេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។ អនិ-
 មិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណំ ។ អា-
 មត្តា ។ សត្តានំ ទុក្ខបទានេ យថាភូតំ ញាណំ
 តថាគតតលំ អរិយំ អប្បណិហិតារម្មណំ ។ ១ ១
 ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[២៩០] មាធាមាធនេ យថាភូតំ ញាណំ តថា-
 គតតលំ អរិយំ ១ វត្តទ្វេ សុញ្ញតារម្មណំ ។

[២៨៨] កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈព័ន្ធទ្បាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ អើ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ
 ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងការអស់ទៅ នៃអាសវៈ
 ព័ន្ធទ្បាយ ជាអរិយៈ ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍
 ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៩] កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 អស់ទៅ នៃអាសវៈព័ន្ធទ្បាយ ជាអរិយៈ ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ ។ បេ ។
 ជាអនិមិត្តារម្មណ៍ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អើ ។ កម្លាំង
 របស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងចុងនិងបដិសន្ធិ របស់ពួក
 សត្វ ជាអរិយៈ ជាអប្បណិហិតារម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៩០] កម្លាំងរបស់ព្រះគម្ពីរគត គឺការប្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុ
 និងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណ៍ទេ ។

អាមន្តា ។ អាសវាធំ ខយេ យេថាភូតំ ញាណំ តថា-
 កតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ សុញ្ញតារម្មណន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ មាណវោនេ យេថាភូតំ ញាណំ
 តថាកតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។
 អប្បណិហិតារម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។ អាសវាធំ ខ.
 យេ យេថាភូតំ ញាណំ តថាកតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ
 អប្បណិហិតារម្មណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[២៩២] សត្តានំ ធុតុបថាតេ យេថាភូតំ ញាណំ
 តថាកតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ សុញ្ញតារម្មណំ ។ បេ ។
 អនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតារម្មណន្តំ ។
 អាមន្តា ។ អាសវាធំ ខយេ យេថាភូតំ ញាណំ តថា-
 កតតលំ អរិយំ ន វត្តត្វំ អប្បណិហិតារម្មណន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

អរិយន្តិកថា ។

អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះភគវតី គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការរស់
 ទៅ ខែអាសវៈចាំឆ័យ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញ-
 តារម្មណំទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្លាំងរបស់
 ព្រះភគវតី គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងហេតុនិងមិនមែនហេតុ ជាអរិយៈ
 មិនគួរពោលថា ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណំទេ
 ។ អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះភគវតី គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការ
 រស់ទៅ ខែអាសវៈចាំឆ័យ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិ-
 ហិតារម្មណំទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩២] កម្លាំងរបស់ព្រះភគវតី គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងច្បុក
 និងបដិសន្ធិ របស់ពួកសត្វ ជាអរិយៈមិនគួរពោលថា ជាសុញ្ញតារម្មណំ
 ។ បេ ។ ជាអនិមិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតារម្មណំទេ ។
 អើ ។ កម្លាំងរបស់ព្រះភគវតី គឺការជ្រាបតាមពិត ក្នុងការរស់ទៅ
 ខែអាសវៈចាំឆ័យ ជាអរិយៈ មិនគួរពោលថា ជាអប្បណិហិតារម្មណំ
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយន្តិកថា ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៧៣] សភាវំ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ អាមត្តា ។
 ភកសហតតំ ភកសហជាតំ ភកសំសដ្ឋំ ភកសម្ប-
 យុត្តំ ភកសហកុ ភកាទុបវរុត្តិ អកុសលំ លោភិយំ
 សាសវំ សញ្ញាជនំយំ កន្ទជនំយំ ទុយនិយំ យោគនិ-
 យំ និវរណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧបាសានិយំ សង្កិលេសិកំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៧៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សា ច ចិត្តញ្ច
 ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ សភាវំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 ភកោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៧៥] សវេននំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច^(១) ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ សភាវំ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ ភកោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

១ ម- សសញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ សញ្ញា ច ចិត្តញ្ចតិ ទិស្សនិយោ ។ នវំ សព្ពត្ថ ។

វិមុច្ចតិកថា

[២៧៣] ចិត្តដែលប្រកបដោយរាគៈ រូចស្រឡះ (ចាកភាសវៈ)
 ឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងរាគៈ មានកំណើតជា
 មួយនឹងរាគៈ ច្រឡំច្រឡំដោយរាគៈ ប្រកបដោយរាគៈ តើជាមួយ
 នឹងរាគៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមរាគៈ ជាអកុសល ជាលោភិយៈ ប្រកបដោយ
 ភាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញាជនៈ ដែលគន្លុះគប្បីដោយក្រង ដែល
 ឈៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ជាប្រយោជន៍ដល់
 និវរណៈ ដែលបរាមាសៈស្តាបអវិជ្ជាលោភិយ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាសា
 ប្រកបដោយសេចក្តីសោហ្មន៍ រូចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២៧៤] ចិត្តប្រកបដោយជស្សៈ រូចស្រឡះ ចុះជស្សៈនិងចិត្តទាំង
 ពីរ រូចស្រឡះឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយរាគៈ រូចស្រឡះ ចុះ
 រាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រូចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៥] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា
 រូចស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រូចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយរាគៈ រូចស្រឡះ ចុះរាគៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រូចស្រឡះ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៦] សដស្សំ សភតំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ
 ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ ភកោ ច
 ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិតំ ។ ខ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៨៧] សវេទនំ សភតំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សភតំ ។ បេ ។ សវេទនំ សភតំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ
 សភតំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ ភកោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិតំ ។
 ខ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៨៨] សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។
 នោសសហគតំ នោសសហជាតំ នោសសសង្ខំ នោ-
 សសម្បយុត្តំ នោសសហកុ នោសាធម្មវិត្តំ អកុសលំ
 លោភីយំ សាសវំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិតំ ចិត្តំ វិមុច្ច-
 តិ ។ ខ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៨៩] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ជស្សោ ច
 ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ សនោសំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧកោ វិមុច្ចន្តិតំ ។
 ខ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៩០] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយកតៈ រួច
 ស្រឡះ ចុះផស្សៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ បើ ។ កតៈនិង
 ចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩១] ចិត្តំ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយកតៈ ។ បេ ។
 ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយកតៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយចក្ខុ
 ប្រកបដោយកតៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រកបដោយកតៈ រួច
 ស្រឡះ ចុះបញ្ញានិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ បើ ។ កតៈ
 និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩២] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយទោសៈ រួចស្រឡះឬ ។ បើ ។
 ចិត្តំ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងទោសៈ មានកំណើតជាមួយនឹងទោសៈ
 ច្រឡំច្រឡំដោយទោសៈ ប្រកបដោយទោសៈ កើតជាមួយនឹងទោសៈ
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមទោសៈ ជាអកុសល ជាលោភីយៈ ប្រកបដោយទោសៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសច្ចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩៣] ចិត្តំដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
 និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ បើ ។ ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយ
 ទោសៈ រួចស្រឡះ ចុះទោសៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០០] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ចញ្ញា ច
 ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។ សនោសំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៣០១] សធស្សំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 ធស្ស ច ចិត្តញ្ច ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។
 សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ នោសោ ច ចិត្តញ្ច ឧភោ
 វិមុច្ចន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៣០២] សវេទនំ សនោសំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សនោសំ ។ បេ ។ សចេតនំ សនោសំ ។ បេ ។
 សបញ្ញំ សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ចញ្ញា ច ចិត្តញ្ច ឧ-
 ភោ វិមុច្ចន្តិ ។ អាមត្តា ។ នោសោ ច ចិត្តញ្ច
 ឧភោ វិមុច្ចន្តិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៣០៣] សនោសំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។

[៣០០] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា
 ច្រស្រឡះ ចុះបញ្ញា និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយចោសៈ ច្រស្រឡះ ចុះចោសៈ និងចិត្ត ទាំងពីរ រួច
 ស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០១] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយធស្សៈ ប្រកបដោយចោសៈ
 ច្រស្រឡះ ចុះធស្សៈ និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយចោសៈ ច្រស្រឡះ ចុះចោសៈ និងចិត្ត ទាំងពីរ រួច
 ស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០២] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយចោសៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយចោសៈ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយចេតនា ប្រកបដោយចោសៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រ-
 កបដោយចោសៈ ច្រស្រឡះ ចុះបញ្ញា និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរ
 ឬ ។ អើ ។ ចោសៈ និងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៣] ចិត្ត ដែលប្រកបដោយមោហាៈ ច្រស្រឡះឬ ។ អើ ។

មោហសហគតំ មោហសហជានំ មោហសំសង្ខំ មោ-
 ហសម្បយុត្តំ មោហសហគុ មោហាធូបវិត្តំ អគុសលំ
 លោភំយំ សាសវំ ។ បេ ។ សង្ខិលេសិតំ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ ។ ឆ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៤] សដស្សំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ដស្សោ ច
 ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។ សមោហំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។
 ឆ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៥] សវេទនំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ ។ បេ ។
 សចេតនំ ។ បេ ។ សបញ្ញំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ បញ្ញា ច
 ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។ សមោហំ
 ចិត្តំ វិមុច្ចតិ មោហោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។
 ឆ ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣០៦] សដស្សំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ
 ដស្សោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ អាមត្តា ។
 មោហោ ច ចិត្តញ ឧភោ វិមុច្ចតិ ។ ឆ ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

ចិត្តំ ដែលប្រព្រឹត្តដោយមួយនឹងមោហា៖ មានកំណើតជាមួយនឹងមោហា៖
 ច្រឡំច្រឡំដោយមោហា៖ ប្រកបដោយមោហា៖ ភើបជាមួយនឹងមោហា៖
 ប្រព្រឹត្តនៅក្នុងមោហា៖ ជាអគុសល ជាលោភីយ៖ ប្រកបដោយអានវ៖
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៧] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយផស្សៈ រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈ
 នឹងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយ
 មោហា៖ រួចស្រឡះ ចុះមោហា៖នឹងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៨] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយវេទនា ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសញ្ញា ។ បេ ។ ប្រកបដោយចេតនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 បញ្ញា រួចស្រឡះ ចុះបញ្ញានឹងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។
 ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយមោហា៖ រួចស្រឡះ ចុះមោហា៖នឹងចិត្ត ទាំងពីរ
 រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៩] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយមោហា៖
 រួចស្រឡះ ចុះផស្សៈនឹងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អើ ។ មោហា៖
 នឹងចិត្ត ទាំងពីរ រួចស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តតិកថា

[៣០៧] សវេនធំ សមោហំ ។ បេ ។ សសញ្ញំ
 សមោហំ ។ បេ ។ សវេនធំ សមោហំ ។ បេ ។ ស-
 មញ្ញំ សមោហំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ បញ្ញា ច ចិត្តក្ស ឧកោ
 វិមុត្តតិ ។ អាមត្តា ។ មោហោ ច ចិត្តក្ស ឧកោ
 វិមុត្តតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៣០៨] ន វត្ថុវ្យា(១) សរាគំ សនោសំ សមោ-
 ហំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។ អាមត្តា ។ វិគរាគំ វិគនោសំ
 វិគមោហំ ជិត្តិលេសំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តេន ហំ(២) សរាគំ សនោសំ ស-
 មោហំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។

វិមុត្តតិកថា ។

វិមុច្ចមានកថា

[៣០៩] វិមុត្តំ វិមុត្តមាននត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ឯ-
 កានេសំ វិមុត្តំ ឯកានេសំ អវិមុត្តនត្ថំ ។ ន ហេវ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។

១ ម. ន វត្ថុវ្យា អយមេវ ពាហេ ន វិមុត្តិ ។ ២ ម. ឯត្ថុវ្យា ន វត្ថុវ្យា វិស្សតិ ។

វិមុត្តតិកថា

[៣០៧] ចិត្តំ ដែលប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយមោហាៈ
 ។ បេ ។ ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយមោហាៈ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយចេតនា ប្រកបដោយមោហាៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយបញ្ញា ប្រ-
 កបដោយមោហាៈ ច្រស្រឡះ ចុះបញ្ញា និងចិត្ត ទាំងពីរ ច្រស្រឡះដែរ
 ឬ ។ អើ ។ មោហាៈនិងចិត្ត ទាំងពីរ ច្រស្រឡះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្ត ដែលប្រកបដោយកតៈ
 ប្រកបដោយភោសៈ ប្រកបដោយមោហាៈ ច្រស្រឡះទេឬ ។ អើ ។
 ចិត្ត ដែលប្រាសចាកកតៈ ប្រាសចាកភោសៈ ប្រាសចាកមោហាៈ
 មិនមានកិលេស ច្រស្រឡះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ចិត្ត ដែលប្រកបដោយកតៈ ប្រកបដោយភោសៈ
 ប្រកបដោយមោហាៈ រមែងច្រស្រឡះ (ចាកភាសៈ) ។

ចប់ វិមុត្តតិកថា ។

វិមុច្ចមានកថា

[៣០៩] ចិត្តច្រស្រឡះហើយ ចិត្តកំភុស្តច្រស្រឡះ មែនឬ ។
 អើ ។ ចិត្តច្រស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនទាន់ច្រស្រឡះហើយ
 មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១០] ឯកទេសំ វិបុលំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ សោតាបន្នោ ឯកទេសំ ន
 សោតាបន្នោ ឯកទេសំ សោតាបន្តិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្នោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 កាយេន ធុសិទ្ធា វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ធុសិទ្ធា វិហារតិ ឯកទេសំ សន្តត្ថុត្ថំ^(១)បរមោ កោ-
 លំកោលោ ឯកវីដី កុរុ អវេទ្ធិប្បសាទេន សមដ្ឋា-
 គតោ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ អវិយតទ្កេហិ
 សីលេហិ សមដ្ឋាគតោ ឯកទេសំ អវិយតទ្កេហិ សី-
 លេហិ ន សមដ្ឋាគតាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣១១] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ សកតាតាមី ឯកទេសំ ន
 សកតាតាមី ឯកទេសំ សកតាតាមិដលប្បត្តោ បដិ-
 លន្នោ អធិកតោ សច្ចិកតោ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ
 កាយេន ធុសិទ្ធា វិហារតិ ឯកទេសំ ន កាយេន
 ធុសិទ្ធា វិហារតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។

១ ម សន្តត្ថុត្ថុយោ ។

[៣១០] ចិត្តេច្ឆស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនចង់ច្រឡំ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសាគាបន្ត មួយផ្នែក មិន
 មែនជាសាគាបន្ត មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវសាគាបក្តីផល ដែលបាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ
 មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក សក្កក្តបមេបុគ្គល
 គោលគោលបុគ្គល ឯកពិច័យបុគ្គល ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះក្នុង ក្នុងព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកប
 ដោយសីលជាចិត្តកអវិនិច្ឆ័យព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មិនប្រកប
 ដោយសីលជាចិត្តកអវិនិច្ឆ័យព្រះអរិយៈទាំងឡាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣១១] ចិត្តេច្ឆស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិត្តមិនចង់ច្រឡំ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសកតាតាមី មួយ
 ផ្នែក មិនមែនជាសកតាតាមី មួយផ្នែក បុគ្គល ដល់នូវសកតាតាមីផល
 ដែលបានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយ
 នាមកាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក មែនឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣០២] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ អនាគមី ឯកទេសំ ន អនា-
 គមី ឯកទេសំ អនាគមីផលប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិ-
 កតោ សច្ច្ហកតោ ឧបសម្បជ្ជំ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា
 វិហរតិ ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯក-
 ទេសំ អន្តរាបរិទិញាយី ឧបហច្ចបរិទិញាយី អសង្ការ-
 បរិទិញាយី សសង្ការបរិទិញាយី ឧទ្ធុសោតោ អគតិដ្ឋ-
 តាមី ឯកទេសំ ន ឧទ្ធុសោតោ ន^(១) អគតិដ្ឋតាមី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣០៣] ឯកទេសំ វិមុត្តំ ឯកទេសំ អវិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឯកទេសំ អរហន្ត ឯកទេសំ ន អរហន្ត
 ឯកទេសំ អរហន្តប្បត្តោ បដិលទ្ធោ អនិកតោ សច្ច្ហ-
 កតោ ឧបសម្បជ្ជំ វិហរតិ កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ
 ឯកទេសំ ន កាយេន ដុសិត្វា វិហរតិ ឯកទេសំ
 វិតកតោ វិតទោសោ វិតមោហោ ។ បេ ។ ឯកទេសំ
 សច្ច្ហកាតត្វំ សច្ច្ហកតំ ឯកទេសំ សច្ច្ហកាតត្វំ ន
 សច្ច្ហកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

១ ម. ឧបទោ នន្តំ ។

[៣០៤] ចិក្ខុវេទនាស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិក្ខុមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាគមី មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអនាគមី មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវអនាគមីផល ដែលបាន
 ចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាម-
 កាយ មួយផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក ជាអន្តរ-
 បរិទិញាយី ជាឧបហច្ចបរិទិញាយី ជាអសង្ការបរិទិញាយី ជាសសង្ការ-
 បរិទិញាយី ជាឧទ្ធុសោតៈ អគតិដ្ឋតាមី មួយផ្នែក មិនមែនជាឧទ្ធុសោ-
 តៈ មិនមែនជាអគតិដ្ឋតាមី មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣០៥] ចិក្ខុវេទនាស្រឡះហើយ មួយផ្នែក ចិក្ខុមិនទាន់រួចស្រឡះ
 ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអរហន្ត មួយផ្នែក
 មិនមែនជាអរហន្ត មួយផ្នែក បុគ្គលដល់នូវអរហន្ត ដែលបានចំពោះ
 ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយ
 ផ្នែក មិនពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ មួយផ្នែក បុគ្គល ប្រាសចាកកកៈ
 ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកនោហៈ មួយផ្នែក ។ បេ ។ សច្ច្ហកាតត្វ-
 កិច្ច លោកបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក សច្ច្ហកាតត្វកិច្ច លោក
 មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ហើយ មួយផ្នែក មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេឬ ។ បេ ។

[៣០៤] វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ឧប្បា-
នត្ថុណោ វិមុត្តំ វយត្ថុណោ វិមុត្តមាណន្តិ ។ ន ហេវ
វត្តោ ។ បេ ។

[៣០៥] ន វត្តំ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។
នន្ទ វត្តំ កកវតា តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ
កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តន្តិ កាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តន្តិ
អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុត្តន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមត្តា ។ តេន ហិ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។

[៣០៦] វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ
វត្តំ កកវតា សោ ឯវំ សមាហំតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
បរិយោធាតេ អនន្តរណោ វិតតុបក្កិលេសេ មុនុក្ខតេ
កម្មនិយេ វិវតេ អាណេញ្ចប្បត្តេ អាសវាធំ ឧយញ្ញា-
ណាយ ចិត្តំ អភិវិជ្ជាមេតីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តំ វិមុត្តំ វិមុត្តមាណន្តិ ។

[៣០៧] ចិត្តេច្រស្សន្ទះហើយ ចិត្តកំពុងច្រស្សន្ទះ មែនឬ ។
អើ ។ ចិត្តដែលច្រស្សន្ទះហើយ ក្នុងខណៈដែលភិក្ខុ ច្រស្សន្ទះ
ច្រស្សន្ទះ ក្នុងខណៈសាបសូន្យ មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៣០៨] បុគ្គលមិនគួរពាលថា ចិត្តច្រស្សន្ទះហើយ ចិត្តកំពុង
ច្រស្សន្ទះ មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
កាលបុគ្គលនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តមែនច្រស្សន្ទះ
ចាកកាមាសវៈផង ចិត្តច្រស្សន្ទះ ចាកកាសវៈផង ចិត្តច្រស្សន្ទះ
ចាកវិជ្ជាសវៈផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ ចិត្ត ឈ្មោះថាច្រស្សន្ទះហើយ ឈ្មោះថាកំពុងច្រស្សន្ទះ ។

[៣០៩] ចិត្តច្រស្សន្ទះហើយ ចិត្តកំពុងច្រស្សន្ទះ (ឈ្មោះថាច្រ)
មែនឬ ។ អើ ។ ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កាល
ដែលចិត្ត ភ្ជាប់ខ្លួន បរិសុទ្ធ ដូច្នេះ មិនមានវិច្ចលភិក្ខុលេស ប្រាស
ចាកសច្ច្តិសាហ្មន៍ ជាចិត្តទំន់ គួរដល់ការចាកចេញ ជាចិត្តទំន់ មិន
ញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលនោះ មែនបង្កើនចិត្ត ដើម្បីញាណ
ជាហេតុឲ្យអស់ទៅ នៃកាសវៈទាំងឡាយ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល មិនគួរពាលថា ចិត្តច្រ-
ស្សន្ទះហើយ ចិត្តកំពុងច្រស្សន្ទះទេ ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៧] អត្ថំ ចិត្តំ វិបុលមាណន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ចិត្តំ រដ្ឋមាណំ ទុស្សមាណំ បុយ្យមាណំ តាវិស្ស-
 មាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ នន្ទ វត្ថុញ
 អវត្ថុញ ទុដ្ឋញ អទុដ្ឋញ មុដ្ឋញ អមុដ្ឋញ
 ចិន្ទញ អចិន្ទញ កិន្ទញ អកិន្ទញ កាតញ អកាតញ
 អាមត្តា ។ អាមត្តា ។ ហញ វត្ថុញ អវត្ថុញ
 ទុដ្ឋញ អទុដ្ឋញ មុដ្ឋញ អមុដ្ឋញ ចិន្ទញ
 អចិន្ទញ កិន្ទញ អកិន្ទញ កាតញ អកាតញ
 លោ វត វេ វត្ថុញ អត្ថំ ចិត្តំ វិបុលមាណន្តិ ។

វិបុលមាណន្តិ ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៨] អដ្ឋមកាស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 បរិណិព្វន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គលោ សោ-
 តាបន្នោ សោតាបន្តិវេសយន្តោ បដិលន្នោ អនិកតោ
 សន្និកតោ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ទុស្ថិតា
 វិហារតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

វិបុលមាណន្តិ

[៣០៧] ចិត្តកំពុងប្រែប្រួល៖ មានឬ ។ អើ ។ ចិត្តកំពុង
 ក្រេករ កំពុងរឹង កំពុងរន្ធន់ កំពុងសៅហ្មង មានដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងចិត្ត ដែលក្រេកររាង មិន
 ក្រេកររាង រឹងរាង មិនរឹងរាង រន្ធន់រាង មិនរន្ធន់រាង ដាច់រាង មិន
 ដាច់រាង បែករាង មិនបែករាង ធ្វើរាង មិនធ្វើរាង មានឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើចិត្ត ក្រេកររាង មិនក្រេកររាង រឹងរាង មិនរឹងរាង
 រន្ធន់រាង មិនរន្ធន់រាង ដាច់រាង មិនដាច់រាង បែករាង មិនបែករាង
 ធ្វើរាង មិនធ្វើរាង មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចិត្តកំពុងប្រែប្រួល៖ មានទេ ។

ចប់ វិបុលមាណន្តិ ។

អដ្ឋមកថា

[៣០៨] ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋាន៖ (ការស្វែងរកដំណើរនៃទិដ្ឋិ) គឺបុគ្គល
 ទី៨(១) លះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ ជាសោតាបន្ន៖
 ដល់សោតាបន្តិវេស បានចំពោះ ត្រាស់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច
 ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ អរិយបុគ្គល ៨ ពួក បុគ្គលដែលរឹតតែក្នុងសោតាបន្តិមុត្ត រាប់ជាបុគ្គលទី៨ ក្នុងទីនេះ ។

[៣៥៩] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកោ បុគ្គ-
លោ សោតាបន្នោ សោតាបន្តិផលប្បត្តោ ។ បេ ។
កាយេន ជុស្សិតា វិហរតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៦០] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
នំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
ធិដ្ឋានុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។
អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាទុស-
យោ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសោ បហំនោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៦១] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស វិចិត្តិក្ខាទុសយោ បហំនោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្ខាប-
រិយុដ្ឋានំ បហំនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គ-
លស្ស ធិដ្ឋានុសយោ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសោ
បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៥៩] វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។
អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាសោតាបន្នៈ ផលនៃសោតាបន្តិផល ។ បេ ។
ពាល់ត្រូវដោយនាមកាយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦០] ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ អើ ។
ចំង្វានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ធិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ អើ ។
វិចិត្តិក្ខាទុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបកមាសៈ
លោកលះបង់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦១] វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ អើ ។
វិចិត្តិក្ខាទុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ វិចិត្តិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។
អើ ។ ចំង្វានុស័យ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ហើយ ។ បេ ។ សីលព្វតបក-
មាសៈ លោកលះបង់ហើយ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២២] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ
 អប្បហំនោតិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
 ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋានុសយោ អប្បហំនោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខុញ្ចា-
 បរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខុញ្ចានុសយោ ។ បេ ។
 សីលត្ថបកមាសោ អប្បហំនោតិ ។ អាមត្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំនត្ថំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស
 សីលត្ថបកមាសោ អប្បហំនោតិ ។ អាមត្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក្ខុញ្ចាបរិយុដ្ឋានំ អប្បហំ-
 នត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣២៣] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 បហំនត្ថំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិ-
 យុដ្ឋានុប្បហានាយ មត្តោ កាវីនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំនត្ថំ ។

[៣២៤] ទិដ្ឋានុសីយ បុគ្គលទី៨ មិនបានលះបង់ទេ ។
 អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ មិនបានលះបង់ទេ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទិដ្ឋានុសីយ បុគ្គលទី៨ មិនបានលះ-
 បង់ទេ ។ អើ ។ វិចីក្ខុញ្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ មិនបានលះបង់ទេ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចីក្ខុញ្ចានុសីយ បុគ្គលទី៨
 មិនបានលះបង់ទេ ។ បេ ។ សីលត្ថបកមាសៈ បុគ្គលទី៨ មិនបាន
 លះបង់ទេ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ មិនបានលះបង់
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីលត្ថបកមាសៈ
 បុគ្គលទី៨ មិនបានលះបង់ទេ ។ អើ ។ វិចីក្ខុញ្ចាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨
 មិនបានលះបង់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ហើយ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានំ ឧប្បហានាយ សតិប្បដ្ឋានា ភាវិតា ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២២] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានំ បរិវេណំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានំ ឧប្បហានាយ មត្តោ ភាវិតា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា ភាវិតា ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៣] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានំ ឧប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតា ។ អាមត្តា ។ អមត្តោ បរិវេណំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សន្តិលេសំ កេចាតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានំ ឧប្បហានាយ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា អភាវិតា ។ អាមត្តា ។ អមត្តោ បរិវេណំ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សន្តិលេសំ កេចាតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣២៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានំ ឧប្បហានាយ មត្តោ អភាវិតា ។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ តោជ្ឈង្គា អភាវិតា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ បានចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបង់ហើយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ បានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ បានចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៦] បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ដើម្បីលះបង់វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានៈ ទេ ។ អើ ។ បរិយុដ្ឋានក្តីលេស គឺលោកលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ មិនបានចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានៈ ទេ ។ អើ ។ (បរិយុដ្ឋានក្តីលេស) គឺលោកលះបង់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជាមគ្គ ជាលោកិយៈ ប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង មែន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៧] បុគ្គលទី៨ មិនបានចម្រើនមគ្គ ។ បេ ។ សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ មិនបានចម្រើនតោជ្ឈង្គៈ ដើម្បីលះបង់វិចីក៏ត្វាបរិយុដ្ឋានៈ ទេ ។

អាមត្តា ។ អមត្តេន បហំនំ លោកិយេន សាសវេន
។ បេ ។ សង្ក្ខេលេសិកេនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣២៧] ន វត្ថុត្វេ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិ-
បរិយុដ្ឋានំ បហំនំ ។ អាមត្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។
ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ ហព្វេ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន វត វេ
វត្ថុត្វេ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ បហំ-
នំ ។

[៣២៨] ន វត្ថុត្វេ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិច្ច-
តិក្ខាបរិយុដ្ឋានំ បហំនំ ។ អាមត្តា ។ ទុប្បជ្ជិស្ស-
តិ ។ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ ហព្វេ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេន
វត វេ វត្ថុត្វេ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិច្ចតិក្ខាបរិ-
យុដ្ឋានំ បហំនំ ។

[៣២៩] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
ទុប្បជ្ជិស្សតិ កត្វា បហំនំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋ-
មកស្ស បុគ្គលស្ស ទិដ្ឋាទុសយោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
កត្វា បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

អើ ។ (បរិយុដ្ឋានក្តិលេស) គីលាគលះបន់ហើយ ដោយធម៌មិនមែនជា
បុគ្គ ជាពេកគឺយៈ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
សៅហ្មង មែនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៧] បុគ្គលមិនគួរពោលថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បាន
លះបន់ហើយឬ ។ អើ ។ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទិដ្ឋិ-
បរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹង
មិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបន់ហើយ ។

[៣២៨] បុគ្គលមិនគួរពោលថា វិច្ចតិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨
បានលះបន់ហើយឬ ។ អើ ។ វិច្ចតិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ នឹងកើតឡើងឬ ។
វិច្ចតិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ។ ប្រសិនបើ វិច្ចតិក្ខា-
បរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើងទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា វិច្ចតិក្ខាបរិយុដ្ឋានៈ បុគ្គលទី៨ បានលះបន់ហើយ ។

[៣២៩] បុគ្គលទី៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ
នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបន់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ ធ្វើ
សេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋាទុស្សយ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបន់
ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស និដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ
 ទុប្បន្និស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។ អដ្ឋ-
 មកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្កាទុសយោ ។ បេ ។ សិ-
 លត្វតបរាមាសោ ទុប្បន្និស្សតីតិ កត្វា បហំនោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៣៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្កា-
 បរិយុដ្ឋានំ ទុប្បន្និស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្កាទុសយោ
 ។ បេ ។ សិលត្វតបរាមាសោ ទុប្បន្និស្សតីតិ កត្វា
 បហំនោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៣៧] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស និដ្ឋិបរិយុដ្ឋា-
 នំ ទុប្បន្និស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 តោត្រកុយោ បុគ្គលស្ស និដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ ទុប្បន្និស្សតីតិ
 កត្វា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៣៨] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្កាបរិ-
 យុដ្ឋានំ ទុប្បន្និស្សតីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ អាមន្តា ។
 តោត្រកុយោ បុគ្គលស្ស វិចិត្តិក្កាបរិយុដ្ឋានំ ទុប្បន្និស្ស-
 តីតិ កត្វា បហំនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិត្តិក្កាទុសយោ ។ បេ ។ សិលត្វតបរាមាសៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិត្តិក្កាបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា វិចិត្តិក្កាទុសយោ ។ បេ ។ សិលត្វតបរាមាសៈ នឹងមិនកើតឡើង
 ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹង
 មិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា
 ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់
 ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា វិចិត្តិក្កាបរិយុដ្ឋានៈ
 នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះថាលះបង់ហើយឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា
 វិចិត្តិក្កាបរិយុដ្ឋានៈ នឹងមិនកើតឡើង ឈ្មោះ
 ថាលះបង់ហើយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស ឥន្ទ្រិយកថា

[៣៣៤] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សទ្ធិទ្ធិ-
យន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
សទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៥] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ វិរិយទ្ធិ-
យំ ។ បេ ។ នត្ថំ សត្តទ្ធិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ សមា-
ធិទ្ធិយំ ។ បេ ។ នត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៣៦] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា-
តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
សទ្ធិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អដ្ឋម-
កស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ វិរិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ សត្តិ
អត្ថំ សមាធិ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។
អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកឥន្ទ្រិយកថា

[៣៣៤] បុគ្គលទី៨ មិនមានសទ្ធិទ្ធិយទេ ។ អើ ។
បុគ្គលទី៨ មិនមានសទ្ធាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៥] បុគ្គលទី៨ មិនមានវិរិយទ្ធិយ ។ បេ ។ មិនមាន
សត្តិទ្ធិយ ។ បេ ។ មិនមានសមាធិទ្ធិយ ។ បេ ។ មិនមានបញ្ញាទ្ធិយ
ទេ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មិនមានបញ្ញាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៦] បុគ្គលទី៨ មានសទ្ធាដែរ ។ អើ ។ បុគ្គល
ទី៨ មានសទ្ធិទ្ធិយដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បុគ្គលទី៨ មានវិរិយៈ ។ បេ ។ មានសត្តិ មានសមាធិ ។ បេ ។
មានបញ្ញាដែរ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មានបញ្ញាទ្ធិយដែរ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៧] អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ
 អត្ថំ មន្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ សត្វា អត្ថំ សន្និទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ មនោ អត្ថំ ម-
 ន្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៨] អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សោ-
 មនស្សំ អត្ថំ សោមនស្សិទ្ធិយន្តំ ។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិ-
 តំ អត្ថំ ជីវិតទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមគកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ សត្វា អត្ថំ សន្និទ្ធិយន្តំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 ជីវិតំ អត្ថំ ជីវិតទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមគកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ វិវិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ
 បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៩] អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សត្វា
 នត្ថំ សន្និទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ មនោ នត្ថំ មន្តិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៣៧] បុគ្គលទី៨ មានមនោ មានមន្តិទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី៨ មានសត្វា មានសន្និទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី៨ មានមនោ មានមន្តិទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។
 បុគ្គលទី៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៨] បុគ្គលទី៨ មានសោមនស្ស មានសោមនស្សិទ្ធិយន្តិយ
 ។ បេ ។ មានជីវិត មានជីវិតទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មាន
 សត្វា មានសន្និទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលទី៨ មានជីវិត មានជីវិតទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨
 មានវិវិយៈ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៣៩] បុគ្គលទី៨ មានតែសត្វា មិនមានសន្និទ្ធិយន្តិយ
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី៨ មានតែមនោ មិនមានមន្តិទ្ធិយន្តិយ ឬ
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤០] អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សត្វា
 នត្ថំ សត្វិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិទ្ធិយន្តំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៤១] អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា
 នត្ថំ បញ្ញិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកស្ស បុគ្គ-
 លស្ស អត្ថំ មតោ នត្ថំ មតិទ្ធិយន្តំ ។ បេ ។ អត្ថំ
 សោមនស្សំ នត្ថំ សោមនស្សិទ្ធិយន្តំ ។ បេ ។ អត្ថំ
 ជីវិតំ នត្ថំ ជីវិតិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៤២] អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សត្វិទ្ធិ-
 យន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកោ បុគ្គលោ អសន្នោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
 វិវិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អង្គមកោ បុគ្គលោ
 កុស្ថតោ ហិណវិវិទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អង្គមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ សត្វិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អង្គមកោ បុគ្គលោ បុដ្ឋស្សតិ អសម្បជានោតិ ។

[៣៤៣] បុគ្គលទី ៨ មានតែសត្វ មិនមានសត្វិទ្ធិយន្ត ។
 អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សិទ្ធិយ
 ។ បេ ។ មានតែជីវិត មិនមានជីវិតិទ្ធិយន្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៤] បុគ្គលទី ៨ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញិទ្ធិយន្ត ។
 អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានតែមតោ មិនមានមតិទ្ធិយន្ត ។ បេ ។ មាន
 តែសោមនស្ស មិនមានសោមនស្សិទ្ធិយន្ត ។ បេ ។ មានតែជីវិត មិន
 មានជីវិតិទ្ធិយន្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៥] បុគ្គលទី ៨ មិនមានសត្វិទ្ធិយន្ត ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជា
 អ្នកមិនមានសត្វាទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨
 មិនមានវិវិទ្ធិយន្ត ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកខ្វល់ច្រអូស មិនមាន
 ព្យាយាមទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិន
 មានសត្វិទ្ធិយន្ត ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកភូតស្មារតី មិនដឹងខ្លួន ។

ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ
សមាធិទ្រ្ទិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមគោ បុគ្គលោ
អសមាហិតោ វត្តន្តចិត្តោតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣២៣] អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ញាទ្រ្ទិ-
យន្តិ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមគោ បុគ្គលោ ធុប្បត្តោ
ឯធុប្បត្តោតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៣២៤] អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សត្វា
សា ច សត្វា និយ្យាធិការតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ សត្វា សា ច សត្វា
និយ្យាធិការ តោ វត វេ វត្តទៀ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គ-
លស្ស នត្ថិ សទ្ធិទ្រ្ទិយន្តិ ។ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស
អត្ថិ វិរិយំ តក្កា វិរិយំ និយ្យាធិការ ។ បេ ។ អត្ថិ
សតិ សា ច សតិ និយ្យាធិការ ។ បេ ។ អត្ថិ ស-
មាធិ សោ ច សមាធិ និយ្យាធិការ ។ បេ ។ អត្ថិ
បញ្ញា សា ច បញ្ញា និយ្យាធិការតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថិ អដ្ឋមគកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថិ បញ្ញា សា ច
បញ្ញា និយ្យាធិការ តោ វត វេ វត្តទៀ អដ្ឋមគកស្ស
បុគ្គលស្ស នត្ថិ បញ្ញាទ្រ្ទិយន្តិ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលទី ៨ មិនមានសមាធិទ្រ្ទិយ
ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកមានចិត្តមិនខ្ជាប់ខ្ជួន មានចិត្តកាយមាយ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៥] បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រ្ទិយទេឬ ។ អើ ។
បុគ្គលទី ៨ ជាអ្នកឥតប្រាជ្ញា ជាមនុស្សល្ងង់ខ្វះខាត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣២៦] បើបុគ្គលទី ៨ មានសត្វា ចុះសត្វានោះ ជាធម្មជាតិទាំង
សត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលទី ៨ មានសត្វា
សត្វានោះឯង ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានសទ្ធិទ្រ្ទិយទេ ។ បុគ្គលទី ៨
មានវិរិយៈ ចុះវិរិយៈនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មាន
សតិ ចុះសតិនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានស-
មាធិ ចុះសមាធិនោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មានបញ្ញា
ចុះបញ្ញានោះ ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា បញ្ញានោះឯង ជាធម្មជាតិទាំងសត្វចេញចាកទុក្ខមែន
ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលទី ៨ មិនមានបញ្ញាទ្រ្ទិយទេ ។

[៣៤៥] សកគាតាមិជលសច្ច្យកិរិយាយ បដិ-
 បទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា អត្ថំ សទ្ធិទ្ធិយន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា អត្ថំ
 សទ្ធិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សកគា-
 តាមិជលសច្ច្យកិរិយាយ បដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អដ្ឋមកស្ស
 បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៣៤៦] អនាតាមិជលសច្ច្យកិរិយាយ បដិបទ្គ-
 ស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អហេតុសច្ច្យកិរិយាយ ប-
 ដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា អត្ថំ សទ្ធិទ្ធិយន្តំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា អត្ថំ បញ្ញាទ្ធិ-
 យន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៣៤៧] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា
 អត្ថំ សទ្ធិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ សកគាតាមិជល-
 សច្ច្យកិរិយាយ បដិបទ្គស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សទ្ធា
 អត្ថំ សទ្ធិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៣៤៨] បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតា-
 តាមិជល មានសទ្ធា មានសទ្ធិទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨
 មានសទ្ធា មានសទ្ធិទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិជល មានបញ្ញា
 មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ
 ន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៤៩] បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតា-
 តាមិជល ។ បេ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអហេតុ
 មានសទ្ធា មានសទ្ធិទ្ធិយន្តិយ ។ បេ ។ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ
 ន្តិយ ។ អើ ។ បុគ្គលទី ៨ មានបញ្ញា មានបញ្ញាទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥០] បុគ្គលទី ៨ មានវិភេទ មិនមានសទ្ធិទ្ធិយន្តិយ ។
 អើ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិជល មាន
 វិភេទ មិនមានសទ្ធិទ្ធិយន្តិយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្ធិ-
យន្តំ ។ អាមន្តា ។ សកតាតាមំផលសន្និករិយាយ
បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្ធិ-
យន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៤៨] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ សត្វា
នត្ថំ សន្និទ្ធិយំ ។ បេ ។ អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ បញ្ញាទ្ធិ-
យន្តំ ។ អាមន្តា ។ អនាតាមំផលសន្និករិយាយ
បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អរហន្តសន្និករិ-
យាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ញា នត្ថំ
បញ្ញាទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៤៩] អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ញាទ្ធិ-
យានីតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ វត្ថុំ កកវតា បញ្ច-
មាជំ កិក្ខុវេ សន្និយាជំ ។ កតមាជំ បញ្ច ។ សន្និ-
ទ្ធិយំ វិរិយទ្ធិយំ សតិទ្ធិយំ សមាធិទ្ធិយំ បញ្ញាទ្ធិ-
យំ សមាធិ ទោ កិក្ខុវេ បញ្ញាទ្ធិយាជំ សមេសំ
ទោ កិក្ខុវេ បញ្ចន្តំ សន្និយាជំ សមត្តា បរិបូរត្តា

បុគ្គលវិជ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្ធិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គលអ្នក
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមំផល មានតែបញ្ញា មិនមាន
បញ្ញាទ្ធិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥០] បុគ្គលវិជ មានតែសត្វា មិនមានសន្និទ្ធិយទេ
។ បេ ។ មានតែបញ្ញា មិនមានបញ្ញាទ្ធិយទេ ។ អើ ។ បុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមំផល ។ បេ ។ បុគ្គល
អ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត មានតែបញ្ញា មិនមាន
បញ្ញាទ្ធិយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥១] បុគ្គលវិជ មិនមានកន្លែង៥ទេ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិក្ខុពុំទ្បាយ កន្លែងនេះមាន៥
យ៉ាង ។ កន្លែង៥ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ គិសន្និទ្ធិយ ១ វិរិយទ្ធិយ ១
សតិទ្ធិយ ១ សមាធិទ្ធិយ ១ បញ្ញាទ្ធិយ ១ ម្ចាស់កិក្ខុពុំទ្បាយ
កន្លែង មាន៥ យ៉ាង នេះឯង ម្ចាស់កិក្ខុពុំទ្បាយ បុគ្គលដែល
បានឈ្មោះថាអរហន្ត ព្រោះមានកន្លែងពុំទ្បាយ៥ នេះឯងសម្រេចបរិបូណ៌

អន្តរាស្ស ឥន្ទ្រយកា

អរហ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អរហត្តសច្ចិតិវិយាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ អនាគាមី ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ អនាគាមីផលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សកធាតាមី ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ សកធាតាមីផលសច្ចិតិវិយាយ ប-
 ដិបន្នោ ហោតិ តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្នោ ហោតិ
 តតោ មុនុតរេហិ សោតាបន្តិផលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្នោ ហោតិ យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ ឥមាធិ បញ្ចុច្ឆិយាធិ
 សព្វេន សព្វំ សព្វថា សព្វំ នត្ថំ គមហំ ពាហិរោ
 មុជ្ជន្តបក្ខេ វិកោតិ វធាមីតិ អត្ថេ វុត្តន្តោតិ ។

អន្តរាស្ស ឥន្ទ្រយកា

បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវអរហត្ត
 ព្រោះមានឥន្ទ្រយកាទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រយកាបស់បុគ្គលជាអរហត្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះជាអនាគាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រយកាទាំងឡាយទន់
 ជាឥន្ទ្រយកាបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវអរហត្តនោះ
 បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវអនាគា-
 មីផល ព្រោះមានឥន្ទ្រយកាទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រយកាបស់បុគ្គលជាអនា-
 គាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះជាសកធាតាមី ព្រោះមានឥន្ទ្រយ
 កាទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រយកាបស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់-
 ច្បាប់នូវអនាគាមីផលនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះជា អ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសកធាតាមីផល ព្រោះមានឥន្ទ្រយកាទាំងឡាយ
 ទន់ ជាឥន្ទ្រយកាបស់បុគ្គលជាសកធាតាមីនោះ បុគ្គល ដែលបានឈ្មោះ
 ជាសោតាបន្តៈ ព្រោះមានឥន្ទ្រយកាទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រយកាបស់អ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសោតាបន្តិផលនោះ បុគ្គល ដែល
 បានឈ្មោះជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវសោតាបន្តិផល ព្រោះ
 មានឥន្ទ្រយកាទាំងឡាយទន់ ជាឥន្ទ្រយកាបស់បុគ្គលជាសោតាបន្តៈនោះ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា មិនមានឥន្ទ្រយកាទាំង ៥ នេះ សព្វគ្រប់
 ឥតខ្ចោះ ដោយប្រការទាំងពួងទេ គឺជាគត ហៅបុគ្គលនោះថាជាអ្នកតាំង
 នៅ ក្នុងពួកបុគ្គល ជាខាងក្រៅ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។

អាមត្តា ។ អដ្ឋមតោ បុគ្គលោ តាហិរោ បុគ្គលោ
បត្តេ វិភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ តេន ហិ
អដ្ឋមតស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ បញ្ចុទ្ធិយានីតិ ។

អដ្ឋមតស្ស វត្ថុយាថា ។

ទិព្វបក្កកថា

[៣៥០] មំសចត្តុំ ធម្មបត្ថន្ធនំ ធិព្វចត្តុំ ហោតីតិ
តិ ។ អាមត្តា ។ មំសចត្តុំ ធិព្វចត្តុំ ធិព្វចត្តុំ មំស-
ចត្តុំន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចត្តុំ ធម្មបត្ថន្ធនំ ធិព្វចត្តុំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ យានិសំ មំសចត្តុំ តានិសំ ធិព្វចត្តុំ យានិសំ
ធិព្វចត្តុំ តានិសំ មំសចត្តុំន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចត្តុំ ធម្មបត្ថន្ធនំ ធិព្វចត្តុំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ តញ្ញោ មំសចត្តុំ តំ ធិព្វចត្តុំ តំ ធិព្វ-
ចត្តុំ តំ មំសចត្តុំន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចត្តុំ ធម្មបត្ថន្ធនំ ធិព្វចត្តុំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ យានិសោ មំសចត្តុំស្ស វិសយោ អា-
នុកាវោ តោចរោ តានិសោ ធិព្វស្ស ចត្តុស្ស វិសយោ
អានុកាវោ តោចរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

ហើ ។ បុគ្គលទី ៨ ឈ្មោះថាតាំងនៅ ក្នុងពួកបុគ្គល ជាខាងក្រៅ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលទី ៨
ក៏មានកម្រិត ៨ ដែរ ។

ចប់ អដ្ឋមកន្ត្រឹយកថា ។

ទិព្វបក្កកថា

[៣៥០] មំសចត្តុំ ដែលធម៌ខុសប្រែហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
ហើ ។ មំសចត្តុំ គឺទិព្វចក្ក ឯទិព្វចក្ក គឺមំសចត្តុំ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥១] មំសចត្តុំ ដែលធម៌ខុសប្រែហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
ហើ ។ មំសចត្តុំ ដូចម្តេច ទិព្វចក្ក ក៏ដូច្នោះ ទិព្វចក្ក ដូចម្តេច មំសចត្តុំ
ក៏ដូច្នោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥២] មំសចត្តុំ ដែលធម៌ខុសប្រែហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
ហើ ។ មំសចត្តុំនោះឯង គឺទិព្វចក្កនោះ ទិព្វចក្កនោះ គឺមំសចត្តុំនោះ
។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៣] មំសចត្តុំ ដែលធម៌ខុសប្រែហើយ ជាទិព្វចក្ក ។
ហើ ។ មំសចត្តុំ មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូចម្តេច
ទិព្វចក្ក ក៏មានវិស័យ មានអានុភាព មានគោចរ ដូច្នោះដែរ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទំព័រទី១៣

[៣៥៤] ម៉សធន្ត្រ ធម្មបត្តន្ត ទិព្វធន្ត្រ ហោតិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ឧបាទិដ្ឋ ហុតា អនុបាទិដ្ឋ ហោតិ ។
ន ហោ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៥៥] ឧបាទិដ្ឋ ហុតា អនុបាទិដ្ឋ ហោតិ ។
អាមន្តា ។ តាមាវចរ ហុតា រូបាវចរ ហោតិ ។
ន ហោ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៥៦] តាមាវចរ ហុតា រូបាវចរ ហោតិ ។
អាមន្តា ។ រូបាវចរ ហុតា អរូបាវចរ ហោតិ ។ ន
ហោ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៥៧] រូបាវចរ ហុតា អរូបាវចរ ហោតិ ។
អាមន្តា ។ បរិយោបន្ន ហុតា អបរិយោបន្ន ហោតិ ។
ន ហោ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៥៨] ម៉សធន្ត្រ ធម្មបត្តន្ត ទិព្វធន្ត្រ ហោតិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វធន្ត្រ ធម្មបត្តន្ត ម៉សធន្ត្រ ហោ-
តិ ។ ន ហោ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៣៥៩] ម៉សធន្ត្រ ធម្មបត្តន្ត ទិព្វធន្ត្រ ហោតិ-
តិ ។ អាមន្តា ។ ទិព្វធន្ត្រ ធម្មបត្តន្ត បញ្ញាធន្ត្រ ហោ-
តិ ។ ន ហោ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ទំព័រទី១៤

[៣៦០] ម៉សធន្ត្រ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វធន្ត្រ ។
អើ ។ (ម៉សធន្ត្រ) ជាឧបាទិដ្ឋ ទៅជា (ទិព្វធន្ត្រ) អនុបាទិដ្ឋ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦១] ឧបាទិដ្ឋ ទៅជាអនុបាទិដ្ឋ ។ អើ ។ កាមា-
វចរ ទៅជាប្រាវចរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦២] កាមាវចរ ទៅជាប្រាវចរ ។ អើ ។ ប្រា-
វចរ ទៅជាអប្រាវចរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៣] ប្រាវចរ ទៅជាអប្រាវចរ ។ អើ ។ បរិយា-
បន្ន ទៅជាអបរិយាបន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៤] ម៉សធន្ត្រ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វធន្ត្រ
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វធន្ត្រ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាម៉សធន្ត្រ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៥] ម៉សធន្ត្រ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វធន្ត្រ
ឬ ។ អើ ។ ទិព្វធន្ត្រ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាបញ្ញាធន្ត្រ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦០] មំសចក្កុំ ធម្មបត្តន្តំ ជិព្វចក្កុំ ហោតិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ជិព្វចក្កុំ ធម្មបត្តន្តំ មំសចក្កុំ ហោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៦១] មំសចក្កុំ ធម្មបត្តន្តំ ជិព្វចក្កុំ ហោតិ ។
 អាមត្តា ។ ទ្វេវ ចក្កុន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៦២] ទ្វេវ ចក្កុន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ ភីណិ
 ចក្កុន្តិ វត្តានិ កកវតា មំសចក្កុំ ជិព្វចក្កុំ បញ្ញា-
 ចក្កុន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច ភីណិ ចក្កុន្តិ វត្តានិ
 កកវតា មំសចក្កុំ ជិព្វចក្កុំ បញ្ញាចក្កុំ តោ វត វេ
 វត្តោ ទ្វេវ ចក្កុន្តិ ។

[៣៦៣] ទ្វេវ ចក្កុន្តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ត
 កកវតា ភីណិមាជិ កិក្កវេ ចក្កុន្តិ ។ កកវតាមាជិ ភី-
 ណិ ។ មំសចក្កុំ ជិព្វចក្កុំ បញ្ញាចក្កុំ ភីណិ ទោ
 កិក្កវេ ភីណិ ចក្កុន្តិ

[៣៦៤] មំសចក្កុំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាជិព្វចក្កុយ ។
 អើ ។ ជិព្វចក្កុំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសចក្កុយ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៥] មំសចក្កុំ ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាជិព្វចក្កុយ ។
 អើ ។ ចក្កុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៦] ចក្កុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចក្កុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចក្កុ ១
 ជិព្វចក្កុ ១ បញ្ញាចក្កុ ១ ដូច្នេះមែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ចក្កុទាំងឡាយ មាន ៣ គឺមំសចក្កុ ១ ជិព្វចក្កុ ១
 បញ្ញាចក្កុ ១ ដូច្នេះមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្កុទាំង-
 ឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះទេ ។

[៣៦៧] ចក្កុទាំងឡាយ មានតែពីរប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។
 ក្រែង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុទាំង
 ឡាយ មាន ៣ ។ ចក្កុទាំង ៣ តើដូចម្តេច ។ គឺមំសចក្កុ ១
 ជិព្វចក្កុ ១ បញ្ញាចក្កុ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុទាំងឡាយ មាន ៣
 យ៉ាងនេះឯង

មំសធនុំ ធិត្វធនុំ បញ្ញាធនុំ អនុត្តរ
 វត្តាធិ ភិណ្ឌ ចក្ខុធិ អក្ខាសិ បុរិសុត្តមោ
 មំសធនុស្ស ឧប្បាទោ មក្កោ ធិត្វស្ស ធនុសោ
 យេនា ច ញាណំ ឧទទាធិ បញ្ញាធនុំ អនុត្តរ
 តស្ស ធនុស្ស បដិណ្ហកា សព្វនុត្តា បមុច្ចតិ
 អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តង្គំ ទ្វេរ
 ចក្ខុធិតិ ។

ទិព្វចក្ខុកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៦៤] មំសសោតំ ធម្មបត្តង្គំ ធិត្វសោតំ ហោតិ
 តិ ។ អាមត្តា ។ មំសសោតំ ធិត្វសោតំ ធិត្វសោតំ
 មំសសោតង្គំ ។ ន ហេវ វត្តង្គំ ។ បេ ។

[៣៦៥] មំសសោតំ ធម្មបត្តង្គំ ធិត្វសោតំ ហោតិ
 តិ ។ អាមត្តា ។ យាធិសំ មំសសោតំ តាធិសំ ធិត្វ-
 សោតំ យាធិសំ ធិត្វសោតំ តាធិសំ មំសសោតង្គំ ។
 ន ហេវ វត្តង្គំ ។ បេ ។

បុរសឧត្តម បាទពោលថា ចក្ខុវាំងឡាយ មាន ៣
 ប៉ុណ្ណោះ គឺមំសធនុំ ១ ធិត្វធនុំ ១ បញ្ញាធនុំជាធម្មជាតិ
 ប្រសើរ ១ ការកើតឡើងនៃមំសធនុំ ជាផ្លូវនាំឲ្យកើតឡើង
 នៃធិត្វធនុំ កាលណាបើញាណ កើតឡើងហើយ បញ្ញា-
 ធនុំប្រសើរ (ក៏កើតឡើង កាលណោះដែរ) បុគ្គល
 ប្រសើរច្បាប់ចក្ខុវាំងឡាយ ព្រោះតែជាបញ្ញាធនុំនោះ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចក្ខុវាំងឡាយ មានតែ ៦ ប៉ុណ្ណោះទេ ។
 ចប់ ទិព្វចក្ខុកថា ។

ទិព្វសោតកថា

[៣៦៦] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកចម្រើន ហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត គឺទិព្វសោត ទិព្វសោត គឺមំសសោតឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកចម្រើនហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត ដូចម្តេច ទិព្វសោត ក៏ដូច្នោះដែរ
 ទិព្វសោត ដូចម្តេច មំសសោត ក៏ដូច្នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៦] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ តញ្ញា មំសសោតំ តំ ទិព្វ-
 សោតំ តំ ទិព្វសោតំ តំ មំសសោតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។ យាទិសោ មំសសោតស្ស វិសយោ
 អាទុកាវេ តោចរោ តាទិសោ ទិព្វសោតស្ស វិសយោ
 អាទុកាវេ តោចរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធី ទិព្វសោតំ
 ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ឧចាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុចាទិដ្ឋំ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៦៩] ឧចាទិដ្ឋំ ហុត្វា អនុចាទិដ្ឋំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរំ ហុត្វា រូចាវចរំ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ រូចាវចរំ ហុត្វា អរូចាវចរំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៣៦៦] មំសសោត ដែលធម៌ខ្ពង់ប្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោតនោះឯង គឺទិព្វសោតនោះ ទិព្វសោតនោះ
 គឺមំសសោតនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៧] មំសសោត ដែលធម៌ខ្ពង់ប្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត មានវិស័យ អាទុកាវេ តោចរោ ផ្ទួចម្តង
 ទិព្វសោត ក៏មានវិស័យ អាទុកាវេ តោចរោ ផ្ទួចរំដេប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៨] មំសសោត ដែលធម៌ខ្ពង់ប្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ មំសសោត ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត) អនុបា-
 ទិដ្ឋៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៦៩] (មំសសោត) ជាឧបាទិដ្ឋៈ ទៅជា (ទិព្វសោត)
 អនុបាទិដ្ឋៈឬ ។ អើ ។ កាមាវចរៈ ទៅជាវូចាវចរៈឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧០] កាមាវចរៈ ទៅជាវូចាវចរៈឬ ។ អើ ។ វូចាវចរៈ
 ទៅជាអរូចាវចរៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧១] រូបាវចរំ ហុត្វា អរូបាវចរំ ហោតីតិ ។
 អាមត្តា ។ បរិយាបន្នំ ហុត្វា អបរិយាបន្នំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៣៧២] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធនំ ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ ទិព្វសោតំ ធម្មបត្តន្ធនំ មំសសោ-
 តំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៣៧៣] មំសសោតំ ធម្មបត្តន្ធនំ ទិព្វសោតំ ហោ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ ឯកញ្ញាវ សោតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៣៧៤] ឯកញ្ញាវ សោតន្តិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ ទ្វេ សោតានិ វត្តានិ កកវតា មំសសោតំ ទិព្វ-
 សោតន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្វំ ទ្វេ សោតានិ វត្តានិ
 កកវតា មំសសោតំ ទិព្វសោតំ នោ វត វេ វត្តទ្វេ
 ឯកញ្ញាវ សោតន្តិ ។

[៣៧៥] ប្រាវចរៈ ទៅជាអប្រាវចរៈឬ ។ អើ ។ បរិយាបន្នៈ
 ទៅជាអបរិយាបន្នៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៦] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ ទិព្វសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាមំសសោតឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៧] មំសសោត ដែលធម៌ទំនុកបម្រុងហើយ ជាទិព្វសោត
 ឬ ។ អើ ។ សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៧៨] សោតៈ មានតែមួយប៉ុណ្ណោះឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈពាំងឡាយ មាន២ គឺមំស-
 សោត១ ទិព្វសោត១ មែនឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សោតៈពាំងឡាយ មាន២ គឺមំសសោត១ ទិព្វ-
 សោត១ មែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សោតៈ មាន
 តែមួយប៉ុណ្ណោះទេ ។

យថាភម្មបកតញ្ញាណកថា

[៣៧៩] យថាភម្មបកតញ្ញាណកថា ជំពូចក្នុង ។
អាមត្តា ។ យថាភម្មបកតញ្ញា មនសិករោតិ ជំពូច
ចក្ខុតា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៨០] យថាភម្មបកតញ្ញា មនសិករោតិ ជំពូ-
ច ចក្ខុតា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វិដ្ឋំ ឧស្សា-
នំ ទ្វិដ្ឋំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៣៨១] យថាភម្មបកតញ្ញាណកថា ជំពូចក្នុង ។
អាមត្តា ។ ឥមេ វត កោដ្ឋោ សត្តាតិ ច មនសិ-
ករោតិ កាយទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតាតិ ច មនសិ-
ករោតិ វច្ឆទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតាតិ ច មនសិករោ-
តិ មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតាតិ ច មនសិករោតិ
អរិយានំ ឧបវាទតាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាជិដ្ឋិ-
កាតិ ច មនសិករោតិ មិច្ឆាជិដ្ឋិកម្មសមាធានាតិ ច
មនសិករោតិ តេ កាយស្ស ភេតា បរម្មណា អចា-
យំ ធុត្តតិ វិជិតានំ ជិវយំ ឧបបដ្ឋាតិ ច មនសិករោ-
តិ ឥមេ វា មន កោដ្ឋោ សត្តាតិ ច មនសិករោតិ

យថាភម្មបកតញ្ញាណកថា

[៣៨២] យថាភម្មបកតញ្ញាណ (ការដឹងពួកសត្វ ដែល
អន្ទោលវេកាមកម្ម) គឺជំពូចក្នុង ។ អើ ។ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
ចំពោះយថាភម្មបកតៈ (សត្វដែលអន្ទោលវេកាមកម្ម) ឈ្មោះថាឃើញ
រូប ដោយជំពូចក្នុង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៣] បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ចំពោះយថាភម្មបកតៈ ឈ្មោះ
ថាឃើញរូប ដោយជំពូចក្នុង ។ អើ ។ ការប្រជុំ ខែផស្សៈទាំង ២ ខែ
ចិត្តទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៤] យថាភម្មបកតញ្ញាណ គឺជំពូចក្នុង ។ អើ ។ បុគ្គល
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើ
ទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត
ថា ពួកសត្វប្រកបដោយវច្ឆទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រ-
កបដោយមនោទុច្ចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វអ្នកតិរច្ឆ័យ
ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាមិត្តទិដ្ឋិ
ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកាន់ខ្ញុំអំពើជាមិត្តទិដ្ឋិ ដូច្នេះខ្លះ
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ បែកឆ្ងាយពីកាយស្តាប់ហើយ ទៅ
កើតក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត វិនិវេក ដូច្នេះខ្លះ មួយទៀត បុគ្គល
ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ

កាយសុចរិតេន សមប្បាគតាតិ ច មនសិករោតិ
 វេទិសុចរិតេន សមប្បាគតាតិ ច មនសិករោតិ មនោ-
 សុចរិតេន សមប្បាគតាតិ ច មនសិករោតិ អវិយាជំ
 អនុបរាជកាតិ ច មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិតាតិ ច
 មនសិករោតិ សម្មាទិដ្ឋិតម្មសមាធានាតិ ច មនសិ-
 ករោតិ តេ កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា សុគតិ
 សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោតិ ជិវ្ហេន
 ចត្តុបា រូបំ បស្សតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៨] យថាភម្មបទតត្តាណា ទិព្វចត្តុន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ឥមេ វត កោត្តោ សន្តាតិ ច មនសិករោតិ
 ។ បេ ។ តេ កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា សុគតិ
 សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ ច មនសិករោតិ ជិវ្ហេន
 ចត្តុបា រូបំ បស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្តំ ជស្សា-
 នំ ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៧៩] យថាភម្មបទតត្តាណា ទិព្វចត្តុន្តំ ។ អាម-
 ត្តា ។ អត្ថិ កោតិ អទិព្វចត្តុកោ ទិព្វចត្តុ អប្បដិលោក្ខា
 អនិច្ចតោ អសច្ច័តោ យថាភម្មបទតត្តា ជាតាតីតិ ។

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយកាយសុចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វប្រកបដោយវិចិត្រចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វប្រកបដោយមនោសុចរិត ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វ
 ជាអ្នកមិនភិរដ្ឋិលព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ពួកសត្វជាសម្មាទិដ្ឋិ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វជាអ្នកប្រកាន់
 ទូរអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ ដូច្នេះខ្លះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះ
 បែកព្វាយរាងកាយស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិ ស្លឹក ទេវលោក
 ដូច្នេះខ្លះ ឈ្មោះថាឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨០] យថាភម្មបទតត្តាណា ទិព្វចត្តុន្តុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វដ៏ចម្រើនទាំងអម្បាលនេះ ដូច្នេះខ្លះ
 ។ បេ ។ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបែកព្វាយរាងកាយ
 ស្លាប់ហើយ ទៅកើតក្នុងសុគតិស្លឹក ទេវលោក ដូច្នេះខ្លះ ឈ្មោះថា
 ឃើញរូប ដោយទិព្វចក្ខុ ។ អើ ។ ការប្រជុំ ទៃឥស្សរៈទាំង ២
 ទៃចិត្តទាំង ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨១] យថាភម្មបទតត្តាណា ទិព្វចត្តុន្តុ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ខុ មិនបានចំពោះ មិនបានត្រាស់ដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ ទូរទិព្វចក្ខុ តែងដឹង ទូរយថាភម្មបទតត្តា មានដែរឬ ។

អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ តោនិ អនិព្វចក្កុតោ និព្វ-
 ចក្កំ អប្បដិលតោ អននិកតោ អសន្និកតោ យថា-
 កម្មបកតំ ជាតាតិ ហេ វន វេ វត្ថុទ្ធ យថាកម្មបក-
 តញ្ញាណំ និព្វចក្កន្តិ ។

[៣៨០] យថាកម្មបកតញ្ញាណំ និព្វចក្កន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ^(១)
 ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 យថាកម្មបកតំ ជាតាតិ ហេ វន វេ វត្ថុទ្ធ យថា-
 កម្មបកតញ្ញាណំ និព្វចក្កន្តិ ។

[៣៨១] អាយស្មា សារីបុត្តោ យថាកម្មបកតំ
 ជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ម
 និព្វចក្កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៨២] អត្តាយស្មតោ សារីបុត្តស្ម និព្វចក្កន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អាយស្មា សារីបុត្តោ ឯតទរោច
 ទេវ បុត្រេ និវាសាយ នបិ និព្វស្ស ចក្កុតោ
 ចេតោបរិយាយ សុទ្ធិយា សោតតាតុវិសុទ្ធិយា
 តុតិយា ឧបបត្តិយា បណិចិ មេ ន វិជ្ជតិ

១ ម. ឧត្តរោ ញាណន្តំ ទិស្សតិ ។ ឯវ សព្វតិ ។

អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលណាមួយ មិនមានទិព្វចក្ក មិនបានចំពោះ
 មិនបានគ្រាប់ជីវិត មិនបានធ្វើឲ្យជាក់លាក់ ខ្លួនទិព្វចក្កខេ តែងដឹង ខ្លួន
 យថាកម្មបកតៈវដ្ត ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបក
 តញ្ញាណ និព្វចក្កខេ ។

[៣៨០] យថាកម្មបកតញ្ញាណ និព្វចក្កុ ។ អើ ។ ព្រះ
 សារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប ខ្លួនយថាកម្មបកតៈ ។ អើ ។ ប្រសិន
 បើ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប ខ្លួនយថាកម្មបកតៈវដ្ត ម្ចាស់
 អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា យថាកម្មបកតញ្ញាណ និព្វចក្ក
 ខេ ។

[៣៨១] ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានជ្រាប ខ្លួនយថាកម្មបកតៈ
 ។ អើ ។ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្ក ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះខេ ។ បេ ។

[៣៨២] ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានទិព្វចក្ក ។ អើ ។
 ត្រង់ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ បានពោលភាពនេះថា
 ការកាំងចិត្ត របស់ខ្ញុំ មិនមាន ដើម្បីបុត្រខិតសាខុស្ស-
 តញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីទិព្វចក្ក មិនមាន ដើម្បីចេតោបរិ-
 យញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បីសុទ្ធិតញ្ញាណ មិនមាន ដើម្បី
 សោតតាតុវិសុទ្ធិ មិនមាន ដើម្បីឧបបទុកតញ្ញាណខេ

អត្ថុ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្តទ្វេ
យេថា កម្មបកតញ្ញាណំ ធិត្វធនុត្តិ ។

យថាកម្មបកតញ្ញាណាថា ។

សំរាប់

[៣៨៣] អត្ថុ ទេវេសុ សំវរោតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថុ ទេវេសុ អសំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ យេ ។
[៣៨៤] ធនុត្តិ ទេវេសុ អសំវរោតិ ។ អាមត្តា ។
ធនុត្តិ ទេវេសុ សំវរោតិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ យេ ។
[៣៨៥] ធនុ អសំវរោ សំវរោ សីលំ អត្ថុ ទេ-
វេសុ សំវរោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថុ ទេវេសុ អសំវរោ
យម្ហា អសំវរោ សំវរោ សីលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។
អាជាតាហិ ធិត្តហំ ហញ្ចិ អសំវរោ សំវរោ សី-
លំ អត្ថុ ទេវេសុ សំវរោ តេន វត្ត វេ វត្តទ្វេ អត្ថុ
ទេវេសុ អសំវរោ យម្ហា អសំវរោ សំវរោ សីលន្តិ
យំ តត្ថ វេនេសិ វត្តទ្វេ ទោ អសំវរោ សំវរោ
សីលំ អត្ថុ ទេវេសុ សំវរោ ទោ ច វត្តទ្វេ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា យថាកម្មបកតញ្ញាណំ ធិត្វធនុត្តិ ។

ឬ យថាកម្មបកតញ្ញាណាថា ។

សំរាប់

[៣៨៣] ការសង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ការមិន
សង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ យេ ។
[៣៨៤] ការមិនសង្ខេប មិនមានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ការ
សង្ខេប មិនមានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ យេ ។
[៣៨៥] ក្រែង ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខេប
ចុះការសង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ការសង្ខេប ជាសីល
ព្រោះការមិនសង្ខេបណា ការមិនសង្ខេបនោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ អ្នកច្បាស់បង្អស់កុំហុស (របស់អ្នក)
ចុះ ប្រសិនបើ ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខេប ការសង្ខេប
មានក្នុងព្រះសូត្រ មែន ម្ចាស់អ្នកជឿមែន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខេបណា ការមិនសង្ខេប
នោះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ដូច្នេះ បណ្តាពាក្យទាំង ៦ ប្រការនោះ អ្នក
ពោលពាក្យណាថា គេគួរពោលថា ការសង្ខេប ជាសីល ព្រោះ
ការមិនសង្ខេប ការសង្ខេប មានក្នុងព្រះសូត្រ មិនគួរពោលថា

អត្ថំ ទេវេសុ អសំវារេ យឃ្ហា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តំ
 មិច្ឆា ទោ មេ មន វត្ថុទ្ធ អត្ថំ ទេវេសុ អសំវារេ
 យឃ្ហា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តំ ទោ វត វេ
 វត្ថុទ្ធ អសំវារេ សំវារេ សីលំ អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេតិ
 យំ តត្ថ វេទេសិ វត្ថុទ្ធ ទោ អសំវារេ សំវារេ សីលំ
 អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេ ទោ ម វត្ថុទ្ធ អត្ថំ ទេវេសុ
 អសំវារេ យឃ្ហា អសំវារេ សំវារេ សីលន្តំ មិច្ឆា ។

[៣៩៦] អត្ថំ មទុស្សេសុ សំវារេ អត្ថំ តត្ថ
 អសំវារេតិ ។ អាមច្ឆា ។ អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេ អត្ថំ
 តត្ថ អសំវារេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[៣៩៧] អត្ថំ ទេវេសុ សំវារេ នត្ថំ តត្ថ អសំ-
 វារេតិ ។ អាមច្ឆា ។ អត្ថំ មទុស្សេសុ សំវារេ នត្ថំ
 តត្ថ អសំវារេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខមនោះ មាន
 ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ប្រសិនបើ គេមិនគួរ
 ពោលថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខម
 នោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខម ការសង្ខម មាន
 ក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ បណ្តាពាក្យទាំង ២ ប្រការនោះ អ្នកពោលពាក្យ
 ណាថា គេគួរពោលថា ការសង្ខម ជាសីល ព្រោះការមិនសង្ខម
 ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា មិនគួរពោលថា ការសង្ខមជាសីល
 ព្រោះការមិនសង្ខមណា ការមិនសង្ខមនោះ មានក្នុងពួកទេវតា ដូច្នេះ
 ពាក្យនោះ ជាពាក្យខុសទេ ។

[៣៩៦] ការសង្ខម មានក្នុងពួកមនុស្ស ចុះការមិនសង្ខម
 មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះដែរឬ ។ អើ ។ ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា
 ចុះការមិនសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតានោះដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ មេ ។

[៣៩៧] ការសង្ខម មានក្នុងពួកទេវតា ចុះការមិនសង្ខម
 មិនមានក្នុងពួកទេវតានោះទេឬ ។ អើ ។ ការសង្ខម មានក្នុងពួកមនុស្ស
 ចុះការមិនសង្ខម មិនមានក្នុងពួកមនុស្សនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៣៨៨] អត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតា វេម-
 ណីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ ទេវេស្ម សុភមេយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋាថា វេមណីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ ទេវេស្ម
 សុភមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៨៩] ធន្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ធន្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតា វេមណីតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ធន្ថិ ទេវេស្ម សុភមេយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋានត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ធន្ថិ ទេវេស្ម សុភមេយ-
 មជ្ជប្បមាទដ្ឋាថា វេមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៣៩០] អត្ថិ មនុស្សេស្ម ចាណាតិចាតា វេ-
 មណី អត្ថិ តត្ថ ចាណាតិចាតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថិ ទេវេស្ម ចាណាតិចាតា វេមណី អត្ថិ តត្ថ
 ចាណាតិចាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថិ
 មនុស្សេស្ម សុភមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាថា វេមណី អត្ថិ
 តត្ថ សុភមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានត្ថំ ។ អាមត្តា ។

[៣៨៨] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។
 អើ ។ ចុះបាណាតិបាត (ការសម្លាប់សត្វ) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរចាកសុភមេយមជ្ជប្ប-
 មាទដ្ឋានៈ (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុភ
 មិនមែន) មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អើ ។ សុភមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ
 (ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកទឹកស្រវឹងគឺសុភមិនមែន)
 មាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៨៩] បាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អើ ។
 ការវៀរចាកបាណាតិបាត មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សុភមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មិនមាន
 ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អើ ។ ការវៀរចាកសុភមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ
 មិនមាន ក្នុងពួកទេវតាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩០] ការវៀរចាកបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្ស
 ចុះបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ប ។ អើ ។ ការវៀរចាក
 បាណាតិបាត មាន ក្នុងពួកទេវតា ចុះបាណាតិបាត មាន ក្នុងពួក
 ទេវតានោះប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការវៀរ
 ចាកសុភមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្ស ចុះសុភមេ-
 យមជ្ជប្បមាទដ្ឋានៈ មាន ក្នុងពួកមនុស្សនោះប្ប ។ អើ ។

អត្ថំ នេវេសុ សុភមេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា វេរមណី
 អត្ថំ ឥត្ថុ សុភមេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទត្ថំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩០] អត្ថំ នេវេសុ ចាណាតិចាតា វេរមណី
 ទត្ថំ ឥត្ថុ ចាណាតិចាតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ម-
 ទុស្សេសុ ចាណាតិចាតា វេរមណី ទត្ថំ ឥត្ថុ ចាណា-
 តិចាតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អត្ថំ នេវេសុ
 សុភមេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា វេរមណី ទត្ថំ ឥត្ថុ សុភមេ-
 រយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទត្ថំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ មទុស្សេសុ
 សុភមេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា វេរមណី ទត្ថំ ឥត្ថុ សុភ-
 មេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩២] ទត្ថំ នេវេសុ សំវរោតិ ។ អាមត្តា ។
 សទ្ធ នេវា ចាណាតិចាតិចោ អនិច្ឆាទាយិចោ

ការវៀចោកសុភមេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា មាន ក្នុងភូតទៅតា ចុះសុភ-
 មេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា មាន ក្នុងភូតទៅតាទោះបី ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩១] ការវៀចោកចាណាតិចាត មាន ក្នុងភូតទៅតា ចុះ
 ចាណាតិចាត មិនមាន ក្នុងភូតទៅតាទោះបី ។ អើ ។ ការ
 វៀចោកចាណាតិចាត មាន ក្នុងភូតមនុស្ស ចុះចាណាតិចាត មិនមាន
 ក្នុងភូតមនុស្សទោះបី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការវៀចោកសុភមេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា មាន ក្នុងភូតទៅតា ចុះសុភ-
 មេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា មិនមាន ក្នុងភូតទៅតាទោះបី ។ អើ ។
 ការវៀចោកសុភមេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា មាន ក្នុងភូតមនុស្ស ចុះសុភ-
 មេរយេមជ្ឈម្បមាទដ្ឋាទា មិនមាន ក្នុងភូតមនុស្សទោះបី ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩២] ការសង្ខេប មិនមាន ក្នុងភូតទៅតាទេ ។ អើ ។ ភូតទៅ-
 តាទាំងអស់ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលម្ចាស់គេមិនឲ្យ

អសញ្ញាថា

តាមេសុមិច្ឆាចារិយោ មុសាវាទិយោ សុរាមេរយមជ្ឈប្ប-
មាទដ្ឋាយិចោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន
ហំ អត្ថំ ទេវេសុ សំវារោតិ ។

សំវារោតិ ។

អសញ្ញាថា

[៣៩៣] អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថតិ ។ អា-
មត្តា ។ សញ្ញាករោ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសន្តារសោ
សញ្ញាសំសារោ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្ថការវ្យាដិលាកោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៩៤] ននុ អសញ្ញាករោ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញា-
សន្តារសោ អសញ្ញាសំសារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញា-
ត្ថការវ្យាដិលាកោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អសញ្ញា-
ករោ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសន្តារសោ អសញ្ញាសំ-
សារោ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្ថការវ្យាដិលាកោ យោ
វត វេ វត្ថុព្វេ អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថតិ ។

អសញ្ញាថា

ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទុស្តក្នុងកាយទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តទុហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺជីវិតស្រវឹងនិស្សកន៍មេរយ
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ការ
សង្រួម មាន ក្នុងពួកទៅតាមដែរ ។

ចប់ សំវារោតិ ។

អសញ្ញាថា

[៣៩៥] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ (សត្វមិនមានសញ្ញា)
មានដែរឬ ។ អើ ។ គតរបស់សញ្ញាសត្វ (សត្វមានសញ្ញា) គតិ
របស់សញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់សញ្ញាសត្វ សំសាររបស់សញ្ញាសត្វ កំណើត
របស់សញ្ញាសត្វ ការបាទចំពោះឡើងអត្តភាពរបស់សញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៦] វិស្រុក គតរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ
លំនៅរបស់អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញា-
សត្វ ការបាទចំពោះឡើងអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។ អើ ។
ប្រសិនបើ គតរបស់អសញ្ញាសត្វ គតិរបស់អសញ្ញាសត្វ លំនៅរបស់
អសញ្ញាសត្វ សំសាររបស់អសញ្ញាសត្វ កំណើតរបស់អសញ្ញាសត្វ ការ
បាទចំពោះឡើងអត្តភាពរបស់អសញ្ញាសត្វ មានដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ។

[៣៩៥] អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចកេតារកេតេ គតិ សត្តារសោ សំសារេ យោនិ អត្តការប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩៦] នន្ទ ឯតារកេតារកេតេ គតិ សត្តារសោ សំសារេ យោនិ អត្តការប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច ឯតារកេតារកេតេ គតិ សត្តារសោ សំសារេ យោនិ អត្តការប្បដិលាកោ តោ វត ហ វត្ថុទ្ធ អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថិតិ ។

[៣៩៧] អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថិតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាករណីយំ គកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩៨] មនុស្សេស្ថ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាករេ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តារសោ សញ្ញាសំសារេ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្ថ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញាករេ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តារសោ សញ្ញាសំសារេ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៣៩៩] សញ្ញា ភ័ន្តត្ថកអសញ្ញាសត្ថ មានដៃរេ ។ អើ ។ បញ្ចកេតារកេតេ គតិ សត្តារសោ សំសារេ កំណើត ការបោទអត្តភាព មានដៃរេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩០] ក្រែង ឯតារកេតេ គតិ សត្តារសោ សំសារេ កំណើត ការបោទអត្តភាព មានដៃរេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ឯតារកេតេ គតិ សត្តារសោ សំសារេ កំណើត ការបោទអត្តភាព មានដៃរេ ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញា ភ័ន្តត្ថកអសញ្ញាសត្ថ មានទេ ។

[៣៩១] សញ្ញា ភ័ន្តត្ថកសេញាសត្ថ មានដៃរេ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើកិច្ចការដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩២] សញ្ញា ភ័ន្តត្ថកមនុស្សេ មាន ចាំបាច់សញ្ញាគតនោះ សញ្ញាគតិ (គតិរបស់សត្វមានសញ្ញា) សញ្ញាសត្តារសោ សញ្ញាសំសារេ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការប្បដិលាកោ មានដៃរេ ។ អើ ។ សញ្ញា ភ័ន្តត្ថកអសញ្ញាសត្ថ មាន ចាំបាច់សញ្ញាគតនោះ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តារសោ សញ្ញាសំសារេ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាត្តការប្បដិលាកោ មានដៃរេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៩៩] មនុស្សសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 បញ្ចវេត្តាភវេត្តា តតិ សញ្ញាវសោ សំសារេ យោ
 និ អត្តការប្បជ្ឈនិលោកោតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច បញ្ចវេត្តាភវេត្តា តតិ
 សញ្ញាវសោ សំសារេ យោនិ អត្តការប្បជ្ឈនិលោកោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤០០] មនុស្សសុ សញ្ញា អត្ថំ តាយ សញ្ញា-
 យ សញ្ញាត្តរណីយំ ករោតីតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញា-
 សត្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ តាយ សញ្ញាយ សញ្ញាត្តរ-
 ណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤០១] អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 អសញ្ញាភវេ អសញ្ញាតតិ អសញ្ញាសញ្ញាវសោ អសញ្ញា-
 សំសារេ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាត្តការប្បជ្ឈនិលោកោតិ ។
 អាមត្តា ។ មនុស្សសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច អសញ្ញា-
 ភវេ ។ បេ ។ អសញ្ញាត្តការប្បជ្ឈនិលោកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។

[៣៩៩] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបញ្ចវេត្តាភវេត្តាភវេត្តា
 តតិ សញ្ញាវសោ សំសារេ យោនិ អត្តការប្បជ្ឈនិលោកោតិ មានដែរ ។
 អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបញ្ចវេត្តាភវេត្តាភវេត្តា តតិ
 សញ្ញាវសោ សំសារេ កំណើត ការប្រាសអត្តភាព មានដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០០] សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែល
 គួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញាមានដែរ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងបុគ្គលធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយ
 សញ្ញាមានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០១] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ទាំងអសញ្ញាភវេ
 មាន អសញ្ញាតតិ អសញ្ញាសញ្ញាវសោ អសញ្ញាយោនិ
 អសញ្ញាត្តការប្បជ្ឈនិលោកោតិ មានដែរ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស
 មាន ទាំងអសញ្ញាភវេត្តាភវេត្តា ។ បេ ។ អសញ្ញាត្តការប្បជ្ឈនិលោកោតិ មានដែរ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០២] អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច
 ឯកភវណ្ណភវណ្ណំ គតិ សន្តាណសោ សំសារោ យោនិ
 អត្តការវប្បនិលាភោតិ ។ អាមត្តា ។ មនុស្សេសុ សញ្ញា
 អត្ថំ សោ ច ឯកភវណ្ណភវណ្ណំ ។ បេ ។ អត្តការវប្ប-
 និលាភោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៤០៣] អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ
 សញ្ញាយេ សញ្ញាភវណ្ណំយំ គរោតីតិ ។ អាមត្តា ។
 មនុស្សេសុ សញ្ញា អត្ថំ ន ច តាយ សញ្ញាយេ សញ្ញា-
 ភវណ្ណំយំ គរោតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៤០៤] ន វត្ថុទ្ធំ អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថំ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថំ ភកវតា សន្តិ ភិក្ខុវេ
 អសញ្ញាសន្តា នាម នេវ សញ្ញាប្បនា ច បន តេ
 នេវ គម្ពា កាយា នវត្ថុតិ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ តន ហិ អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថំតិ ។

[៤០៥] អសញ្ញាសន្តេសុ សញ្ញា អត្ថំតិ ។
 កត្យុ(១) កាលេ អត្ថំ កត្យុ កាលេ នត្ថំតិ ។ កត្យុ
 កាលេ សញ្ញាសន្តា កត្យុ កាលេ អសញ្ញាសន្តា

១ ម កត្យុ ។ វេ សព្វត្ថ ។

[៤០៦] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ចំនងគរោតភាគត
 នោះ គតិ សំនៅបេសំសត្វ សំសារ កំលើក ការបោនអត្តភាព មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ចំនងគរោតភាគតនោះ
 ។ បេ ។ ការបោនអត្តភាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៤០៧] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ប៉ុន្តែអសញ្ញាសត្វ
 នោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេ ។ អើ ។
 សញ្ញា ក្នុងពួកមនុស្ស មាន ប៉ុន្តែមនុស្សនោះ មិនធ្វើកិច្ចដែលគួរធ្វើដោយ
 សញ្ញា ដោយសញ្ញានោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មាន
 ទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះគោត ច្រើនគ្រាន់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុចំនង-
 ឡាយ ពួកទៅតា ឈ្មោះថា អសញ្ញាសត្វ ជាអ្នកញ៉ាំងសញ្ញាឲ្យកើត
 ឡើង មាន ប៉ុន្តែ ទៅតាចំនងនោះ រមែងច្បុកចាតកាយនោះ ពាក្យ
 ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញា ក្នុង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មានមែន ។

[៤០៩] សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានដែរឬ ។
 សញ្ញា ក្នុងកាលខ្លះ មាន ក្នុងកាលខ្លះ មិនមាន ។ ចុះពួក
 សញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលខ្លះ មាន ពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលខ្លះ មាន

នៅសញ្ញាសញ្ញាយកនាង

កញ្ចំ កាល សញ្ញាភក់ កញ្ចំ កាល អសញ្ញាភ-
ក់ កញ្ចំ កាល បញ្ចក់ការភក់ កញ្ចំ កាល
ឯកភក់ការភក់តិ ។ ន ហៅ វត្តព្យោ ។ បេ ។

[២០៦] អសញ្ញាសញ្ញាសញ្ញា កញ្ចំ កាល
អត្ថំ កញ្ចំ កាល នត្ថំតិ ។ អមត្ថា ។ តំ កាល
អត្ថំ តំ កាល នត្ថំតិ ។ ចុតិកាល ឧបបត្តិកាល
អត្ថំ វិចិត្តកាល នត្ថំតិ ។ ចុតិកាល ធន ឧបបត្តិកា-
ល សញ្ញាសញ្ញា វិចិត្តកាល អសញ្ញាសញ្ញា ចុតិកាល
ឧបបត្តិកាល សញ្ញាភក់ វិចិត្តកាល អសញ្ញាភក់
ចុតិកាល ឧបបត្តិកាល បញ្ចក់ការភក់ វិចិត្តកា-
ល ឯកភក់ការភក់តិ ។ ន ហៅ វត្តព្យោ ។ បេ ។

អសញ្ញាភក់ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយកនាង

[២០៧] នៅសញ្ញាសញ្ញាយកនាង ន វត្តព្យោ
សញ្ញា អត្ថំតិ ។ អមត្ថា ។ អសញ្ញាភក់ អសញ្ញាភតិ
អសញ្ញាសញ្ញាភក់សា អសញ្ញាសញ្ញាភក់សា អសញ្ញាយោនិ
អសញ្ញាភក់ភក់សាភក់តិ ។ ន ហៅ វត្តព្យោ ។ បេ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយកនាង

សញ្ញាភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន អសញ្ញាភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន បញ្ចក់-
ការភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន ឯកភក់ការភក់ ក្នុងកាលខ្លះ មាន វិជ្ជា ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៦] សញ្ញា ក្នុងកាលសញ្ញា ក្នុងកាលខ្លះ មាន ក្នុង
កាលខ្លះ មិនមាន ឬ ។ អើ ។ កាលដូចម្តេច សញ្ញា មាន
កាលដូចម្តេច សញ្ញា មិនមាន ។ សញ្ញា ក្នុងចុតិកាល (កាល
ច្បុក) និងឧបបត្តិកាល (កាលដែលកើត) មាន តែក្នុងវិចិត្តកាល
(កាលដែលកាន់ទៅ) មិនមានទេ ។ ក្នុងសញ្ញាសញ្ញា ក្នុងចុតិកាលនិង
ឧបបត្តិកាល មាន ក្នុងអសញ្ញាសញ្ញា ក្នុងវិចិត្តកាល មាន សញ្ញាភក់
ក្នុងចុតិកាល និងឧបបត្តិកាល មាន អសញ្ញាភក់ ក្នុងវិចិត្តកាល មាន
បញ្ចក់ការភក់ ក្នុងចុតិកាល និងឧបបត្តិកាល មាន ឯកភក់ការភក់
ក្នុងវិចិត្តកាល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អសញ្ញាភក់ ។

នៅសញ្ញាសញ្ញាយកនាង

[២០៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនៅសញ្ញាសញ្ញា-
យកនាង មានឬ ។ អើ ។ អសញ្ញាភក់ អសញ្ញាភតិ អសញ្ញា-
សញ្ញាភក់សា អសញ្ញាសញ្ញាភក់សា អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាភក់ភក់សា
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៨] នន្ទ សញ្ញាភវេ សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តា-
 ភវេន សញ្ញាសំសារេន សញ្ញាយោនិ សញ្ញាភវាវប្ប-
 ជីណភោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ សញ្ញាភវេ សញ្ញា-
 គតិ ។ បេ ។ សញ្ញាភវាវប្បជីណភោតិ យោ វត វេ
 វត្ថុទ្ធ វេសញ្ញាភាសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុតំ សញ្ញា
 អត្ថតិ ។

[៤០៩] វេសញ្ញាភាសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុតំ
 សញ្ញា អត្ថតិ ។ អាមត្តា ។ ឯតវេកាភព គតិ
 ។ បេ ។ អត្តភាវប្បជីណភោតិ ។ ន ហវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ នន្ទ ចតុវេកាភព គតិ ។ បេ ។ អត្តភា-
 វប្បជីណភោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ ចតុវេកាភ-
 ព គតិ ។ បេ ។ អត្តភាវប្បជីណភោ យោ វត វេ
 វត្ថុទ្ធ វេសញ្ញាភាសញ្ញាយតនេ ន វត្ថុតំ សញ្ញា
 អត្ថតិ ។

[៤១០] អសញ្ញាសត្តាសុ ន វត្ថុតំ សញ្ញា
 អត្ថិ សោ ច អសញ្ញាភវេ វសញ្ញាគតិ អ-
 សញ្ញាសត្តាវសោ អសញ្ញាសំសារេន អសញ្ញាយោ-
 និ អសញ្ញាភវាវប្បជីណភោតិ ។ អាមត្តា ។

[៤០៨] វ្រុត សញ្ញាភព សញ្ញាគតិ សញ្ញាសត្តាវសៈ សញ្ញា-
 សំសារេ សញ្ញាយោនិ សញ្ញាភាវប្បជីណភោ មានវិដេយ ។ អើ ។
 ប្រសិទេវ សញ្ញាភព សញ្ញាគតិ ។ បេ ។ សញ្ញាភាវប្បជីណភោ មាន
 វិដេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងវេសញ្ញាភាសញ្ញាយតនេ មានទេ ។

[៤០៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងវេសញ្ញាភាសញ្ញា-
 យតនេ មានទេ ។ អើ ។ ឯតវេកាភព គតិ ។ បេ ។ ការ
 បាទអត្តភាព មានវិដេយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វ្រុត ចតុវេកាភព គតិ ។ បេ ។ ការបាទអត្តភាព មានវិដេយ ។
 អើ ។ ប្រសិទេវ ចតុវេកាភព គតិ ។ បេ ។ ការបាទអត្តភាព
 មានវិដេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
 ថា សញ្ញា ក្នុងវេសញ្ញាភាសញ្ញាយតនេ មានទេ ។

[៤១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងអសញ្ញាសត្តា មាន
 ទេ ចុះចំណែកខាង អសញ្ញាភពនោះ អសញ្ញាគតិ អសញ្ញាសត្តាវសៈ
 អសញ្ញាសំសារេ អសញ្ញាយោនិ អសញ្ញាភាវប្បជីណភោ មានវិដេយ ។ អើ ។

ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរកថា ឧ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ
 សោ ច អសញ្ញករោ អសញ្ញគតិ អសញ្ញសញ្ញាសោ
 អសញ្ញសំសារោ អសញ្ញយោនិ អសញ្ញត្ថការវ្យជីលា.
 កោតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អសញ្ញសត្តេសុ
 ឧ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឯករោការករោ
 គតិ ។ បេ ។ អត្ថការវ្យជីលាកោតិ ។ អាមន្តា ។
 ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរកថា ឧ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ សោ
 ច ឯករោការករោ គតិ សញ្ញាសោ សំសារោ
 យោនិ អត្ថការវ្យជីលាកោតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤០០] ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរកថា ឧ វត្ថុ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញករោ សញ្ញគតិ ។ បេ ។
 សញ្ញត្ថការវ្យជីលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ អសញ្ញ-
 សត្តេសុ ឧ វត្ថុ សញ្ញា អត្ថិ សោ ច សញ្ញករោ
 សញ្ញគតិ ។ បេ ។ សញ្ញត្ថការវ្យជីលាកោតិ ។ ឧ
 ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤០២] ទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរកថា ឧ វត្ថុ
 សញ្ញា អត្ថិ សោ ច ឧត្ថរោការករោ គតិ ។ បេ ។

បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរកថា មាន
 ១ ចុះចំណែកខាង អសញ្ញករោនោះ អសញ្ញគតិ អសញ្ញសញ្ញា-
 រោសៈ អសញ្ញសំសារោ អសញ្ញយោនិ អសញ្ញត្ថការវ្យជីលា មាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងអសញ្ញសត្ថ មានទេ ចុះចំណែកខាង ឯករោការករោ
 នោះ គតិ ។ បេ ។ ការបោះអត្ថកាព មានដែរឬ ។ អើ ។
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញាយន្តរកថា មានទេ
 ចុះចំណែកខាង ឯករោការករោនោះ គតិ លំនៅរបស់សត្វ សំសារោ
 កំណើត ការបោះអត្ថកាព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៤១១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញា-
 យន្តរកថា មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញករោនោះ សញ្ញគតិ ។ បេ ។
 សញ្ញត្ថការវ្យជីលា មានដែរឬ ។ អើ ។ មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា
 ក្នុងអសញ្ញសត្ថ មានទេ ចុះចំណែកខាង សញ្ញករោនោះ សញ្ញ-
 គតិ ។ បេ ។ សញ្ញត្ថការវ្យជីលា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងទេវសញ្ញាសញ្ញា-
 យន្តរកថា មានទេ ចុះចំណែកខាង ឧត្ថរោការករោនោះ គតិ ។ បេ ។

អត្តការវប្បជំណាគោតិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្តេស្ម
 ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា អត្ថំ សោ ច ចតុរោការករោ ។ មេ ។
 អត្តការវប្បជំណាគោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ មេ ។

[៤០៣] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននេ ន វត្ថុញ្ចំ
 សញ្ញា អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយននំ ចតុរោការករោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុរោការករោ នោ វគ
 រេ វត្ថុញ្ចំ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
 អត្ថំតិ ។

[៤០៤] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុរោការ-
 ករោ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
 អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។ អាកាសានញ្ញាយននំ ចតុរោ-
 ការករោ អាកាសានញ្ញាយននេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា
 អត្ថំតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ មេ ។

[៤០៥] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននំ ចតុរោការករោ
 នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននេ ន វត្ថុញ្ចំ សញ្ញា អត្ថំតិ ។

ការបាទអត្តភាព មានវិដាយ ។ អើ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 សញ្ញា ក្នុងពួកអសញ្ញាសត្វ មានទេ ចុះចំណែកខាង ចតុរោការករ
 ហោ ។ មេ ។ ការបាទអត្តភាព មានវិដាយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 ហេតុទេ ។ មេ ។

[៤០៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញាណសញ្ញា-
 យននករ មានទេ ។ អើ ។ ក្រែងនេវសញ្ញាណសញ្ញាយននករ
 ជាចតុរោការករ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននករ
 ជាចតុរោការករមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិន
 គួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញាណសញ្ញាយននករ មានទេ ។

[៤០៧] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននករ ជាចតុរោការករ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញាណសញ្ញាយននករ មានទេ ។
 អើ ។ អាកាសានញ្ញាយននករ ជាចតុរោការករ បុគ្គលមិនគួរនិយាយ
 ថា សញ្ញា ក្នុងអាកាសានញ្ញាយននករ មានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៤០៨] នេវសញ្ញាណសញ្ញាយននករ ជាចតុរោការករ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងនេវសញ្ញាណសញ្ញាយននករ មានទេ ។

អាមត្តា ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាតិញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ អាតិញ្ញាយនគរ ១ វត្តត្ប សញ្ញា អត្ថិតិ ។ ១ ហេវ វត្តត្ប ។ បេ ។

[៤០៦] អាតិញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ១ ហេវ វត្តត្ប ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាតិញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ អត្ថិតិ តត្ថ សញ្ញាតិ ។ ១ ហេវ វត្តត្ប ។ បេ ។

[៤០៧] នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ១ វត្តត្ប សញ្ញា អត្ថិតិ វ ១ វត្តត្ប វត្ត ។ អាមត្តា ។ ១ ១ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ វ អាមត្តា ។ ហេវ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ វ វត្តត្ប វត្ត នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ១ វត្តត្ប សញ្ញា អត្ថិតិ វ ១ វត្តត្ប វត្ត ។

អើ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាតិញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា គឺអាតិញ្ញាយនគរ មានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៨] អាតិញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ សញ្ញា គឺអាតិញ្ញាយនគរនោះ មានដែរ ។ អើ ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយនគរ ។ បេ ។ អាតិញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ សញ្ញា គឺអាតិញ្ញាយនគរនោះ មានដែរ ។ អើ ។ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤០៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ មានឬមិនមានទេ ។ អើ ។ ក្រែង នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ នៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ ចតុរោការភកេ មាន ឬអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញា គឺនៅសញ្ញាសញ្ញាយនគរ មានឬមិនមានទេ ។

[៤១៨] ខេសញ្ញាសញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគា-
 រករោ ខេសញ្ញាសញ្ញាយន្តរំ ឧ វត្ថុទ្ធ សញ្ញា
 អត្ថតិ ក ឧត្ថតិ វតិ ។ អាមត្តា ។ អាគាសា-
 ឧញ្ញាយន្តរំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយន្តរំ ។ បេ ។
 អាភិញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ អាភិញ្ញាយ-
 ន្តរំ ឧ វត្ថុទ្ធ សញ្ញា អត្ថតិ ក ឧត្ថតិ វតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤១៩] អាគាសាឧញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ
 អត្ថ ឧត្ថ សញ្ញាតិ ។ អាមត្តា ។ ខេសញ្ញាសញ្ញា-
 យន្តរំ ចតុរោគារករោ អត្ថ ឧត្ថ សញ្ញាតិ ។ ឧ
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយន្តរំ ។ បេ ។ អា-
 ភិញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ អត្ថ ឧត្ថ សញ្ញា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ខេសញ្ញាសញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគា-
 រករោ អត្ថ ឧត្ថ សញ្ញាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤១៨] ខេសញ្ញាសញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា សញ្ញា ក្នុងខេសញ្ញាសញ្ញាយន្តរំ មានបូមិនមាន
 ទេ ។ អើ ។ អាគាសាឧញ្ញាយន្តរំ ។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយ-
 ន្តរំ ។ បេ ។ អាភិញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ បុគ្គលមិនគួរ
 និយាយថា សញ្ញា ក្នុងអាភិញ្ញាយន្តរំ មានបូមិនមានទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤១៩] អាគាសាឧញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ សញ្ញា
 ក្នុងអាគាសាឧញ្ញាយន្តរំនោះ មានដែរ ។ អើ ។ ខេសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ សញ្ញា ក្នុងខេសញ្ញាសញ្ញា-
 យន្តរំនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណញ្ញាយន្តរំ ។ បេ ។ អាភិញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ
 សញ្ញា ក្នុងអាភិញ្ញាយន្តរំនោះ មានដែរ ។ អើ ។ ខេសញ្ញា-
 នាសញ្ញាយន្តរំ ចតុរោគារករោ សញ្ញា ក្នុងខេសញ្ញាសញ្ញា-
 យន្តរំនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តស្ស ឧទ្ធានំ

តលំ សាធារណំ អរិយំ សភាគំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ
 វិមុត្តំ វិមុត្តមាណំ អត្ថំ ចិត្តំ វិមុត្តមាណំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស ធិដ្ឋបរិយុដ្ឋាណំ បរិណំ
 អដ្ឋមកស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ បញ្ចុដ្ឋិយាណំ ចតុំ
 សោតំ ធម្មបទុដ្ឋំ យថាភិក្ខុមគតញ្ញាណំ នេវេសុ
 សំវោ អសញ្ញាសត្តេសុ សញ្ញា វិវេសេ ភវត្តន្តិ ។

តិហិស្ស អរហាតិកថា

[៤២២] តិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ
 អរហតោ តិហិសញ្ញាជនន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
 ។ បេ ។ នត្ថំ អរហតោ តិហិសញ្ញាជនន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ ហញ្ចំ នត្ថំ អរហតោ តិហិសញ្ញាជនំ បោ
 វត វេ វត្តោ តិហិស្ស អរហាតិ ។

[៤២៣] តិហិស្ស អរហាតិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ អរហតោ តិហិសញ្ញាជនំ បរិណំ ឧដ្ឋិទ្ធម្មសំ

ឧទ្ធាននៃតតិយវិគ្គនោះ គឺ

និយាយ អំពីកម្លាំងព្រះភថាគត សាធារណៈដល់សាវ័ក ១
 កម្លាំងព្រះភថាគត ជាអរិយៈ ១ ចិត្ត ប្រកបដោយរាគៈ ចូ
 ស្រឡះ ១ ចិត្ត ចូស្រឡះហើយ កំពុងចូស្រឡះ និង
 ចិត្តកំពុងចូស្រឡះ ១ បុគ្គលទី ៨ លះបង់ចំអ្វីបរិយុដ្ឋានៈ ១
 បុគ្គលទី ៨ មិនមានអត្រ័យ ៥ យ៉ាង ១ មំសចក្ក ដែលធម៌
 ទំនុកបម្រុង ១ មំសសោតដែលធម៌ទំនុកបម្រុង ១ យថាភិក្ខុ
 បគតញ្ញាណ ១ ការសង្រួម ក្នុងពួកវេទ ១ សញ្ញា ក្នុង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ ១ ក្នុងនៃសញ្ញាមាសញ្ញាយតនករ ១ ។

តិហិអរហាតិកថា

[៤២២] ត្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ សញ្ញា-
 ជនៈនៃត្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សញ្ញាជនៈនៃត្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ បើសញ្ញាជនៈនៃត្រហស្ថ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ ម្ចាស់
 អ្នកជំចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ត្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តទេ ។

[៤២៣] ត្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ត្រង់
 សញ្ញាជនៈនៃត្រហស្ថ ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានបូរសគល់

តាលាវត្ថុកតំ អនការ្កតំ អាយតិអនុប្បនធម្មន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អរហតោ តំហំសញ្ញាជនំ មហីនំ
 ឧត្តម្ហលំ តាលាវត្ថុកតំ អនការ្កតំ អាយតិអនុប្ប-
 នធម្មំ លោ វត វេ វត្ថុត្វេ តំហំស្ស អរហន្តិ ។

[២២២] តំហំស្ស អរហន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ
 កោចំ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ អប្បហាយ ជិដ្ឋេ វ
 នដ្ឋេ ធុត្ថុស្សន្តករោតិ ។ នត្ថំ ។ ហញ្ចំ នត្ថិ
 កោចំ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ អប្បហាយ ជិដ្ឋេ វ
 នដ្ឋេ ធុត្ថុស្សន្តករោ លោ វត វេ វត្ថុត្វេ តំហំស្ស
 អរហន្តិ ។

[២២៣] តំហំស្ស អរហន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ
 វច្ឆកោត្តោ បរិញ្ញាជកោ កតវន្តំ ឯតនិរោធិ អត្ថិ
 នុ លោ កោ តោតម កោចំ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ
 អប្បហាយ កាយស្ស គេនា ធុត្ថុស្សន្តករោតិ នត្ថិ
 លោ វច្ឆ កោចំ តំហំ តំហំសញ្ញាជនំ អប្បហាយ
 កាយស្ស គេនា ធុត្ថុស្សន្តករោតិ អត្ថេវ សត្តន្តោតិ ។

ផ្កាចំហើយ ធ្វើឲ្យសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគ្នា ធ្វើមិនឲ្យមានបែប
 ភាព ឲ្យជាធម៌លែងកើតគេទៅទៀតឬ ។ អើ ។ បើសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ
 ព្រះអរហន្ត បានលះបង់ហើយ មានឫសគល់ផ្កាចំហើយ ធ្វើឲ្យសល់
 តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគ្នា ធ្វើមិនឲ្យមានបែបភាព ឲ្យជាធម៌លែង
 កើតគេទៅទៀត ម្ចាស់អ្នកជំនាញប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បាន
 ជាព្រះអរហន្តទេ ។

[២២៤] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ គ្រហស្ថ
 ណាមួយ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានដែរឬ ។ មិនមានទេ ។ បើគ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះ
 សញ្ញាជនៈនៃគ្រហស្ថ ហើយធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកជំនាញប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តទេ ។

[២២៥] គ្រហស្ថ បានជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។
 ក្រែងវិញ្ញាណក្ខន្ធបរិញ្ញាជន បានក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា
 មកត្រូវព្រះភាគមជ្ឈិមប្រើ គ្រហស្ថណាមួយ មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈ
 របស់គ្រហស្ថ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ ហើយធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខ មាន
 ដែរឬ (ព្រះមា ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា) ម្ចាស់វិញ្ញាណ គ្រហស្ថណាមួយ
 មិនទាន់លះសញ្ញាជនៈរបស់គ្រហស្ថ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ ហើយ
 ធ្វើឲ្យរឹបផុតនៃទុក្ខ មិនមានទេ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុត្វំ តិហិស្ស អរហតិ ។

(៤៤៦) តិហិស្ស អរហតិ ។ អាមត្តា ។ អរហា
មេដុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ មេដុនំ ធម្មំ ឧប្បាទេយ្យ
បុត្តសម្ពាទសយេនំ អដ្ឋារសេយ្យ កាសិកធន្ធានំ បទ្ធ-
នុកវេយ្យ មាលាភន្តវិលេបនំ ជាវេយ្យ ជាត្របរដតំ
សាទិយេយ្យ អដេឡុកំ បដិក្កុល្លោយ្យ កុក្កុដស្វករំ
បដិក្កុល្លោយ្យ ហត្ថិកវស្សវដ្ឋុរំ បដិក្កុល្លោយ្យ តិត្តរ-
វដ្ឋុកមោរកមិញ្ចលំ បដិក្កុល្លោយ្យ មីតវល្លាវល-
មោលំកំ ជាវេយ្យ ធិនាតានំ វត្ថានំ ធិយនសានំ
ជាវេយ្យ យាវជីវំ អតារិយក្ខតោ អស្សាតិ ។ ន ហេវិ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៤៤៧) ន វត្ថុត្វំ តិហិស្ស អរហតិ ។ អាមត្តា ។
នទុ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ គហបតិ សេតុ
មាលារោ តិហិស្ស ព្យញ្ជនេន អរហត្ថំ បត្តាតិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ចិ យសោ កុលបុត្តោ ឧត្តិយោ គហ-
បតិ សេតុ មាលារោ តិហិស្ស ព្យញ្ជនេន អរហត្ថំ
បត្តា តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ តិហិស្ស អរហតិ ។

អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា គ្រហស្ថ បាទជាព្រះ
អរហន្តទេ ។

(៤៤៦) គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។ ព្រះ
អរហន្ត សេនាមេដុនធម្ម ញ្ចាតមេដុនធម្មច្បកើតឡើង នៅគ្រប់គ្រង
ដំណែកដែលចង្អៀតដោយកូន លាបប្រោះច្រវិះមច្ចុទ្ធិធិនុតម ទ្រទ្រង់
ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាប ក្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់
ទទួលបាននិងចៀម ទទួលមាត់និងជ្រូក ទទួលដំរី គោ សេះឈ្មោល
សេះញី ទទួលទា គ្រូច ក្បោក ចបាត ទ្រទ្រង់ក្នុងសក់ដែលមានទង
មានពណ៌លឿង ទ្រទ្រង់សំពត់សមានដាយវែង នៅជាគ្រហស្ថ ដរាប
អស់មួយជីវិតដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៤៧) បុត្តលមិនគួរនិយាយថា គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្ត
ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងយសកុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតិ និងសេតុមាលាព
ដល់ទូទៅព្រះអរហន្ត ដោយភេទនៃគ្រហស្ថឬ ។ អើ ។ បើ យស-
កុលបុត្រ ឧត្តិយគហបតិ និងសេតុមាលាព ដល់ទូទៅព្រះអរហន្ត ដោយ
ភេទនៃគ្រហស្ថមែន ម្ចាស់អ្នកដឹកចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្តដែរ ។

ឧបបត្តិកថា

[៤២៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-
មត្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សោតាបញ្ញា ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤២៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-
មត្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា សក្កាតាមិ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣០] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-
មត្តា ។ សហ ឧបបត្តិយា អបាតាមិ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៣១] សហ ឧបបត្តិយា សោតាបញ្ញា ន
ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ សហ ឧបបត្តិយា
សោតាបញ្ញា ន ហោតិ ជា វត្ថុ វេ វត្ថុព្វេ សហ
ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។

ឧបបត្តិកថា

[៤២៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នាទាំងការកើត
ឡើង(១)ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសោតាបន្តៈ ជាមួយគ្នាទាំងការ
កើតឡើង(២)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៩] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នាទាំងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាសក្កាតាមិ ជាមួយគ្នាទាំងការ
កើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣០] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នាទាំងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គល បានជាអបាតាមិ ជាមួយគ្នាទាំងការកើត
ឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣១] បុគ្គល បានជាសោតាបន្តៈ មិនមានជាមួយគ្នាទាំងការ
កើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បានជាសោតាបន្តៈ មិនមាន
ជាមួយគ្នាទាំងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នាទាំងការកើតឡើងទេ ។

១ សំដៅយកបុគ្គល ដែល កើតក្នុងសុទ្ធាវាស បានសម្រេចជាអរហន្ត ដំណាលគ្នា ទាំង
ការកើតឡើងឬ ?

២ សំដៅយក ឧបបត្តិចិត្ត (ចិត្តកើតឡើងជាលោកិយៈ) ។

[៤៣២] សហ ឧបបត្តិយា សកតាគមី ន
 ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ សហ ឧបបត្តិយា
 សកតាគមី ន ហោតិ ទោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សហ
 ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៣] សហ ឧបបត្តិយា អនាគមី ន
 ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ សហ ឧបបត្តិយា
 អនាគមី ន ហោតិ ទោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សហ
 ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[៤៣៤] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ត្តា ។ សារីបុត្តោ ថេរោ សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ ឃេ ។ មហាមោត្តល្លាទោ ថេរោ
 ។ ឃេ ។ មហាគស្សទោ ថេរោ ។ ឃេ ។ មហា-
 តត្ថាយាទោ ថេរោ ។ ឃេ ។ មហាកោដ្ឋិកោ ថេរោ
 ។ ឃេ ។ មហាបណ្ឌកោ ថេរោ សហ ឧបបត្តិយា
 អរហាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ ឃេ ។

[៤៣៥] សារីបុត្តោ ថេរោ ន សហ ឧបបត្តិ-
 យា អរហាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ សារីបុត្តោ
 ថេរោ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហា ទោ វត វេ

[៤៣៦] បុគ្គល បាទជាសកតាគមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
 ការកើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បាទជាសកតាគមី មិន
 មានជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា បុគ្គល បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៧] បុគ្គល បាទជាអនាគមី មិនមានជាមួយគ្នានឹង
 ការកើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល បាទជាអនាគមី មិនមាន
 ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៨] បុគ្គល បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ព្រះសារីបុត្តក្នុង បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹង
 ការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឃេ ។ ព្រះមោត្ត-
 ល្លានក្នុង ។ ឃេ ។ ព្រះមហាគស្សក្នុង ។ ឃេ ។ ព្រះមហាតត្ថា-
 យានក្នុង ។ ឃេ ។ ព្រះមហាកោដ្ឋិកក្នុង ។ ឃេ ។ ព្រះមហាបណ្ឌ-
 កក្នុង បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ឃេ ។

[៤៣៩] ព្រះសារីបុត្តក្នុង មិនមែនបាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយ
 គ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើព្រះសារីបុត្តក្នុង មិនមែន
 បាទជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន

វត្តទៀ សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។

[៤៣៦] មហាមោក្ខល្លាទោ ថេរោ ។ បេ ។

មហាគុស្សទោ ថេរោ មហាគុត្តាយទោ ថេរោ

មហាគោដ្ឋិកោ ថេរោ ។ បេ ។

[៤៣៧] មហាបណ្ឌិតោ ថេរោ ន សហ

ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ មហា-

បណ្ឌិតោ ថេរោ ន សហ ឧបបត្តិយា អរហ

ទោ វត វេ វត្តទៀ សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។

[៤៣៨] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-

មត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន អរហត្តំ សច្ចិក-

រោតិ លោកិយេន សាសវេន ។ បេ ។ សង្កិលេ-

សិកេតាតិ ។ ន ហេវំ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៤៣៩] សហ ឧបបត្តិយា អរហត្តិ ។ អា-

មត្តា ។ ឧបបត្តេសិយំ ចិត្តំ និយ្យាចិត្តំ ឧយតាមិ

ពោធិតាមិ អបធិយតាមិ អនាសវំ ។ បេ ។ អសង្កិ-

លេសិកត្តិ ។ ន ហេវំ វត្តទៀ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងទេ ។

[៤៣៦] ព្រះមហាមោក្ខល្លានគួរ ។ បេ ។ ព្រះមហាគុស្ស-
បន្តេ ព្រះមហាគុត្តាយនគួរ ព្រះមហាគោដ្ឋិកនគួរ ។ បេ ។

[៤៣៧] ព្រះមហាបណ្ឌិតនគួរ មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត
ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។ អើ ។ បើព្រះមហាបណ្ឌិតនគួរ
មិនមែនបានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹង
ការកើតឡើងទេ ។

[៤៣៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ បុគ្គលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវព្រះអរហន្ត ដោយ
ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង (បដិសន្ធិចិត្ត) ជាលោកិយៈ
ប្រកបដោយអាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសាហ្មឺនឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៣៩] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
ឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជា
និយ្យាចិត្តៈ ដល់នូវការអស់ទៅ ដល់នូវការត្រាស់ដឹង ដល់នូវការមិន
សន្សំ មិនមានអាសវៈ ។ បេ ។ មិនប្រកបដោយសេចក្តីសាហ្មឺនទេ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២១] នន្ទ ឧបបត្តសិយំ ចិត្តំ អនិយ្យាជិតំ
 ន ទយតាមិ ន ពោធិតាមិ ន អបធម្មតាមិ សាសវំ
 ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុំ ឧប-
 បត្តសិយំ ចិត្តំ អនិយ្យាជិតំ ន ទយតាមិ ន
 ពោធិតាមិ ន អបធម្មតាមិ សាសវំ ។ បេ ។ សន្តិ-
 លេសិកំ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សហ ឧបបត្តិយា អ-
 រហាតិ ។

[២២២] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តសិយេន ចិត្តេន ភកំ បដហតិ តោ-
 សំ បដហតិ មោហំ បដហតិ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ
 បដហតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២៣] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឧបបត្តសិយំ ចិត្តំ មត្តោ ។ បេ ។ សតិប្ប-
 ដ្ឋានំ សម្មប្បធានំ ឥន្ទ្រិច្ចាទោ ឥន្ទ្រិយំ តលំ ។ បេ ។
 ពោជ្ឈន្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២៤] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។

[២២៥] ក្រែនចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង មិន
 មែនជាឧបាយិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការក្រាស់ជើង មិន
 ដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តី
 សៅហ្មងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង
 មិនមែនជាឧបាយិកៈ មិនដល់នូវការអស់ទៅ មិនដល់នូវការក្រាស់ជើង
 មិនដល់នូវការមិនសន្សំ ប្រកបដោយភាសវៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីសៅហ្មង ហាលអ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល បាន
 ជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងទេ ។

[២២៦] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល លះភតៈ លះចោសៈ លះមោហៈ ។ បេ ។
 លះអនោត្តប្បៈ ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង ជាមគ្គ
 ។ បេ ។ ជាសតិប្បដ្ឋាន ជាសម្មប្បធាន ជាឥន្ទ្រិច្ចាទ ជាឥន្ទ្រិយ ជាតលៈ
 ។ បេ ។ ជាពោជ្ឈន្តៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៨] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នានឹងការកើតឡើងឬ ។

អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តន ធុត្តំ បរិជាតាតិ
 សមុធយំ បដហាតិ នំ រាជំ សច្ចិតារោតិ មត្តំ ការេ.
 តីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២២] សហ ឧបបត្តិយា អរហាតិ ។ អាម.
 ត្តា ។ ចុតិចិត្តំ មត្តចិត្តំ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តំ ផល-
 ចិត្តនំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

បេបត្តិកថា ។

អត្ថាសវកថា

[២២៥] អរហតោ សទ្ធ ធម្មា អបាសវាតិ ។
 អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ ចិត្តានំ សោតាបត្តិមត្តោ
 សោតាបត្តិផលំ សកទាតាមិមត្តោ សកទាតាមិផលំ
 អនាតាមិមត្តោ អនាតាមិផលំ អរហត្តមត្តោ អរហត្ត-
 ផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដ្ឋានំ ឥន្ទ្រិចារោ ឥន្ទ្រិយេ
 តលំ ពោជ្ឈត្ថោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២៦] អរហតោ សទ្ធ ធម្មា អបាសវាតិ ។
 អាមត្តា ។ អរហតោ ចត្តំ អបាសវន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរហតោ ចត្តំ អបាសវន្តំ ។

អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសទ្ធគ លទ្ធផលមុខយសទ្ធគ ធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់នូវនិរោធសទ្ធគ ចម្រើននូវមគ្គសទ្ធគ ដោយចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរក
 នូវការកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] បុគ្គល បានជាព្រះអរហន្ត ជាមួយគ្នាដឹងការកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចុតិចិត្ត មត្តចិត្ត ចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកនូវការកើតឡើង
 ជាផលចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ បេបត្តិកថា ។

អត្ថាសវកថា

[២២៥] ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ មគ្គ ផល និព្វាន សោតាបត្តិមគ្គ សោតាបត្តិផល
 សកទាតាមិមគ្គ សកទាតាមិផល អនាតាមិមគ្គ អនាតាមិផល អរហត្តមគ្គ
 អរហត្តផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បដ្ឋាន ឥន្ទ្រិចារ ឥន្ទ្រិយេ ពលៈ
 ពោជ្ឈន្តៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានអាសវៈ) ទេឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៦] ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ចត្ត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចត្ត របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានអាសវៈទេឬ ។

អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិផលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហនោ សោតំ ។ បេ ។ អរហនោ ឃានំ ។ បេ ។ អរហនោ ជំភ្នំ ។ បេ ។ អរហនោ កាយោ អនាស វេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៧] អរហនោ កាយោ អនាសវេតិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ ផលំ និព្វានំ សោតាបត្តិមត្តោ សោតាបត្តិផលំ ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៨] អរហនោ កាយោ អនាសវេតិ ។ អាមត្តា ។ អរហនោ កាយោ បក្កហនំក្កហ្មបកោ ធននភេទទ្ធមតោ កាកេហំ តិជ្ឈេហំ កុលលេហំ សាធារណោតិ ។ អាមត្តា ។ អនាសវេ ធម្មា បក្កហនំក្កហ្មបកោ ធននភេទទ្ធមតោ កាកេហំ តិជ្ឈេហំ កុលលេហំ សាធារណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២២៩] អរហនោ កាយោ វិសំ កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្តំ កមេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។

អើ ។ បក្ក ផល និព្វាន សោតាបត្តិមត្ត សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានកាសវៈ) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គ្រឿក របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ ច្របុះ របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ អណ្តាត របស់ព្រះអរហន្ត ។ បេ ។ កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានកាសវៈទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានកាសវៈទេឬ ។ អើ ។ បក្ក ផល និព្វាន សោតាបត្តិមត្ត សោតាបត្តិផល ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ (របស់ព្រះអរហន្ត ជាធម៌មិនមានកាសវៈ) ទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៨] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានកាសវៈទេឬ ។ អើ ។ កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដល់នូវការផ្គង់ឡើងនិងការសង្កត់សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកបាក់ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកក្អែក ភ្នាត ខ្វែងដែរឬ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមានកាសវៈ គួរដល់នូវការផ្គង់ឡើងនិងការសង្កត់សង្កិន គួរដល់នូវការដាច់និងការបែកបាក់ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកក្អែក ភ្នាត ខ្វែងដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៩] ថ្នាំពិស គួរចូលទៅ គ្រឿងសស្ត្រា គួរមុតភ្លើង គួរនេះ ចំពោះកាយ របស់ព្រះអរហន្តដែរឬ ។ អើ ។

អនាសវេ ធម្មេ វិសំ កមេយ្យ សត្តំ កមេយ្យ អត្ថិ
កមេយ្យតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៥០] លត្តា អរហនោ កាយោ អន្តតទ្ធនេន
តទ្ធិតំ រដ្ឋតទ្ធនេន តទ្ធិតំ សង្កលិកតទ្ធនេន តទ្ធិ-
តំ កាមតទ្ធនេន តទ្ធិតំ និកមតទ្ធនេន តទ្ធិតំ នករ-
តទ្ធនេន តទ្ធិតំ ជនបទតទ្ធនេន តទ្ធិតំ កណ្ឌបញ្ច-
មេហំ តទ្ធនេហំ តទ្ធិតុន្តំ ។ អាមត្តា ។ លត្តា អនា-
សវេ ធម្មា អន្តតទ្ធនេន តទ្ធិតំ រដ្ឋតទ្ធនេន តទ្ធិ-
តំ សង្កលិកតទ្ធនេន តទ្ធិតំ កាមតទ្ធនេន និកម-
តទ្ធនេន នករតទ្ធនេន ជនបទតទ្ធនេន កណ្ឌបញ្ច-
មេហំ តទ្ធនេហំ តទ្ធិតុន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៥១] យទំ អរហោ បុគ្គលស្ស ចីវរំ ទេតិ
អនាសវំ ហុត្វា សាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុ-
ទ្ធ ។ បេ ។ អនាសវំ ហុត្វា សាសវំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សាសវន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ តញ្ញោ អនាសវំ តំ សា-
សវន្តិ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ អនាសវេ ហុត្វា

ថ្នាំពិស ក្នុងលទេ គ្រឿងស្រ្តា ក្នុងមុត ភ្លើង ក្នុងនេះ ចំពោះធម៌
ដែលមិនមានភាសវៈដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥២] កាយ របស់ព្រះអរហន្ត គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណង
គឺឆ្នោះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺវិទ្យា ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រកកំ
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺស្រុក ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺនិគម ដើម្បី
ជាប់ដោយចំណងគឺនគរ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់
ដោយចំណងគឺ កថាសម្រាប់ ៥ ដែរ ។ អើ ។ ធម៌ មិនមាន
ភាសវៈ គួរដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺឆ្នោះ ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺវិទ្យា
ដើម្បីជាប់ដោយចំណងគឺច្រកកំ ដោយចំណងគឺស្រុក ដោយចំណងគឺ
និគម ដោយចំណងគឺនគរ ដោយចំណងគឺជនបទ ដើម្បីជាប់ដោយចំ-
ណងមានកថាសម្រាប់ ៥ ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥៣] បើព្រះអរហន្ត ឲ្យចីវរដែលបុគ្គល (ចីវរនោះ) ជាវត្ថុ
មិនមានភាសវៈ តែប្រកបដោយភាសវៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (ចីវរ) ជាវត្ថុមិនមានភាសវៈ តែប្រកបដោយ
ភាសវៈ មានដែរ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង មិនមានភាសវៈទេ តែចីវរ
នោះ ប្រកបដោយភាសវៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ចីវរនោះ មិនមានភាសវៈទេ តែចីវរនោះ ប្រកប
ដោយភាសវៈ មានដែរ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានភាសវៈ

សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ផលំ
 សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដានំ ឥទ្ធិតាដោ ឥទ្ធិយំ ពលំ
 ពោជ្ឈង្គោ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[២៥២] យទំ អហោ បុដ្ឋដ្ឋនស្ស បិណ្ឌនាតំ
 នេតិ សេនាសនំ នេតិ តិលានប្បទូយកេសដ្ឋមវិក្កាវំ
 នេតិ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ
 ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ តញ្ញាវ អនាសវំ តំ សា-
 សវន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ តញ្ញាវ អនា-
 សវំ តំ សាសវន្តំ ។ អាមត្តា ។ មត្តោ អនាស-
 វេ ហុត្វា សាសវេ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
 ។ បេ ។ ផលំ សតិប្បដ្ឋានំ សម្មប្បដានំ ឥទ្ធិតាដោ
 ឥទ្ធិយំ ពលំ ពោជ្ឈង្គោ អនាសវេ ហុត្វា សាសវេ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ផល សតិប្បដ្ឋាន សម្មប្បដាន ឥទ្ធិបាទ ឥទ្ធិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជា
 ធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥២] បើព្រះអរហន្ត ឲ្យបំណុលបាន ឲ្យទិសនាសនៈ ឲ្យតិ-
 លានប្បទូយកេសដ្ឋមវិក្កាវ ផលបុដ្ឋដ្ឋន (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
 នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើម
 នោះ) ជាសភាពមិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។
 អើ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិនមានអាសវៈទេ តែបច្ច័យ
 មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង មិន
 មានអាសវៈទេ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយអាសវៈ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ តែប្រកបដោយអាសវៈ
 មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ផល សតិប្បដ្ឋាន
 សម្មប្បដាន ឥទ្ធិបាទ ឥទ្ធិយ ពលៈ ពោជ្ឈង្គៈ ជាធម៌មិនមានអាសវៈ
 តែប្រកបដោយអាសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៤៩៣] យេនី បុត្តជ្ជតោ អរហតោ ចីវរំ ទេតិ សា-
សវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៩៤] សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ ហោតីតិ ។
អាមត្តា ។ តញ្ញាវំ សាសវំ តំ អនាសវន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ តញ្ញាវំ សាសវំ តំ អនាស-
វន្តិ ។ អាមត្តា ។ វាតោ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ ទោសោ មោ-
ហោ ។ បេ ។ អនោត្តម្យំ សាសវំ ហុត្វា អនាសវំ
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៩៥] យេនី បុត្តជ្ជតោ អរហតោ ចិណ្ឌនាតំ
ទេតិ សេនាសងំ ទេតិ តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការំ
ទេតិ សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។ ន
ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៤៩៦] សាសវេ ហុត្វា អនាសវេ ហោតីតិ ។

[៤៩៧] បើបុត្តជ្ជន ឲ្យចីវរជល់ព្រះអរហន្ត (ចីវរនោះ) ជា
វត្ថុប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៨] (ចីវរ) ជាវត្ថុប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ
មានដែរឬ ។ អើ ។ ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយអសវៈ តែចីវរនោះ
មិនមានអសវៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចីវរនោះឯង ប្រកបដោយអសវៈ តែចីវរនោះ មិនមានអសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អើ ។ ពតៈ ជាធម៌ប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទោសៈ មោហៈ
។ បេ ។ អនោត្តម្យៈ ជាធម៌ប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ
មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៩] បើបុត្តជ្ជន ឲ្យបិណ្ឌបាត ឲ្យសេនាសនៈ ឲ្យ
តិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ការ ជល់ព្រះអរហន្ត (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាត
ជាដើមនោះ) ជាសភាពប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ មាន
ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០០] (បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ) ជាសភាព
ប្រកបដោយអសវៈ តែមិនមានអសវៈ មានដែរឬ ។

អាមន្តា ។ តញ្ញាវ សាសវំ តំ អនាសវន្តំ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។ តញ្ញាវ សាសវំ តំ អនាសវន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ភតោ សាសវោ ហុតា អនាសវោ ហោតិ-
 តិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ តោសោ ។ បេ ។
 មោហោ ។ បេ ។ អនោគ្គប្បំ សាសវំ ហុតា អនាសវំ
 ហោតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។

[៤៥៧] ន វត្តទំ អរហតោ សទ្ធ ធម្មា អនា-
 សវាតិ ។ អាមន្តា ។ ន ទុ អរហា អនាសវោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា អនាសវោ តេន វត វ
 វត្តទៀ អរហតោ សទ្ធ ធម្មា អនាសវោតិ ។

អតសវាថា ។

សមន្តាគតិកម្មា

[៤៥៨] អរហា ចត្វាហិ ជលេហិ សមន្តាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ចត្វាហិ ជស្សេហិ ចត្វាហិ
 វេជនាហិ ចត្វាហិ សញ្ញាហិ ចត្វាហិ ចេតនាហិ
 ចត្វាហិ ចិត្តេហិ ចត្វាហិ សន្តាហិ ចត្វាហិ វិរិយេហិ

កើ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ ប្រកបដោយភាសវៈ តែបច្ច័យ
 មានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានភាសវៈ មានផែប្ល ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះឯង ប្រកប
 ដោយភាសវៈ តែបច្ច័យមានបិណ្ឌបាតជាដើមនោះ មិនមានភាសវៈ មាន
 ផែប្ល ។ កើ ។ ភតៈ ប្រកបដោយភាសវៈ តែមិនមានភាសវៈ មាន
 ផែប្ល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គោសៈ ។ បេ ។
 មោហាៈ ។ បេ ។ អនោគ្គប្បៈ ប្រកបដោយភាសវៈ តែមិនមានភាសវៈ
 មានផែប្ល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៥៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះ
 អរហន្ត មិនមានភាសវៈទេ ។ កើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មិនមានភាសវៈ
 ទេ ។ កើ ។ បើព្រះអរហន្ត មិនមានភាសវៈទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 ព្រះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួកធម៌ទាំងអស់ របស់ព្រះអរហន្ត
 មិនមានភាសវៈទេ ។

ចប់ អតសវាថា ។

សមន្តាគតិកម្មា

[៤៦០] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ។ កើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៤ ដោយវិទនា ៤ ដោយសញ្ញា ៤
 ដោយចេតនា ៤ ដោយចិត្ត ៤ ដោយសន្តា ៤ ដោយវិរិយៈ ៤

ឆត្វហំ សត្វហំ ឆត្វហំ សហជីហំ ឆត្វហំ បញ្ចាហំ
 សម្បត្តិគោតិ ។ ឧ លោក វត្តត្រេ ។ បេ ។

(២៥៧) អនាគតមី ភីហិ ជស្សេហិ សមម្ពាគតោ-
ភី ។ អាមម្ពា ។ អនាគតមី ភីហិ ជស្សេហិ ។ មេ ។ ភីហិ
មម្ពាហិ សមម្ពាគតោភី ។ ឧ ហោវ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

(៤៦០) សក្កនាតាមី ទ្ធិហិ ជលេហិ សមន្តា-
តតោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមី ទ្ធិហិ ជស្ស-
ហិ ។ បេ ។ ទ្ធិហិ មត្តហិ សមន្តាតតោតិ ។ ឧ-
បោវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[illegible]

ដោយសតិ ៤ ដោយសមាធិ ៤ ដោយចក្ខុ ៤ ៥ ។ អ្នកមិនគួរ
កោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៨៨) អនាគតិបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ឬ ៧ អើ ។
អនាគតិបុគ្គល ប្រកបដោយផលៈ ៣ ។ ឬ ៧ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ៧
អនាគតិបុគ្គល ដោយយ៉ាងនេះទេ ។ ឬ ៧ ។

(២៦០) សកពតាមិបុត្តល ប្រកបដោយផល ២ ឬ ៣ កើ ៗ
សកពតាមិបុត្តល ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ៣ ៤ ៥ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ៣
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ៣ ៤ ៥

(២៦១) ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោភាបត្តិផលបូ. ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ជាសោភាបត្តិបុគ្គល គឺសត្តកត្ថំបមេ កោលំកោលៈ ឯក-
 តីដ្ឋបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
 ដោយសកតាភិផលបូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាសកតាភិ-
 បុគ្គលបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកប
 ដោយអនាតាភិផលបូ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ជាអនាតាភិបុគ្គល គឺ
 អន្តកបរិនិព្វាយី ឧបហច្ចបរិនិព្វាយី អសង្ការបរិនិព្វាយី សសង្ការបរិ-
 និព្វាយី ឧទ្ធុសោតៈ អកន្តិដ្ឋតាមីបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៦២] អនាគាមី សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញា-
 តតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ អនាគាមី សោតាបត្តោ សត្ត-
 ត្ថុត្ថំបរមោ តោលំតោលោ ឯកវីជីតិ ។ ន ហៅ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ អនាគាមី សកតាតាមិដលេន ស-
 មញ្ញាតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ អនាគាមី សកតាតាមិ-
 តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៣] សកតាតាមី សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញា-
 តតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ សកតាតាមី សោតាបត្តោ
 សត្តត្ថុត្ថំបរមោ តោលំតោលោ ឯកវីជីតិ ។ ន ហៅ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៤] សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញាតតោ សោ-
 តាបត្តាតិ វត្តព្វាតិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហា សោតាបត្តិ-
 ដលេន សមញ្ញាតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មៅ អរហា
 សោ សោតាបត្តោតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៥] សកតាតាមិដលេន សមញ្ញាតតោ ស-
 កតាតាមិតិ វត្តព្វាតិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហា សក-
 តាតាមិដលេន សមញ្ញាតតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មៅ
 អរហា សោ សកតាតាមិតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៦៦] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។
 អនាគាមិបុគ្គល ជាសោតាបត្តបុគ្គល គឺសក្កក្កំបរមៈ កោលំកោលៈ
 ឯកតិដ្ឋិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អនាគាមិបុគ្គល
 ប្រកបដោយសកតាតាមិផលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ជាសកតា-
 តាមិបុគ្គលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៧] សកតាតាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។
 អើ ។ សកតាតាមិបុគ្គល ជាសោតាបត្តបុគ្គល គឺសក្កក្កំបរមៈ កោលំ-
 កោលៈ ឯកតិដ្ឋិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៨] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល គួរនិយាយថា
 សោតាបត្តបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសោតាបត្តបុគ្គលនោះ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦៩] បុគ្គល ប្រកបដោយសកតាតាមិផល គួរនិយាយថា
 សកតាតាមិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកតា-
 តាមិផលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺសកតាតាមិបុគ្គលនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៦] អនាគាមិដលេន សមញ្ញកតោ អនា-
 គាមិភិ ។ វត្ថុញ្ចេតិ ។ អាមន្តា ។ អរហា អនាគាមិ-
 ដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អរហា
 សោ អនាគាមិភិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៤៦៧] សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោ សោ-
 តាបញ្ចេតិ វត្ថុញ្ចេតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី សោតា-
 បត្តិដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។ ស្មេវ អនា-
 គាមី សោ សោតាបញ្ចេតិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៤៦៨] សកធាតាមិដលេន សមញ្ញកតោ ស-
 កធាតាមិភិ វត្ថុញ្ចេតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមី
 សកធាតាមិដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ស្មេវ អនាគាមី សោ សកធាតាមិភិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៤៦៩] សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោ សោ-
 តាបញ្ចេតិ វត្ថុញ្ចេតិ ។ អាមន្តា ។ សកធាតាមី
 សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ស្មេវ សកធាតាមី សោ សោតាបញ្ចេតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៤៦៦] បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគាមិដល គួរនិយាយថា
 អនាគាមិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដល
 ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្តនោះឯង គឺអនាគាមិបុគ្គលនោះឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៧] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដល គួរនិយាយថា
 សោតាបត្តិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
 តាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបត្តិ-
 បុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៨] បុគ្គល ប្រកបដោយសកធាតាមិដល គួរនិយាយថា
 សកធាតាមិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកធាតា-
 មិដលឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសកធាតាមិបុគ្គលនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៩] បុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដល គួរនិយាយថា
 សោតាបត្តិបុគ្គលឬ ។ អើ ។ សកធាតាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតា-
 បត្តិដលឬ ។ អើ ។ សកធាតាមិបុគ្គលនោះឯង គឺសោតាបត្តិបុគ្គល
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧០] អរហា សោតាមន្តីដលេន សមដ្ឋាក-
តោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ នន្ទ អរហា សោតាមន្តីដលំ វិភិ-
វត្តោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ ហត្ថិ អរហា សោតាមន្តីដលំ
វិភិវត្តោ ធា វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហា សោតាមន្តីដលេន
សមដ្ឋាកតោតិ ។

[៤៧១] អរហា សោតាមន្តីដលំ វិភិវត្តោ តេន
សមដ្ឋាកតោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ អរហា សោតាមន្តីមក្ក
វិភិវត្តោ សត្តាយធម៌ជ្ជំ វិចិត្រំ សីលត្ថបកមាសំ
អចាយតមនិយំ ភគំ អចាយតមនិយំ ចោសំ អចា-
យតមនិយំ មោហំ វិភិវត្តោ តេន សមដ្ឋាកតោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[៤៧២] អរហា សកធាតាមិដលេន សមដ្ឋាក-
តោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ នន្ទ អរហា សកធាតាមិដលំ វិភិ-
វត្តោតិ ។ អាមដ្ឋា ។ ហត្ថិ អរហា សកធាតាមិដលំ
វិភិវត្តោ ធា វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហា សកធាតាមិដ-
លេន សមដ្ឋាកតោតិ ។

[៤៧៣] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាមន្តីដលេន ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសោតាមន្តីដលេនហើយ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសោតាមន្តីដលេនហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាមន្តីដលេន ។

[៤៧៤] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសោតាមន្តីដលេនហើយ
ប្រកបដោយសោតាមន្តីដលេននោះ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្ត
កន្លងទូរសោតាមន្តីមក្ក ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសក្កាយវិជ្ជំ វិចិត្តា សីលត្ថប-
កមាសៈ ភគៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ចោសៈ ដែលជាដំណើរ
ទៅកាន់អប្បាយ និងមោហៈ ដែលជាដំណើរទៅកាន់អប្បាយ ហើយ
ប្រកបដោយសោតាមន្តីមក្កនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៤៧៥] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកធាតាមិដលេន ។ អើ ។
ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសកធាតាមិដលេនហើយ ។ អើ ។
បើព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងទូរសកធាតាមិដលេនហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយសកធាតាមិដលេន ។

[៤៧៣] អរហ ភក្ខតាមិដលំ វិគីវត្តោ ភេន
 សម្មាសម្ពាសនា ។ អាមន្តា ។ អរហ ភក្ខតាមិមន្ត
 វិគីវត្តោ ទិឡាវតំ កាមរតំ ទិឡាវតំ ព្យាបាទំ វិគី-
 វត្តោ ភេន សម្មាសម្ពាសនា ។ ន ហេវីវត្តោ ។ បេ ។

[៤៧៤] អរហ អនាគាមិដលេន សម្មាសម្ពាស-
 នា ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហ អនាគាមិដលំ វិគីវត្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ច អរហ អនាគាមិដលំ វិគីវត្តោ ហេ
 វត វេវត្តោ អរហ អនាគាមិដលេន សម្មាសម្ពាសនា ។

[៤៧៥] អរហ អនាគាមិដលំ វិគីវត្តោ ភេន
 សម្មាសម្ពាសនា ។ អាមន្តា ។ អរហ អនាគាមិមន្ត
 វិគីវត្តោ អណ្តសហតតំ កាមរតំ អណ្តសហតតំ
 ព្យាបាទំ វិគីវត្តោ ភេន សម្មាសម្ពាសនា ។ ន ហេវី
 វត្តោ ។ បេ ។

[៤៧៦] អនាគាមី សោតាបត្តិដលេន សម្មា-
 សម្ពាសនា ។ អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមី សោតាបត្តិដលំ
 វិគីវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច អនាគាមី សោតាបត្តិ-
 ដលំ វិគីវត្តោ ហេ វត វេវត្តោ អនាគាមី សោតា-
 បត្តិដលេន សម្មាសម្ពាសនា ។

[៤៧៧] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្ខតាមិដល ហើយ
 ប្រកបដោយសក្ខតាមិដលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លង
 នូវសក្ខតាមិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរតដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏
 គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសក្ខតាមិមន្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧៨] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដលឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិដលហើយឬ ។ អើ ។ បើ
 ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិដលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដលទេ ។

[៤៧៩] ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវអនាគាមិដល ហើយ
 ប្រកបដោយអនាគាមិដលនោះឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវ
 អនាគាមិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរតដ៏ស្រាលស្ពើង ព្យាបាទដ៏ស្រាល
 ស្ពើង ហើយប្រកបដោយអនាគាមិមន្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៤៨០] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។
 ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិដលហើយឬ ។ អើ ។ បើ
 អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិដលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលទេ ។

[៤៧៧] អនាគាមី សោតាបត្តិផល វិភិវត្តោ
 តេជ សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ អនាគាមី សោតា-
 បត្តិមត្តំ វិភិវត្តោ សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អនាគាមី-
 មិយំ មោហំ វិភិវត្តោ តេជ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន
 មោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៧៨] អនាគាមី សក្កាតាមិផលេន សមញ្ញា-
 គតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ នន្ទ អនាគាមី សក្កាតាមិ-
 ផលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមញ្ញា ។ មាញ្ញំ អនាគាមី សក្កា-
 តាមិផលំ វិភិវត្តោ មោ វត បេ វត្ថុព្វេ អនាគាមី
 សក្កាតាមិផលេន សមញ្ញាគតោតិ ។

[៤៧៩] អនាគាមី សក្កាតាមិផលំ វិភិវត្តោ
 តេជ សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ អនាគាមី សក្កា-
 តាមិមត្តំ វិភិវត្តោ ទំឡាវតំ កាមរាតំ ទំឡាវតំ
 ព្យាបាទំ វិភិវត្តោ តេជ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន មោវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៨០] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសោតាបត្តិផល ហើយ
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវសោតាបត្តិមត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ មោហា
 ដែលជាជំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិមត្តនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨១] អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក្កាតាមិផលឬ ។
 អើ ។ ក្រែងអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាតាមិផលហើយឬ ។
 អើ ។ បើអនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាតាមិផលហើយ ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក្កា-
 តាមិផលទេ ។

[៤៨២] អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសក្កាតាមិផល ហើយ
 ប្រកបដោយសក្កាតាមិផលនោះឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងនូវសក្កាតាមិមត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាតៈជំគ្រោតគ្រោត ព្យាបាទ
 ជំគ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសក្កាតាមិមត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សម្មាសម្ពាសនា

[៤៨០] សក្កាភិក្ខុ សោតាបត្តិដលេន សម្មាសម្ពាសនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ សក្កាភិក្ខុ សោតាបត្តិដលេ វិភិវត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ សក្កាភិក្ខុ សោតាបត្តិដលេ វិភិវត្តា លេ វត វេ វត្ថុញ្ចេ សក្កាភិក្ខុ សោតាបត្តិដលេន សម្មាសម្ពាសនាតិ ។

[៤៨១] សក្កាភិក្ខុ សោតាបត្តិដលេ វិភិវត្តាតេន សម្មាសម្ពាសនាតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កាភិក្ខុ សោតាបត្តិមត្តំ វិភិវត្តា សក្កាយនិដ្ឋិ ។ បេ ។ អនាមិកមនិយំ មោហំ វិភិវត្តា តេន សម្មាសម្ពាសនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៤៨២] ន វត្ថុញ្ចេ អរហន្ត ចត្វាធិ ផលេហិ សម្មាសម្ពាសនាតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហន្តា ចត្វាធិ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហិជោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហន្តា ចត្វាធិ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហិជោ តេន វត វេ វត្ថុញ្ចេ អរហន្ត ចត្វាធិ ផលេហិ សម្មាសម្ពាសនាតិ ។

សម្មាសម្ពាសនា

[៤៨០] សក្កាភិក្ខុ ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេ ។ អើ ។ ក្រែងសក្កាភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិដលេ ហើយ ។ អើ ។ បើសក្កាភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិដលេ ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សក្កាភិក្ខុ ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេ ។

[៤៨១] សក្កាភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិដលេ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេនោះឬ ។ អើ ។ សក្កាភិក្ខុ ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសោតាបត្តិមត្តំ ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅសក្កាយនិដ្ឋិ ។ បេ ។ និនមោហាៈ ដែលជាដំណើរចេញពីអនាមិកមនិយំ ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិមត្តំនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត បានចំពោះទ្រព្យផល ៤ ហើយ មិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត បានចំពោះទ្រព្យផល ៤ មិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ដែរ ។

[៤៨៣] ឧ វត្ថុទ្ធ អនាគាមី តីហំ ដលេហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អនាគាមីនា តី-
 ណំ ដលានំ បដិលទ្ធានំ តេហំ ច អបរិហំនោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អនាគាមីនា តីណំ ដលានំ បដិ-
 លទ្ធានំ តេហំ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ
 អនាគាមី តីហំ ដលេហំ សមដ្ឋានតោតិ ។

[៤៨៤] ឧ វត្ថុទ្ធ សកធាតាមី ទ្វីហំ ដលេហំ
 សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ សកធាតាមីនា
 ទ្វេ ដលានំ បដិលទ្ធានំ តេហំ ច អបរិហំនោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ សកធាតាមីនា ទ្វេ ដលានំ បដិ-
 លទ្ធានំ តេហំ ច អបរិហំនោ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ
 សកធាតាមី ទ្វីហំ ដលេហំ សមដ្ឋានតោតិ ។

[៤៨៥] អរហតា ចត្តារិ ដលានំ បដិលទ្ធានំ
 តេហំ ច អបរិហំនោតិ ។ អរហោ ចត្វហំ ដលេហំ ស-
 មដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ អរហតា ចត្តារោ មត្តា
 បដិលទ្ធា តេហំ ច អបរិហំនោតិ ។ អរហា ចត្វហំ
 មត្តេហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៨៣] បុគ្គលមិនគួរខំយាយថា អនាគាមីបុគ្គល ប្រកប
 ដោយផល ៣ ទេ ។ អើ ។ ក្រែងអនាគាមីបុគ្គល បានចំពោះខ្លួន
 ផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផលនោះទេ ។ អើ ។ បើអនា-
 គាមីបុគ្គល បានចំពោះខ្លួនផល ៣ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៣
 នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អនាគា-
 មីបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៣ ដែរ ។

[៤៨៤] បុគ្គលមិនគួរខំយាយថា សកធាតាមីបុគ្គល ប្រកប
 ដោយផល ៤ ទេ ។ អើ ។ ក្រែងសកធាតាមីបុគ្គល បានចំពោះ
 ខ្លួនផល ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល ៤ នោះទេ ។ អើ ។ បើ
 សកធាតាមីបុគ្គល បានចំពោះខ្លួនផល ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកផល
 ៤ នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដឹចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សក-
 ធាតាមីបុគ្គល ប្រកបដោយផល ៤ ដែរ ។

[៤៨៥] ព្រះអរហន្ត បានចំពោះខ្លួនផល ៤ ហើយមិនសាប-
 សូន្យចាកផល ៤ នោះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផល ៤ ឬ ។
 អើ ។ ព្រះអរហន្ត បានចំពោះខ្លួនមគ្គ ៤ ហើយមិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៤
 នោះទេ ។ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយមគ្គ ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧបេក្ខាសមន្តាគតកថា

[៤៨៦] អនាគាមិយំ តិណំ ដលានិ បដិល-
 ទ្ធានំ តេហំ ច អបរិហំ លោភិ ។ អនាគាមិ តិហំ
 ដលេហំ សមន្តាគតោភិ ។ អាមត្តា ។ អនាគា-
 មិយា តយោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហំ ច អបរិហំ-
 លោភិ ។ អនាគាមិ តិហំ មក្កេហំ សមន្តាគតោភិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៨៧] សកទាគាមិយំ ទ្វេ ដលានិ បដិលទ្ធា-
 នំ តេហំ ច អបរិហំ លោភិ ។ សកទាគាមិ ទ្វិហំ
 ដលេហំ សមន្តាគតោភិ ។ អាមត្តា ។ សកទា-
 គាមិយា ទ្វេ មត្តា បដិលទ្ធា តេហំ ច អបរិហំ លោភិ ។
 សកទាគាមិ ទ្វិហំ មក្កេហំ សមន្តាគតោភិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

សមន្តាគតកថា ។

ឧបេក្ខាសមន្តាគតកថា

[៤៨៨] អរហ ធម៌ ឧបេក្ខាហំ សមន្តាគ-
 តោភិ ។ អាមត្តា ។ អរហ ធម៌ ដស្សហំ ធម៌
 វេទនាហំ ធម៌ សញ្ញាហំ ។ បេ ។ ធម៌ បញ្ញាហំ
 សមន្តាគតោភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

សមន្តាគតកថា

[៤៨៩] អនាគាមិបុគ្គល បាទចំពោះខ្ញុំផល ៣ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ៣ ឬ ។ អើ ។ អនាគាមិបុគ្គល បាទចំពោះខ្ញុំមគ្គ ៣ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ៣ នោះទេ ។ អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 មគ្គ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩០] សកទាគាមិបុគ្គល បាទចំពោះខ្ញុំផល ២ ហើយមិន
 សាបសូន្យចាកផល ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយ
 ផល ២ ឬ ។ អើ ។ សកទាគាមិបុគ្គល បាទចំពោះខ្ញុំមគ្គ ២ ហើយ
 មិនសាបសូន្យចាកមគ្គ ២ នោះទេ ។ សកទាគាមិបុគ្គល ប្រកប
 ដោយមគ្គ ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សមន្តាគតកថា ។

ឧបេក្ខាសមន្តាគតកថា

[៤៩១] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយផស្សៈ ៦ ដោយវេទនា ៦ ដោយសញ្ញា ៦
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៨៩] អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ សមដ្ឋានតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ អរហា ធម្មតា រូបំ បស្សន្តោ
 ភោគេន សង្ខំ សុណាតិ ឃារេន ភន្តំ ឃាយតិ
 ជីក្ខុយ រសំ សាយតិ កាយេន ដោដ្ឋង្គំ ធុសតិ
 មនសា ធម្មំ វិជាតាតិ ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិជា-
 នន្តោ ធម្មតា រូបំ បស្សតិ ភោគេន សង្ខំ សុណាតិ
 ឃារេន ភន្តំ ឃាយតិ ជីក្ខុយ រសំ សាយតិ កាយេន
 ដោដ្ឋង្គំ ធុសតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៩០] អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ សមដ្ឋានតោ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ សតតំ សមិតំ អញ្ចោតិ ឈ្លំ
 ធម៌ ឧបេក្ខាហិ សមដ្ឋានតោ សមាហិតោ ន ឧ-
 បេក្ខាយោ បច្ចុបដ្ឋិតាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៩១] ន វត្ថុទ្ធ អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ
 សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អរហា ធម្មបេ-
 ក្ខោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហា ធម្មបេក្ខោ
 តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហា ធម៌ ឧបេក្ខាហិ ស-
 មដ្ឋានតោតិ ។

[៤៨៩] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។
 ព្រះអរហន្ត កាលឃើញប្រដោយចក្ខុ វេទិត្តសំឡេងដោយក្រចៀក
 ក្នុងដោយច្រមុះ លិង្គក្សន្តរសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វដោយ
 កាយ ជីវិតច្បាស់នូវធម្មាម្មណ៍ដោយចិត្ត ។ បេ ។ កាលជីវិតច្បាស់នូវ
 ធម្មាម្មណ៍ដោយចិត្ត វេទិត្តឃើញប្រដោយចក្ខុ ឮសំឡេងដោយក្រ-
 ចៀក ក្នុងដោយច្រមុះ លិង្គក្សន្តរសដោយអណ្តាត ពាល់ត្រូវផ្សព្វ
 ដោយកាយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩០] ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។
 (ព្រះអរហន្ត) ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ មានចិត្តត្រង់ខ្លួន ទៀងទាត់
 មិនរាយមាយ ចុះឧបេក្ខាពាំង ៦ គាំងឡើងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ៦ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ឬ ។
 អើ ។ បើព្រះអរហន្ត មានឧបេក្ខា ៦ ម្ចាស់អ្នកនិយមន្ត ព្រះអរហន្ត
 នោះ អ្នកគួរពោលថា ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ ។

ពោធិយា ពុទ្ធាតិកថា

[២៨២] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ពោ-
ធិយា ឱទ្ធាយ វិភតាយ បដិឃ្លស្សន្តាយ អពុទ្ធា
ហោតិ ។ ខ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៣] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថ-
តាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ ខ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៤] អត្ថតាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ តាហោតិ ។
ខ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៥] តាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ តា-
ហោតិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិដា-
នាតិ សមុទយំ បដហតិ ធិរោធំ សង្ខតាហោតិ មត្តំ
ភាវេតិ ។ ខ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[២៨៦] ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគ-
តាយ ពោធិយា ពុទ្ធាតិ ។ ខ ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

ពោធិយា ពុទ្ធាតិកថា

[២៨៧] បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ (ចក្ខុមគ្គញ្ញាណ
និងសព្វញ្ញាណ) ។ អើ ។ បុគ្គល កាលបើពោធិញ្ញាណ លេត
ហើយ ទៅប្រាសហើយ ស្ងប់ម្ខាងហើយ មិនឈ្នោះជាព្រះពុទ្ធទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៨] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៩] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ។
អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើទូរពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩០] ព្រះពុទ្ធ ធ្វើទូរពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងទូរពុទ្ធសព្វ លរបដិទូរសមុទ-
យសព្វ ធ្វើទូរដាក់ច្បាស់ទូរវិភេទសព្វ ចម្រើនទូរមគ្គសព្វ ដោយពោ-
ធិញ្ញាណនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៩១] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៧] អនាគតាយ ពោធិយា តុន្តោតិ ។ អា-
មន្តា ។ តាយ ពោធិយា ពោធិគរណីយំ គរោតិ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៨] តាយ ពោធិយា ពោធិគរណីយំ គរោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតិ
។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៩] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្តោ តាយ
ពោធិយា ពោធិគរណីយំ គរោតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា តុន្តោ តាយ ពោធិយា ពោធិ-
គរណីយំ គរោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥០០] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្តោ តាយ
ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតិ សមុទយំ បដហាតិ ចិ-
រោធំ សង្ខតកោតិ មក្កំ កាវេតិ ។ អាមន្តា ។
អតីតាយ ពោធិយា តុន្តោ តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ
បរិជាតាតិ ។ បេ ។ មក្កំ កាវេតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៤៩៧] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត
។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ ធ្វើឲ្យពោធិគរណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៩៨] ព្រះពុទ្ធ ធ្វើឲ្យពោធិគរណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
នោះឬ ។ អើ ។ ព្រះពុទ្ធ កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើន
នូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៤៩៩] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
ធ្វើឲ្យពោធិគរណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ធ្វើឲ្យពោធិគរណីយកិច្ច ដោយ
ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០០] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច លះបង់នូវសមុទយសច្ច ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវនិរោធសច្ច
ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត កំណត់ដឹងនូវទុក្ខសច្ច ។ បេ ។
ចម្រើននូវមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០០] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតំ ។ អាមន្តា ។
 អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ ពោធិយា ពោ-
 ធិករណីយំ ករោតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៥០១] បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតំ ។ បេ ។ មន្តំ កាវេតីតំ ។
 អាមន្តា ។ អនាគតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតំ ។ បេ ។ មន្តំ កាវេតីតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៥០២] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតំ ។ អាមន្តា ។
 បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ ពោធិយា
 ពោធិករណីយំ ករោតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៥០៣] អតីតាយ ពោធិយា ពុទ្ធា ន ច តាយ
 ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតំ ។ បេ ។ មន្តំ កាវេ-
 តីតំ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា ពុទ្ធា
 ន ច តាយ ពោធិយា ទុក្ខំ បរិជាតាតំ ។ បេ ។
 មន្តំ កាវេតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៥០៤] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
 ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ចដោយ
 ពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៥] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន
 កំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត
 កំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ ចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណ
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៦] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែមិន
 ធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើឲ្យពោធិករណីយកិច្ច
 ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៧] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត តែ
 មិនកំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច ដោយពោ-
 ធិញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជា
 បច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងឲ្យទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើនឲ្យមគ្គសច្ច
 ដោយពោធិញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៥] អនាគតាយ ពោធិយា តុន្ទា ន ធនាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្ទា ន ធនាយ ពោធិយា ពោធិករណីយំ ករោតីតិ ។ ន ហៅវត្តទៀ ។ បេ ។

[៥០៦] អនាគតាយ ពោធិយា តុន្ទា ន ធនាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។ មត្តំ ករោតីតិ ។ អាមន្តា ។ បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្ទា ន ធនាយ ពោធិយា ធុត្តំ បរិជាធាតិ ។ បេ ។ មត្តំ ករោតីតិ ។ ន ហៅវត្តទៀ ។ បេ ។

[៥០៧] អតីតាយ ពោធិយា តុន្ទា អនាគតាយ ពោធិយា តុន្ទា បច្ចុប្បន្នាយ ពោធិយា តុន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។ តីហិ ពោធិហិ តុន្ទាតិ ។ ន ហៅវត្តទៀ ។ បេ ។

[៥០៨] តីហិ ពោធិហិ តុន្ទាតិ ។ អាមន្តា ។ សតតំ សមីតំ អញ្ចោតិស្តំ តីហិ ពោធិហិ សមន្នាកោ សមាហិតោ តិស្សោ ពោធិយោ បច្ចុប្បន្នាតិ ។ ន ហៅវត្តទៀ ។ បេ ។

[៥០៩] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែមិនធ្វើទៅពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនធ្វើទៅពោធិករណីយកិច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១០] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត តែមិនកំណត់ដឹងទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើនទៅមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន តែមិនកំណត់ដឹងទុក្ខសច្ច ។ បេ ។ មិនចម្រើនទៅមគ្គសច្ច ដោយពោធិញ្ញាណនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១១] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអតីត ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាអនាគត ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណពុទ្ធ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១២] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណពុទ្ធ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយពោធិញ្ញាណទាំង ៣ មានចិត្តនាវច្ឆន ទៀងទាត់ មិនរាយមាយ ចុះពោធិញ្ញាណទាំង ៣ តាំងនៅប្រាកដ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

លក្ខណៈថា

[៥០៩] ន វត្ថុទ្ធ ពោធិយា តុឡោតិ ។ អា-
មត្តា ។ ននុ ពោធិប្បដិលាភា តុឡោតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថំ ពោធិប្បដិលាភា តុឡោ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ
ពោធិយា តុឡោតិ ។

[៥១០] ពោធិប្បដិលាភា តុឡោតិ ។ ពោធិយា
តុឡោតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិប្បដិលាភា ពោធិតិ ។
ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ពោធិយា តុឡោតិថា ។

លក្ខណៈថា

[៥១១] លក្ខណៈសមម្នាក់តោ ពោធិសត្តោតិ ។
អាមត្តា ។ បទេសលក្ខណេហិ សមម្នាក់តោ បទេស-
ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥១២] លក្ខណៈសមម្នាក់តោ ពោធិសត្តោតិ ។
អាមត្តា ។ តិភាគលក្ខណេហិ សមម្នាក់តោ តិភាគ-
ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥១៣] លក្ខណៈសមម្នាក់តោ ពោធិសត្តោតិ ។
អាមត្តា ។ ឧបទ្ទ្យលក្ខណេហិ សមម្នាក់តោ ឧបទ្ទ្យ-
ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

លក្ខណៈថា

[៥១៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយ
ពោធិញ្ញាណទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ
នូវពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះ
នូវពោធិញ្ញាណមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោល
ថា បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណទេ ។

[៥១៥] បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ព្រោះបានចំពោះនូវពោធិញ្ញាណ ។
បុគ្គល ជាព្រះពុទ្ធ ដោយពោធិញ្ញាណ ។ អើ ។ ការព្រាស់ដឹង ព្រោះ
ការបានចំពោះនូវពោធិញ្ញាណ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឈប់ ពោធិយា តុឡោតិថា ។

លក្ខណៈថា

[៥១៦] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ។ អើ ។
បទេសពោធិសត្វ ប្រកបដោយបទេសលក្ខណៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៧] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ។ អើ ។
តិភាគពោធិសត្វ ប្រកបដោយតិភាគលក្ខណៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១៨] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ។ អើ ។ ឧបទ្ទ្យពោធិ-
សត្វប្រកបដោយឧបទ្ទ្យលក្ខណៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៤] លក្ខណសមញ្ញតតោ ពោធិសត្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ ចក្កវត្ថុសត្តោ លក្ខណសមញ្ញតតោ ចក្ក-
 វត្ថុសត្តោ ពោធិសត្តោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥០៥] ចក្កវត្ថុសត្តោ លក្ខណសមញ្ញតតោ
 ចក្កវត្ថុសត្តោ ពោធិសត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ យាធិ-
 សោ ពោធិសត្តស្ស បុព្វយោគោ បុព្វចរិយា ធម្មត្ថា-
 នំ ធម្មទេសនា តាធិសោ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស បុព្វយោ-
 គោ បុព្វចរិយា ធម្មត្ថានំ ធម្មទេសនាតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥០៦] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាទស្ស
 ទេវា បវេមំ បដិក្កណ្ឌន្តំ បច្ឆា មទុស្សា ឯវមេវ ចក្ក-
 វត្ថុសត្តស្ស ជាយមាទស្ស ទេវា បវេមំ បដិក្កណ្ឌន្តំ
 បច្ឆា មទុស្សាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥០៧] យថា ពោធិសត្តស្ស ជាយមាទស្ស
 ចត្តារោ ទេវបុត្តា បដិក្កហេត្វា មាតុ បុរោ វេបេន្តំ
 អត្តមនា ទេវំ ហោហិ មហោសត្តោ តវ បុត្តោ
 ឧប្បន្នោតិ ឯវមេវ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស ជាយមាទស្ស
 ចត្តារោ ទេវបុត្តា បដិក្កហេត្វា មាតុ បុរោ វេបេន្តំ

[៥០៨] ពោធិសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈឬ ។ រឺ ។
 ចក្កវត្ថុសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្ថុសត្វ ហៅថាពោធិសត្វ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៩] ចក្កវត្ថុសត្វ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ចុះចក្កវត្ថុសត្វ
 ហៅថាពោធិសត្វឬ ។ រឺ ។ បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា ការពាលធម៌
 ការសំដែងធម៌ របស់ពោធិសត្វ យ៉ាងណា បុព្វយោគៈ បុព្វចរិយា
 ការពាលធម៌ ការសំដែងធម៌ របស់ចក្កវត្ថុសត្វ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១០] កាលពោធិសត្វប្រសូត ពួកទេវតាទទួលមុន ពួក
 មនុស្សទទួលក្រោយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វប្រសូត ពួកទេវតា
 ទទួលមុន ពួកមនុស្សទទួលក្រោយ ក៏យ៉ាងនោះដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១១] កាលពោធិសត្វប្រសូត ទៅបុត្រចំនួន ៤ ទទួលហើយគម្ពល់
 ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា បពិត្រនាងទេវី ព្រះនាងចូរក្រេកអរ
 បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើតហើយ យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វប្រសូត
 ទៅបុត្រចំនួន ៤ ទទួលហើយគម្ពល់ទុក ក្នុងទីចំពោះមុខនៃព្រះមាតាថា

អត្ថម្មជា ទេវី ហោហំ មហេសត្រោ តវ បុត្រោ
ឧប្បន្នោតិ ។ ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៨] យថា ពោធិសត្វស្ស ជាយមាទស្ស
ទ្វេ ឧទកស្ស ជាវា អន្តលំត្វា ចាតុកវន្តិ ឯកា
ស៊ីតស្ស ឯកា ឧល្លាស្ស យេន ពោធិសត្វស្ស ឧ-
ទកកក្កំ កកេន្តិ មាតុ ច ឯវមេវ ចក្កវត្ថុសត្វស្ស
ជាយមាទស្ស ទ្វេ ឧទកស្ស ជាវា អន្តលំត្វា
ចាតុកវន្តិ ឯកា ស៊ីតស្ស ឯកា ឧល្លាស្ស យេន
ចក្កវត្ថុសត្វស្ស ឧទកកក្កំ កកេន្តិ មាតុ ជាតិ ។
ន ហោវំ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៥០៩] យថា សម្មតិជាតោ ពោធិសត្រោ ស-
មេហំ ចារេហំ បតិជ្ជហិត្វា ឧត្តរេន អភិមុខោ សត្ត-
មនវ័តិហារេ កត្ថតិ សេតម្ហិ ចត្តេ អនុជារិយមាទេ
សត្វា ច ធិសា វិលោកេតិ អាសកិត្វា វាចំ កាសតិ
អត្តោហមស្មិ លោកស្ស ដេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស
សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស អយមន្តិមា ជាតិ នត្ថិជា-
នំ បុនត្ថរោតិ ឯវមេវ សម្មតិជាតោ ចក្កវត្ថុសត្រោ

បត់គ្រោងទៅ ព្រះនាងចូរគ្រកអរថា បុត្ររបស់នាង មានស័ក្តិធំ កើត
ហើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១០] ពោធិសត្វប្រសូត ខែនទីក ២ តិខែនទីកត្រដាក់ ១
ខែនទីកក្តៅ ១ ធ្លាក់មកប្រាកដអំពីពាក្យ ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះ
ព្រះពោធិសត្វផង ចំពោះព្រះមាតាផង យ៉ាងណា កាលចក្កវត្ថុសត្វ
ប្រសូត ខែនទីក ២ តិខែនទីកត្រដាក់ ១ ខែនទីកក្តៅ ១ ធ្លាក់មក
ប្រាកដអំពីពាក្យ ធ្វើកិច្ចជម្រះដោយទឹក ចំពោះចក្កវត្ថុសត្វផង ចំពោះ
ព្រះមាតាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១១] ព្រះពោធិសត្វប្រសូតមកក្លាម ជាងដោយព្រះបាទជ័
ស្មី មានមុខបែរទៅកេសនាងជើង ឈានទៅ ៧ ជំហាន កាលពួក
ទៅកាប៉ាងស្មេកច្នៃក្រ ក៏មើលមើលសព្វទិស បង្ខំឡើងឱ្យអាសកិត្វាថា
អញជាបុគ្គលធ្វើមរបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់លោក អញជា
បុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាតិទីបំផុត (របស់អញ) ឥឡូវ
នេះ កកប្បឡើង មិនមានឡើយ យ៉ាងណា ចក្កវត្ថុសត្វប្រសូតមកក្លាម

សមេសា ពាសេសា មនិវត្តនា ទុក្ខរោ មនិវត្តោ
 សត្តមនិវត្តនា តច្ឆតិ សេតថ្មី ធម្មត្ថ អនុជារិយៈ
 មាណសត្វា ច ធិសា វិលោកេតិ អាសតិញ វង់
 កាសតិ អត្តោមាមស្មី លោកស្ស ជេដ្ឋោមាមស្មី
 លោកស្ស សេដ្ឋោមាមស្មី លោកស្ស អយមន្តិមា
 ដាតិ នត្ថិទាតិ មុនត្ថិវេតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥២០] យថា កោដិសត្តស្ស ជាយមាណស្ស
 មហតោ អាណេកស្ស មហតោ ធិកាសស្ស មហា-
 តោ ក្ខម័ចាលស្ស ចាតុកាវេ ហោតិ វិវេមេ ចក្កវត្ថុ-
 វត្ថុសត្តស្ស ជាយមាណស្ស មហតោ អាណេកស្ស
 មហតោ ធិកាសស្ស មហតោ ក្ខម័ចាលស្ស ចាតុកា-
 វេ ហោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥២១] យថា កោដិសត្តស្ស មគតិកាយោ
 សបដ្ឋា ព្យាមំ ធិកាសតិ វិវេមេ ចក្កវត្ថុសត្តស្ស
 មគតិកាយោ សបដ្ឋា ព្យាមំ ធិកាសតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ជាដំណើរព្រះបាទជីស្មី មានមុខបែរទៅរកទិសខាងជើង ឈានទៅ ៧
 ជំហាន កាលពួកទេវតាបាំងស្មូតច្រក ក៏មើលមើលសព្វទិស បង្ខំឡើង
 ខ្ញុំអាសតិវាចា អញជាបុគ្គលន្ទើររបស់លោក អញជាបុគ្គលច្បងរបស់
 លោក អញជាបុគ្គលប្រសើររបស់លោក នេះ ជាជាតិទីបំផុត (របស់អញ)
 អច្ចុរោ គតថ្មីទៀត មិនមានឡើយ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២០] កាលព្រះកោដិសត្តប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ នៃ
 ពន្ធដ៏ធំ នៃស្មើដ៏ធំ នៃការកម្រើកញាប់ញ័រផែនដីដ៏ទ្រាំង យ៉ាងណា
 កាលចក្កវត្ថុសត្តប្រសូត ការកើតឡើងប្រាកដ នៃពន្ធដ៏ធំ នៃស្មើដ៏ធំ
 នៃការកម្រើកញាប់ញ័រផែនដីដ៏ទ្រាំង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២១] កាយប្រក្រតិ របស់កោដិសត្ត វេមនិក្ខិពេម្ភយព្យាម
 ដោយដុំវិញ យ៉ាងណា កាយប្រក្រតិ របស់ចក្កវត្ថុសត្ត វេមនិក្ខិពេ
 ម្ភយព្យាមដោយដុំវិញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៥២២] យេន ពោធិសត្តោ មហាសុបិនំ មស្សិ
 ឯមេវ ចក្កវត្ថុសត្តោ មហាសុបិនំ មស្សតីតិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៥២៣] ន វត្ថុព្វ លក្ខណៈសមញ្ញកតោ ពោធិ-
 សត្តោតិ ។ អាមញ្ញ ។ នន្ទ វត្ថុ កតវតា ទ្វត្តិសិមានិ
 កិក្ខុវេ មហាបុរិសស្ស មហាបុរិសលក្ខណានិ យេហិ
 សមញ្ញកតស្ស មហាបុរិសស្ស ទ្វេវ គតិយោ កវត្ថុ
 អនញ្ញា សចេ អតាវ អដ្ឋវសតិ រាជា ហោតិ ចក្ក-
 វត្ថុ ធម្មិកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិតាវ ជនបទត្ថា-
 វិយប្បត្តោ សត្តវត្ថុសមញ្ញកតោ តស្សិមានិ សត្ត-
 វត្ថុនាម កវត្ថុ សេយ្យដីនំ ចក្កវត្ថុនំ ហត្ថវត្ថុនំ អស្ស-
 វត្ថុនំ មណីវត្ថុនំ ឥន្ទ្រវត្ថុនំ គហបតីវត្ថុនំ បរិបាយក-
 វត្ថុនមេវ សត្តមំ បរោសហស្សំ ទោ បនស្ស បុត្តា
 កវត្ថុ ស្លា វិវត្តវត្ថុ បរោសនប្បមន្តោ សោ ឥមំ
 បរិវិ សាករវិយន្តំ អនុលោម អសត្ថន ធម្មន
 អភិវិជយ អដ្ឋវសតិ សចេ បន ទោ អតាវស្តា
 អនតាវយំ បទុជ្ជតិ អរហំ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា

[៥២៤] ព្រះពោធិសត្វ ឃើញមហាសុបិន យ៉ាងណា ចក្ក-
 វត្ថុសត្វ ឃើញមហាសុបិន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ ប្រកបដោយ
 លក្ខណៈទេ ។ គឺ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មហាបុរស ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ២
 នេះ វេទនាមានតែ ២ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនមែនខុសអំពីគតិ ២ យ៉ាង
 នោះទេ គឺថាបើនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ជាធម្មរាជ
 ប្រកបដោយធម៌ ជាស្វរៈលើផែនដីដែលមានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត
 ឈ្នះអស់សត្រូវទាំងក្នុងក្នុងក្រៅ ដល់នូវភាពមាំមួនក្នុងជនបទ ប្រ-
 កបដោយកែវទាំង ៧ ប្រការ ឯកែវទាំង ៧ ប្រការ នេះ របស់ស្តេច
 ចក្រពត្តិនោះ គឺចក្រកែវ ១ ដំរីកែវ ១ សេះកែវ ១ មណីកែវ ១
 ស្រ្តីកែវ ១ គហបតីកែវ ១ បរិបាយកែវ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៧ ព្រះ
 រាជាទាំងនោះ មានព្រះរាជបុត្រ ច្រើនជាងពាន់ ដែលជាអ្នកក្លៀវក្លា មាន
 សភាពអង្គអាច អាចញាំញីនូវសេនាស្តេចដទៃបាន ព្រះរាជាទាំងនោះ
 មានជ័យជំនះ នៅគ្រប់គ្រងផែនដីនេះដែលមានសាគរជាទីបំផុត ដោយ
 ធម៌ ដោយមិនមានគ្រឿងវាយដំ ដោយមិនមានគ្រឿងកាប់ចាក់ បើ
 ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះសិរី មិនបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាន

លោកេ វិជធួនោតិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។

តេន ហំ លក្ខណសមន្មាទេវោ ភោជិសន្តោតិ ។

លក្ខណកថា ។

និយាមោក្ខន្តិកបិ

[៥២២] ភោជិសន្តោ កស្សបស្ស កកវតោ

ចាវនេន ទុក្ខន្តនិយាមោ ចរិតត្រហ្មចរិយោតិ ។

អាមន្តា ។ ភោជិសន្តោ កស្សបស្ស កកវតោ

សាវតោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥២៣] ភោជិសន្តោ កស្សបស្ស កកវតោ

សាវតោតិ ។ អាមន្តា ។ សាវតោ ហុត្វា តុទ្ធោ

ហោតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥២៤] សាវតោ ហុត្វា តុទ្ធោ ហោតីតិ ។

អាមន្តា ។ អនុស្សរិយោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

ជំបូលភិកិលេសបើកហើយ ក្នុងលោក ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ

ឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះភោជិសត្វ ប្រកបដោយសក្ការៈ

(ដោយតិច) ។

របស់ លក្ខណកថា ។

និយាមោក្ខន្តិកបិ

[៥២៥] ព្រះភោជិសត្វ^(១) មាននិយាម^(២) យាងចុះហើយ មាន

ត្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តចរិយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ

នាមកស្សបឬ ។ អើ ។ ព្រះភោជិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះ

ភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៦] ព្រះភោជិសត្វ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់

ព្រះនាមកស្សបឬ ។ អើ ។ (ព្រះភោជិសត្វ) ទានជាសាវ័កហើយ

ទើបទានត្រាស់ជាព្រះត្បូង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៧] (ព្រះភោជិសត្វ) ទានជាសាវ័កហើយ ទើបទាន

ត្រាស់ជាព្រះត្បូង ។ អើ ។ (បុគ្គលជាព្រះត្បូង) ប្រកបដោយ

ការស្តាប់តាមគេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ សំដៅយកភោជិសត្វ ពោលកើតជាដោតិជាល បានបូសក្នុងសំណាកព្រះកស្សបមានព្រះ

ភាគ ។ ២ ជាឈ្មោះនៃអរិយមគ្គ ។

[៤២៧] អនុស្សវិយោតិ^(១) ។ អាមត្តា ។ នន្ទ
 កក ។ សយម្ពុតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ កក ។ សយម្ពុ
 តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អនុស្សវិយោតិ ។

[៤២៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ឱក្កន្តិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ កកវតោ ពោធិយា មូលេ តិលោវ សាមញ្ញ-
 ដលាធិ អភិសម្ពុត្តាធិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[៤២៩] នន្ទ កកវតោ ពោធិយា មូលេ ចត្តាវិ
 សាមញ្ញដលាធិ អភិសម្ពុត្តាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 កកវតោ ពោធិយា មូលេ ចត្តាវិ សាមញ្ញដលាធិ
 អភិសម្ពុត្តាធិ តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ ពោធិសត្តោ
 កស្សបស្ស កកវតោ ចាវចនេ ឱក្កន្តិយាមោ
 ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៤៣០] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ឱក្កន្តិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ពោធិសត្តោ ឧត្តរតោវតិ អតាសីតិ ។

១ អនុស្សវិយោតិ វិស្សតិ ។

[៤២៧] (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយការស្តាប់តាមគេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកគ្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯងឬ ។
 អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកគ្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា (បុគ្គលជាព្រះពុទ្ធ) ប្រកបដោយ
 ការស្តាប់តាមគេទេ ។

[៤២៨] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបវដៃឬ ។ អើ ។ សាមញ្ញផល ៣ គឺព្រះមានព្រះភាគបានគ្រាស់
 ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៤២៩] ក្រែងសាមញ្ញផល ៤ គឺព្រះមានព្រះភាគបានគ្រាស់
 ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សឬ ។ អើ ។ បើសាមញ្ញផល ៤ គឺព្រះ
 មានព្រះភាគបានគ្រាស់ដឹង ទៀបគល់នៃពោធិព្រឹក្សវែមន ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ
 មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ព្រះនាមកស្សបទេ ។

[៤៣០] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបឬ ។ អើ ។ ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើទុក្ខកើតឡើងវិញ ។

អាមត្តា ។ ធនស្សនសម្បទោ បុគ្គលោ ទុត្តរំ កាវិ-
រេ កាវយ្យាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៣០] ពោធិសត្តោ អបរទ្ធិបំ អកាសិ អត្ថំ
សត្តារំ ទុទ្ទិសីតំ ។ អាមត្តា ។ ធនស្សនសម្បទោ
បុគ្គលោ អត្ថំ សត្តារំ ទុទ្ទិសេយ្យាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៣១] អាយស្មា អាណន្តោ កកវតោ ចាវចនេ
ទិក្ខុទ្ធិយោមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ អាយស្មា អាណន្តោ
កកវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។ ពោធិសត្តោ
ធនស្សនស្ស កកវតោ ចាវចនេ ទិក្ខុទ្ធិយោមោ ចរិ-
តព្រហ្មចរិយោ ពោធិសត្តោ ធនស្សនស្ស កកវតោ
សាវតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥៣២] ចិត្តោ គហបតិ ហត្ថតោ អាជ្ឈវតោ
កកវតោ ចាវចនេ ទិក្ខុទ្ធិយោមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
ចិត្តោ គហបតិ ហត្ថតោ អាជ្ឈវតោ កកវតោ

រេ ។ បុគ្គល បរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ គប្បីធ្វើទុក្ខកើតឡើងវិញ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៣] ព្រះពោធិសត្វ បានធ្វើអំពើដែលមិនញ្ចាត់បុគ្គលដទៃ
ឲ្យក្លាក្រហាយ ហើយទុទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ រេ ។ បុគ្គល
បរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ គប្បីទុទ្ទិស ចំពោះសាស្តាដទៃដែរឬ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៤] ព្រះអាទទ្ធមានអាយុ មាននិយាមៈយានចុះហើយ
មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា ខែព្រះមានព្រះភាគ ព្រះ
អាទទ្ធមានអាយុ ជាសាវ័ក ខែព្រះមានព្រះភាគដែរឬ ។ រេ ។
ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយានចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្ត
ហើយ ក្នុងសាសនា ខែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះ
ពោធិសត្វ ជាសាវ័ក ខែព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៥] ឧបាសកឈ្មោះចិត្តតហបតិ និងហត្ថកាឡវ័កៈ មាន
និយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា ខែព្រះ
មានព្រះភាគ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តតហបតិ និងហត្ថកាឡវ័កៈ ជាសាវ័ក

សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។ តោជិសត្តោ កស្សបស្ស
 កកវតោ ចាវចនេ ទិក្ខុន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ
 តោជិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ សាវតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៥៣២) តោជិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ទិក្ខុន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កស្សបស្ស កកវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។ អា-
 យស្មា អាជន្តោ កកវតោ ចាវចនេ ទិក្ខុន្តនិយាមោ
 ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច កកវតោ សាវតោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៥៣៥) តោជិសត្តោ កស្សបស្ស កកវតោ
 ចាវចនេ ទិក្ខុន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កស្សបស្ស កកវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។
 ចិត្តោ កហបតិ ហត្ថកោ អាជ្ឈវកោ កកវតោ ចា-
 វចនេ ទិក្ខុន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ច
 កកវតោ សាវតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

នៃព្រះមានព្រះភាគ៨ប្បេ ។ អើ ។ ព្រះតោជិសត្ថ មាននិយាមៈយាង
 ចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ព្រះតោជិសត្ថ ជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប៨ប្បេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៣២) ព្រះតោជិសត្ថ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្ម-
 ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប
 ទេប្បេ ។ អើ ។ ព្រះកេនទូហ រាយ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជា
 សាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគទេប្បេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៣៥) ព្រះតោជិសត្ថ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
 នាមកស្សប តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបទេប្បេ ។ អើ ។ ឧបាសកឈ្មោះចិត្តភហបតិ និងហត្ថកាឡវ័កៈ
 មាននិយាមៈចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃ
 ព្រះមានព្រះភាគ តែមិនមែនជាសាវ័ក នៃព្រះមានព្រះភាគទេប្បេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក បទវគ្គ

[៥៣៦] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ
 ចាវចេន ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ ន ធម៌
 កស្សបស្ស ភកវតោ សាវតោតិ ។ អាមត្តា ។
 សាវតោ ជាតិ វិគីវត្តោ អសាវតោ ហោតីតិ ។
 ន ហោវ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៥៣៧] ន វត្តទ្វំ ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស
 ភកវតោ ចាវចេន ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភកវតោ កស្សបេ អហំ
 អាណន្ទ ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ អចរិ អាយតិ សត្តោជា-
 យាតិ អត្ថោ សុត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ
 ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ ចាវចេន ឡិក្កន្ត-
 និយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣៨] ពោធិសត្តោ កស្សបស្ស ភកវតោ
 ចាវចេន ឡិក្កន្តនិយាមោ ចរិតព្រហ្មចរិយោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ នន្ទ វត្តំ ភកវតោ

អភិធម្មបិដក បទវគ្គ

[៥៣៦] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
 នាមកស្សប តែមិនមែនជាសាវិក នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម
 កស្សបទេយ្យ ។ អើ ។ សាវិក ដែលប្រព្រឹត្តកន្លងទៅហើយ មិន
 មែនជាសាវិកទេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៣៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈ
 យាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបទេយ្យ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាណន្ទ ភកវតោ បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
 សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សប ដើម្បីត្រាស់ដឹងគោរព
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះ
 ពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
 ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបដែរ ។

[៥៣៨] ព្រះពោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះហើយ មាន
 ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ
 នាមកស្សប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

និយាមោក្ខន្តិកថា

សព្វាភិក្ខុ សព្វវិទូហមស្មី

សទ្ធីសុ ធម្មសុ អនុបលំតោ

សព្វត្ថយោ កណ្ណាភូយេ វិមុត្តោ

សយំ អភិព្វាយ កម្មុទ្ធិសេយ្យំ

ន មេ អាចារិយោ អត្ថិ សទិសោ មេ ន វិជ្ជតិ

សនេវកស្មី លោកស្មី នត្ថិ មេ បដិបុត្តលោ

អហំ ហិ អរហា លោកេ អហំ សត្វា អនុត្តរេ

ឯកោម្ពិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ សីតិក្ខតោស្មី ជំពូតោ

ធម្មចក្កំ បរិត្តតុំ កប្បាមិ កាសិធំ បុរំ

អនុកូតស្មី លោកស្មី អហត្ថិ អមតទុក្ខកំនិ

យថា ទោ ភំ អាវុសោ បដិណាតសិ អរហសិ

អនុទ្ធិនោតិ

និយាមោក្ខន្តិកថា

គថាគត ជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវភក្ខុមិកធម៌តាំងអស់ គ្រាស់
 ដឹងនូវភក្ខុមិកធម៌តាំងអស់ មិនប្រឡាក់ដោយគិលេសក្នុង
 ភក្ខុមិកធម៌តាំងអស់ទេ លះចោលនូវភក្ខុមិកធម៌តាំងអស់
 ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការអស់នៅនៃ
 កណ្ណា ដឹងច្បាស់នូវភក្ខុមិកធម៌ ដោយខ្លួនឯង (ចាំបាច់)
 ឧទ្ទិសបុគ្គលណា គថាគត មិនមានរោចារ្យទេ បុគ្គលដទៃ
 ស្មើនឹងគថាគតមិនមានឡើយ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវ
 លោក មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹមនឹងគថាគតបានឡើយ ព្រោះ
 ថា គថាគត ជាអរហន្តក្នុងលោក គថាគត ជាសាស្តាខ្ពស់
 បំផុត គថាគត ជាសម្មាសម្ពុទ្ធដែក មានសេចក្តីត្រជាក់ មាន
 ភ្លើងគិលេសរលត់ហើយ ឥឡូវនេះ គថាគត នៅកាន់ប៉ុរ
 នៃពួកជនអ្នកកាសិ ដើម្បីសំដែងធម្មចក្រ (ដោយចំណង
 ថា) គថាគត នឹងទ្រង់ស្តីអមតនិព្វាន ចំពោះសត្វលោក
 ដែលនឹងត្រឡប់មកវិញក្នុងគ្របសង្កត់

(ឧបកាដិវកថថា) ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកប្តេជ្ញាខ្លួនអ្នក ថាយ៉ាងណា
 អ្នក (គួរដើម្បីបាននូវឈ្មោះ) ថាអនុទ្ធិនោ យ៉ាងនោះឯង (ព្រះសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ទៅគថា)

ហានិស្ស វេ ជិតា ហោត្តិ យេ បន្តា អាសវត្ថុយំ

ជិតា មេ នាបកា ធម្មា តស្មាហំ ឧបកំ ជិតោតិ

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហំ ន វត្ថុតំ

ពោជិសន្តោ កស្សបស្ស កតវតោ នាវចរេ ឱត្តន្ត-

និយាមោ ចរិតត្រហ្មចរិយោតិ ។

[៥៣៩] ពោជិសន្តោ កស្សបស្ស កតវតោ

នាវចរេ ឱត្តន្តនិយាមោ ចរិតត្រហ្មចរិយោតិ ។

អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតោ ឥទំ ធុត្ថំ អរិយ-

សច្ចន្តំ មេ កិក្ខុវេ មុត្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ

ចក្កំ ឧទទាទិ ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ

វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ កំ ខោ បន្តំ

ធុត្ថំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញេយ្យន្តិ មេ កិក្ខុវេ ។ មេ ។

ជនទាំងឡាយណា បានដល់ខ្យល់ក្តៅរស់ទៅនៃកាលៈ ជន

ទាំងឡាយនោះ ឈ្មោះថាជំនះ (អ្នកឈ្នះកំលោះ) ប្រាកដ

ដូចជាគង្គកវិដ្ឋា គង្គក បានឈ្នះបាបធម៌ទាំងឡាយ

ហើយ ម្ចាស់ឧបកៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើបគង្គក បាន

ខ្យល់ឈ្មោះថាជំនះ (អ្នកឈ្នះបាបធម៌)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន

គួរពោលថា ព្រះពោជិសត្វ មាននិយាមៈយោធិចុះហើយ មានព្រហ្ម-

ចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាម

កស្សបទេ ។

[៥៣៩] ព្រះពោជិសត្វ មាននិយាមៈយោធិចុះហើយ មាន

ព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះ

នាមកស្សបទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញា

កើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ធម៌កើតឡើងហើយ ដល់គង្គក

បរិច្ឆាសន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ឬទ្ធ អនុស្សតេស្ម ធម្ម-
 សុ ធម្មំ ឧទដានី ។ មេ ។ អាណាតោឧទដា-
 នី ឥនំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ មេ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយ-
 សច្ចំ បបាតទ្ធិន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ បហំទ្ធិន្តិ
 មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ ឥនំ ទុក្ខនិរោធា អរិយ-
 សច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិ-
 រោធា អរិយសច្ចំ សច្ចិកាតទ្ធិន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។
 សច្ចិកាតទ្ធិន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។ ឥនំ ទុក្ខនិ-
 រោធាតាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចន្តិ មេ ភិក្ខុវេ
 ។ មេ ។ តំ ទោ បដិទំ ទុក្ខនិរោធាតាមិនី បដិ-
 បទា អរិយសច្ចំ កាវេតទ្ធិន្តិ មេ ភិក្ខុវេ ។ មេ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុក្កតឡើងហើយ ។ មេ ។ ពន្លឺភិក្ខុឡើង
 ហើយ ដល់គោតក ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលគោតកមិនប្រាប់បានឮ
 ក្នុងកាលពីមុនមកថា ទុក្ខនោះឯង ដែលគោតកបានកំណត់ដឹងហើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គោតកថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយ-
 អរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គោតក
 ថា នោះឯង ជាទុក្ខសមុទយអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរលះចោល
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គោតកថា នោះឯង ជាទុក្ខ-
 សមុទយអរិយសច្ច ដែលគោតកបានលះចោលហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ ដល់គោតកថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដូច្នេះ
 ឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គោតកថា នោះឯង
 ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរធ្វើ ជាក់ច្បាស់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ។ មេ ។ ដល់គោតកថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធអរិយសច្ច
 ដែលគោតកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។
 ដល់គោតកថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធាតាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដូច្នេះឡើយ
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មេ ។ ដល់គោតកថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធា-
 តាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរបម្រើន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ភាវិតន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សនេសុ ធម្មេសុ
 ចត្តំ ឧទទានំ ញាណំ ឧទទានំ បញ្ញា ឧទទានំ
 វិជ្ជា ឧទទានំ អាណាតោ ឧទទានំ អន្តរេ សុត្ត-
 ញោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ តោនិសន្តោ
 ភក្កស្សបស្ស ភក្កវតោ ចាវចនេ ធិត្តន្តិយាមោ ចរិ-
 តព្រហ្មចរិយោតិ ។

និយាមោក្កន្តិកថា ។

អបរាបិ សមន្នាគតកថា

[៥២០] អហត្ថសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត
 លោ ភីហិ ជលេហិ សមន្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អហត្ថសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ ចត្វហិ
 ជស្សេហិ ចត្វហិ វេទនាហិ ចត្វហិ សញ្ញាហិ ចត្វហិ
 ចេតនាហិ ចត្វហិ ចិត្តេហិ ចត្វហិ សង្ខារហិ ចត្វហិ
 វិរិយេហិ ចត្វហិ សតីហិ ចត្វហិ អរហន្តីហិ ចត្វហិ
 បញ្ញាហិ សមន្នាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុតេ ។ បេ ។

ចត្តកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជា
 កើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់គឺជាភក្ក ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលគឺជាភក្កមិនច្បាប់បានក្នុងកាលពីមុនមកថា នោះឯង ជាទុក្ខនិរោធ-
 តាមនិបដិបត្តាអោយសព្វ ដែលគឺជាភក្កបានចម្រើនហើយ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ព្រះ
 ពោធិសត្វ មាននិយាមយោធិចុះហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ
 ក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមកស្សបទេ ។

ចប់ និយាមោក្កន្តិកថា ។

អបរាបិ សមន្នាគតកថា

[៥២០] បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអហត្ថ
 ប្រកបដោយផល ពុឬ ។ អើ ។ បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់នូវអហត្ថ ប្រកបដោយផស្សៈ ៤ ដោយវេទនា ៤ ដោយ
 សញ្ញា ៤ ដោយចេតនា ៤ ដោយចិត្ត ៤ ដោយសង្ខារ ៤ ដោយ
 វិរិយៈ ៤ ដោយសតី ៤ ដោយសមាធិ ៤ ដោយបញ្ញា ៤ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤១] អនាគាមិជលសច្ច្យកិរិយាយ មជ្ជិមដ្ឋាន
 បុគ្គលោ ទ្ធិហំ ផលេហំ សមដ្ឋានតតាតិ ។ អាមដ្ឋាន ។
 អនាគាមិជលសច្ច្យកិរិយាយ មជ្ជិមដ្ឋាន បុគ្គលោ តិហំ
 ផលេស្សហំ តិហំ វេទនាហំ ។ បេ ។ តិហំ ចញ្ញាហំ
 សមដ្ឋានតតាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៥៤២] សកទាតាមិជលសច្ច្យកិរិយាយ មជ្ជិ-
 មដ្ឋាន បុគ្គលោ សោតាបត្តិផលេន សមដ្ឋានតតាតិ ។
 អាមដ្ឋាន ។ សកទាតាមិជលសច្ច្យកិរិយាយ មជ្ជិមដ្ឋាន
 បុគ្គលោ ទ្ធិហំ ផលេស្សហំ ទ្ធិហំ វេទនាហំ ។ បេ ។
 ទ្ធិហំ ចញ្ញាហំ សមដ្ឋានតតាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៥៤៣] អរហត្ថសច្ច្យកិរិយាយ មជ្ជិមដ្ឋាន បុគ្គ-
 លោ សោតាបត្តិផលេន សមដ្ឋានតតាតិ ។ អាមដ្ឋាន ។
 អរហត្ថសច្ច្យកិរិយាយ មជ្ជិមដ្ឋាន បុគ្គលោ សោតា-
 មដ្ឋាន សត្តត្ថាត្ថបរមោ កោលំកោលោ ឯកវីជិតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៥៤១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
 ជល ប្រកបដោយផល ២ ឬ ៗ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល ប្រកបដោយផស្សៈ ៣ ដោយវេទនា ៣
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤២] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិ-
 ជល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល ២ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកទាតាមិជល ប្រកបដោយផស្សៈ ២ ដោយវេទនា ២
 ។ បេ ។ ដោយបញ្ញា ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៣] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ
 ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល ២ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោតាបត្តិ គឺ
 សត្តត្ថាត្ថបរមោ កោលំកោលោ ឯកវីជិតិ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 នូវអរហត្ថ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៤៤] អរហត្តសច្ចៈកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សកទាតាមិផលេន សមន្នាគតោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អរហត្តសច្ចៈកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
 សកទាតាមិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៤៥] អរហត្តសច្ចៈកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ អនាតាមិផលេន សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 អរហត្តសច្ចៈកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាតាមិ
 អន្តរាបរិទ្ធាយី ទុបហត្ថបរិទ្ធាយី អសម្ពារបរិទ្ធា-
 យី សសម្ពារបរិទ្ធាយី ទុទ្ធិសោតោ អនាទិដ្ឋតាមិ-
 តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៤៦] អនាតាមិផលសច្ចៈកិរិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិផលេន សមន្នាគតោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ អនាតាមិផលសច្ចៈកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សោតាបន្នោ សត្តត្ថត្ថុបរមោ កោលំកោលោ
 ឯកវិជិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៤៧] អនាតាមិផលសច្ចៈកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សកទាតាមិផលេន សមន្នាគតោតិ ។ អាមន្តា ។

[៥៤៨] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយសកទាតាមិផល ។ អើ ។ សកទាតាមិបុគ្គល ប្រតិ-
 បត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៥៤៩] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
 ប្រកបដោយអនាតាមិផល ។ អើ ។ បុគ្គល ជាអនាតាមិ គឺអន្ត-
 រាបរិទ្ធាយី ទុបហត្ថបរិទ្ធាយី អសម្ពារបរិទ្ធាយី សសម្ពារបរិទ្ធាយី
 ទុទ្ធិសោតោ អនាទិដ្ឋតាមិ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ។
 អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិ-
 ផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផល ។ អើ ។ បុគ្គល ជាសោ-
 តាបន្នៈ គឺសត្តត្ថត្ថុបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកវិជី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
 អនាតាមិផល ប្រកបដោយសកទាតាមិផល ។ អើ ។

អនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ស.
កនាគាមិភិ ។ ១ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៨] សកនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោភិ ។
អាមញ្ញា ។ សកនាគាមិដលសច្ចិកិរិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបន្នោ សត្តកុត្តុបរមោ កោលំកោ-
លោ ឯកវិជិតិ ។ ១ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៤៩] សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញកតោ សោ-
តាបន្នោភិ វត្ថុព្វោភិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហន្តសច្ចិកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញ-
កតោភិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មេវ អរហន្តសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
បន្នោ សោ សោតាបន្នោភិ ។ ១ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៥០] សកនាគាមិដលេន សមញ្ញកតោ ស-
កនាគាមិភិ វត្ថុព្វោភិ ។ អាមញ្ញា ។ អរហន្តសច្ចិ-
កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកនាគាមិដលេន
សមញ្ញកតោភិ ។ អាមញ្ញា ។ ស្មេវ អរហន្តសច្ចិកិ-
រិយាយ បដិបន្នោ សោ សកនាគាមិភិ ។ ១ ហេវ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សកនាគាមិបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាគាមិដលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកនា-
មិដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គលជាសោតាបន្នៈ
និសត្តកុត្តុបរមៈ កោលំកោលៈ ឯកវិជី ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ឲ្យសកនាគាមិដលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥២] គួរនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
តាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ឲ្យអរហន្ត ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហន្តនោះឯង និសោតាបន្នបុគ្គលនោះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៣] គួរនិយាយថា សកនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសក-
នាគាមិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យ
អរហន្ត ប្រកបដោយសកនាគាមិដលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហន្តនោះឯង និសកនាគាមិបុគ្គលនោះឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥១] អនាគាមិជលេន សមម្ព្មាគតោ អនាគាមិភិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមម្ព្មា ។ អរហត្ថសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិជលេន សមម្ព្មាគតោតិ ។ អាមម្ព្មា ។ ស្មេវ អរហត្ថសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ សោ អនាគាមិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៥៥២] សោតាបត្តិជលេន សមម្ព្មាគតោ សោតាបន្នោតិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមម្ព្មា ។ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិជលេន សមម្ព្មាគតោតិ ។ អាមម្ព្មា ។ ស្មេវ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ សោ សោតាបន្នោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៥៥៣] សកទាតាមិជលេន សមម្ព្មាគតោ សកទាតាមិភិ វត្ថុញ្ចាតិ ។ អាមម្ព្មា ។ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកទាតាមិជលេន សមម្ព្មាគតោតិ ។ អាមម្ព្មា ។ ស្មេវ អនាគាមិជលសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ សោ សកទាតាមិភិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៥៥១] គូនិយាយថា អនាគាមិបុគ្គល ប្រកបដោយអនាគាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថប្រកបដោយអនាគាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថនោះឯង គឺអនាគាមិបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥២] គូនិយាយថា សោតាបន្នបុគ្គល ប្រកបដោយសោតាបត្តិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល ប្រកបដោយសោតាបត្តិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជលនោះឯង គឺសោតាបន្នបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៣] គូនិយាយថា សកទាតាមិបុគ្គល ប្រកបដោយសកទាតាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល ប្រកបដោយសកទាតាមិជល ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជលនោះឯង គឺសកទាតាមិបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៤] សោតាបត្តិដលេខ សមញ្ញតតោ សោ-
តាបញ្ញាតិ វត្តញ្ញាតិ ។ អាមញ្ញ ។ សក្កនាគាមិ-
ដលសង្ខតិកិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិ-
ដលេខ សមញ្ញតតោតិ ។ អាមញ្ញ ។ ស្មៅ សក្កនា-
គាមិដលសង្ខតិកិយាយ បដិបន្នោ សោ សោតាបញ្ញា-
តិ ។ ឧ ហៅ វត្តញ្ញ ។ បេ ។

(៥៥៥) អរហត្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
លោ សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញាកតោតិ ។ អា-
មញ្ញា ។ ឈុ អរហត្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។ អាមញ្ញា ។ ហញ្ច អ-
រហត្តសង្ខតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិ-
ដលំ វីតិវត្តោ ចោ វត វេ វត្តោ អរហត្តសង្ខតិវិ-
យាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន ស-
មញ្ញាកតោតិ ។

(៥៥៦) អរហត្តសង្ឃករិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ ភេន សមន្មាគតោតិ ។
 អាមន្តា ។ អរហត្តសង្ឃករិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គ-
 លោ សោតាបត្តិមក្ខំ វីតិវត្តោ សក្កាយនំដ្ឋំ វិចីកំច្ចំ

(១៩២) គួរនិយាយថា សោតាបន្តបុគ្គល ប្រកបដោយសោ-
តាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
នូវសកតាមិផល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាមិផលនោះឯង គឺសោតា-
បន្តបុគ្គលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៤៥៥) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំនួរអរហត្ត
ប្រកបដោយសោភាបត្តិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំនួរអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោភាបត្តិផលហើយឬ ។
អើ ។ បើ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំនួរអរហត្ត ប្រ-
ព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោភាបត្តិផលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកម៉ែនគួរគោល
ថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំនួរអរហត្ត ប្រកបដោយសោ-
ភាបត្តិផលទេ ។

(៥៥៦) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំនួរអោយ
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសាតាបត្តិផលហើយ ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលនោះ
ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់លាក់សំនួរអោយ
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសាតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លង នូវសក្កាយទិដ្ឋិ នូវវិចិត្រ

សីលទ្វាគមរោសំ អចាយតមជ្ឈិមំ រាតំ អចាយតម-
ជ្ឈិមំ រោសំ អចាយតមជ្ឈិមំ រោរាតំ វិភិវត្តោ តេន
សមន្មាគតោតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្យេ ។ បេ ។

[៥៥៧] អរហត្ថសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
លោ សកធាតាមិផលេន សមន្មាគតោតិ ។ អា-
មន្តា ។ ១១ អរហត្ថសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ
សកធាតាមិផលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ
អរហត្ថសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ សកធា-
តាមិផលំ វិភិវត្តោ ហេ វេ វេ វត្តព្យេ អរហត្ថសច្ចិ-
តិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្តលោ សកធាតាមិផលេន
សមន្មាគតោតិ ។

[៥៥៨] អរហត្ថសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ បុត្ត-
លោ សកធាតាមិផលំ វិភិវត្តោ តេន សមន្មាគតោ-
តិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្ថសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
បុត្តលោ សកធាតាមិមន្តំ វិភិវត្តោ ឧទ្យាវិកំ កាម-
រាតំ ឧទ្យាវិកំ ព្យាបាទំ វិភិវត្តោ តេន សមន្មា-
គតោតិ ។ ១ ហៅ វត្តព្យេ ។ បេ ។

ទ្បសីលទ្វាគមរោសំ ទ្បរាតតៈ ជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ទ្បរោសៈជា
ដំណើរទៅកាន់អបាយ ទ្បរោហៈជាដំណើរទៅកាន់អបាយ ហើយប្រកប
ដោយសោតបត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៩] បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ
ប្រកបដោយសកធាតាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកធាតាមិផលហើយឬ ។
អើ ។ បើបុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកធាតាមិផលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ ប្រកបដោយសក្ខីតា-
តាមិផលទេ ។

[៥៦០] បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ
ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសកធាតាមិផលហើយ ប្រកបដោយសកធាតាមិផលនោះ
ឬ ។ អើ ។ បុត្តល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ថ ប្រព្រឹត្ត
កន្លងនូវសកធាតាមិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវកាមរាតៈដ៏គ្រោតគ្រោត ទ្បរា-
បាទដ៏គ្រោតគ្រោត ហើយប្រកបដោយសកធាតាមិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៧] អរហត្តសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិដលេន សមញ្ញតតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឈុ អរហត្តសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិដលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អរហត្តសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិដលំ វិភិវត្តោ លោ វត ។ វត្ថុឲ្យ អរហត្តសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិដលេន សមញ្ញតតោតិ ។

[៥៥៨] អរហត្តសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិដលំ វិភិវត្តោ តេន សមញ្ញតតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរហត្តសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិមក្កំ វិភិវត្តោ អណ្តសហកតំ តាមរាតំ អណ្តសហកតំ ព្យាបាទំ វិភិវត្តោ តេន សមញ្ញតតោតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[៥៥៩] អនាគាមិដលសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមញ្ញតតោតិ ។ អាមន្តា ។ ឈុ អនាគាមិដលសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ អនាគាមិដលសង្ឃតិវិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ

[៥៥៩] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដលេន ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យអនាគាមិដលហើយ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យអនាគាមិដលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រកបដោយអនាគាមិដលេន ។

[៥៦០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យអនាគាមិដល ហើយប្រកបដោយអនាគាមិដលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអរហត្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យអនាគាមិមក្កំ ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យតាមពគៈដ៏ស្រាលស្មើ ឲ្យព្យាបាទ ដ៏ស្រាលស្មើ ហើយប្រកបដោយអនាគាមិមក្កំនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៦១] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាគាមិដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលេន ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដលហើយ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាគាមិដល

សោតាបត្តិដល់ វិភិវត្តោ ឆោ វត វេ វត្ថុឲ្យ អនាគាមិ-
ផលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិ-
ដលេន សមញ្ញាគតោតិ ។

[៥៦២] អនាគាមិផលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិដល់ វិភិវត្តោ តេន សមញ្ញា-
គតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ អនាគាមិផលសង្ខតិវិយាយ
បដិបទ្ធោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិបុគ្គ វិភិវត្តោ សញ្ញាយ-
និដ្ឋិ ។ វេ ។ អមាយកមនិយំ មោហំ វិភិវត្តោ តេន
សមញ្ញាគតោតិ ។ ន វោវំ វត្ថុឲ្យ ។ វេ ។

[៥៦៣] អនាគាមិផលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលោ សកធាតាមិផលេន សមញ្ញាគតោតិ ។ អា-
មញ្ញា ។ នធុ អនាគាមិផលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធោ
បុគ្គលោ សកធាតាមិដលំ វិភិវត្តោតិ ។ អាមញ្ញា ។
មាញិ អនាគាមិផលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គ-
លោ សកធាតាមិដលំ វិភិវត្តោ ឆោ វត វេ វត្ថុឲ្យ
អនាគាមិផលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធោ បុគ្គលោ ស-
កធាតាមិផលេន សមញ្ញាគតោតិ ។

ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសោតាបត្តិផលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោល
ថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកប
ដោយសោតាបត្តិផលទេ ។

[៥៦៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសោតាបត្តិផល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
ផលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអ-
នាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសោតាបត្តិមគ្គ ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសក្កាយទិដ្ឋិ
។ វេ ។ ទូរមោហាជាដំណើរវេកាន់អបាយ ហើយប្រកបដោយសោតា-
បត្តិមគ្គនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ វេ ។

[៥៦៥] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសកធាតាមិផលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសកធាតាមិផល
ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
អនាគាមិផល ប្រព្រឹត្តកន្លង់ទូរសកធាតាមិផលហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល ប្រកបដោយសកធាតាមិផលទេ ។

(៥៦៤) អនាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សកតាគាមិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមន្តា-
 គតោតិ ។ អាមន្តា ។ អនាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកតាគាមិមន្តំ វីតិវត្តោ ធិន្យា-
 វិតំ កាមរាគំ ធិន្យាវិតំ ព្យាបាទំ វីតិវត្តោ តេន
 សមន្តាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្តេ ។ បេ ។

(៥៦៥) សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្តាគតោតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ
 បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ ហេ វត
 វេ វត្តេ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលេន សមន្តាគតោតិ ។

(៥៦៦) សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិបន្នោ
 បុគ្គលោ សោតាបត្តិដលំ វីតិវត្តោ តេន សមន្តាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ សកតាគាមិដលសច្ចិតិវិយាយ បដិ-
 បន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិមន្តំ វីតិវត្តោ សត្តាយធិដ្ឋិ

(៥៦៤) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាគាមិ-
 ដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសកតាគាមិដល ហើយប្រកបដោយសកតាគាមិ-
 ដលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនា-
 គាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសកតាគាមិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យកាមរាគៈជីត្រាត
 ត្រាត ឲ្យព្យាបាទជីត្រាតត្រាត ហើយប្រកបដោយសកតាគាមិមន្តនោះ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៦៥) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាគាមិ-
 ដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលឬ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដល
 ហើយឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ឲ្យសកតាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដលហើយ ម្នាលអ្នកដ៏
 ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ឲ្យសកតាគាមិដល ប្រកបដោយសោតាបត្តិដលទេ ។

(៥៦៦) បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាគា-
 មិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិដល ហើយប្រកបដោយសោតាបត្តិ-
 ដលនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យ
 សកតាគាមិដល ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសោតាបត្តិមន្ត ប្រព្រឹត្តកន្លងឲ្យសក្កាយធិដ្ឋិ

។ បេ ។ អនាគតមនិយមំ មោហំ វិនិវត្តោ តេន សមដ្ឋានតោតិ ។ ន មោវ វត្តោ ។ បេ ។

[៥២៧] ន វត្តង្គំ អរហត្តសច្ច័កិរិយាយ បដិ-
បន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ផលេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អរហត្តសច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នេន
បុគ្គលេន តីណិ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អ-
បរិហិលោតិ ។ អាមន្តា ។ មាញិ អរហត្តសច្ច័កិ-
រិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន តីណិ ផលានិ បដិ-
លទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហិលោ តេន វត វេ វត្តោ
អរហត្តសច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ផ-
លេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។

[៥២៨] ន វត្តង្គំ អនាគាមិផលសច្ច័កិរិយាយ
បដិបន្នោ បុគ្គលោ តីហិ ផលេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។
អាមន្តា ។ ននុ អនាគាមិផលសច្ច័កិរិយាយ
បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ផលានិ បដិលទ្ធានិ តេហិ
ច អបរិហិលោតិ ។ អាមន្តា ។ មាញិ អនាគាមិផល-
សច្ច័កិរិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន ទ្វេ ផលានិ
បដិលទ្ធានិ តេហិ ច អបរិហិលោ តេន វត វេ វត្តោ

។ បេ ។ នូវមោហាជាដំណើរទៅកាន់អនាគត ហើយប្រកបដោយសាសនា-
បត្តិបត្តនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល ៣ ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បានចំពោះ នូវ
ផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេឬ ។
អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣
នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដឹកជ្រូក ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល
៣ មែន ។

[៥៣០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល ប្រកបដោយផល ២ ទេឬ ។ អើ ។
ក្រែង បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផល បាន
ចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២ នោះ
ទេឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ផល បានចំពោះ នូវផលទាំង ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផល
ទាំង ២ នោះទេ ម្ចាស់អ្នកដឹកជ្រូក ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា

អនាគាមិជលសន្និក្ខិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ទិហិ
ផលេហិ សមន្តាគតោតិ ។

[៥៦៩] ឧ វត្ថុន្ទំ សកធាតាមិជលសន្និក្ខិយា-
យ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិជលេន សមន្តា-
គតោតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ សកធាតាមិជលសន្និ-
ក្ខិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន សោតាបត្តិផលំ បដិ-
លន្ទំ តេន ច អបរិហិដោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
សកធាតាមិជលសន្និក្ខិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន
សោតាបត្តិផលំ បដិលន្ទំ តេន ច អបរិហិដោ តេន
វន វេ វត្ថុន្ទំ សកធាតាមិជលសន្និក្ខិយាយ បដិបន្នោ
បុគ្គលោ សោតាបត្តិជលេន សមន្តាគតោតិ ។

[៥៧០] អរហត្ថសន្និក្ខិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គ-
លេន តិណិ ផលានិ បដិលន្ទានិ តេហិ ច អបរិ-
ហិដោតិ ។ អរហត្ថសន្និក្ខិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ
តិហិ ផលេហិ សមន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ អរ-
ហត្ថសន្និក្ខិយាយ បដិបន្នេន បុគ្គលេន ចត្តា-
រោ មត្តា បដិលន្ទា តេហិ ច អបរិហិដោតិ ។

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល ប្រកបដោយ
ផល ២ មែន ។

[៥៦៩] បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវសកធាតាមិជល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលទេ ។ អើ ។
ក្រែងបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកធាតាមិជល បាន
ចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកសោតាបត្តិផល
នោះទេ ។ អើ ។ បើបុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
សកធាតាមិជល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
ត្រូវពោលថា បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកធាតាមិជល
ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលដែរ ។

[៥៧០] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត បាន
ចំពោះ នូវផល ៣ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ៣ នោះទេ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត ប្រកបដោយផល
ទាំង ៣ ។ អើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត
បានចំពោះ នូវមគ្គ ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ២ នោះទេ ។

អរហន្តសច្ច័តិវិយាយ បដិបទ្គោ បុគ្គលោ ធម្មតិ
មក្កេហិ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[៥៧១] អនាគាមិជលសច្ច័តិវិយាយ បដិបទ្គោ
បុគ្គលេន ទ្វេ ផលានំ បដិលទ្ធានំ តេហិ ច អប-
រិហីលោតិ ។ អនាគាមិជលសច្ច័តិវិយាយ បដិបទ្គោ
បុគ្គលោ ទ្វិហំ ផលេហិ សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមញ្ញា ។
អនាគាមិជលសច្ច័តិវិយាយ បដិបទ្គោ បុគ្គលេន
តយោ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីលោតិ ។
អនាគាមិជលសច្ច័តិវិយាយ បដិបទ្គោ បុគ្គលោ តិហិ
មក្កេហិ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[៥៧២] សកធាតាមិជលសច្ច័តិវិយាយ បដិ-
បទ្គោ បុគ្គលេន សោតាបត្តិផលំ បដិលទ្ធិ តេន ច
អបរិហីលោតិ ។ សកធាតាមិជលសច្ច័តិវិយាយ បដិ-
បទ្គោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិផលេន សមញ្ញាគតោតិ ។
អាមញ្ញា ។ សកធាតាមិជលសច្ច័តិវិយាយ បដិបទ្គោ
បុគ្គលេន ទ្វេ មត្តា បដិលទ្ធា តេហិ ច អបរិហីលោតិ ។

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហន្ត ប្រកបដោយមគ្គ
ទាំង ៤ ឬ ។ អ្នកបំណងគោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៣] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិ-
ជល បានចំពោះ នូវផល ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកផលទាំង ២
នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល
ប្រកបដោយផលទាំង ២ ឬ ។ កើ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល បានចំពោះ នូវមគ្គ ៣ ហើយ មិនសាប-
សូន្យ ចាកមគ្គទាំង ៣ នោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិជល ប្រកបដោយមគ្គទាំង ៣ ឬ ។ អ្នកបំណង
គោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៤] បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកធា-
តាមិជល បានចំពោះ នូវសោតាបត្តិផលហើយ មិនសាបសូន្យ
ចាកសោតាបត្តិផលនោះទេឬ ។ បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់នូវសកធាតាមិជល ប្រកបដោយសោតាបត្តិផលឬ ។ កើ ។
បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកធាតាមិជល បានចំពោះ
នូវមគ្គ ២ ហើយ មិនសាបសូន្យ ចាកមគ្គទាំង ២ នោះទេឬ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

សកតាតាមិដលសន្និកិរិយោយេ បដិមញ្ញោ ឬត្ថលោ
ត្វិហិ មក្កេហិ សមញ្ញាតតាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

អចរិម សមញ្ញាតតា ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

[៥៧៣] សព្វសញ្ញាជនាចំ បរោចំ អរហត្តន្តិ ។
អាមត្តា ។ អរហត្តមក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា បហី-
យន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥៧៤] អរហត្តមក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា
បហីយន្តិ ។ អាមត្តា ។ អរហត្តមក្កេន សញ្ញាយនិដ្ឋិ
វិចិត្តំ សីលព្វតបរមាសំ បដហតីតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៥៧៥] អរហត្តមក្កេន សញ្ញាយនិដ្ឋិ វិចិត្តំ
សីលព្វតបរមាសំ បដហតីតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ
តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាចំ បរោចំ សោតាបត្តិដលំ វត្ថុ
កតវតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាចំ
បរោចំ សោតាបត្តិដលំ វត្ថុ កតវតា ឆោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ
អរហត្តមក្កេន សទ្ធេ សញ្ញាជនា បហីយន្តិ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

បុគ្គល ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាមិដល ប្រកប
ដោយមគ្គចំណង ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អចរិម សមញ្ញាតតា ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

[៥៧៦] ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈចំណងអស់ ឈ្មោះថាអរ-
ហត្តប្ប ។ អើ ។ សញ្ញាជនៈចំណងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់
ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៧] សញ្ញាជនៈចំណងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
អរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ នូវសក្កាយទិដ្ឋិ
វិចិត្តំ សីលព្វតបរមាសំ ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៨] ព្រះអរហន្ត លះបង់ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិត្តំ សីលព្វត-
បរមាសំ ដោយអរហត្តមគ្គប្ប ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈចំណង ឲ្យ ឈ្មោះថាសោតា-
បត្តិដលប្ប ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការ
លះបង់ នូវសញ្ញាជនៈចំណង ឲ្យ ឈ្មោះថាសោតាបត្តិដល ម្ចាស់អ្នកដ៏
ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈចំណងអស់ ព្រះអរហន្តលះបង់
ដោយអរហត្តមគ្គទេ ។

អរហត្តមក្ខេន សាទ្យ សញ្ញាជនា បរិយដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ អរហត្តមក្ខេន ទុច្ឆារិកំ កាមរាតំ ទុច្ឆារិកំ ព្យាបាទំ បដហតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៧៦] អរហត្តមក្ខេន ទុច្ឆារិកំ កាមរាតំ ទុច្ឆារិកំ ព្យាបាទំ បដហតីតំ ។ អាមត្តា ។ ននុ កាមរាតព្យាបាទានំ ឆន្ទការំ សត្តានាគាមិដលំ វុត្ថំ ភគវតាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ កាមរាតព្យាបាទានំ ឆន្ទការំ សត្តានាគាមិដលំ វុត្ថំ ភគវតា យោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហត្តមក្ខេន សាទ្យ សញ្ញាជនា បរិយដ្ឋិតំ ។

[៥៧៧] អរហត្តមក្ខេន សាទ្យ សញ្ញាជនា បរិយដ្ឋិតំ ។ អាមត្តា ។ អរហត្តមក្ខេន អណ្តសហតតំ កាមរាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាបាទំ បដហតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៧៨] អរហត្តមក្ខេន អណ្តសហតតំ កាមរាតំ អណ្តសហតតំ ព្យាបាទំ បដហតីតំ ។ អាមត្តា ។ ននុ កាមរាតព្យាបាទានំ អនវសេសប្បហានំ អនាគាមិដលំ វុត្ថំ ភគវតាតិ ។ អាមត្តា ។

សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមក្ខេន ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមក្ខេន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៦] ព្រះអរហន្ត លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏គ្រោតគ្រោត ព្យាបាទដ៏គ្រោតគ្រោត ដោយអរហត្តមក្ខេន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្បើង ខែកាមរាតៈនិងព្យាបាទ ឈ្មោះថាសកភាមិដល ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការស្រាលស្បើង ខែកាមរាតៈនិងព្យាបាទ ឈ្មោះថាសកភាមិដល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមក្ខេន ។

[៥៧៧] សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្តមក្ខេន ។ អើ ។ (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏ស្រាលស្បើង ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្បើង ដោយអរហត្តមក្ខេន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៧៨] (ព្រះអរហន្ត) លះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈដ៏ស្រាលស្បើង ព្យាបាទដ៏ស្រាលស្បើង ដោយអរហត្តមក្ខេន ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ ខ្ញុំកាមរាតៈនិងព្យាបាទ បំផុតនិរសេសសល់ ឈ្មោះថាអនាគាមិដល ។ អើ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

ហត្ថំ តាមភកត្យានានំ អនុសេសប្បហានំ អនា-
តាមិដលំ វុត្ថំ ភកវតា ឆោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហត្ថ-
មក្កេន សទ្ធ សញ្ញាជនា បរិយដ្ឋិតិ ។

[៨៧៩] អរហត្ថមក្កេន សទ្ធ សញ្ញាជនា ប-
រិយដ្ឋិតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ រូបរាគអរូបរាគមាន
ឧទ្ធចូអវិជ្ជាយ អនុសេសប្បហានំ អរហត្ថំ វុត្ថំ
ភកវតាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ រូបរាគអរូបរាគមាន-
ឧទ្ធចូអវិជ្ជាយ អនុសេសប្បហានំ អរហត្ថំ វុត្ថំ
ភកវតា ឆោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អរហត្ថមក្កេន សទ្ធ
សញ្ញាជនា បរិយដ្ឋិតិ ។

[៨៨០] ន វត្ថុតំ សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ
អរហត្ថន្តំ ។ អាមន្តា ។ ននុ អរហតោ សទ្ធ
សញ្ញាជនា បរិយដ្ឋិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អរហ-
តោ សទ្ធ សញ្ញាជនា បរិយដ្ឋិតិ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ
សព្វសញ្ញាជនានំ បហានំ អរហត្ថន្តំ ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ។

ចក្កេន វិជ្ជា ។

សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា

បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះបង់ នូវកាមរាគៈនិងព្យាបាទ
បំផ្លាញមានសេសសល់ ឈ្មោះថាអនាតាមិដល ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយ
អរហត្ថមក្កៈ ។

[៨៧៩] សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរ-
ហត្ថមក្កៈ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការលះ
បង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធចូៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់
ឈ្មោះថាអរហត្ថៈ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ការ
លះបង់រូបរាគៈ អរូបរាគៈ មានៈ ឧទ្ធចូៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់
ឈ្មោះថាអរហត្ថ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ
ទាំងអស់ ព្រះអរហន្ត លះបង់ ដោយអរហត្ថមក្កៈ ។

[៨៨០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈ
ទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្ថៈ ។ អើ ។ ក្រែងសញ្ញាជនៈទាំងអស់
ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយ ។ អើ ។ បើសញ្ញាជនៈទាំងអស់
ព្រះអរហន្ត លះបង់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា ការលះបង់ នូវសញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះថាអរហត្ថ ។

ចប់ សព្វសញ្ញាជនប្បហានកថា ។

ចប់ ចក្កវិជ្ជា ។

អភិធម្មបិដក ពង្សវគ្គ
តស្ស ទុទ្ទនី

តំហិស្ស អារហ ឥសា ទុបបន្តិយា អារហា
អារហតោ សាធូ ធម្មា អារហសា អារហា ធម្មហិ
ផលេហិ សមម្ពាគតោ ឯវមេវ ធម្មហិ ទុបេត្តា.
ហិ តោធិយោ តុទ្ធា សហ លក្ខណសមម្ពាគ-
តោ តោធិសត្តោ ទុត្តន្តិយាមោ ធម៌តព្រហ្ម-
ធម៌យោ ធម៌បន្តតោ ផលេន សមម្ពាគតោ
សព្វសត្តោធនាមំ បហាមំ អារហត្ថន្តំ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨០] វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។
យំ កិញ្ចំ វិមុត្តិញ្ញាណំ សព្វន្តំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។
បច្ចវេទ្ធុណញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ តោត្រគុយោ មុត្ត-
លស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក ពង្សវគ្គ
ទុទ្ទាននៃបត្តត្ថវិគ្គនោះ គឺ

ខំយាយអំភិ គ្រហស្ថ បាទជាព្រះអរហន្ត ១ បាទជាព្រះ
អរហន្តជាមួយគ្នាទាំងការកើតឡើង ១ ពួកធម៌ទាំងអស់ មិន
មានអសវៈ របស់ព្រះអរហន្ត ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយ
ផលទាំងបួន ១ ព្រះអរហន្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៦ យ៉ាង ១
បាទជាព្រះពុទ្ធ ដោយតោធិញ្ញាណ ១ តោធិសត្វ ប្រកប
ព្រមដោយលក្ខណៈ ១ ព្រះតោធិសត្វ មាននិយាមៈយាងចុះ
ហើយ មានព្រហ្មចរិយៈប្រព្រឹត្តហើយ ១ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
ប្រកបដោយផល ១ ការលះបង់សញ្ញាជនៈទាំងអស់ ឈ្មោះ
ថាអរហន្ត ១ ។

វិមុត្តកថា

[៥៨១] វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
ណាមួយ វិមុត្តិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ បច្ច-
វេទ្ធុណញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលជា
តោត្រគុ ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨២] សោតាបត្តិដលសច្ចិករិយាយ បដិ-
 បទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។ អាមត្តា ។
 សោតាបទ្ទស្ស ញ្ញាណំ សោតាបត្តិដលំ បទ្ទស្ស
 បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស ញ្ញាណាន្តិ ។ ន
 ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកតាតាមិដលសច្ចិករិយាយ
 បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តិ ។
 អាមត្តា ។ សកតាតាមិស្ស ញ្ញាណំ សកតាតាមិ-
 ដលំ បទ្ទស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស
 ញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនាតាមិដល-
 សច្ចិករិយាយ បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិស្ស ញ្ញាណំ អនាតាមិ-
 ដលំ បទ្ទស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស
 ញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អរហត្តសច្ចិ-
 ករិយាយ បដិបទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តិ ។ អាមត្តា ។ អរហតោ ញ្ញាណំ អរហត្ត
 បទ្ទស្ស បដិលទ្ធស្ស អធិកតស្ស សច្ចិកតស្ស
 ញ្ញាណាន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨២] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ឲ្យសោតាបត្តិដល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ
 របស់សោតាបទ្ទបុគ្គល ជាញ្ញាណរបស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បាន
 ចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យសោតាបត្តិដលប្ប ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាមិដល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។
 អើ ។ ញ្ញាណ របស់សកតាមិបុគ្គល ជាញ្ញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យសកតា-
 មិដលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យអនាតាមិដល ឈ្មោះ
 ថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ របស់អនាតាមិបុគ្គល ជាញ្ញាណ
 របស់បុគ្គល ដែលបានដល់ បានចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
 ឲ្យអនាតាមិដលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យព្រះអរហត្ត ឈ្មោះថា
 វិមុត្តប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ របស់ព្រះអរហត្ត ជាញ្ញាណរបស់បុគ្គល
 ដែលបានដល់ បានចំពោះ គ្រាន់ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យព្រះ
 អរហត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៣] សោតាបត្តិជលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ សោតាបត្តិជល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សកតាតាមិ-
 ជលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។
 អាមត្តា ។ សកតាតាមិជលសច្ចិកិរិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អនាតាមិជលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិជល-
 សច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរហត្តជលស-
 មដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ អរហត្តសច្ចិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៨៤] សោតាបត្តិជលសមដ្ឋិស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដលំ បត្តស្ស ញា-
 ណន្តំ ។ អាមត្តា ។ សោតាបត្តិជលសច្ចិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ

[៥៨៣] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សោតាបត្តិជល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនសោតាបត្តិជល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀងដោយសកតាតាមិជល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គល ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនសកតាតាមិជល
 ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ
 របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយអនាតាមិជល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។
 អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាស់ខ្លួនអនាតាមិជល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 អរហត្តជល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់
 បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនអរហត្ត ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៤] វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សោតាបត្តិជល ឈ្មោះថាវិមុត្តប្ប វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលដល់ខ្លួនផលប្ប ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនសោតាបត្តិជល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង

ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សកតាតាមិផលសមន្តិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ស-
 កតាតាមិផលសន្តិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស
 វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។
 ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អនាតាមិផលសមន្តិស្ស
 បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនាតាមិផលសន្តិកិរិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ តព្វ ដល់
 បុគ្គល ញាណន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរ-
 ហត្ថផលសមន្តិស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ
 តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អរហត្ថ-
 សន្តិកិរិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស វិមុត្តិញ្ញាណំ
 វិមុត្តំ តព្វ ដល់ បុគ្គល ញាណន្តិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយ
 សកតាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់
 បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀងដោយអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ
 របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀងដោយអរហត្ថផល ឈ្មោះថាវិមុត្ត វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ
 របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អើ ។ វិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះអរហត្ថ ឈ្មោះថាវិមុត្ត
 វិមុត្តនោះឯង ជាញាណ របស់បុគ្គលដែលដល់នូវផលបូ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អសេតុក្ខណកថា

[៥៨៥] សេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិតំ ។
 អាមត្តា ។ សេត្វា អសេតុំ ធម្មំ ជាតាតិ បស្សតិ
 ទិដ្ឋំ វិទិតំ សច្ចិតតំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន
 ធុសិត្វា វិហារតីតំ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ ននុ
 សេត្វា អសេតុំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិតតំ ន ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ន
 កាយេន ធុសិត្វា វិហារតីតំ ។ អាមត្តា ។ ហព្វំ
 សេត្វា អសេតុំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ អ-
 ទិដ្ឋំ អវិទិតំ អសច្ចិតតំ ន ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ ន
 កាយេន ធុសិត្វា វិហារតិ នោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 សេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិតំ ។

[៥៨៦] អសេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិ-
 អសេត្វា អសេតុំ ធម្មំ ជាតាតិ បស្សតិ ទិដ្ឋំ វិទិតំ
 សច្ចិតតំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារតិ កាយេន ធុសិត្វា វិហារ-
 តីតំ ។ អាមត្តា ។ សេតុស្ស អសេតុំ ញាណំ អត្ថិ-

អសេតុក្ខណកថា

[៥៨៥] អសេតុក្ខណ របស់អសេតុបុគ្គល មានដែរឬ ។
 អើ ។ សេតុបុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេតុធម៌ (បានដល់នូវ
 អសេតុធម៌) ដែលខ្លះឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយ
 នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ះង
 ទេ ។ មេ ។ ត្រែសេតុបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេតុ-
 ធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេតុធម៌) ដែលខ្លះមិនឃើញ មិនដឹង មិន
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនបានពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តទៅឬ ។ អើ ។ បើសេតុបុគ្គល មិនដឹង មិនឃើញ នូវអសេតុ-
 ធម៌ (មិនបានដល់នូវអសេតុធម៌) ដែលខ្លះមិនឃើញ មិនដឹង មិនធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្ត
 ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អសេតុក្ខណ របស់
 សេតុបុគ្គល មានទេ ។

[៥៨៦] អសេតុក្ខណ របស់អសេតុបុគ្គល មាន អសេតុ-
 បុគ្គល ដឹង ឃើញ នូវអសេតុធម៌ (បានដល់នូវអសេតុធម៌) ដែលខ្លះ
 ឃើញ ដឹង ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
 សម្រាន្តទៅឬ ។ អើ ។ អសេតុក្ខណ របស់សេតុបុគ្គល មាន

អសេត្តញ្ញាណកថា

សេត្តោ អសេត្តំ ធម្មំ ជាតាតិ បស្សតិ ធិដ្ឋំ វិជិតំ
សច្ចិតាតំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាតិ កាយេន ធុសិត្វា
វិហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៧] សេត្តស្ស អសេត្តំ ញាណំ អត្ថំ
សេត្តោ អសេត្តំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ
អធិដ្ឋំ អវិជិតំ អសច្ចិតាតំ ន ឧបសម្បជ្ជំ វិហាតិ
ន កាយេន ធុសិត្វា វិហាតីតិ ។ អាមត្តា ។
អសេត្តស្ស អសេត្តំ ញាណំ អត្ថំ អសេត្តោ
អសេត្តំ ធម្មំ ន ជាតាតិ ន បស្សតិ អធិដ្ឋំ អវិជិតំ
អសច្ចិតាតំ ន ឧបសម្បជ្ជំ វិហាតិ ន កាយេន
ធុសិត្វា វិហាតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៥៨៨] សេត្តស្ស អសេត្តំ ញាណំ អត្ថិតំ ។
អាមត្តា ។ តោត្រកុលោ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិ-
មត្តោ ញាណំ អត្ថិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
សោតាបត្តិផលសច្ចិតិវិហាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គ-
លស្ស សោតាបត្តិផល ញាណំ អត្ថិតំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សកាតាមិផលសច្ចិតិវិហាយ
។ បេ ។ អនាតាមិផលសច្ចិតិវិហាយ ។ បេ ។

អសេត្តញ្ញាណកថា

សេត្តបុគ្គល ជីវំ ឃើញ ទូរអសេត្តធម៌ (បានផល់ទូរអសេត្តធម៌)
ដែលទូរឃើញ ជីវំ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ
សម្រេចសម្រាន្តទៅដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៩] អសេត្តញ្ញាណ របស់សេត្តបុគ្គល មាន សេត្ត-
បុគ្គល មិនជីវំ មិនឃើញ ទូរអសេត្តធម៌ (មិនបានផល់ទូរអសេត្តធម៌)
ដែលទូរមិនឃើញ មិនជីវំ មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយ
នាមកាយហើយ សម្រេចសម្រាន្តទៅដែរ ។ អើ ។ អសេត្តញ្ញាណ
របស់អសេត្តបុគ្គល មាន អសេត្តបុគ្គល មិនជីវំ មិនឃើញ ទូរ
អសេត្តធម៌ (មិនបានផល់ទូរអសេត្តធម៌) ដែលទូរមិនឃើញ មិនជីវំ
មិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនពាល់ត្រូវ ដោយនាមកាយហើយ សម្រេច
សម្រាន្តទៅដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៩០] អសេត្តញ្ញាណ របស់សេត្តបុគ្គល មានដែរ ។ អើ ។
ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់បុគ្គល ជាតោត្រកុ មានដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិផល
របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរសោតាបត្តិផល មាន
ដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរ
សកាតាមិផល ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ទូរអនាតាមិផល ។ បេ ។

អរហន្តបុគ្គលនិរិយាយេ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អរហន្ត
អត្ថិតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៥៩] ន វត្ថុតំ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ
អត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អាយស្មា អានន្ទោ
សេត្វោ កកវា ទុឡារោតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោត្តល្លាដោ ថេរោ ទុឡារោតិ ជាតាតិ ។
អាមត្តា ។ ហត្ថំ អាយស្មា អានន្ទោ សេត្វោ
កកវា ទុឡារោតិ ជាតាតិ សារីបុត្តោ ថេរោ
មហាមោត្តល្លាដោ ថេរោ ទុឡារោតិ ជាតាតិ តេជ
វត វេ វត្ថុទ្ធ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ អត្ថិតិ ។

អសេត្វញាណាថា ។

វិបរីតកថា

[៥៥០] បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស
វិបរិតេ ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិច្ចេ ទិដ្ឋន្តិ
វិបរិយសោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ញាណ ក្នុងព្រះហោត្ត របស់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់
ទូល្រព្រហ្មហោត្ត មានផែរេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៥៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អសេត្វញាណ របស់សេត្វ-
បុគ្គល មានទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះភាន់ខ្លួនមានអាយុ ជាសេត្វបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោត្តល្លាដោ លោកលើស
លុបដូច្នេះដែរ ។ អើ ។ បើព្រះភាន់ខ្លួនមានអាយុ ជាសេត្វបុគ្គល
រមែងដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គលើសលុប រមែងដឹងថា ព្រះថេរៈ
ឈ្មោះសារីបុត្ត និងព្រះថេរៈ ឈ្មោះមហាមោត្តល្លាដោ លោកលើសលុប
ដូច្នេះហើយ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
អសេត្វញាណ របស់សេត្វបុគ្គល មាន ។
ចប់ អសេត្វញាណកថា ។

វិបរីតកថា

[៥៥០] វិបរិតញាណ^(១) (ការយល់ផ្ទុយ) របស់បុគ្គលដែលចូល
កាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ មាន ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ជាទៀង
ក្នុងរបស់មិនទៀង មានផែរេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

^១ និយាយថា វិបរិតញា ដូច្នេះ ត្រូវដឹង ដែលត្រូវបំភ្លឺច្រើន តាមសម្រួលមាត់ ព្រៃ
ថា ការយល់ផ្ទុយ ឬ ការយល់ខុស ។

ទុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។ អនត្តនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុកេ
សុកន្តិ វិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៥៧០] បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស
វិបរិតេ ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ឧដុ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
ហញ្ចិ កុសលំ នោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បឋវីកសិណំ
សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស វិបរិតេ ញាណន្តិ ។

[៥៧២] អនិច្ចេ និច្ចន្តិ វិបរិយេសោ សោ ច
អកុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ បឋវីកសិណំ សមាបត្តិ
សមាបទ្ធស្ស វិបរិតេ ញាណំ តញ្ច អកុសលន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ទុក្ខេ សុខន្តិ ។ បេ ។
អនត្តនិ អត្តាតិ ។ បេ ។ អសុកេ សុកន្តិ វិបរិយេសោ
សោ ច អកុសលោតិ ។ អាមត្តា ។ បឋវីកសិ-
ណំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស វិបរិតេ ញាណំ តញ្ច
អកុសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាខ្លួន ក្នុង
របស់មិនមែនជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត មានដែរ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

[៥៧១] វិបត្តិញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីកសិ-
ណសមាបត្តិ មានដែរឬ ។ អើ ។ (ញាណនោះ) ជាអកុសលឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ គ្រង (ញាណនោះ) ជាអ-
កុសលឬ ។ អើ ។ បើ (ញាណនោះ) ជាអកុសល ម្ចាស់អ្នកដ៏
បម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបត្តិញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
បឋវីកសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

[៥៧២] សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង
(មាន) ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ នោះជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិ-
កញ្ញាណ របស់បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះ
ញាណនោះ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាខ្លួន ក្នុង
របស់មិនមែនជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់មិនស្អាត ចុះសេចក្តី
ប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាអកុសលឬ ។ អើ ។ វិបត្តិញាណ របស់
បុគ្គល ដែលចូលកាន់បឋវីកសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះញាណនោះ ជា
អកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៥៨៣) បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស
 វិបរិភេ ញាណំ តញ្ច កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អ-
 ង្គេ ង្គន្តិ វិបរិយេសោ សោ ធិ កុសលោតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។ បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ
 សមាបទ្ធស្ស វិបរិភេ ញាណំ តញ្ច កុសលន្តំ ។
 អាមត្តា ។ ធុត្ថេ សុខន្តំ ។ បេ ។ អនត្ថង្គិ អត្តាតិ
 ។ បេ ។ អសុភេ សុភន្តំ វិបរិយេសោ សោ ធិ កុ-
 សលោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

(៥៨៤) បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស
 វិបរិភេ ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ អរហា បឋវីភ-
 សិណ្ឌំ សមាបត្តិ សមាបដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ អរហា បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ សមាបដ្ឋេ-
 យ្យ ឆោ វត វេ វត្ថុញ្ចេ បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ
 សមាបទ្ធស្ស វិបរិភេ ញាណន្តំ ។

(៥៨៥) បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស
 វិបរិភេ ញាណំ អរហា បឋវីភសិណ្ឌំ សមាបត្តិ
 សមាបដ្ឋេយ្យាតិ ។ អាមត្តា ។ អន្តិ អរហតោ វិបរិ-
 យេសោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ្ចេ ។ បេ ។

[៥៨៣] វិបរិភេញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ចុះញាណនោះ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ សេចក្តី
 ប្រកាន់ផ្ទុយ ថាទៀង ក្នុងរបស់មិនទៀង ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ
 ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិបរិភេញាណ
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ (មាន) ចុះញាណនោះ
 ជាកុសលឬ ។ អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ ថាសុខ ក្នុងរបស់ជាទុក្ខ
 ។ បេ ។ ថាទុក្ខ ក្នុងរបស់មិនមែនទុក្ខ ។ បេ ។ ថាស្អាត ក្នុងរបស់
 មិនស្អាត ចុះសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយនោះ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៤] វិបរិភេញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិឬ ។ អើ ។ បើព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ
 ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបរិភេញាណ របស់បុគ្គលដែល
 ចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ មានទេ ។

[៥៨៥] វិបរិភេញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណ-
 សមាបត្តិ (មាន) ព្រះអរហន្ត ចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិឬ ។
 អើ ។ សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨២] អត្ថំ អរហនោ វិបរិយេសោតិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្ថំ អរហនោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិ-
យេសោ ចិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៥៨៣] នត្ថំ អរហនោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្ត-
វិបរិយេសោ ចិដ្ឋិវិបរិយេសោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
នត្ថំ អរហនោ សញ្ញាវិបរិយេសោ ចិត្តវិបរិយេសោ
ចិដ្ឋិវិបរិយេសោ តោ វត វេ វត្ថុត្វេ អត្ថំ អរហនោ
វិបរិយេសោតិ ។

[៥៨៤] ន វត្ថុត្វេ បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ
សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណត្ថំ ។ អាមត្តា ។ បឋវី-
ភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស សទ្ធោ បឋវី
ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ បឋវី-
ភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស វិបរិកេ ញាណត្ថំ ។

[៥៨៥] បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស
វិបរិកេ ញាណត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ននុ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ
ច កោចិ បឋវី បឋវីតោ សមាបន្នតីតិ ។ អា-
មត្តា ។ ហត្ថិ បឋវី អត្ថំ អត្ថំ ច កោចិ

[៥៨៦] សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អើ ។
សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយចិត្ត សេចក្តី
ប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥៨៧] សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ
ដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
ឬ ។ អើ ។ បើសេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយសញ្ញា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ
ដោយចិត្ត សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយដោយទិដ្ឋិ របស់ព្រះអរហន្ត មិនមានទេ
ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា សេចក្តីប្រកាន់ផ្ទុយ របស់ព្រះ
អរហន្ត មានទេ ។

[៥៨៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិបត្តិកថាណា របស់បុគ្គល
ដែលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ (មាន) ទេឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
កាលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ ។ ធម្មជាតិទាំងអស់ ទៅជាផែនដី
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ វិបត្តិ-
កថាណា របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ មាន ។

[៥៨៩] វិបត្តិកថាណា របស់បុគ្គលចូលកាន់បឋវីភសិណសមាបត្តិ
មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងផែនដី មាន បុគ្គលនិមួយ ចូលកាន់ផែនដី
ដោយផែនដី មានដែរឬ ។ អើ ។ បើផែនដី មាន បុគ្គលនិមួយ

បរេវី បរេវិតោ សមាបដ្ឋតិ ឆោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បរេវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបដ្ឋស្ស វិបរីតេ ញាណន្តំ ។

[២០០] បរេវី អត្ថំ បរេវី បរេវិតោ សមាបដ្ឋ-
ន្តស្ស វិបរីតំ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ ជិញ្ញាណំ អត្ថំ
ជិញ្ញាណំ ជិញ្ញាណតោ សមាបដ្ឋន្តស្ស វិបរីតំ ហោតីតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ភេន ហំ ន វត្ថុទ្ធ បរេវី-
កសិណំ សមាបត្តិ សមាបដ្ឋស្ស វិបរីតេ ញាណន្តំ ។

វិបរីតកថា ។

និយាមកថា

[២០១] អនិយតស្ស និយាមកមនាយេ អត្ថំ
ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ និយតស្ស អនិយាមកមនាយេ
អត្ថំ ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០២] និយតស្ស អនិយាមកមនាយេ នត្ថំ
ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
នាយេ នត្ថំ ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ចូលកាន់ផែនដី ដោយផែនដី មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា វិបរីកញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិកសិណមាបត្តិ
មានទេ ។

[២០០] ផែនដី មាន វិបរីកញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់
ផែនដី ដោយផែនដី មានដែរឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ មាន វិបរីកញ្ញាណ
របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់វិញ្ញាណ ដោយវិញ្ញាណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា
វិបរីកញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិកសិណមាបត្តិ មានទេ ។
ចប់ វិបរីតកថា ។

និយាមកថា

[២០១] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈគឺមគ្គ របស់បុគ្គល
ជាអនិយតៈ (បុព្វជួន) មានដែរឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរ
ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០២] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
និយតៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៣] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ និយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៤] និយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ ញា-
 ណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 នត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៥] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
 នាយ អត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៦] អនិយតស្ស អនិយាមកមនាយ នត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកម-
 នាយ នត្ថិ ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៧] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ និយាមោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៣] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានដៃវេទ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
 របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដៃវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៤] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មិនមានវេទ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៥] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
 អនិយតៈ មានដៃវេទ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ
 របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដៃវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៦] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់អនិយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មិនមានវេទ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ
 របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២០៧] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានដៃវេទ ។ អើ ។ និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរ
 ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានដៃវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៨] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ សម្មប្បធានា នត្ថិចាតា
 នត្ថិយា តណ ពោជ្ឈង្គតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៩] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ
 និយាមោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនិយតស្ស និយាម-
 កមនាយ នត្ថិ និយាមោ ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អនិយ-
 តស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ ញាណន្តិ ។

[២១០] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ
 សតិប្បដ្ឋានា ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ នត្ថិ ពោជ្ឈង្គ
 ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អនិយតស្ស និយាមកមនាយ
 អត្ថិ ញាណន្តិ ។

[២១១] អនិយតស្ស និយាមកមនាយ អត្ថិ
 ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ តោត្រកុតោ បុគ្គលស្ស សោ-
 តាបត្តិមក្កេ ញាណំ អត្ថិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២០៨] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ សម្មប្បធាន
 នត្ថិចាតា នត្ថិយា តណ ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២០៩] និយាមៈ (មគ្គ) ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានឬ ។ អើ ។ បើនិយាមៈ ក្នុងដំណើរទៅ
 កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពាលថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គល
 ជាអនិយតៈ មានទេ ។

[២១០] សតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅ
 កាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិនមានឬ ។ អើ ។ បើ
 ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មិន
 មានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា ញាណ ក្នុងដំណើរ
 ទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានទេ ។

[២១១] ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់បុគ្គលជា
 អនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមគ្គ របស់
 បុគ្គលជាតោត្រកុ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០២] សោតាបត្តិដលសង្ខតិវិយាយ បដិ-
 បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិដល ញាណំ អត្ថិតិ ។
 ១ ហេវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ សកតាតាមិដលសង្ខតិវិ-
 យាយ ។ បេ ។ អនាតាមិដលសង្ខតិវិយាយ ។ បេ ។
 អរហត្តសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អរហត្ត
 ញាណំ អត្ថិតិ ។ ១ ហេវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[៦០៣] ១ វត្ថុច្វេ អនិយតស្ស និយាមគមនាយ
 អត្ថំ ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ១ កកវា ជាតាតិ
 អយំ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ ឡុត្តមិស្សតិ កត្វោ
 អយំ បុគ្គលោ ធម្មំ អភិសមេត្តន្តំ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ កកវា ជាតាតិ អយំ បុគ្គលោ សម្មត្ថនិយាមំ
 ឡុត្តមិស្សតិ កត្វោ អយំ បុគ្គលោ ធម្មំ អភិសមេត្ត
 តេន វត វេ វត្ថុច្វេ អនិយតស្ស និយាមគមនាយ
 អត្ថំ ញាណន្តំ ។

និយាមកថា ។

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦០៤] សត្វំ ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមត្តា ។

[៦០២] ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិដល របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិដល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសកតាមិដល ។ បេ ។
 ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិដល ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងព្រះអរហត្ត
 របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦០៣] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់
 និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយតៈ មានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មត្ថនិយាម
 បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បាទ ។ អើ ។ បើព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា បុគ្គលនេះ នឹងឈានចុះកាន់សម្មត្ថនិយាម
 បុគ្គលនេះ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធម៌បាទ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់និយាមៈ របស់
 បុគ្គលជាអនិយតៈ មាន ។

ចប់ និយាមកថា

បដិសម្ពិទ្ធាកថា

[៦០៤] ញាណតាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាឬ ។ អើ ។

សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
 យេ កេចិ សម្មតិ ជាទន្ធិ សទ្ធេ តេ បដិសម្ពិ-
 ទប្បត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សត្វំ ញ្ញាណំ
 បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ ចេតោបរិយាយេ ញ្ញាណំ
 បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ ចេតោ-
 បរិយាយេ ញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។ យេ
 កេចិ បរិច័ត្តំ ជាទន្ធិ សទ្ធេ តេ បដិសម្ពិទប្បត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

(២១៥) សត្វំ ញ្ញាណំ បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អា-
 មន្តា ។ សត្វា បញ្ញា បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ សត្វា បញ្ញា បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ អាមន្តា ។
 បរិក្កស័ណំ សមាបត្តិ សមាបន្នស្ស អត្ថិ បញ្ញា
 សា បញ្ញា បដិសម្ពិទ្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
 អាចោកសិណំ ។ បេ ។ តេជោកសិណំ ។ បេ ។
 វាយោកសិណំ ។ បេ ។ និលកសិណំ ។ បេ ។
 បិតកសិណំ ។ បេ ។ លោហិតកសិណំ ។ បេ ។
 ឡុនាគកសិណំ ។ បេ ។ អាកាសានុញ្ញាយតនំ

សម្មតិញ្ញាណ (ការដឹងខ្លួនសម្មតិ) ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មតិញ្ញាណ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។
 អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងខ្លួនសម្មតិ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថា
 ដល់ខ្លួនបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ
 ទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។ ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់
 ដឹងខ្លួនចិត្ត (ខែបុគ្គលដទៃ) ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងខ្លួនចិត្ត (ខែបុគ្គលដទៃ)
 ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។ ពួកជនណាមួយ ដឹងខ្លួនចិត្តខែបុគ្គល
 ដទៃ ពួកជនទាំងអស់នោះ ឈ្មោះថាដល់ខ្លួនបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២១៥) ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។
 បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បញ្ញាទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អើ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បរិក្កសិណសមាបត្តិ មាន ចុះបញ្ញានោះ
 ឈ្មោះថាបដិសម្ពិទ្ធាប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អាចោកសិណ ។ បេ ។ តេជោកសិណ ។ បេ ។
 វាយោកសិណ ។ បេ ។ និលកសិណ ។ បេ ។ បិតកសិណ ។ បេ ។
 លោហិតកសិណ ។ បេ ។ ឡុនាគកសិណ ។ បេ ។ អាកាសានុញ្ញាយតនៈ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។ ពកិត្តញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។
 នេវសញ្ញាណញ្ញាយន្តរៈ សមាបទ្ធស្ស
 ។ បេ ។ នាទំ ទទទ្ធស្ស ។ បេ ។ មីវំ ទទទ្ធស្ស
 ។ បេ ។ មិណ្ឌុចាតំ ទទទ្ធស្ស ។ បេ ។ សេនាសនំ
 ទទទ្ធស្ស ។ បេ ។ តំលាទប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការំ
 ទទទ្ធស្ស អត្ថំ បញ្ញា សា បញ្ញា បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២៣២] ន វត្ថុទ្វំ សទ្ធិំ ញ្ញាណំ បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ លោកុត្តរា បញ្ញា សា បញ្ញា ន
 បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ នេន ហំ
 សទ្ធិំ ញ្ញាណំ បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។

បដិសម្ព័ន្ធាតិ ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[២៣៧] ន វត្ថុទ្វំ សម្មតិញ្ញាណំ សត្វាប្ប-
 ណញ្ញោ ន អញ្ញាប្បណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន មុ បេវី
 កតសំណំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ ញ្ញាណំ

សម្មតិញ្ញាណកថា

។ បេ ។ វិញ្ញាណញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។ ពកិត្តញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។
 នេវសញ្ញាណញ្ញាយន្តរៈ ។ បេ ។ កាលទ្វេទាន ។ បេ ។ កាល
 ទ្វេវេ ។ បេ ។ កាលទ្វេវិណ្ឌុចាត ។ បេ ។ កាលទ្វេសេនាសនៈ
 ។ បេ ។ កាលទ្វេតំលាទប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការ មាន ចុះបញ្ញានោះ
 ឈ្មោះថាបដិសម្ព័ន្ធាតុ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថា
 បដិសម្ព័ន្ធាតុ ។ អើ ។ បញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ មាន ចុះបញ្ញានោះ
 មិនឈ្មោះថាបដិសម្ព័ន្ធាតុ ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រោះហេតុនោះ ញ្ញាណទាំងអស់ ឈ្មោះថាបដិសម្ព័ន្ធាតុដែរ ។
 ឈប់ បដិសម្ព័ន្ធាតុ ។

សម្មតិញ្ញាណកថា

[២៣៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈ
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ក្រែង
 ញ្ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់បឋវិកសំណាសមាបត្តិ មាន ទាំង

បឋវីភសិណាញ សម្មតិសទ្ធម្មិតំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 បឋវីភសិណំ សមាបត្តិ សមាបទ្ធស្ស អត្ថំ ញាណំ
 បឋវីភសិណាញ សម្មតិសទ្ធម្មិតំ តេជ វត វេ វត្ថុទ្ធ
 សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចាវម្មណញ្ញោ ន អញ្ញាវម្មណន្តំ ។

[២០៨] ន វត្ថុទ្ធ សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចាវម្មណញ្ញោ
 ន អញ្ញាវម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អាចោកសិណំ
 ។ បេ ។ តេជោកសិណំ ។ បេ ។ តិលានប្បច្ចយភេសន្ត-
 បរិក្ការំ នន្ទស្ស អត្ថំ ញាណំ តិលានប្បច្ចយភេសន្ត-
 បរិក្ការោ ច សម្មតិសទ្ធម្មិតំ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 តិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការំ នន្ទស្ស អត្ថំ ញាណំ
 តិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការោ ច សម្មតិសទ្ធម្មិតំ តេជ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចាវម្មណញ្ញោ ន
 អញ្ញាវម្មណន្តំ ។

[២០៩] សម្មតិញ្ញាណំ សច្ចាវម្មណញ្ញោ ន
 អញ្ញាវម្មណន្តំ ។ អាមន្តា ។ តេជ ញាណោ ន ធុត្ថំ
 បរិជាតាតិ សមុទយំ បទហតិ និរោជំ សន្និករោតិ
 មត្តំ ការវតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

បឋវីភសិណា ភ្នំសម្មតិសទ្ធិ ក៏មានឬ ។ អើ ។ បើញាណ របស់បុគ្គល
 ដែលចូលកាន់បឋវីភសិណាសមាបត្តិ មាន ចង់បឋវីភសិណា ភ្នំសម្មតិ-
 សទ្ធិ ក៏មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរតោលថា សម្មតិ-
 ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

[២១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈ
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ឬ ។ អើ ។ ក្រែង
 ញាណ របស់បុគ្គលដែលចូលកាន់អារម្មណ៍សិណ ។ បេ ។ តេជោកសិណ
 ។ បេ ។ កាលឲ្យតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការ មាន ឯតិលានប្បច្ចយ-
 ភេសន្តបរិក្ការ ភ្នំសម្មតិសទ្ធិ ក៏មានឬ ។ អើ ។ បើញាណ របស់
 បុគ្គលកាលឲ្យតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ការ មាន ឯតិលានប្បច្ចយភេសន្ត-
 បរិក្ការ ភ្នំសម្មតិសទ្ធិ ក៏មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរតោលថា សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃ
 ជាអារម្មណ៍ទេ ។

[២១១] សម្មតិញ្ញាណ មានសច្ចៈជាអារម្មណ៍ មិនមែនមាន
 ធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ឬ ។ អើ ។ បុគ្គល កំណត់ដឹងនូវខុស លះ
 នូវសមុទយៈ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវនិរោធ ចម្រើននូវមគ្គ ដោយញាណ
 នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរតោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

វិមុត្តំ ចិត្តំ ។ បេ ។ អវិមុត្តំ ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាបាតិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ តោនិ អវិមុត្តំ ចិត្តំ
 អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាបាតិ ទោ វត វេ វត្ថុទ្វេ ទេតោបរិ-
 យាយេ ញាណំ ចិត្តាវម្មណញ្ញោ ន អញ្ញាវម្មណន្តំ ។

[២២១] ធម្មាវម្មណេ ញាណំ វត្ថុន្ធ ទេតា-
 បរិយាយេ ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ធម្មាវម្ម-
 ណេ ញាណំ វត្ថុន្ធ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ ទោ វត
 វេ វត្ថុទ្វេ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាវម្មណញ្ញោ
 ន អញ្ញាវម្មណន្តំ ។ វេទនាវម្មណេ ញាណំ ។ បេ ។
 សញ្ញាវម្មណេ ញាណំ វេទនាវម្មណេ ញាណំ ចិត្តា-
 វម្មណេ ញាណំ សញ្ញាវម្មណេ ញាណំ វិវិយាវម្ម-
 ណេ ញាណំ សតាវម្មណេ ញាណំ សមាធាវម្មណេ
 ញាណំ បញ្ញាវម្មណេ ញាណំ ។ បេ ។ វាតាវម្មណេ
 ញាណំ ។ បេ ។ ទោសាវម្មណេ ញាណំ ។ បេ ។

នូវចិត្តដែលរួចស្រឡះ ។ បេ ។ នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ជាចិត្ត
 មិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នេះ មានដែរឬ ។ អើ ។ បើបុគ្គលណាមួយ ដឹង
 ច្បាស់នូវចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះ ជាចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះដូច្នេះ មាន
 ដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
 អារម្មណ៍ទេ ។

[២២១] ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើ
 ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺផស្សៈ បុគ្គលគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការ
 កំណត់ដឹងនូវចិត្ត(នៃបុគ្គលដទៃ) ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍
 មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺវិទ្យា
 ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសញ្ញា ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចក្ខុ
 ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចិត្ត ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសង្ខារ ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺវិយៈ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺសតិ ញាណ ក្នុង
 អារម្មណ៍គឺសមាធិ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺបញ្ញា ។ បេ ។ ញាណ
 ក្នុងអារម្មណ៍គឺវិនិច្ឆ័យ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងអារម្មណ៍គឺចោស ។ បេ ។

ចំនួនប្រាំបី

អនោត្តប្បវដ្តសោ ញាណំ វត្ថុញ្ចំ ទេតោបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អនោត្តប្បវដ្តសោ
 ញាណំ វត្ថុញ្ចំ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ តោ វត វេ
 វត្ថុញ្ចំ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ ចំនួនប្រាំបីសោ ញាណំ
 អញ្ញាប្បវដ្តសោ ។

(៦៦៦) ដស្សវដ្តសោ ញាណំ ន វត្ថុញ្ចំ ទេតោ-
 បរិយាយេ ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ ដស្សបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។ វេទនាវដ្តសោ
 ញាណំ ។ បេ ។ សញ្ញាប្បវដ្តសោ ញាណំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បវដ្តសោ ញាណំ ន វត្ថុញ្ចំ ទេតោបរិយាយេ
 ញាណាន្តិ ។ អាមត្តា ។ អនោត្តប្បវដ្តសោ
 ញាណាន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។

ចំនួនប្រាំបី

ញាណ ក្នុងការម្ស្រាងនឹងអនោត្តប្បវដ្តសោ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុង
 ការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ឬ ។ អើ ។ បើញាណ ក្នុង
 ការម្ស្រាងនឹងអនោត្តប្បវដ្តសោ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ហួសអ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ញាណ
 ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែន
 មានចម្លើយជាអារម្មណ៍ទេ ។

(៦៦៦) ញាណ ក្នុងការម្ស្រាងនឹងស្សៈ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេ ឬ ។ អើ ។
 ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវស្សៈ (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងការម្ស្រាងនឹងវេទនា ។ បេ ។ ញាណ ក្នុង
 ការម្ស្រាងនឹងសញ្ញា ។ បេ ។ ញាណ ក្នុងការម្ស្រាងនឹងអនោត្តប្បវដ្តសោ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ទេ
 ឬ ។ អើ ។ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវអនោត្តប្បវដ្តសោ (មាន) ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២២៣] ន វត្ថុទ្ធំ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ
 ចិត្តាម្មណាញោ ន អញ្ញាម្មណាភិ ។ អាមត្តា ។
 ននុ ទេតោបរិយាយេ ញាណាភិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ ទេតោបរិយាយេ ញាណំ ភេន វត វេ វត្ថុទ្ធំ
 ទេតោបរិយាយេ ញាណំ ចិត្តាម្មណាញោ ន អញ្ញា-
 ម្មណាភិ ។

ចិត្តាម្មណាភោ ។

អតាគតញាណកថា

[២២៤] អនាគតេ ញាណំ អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។
 អនាគតំ មូលតោ ជាតាតិ ហេតុតោ ជាតាតិ និពាន-
 តោ ជាតាតិ សម្មាសមាសតោ ជាតាតិ បកវតោ ជាតាតិ
 សមុដ្ឋានតោ ជាតាតិ អាហារតោ ជាតាតិ អាម្មណតោ
 ជាតាតិ បច្ចយតោ ជាតាតិ សមុទយតោ ជាតាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធំ ។ បេ ។

[២២៥] អនាគតេ ញាណំ អត្ថំតិ ។ អាមត្តា ។

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

[២២៣] បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹង
 នូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្តជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជា
 អារម្មណ៍ទេ ។ អើ ។ ក្រែងញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃ
 បុគ្គលដទៃ មាន) ឬ ។ អើ ។ បើញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវ
 ចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ មាន) ហួសអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកត្រូវ
 ពោលថា ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងនូវចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) មានចិត្ត
 ជាអារម្មណ៍ មិនមែនមានធម៌ដទៃជាអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ចិត្តាម្មណាភោ ។

អតាគតញាណកថា

[២២៤] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដឹងអនាគតដោយមូល ដឹងដោយហេតុ ដឹងដោយនិទាន ដឹងដោយ
 សម្មាសមាស (ហេតុជាផែនកើតព្រម) ដឹងដោយបកវៈ (ហេតុជាផែនកើត
 ទ្បទៅ) ដឹងដោយសមុដ្ឋាន ដឹងដោយអាហារ ដឹងដោយអាម្មណ៍
 ដឹងដោយបច្ច័យ ដឹង (អនាគត) ដោយសមុទយ ។ អ្នកមិនត្រូវ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៥] ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។

អនាគត ហេតុប្បដូយេតំ ជាតាតិ អាម្មណប្បដូយេតំ
 ជាតាតិ អធិបតិប្បដូយេតំ ជាតាតិ អនន្តរប្បដូយេតំ
 ជាតាតិ សមនន្តរប្បដូយេតំ ជាតាតិ ។ ឧ ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២២] អនាគតេ ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។ អាម-
 ត្តា ។ គោត្រតុបេ បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិមត្តេ ញ្ញា-
 ណំ អត្ថិតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សោតាបត្តិ-
 មលសង្ខតិវិយាយ បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស សោតា-
 បត្តិមលេ ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។ ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សកតាតាមិមលសង្ខតិវិយាយ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 មលសង្ខតិវិយាយ ។ បេ ។ អរហត្តសង្ខតិវិយាយ
 បដិបទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អរហត្តេ ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។
 ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២២៣] ឧ វត្ថុទ្ធ អនាគតេ ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។
 រាមត្តា ។ ឧទុ វត្ថុ ភក្កតា វាជលីបុត្តស្ស ទោ
 អាទន្ធ តយោ អន្តរាយា ភវិស្សន្តិ អត្ថិតោ វា ឧទ-
 កតោ មិដ្ឋភេទា វាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ តេន ហិ អនាគតេ ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។

បុគ្គល ជីវិតទូរភាពនៃហេតុប្បដូយ ជីវិតទូរភាពនៃអាម្មណប្បដូយ ជីវិត
 ទូរភាពនៃអធិបតិប្បដូយ ជីវិតទូរភាពនៃអនន្តរប្បដូយ ជីវិតទូរភាពនៃ
 សមនន្តរប្បដូយជាអនាគត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៤] ញ្ញាណ ក្នុងអនាគត មានឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណ
 ក្នុងសោតាបត្តិមត្ត របស់បុគ្គលជាគោត្រតុ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងសោតាបត្តិមល របស់បុគ្គលអ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិមល មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសកតាតាមិមល
 ។ បេ ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិមល ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុង
 អរហត្ត របស់បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងអនាគត មាន
 ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមាតាព្រះភាគ ជ្រងំត្រាស់ថា ម្ចាស់អាទន្ធ
 អន្តរាយា ឮ យ៉ាងគឺ អន្តរាយាវិភិក្ខុ ១ អន្តរាយាវិភិក្ខុ ១
 អន្តរាយាវិភិក្ខុ ១ បែកបាក់គ្នានៃជនពីរនាក់ ១ នៃក្រុងបាដលីបុត្ត នឹងមាន
 ពាក្យផ្សេងៗ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញ្ញាណ
 ក្នុងអនាគត មាន ។

អភិធម្មបិដកេ កថាវគ្គ
 បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

[២២៨] បច្ចុប្បន្ន ញ្ញាណំ អន្តីតំ ។ អា-
 មន្តា ។ តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ ជាតាតីតំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ
 ជាតាតីតំ ។ អាមន្តា ។ តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ
 ញ្ញាណន្តំ ជាតាតីតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។
 តេន ញ្ញាណោ នំ ញ្ញាណំ ញ្ញាណន្តំ ជាតាតីតំ ។
 អាមន្តា ។ នំ ញ្ញាណំ ឥស្ស ញ្ញាណស្ស អាមន្ត-
 ណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ នំ ញ្ញាណំ
 ឥស្ស ញ្ញាណស្ស អាមន្តណន្តំ ។ អាមន្តា ។ តេន
 ឧស្សេន នំ ឧស្សំ ឧសតិ តាយ វេទនាយ នំ វេទនំ
 វេទេតិ តាយ សញ្ញាយ នំ សញ្ញំ សញ្ញាចាតិ តាយ
 ចេតនាយ នំ ចេតនំ ចេតេតិ តេន ចិត្តេន នំ ចិត្តំ
 ចិត្តេតិ តេន វិតក្កេន នំ វិតក្កំ វិតក្កេតិ តេន វិចា-
 រេន នំ វិចារំ វិចារេតិ តាយ បិគិយា នំ បិគិ បិយា-
 យេតិ តាយ សតិយា នំ សតិ សេតិ តាយ បញ្ញា-
 យ នំ បញ្ញំ បដាចាតិ តេន ទក្កេន នំ ទត្ថំ ជិដ្ឋតិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ
 បច្ចុប្បន្នញ្ញាណកថា

[២២៨] ញ្ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មាន ។ អើ ។ បុគ្គល
 ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។
 បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយញ្ញាណនោះ ថាជាញ្ញាណឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ដឹងនូវញ្ញាណនោះ ដោយ
 ញ្ញាណនោះ ថាជាញ្ញាណឬ ។ អើ ។ ញ្ញាណនោះ ជាអារម្មណ៍របស់
 ញ្ញាណនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណនោះ
 ជាអារម្មណ៍របស់ញ្ញាណនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ពាល់ត្រូវទ្រុឌស្វ័រ
 នោះ ដោយឧស្សៈនោះ ទទួលនូវវេទនានោះ ដោយវេទនានោះ សំ-
 គាល់នូវសញ្ញានោះ ដោយសញ្ញានោះ ត្រូវនូវចេតនានោះ ដោយ
 ចេតនានោះ តិចនូវចិត្តនោះ ដោយចិត្តនោះ ត្រូវនូវវិតក្កៈនោះ ដោយ
 វិតក្កៈនោះ ពិចារណានូវវិចារនោះ ដោយវិចារនោះ រីករាយនូវបិគិ
 នោះ ដោយបិគិនោះ រលឹកនូវសតិនោះ ដោយសតិនោះ ដឹងច្បាស់នូវ
 បញ្ញានោះ ដោយបញ្ញានោះ កាត់នូវព្រះវិទ្យានោះ ដោយព្រះវិទ្យានោះ

តេជ វិសុទ្ធា តំ វិសុទ្ធំ តច្ចតិ តាយ កុដារិយោ
 តំ កុដារី តច្ចតិ តាយ វាសិយា តំ វាសិ តច្ចតិ
 តាយ សុចិយា តំ សុចិ សិទ្ធោតិ តេជ អង្គលក្កេន
 តំ អង្គលក្កំ បរាមសតិ តេជ ធាសិកក្កេន តំ ធាសិ-
 កក្កំ បរាមសតិ តេជ មត្តកេន តំ មត្តកំ បរាមសតិ
 តេជ ឡង្កេន តំ ឡង្កំ ឆោតិ តេជ មុត្តេន តំ មុត្តំ
 ឆោតិ តេជ ទេឡេន តំ ទេឡំ ឆោតិ តេជ បុត្តេន
 តំ បុត្តំ ឆោតិ តេជ លោហិតេន តំ លោហិតំ
 ឆោតិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

(២២៩) ន វត្ថុទ្វំ បច្ចុប្បន្ន ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ សត្វសង្ខារេ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋេ តម្បិ
 ញ្ញាណំ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋំ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ សត្វសង្ខារេ អនិច្ចតោ ធិដ្ឋេ តម្បិ ញ្ញាណំ
 អនិច្ចតោ ធិដ្ឋំ ហោតិ តេជ វត វេ វត្ថុទ្វេ
 បច្ចុប្បន្ន ញ្ញាណំ អត្ថិតិ ។

ប្រាសន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយប្តីវេនោ ចាត្វវិជ្ជាវេនោ ដោយជីវ
 វេនោ កាប័ន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយកាប័ន្តវេនោ ដោយម្ពល
 វេនោ ស្វាបអវិជ្ជលន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយចុន្តវិជ្ជាវេនោ ស្វាបអវិជ្ជលន្ត
 ចុន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយចុន្តវិជ្ជាវេនោ ស្វាបអវិជ្ជលន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយ
 ក្សាលវេនោ លាងន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយលាងវេនោ លាងន្តវិជ្ជាវេនោ
 ដោយម្រាមវេនោ លាងន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយម្រាមវេនោ លាងន្តវិជ្ជាវេនោ
 ដោយម្រាមវេនោ លាងន្តវិជ្ជាវេនោ ដោយម្រាមវេនោ លាងន្តវិជ្ជាវេនោ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញ្ញាណ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានទេ
 ឬ ។ អើ ។ កាលបុគ្គលឃើញនូវសង្ខារចាំងត្បូង ដោយសភាពជា
 របស់មិនទៀង ក្រែងឃើញនូវញ្ញាណនោះ ដោយសភាពជារបស់មិន
 ទៀងដែរឬ ។ អើ ។ បើកាលបុគ្គលឃើញនូវសង្ខារចាំងត្បូង ដោយ
 សភាពជារបស់មិនទៀង ឃើញនូវញ្ញាណនោះ ដោយសភាពជារបស់
 មិនទៀង ម្ចាស់អ្នកនិយមន្ត ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ញ្ញាណ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មាន ។

ផលញ្ញាណកថា

[៦៣០] សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។
 អាមត្តា ។ សាវកោ ដលេស្សកតំ បញ្ញាបេតិកំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ
 អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ សាវកស្ស ដលេបរោមិ-
 យត្ថំ ឥន្ទ្រិយបរោមិយត្ថំ បុគ្គលបរោមិយត្ថន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ សាវកស្ស ទទ្ធប្បញ្ញត្តិ អាយ-
 តទ្ធប្បញ្ញត្តិ ធាតុប្បញ្ញត្តិ សច្ចប្បញ្ញត្តិ ឥន្ទ្រិយប្បញ្ញត្តិ
 បុគ្គលប្បញ្ញត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវ-
 កស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ សាវ-
 កោ ដិលោ សត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វញ្ញ សព្វ-
 ទស្សាវី ធម្មស្សាមី ធម្មប្បដិសារណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សាវកស្ស ដលេ ញ្ញាណំ អត្ថិ-
 តំ ។ អាមត្តា ។ សាវកោ អនុប្បន្នស្ស មគ្គស្ស
 ឧប្បាទេតា អសញ្ញាតស្ស មគ្គស្ស សញ្ញាទេតា
 អនត្តាតស្ស មគ្គស្ស អត្តោតា បន្តញ្ញ បន្តវិទូ
 មគ្គតោវិទោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ផលញ្ញាណកថា

[៦៣០] ញ្ញាណ ក្នុងវេលា របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។
 សាវក បញ្ញត្តិ ខ្លួនវេលាជាប់របស់ខ្លួនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងវេលា របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។ ការកំណត់
 ដឹងខ្លួនវេលាដ៏ក្លានិច្ចខ្លះ ការកំណត់ដឹងខ្លួនវេលាដ៏ក្លានិច្ចខ្លះ ការកំណត់
 ដឹងខ្លួនវេលាដ៏ក្លានិច្ចខ្លះ របស់សាវក មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងវេលា របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។ ការ
 បញ្ជាក់ខ្លួនខ្លួន ការបញ្ជាក់ខ្លួនអាយតនៈ ការបញ្ជាក់ខ្លួនវាតុ ការបញ្ជាក់ខ្លួន
 សច្ចៈ ការបញ្ជាក់ខ្លួនវេលា ការបញ្ជាក់ខ្លួនបុគ្គល របស់សាវក មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងវេលា របស់សាវក
 មានឬ ។ អើ ។ សាវក ជាអ្នកឈ្នះមារ ជាគ្រូ ជាអ្នកគ្រាស់
 ដឹងឯង ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ជាម្ចាស់នៃធម៌ ជាអ្នកមានធម៌ជាទីពឹង
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញ្ញាណ ក្នុងវេលា
 របស់សាវក មានឬ ។ អើ ។ សាវក ញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើត
 ឡើងឲ្យកើតឡើង ញ៉ាំងមគ្គដែលមិនទាន់កើតព្រម ឲ្យកើតព្រម និយាយ
 បំភោគមគ្គដែលមិនទាន់និយាយ ដឹងខ្លួនមគ្គ ប្រាប់ច្បាស់ខ្លួនមគ្គ ឈ្លាស
 វៃក្នុងមគ្គ ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

តស្ស តេជំ

[៦៣១] ឧ វត្ថុតំ សាវកស្ស ដលេ ញាណំ
អត្ថិតំ ។ អាមត្តា ។ សាវកោ អញ្ញាណីតិ ។ ឧ
ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ តេជ ហិ សាវកស្ស ដលេ
ញាណំ អត្ថិតំ ។

ផលញ្ញាណាថា ។

ចក្ខុហេ វត្ថោ ។

តស្ស ឧទ្ធានំ

វិមុត្តិញ្ញាណំ វិមុត្តំ សេត្វស្ស អសេត្វំ ញាណំ
វិបរិកេ ញាណំ អនិយេតស្ស និយាមតមនាយ អត្ថ
ញាណំ សព្វំ ញាណំ បដិសម្ពិធាតិ សម្មតិញ្ញាណំ
តេតាបរិយាយេ ញាណំ អនាគតេ ញាណំ
បច្ចុប្បន្នេ ញាណំ សាវកស្ស ដលេ ញាណន្តិ ។

មហាបណ្ណាសកោ ។

សត្វបលរុទ្ធិ ឧបហារោ តលំ កិហិស្ស អរហោ ច
វិមុត្តិបញ្ចមំ ។

ឧទ្ធាននៃបញ្ចមវត្ថុ

[៦៣១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ ក្នុងផល របស់
សាវិក មានឬ ។ អើ ។ សាវិក មិនមានញាណឡើយ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ញាណ ក្នុងផល
របស់សាវិក មាន ។

ចប់ ផលញ្ញាណាថា ។

ចប់ ចក្ខុមវត្ថុ ។

ឧទ្ធាននៃបញ្ចមវត្ថុនោះគឺ

និយាយអំពី វិមុត្តិញ្ញាណ ឈ្មោះថាវិមុត្ត ១ អសេត្វញ្ញាណ របស់
សេត្វបុគ្គល ១ វិបរិកញ្ញាណ ១ ញាណ ក្នុងដំណើរទៅកាន់
និយាមៈ របស់បុគ្គលជាអនិយមៈ មាន ១ ញាណចាំងត្បូង ឈ្មោះ
ថាបដិសម្ពិទា ១ សម្មតិញ្ញាណ ១ ញាណ ក្នុងការកំណត់ដឹងទូរ
ចិត្ត (នៃបុគ្គលដទៃ) ១ ញាណ ក្នុងអនាគត ១ ញាណ ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ១ ញាណ ក្នុងផល របស់សាវិក ១ ។

ចប់ មហាបណ្ណាសកោ ។

វត្ថុនិយាយពីបុគ្គលបាន ឈ្មោះថាសត្វជាដើម ១ វត្ថុនិយាយពីទៅកាន់
ពួកនៃមាត់យករបស់ដែលមិនស្អាតទ្បងលំព្រះអរហន្ត ១ វត្ថុនិយាយ
ពីកម្លាំងនៃព្រះតថាគតជាដើម ១ វត្ថុនិយាយពីត្រេហស្ថបុរាណសម្រេច
ជាព្រះអរហន្ត ១ និវិវត្តនិយាយពីវិមុត្តិ ១ ទៀតជាគម្រប់ ៥ ។

និយាមកថា

[២៣២] និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមត្តា ។
និព្វានំ តាណំ លេណំ សរណំ បរាយនំ អន្ធនំ
អមតន្តំ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២៣៣] និយាមោ អសដ្ឋតោ និព្វានំ អសដ្ឋ-
តន្តំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានិ ។ ន ហៅ
វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសដ្ឋតានិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ
តាណានិ ទ្វេ លេណានិ ទ្វេ សរណានិ ទ្វេ បរាយ-
នានិ ទ្វេ អន្ធតានិ ទ្វេ អមតានិ ទ្វេ និព្វានានិ ។
ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ និព្វានានិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ ទ្ធិន្តំ និព្វានានំ ឧច្ចនិធនា ហិណប្បណីតតា
ឧត្តំសាវកំសោ សីមា វា គេតោ វា រាជំ វា
អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២៣៤] និយាមោ អសដ្ឋតោតិ ។ អាមត្តា ។
អត្ថំ គេតំ និយាមំ ឧត្តមន្តំ បដិសកន្តំ ឧប្បាទេន្តំ
សមុប្បាទេន្តំ ឧដ្ឋាបេន្តំ សមុដ្ឋាបេន្តំ និព្វត្តេន្តំ
អភិនិព្វត្តេន្តំ ជនេន្តំ សក្កានេន្តិតិ ។ អាមត្តា ។

និយាមកថា

[២៣៥] និយាមៈ (អាយមត្ត) ជាអសន្តិកៈ ។ អើ ។
ព្រះនិព្វាន ជាទីតាំង ជាទីជ្រកកោន ជាទីការពារ ជាទីប្រព្រឹត្តិទៅ
រាងមុខ ជាទីមិនច្យុត ជាទីមិនស្លាប់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[២៣៦] និយាមៈ ជាអសន្តិកៈ និព្វាន ជាអសន្តិកៈ ។
អើ ។ អសន្តិកៈ មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អសន្តិកៈ មានពីរ ។ អើ ។ ទីតាំង មានពីរ ទីជ្រកកោន មានពីរ
ទីការពារ មានពីរ ទីប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងរាងមុខ មានពីរ ទីមិនច្យុត
មានពីរ ទីមិនស្លាប់ មានពីរ និព្វាន មានពីរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ និព្វាន មានពីរ ។ អើ ។ ភាគខ្ពស់
និងទាប ភាគថោកទាបនិងខ្ពស់ ទ្រង់ដួលនិងទប់ទាប ផែនក្តី ការបែក
ផ្ទាយក្តី ការប្រែប្រួលក្តី ការវិនាសទៅក្តី នៃនិព្វានទាំងពីរ មានបួន ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៧] និយាមៈ ជាអសន្តិកៈ ។ អើ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ឈាន
ចុះកាន់និយាមៈ បានចំពោះខ្លះនិយាមៈ ញ៉ាំងនិយាមៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យ
កើតឡើងព្រម ឲ្យកាន់ឡើង ឲ្យកាន់ឡើងព្រម ឲ្យល្អឡើង ឲ្យ
លាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះដាលឡើង មានវិធីបួន ។ អើ ។

និយាមកថា

អត្ថិ តោនិ អសង្ខតំ ឱក្កបន្តិ បដិសកន្តិ ឧប្បាទន្តិ
សមុប្បាទន្តិ ឧដ្ឋាបេន្តិ សមុដ្ឋាបេន្តិ និព្វត្តន្តិ អភិ-
និព្វត្តន្តិ ជនេន្តិ សញ្ញនេន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[២៣៥] និយាមោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។
មត្តោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ មត្តោ
សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ និយាមោ សង្ខតោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ សោតាបត្តិនិយាមោ អសង្ខ-
តោតិ ។ អាមត្តា ។ សោតាបត្តិមត្តោ អសង្ខតោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមត្តោ
សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ សោតាបត្តិនិយាមោ
សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ សកតាតា-
មិនិយាមោ ។ បេ ។ អនាតាមិនិយាមោ ។ បេ ។ អ-
វហត្ថនិយាមោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ អវហត្ថ-
មត្តោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ អ-
វហត្ថមត្តោ សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ អវហត្ថនិយា-
មោ សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

និយាមកថា

បុគ្គលព្វកថ្មៈ ឈានចុះកាន់សង្ខតៈ ទានចំពោះទូរសង្ខតៈ ញ៉ាំង
អសង្ខតៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យកាំងឡើង ឲ្យកាំង
ឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះជាល
ឡើង មានដៃប្រេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៣៥] និយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មត្ត ជាអសង្ខតៈ
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មត្ត ជាសង្ខតៈឬ ។
អើ ។ និយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិមត្ត ជា
អសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិមត្ត
ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សោតាបត្តិនិយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកតាតាមិនិយាមៈ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
និយាមៈ ។ បេ ។ អវហត្ថនិយាមៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អវហត្ថមត្ត
ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវហត្ថមត្ត
ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អវហត្ថនិយាមៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៣៦] សោតាបត្តិនិយាមោ អសង្ខតោ ។ បេ ។
 អហត្ថនិយាមោ អសង្ខតោ និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ បញ្ច អសង្ខតានិគ្គ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ
 ។ បេ ។ បញ្ច អសង្ខតានិគ្គ ។ អាមត្តា ។ បញ្ច
 តាលាណិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៦៣៧] និយាមោ អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។
 មិច្ឆត្ថនិយាមោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ
 ។ បេ ។ មិច្ឆត្ថនិយាមោ សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។
 សម្មត្ថនិយាមោ សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។

[៦៣៨] ន វត្ថុព្យ និយាមោ អសង្ខតោតិ ។
 អាមត្តា ។ និយាមោ ឧប្បជ្ឈ និរុទ្ធេ អនិយតោ
 ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។ តេន ហិ
 និយាមោ អសង្ខតោតិ ។ មិច្ឆត្ថនិយាមោ ឧប្បជ្ឈ
 និរុទ្ធេ អនិយតោ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យ ។ បេ ។
 តេន ហិ មិច្ឆត្ថនិយាមោ អសង្ខតោតិ ។

[៦៣៩] សោតាបត្តិនិយាមោ ជាអសង្ខតោ ។ បេ ។ អហត្ថ
 និយាមោ ជាអសង្ខតោ និព្វានំ ជាអសង្ខតោ ។ អេ ។ អសង្ខតោ
 មាន ៥ បូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតោ
 មាន ៥ បូ ។ អេ ។ ទីតាំង មាន ៥ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុង ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤០] និយាមោ ជាអសង្ខតោ ។ អេ ។ មិច្ឆត្ថនិយាមោ
 ជាអសង្ខតោ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មិច្ឆត្ថនិយាមោ
 ជាអសង្ខតោ ។ អេ ។ សម្មត្ថនិយាមោ ជាអសង្ខតោ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និយាមោ ជាអសង្ខតោ
 បូ ។ អេ ។ កាលនិយាមោ កើតឡើងហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះ
 ថាមិនទៀង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ និយាមោ ជាអសង្ខតោ ។ កាលមិច្ឆត្ថនិយាមោ កើតឡើង
 ហើយរលត់ទៅវិញ ឈ្មោះថាមិនទៀង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ មិច្ឆត្ថនិយាមោ ជាអសង្ខតោ ។

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្កោ មោសោ មោហោ
 មាតោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តិញ្ចា ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ អកុសលំ សារម្មណំ ធីត្ថំ ឥស្ស អាវដ្ឋនា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្តម្ហំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ
 ធីត្ថំ ឥស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៥០៩] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្តម្ហំ
 រូបំ អកុសលំ អនាម្មណំ ធីត្ថំ ឥស្ស អាវដ្ឋនា ។
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ធិស្សោ អកុសលោ អនាម្មណោ ធីត្ថំ
 ឥស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្ត-
 ម្ហំ រូបំ អកុសលំ អនាម្មណំ ធីត្ថំ ឥស្ស អាវដ្ឋ-
 នា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេននា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា
 ភក្កោ មោសោ មោហោ មាតោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តិញ្ចា
 ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អកុសលំ

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្កោ មោសោ មោហោ មាតោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តិញ្ចា
 ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ តាំងឡើងដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវិចិត្តម្ហំ
 តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥១០] រូប ជាវិចិត្តម្ហំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 រូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ឥស្សៈ តាំងឡើង ដោយអកុសល-
 ចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះឥស្សនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប ជាវិចិត្តម្ហំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្កោ
 មោសោ មោហោ មាតោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តិញ្ចា ដំនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ
 ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល

ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ អវិជ្ជាបដ្ឋយា សង្ខារ សង្ខតា-
តិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។ ន
ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។
អាមត្តា ។ សង្ខារប្បដ្ឋយា វិញ្ញាណំ អសង្ខតន្តិ ។
ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សង្ខារប្បដ្ឋយា វិញ្ញាណំ
សង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោតិ ។
ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខតោ-
តិ ។ អាមត្តា ។ វិញ្ញាណប្បដ្ឋយា នាមរូបំ អសង្ខតន្តិ ។
ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណប្បដ្ឋយា នាមរូបំ
សង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោ
តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ នាមរូបំ អសង្ខតន្តិ ។
ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ នាមរូបំ អសង្ខតន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។
នាមរូបំ សង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ សង្ខតោ
តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ នាមរូបំ អសង្ខតន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។
នាមរូបំ សង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ បដិច្ចសមុប្បាទោ
សង្ខតោតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

(២៤១) ន វត្តព្វេ បដិច្ចសមុប្បាទោ អសង្ខត-
តោតិ ។ អាមត្តា ។ ន ធម្ម វត្ត កតវត្តា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន)
ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ
ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារ
ជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
នាមរូប (កើតមាន) ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ជកនិវរណៈ (កើត
មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ជកនិវរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជា
សង្ខតៈឬ ។ អើ ។ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(២៤២) បុគ្គល មិនគួរនិយាយថា បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
អសង្ខតៈទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ជាតិប្បទូណោ ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វិសា វ សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា
 ធម្មនិយាមតា ឥន្ទប្បទូយតា តំ តថាគតោ អភិ-
 សម្ពុជ្ឈតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ឈន្ទា អភិសមេត្វា
 អាចិក្ខតិ នេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ វិវេតិ វិកេដតិ
 ឧត្តាធិករោតិ បស្សថាតិ ចាហា ជាតិប្បទូណោ ភិក្ខុវេ
 ជរាមរណំ ភវិប្បទូណោ ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
 បទូណោ ភិក្ខុវេ សង្ខារា ឧប្បាទា វា តថាគតានំ
 អនុប្បាទា វា តថាគតានំ វិសា វ សា ធាតុ ។ បេ ។
 បស្សថាតិ ចាហា អវិជ្ជាបទូណោ ភិក្ខុវេ សង្ខារា ឥតិ
 ខោ ភិក្ខុវេ យា តត្រ តថតា អវិតថតា អនញ្ញាថតា
 ឥន្ទប្បទូយតា អយំ វុដ្ឋតិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បាទោតិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ បដិច្ច-
 សមុប្បាទោ អសង្ខតោតិ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាធិនិមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការ
 កើតឡើងនៃកថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃកថាគតទាំងឡាយ
 ក្តី ក៏ធាតុនោះ ភាពនៃការបើកនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់ទ្រព្យធម៌ ភាព
 នៃឥន្ទប្បទូយ នោះ វេមនកាំងនៅជាធម្មតា តថាគត ត្រាស់ដឹងច្បាស់
 យល់ច្បាស់ ទ្វារហេតុមានធាតុជាដើមនោះ លុះត្រាស់ដឹងច្បាស់ យល់
 ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់ សំដែង បញ្ញាក្តី តែងតាំង បើក វែកញែក
 ធ្វើឲ្យរក ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ជរាធិនិមរណៈ (កើតមាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ជាតិ (កើតមាន) ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ការកើតឡើងនៃ
 កថាគតទាំងឡាយក្តី ការមិនកើតឡើងនៃកថាគតទាំងឡាយក្តី ក៏ធាតុ
 នោះ វេមនកាំងនៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ប្រកាសថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើល
 ចុះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនយ៉ាង សេចក្តី
 មិនប្រែប្រួល ភាពនៃឥន្ទប្បទូយ ណា ក្នុងធម៌ទាំងនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យដូច្នេះ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិច្ចសមុប្បាទ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បដិច្ចសមុប្បាទ ជាអសង្ខតៈ ។

[៦៤២] អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា ភត្ត ធម្ម-
 ដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតាជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតាជីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ
 តាណាជិ ។ បេ ។ អន្តរិកា ភតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៦៤៣] អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាភិ យា ភត្ត
 ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណន្តិ យា ភត្ត ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា
 អសង្ខតា និព្វានំ អសង្ខតន្តិ ។ អាមត្តា ។ តីណិ
 អសង្ខតាជីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ តីណិ
 អសង្ខតាជីតិ ។ អាមត្តា ។ តីណិ តាណាជិ
 ។ បេ ។ អន្តរិកា ភតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៦៤២] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការកំណត់នៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នៅធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
 មានពីរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន
 ពីរឬ ។ អើ ។ ចំពឹង មានពីរ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៤៣] បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការកំណត់នៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នៅធម៌ ណា ថា សង្ខារទាំងឡាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ បណ្ណាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃការកំណត់នៅនៃ
 ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នៅធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ និព្វាន ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ អសង្ខតៈ
 មាន ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ៣
 ឬ ។ អើ ។ ចំពឹង មាន ៣ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សច្ចកថា

[២៤៤] អវិជ្ជាបច្ចយោ សង្ខារាភិ យោ ឥន្ទ
 ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា សង្ខារប្បច្ចយោ
 វិញ្ញាណាត្ថំ យោ ឥន្ទ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា
 ។ បេ ។ ជាតិប្បច្ចយោ ជរាមរណាត្ថំ យោ ឥន្ទ ធម្មដ្ឋិ-
 តតា ធម្មនិយាមតា អសង្ខតា វិញ្ញាណំ អសង្ខតត្ថំ ។
 អាមត្តា ។ ប្បាទស អសង្ខតាធិតិ ។ ន ហេវំ វត្តុទ្ធ
 ។ បេ ។ ប្បាទស អសង្ខតាធិតិ ។ អាមត្តា ។
 ប្បាទស ភោណាណំ ប្បាទស លេណាណំ ។ បេ ។
 អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តុទ្ធ ។ បេ ។

ចធិត្ថសមុច្ចារកថា ។

សច្ចកថា

[២៤៥] ចត្តារិ សច្ចាណំ អសង្ខតាធិតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ចត្តារិ ភោណាណំ ចត្តារិ លេណាណំ ចត្តារិ
 សរណាណំ ចត្តារិ បរាយនាណំ ចត្តារិ អច្ចុតាណំ
 ចត្តារិ អមតាណំ ចត្តារិ វិញ្ញាណាធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តុទ្ធ ។ បេ ។ ចត្តារិ វិញ្ញាណាធិតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ចត្ថុដ្ឋំ វិញ្ញាណាណំ ឧច្ចនិយមតា បរិទេហ្វល្លវត្តតា
 ឧត្តរំសាវកំសោ សីមា វា ភេនោ វា រាជំ វា

សច្ចកថា

[២៤៤] បណ្ណាធម៌ចាំងនោះ ភាពនៃការកាំងនៅនៃធម៌ ភាព
 នៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា សង្ខារចាំងរាយ (កើតមាន) ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ បណ្ណាធម៌ចាំងនោះ ភាពនៃការកាំងនៅនៃ
 ធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា វិញ្ញាណ (កើតមាន) ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ ។ បេ ។ បណ្ណាធម៌ចាំងនោះ ភាពនៃការ
 កាំងនៅនៃធម៌ ភាពនៃការកំណត់នូវធម៌ ណា ថា ផកខិន្ទរណៈ (កើត
 មាន) ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ជាអសង្ខតៈ វិញ្ញាណ ជាអសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ អសង្ខតៈ មាន ១២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អសង្ខតៈ មាន ១២ ឬ ។ អើ ។ វិចីតិ មាន ១២ ។
 ជ្រកកោន មាន ១២ ។ បេ ។ ការវិនាសទៅក្នុង ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចធិ ចធិត្ថសមុច្ចារកថា ។

សច្ចកថា

[២៤៥] សច្ចៈ ៤ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ វិចីតិ ៤
 វិជ្រកកោន ៤ វិការពារ ៤ វិប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ៤ វិមិនច្យុត ៤
 វិមិនស្លាប់ ៤ វិញ្ញាណ ៤ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ មាន ៤ ឬ ។ អើ ។ ភាពខ្ពស់និងទាប ភាពថោកទាប
 និងខ្ពស់ ឧក្រិដ្ឋនិងទាប ផែនក្តី ការបែកបាក់យក្តី ការប្រឆោតក្តី

អន្តរិកា ភតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៤២] ធុត្តសង្ខំ អសង្ខតង្គំ ។ អាមត្តា ។
 ធុត្តំ អសង្ខតង្គំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ធុត្ត-
 សង្ខំ អសង្ខតង្គំ ។ អាមត្តា ។ កាយិកំ ធុត្តំ
 ធម្មសិកំ ធុត្តំ សោកយវិទេវធុត្តនោមនស្សនាយា-
 សា អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សមុទយសង្ខំ អសង្ខតង្គំ ។ អាមត្តា ។ សមុទយោ
 អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សមុទ-
 យសង្ខំ អសង្ខតង្គំ ។ អាមត្តា ។ កាមតណ្ហា ភវ-
 តណ្ហា វិភវតណ្ហា អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ មគ្គសង្ខំ អសង្ខតង្គំ ។ អាមត្តា ។ មគ្គោ
 អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មគ្គសង្ខំ
 អសង្ខតង្គំ ។ អាមត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាទិ អសង្ខតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៤៣] ធុត្តំ សង្ខតង្គំ ។ អាមត្តា ។
 ធុត្តសង្ខំ សង្ខតង្គំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 កាយិកំ ធុត្តំ ធម្មសិកំ ធុត្តំ សោកយវិទេវធុត្ត-
 នោមនស្សនាយាសា សង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។

ការិវាសវេក្កំ នៃនិព្វានចាត្រ ២ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[២៤៤] ទុក្ខសច្ចំ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ទុក្ខំ ជាសង្ខតៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ
 ឬ ។ អើ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តវេក្កុនិកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តវេក្កុនិច្ច សេចក្តី
 សោក សេចក្តីទ្វេសង្ស័យ ទុក្ខ ចោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ចិត្ត ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុ-
 ទយសច្ចំ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សមុទយៈ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទយសច្ចំ ជាអសង្ខតៈឬ ។
 អើ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ចំ ជាអសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គ
 ជាអសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ចំ ជា
 អសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ជា
 អសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៥] ទុក្ខំ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ ទុក្ខសច្ចំ ជា
 សង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ទុក្ខប្រព្រឹត្តវេ-
 ក្កុនិកាយ ទុក្ខប្រព្រឹត្តវេក្កុនិច្ច សេចក្តីសោក សេចក្តីទ្វេសង្ស័យ
 ទុក្ខ ចោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។

ធុត្តសង្ខារសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ សមុទយោ
 សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយសង្ខារសង្ខតន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា
 វិភវតណ្ហា សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ សមុទយសង្ខារ
 សង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ មគ្គោ សង្ខ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសង្ខារសង្ខតន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ
 សង្ខតោតិ ។ អាមន្តា ។ មគ្គសង្ខារសង្ខតន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៦៤៨] ធិរោធសច្ចំ អសង្ខតំ ធិរោធា អសង្ខតំ
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ ធុគ្គុសច្ចំ អសង្ខតំ ធុគ្គំ
 អសង្ខតន្តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធិរោធសច្ចំ
 អសង្ខតំ ធិរោធា អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ សមុ-
 ទយសច្ចំ អសង្ខតំ សមុទយោ អសង្ខតោតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធិរោធសច្ចំ អសង្ខតំ ធិរោធា
 អសង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គុសច្ចំ អសង្ខតំ
 មត្តោ អសង្ខតោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ទុក្ខសព្វ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សមុទយៈ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ សមុទយសព្វ ជាសង្ខតៈឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា
 ជាសង្ខត ឬ ។ អើ ។ សមុទយសព្វ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បត្ត ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គសព្វ ជាសង្ខតៈ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ជាសង្ខតៈឬ ។ អើ ។ មគ្គសព្វ ជាសង្ខតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៦៦៨) ខំរោធសព្វ ជាអសន្តិគៈ ខំរោធជាអសន្តិគៈដែរឬ ។
 អើ ។ ទុក្ខសព្វ ជាអសន្តិគៈ ទុក្ខ ជាអសន្តិគៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខំរោធសព្វ ជាអសន្តិគៈ ខំរោធជា
 អសន្តិគៈដែរឬ ។ អើ ។ សមុទយសព្វ ជាអសន្តិគៈ សមុទយៈ
 ជាអសន្តិគៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខំរោធសព្វ
 ជាអសន្តិគៈ ខំរោធជាអសន្តិគៈដែរឬ ។ អើ ។ មគ្គសព្វ ជាអសន្តិគៈ
 មគ្គ ជាអសន្តិគៈដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៤៩] ធុត្ថុសង្ខារំ អសង្ខតំ ធុត្ថំ សង្ខតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ និរោធសង្ខារំ អសង្ខតំ និរោធនោ សង្ខតោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សមុទយសង្ខារំ អសង្ខតំ
 សមុទយោ សង្ខតោតិ ។ អាមត្តា ។ និរោធសង្ខារំ
 អសង្ខតំ និរោធនោ សង្ខតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ មគ្គសង្ខារំ អសង្ខតំ មគ្គោ សង្ខតោតិ ។
 អាមត្តា ។ និរោធសង្ខារំ អសង្ខតំ និរោធនោ សង្ខតោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥០] ន វត្ថុតំ ចត្តារិ សទ្ធានំ អសង្ខតា-
 នីតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កតវត្ថា ចត្តារិមាណំ
 ភិក្ខុវេ តថាណំ អវិគថាណំ អនត្តាថាណំ ។ កតមាណំ
 ចត្តារិ ។ ឥទំ ធុត្ថុន្តិ ភិក្ខុវេ តថមេតំ អវិគថមេតំ
 អនត្តាថមេតំ ។ បេ ។ អយំ ធុត្ថុសមុទយោតិ ។ បេ ។
 អយំ ធុត្ថុនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ ធុត្ថុនិរោធតា-
 មីនំ បដិបត្តាតិ តថមេតំ អវិគថមេតំ អនត្តាថមេតំ
 ឥមាណំ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារិ តថាណំ អវិគថាណំ អនត្តា-
 ថាណីតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ
 ចត្តារិ សទ្ធានំ អសង្ខតានីតិ ។

សច្ចាថា ។

[២៥១] ទុក្ខសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ ទុក្ខំ ជាសង្ខតៈវិជារុ ។
 អើ ។ និរោធសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ និរោធំ ជាសង្ខតៈវិជារុ ។ អ្នកមិន
 ក្សតោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សមុទយសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ សមុទយៈ
 ជាសង្ខតៈវិជារុ ។ អើ ។ និរោធសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ និរោធំ ជាសង្ខតៈ
 វិជារុ ។ អ្នកមិនក្សតោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មគ្គសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ
 មគ្គំ ជាសង្ខតៈវិជារុ ។ អើ ។ និរោធសច្ចំ ជាអសង្ខតៈ និរោធំ
 ជាសង្ខតៈវិជារុ ។ អ្នកមិនក្សតោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥២] ចុក្ខុលមិនភ្លេចយាយថា សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសង្ខតៈ
 ទេវុ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនឃ្លាត សេចក្តីមិនប្រែប្រួល
 ពោរ មាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនឃ្លាត សេចក្តីមិនប្រែប្រួលថា នេះ ជា
 ទុក្ខ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ ជាទុក្ខសមុទយៈ ១ ។ បេ ។ ថា នេះ
 ជាទុក្ខនិរោធ ១ ។ បេ ។ សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនឃ្លាត សេចក្តី
 មិនប្រែប្រួលថា នេះ ជាទុក្ខនិរោធតាមិនបដិបត្តា ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សេចក្តីពិត សេចក្តីមិនយឿនឃ្លាត សេចក្តីមិនប្រែប្រួល មាន ៤ យ៉ាង
 នេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 សច្ចៈទាំង ៤ ជាអសង្ខតៈ ។

ចប់ សច្ចាថា ។

អារុប្បកថា

[៦៥០] អាកាសានត្តាយន្តរំ អសង្កត្តំ ។
 អាមត្តា ។ និព្វានំ តាលំ លេណំ សរណំ បរាយ-
 នំ អនុតំ អមត្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អ-
 កាសានត្តាយន្តរំ អសង្កតំ និព្វានំ អសង្កត្តំ ។
 អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្កតានិគំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្កតានិគំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ តា-
 ណានិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អាកាសានត្តាយន្តរំ អសង្កត្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ អាកាសានត្តាយន្តរំ គរោ គតិ សត្តាវសោ
 សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការប្បជណិកា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ អសង្កតំ គរោ គតិ សត្តាវសោ
 សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការប្បជណិកា-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ អាកាសានត្តា-
 យន្តរំ គម្ពុតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អសង្កត្តរំ គ-
 ម្ពុតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ អាកាសា-
 នត្តាយន្តរំ គម្ពុតំ សត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អសង្ក-
 ត្តរំ គម្ពុតំ សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អារុប្បកថា

[៦៥១] អាកាសានត្តាយន្តរំ ជាអសង្កត ឬ ។ អើ ។
 និព្វាន ជាចិព្វិ ជាចិជ្រកោន ជាចិកាពោ ជាចិប្រត្រិក្កុទៅទានឬ
 ជាចិមិនច្យុត ជាចិមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អាកាសានត្តាយន្តរំ ជាអសង្កតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសង្កតៈដែរឬ ។
 អើ ។ អសង្កតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អសង្កតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ចិព្វិ មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនាស
 ទៅក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អាកាសានត្តា-
 យន្តរំ ជាអសង្កតៈឬ ។ អើ ។ អាកាសានត្តាយន្តរំ គឺជាគតិ ជា
 គតិ ជាសត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាក់លើក ជាវិញ្ញាណដ្ឋិតិ ជាការ
 ប្រាថ្នាចំពោះអត្តភាពឬ ។ អើ ។ អសង្កតៈ គឺជាគតិ ជាគតិ ជា
 សត្តាវសៈ ជាសំសារ ជាក់លើក ជាវិញ្ញាណដ្ឋិតិ ជាការប្រាថ្នាចំពោះអត្ត-
 ភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ដែលចូលទៅ
 កាន់អាកាសានត្តាយន្តរំ មានឬ ។ អើ ។ កម្ម ដែលចូលទៅកាន់
 អសង្កតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដែល
 ចូលទៅកាន់អាកាសានត្តាយន្តរំ មានឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វដែលចូល
 ទៅកាន់អសង្កតៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥២] អាត្មាសាទត្តាយតនេ សត្តា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចរន្តិ ឧបបន្នន្តិតិ ។ អាមន្តា ។
 អសន្នុតេ សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចរន្តិ
 ឧបបន្នន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥៣] អាត្មាសាទត្តាយតនេ អត្ថិ វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ អសន្នុ-
 តេ អត្ថិ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អាត្មាសាទត្តាយតនំ ចតុរោ-
 ការករោតិ ។ អាមន្តា ។ អសន្នុតំ ចតុរោការក-
 រោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[២៥៤] ន វត្តំ ចត្តារោ អារុប្បា អសន្នុតា-
 តិ ។ អាមន្តា ។ ធម្ម ចត្តារោ អារុប្បា អនេជា
 វត្តា ភគវត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថិ ចត្តារោ អា-
 រុប្បា អនេជា វត្តា ភគវត្តា តេន វត វេ វត្តោ
 ចត្តារោ អារុប្បា អសន្នុតាតិ ។

[២៥៥] ក្នុងសត្វ វេទនកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត កើតឡើង
 ក្នុងអាត្មាសាទត្តាយតនេ ។ អើ ។ ក្នុងសត្វ វេទនកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្យុត កើតឡើង ក្នុងអសន្នុតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[២៥៦] វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងអាត្មាសាទត្តាយតនេ ។ អើ ។ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មានក្នុងអសន្នុតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អាត្មាសាទត្តាយតនៈ គឺចតុរោការកត្ត ។ អើ ។ អសន្នុតៈ គឺ
 ចតុរោការកត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសន្នុតៈ
 ឬ ។ អើ ។ ព្រង់ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អារុប្បៈ ៤
 ជាធម៌មិនញាប់ញ័រ ។ អើ ។ បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 អារុប្បៈ ៤ ជាធម៌មិនញាប់ញ័រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា អារុប្បៈ ៤ ជាអសន្នុតៈ ។

និរោធសមាបត្តិកថា

[៦៥៥] ជំរោងសមាបត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ ជំរោង តាណាំ លេណាំ សរណាំ បរាយជំអន្តតំ អមតត្ថំ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ ជំរោងសមាបត្តិ អសង្ខតា ជំរោង អសង្ខតត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ អសង្ខតាជិតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសង្ខតាជិតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វេ តាណាជិ ។ បេ ។ អន្តរិកា វាតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ ជំរោងសមាបត្តិ អសង្ខតាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិជំរោង សមាបជ្ជត្ថំ បដិលកត្ថំ ឧប្បាទេត្ថំ សមុប្បាទេត្ថំ ឧដ្ឋាបេត្ថំ សមុដ្ឋាបេត្ថំ ជិព្វត្តេត្ថំ អភិជិព្វត្តេត្ថំ ជនេត្ថំ សញ្ញនេត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិអសង្ខតំ សមាបជ្ជត្ថំ បដិលកត្ថំ ឧប្បាទេត្ថំ សមុប្បាទេត្ថំ ឧដ្ឋាបេត្ថំ សមុដ្ឋាបេត្ថំ ជិព្វត្តេត្ថំ អភិជិព្វត្តេត្ថំ ជនេត្ថំ សញ្ញនេត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។ ជំរោងរោង រដ្ឋាជំ បញ្ញាយតីតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា រោង រដ្ឋាជំ បញ្ញាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ

គំរោងសមាបត្តិកថា

(៦២២) ខំរោធសមាបត្តិ ជាអសន្និកៈឬ ។ អើ ។ ខំត្រាង
ជាច័តីន៍ ជាច័ត្រសកោ ជាច័ត្តារពារ ជាច័ប្រត្រ័ត្តទៅខាងមុខ ជាច័
មិនច្បុត ជាច័មិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ខំរោធសមាបត្តិ ជាអសន្និកៈ ចុះខំត្រាង ជាអសន្និកៈដែរឬ ។ អើ ។
អសន្និកៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អ-
សន្និកៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ច័តីន៍ មាន ២ ។ បេ ។ ការវិធាន
ទៅក្តីឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ខំរោធសមាបត្តិ
ជាអសន្និកៈឬ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់ខំរោធច្រានចំពោះ
ខ្សែខំរោធច្រាន ញ៉ាំងខំរោធច្រាន ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើងព្រម ឲ្យតាំងឡើង
ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យដុះឡើង ឲ្យដុះ
ដាលឡើងឬ ។ អើ ។ មានបុគ្គលពួកខ្លះ ចូលកាន់អសន្និកៈ ច្រាន
ចំពោះខ្សែអសន្និកៈ ញ៉ាំងអសន្និកៈ ឲ្យកើតឡើង ឲ្យកើតឡើង
ព្រម ឲ្យតាំងឡើង ឲ្យតាំងឡើងព្រម ឲ្យលូតឡើង ឲ្យលាស់ឡើង ឲ្យ
ដុះឡើង ឲ្យដុះដាលឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
ផ្សេងៗ ការចេញ ព្រោះខំរោធច្រាន រំលងប្រាកដឬ ។ អើ ។ ការផ្សេងៗ ការ
ចេញ ព្រោះអសន្និកៈ រំលងប្រាកដឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។

។ បេ ។ វិរោធិ សមាបដ្ឋន្តស្ស បវេមំ វិរុដ្ឋតិ វេ-
 សង្ខារោ ភតោ កាយសង្ខារោ ភតោ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
 អាមត្តា ។ អសង្ខតំ សមាបដ្ឋន្តស្ស បវេមំ វិរុដ្ឋតិ
 វេសង្ខារោ ភតោ កាយសង្ខារោ ភតោ ចិត្តសង្ខារោ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ វិរោធិ វុដ្ឋហន្តស្ស
 បវេមំ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ភតោ កាយសង្ខារោ
 ភតោ វេសង្ខារោតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋ-
 ហន្តស្ស បវេមំ ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ភតោ កាយ-
 សង្ខារោ ភតោ វេសង្ខារោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

(២៥៦) វិរោធិ វុដ្ឋតំ ភយោ ជស្សោ ធុសន្តិ
 សុញ្ញតោ ជស្សោ អនិមិត្តោ ជស្សោ អប្បណិហិតោ
 ជស្សោតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខតា វុដ្ឋតំ ភយោ
 ជស្សោ ធុសន្តិ សុញ្ញតោ ជស្សោ អនិមិត្តោ ជស្សោ
 អប្បណិហិតោ ជស្សោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

។ បេ ។ កាលបុគ្គលចូលកាន់ខំរោធិ វេសង្ខារោលតំមុន ភពៅ ទើប
 កាយសង្ខារោលតំ ភពៅ ទើបចិត្តសង្ខារោលតំ ។ អើ ។ កាល
 បុគ្គលចូលកាន់អសង្ខតៈ វេសង្ខារោលតំមុន ភពៅ ទើបកាយសង្ខារ-
 លតំ ភពៅ ទើបចិត្តសង្ខារោលតំ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាលបុគ្គលចេញចាកខំរោធិ ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន ភពៅ
 ទើបកាយសង្ខារកើត ភពៅ ទើបវេសង្ខារកើត ។ អើ ។ កាល-
 បុគ្គលចេញចាកអសង្ខតៈ ចិត្តសង្ខារកើតឡើងមុន ភពៅ ទើបកាយ-
 សង្ខារកើត ភពៅ ទើបវេសង្ខារកើត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

(២៥៦) ជស្សៈ ព គី សុញ្ញាភវស្សៈ ១ អនិមិត្តភវស្សៈ ១
 អប្បណិហិតភវស្សៈ ១ វេសង្ខារោលតំមុន ភពៅ ទើបកាយសង្ខារ-
 លតំ ភពៅ ទើបចិត្តសង្ខារោលតំ ។ អើ ។ ជស្សៈ ព គី សុញ្ញាភវស្សៈ ១ អនិមិត្តភវស្សៈ ១ អប្បណិហិត-
 ភវស្សៈ ១ វេសង្ខារោលតំមុន ភពៅ ទើបកាយសង្ខារ-
 លតំ ភពៅ ទើបចិត្តសង្ខារោលតំ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៧] ជំរេនា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ
 ហោតិ វិវេកចោណំ វិវេកបញ្ញាវន្តំ ។ អាមច្ឆា ។
 អសដ្ឋតា វុដ្ឋិតស្ស វិវេកនិដ្ឋំ ចិត្តំ ហោតិ វិវេក-
 ចោណំ វិវេកបញ្ញាវន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៨] ន វត្ថុព្វំ ជំរេនសមាបត្តិ អសដ្ឋតាតិ ។
 អាមច្ឆា ។ អសដ្ឋតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 តេន ហិ ជំរេនសមាបត្តិ អសដ្ឋតាតិ ។

និរោធសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[២៥៩] អាត្មាសោ អសដ្ឋតាតិ ។ អាមច្ឆា ។
 ជិញ្ចាជំ កាណំ លេណំ សរណំ បកាយជំ អន្ធព្វតំ
 អមតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៦០] អាត្មាសោ អសដ្ឋតោ ជិញ្ចាជំ អសដ្ឋ-
 តន្តិ ។ អាមច្ឆា ។ ទ្វេ អសដ្ឋតាជិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វេ អសដ្ឋតាជិតិ ។ អាមច្ឆា ។ ទ្វេ
 តាណាជំ ។ បេ ។ អន្ធព្វតា វតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[២៥៧] ចិត្ត របស់បុគ្គលដែលចេញអំពីនិរោធន ទៅកាន់
 វិវេក ឈរនៅកាន់វិវេក ឆាកនៅកាន់វិវេកដែរ ។ អើ ។ ចិត្ត របស់
 បុគ្គលដែលចេញអំពីអសដ្ឋតៈ ទៅកាន់វិវេក ឈរនៅកាន់វិវេក ឆាក
 នៅកាន់វិវេកដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៥៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា និរោធសមាបត្តិ ជាអសដ្ឋតៈ
 ទេ ។ អើ ។ និរោធសមាបត្តិ ជាអសដ្ឋតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ និរោធសមាបត្តិ ជាអ-
 សដ្ឋតៈ ។

ចប់ និរោធសមាបត្តិកថា ។

អាកាសកថា

[២៥៩] អាត្មាស ជាអសដ្ឋតៈឬ ។ អើ ។ និព្វាន ជាទី-
 ពឹង ជាទីជ្រកគោន ជាទីគោរព ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ជាទីមិនច្យុត
 ជាទីមិនស្លាប់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៦០] អាត្មាស ជាអសដ្ឋតៈ ចុះនិព្វាន ជាអសដ្ឋតៈដែរ ។
 អើ ។ អសដ្ឋតៈ មាន ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អសដ្ឋតៈ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ ទីពឹង មាន ២ ។ បេ ។ ការវិនិច្ឆ័យ
 ទៅក្នុង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២០] អាគារសោ អសង្កតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ កេចិ អនាគាសំ អាគាសំ ករោន្តិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ អត្ថំ កេចិ សង្កតំ អសង្កតំ ករោន្តិតំ ។
 ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២២២] អត្ថំ កេចិ អាគាសំ អនាគាសំ
 ករោន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ កេចិ អសង្កតំ
 សង្កតំ ករោន្តិតំ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២២៣] អាគារសេ បត្តិដោ កច្ចន្តំ ចម្លិម-
 សុរិយោ កច្ចន្តំ តាករុចាចិ កច្ចន្តំ ឥន្ទំ វិក្កុទ្ធន្តំ ពាហុ
 ចាលេន្តំ ចាលី ចាលេន្តំ លេខ្ពំ ចិបន្តំ លកុដ្ឋំ
 ចិបន្តំ ឥន្ទំ ចិបន្តំ ឧសុំ ចិបន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 អសង្កតេ បត្តិដោ កច្ចន្តំ ចម្លិមសុរិយោ កច្ចន្តំ តា-
 ករុចាចិ កច្ចន្តំ ឥន្ទំ វិក្កុទ្ធន្តំ ពាហុ ចាលេន្តំ ចាលី
 ចាលេន្តំ លេខ្ពំ ចិបន្តំ លកុដ្ឋំ ចិបន្តំ ឥន្ទំ ចិបន្តំ
 ឧសុំ ចិបន្តិតំ ។ ន ហៅ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[២២១] អាគារស ជាអសង្កតៈឬ ។ អើ ។ មាន បុគ្គល
 ពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យវិមិន្ទមិនជាអាគារស ឲ្យជាអាគារសឬ ។ អើ ។ មាន
 បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យសង្កតៈ ឲ្យជាអសង្កតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[២២២] មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យអាគារស ឲ្យទៅជាមិនមែន
 អាគារសឬ ។ អើ ។ មាន បុគ្គលពួកខ្លះ ធ្វើឲ្យអសង្កតៈ ឲ្យជា
 សង្កតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៣] ពួកសត្វស្លាប តែងហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រនិឝព្រះអាទិត្យ
 តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ ពួកជន តែងសម្តែងវិច្ឆ័ តែងញ៉ាំង
 ដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យកម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរិច្ច
 បោះកូនសា ទៅក្នុងអាគារសបាទឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វស្លាប តែង
 ហើរទៅ ព្រះចន្ទ្រនិឝព្រះអាទិត្យ តែងចរទៅ ពួកផ្កាយ តែងចរទៅ
 ពួកជន តែងសម្តែងវិច្ឆ័ តែងញ៉ាំងដើមដៃឲ្យកម្រើក ញ៉ាំងបាតដៃឲ្យ
 កម្រើក បោះដុំដី បោះដំបង បោះរិច្ច បោះកូនសា ទៅក្នុងអសង្កតៈ
 បាទឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២២] អាកាសំ បរិវារេត្វា យរាជំ ករោន្តិ
 កោដ្ឋានំ ករោន្តិភំ ។ អាមត្តា ។ អសង្កតំ បរិវា-
 រេត្វា យរាជំ ករោន្តិ កោដ្ឋានំ ករោន្តិភំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២២៣] ឧទទាទេ ទុញ្ញមាទេ អនាគាសា
 អាកាសោ ហោតីតិ ។ អាមត្តា ។ សង្កតំ អសង្ក-
 តំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២២៤] តុច្ឆឧទទាទេ បូរិយមាទេ តុច្ឆកោដ្ឋេ
 បូរិយមាទេ តុច្ឆកុម្ពិយា បូរិយមាទាយ អាកាសោ
 អន្តរាយតីតិ ។ អាមត្តា ។ អសង្កតំ អន្តរាយតី-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[២២៥] ន វត្ថុញ អាកាសោ អសង្កតោតិ ។
 អាមត្តា ។ អាកាសោ សង្កតោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ ។ បេ ។ តេន ហិ អាកាសោ អសង្កតោតិ ។

[២២៦] ភូគជន បិទបាំងឲ្យអាកាស ហើយធ្វើផ្ទះតាំងឡាយ
 ធ្វើជម្រកតាំងឡាយបានឬ ។ អើ ។ ភូគជន បិទបាំង ឲ្យអសង្កតៈ
 ហើយធ្វើផ្ទះតាំងឡាយ ធ្វើជម្រកតាំងឡាយបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៧] កាលអណ្ណំ ដែលគេដឹក អាកាស ទៅជាមិនមែន
 អាកាសឬ ។ អើ ។ សង្កតៈ ទៅជាអសង្កតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៨] កាលអណ្ណំទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ កាលជម្រក
 ទេ ដែលគេដាក់ឲ្យរកញ កាលក្នុងទេ ដែលគេដាក់ទឹកពេញ អា-
 កាស មែនបាត់ឬ ។ អើ ។ អសង្កតៈ មែនបាត់ឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២២៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាកាស ជាអសង្កតៈឬ ។
 អើ ។ អាកាស ជាអសង្កតៈឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អាកាស ជាអសង្កតៈ ។

អាកាសោ សនិទស្សនោតិកថា

[៦៦៨] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ត្តា ។ រូបំ រូបាយតំ រូបនាតុ ដំលំ មីតតំ លោ-
ហិតតំ ឧបាសំ ចក្កុវិញ្ញាយ្យំ ចក្កុស្មំ បដិហញ្ញតិ
ចក្កុស្ស អាចារិ អាកន្ធពីតិ ។ ខ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាសោ សនិទស្សនោតិ ។ អាម-
ត្តា ។ ចក្កុញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុ-
វិញ្ញាណន្តំ ។ ខ ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្កុញ្ច បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កុវិញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ចក្កុញ្ច បដិច្ច
អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញាណន្តំ អត្ថេវ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ ខតិ ។ ចក្កុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្កុវិញ្ញាណន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
ហញ្ចិ ចក្កុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញា-
ណន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោ ហេ វត វេ វត្ថុព្វេ ចក្កុញ្ច
បដិច្ច អាកាសញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញាណន្តំ ។

អាកាសសនិទស្សនោតិកថា

[៦៦៨] អាកាស ជាសនិទស្សនៈ (ប្រកបដោយការមើល
ឃើញ) ឬ ។ អើ ។ រូប ច្រាយតនៈ រូបនាតុ ពណ៌ទៀវ ពណ៌លឿង
ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបានដោយចក្កុ មែនប៉ះ
ពាល់ក្នុងចក្កុ មកកាន់គន្លងនៃចក្កុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៦៦៩] អាកាស ជាសនិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្កុវិញ្ញាណ
កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំអាកាសផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧០] ចក្កុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុ
ផង ខ្ញុំអាកាសផងឬ ។ អើ ។ ចក្កុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះ
កាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំអាកាសផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។
មិនមានទេ ។ ចក្កុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំរូប
ទាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ បើចក្កុ-
វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំរូបទាំងឡាយផង
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
ចក្កុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំអាកាសផងទេ ។

[៦៧១] ឧ វត្ថុត្វំ អាគារសោ សន្តិទស្សនោតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វុត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ
 ឥម្ពានំ អន្តរំ កាឡដ្ឋិន្នំ វាតថានន្និន្នំ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថំ បស្សសិ ទ្ធិន្នំ វុត្តានំ អន្តរំ ទ្ធិន្នំ ឥម្ពានំ អន្តរំ
 កាឡដ្ឋិន្នំ វាតថានន្និន្នំ តេន វត វេ វត្ថុត្វេ អាគា-
 សោ សន្តិទស្សនោតិ ។

អាគារសោ សន្តិទស្សនោតិកថា ។

បឋវីធាតុ សន្តិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧២] បឋវីធាតុ សន្តិទស្សនោតិ ។ អាម-
 ត្តា ។ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ ដំលំ មីតកំ លោហិ-
 តកំ ធុនាតិ ចក្កុវិញ្ញាយ្យំ ចក្កុស្មី បដិហញាតិ
 ចក្កុស្ស អាទានំ អាគច្ឆតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៦៧៣] បឋវីធាតុ សន្តិទស្សនោតិ ។ អាមត្តា ។
 ចក្កុញ្ច បដិច្ច បឋវីធាតុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុវិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៦៧៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អាគារស ជាសន្តិទស្សនៈទេ
 ឬ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញ ខ្ញុំចង្វោះនៃដើមឈើពីរ ខ្ញុំចង្វោះ
 នៃសសរពីរ ខ្ញុំប្រហោងនៃកូនសោ ខ្ញុំប្រហោងនៃបង្អួចដែរ ។ អើ ។
 បើអ្នក ឃើញ ខ្ញុំចង្វោះនៃដើមឈើពីរ ខ្ញុំចង្វោះនៃសសរពីរ ខ្ញុំ
 ប្រហោងនៃកូនសោ ខ្ញុំប្រហោងនៃបង្អួចដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាគារស ជាសន្តិទស្សនៈដែរ ។

ចប់ អាគារសន្តិទស្សនោតិកថា ។

បឋវីធាតុសន្តិទស្សនាត្យាទិកថា

[៦៧៥] បឋវីធាតុ ជាសន្តិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចេ ច្រុ-
 យានៈ ច្រុធាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស
 ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងបាទដោយចក្កុ វេទន៍ប៉ះពាល់ក្នុងចក្កុ មកកាន់កន្លែង
 នៃចក្កុឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៦៧៦] បឋវីធាតុ ជាសន្តិទស្សនៈឬ ។ អើ ។ ចក្កុ-
 វិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ខ្ញុំចក្កុផង ខ្ញុំបឋវីធាតុផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧២] ធម្មត្ថោ បដិច្ច បរវេនីនាគត្ថោ ឧប្បជ្ជតិ
 ធម្មត្ថោ ណាត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ធម្មត្ថោ បដិច្ច បរវេ-
 នាគត្ថោ ឧប្បជ្ជតិ ធម្មត្ថោ ណាត្ថំ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។
 នត្ថំ ។ ធម្មត្ថោ បដិច្ច ឬបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ធម្មត្ថោ-
 ណាត្ថំ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ ធម្មត្ថោ
 បដិច្ច ឬបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ធម្មត្ថោ ណាត្ថំ អន្តេវ សុត្តន្តោ
 លោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ ធម្មត្ថោ បដិច្ច បរវេនីនាគត្ថោ
 ឧប្បជ្ជតិ ធម្មត្ថោ ណាត្ថំ ។

[២៧៣] ន វត្ថុតំ បរវេនីនាគ សនិទស្សនាតិ ។
 អាមន្តា ។ ននុ បស្សសិ ភូមិ ចាសាណំ បព្វតន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បស្សសិ ភូមិ ចាសាណំ បព្វតំ
 តេន វត វេ វត្ថុទ្ធេ បរវេនីនាគ សនិទស្សនាតិ ។ ប។
 ន វត្ថុតំ អាចោនាគ សនិទស្សនាតិ ។ អាមន្តា ។ ននុ
 បស្សសិ ឧទកត្ថំ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ បស្សសិ
 ឧទកតំ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធេ អាចោនាគ សនិទស្សនាតិ
 ។ ប។ ន វត្ថុតំ តេជោនាគ សនិទស្សនាតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ននុ បស្សសិ អត្ថំ ផលន្តត្ថំ ។ អាមន្តា ។

[២៧៤] ចតុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍
 ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ មិន
 មានទេ ។ ចតុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើចតុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចតុវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ទូរុច្ចុដ្ឋន៍ ។

[២៧៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បរវេនីនាគ ជាសនិទស្សនៈ
 ទេ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញផែនដី ឬ ភ្នំ ដែរ ។ អើ ។ បើ
 អ្នក ឃើញផែនដី ឬ ភ្នំដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកគួរពោលថា បរវេនីនាគ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។ បុគ្គល
 មិនគួរនិយាយថា អាចោនាគ ជាសនិទស្សនៈទេ ។ អើ ។ ក្រែង
 អ្នក ឃើញទឹកដែរ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញទឹកដែរ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាចោនាគ ជាសនិទស្សនៈ
 ដែរ ។ បេ ។ បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា តេជោនាគ ជាសនិទស្សនៈទេ
 ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្លើងកំភ័ក្ត្រនេះដែរ ។ អើ ។

ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន៍អាទិកថា

ហេតុ បស្សនី អត្ថំ ផលន្តំ តេន វត វេ វត្ថុព្វេ តេជោ-
នាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប ។ ន វត្ថុព្វំ វាយោនាតុ
សនិទស្សនាតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ បស្សនី វតេន
វត្ថុ សញ្ញាលិយមាទេតិ ។ អាមត្តា ។ ហេតុ
បស្សនី វតេន វត្ថុ សញ្ញាលិយមាទេ តេន វត វេ
វត្ថុព្វេ វាយោនាតុ សនិទស្សនាតិ ។ ប ។

បរិវារកុ សនិទស្សនាត្យទិកថា ។

ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន៍អាទិកថា

[២៧៦] ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន៍ ។ អាមត្តា ។
រូបំ រូបាយតនំ រូបនាតុ ។ ប ។ ចក្ខុស្ស អាចាជំ
អាតច្ចតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ ប ។

[២៧៧] ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន៍ ។ អាមត្តា ។
ចក្ខុញ្ច បដិច្ច ចក្ខុវិស័យញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ ប ។

[២៧៨] ចក្ខុញ្ច បដិច្ច ចក្ខុវិស័យញ្ច ឧប្បជ្ជតិ
ចក្ខុវិញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ ចក្ខុញ្ច បដិច្ច ចក្ខុវិស័យញ្ច
ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តំ អត្ថេវ សុត្ថន្តោតិ ។ នត្ថំ ។

ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន៍អាទិកថា

បើអ្នក ឃើញភ្នែកកំពុងនេះដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា តេជោនាតុ ជាសនិទស្សន៍ដែរ ។ បេ ។ បុគ្គលមិន
គួរនិយាយថា វាយោនាតុ ជាសនិទស្សន៍ឡើយ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក
ឃើញដើមឈើ ដែលរក្សាយដោយខ្យល់ដែរឬ ។ អើ ។ បើអ្នក
ឃើញដើមឈើ ដែលរក្សាយដោយខ្យល់ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វាយោនាតុ ជាសនិទស្សន៍ដែរ ។ បេ ។

ចប់ បរិវារកុសនិទស្សនាត្យទិកថា ។

ចក្ខុវិស័យ សនិទស្សន៍អាទិកថា

[២៧៦] ចក្ខុវិស័យ ជាសនិទស្សន៍ឬ ។ អើ ។ រូប រូបា-
យតនៈ រូបនាតុ ។ បេ ។ មកកាន់តម្កល់នៃចក្ខុឬ ។ អ្នកមិនគួរ
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៧] ចក្ខុវិស័យ ជាសនិទស្សន៍ឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ
កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវចក្ខុវិស័យផងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុផង នូវ
ចក្ខុវិស័យផងឬ ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្ខុ
ផង នូវចក្ខុវិស័យផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។

ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អន្តរ
 សុត្តន្តានិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ
 ច ឧប្បជ្ឈតិ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ អន្តរ សុត្តន្តា ឆោ វត
 រេ វត្ថុទ្ធ ចក្កញ្ច បដិច្ច ចក្កន្ទ្រិយញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ
 ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។

[២៧៩] ន វត្ថុទ្ធំ បញ្ចន្ទ្រិយានិ សនិទស្សនានិគំ ។
 អាមត្តា ។ ននុ បស្សសិ ចក្កំ សោតំ យានំ ជ្ជំ
 កាយន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ បស្សសិ ចក្កំ សោតំ
 យានំ ជ្ជំ កាយំ រតន វត រេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចន្ទ្រិយានិ
 សនិទស្សនានិគំ ។ ប ។

ចព្ភន្ទ្រិយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តិកថា

[២៨០] កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តិ ។ អាម-
 ត្តា ។ រូបំ រូបាយននំ រូបនាតុ ជីវំ ធម្មកំ លោ-
 ហិតកំ ឱនាតំ ចក្កវិញ្ញាយំ ចក្កស្មី បដិហញ្ញតិ
 ចក្កស្មំ អាចារិ អាគន្ធនីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ
 ។ ប ។ កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តិ ។ អាមត្តា ។

ចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវរូបចំណាយផង
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើចក្កវិញ្ញាណ កើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវរូបចំណាយផង ពាក្យដូច្នេះ មាន
 ក្នុងព្រះសូត្រដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្កវិញ្ញាណ
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវចក្កផង នូវចក្កន្ទ្រិយផងទេ ។

[២៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចន្ទ្រិយ (វន្ទ្រិយ ៨) ជា
 សនិទស្សនៈទេ ។ អើ ។ ក្រែងអ្នក ឃើញភ្នែក គ្រឿង ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរ ។ អើ ។ បើអ្នកឃើញភ្នែក គ្រឿង ច្រមុះ
 អណ្តាត កាយដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 បញ្ចន្ទ្រិយ ជាសនិទស្សនៈដែរ ។ បេ ។

ចប់ ចព្ភន្ទ្រិយំ សនិទស្សនន្តិអាទិកថា ។

កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តិកថា

[២៨០] កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈ ។ អើ ។ រូប រូបាយ-
 នៈ រូបនាតុ ពណ៌ខៀវ ពណ៌លឿង ពណ៌ក្រហម ពណ៌ស ដែល
 បុគ្គលគួរដឹងបាទ ដោយចក្ក រមែងប៉ះពាល់ក្នុងចក្ក មកកាន់តម្កល់នៃចក្ក ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយកម្ម ជាសនិទស្សនៈ ។ អើ ។

ចក្ខុញ បដិច្ច កាយកម្មញ ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុញ ។ បេ ។ ចក្ខុញ បដិច្ច កាយកម្មញ ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុញ បដិច្ច កាយកម្មញ ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថិ ។ ចក្ខុញ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ ចក្ខុញ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ ចេ វត វេ វត្ថុញ ចក្ខុញ បដិច្ច កាយកម្មញ ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណន្តិ ។

[២៨០] ន វត្ថុញ កាយកម្ម សនិទស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ នន បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ អាណេកន្តំ វិណេកន្តំ សម្មិញ្ញន្តំ បសារេន្តំ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ បស្សសិ អភិក្កមន្តំ បដិក្កមន្តំ អាណេកន្តំ វិណេកន្តំ សម្មិញ្ញន្តំ បសារេន្តំ វេន វត វេ វត្ថុញ កាយកម្ម សនិទស្សន្តិ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រីយ ខ្ញុំចក្ខុផង ខ្ញុំកាយកម្មផង ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រីយ ខ្ញុំចក្ខុផង ខ្ញុំកាយកម្មផង ។ អើ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រីយ ខ្ញុំចក្ខុផង ខ្ញុំកាយកម្មផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ មិនមានទេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រីយ ខ្ញុំចក្ខុផង ខ្ញុំរូបចាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ បើចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រីយ ខ្ញុំចក្ខុផង ខ្ញុំរូបចាំងឡាយផង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើង ព្រោះកាស្រីយ ខ្ញុំចក្ខុផង ខ្ញុំកាយកម្មផងទេ ។

[២៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម ជាសនិទស្សន្តិ ឬ ។ អើ ។ ត្រង់អ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយក្រោយ ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ លាអវយវៈដែរ ។ អើ ។ បើអ្នក ឃើញបុគ្គលដែលកំពុងដើរទៅមុខ ថយក្រោយ ក្រឡេកមើលទៅមុខ ក្រឡេកមើលទៅទិសផ្សេងៗ បត់អវយវៈ លាអវយវៈដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាយកម្ម ជាសនិទស្សន្តិដែរ ។

អភិធម្មបិដក ពថវិទ្យា

បឋវីជាតុ សនិទស្សនាគំអាទី កត្វា
កាយកម្មំ សនិទស្សនន្តំ បរិយោសានកថា ។

ឆោ វោ ។

តស្ស ទុទានំ

និយាមោ អសន្នតោ បដិច្ចសមុប្បាទោ
អសន្នតោ ចត្តារិ សត្វានិ អសន្នតានិ
ចត្តារោ អកុម្មា អសន្នតា និរោធ-
សមាបត្តិ អសន្នតា អាគាសោ អសន្នតោ
អាគាសោ សនិទស្សនោ ចត្តារោ មហាក្ខតា
បញ្ច្រៀយានំ តថេវ កាយកម្មន្តំ ។

អភិធម្មបិដក ពថវិទ្យា

និយាយតិបឋវីជាតុសនិទស្សនៈជាដើម

និវត្តកាយកម្មសនិទស្សនៈជាចប់ផុត ។

ចប់ ធម្មវិគ្គ ។

ទុទាន វិនិច្ឆ័យិក្កនោះ គឺ

និយាយអំពី និយាមៈ ជាអសន្នតៈ ១ បដិច្ចសមុប្បាទ ជា
អសន្នតៈ ១ សត្វៈទាំង ៤ ជាអសន្នតៈ ១ អកុម្មៈ ៤
ជាអសន្នតៈ ១ និរោធសមាបត្តិ ជាអសន្នតៈ ១ អាគាស
ជាអសន្នតៈ ១ អាគាស ជាសនិទស្សនៈ ១ មហាក្ខតរូប ៤
ជាសនិទស្សនៈ ១ បញ្ច្រៀយ ជាសនិទស្សនៈ ១ កាយកម្ម
ជាសនិទស្សនៈ ១ ។

[៨៦៦] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតីតំ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ មោហាជ្ជានិយំ អញ្ញាណករណំ
 អចត្តករណំ បញ្ញាជំរោជនិយំ វិហាតបត្តិយំ អនិព្វា-
 នសំវត្ថុនិយម្ពំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន មោហាជ្ជានិយំ ន អញ្ញាណករណំ ន អចត្តក-
 រណំ បញ្ញាវឌ្ឍនិយំ អវិហាតបត្តិយំ និព្វានសំវត្ថុនិ-
 យម្ពំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អមតំ ន មោហាជ្ជានិយំ
 ន អញ្ញាណករណំ ។ បេ ។ និព្វានសំវត្ថុនិយំ តោ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតីតំ ។

[៨៦៧] រូបំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ជន្តិ រូបំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ។ បេ ។ សង្ខារេសិកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ជន្តិ អមតំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ។ បេ ។ សង្ខារេសិកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៦៨] រូបំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ
 រាគដ្ឋានិយំ រជនិយំ កាមនិយំ មននិយំ

[៨៦៦] ហេហៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមតៈ ទើបតើតឡើងឬ ។ អើ ។
 (បើប្រែប្រួល) រាមតៈ ជាទីតាំងនៃមោហាៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃការលេចបញ្ញា ជាចំណែកនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហាៈ មិនជាទីធ្វើ
 មិនឲ្យមានញាណ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីចម្រើន
 បញ្ញា មិនជាចំណែកនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ រាមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហាៈ មិនជាទីធ្វើឲ្យ
 មានញាណ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានដែរ ម្ចាស់អ្នកដឹកចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា មោហាៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមតៈ ទើបតើតឡើងទេ ។

[៨៦៧] សញ្ញាជនៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមតៈ ទើបតើតឡើង រូប ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លុះ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អើ ។ សញ្ញាជនៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមតៈ ទើបតើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃគន្លុះ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រាគៈ ប្រាព្វន្ទវ្យាមតៈ ទើបតើតឡើង រូប ជាទីតាំងនៃរាគៈ
 ជាទីតាំងនៃកម្រេក ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង

[៦៨២] រូបាយតនំ ។ បេ ។ សធាយតនំ ។ បេ ។
 កត្តាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនំ កតមក្កុទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ រូបក្កុទ្ធកណ្ឌំ
 កច្ចតីតិ ។ ហញ្ច ដោដ្ឋព្វាយតនំ រូបក្កុទ្ធកណ្ឌំ
 កច្ចតិ ភេន វត វេ វត្ថុទ្វេ ដោដ្ឋព្វាយតនំ
 រូបក្កុទ្ធន សង្កហិតតិ ។

[៦៨៥] សុខា វេទនា កតមក្កុទ្ធកណ្ឌំ
 កច្ចតីតិ ។ វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ ហញ្ច សុខា
 វេទនា វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតិ ភេន វត វេ វត្ថុទ្វេ
 សុខា វេទនា វេទនាទ្ធន សង្កហិតតិ ។ ធុក្កា
 វេទនា ។ បេ ។ អធុក្កមសុខា វេទនា កតមក្កុទ្ធក-
 ណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។ វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតីតិ ។
 ហញ្ច អធុក្កមសុខា វេទនា វេទនាទ្ធកណ្ឌំ កច្ចតិ
 ភេន វត វេ វត្ថុទ្វេ អធុក្កមសុខា វេទនា វេទនា-
 ទ្ធន សង្កហិតតិ ។

[៦៨២] អាយតនៈគីរូប ។ បេ ។ អាយតនៈគីសំឡេង ។ បេ ។
 អាយតនៈគីក្លិន ។ បេ ។ អាយតនៈគីរស ។ បេ ។ អាយតនៈគី
 សម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយប្រក្កន្ធ ។
 បើអាយតនៈគីសម្ផស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយប្រក្កន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់
 អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អាយតនៈគីសម្ផស្ស
 សង្រ្គោះ ដោយប្រក្កន្ធ ។

[៦៨៥] សុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ ។ បើសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនា-
 ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 សុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។ ទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ អទុក្ខ-
 មសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយ
 វេទនាខន្ធ ។ បើអទុក្ខមសុខវេទនា ដល់នូវការរាប់ដោយវេទនាខន្ធ
 (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា
 អទុក្ខមសុខវេទនា សង្រ្គោះ ដោយវេទនាខន្ធ ។

[៦៨៦] ចក្កុសម្មស្សជា សញ្ញា កតមត្តទុក្ខ-
 ណាមំ កច្ចតីតំ ។ សញ្ញាទុក្ខណាមំ កច្ចតីតំ ។ ហញ្ច
 ចក្កុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាទុក្ខណាមំ កច្ចតី តេជ
 វត វេ វត្ថុទ្វេ ចក្កុសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាទុក្ខ
 សង្កហិតាតិ ។ សោតសម្មស្សជា សញ្ញា ។ បេ ។
 មនោសម្មស្សជា សញ្ញា កតមត្តទុក្ខណាមំ កច្ចតីតំ ។
 សញ្ញាទុក្ខណាមំ កច្ចតីតំ ។ ហញ្ច មនោសម្មស្សជា
 សញ្ញា សញ្ញាទុក្ខណាមំ កច្ចតី តេជ វត វេ វត្ថុទ្វេ
 មនោសម្មស្សជា សញ្ញា សញ្ញាទុក្ខ សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៧] ចក្កុសម្មស្សជា ចេតនា ។ បេ ។ មនោ-
 សម្មស្សជា ចេតនា កតមត្តទុក្ខណាមំ កច្ចតីតំ ។
 សង្ការត្តទុក្ខណាមំ កច្ចតីតំ ។ ហញ្ច មនោសម្មស្សជា
 ចេតនា សង្ការត្តទុក្ខណាមំ កច្ចតី តេជ វត វេ វត្ថុទ្វេ
 មនោសម្មស្សជា ចេតនា សង្ការត្តទុក្ខ សង្កហិតាតិ ។

[៦៨៦] សញ្ញា កើតអំពីចក្កុសម្មស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធ
 ណា ។ ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីចក្កុ-
 សម្មស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីចក្កុសម្មស្ស
 សង្ក្រោះ ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ សញ្ញា កើតអំពីសោតសម្មស្ស ។ បេ ។
 សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្មស្ស ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធលា ។ ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ ។ បើសញ្ញា កើតអំពីមនោសម្មស្ស ដល់នូវ
 ការរាប់ដោយសញ្ញាខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគួរពោលថា សញ្ញា កើតអំពីមនោសម្មស្ស សង្ក្រោះ
 ដោយសញ្ញាខន្ធ ។

[៦៨៧] ចេតនា កើតអំពីចក្កុសម្មស្ស ។ បេ ។ ចេតនា
 កើតអំពីមនោសម្មស្ស - ដល់នូវការរាប់ដោយខន្ធលា ។ ដល់នូវការ
 រាប់ដោយសង្ការក្ខន្ធ ។ បើចេតនា កើតអំពីមនោសម្មស្ស ដល់នូវការ
 រាប់ដោយសង្ការក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកគួរពោល
 ថា ចេតនា កើតអំពីមនោសម្មស្ស សង្ក្រោះ ដោយសង្ការក្ខន្ធ ។

[២៨៨] ចក្ខុវិញ្ញាណំ ។ មេ ។ មនោវិញ្ញាណំ
 កតមន្តរន្តរណាមំ កច្ចតីតិ ។ វិញ្ញាណន្តរន្តរណាមំ
 កច្ចតីតិ ។ ហត្ថំ មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញាណន្តរន្តរណាមំ
 កច្ចតិ តេជ វត វេ វត្ថុញ្ច មនោវិញ្ញាណំ វិញ្ញា-
 ណន្តរន្តរ សង្កហិតន្តិ ។ យថា នាមេន វា យោត្តេន
 វា ទ្វេ តលំតទ្ធា សង្កហិតា សិក្ខាយ បិណ្ឌចាតោ
 សង្កហិតោ សា កន្ទុលេន សង្កហិតោ ឯវមេវ តេ
 ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ សង្កហិតាតិ ។ ហត្ថំ នាមេន វា
 យោត្តេន វា ទ្វេ តលំតទ្ធា សង្កហិតា សិក្ខាយ
 បិណ្ឌចាតោ សង្កហិតោ សា កន្ទុលេន សង្កហិតោ
 តេជ វត វេ វត្ថុញ្ច អត្ថំ តេជិ ធម្មា តេហិជិ ធម្មេហិ
 សង្កហិតាតិ ។

សង្កហិតាថា ។

សម្មយុត្តកថា

[២៨៩] អត្ថំ តេជិ ធម្មា តេហិជិ ធម្មេហិ
 សម្មយុត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ តេជិ ធម្មា
 តេហិជិ ធម្មេហិ សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា

[២៨៨] ចក្ខុវិញ្ញាណ ។ មេ ។ មនោវិញ្ញាណ ផលន្តវិការកបំ
 រោយន្តណ ។ ផលន្តវិការកបំដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធ ។ បើមនោវិញ្ញាណ
 ផលន្តវិការកបំដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា មនោវិញ្ញាណ សង្រ្គោះ ដោយវិញ្ញា-
 ណក្ខន្ធ ។ គោបម្រើតិរ សង្រ្គោះ ដោយវិទ្យុទាម ឬដោយក្លរ បិណ្ឌ-
 បាត សង្រ្គោះ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រ្គោះ ឯសង្រ្គោះនោះ សង្រ្គោះ
 ដោយឈើពុទ្ធ យ៉ាងណា ធម៌ទាំងនោះ សង្រ្គោះ ដោយធម៌ទាំងនោះ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បើគោបម្រើតិរ សង្រ្គោះ ដោយវិទ្យុទាម ឬដោយក្លរ
 បិណ្ឌបាត សង្រ្គោះ (ដាក់បញ្ចូល) ក្នុងសង្រ្គោះ ឯសង្រ្គោះនោះ សង្រ្គោះ
 ដោយឈើពុទ្ធ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
 គួរពោលថា ពួកធម៌ទីមួយ សង្រ្គោះ ដោយពួកធម៌ទីមួយ មានដែរ ។
 ចប់ សង្កហិតាថា ។

សម្មយុត្តកថា

[២៨៩] ពួកធម៌ទីមួយ ប្រកបដោយពួកធម៌ទីមួយ មានឬ ។
 អើ ។ ក្រែងពួកធម៌ទីមួយ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើ កើតមួយអង្វើ ច្រឡំព្រម

ឯកុប្បាណ ឯកនិរោធិ ឯកវត្ថុតា ឯកវេទនា ឯក
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អត្ថំ កេចិ ធម្មា កេហិមិ ធម្មហិ
 សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា ឯកុប្បាណ ឯក-
 និរោធិ ឯកវត្ថុតា ឯកវេទនា ឯក វត វេ វត្ថុទ្វេ
 ធាតុ កេចិ ធម្មា កេហិមិ ធម្មហិ សម្បយុត្តកតិ ។

[២៧០] វេទនាទន្ធិ សញ្ញាទន្ធិ សហជា-
 តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ វេទនាទន្ធិ សញ្ញាទន្ធិ
 សហជាតោ កេច វត វេ វត្ថុទ្វេ វេទនាទន្ធិ សញ្ញា-
 ទន្ធិ សម្បយុត្តកតិ ។ វេទនាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ
 វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សហជាតោតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ
 វេទនាទន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សហជាតោ កេច វត វេ
 វត្ថុទ្វេ វេទនាទន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សម្បយុត្តកតិ ។
 សញ្ញាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ វេទនា-
 ទន្ធិ សញ្ញាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ សហជាតោតិ ។
 អាមត្តា ។ ហញ្ចំ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ
 សហជាតោ កេច វត វេ វត្ថុទ្វេ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ
 សង្ខារក្ខន្ធិ សម្បយុត្តកតិ ។ យថា តិលប្បិ តេសំ
 អនុគតំ អនុបវិដ្ឋំ ទុច្ចម្ពំ វសោ អនុគតោ អនុបវិដ្ឋា

កើតជាមួយគ្នា លេក់ទៅជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្ស្នាក់ជា
 មួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ ។ អើ ។ បើពួកធម៌នីមួយៗ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅជាមួយ កើតជាមួយ ប្រឡំប្រម កើតជាមួយគ្នា លេក់ជាមួយគ្នា
 មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្ស្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយពួកធម៌នីមួយៗ មាន
 (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌នីមួយៗ
 ប្រកបដោយពួកធម៌នីមួយៗ មិនមានទេ ។

[២៧១] វេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាទន្ធិ ។ អើ ។
 បើវេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសញ្ញាទន្ធិ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាទន្ធិ ប្រកបដោយ
 សញ្ញាទន្ធិ (មាន) ។ វេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធិ នឹង
 វិញ្ញាណក្ខន្ធិ ។ អើ ។ បើវេទនាទន្ធិ កើតជាមួយ នឹងវិញ្ញាណក្ខន្ធិ (យ៉ាង
 នេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វេទនាទន្ធិ
 ប្រកបដោយវិញ្ញាណក្ខន្ធិ (មាន) ។ សញ្ញាទន្ធិ សង្ខារក្ខន្ធិ វិញ្ញាណក្ខន្ធិ
 កើតជាមួយ នឹងវេទនាទន្ធិ នឹងសញ្ញាទន្ធិ នឹងសង្ខារក្ខន្ធិ ។ អើ ។
 បើវិញ្ញាណក្ខន្ធិ កើតជាមួយ នឹងសង្ខារក្ខន្ធិ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វិញ្ញាណក្ខន្ធិ ប្រកប
 ដោយសង្ខារក្ខន្ធិ (មាន) ។ ប្រេតល្អ បិតនៅសិប្ប ចូលទៅសិប្ប ក្នុង
 ត្រាច់ល្អ រសអំពៅ បិតនៅសិប្ប ចូលទៅសិប្ប ក្នុងដើមអំពៅ យ៉ាងណា

ឯវមេវ តេ ធម្មា តេហិ ធម្មេហិ អនុគតា
អនុបវិជ្ជាតិ ។ ន ហេវី វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

សម្មយុត្តាថា ។

បេតសិកកថា

[៦៩០] នត្ថិ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ អត្ថិ តេចិ ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា
សំសដ្ឋា សម្មយុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកាចំរោទា ឯក-
វត្ថុកា ឯការម្ពណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អត្ថិ តេចិ
ធម្មា ចិត្តេន សហគតា សហជាតា សំសដ្ឋា សម្ម-
យុត្តា ឯកុប្បាទា ឯកាចំរោទា ឯកវត្ថុកា ឯការ-
ម្ពណា ចេ វត វេ វត្ថុទ្ធ នត្ថិ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។

[៦៩២] ឧស្សោ ចិត្តេន សហជាតោតិ ។
អាមត្តា ។ ហញ្ច ឧស្សោ ចិត្តេន សហជាតោ តេន
វត វេ វត្ថុទ្ធ ឧស្សោ ចេតសិកោតិ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ។ បេ ។ សដ្ឋា វិរិយំ សតិ
សមាធិ បញ្ញា ភកោ ធានោ មោហោ ។ បេ ។
អនោត្តប្បំ ចិត្តេន សហជាតន្តិ ។ អាមត្តា ។

ធម៌ទាំងនោះ បំភានៅសិប ចូលទៅសិប ដោយធម៌ទាំងនោះ ក៏យ៉ាង
នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ សម្មយុត្តាថា ។

បេតសិកកថា

[៦៩១] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានឬ ។ អើ ។ ក្រែង
ពួកធម៌មួយ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម
កើតជាមួយគ្នា រលក់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្នាក់ជា
មួយគ្នា ដោយចិត្ត មានដែរឬ ។ អើ ។ បើពួកធម៌មួយ ប្រព្រឹត្ត
ទៅជាមួយ កើតជាមួយ ច្រឡំព្រម ប្រកបព្រម កើតជាមួយគ្នា
រលក់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្នាក់ជាមួយគ្នា ដោយចិត្ត
មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។

[៦៩២] ឧស្សៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។ បើឧស្សៈ
កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា ឧស្សៈ ជាចេតសិក ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
ចេតនា ។ បេ ។ សដ្ឋា វិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភកៈ ចោសៈ
មោហៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្តឬ ។ អើ ។

អាត្មា អនោត្តប្បំ ចំនួន សហជាតំ តេន វត វេ វត្ថុត្វេ
 អនោត្តប្បំ ចេតសំភក្ខំ ។ ចំនួន សហជាតាតំ កត្វា
 ចេតសំភាតំ ។ អាមត្តា ។ ឧស្សន សហជាតាតំ កត្វា
 ឧស្សសំភាតំ ។ អាមត្តា ។ ចំនួន សហជាតាតំ
 កត្វា ចេតសំភាតំ ។ អាមត្តា ។ វេទនាយ ។ វេ ។
 សញ្ញាយ ចេតនាយ សង្ខាយ វិរិយេន សតិយា សមា-
 ធិនា បញ្ញាយ ភកេន តោសេន មោហេន ។ វេ ។
 អនោត្តប្បេន សហជាតាតំ កត្វា អនោត្តប្បសំភាតំ ។
 អាមត្តា ។ ធម្មំ ចេតសំភោ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។
 ធម្មំ វត្ថុ កកវតា

ចិត្តមិទំ ចេតសំភោ ច ធម្មា
 អនត្តតោ សំវិទិតស្ស ហោន្តិ
 ហំនប្បណ័តំ តទុកយេ វិទិត្វា
 សម្មន្ទុសោ វេទិ បលោកធម្មន្តិ

អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ អត្ថំ
 ចេតសំភោ ធម្មោតិ ។

បើអនោត្តប្បៈ កើតជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរតោលថា អនោត្តប្បៈ ជាចេតសិក ។ ពួកធម៌
 ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវេទនា ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយ
 នឹងវេទនា ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាចេតសិក ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូល
 ចិត្តថា កើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ អើ ។ ពួកធម៌ នឹងវេទនា ។ វេ ។
 នឹងសញ្ញា នឹងចេតនា នឹងសង្ខារ នឹងវិរិយៈ នឹងសតិ នឹងសមាធិ នឹង
 បញ្ញា នឹងភកៈ នឹងតោសៈ នឹងមោហៈ ។ វេ ។ ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងអនោត្តប្បៈ ព្រោះធ្វើសេចក្តីចូលចិត្តថា កើតជាមួយនឹងអនោត្តប្បៈ
 ។ អើ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

ចិត្តនេះក្តី ចេតសិកធម៌ទាំងឡាយក្តី របស់បុគ្គលដែលដឹង
 ច្បាស់ ដោយអនុក្ខលក្ខណៈ កើតប្រាកដ បុគ្គលឃើញ
 ដោយប្រពៃ ឡូធម៌ ដ៏ថោកទាបនឹងប្រសើរ ក៏ព្រោះដឹង
 ច្បាស់ ឡូធម៌ទាំងពីរនោះ ទើបទទួលរោគធម៌ (ធម៌ដែល
 បាក់បែកច្រុះច្រាមទៅ)

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

[២៧៣] ធម៌ ចេតសិកោ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។
 ធម៌ វត្ថុ កតវតា ឥធម កេវល្ឌ កិក្ខុ បរសត្ថានំ បរ-
 មុត្តលានំ ចិត្តម្យំ អាទិសតិ ចេតសិកម្យំ អាទិសតិ
 វិតត្តិកម្យំ អាទិសតិ វិចារិតម្យំ អាទិសតិ វាម្យំ ភេ-
 មនោ ឥត្តម្យំ ភេ មនោ ឥតិចំ ភេ ចិត្តន្តិ អត្ថេ-
 លុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ភេន ហំ អត្ថិ ចេត-
 សិកោ ធម្មោតិ ។

ចេតសិកោ ។

ទានកថា

[២៧៤] ចេតសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 លញ្ញា ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ ធានុន្តិ ។ ធម ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ លញ្ញា ចេតសិកោ ធម្មោ បរេសំ
 ធានុន្តិ ។ អាមត្តា ។ លញ្ញា ធម្មោ បរេសំ ធានុន្តិ ។
 ធម ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ លញ្ញា វេទនា ។ បេ ។
 លញ្ញា ចេតនា សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា បរេសំ ធានុន្តិ ។ ធម ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[២៧៥] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កេវល្ឌៈ ក៏ក្នុងធម៌នៃយន្ត
 តែធម៌លបម្បញ្ញចិត្តផង ចម្បងលបម្បញ្ញធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង
 ចម្បងលបម្បញ្ញធម៌ដែលខ្លួនគ្រិះរិះហើយផង ចម្បងលបម្បញ្ញធម៌ដែលខ្លួនពិ-
 ចារណាហើយផង ដល់ពួកសត្វដទៃ ដល់ពួកបុគ្គលដទៃថា ចិត្តរបស់អ្នក
 យ៉ាងនេះទូរ ចិត្តរបស់អ្នក មានប្រការយ៉ាងនេះទូរ ចិត្តរបស់អ្នក ដូច្នេះ
 ទូរ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មាន ។

ចប់ ចេតសិកោ ។

ទានកថា

[២៧៦] ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជាពាន ។ អើ ។ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលបុគ្គល
 បាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អើ ។ ផស្សៈ ដែលបុគ្គលបាន
 ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា ដែលបុគ្គលបាន ដើម្បីឲ្យដល់បុគ្គលដទៃដែរ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៧៨] ឧ វត្ថុត្រូវ ចេតនា ឆន្ទា ធានត្ថិ ។
 អាមត្តា ។ ធានំ អនិដ្ឋងលំ អកន្ធដលំ អមនុញ្ញ-
 ដលំ អសេចនកដលំ ទុក្ខទ្រយំ ទុក្ខវិចារកត្ថិ ។ ឧ
 ហៅ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ ឧទុ ធានំ ឥដ្ឋដលំ កន្ធដលំ
 មនុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ សុខទ្រយំ សុខវិចារកត្ថិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ ធានំ ឥដ្ឋដលំ កន្ធដលំ មនុញ្ញ-
 ដលំ អសេចនកដលំ សុខទ្រយំ សុខវិចារកត្ថិ តេជ
 វត វ វត្ថុត្រូវ ចេតនា ឆន្ទា ធានត្ថិ ។ ធានំ
 ឥដ្ឋដលំ វត្ថុ កតវតា ចរិ ធានត្ថិ ។ អាមត្តា ។
 ចរិ ឥដ្ឋដលំ កន្ធដលំ មនុញ្ញដលំ អសេចនកដលំ
 សុខទ្រយំ សុខវិចារកត្ថិ ។ ឧ ហៅ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។
 ធានំ ឥដ្ឋដលំ វត្ថុ កតវតា ចិល្លាចារកា សេនាសនំ
 គិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការោ ធានត្ថិ ។ អាមត្តា ។
 គិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការោ ឥដ្ឋដលោ កន្ធដលោ
 មនុញ្ញដលោ អសេចនកដលោ សុខទ្រយោ សុខ-
 វិចារកតិ ។ ឧ ហៅ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

[២៧៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្ត ព្រឹត្តិ ជាទាន
 ឈ្មោះ ។ អើ ។ ទាន មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា មានផលមិនជាទីក្រេកអរ
 មានផលមិនជាទីគាប់ចិត្ត មានផលច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយទុក្ខ មាន
 វិបាកជាទុក្ខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងទាន មាន
 ផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផល
 មិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អើ ។ បើ
 ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត
 មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មានវិបាកជាសុខ(យ៉ាងនេះ)
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ធម៌ ប្រព្រឹត្ត ព្រឹត្តិ
 ចិត្ត ចាត់ជាទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទី
 ប្រាថ្នា ចុះបើ ជាទានឬ ។ អើ ។ ចរិ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផល
 ជាទីក្រេកអរ មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើន
 ដោយសុខ មានវិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ទាន មានផលជាទីប្រាថ្នា ចុះបើឈ្មោះ
 សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការ ចាត់ជាទានឬ ។ អើ ។
 គិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការ មានផលជាទីប្រាថ្នា មានផលជាទីក្រេកអរ
 មានផលជាទីគាប់ចិត្ត មានផលមិនច្រឡូកច្រឡំ ចម្រើនដោយសុខ មាន
 វិបាកជាសុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[២៨៦] ឧ វត្ថុតំ ធម្មសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កកវតា

សត្វា ហិវិយំ កុសលញ្ច ធានំ
ធម្មា ឯតេ សប្បវិសាទុយាតា
ឯតំ ហិ មត្តំ ធិវិយំ វធន្តិ
ឯតេន ហិ គត្ថតិ ទេវលោកន្តិ

អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ធម្មសិ-
កោ ធម្មោ ធានន្តិ ។

[២៨៧] ឧ វត្ថុតំ ធម្មសិកោ ធម្មោ ធានន្តិ ។
អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កកវតា បញ្ចមាធិ កិត្តវេ
ធានាធិ មហាធានាធិ អត្តញ្ញាធិ វត្តញ្ញាធិ វិសញ្ញាធិ
ចោកណាធិ អសន្តិណ្ឌាធិ អសន្តិណ្ឌាប្បញ្ញាធិ ឧ សន្តិ-
យន្តិ ឧ សន្តិយិស្សន្តិ អប្បជិត្តដ្ឋាធិ សមណាហិ
ព្រាហ្មណាហិ វិញ្ញាហិ ។ កតតមាធិ បញ្ច ។ ឥធិ
កិត្តវេ អវិយស្សវតោ ចាណាតិចាតំ បហាយ ចា-
ណាតិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ ចាណាតិចាតា បដិ-
វិរតោ កិត្តវេ អវិយស្សវតោ អបវិមាណាធិ សត្តាធិ
អកយំ ទេតិ អវេរំ ទេតិ អព្យាបដ្ឋំ ទេតិ

[២៨៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ជា
ទានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា

សត្វា ហិវិ ឱនកុសល ហៅថាទាន ធម៌ទាំងនេះ ជាច្រើន-
ព្រឹត្តទៅរឿយៗនៃសប្បវេស ព្រោះថា អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ
រមែងពោលនូវធម៌នេះ ថាជាផ្លូវត្រូវប្រាថ្នា ព្រោះបុគ្គល ទៅ
កាន់ទេវលោក ដោយផ្លូវនេះ

ភាគដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាទាន ។

[២៨៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជា
ទានទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ទាន ៤ យ៉ាងនេះ ជាមហាទាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាទានប្រ-
សើរ ដឹងថាមានមកអស់កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បវេស ជា
របស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិតមិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់
រមែងមិនលះបោល ឱនមិនលះបោល ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជា
អ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ។ ទាន ទាំង ៤ យ៉ាងកើតដូចម្តេច ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកលះបង់បាណា-
តិបាត វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក
វៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាតហើយ ឈ្មោះថាឲ្យអភ័យ ឲ្យនូវការមិនមាន
ពៀរ ឲ្យនូវសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយមានប្រមាណមិនបាទ

អបរិមាណានំ សត្តានំ អកយំ ធនា អវេរំ ធនា
 អត្យាបជ្ឈំ ធនា អបរិមាណាស្ស អកយស្ស អវេរស្ស
 អត្យាបជ្ឈស្ស ភាតិ ហោតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ បវេមំ
 ធានំ មហាធានំ អត្ថញ្ញំ រត្ថញ្ញំ វិសញ្ញំ ខោកណំ
 អសន្តិណំ អសន្តិណាបុត្វំ ន សន្តិយតំ ន សន្តិ-
 យិស្សតំ អប្បនិក្កដំ សមណោហំ ត្រាហ្មណោហំ
 វិញ្ញាហំ មុន ធមរំ ភិក្ខុវេ អវិយស្សាវតោ អធិញ្ញាធានំ
 បហាយ ។ បេ ។ កាមេស្ម បិច្ឆាចារំ បហាយ ។ បេ ។
 មុសាវាទំ បហាយ ។ បេ ។ សុរាមេយមជ្ឈម្បមា-
 ធន្ទានំ បហាយ សុរាមេយមជ្ឈម្បមាធន្ទាតា បដិ-
 វិរតោ ហោតិ សុរាមេយមជ្ឈម្បមាធន្ទាតា បដិវិរតោ
 ភិក្ខុវេ អវិយស្សាវតោ អបរិមាណានំ សត្តានំ អកយំ
 ធនតិ អវេរំ ធនតិ អត្យាបជ្ឈំ ធនតិ អបរិមាណានំ
 សត្តានំ អកយំ ធនា អវេរំ ធនា អត្យាបជ្ឈំ ធនា

លុះឲ្យអភ័យ ឲ្យខ្លាចការមិនមានភ្លឺ ឲ្យខ្លាចសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់
 សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ រមែងជាអ្នកមានចំណែក
 ដោយសេចក្តីមិនមានភ័យ មិនមានភ្លឺ មិនមានព្យាបាទ មានប្រមាណ
 មិនបាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាពាន៍ ១ ជាមហាពាន៍ ដែល
 បណ្តែតផងជាពានប្រសើរ ដឹងជាមានមកអស់ កាលយូរហើយ ដឹង
 ថាជាវង្សរបស់សប្បុរស ជារបស់នៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្តែតមិន
 ដែលលះបង់ មិនបាច់លះបង់ រមែងមិនលះចោល ខឹងមិ លះចោល
 ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អវិយសាវ័ក លះបង់នូវអធិញ្ញាធាន ។ បេ ។
 លះបង់នូវការប្រព្រឹត្តិទុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ លះបង់នូវ
 មុសាវាទ ។ បេ ។ លះបង់នូវហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹក
 នូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាវិនិមេយ ជាអ្នករៀនសូត្រ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីប្រមាទ គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរាវិនិមេយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ អវិយសាវ័ក រៀនសូត្រ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ
 គឺការផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរាវិនិមេយហើយ ឈ្មោះថា ឲ្យខ្លាចអភ័យ
 ឲ្យខ្លាចការមិនមានភ្លឺ ឲ្យខ្លាចសេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ
 មានប្រមាណមិនបាន លុះឲ្យខ្លាចអភ័យ ឲ្យខ្លាចការមិនមានភ្លឺ ឲ្យខ្លាច
 សេចក្តីមិនព្យាបាទ ដល់សត្វទាំងឡាយ មានប្រមាណមិនបានហើយ

អបរិហាសាស្ស អភយស្ស អវេស្ស អព្យុបជ្ឈស្ស
 ភាគី ហោតិ ឥនំ ភិក្ខុវេ បក្ខមំ ធានំ មហាធានំ
 អត្តញ្ញំ វត្តញ្ញំ វសញ្ញំ ចោរណំ អសន្តិណ្ឌំ អសន្តិ-
 ណ្ឌាបុត្រំ ឧ សន្តិយន្តំ ឧ សន្តិយស្សន្តំ អប្បជីក្កដ្ឋំ
 សមណោហំ ព្រាហ្មណោហំ វិញ្ញាហំ ឥមាធិ ទោ ភិក្ខុវេ
 បក្ខ ធានាធិ មរាធានាធិ អត្តញ្ញាធិ វត្តញ្ញាធិ
 វសញ្ញាធិ ចោរណាធិ អសន្តិណ្ឌាធិ អសន្តិណ្ឌាបុត្រាធិ
 ឧ សន្តិយន្តំ ឧ សន្តិយស្សន្តំ អប្បជីក្កដ្ឋាធិ សម-
 ណោហំ ព្រាហ្មណោហំ វិញ្ញាហំ ឥមេត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមត្តា ។ តេន ហំ ទេតសំកោ ធម្មោ ធានន្តំ ។
 (២៨៨) ឧ វត្តន្តំ ទេយ្យធម្មោ ធានន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ ឧទុ វត្តំ កតវតា ឥធម្មតោ អន្តំ ទេតិ
 ធានំ ទេតិ វត្តំ ទេតិ យាធិ ទេតិ មាលំ ទេតិ កន្ធូ
 ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនំ ទេតិ
 បដិវេយ្យំ ទេតិ ឥ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហំ ទេយ្យធម្មោ ធានន្តំ ។

វេនជាអ្នកមានចំណែក ដោយការមិនមានភ័យ មិនមានភ័យ មិនមាន
 ព្យាបាទ មានប្រមាណមិនបាទ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ជាពាន្ត ៥
 ជាមហាពាន ដែលបណ្ឌិតដឹងថាជាពានប្រសើរ ដឹងថាមានមកអស់
 កាលយូរហើយ ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បុរស ជាបេសនៃបុរសក្នុងកាល
 មុន ដែលបណ្ឌិត មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ វេនមិនលះចោល
 នឹងមិនលះចោល ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់
 ចោលឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ជាមហាពាន
 ដែលបណ្ឌិត ដឹងថាជាពានប្រសើរ ដឹងថាមានមក អស់កាលយូរហើយ
 ដឹងថាជាវិន្យរបស់សប្បុរស ជាបេសនៃបុរសក្នុងកាលមុន ដែលបណ្ឌិត
 មិនដែលលះបង់ មិនធ្លាប់លះបង់ វេនមិនលះចោល នឹងមិនលះចោល
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនបោះបង់ចោលឡើយ
 ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ចាត់ជាពាន ។
 (២៨៩) បុគ្គលមិនត្រូវនិយាយថា ទេយ្យធម៌ ជាពានទេ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បុគ្គលពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ឲ្យ
 បាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយាន ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿង
 លាប ឲ្យទីជេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្របូ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ទេយ្យធម៌ ចាត់ជាពាន ។

បរិភោគមយបុត្តកថា

[៦៩៩] ធម្មេយ្យធម្មោ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ធម្មេយ្យធម្មោ ឥដ្ឋដលោ កន្តដលោ មនុស្សដលោ
 អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខវិចារោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ធានំ ឥដ្ឋដលំ វត្តំ កកវតា
 ចីវំ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។ ចីវំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ
 មនុស្សដលំ អសេចនកដលំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ធានំ ឥដ្ឋដលំ
 វត្តំ កកវតា បិណ្ឌចារោ ធានំ សេចាសនំ ធានំ
 កិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការោ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 កិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការោ ឥដ្ឋដលោ កន្តដលោ
 មនុស្សដលោ អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខ-
 វិចារោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ភេន ហំ ន
 វត្តំ ធម្មេយ្យធម្មោ ធានន្តិ ។

ទានេវា ។

បរិភោគមយបុត្តកថា

[៧០០] បរិភោគមយំ បុត្តំ វត្តតិ ។ អាមត្តា ។

បរិភោគមយបុត្តកថា

[៦៩៩] ធម្មេយ្យធម្មោ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ធម្មេយ្យធម្មោ ឥដ្ឋដលោ កន្តដលោ មនុស្សដលោ
 អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខវិចារោតិ ។
 ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ធានំ ឥដ្ឋដលំ វត្តំ កកវតា
 ចីវំ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។ ចីវំ ឥដ្ឋដលំ កន្តដលំ
 មនុស្សដលំ អសេចនកដលំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 កន្តិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ធានំ ឥដ្ឋដលំ
 វត្តំ កកវតា បិណ្ឌចារោ ធានំ សេចាសនំ ធានំ
 កិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការោ ធានន្តិ ។ អាមត្តា ។
 កិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ការោ ឥដ្ឋដលោ កន្តដលោ
 មនុស្សដលោ អសេចនកដលោ សុខុទ្រយោ សុខ-
 វិចារោតិ ។ ន ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ ភេន ហំ ន
 វត្តំ ធម្មេយ្យធម្មោ ធានន្តិ ។

ចំ ទានេវា ។

បរិភោគមយបុត្តកថា

[៧០០] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។ អើ ។

បរិកោតមយោ ជស្សោ វឡុតិ វេកា វឡុតិ សញ្ញា
 វឡុតិ វេកា វឡុតិ ចិត្តំ វឡុតិ សញ្ញា វឡុតិ វិយំ
 វឡុតិ សតិ វឡុតិ សមាធិ វឡុតិ បញ្ញា វឡុតិ ។
 ខ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧០០) បរិកោតមយំ បុត្តំ វឡុតិ ។ អាមត្តា ។
 លតា វិយ វឡុតិ មាលុក វិយ វឡុតិ ក្រោត វិយ
 វឡុតិ តំណំ វិយ វឡុតិ មុញ្ញបុណ្ណោ វិយ វឡុតិ ។
 ខ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៧០២) បរិកោតមយំ បុត្តំ វឡុតិ ។ អាមត្តា ។
 នាយកោ នាធិ ឧត្តា ខ សមម្មាហរតិ ហោតិ បុញ្ញន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អនាវជ្ជន្តស្ស ហោតិ អនាកោតស្ស ហោតិ
 អសមម្មាហរន្តស្ស ហោតិ អមនសិករេន្តស្ស ហោតិ
 អចេតយន្តស្ស ហោតិ អបត្តយន្តស្ស ហោតិ អប្បណិ-
 ធម្មន្តស្ស ហោតិ ។ ខ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ធនុ
 អវជ្ជន្តស្ស ហោតិ អាកោតស្ស ហោតិ សមម្មាហរន្តស្ស
 ហោតិ មនសិករេន្តស្ស ហោតិ ចេតយន្តស្ស
 ហោតិ បត្តយន្តស្ស ហោតិ បណិធម្មន្តស្ស ហោតិ ។

ជស្សៈ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន វេកា តែងចម្រើន
 សញ្ញា តែងចម្រើន វេកា តែងចម្រើន ចិត្ត តែងចម្រើន សញ្ញា
 តែងចម្រើន វិយៈ តែងចម្រើន សតិ តែងចម្រើន សមាធិ តែង
 ចម្រើន បញ្ញា តែងចម្រើន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០១) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។
 អើ ។ បុណ្យ តែងចម្រើន ដូចជាវិល្លិ (ទៀងដើមឈើ) ចម្រើនដូចជា
 ពូជ្រៃ ចម្រើនដូចជាដើមឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាបាច់
 នៃស្មៅយាប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០២) បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។
 អើ ។ ខាយក ឲ្យទាន មិនពិចារណាទេ បុណ្យ មានផែប្លេ ។
 អើ ។ បុណ្យ របស់បុគ្គល កាលមិនទឹកនា មិនអើពើ មិនពិចារណា
 មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនគិត មិនប្រាថ្នា មិនតំកល់ចិត្តមាំ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុណ្យ របស់បុគ្គល កាលទឹក-
 នា អើពើ ពិចារណា ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត គិត ប្រាថ្នា តំកល់ចិត្តមាំ មានឬ ។

បរិភោគមយបុព្វកថា

អាមត្តា ។ ហត្ថំ អាវុដ្ឋន្តស្ស ហោតិ អាហោគស្ស
 ហោតិ សមម្ហាហវុដ្ឋន្តស្ស ហោតិ មណសិករោដ្ឋន្តស្ស
 ហោតិ ចេតយន្តស្ស ហោតិ មនុស្សន្តស្ស ហោតិ
 មណិធម្មន្តស្ស ហោតិ ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ បរិភោគ-
 មយំ បុព្វំ វជ្ជតីតិ ។

[៧០៣] បរិភោគមយំ បុព្វំ វជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។
 តាយតោ តានំ ធាតុ តាមវិតត្ថំ វិតត្ថេតិ ព្យាបាទ-
 វិតត្ថំ វិតត្ថេតិ វិហីសាវិតត្ថំ វិតត្ថេតិ ហោតិ បុព្វាដ្ឋំ ។
 អាមត្តា ។ ទ្វិដ្ឋំ ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិដ្ឋំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតិ ។ ធម៌ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វិដ្ឋំ
 ដស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិដ្ឋំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។
 អាមត្តា ។ កុសលាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហិធម្ម-
 ណីតា កក្កាសុក្កសម្បជីកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពាសនំ
 អាតច្ឆតីតិ ។ ធម៌ ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កុសលាកុសលា
 សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហិធម្មណីតា កក្កាសុក្កសម្បជីកាតា
 ធម្មា សម្មាសម្ពាសនំ អាតច្ឆតីតិ ។ អាមត្តា ។ ធម្ម-
 វត្ថុ ភកវេ ចត្តារិមាណំ ភិក្ខុវេ សុវិនិច្ឆ័យនំ ។
 កតមាណំ ចត្តារិ ។ ធម្មា ភិក្ខុវេ បឋវី ច

បរិភោគមយបុព្វកថា

អើ ។ បើបុណ្យ លេសបុគ្គល កាលនិកតា អើពើ តំបារណា ធ្វើទុក
 ក្នុងចំក្ក ភិក ប្រាថ្នា ភិកលចិត្តមាំ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន អ្នក
 បំនិច្ចរោលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

[៧០៣] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។
 អើ ។ តាយក ឲ្យបាន ហើយត្រូវរៀនតាមវិក្កុៈ ត្រូវរៀនតាមព្រាហ្ម-
 ណៈ ត្រូវរៀនតាមវិហារិក្កុៈ បុណ្យ មានដែរឬ ។ អើ ។ ការប្រ-
 ជុំចុះ ខែផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ ខែចំក្កទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំចុះ ខែផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ ខែចំក្ក
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោស
 និងមិនមានទោស ដោយតាមបំណងទុក្ខម មានចំណែកទៅនឹងចំណែកស មក
 កាន់កាប់ចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌
 ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិនមានទោស ដោយតាមបំណងទុក្ខម
 មានចំណែកទៅនឹងចំណែកស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។
 ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិ
 ឆ្ងាយក្រែលែងណាស់នេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រែលែង
 ណាស់ ទាំង ៤ នោះ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃនិងប្រិច្ចតិ

ឥត បរម សុវិន្ទវិន្ទវ ឡើង ក៏ ក្នុង វិញ សុវិន្ទវ
 ច្បាប់ វិញ ឥត ឥត យុវ សុវិន្ទវ យោ ច ក៏ ក្នុង
 វិញ យោ អត្ថ ឥត យុវ ច អត្ថ ឥត ឥត យុវ
 សុវិន្ទវ សុវិន្ទវ ក៏ ក្នុង យោ អសុវិន្ទវ យោ ឥត
 យុវ សុវិន្ទវ ឥត យោ ក៏ ក្នុង យោ សុវិន្ទវ
 វិញ ឥត

ឧកញ្ច ទ្វារ បរិវេណ ទ្វារ
 ចារ សមុទ្រស្ម តតាហ្ម ទ្វារ
 យតោ ច វេរោចលោ អត្តនេតិ
 បក្កត្តិកោ យតុ ច អត្តមេតិ
 តតោ ហវេ ទ្វារ វេទន្ត
 សតញ្ច ធម្មំ អសតញ្ច ធម្មំ
 អត្តាយតោ ហោតិ សតំ សមាគមោ
 យាវម្បី តិដ្ឋយ្យ តថាវ ហោតិ
 ទិប្បំ ហវេតិ អសតំ សមាគមោ
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្តិ អារកាតិ

នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៅលោកណាស់ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឆ្ងាយ ត្រើយ
ខាងអាយ ឆ័ត្រត្រើយខាងខាងខាងសមុទ្រ នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៅលោក
ណាស់ ២ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឆ្ងាយ ព្រះអាទិត្យ រះឡើងអំពីចំណា ឆ័ត្រ
អស្តង្គតទៅក្នុងចំណា នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៅលោកណាស់ ៣ ម្ចាស់
ភិក្ខុចាំឆ្ងាយ ធម៌ចាំឆ្ងាយរបស់ពួកសប្បុរស ឆ័ត្រធម៌ចាំឆ្ងាយរបស់
ពួកអសប្បុរស នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៅលោកណាស់ ៤ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឆ្ងាយ
ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៅលោកណាស់ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង

ឆក (ប៉ុន្មានក្នុងចំនួន) ប្រើពី (ក៏ប៉ុន្មាន) ក្នុងចំនួនពី
 ប្រាំ (អ្នកប្រាជ្ញ ពោល) ឲ្យគ្រើយសមុទ្រនោះ ថាឆាយ
 ព្រះអាទិត្យ ឆើន្ទ៍អំពីចំណា ព្រះអាទិត្យ អស្ចន្តតទៅក្នុងចំ
 ណា អ្នកប្រាជ្ញ ពោលឲ្យទីនោះ ថាជាចំនួនក្រៃលែងអំពីចំ
 នោះតិច បុគ្គលអ្នកសំដែង ឲ្យធម៌របស់ពួកសប្បុរស និងធម៌
 របស់ពួកអសប្បុរស រវែងមាន សមាគម របស់សប្បុរស
 ទាំងឡាយ ប៉ុន្មានដកបណ្តា (បុគ្គលអ្នកសំដែង) ក៏រវែង
 មាន ដកបនោះ សមាគម របស់អសប្បុរសទាំងឡាយ
 រវែងសាបសូន្យទៅនាបំរើស ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់
 សប្បុរសទាំងឡាយ ឆ្ងាយអំពីអសប្បុរសទាំងឡាយ

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ

កុសលាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហិ ន ប្បណីតា កាណ្ហា-

សុត្តសម្បជីវកា ធម្មា សម្មាសម្ពាទំ អាតម្បន្តិតិ ។

[៧០៤] ន វត្ថុតំ បរិភោគមយំ បុព្វំ វត្ថុតិ ។

អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កតវតា

អាភមរោតា វនរោតា យេ ជនា សេតុការតា

បបទ្បា ឌុនតានត្បា យេ នន្តិ តបស្សយំ

តេសំ ជិវំ ច វត្ថោ ច សនា បុព្វំ បវត្ថុតិ

ធម្មដ្ឋា សីលសម្បដ្ឋា តេ ជនា សក្កតាមិចោតិ

អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ បរិភោគ-

មយំ បុព្វំ វត្ថុតិ ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គល

បំនង្វេនិយាយថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល មានទោសនិងមិន

មានទោស ដោយបំនង្វេនិយាយ មានចំណែកនៅនិងចំណែកស មកកាន់

ការចំពោះមុខទេ ។

[៧០៥] បុគ្គលបំនង្វេនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ

បរិភោគ តែងចម្រើនថា ។ អើ ។ តែងមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់ថា

ជនទាំងឡាយណា ជាអ្នកដាំស្លទទួល អ្នកដាំដើមឈើ អ្នក

ធ្វើស្តុក ជនទាំងឡាយណា ឲ្យបាន ដាក់ទានទឹកផង

អណ្តូងទឹកផង ទំលាក់អាក្រក់យង បុណ្យ តែងចម្រើន

ដល់ជនទាំងនោះ ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ សព្វកាល ជនទាំងនោះ

ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល តែងទៅកាន់

ហេសុតិ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រថា ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ

សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

[៧០៥] ១ វត្ថុតំ បរិភោគមយំ បុញ្ញំ វត្ថុតិភិ។
 អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កតវតា ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ
 បុញ្ញាភិសន្នា កុសលាភិសន្នា សុខស្សហារា សោ-
 វត្ថុតា សុខវិបាកា សក្កសំវត្ថុតិកា ឥដ្ឋាយ កត្តាយ
 មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ ។ កតមេ
 ចត្តារោ ។ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចីវរំ បរិកុញ្ញមាដោ
 អប្បមាលំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ
 អប្បមាលោ តស្ស បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ
 សុខស្សហារោ សោវត្ថុតោ សុខវិបាកោ សក្កសំវត្ថុ-
 តិកោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មនាទាយ ហិតាយ សុខាយ
 សំវត្ថុតិ យស្ស ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បិណ្ឌចាតំ បរិកុញ្ញ-
 មាដោ ។ បេ ។ សេចាសនំ បរិកុញ្ញមាដោ ។ បេ ។
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការំ បរិកុញ្ញមាដោ អប្ប-
 មាលំ ចេតោសមាធិ ឧបសម្មជ្ជ វិហរតិ អប្ប-
 មាលោ តស្ស បុញ្ញាភិសន្នោ កុសលាភិសន្នោ

[៧០៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុណ្យ សម្រេចដោយការ
 បរិភោគ តែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ អាទិសន្សំនៃកុសល ៤ យ៉ាង
 នេះ តាំងកន្លែងសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យខ្លួនអរិយៈដ៏ប្រសើរ
 ក្រៃលែង មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្ត ៧ ដើម្បីឯស្នូត រមែងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាបចិត្ត
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ។ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ ៤ យ៉ាង
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ បរិភោគ (ប្រើប្រាស់)
 ចីវរ របស់ទាយកណ៍ ហើយចូលកាន់ចេតោសមាធិ មានប្រមាណមិន
 បាទ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ អាទិសន្សំនៃកុសល តាំងកន្លែងសេចក្តីសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យខ្លួនអរិយៈដ៏ប្រសើរក្រៃលែង មានវិបាកជាសុខ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឯស្នូត មានប្រមាណមិនបាទ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បី សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីតាបចិត្ត ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ភិក្ខុ បរិភោគបិណ្ឌបាត ។ បេ ។ បរិភោគសេនាសនៈ ។ បេ ។ បរិភោគ
 តិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការ របស់ទាយកណ៍ ហើយចូលកាន់ចេតោ-
 សមាធិ មានប្រមាណមិនបាទ អាទិសន្សំនៃបុណ្យ អាទិសន្សំនៃកុសល

បរិភោគមយបុត្តាភា

សុខស្សាហាភ ភោជនីកោ សុខវិហារោ សត្តសំវត្ថុ-
 ជំណោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មណាមាយ ហំតាយ សុខាយ
 សំវត្ថុតិ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ បុត្តាភិសន្តា
 កុសលាភិសន្តា សុខស្សាហាភ ភោជនីកោ សុខ-
 វិហារោ សត្តសំវត្ថុជំណោ ឥដ្ឋាយ កត្តាយ មណាមាយ
 ហំតាយ សុខាយ សំវត្ថុតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។
 អាមន្តា ។ តេន ហំ បរិភោគមយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។

[៧០៦] បរិភោគមយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ឆាយតោ ឆានំ ធនំ បដិគ្គាហតោ បដិគ្គ-
 ហេត្វា ន បរិកុញ្ញតិ ធម្មតំ វិស្សន្នេតិ ហោតិ
 បុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច ឆាយតោ ឆានំ ធនំ
 បដិគ្គាហតោ បដិគ្គហេត្វា ន បរិកុញ្ញតិ ធម្មតំ
 វិស្សន្នេតិ ហោតិ បុត្តំ ទោ វត វេ វត្តេ បរិភោគ-
 មយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។

[៧០៧] បរិភោគមយំ បុត្តំ វឌ្ឍនីតិ ។ អាមន្តា ។

បរិភោគមយបុត្តាភា

តំមកន្ធវិសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យខ្លួនអោយដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យមានស្និទ្ធិ មានប្រមាណមិនប៉ាន់ រមែង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីគាប់
 ចិត្ត ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទាយកនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភានិសង្ឃនៃបុណ្យ ភានិសង្ឃនៃកុសល ៤ យ៉ាងនេះឯង
 តំមកន្ធវិសេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីឲ្យ ខ្លួនអោយដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 មានវិបាកជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឲ្យមានស្និទ្ធិ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីសេចក្តីរីករាយ ដើម្បីសេចក្តីគាប់ចិត្ត ដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
 ព្រោះហេតុនោះ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។

[៧០៦] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។
 អើ ។ ទាយកឲ្យបាន បដិគ្គាហកៈទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់
 ចោល បុណ្យ រមែងមានឬ ។ អើ ។ បើទាយកឲ្យបាន បដិគ្គាហកៈ
 ទទួលហើយ មិនបរិភោគ លះបង់ចោល បុណ្យ រមែងមាន ម្ចាស់អ្នក
 ដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពាលថា បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែង
 ចម្រើន ។

[៧០៧] បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើន ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

នាយកោ នាង ទេតិ បដិក្កហនេ បដិក្កហនេ
 រាជាដោ វា ហរន្តិ ហោរា វា ហរន្តិ អន្តិ វា
 ឧហតិ ឧធកំ វា វហតិ អប្បយា វា នាយាទា
 ហរន្តិ ហោតិ បុត្តន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហាញ្ច នាយកោ
 នាង ទេតិ បដិក្កហនេ បដិក្កហនេ រាជាដោ វា
 ហរន្តិ ហោរា វា ហរន្តិ អន្តិ វា ឧហតិ ឧធកំ វា
 វហតិ អប្បយា វា នាយាទា ហរន្តិ ហោតិ បុត្តន្តិ ហោ
 រេ វត្ថុទ្ធ បរិភោគមយំ បុត្តន្តិ វត្ថុនីតិ ។

បរិភោគមយបុត្តន្តិ ។

តិពោទិន្ទកថា

[៧០៨] ឥតោ និទ្ទេន តត្ថ ហេមេន្តិទិ ។
 អាមត្តា ។ ឥតោ ជីវំ ទេន្តិ តំ ជីវំ តត្ថ បរិកុញ្ញ-
 ន្តិទិ ។ ន ហោរំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ឥតោ បិណ្ឌចាតំ
 ទេន្តិ ឥតោ សេនាសនំ ទេន្តិ ឥតោ គិលានប្បច្ចយ-
 ភេសជ្ជបរិក្ការំ ទេន្តិ ឥតោ ចានជ័យំ ទេន្តិ
 ឥតោ កោជជ័យំ ទេន្តិ ឥតោ ចានជ័យំ ទេន្តិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

នាយកវិទាទ កាលបើបដិក្កហនៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី
 ពួកចោល្លចយកទៅក្តី ភ្លើងទេក្តី ទឹកបន្ទាត់ទៅក្តី ពួកនាយាទៈមិនជាទី
 ស្រឡាញ់យកទៅក្តី បុណ្យ វេសមាន ។ អើ ។ បើនាយកវិទា
 ទាទ កាលបើបដិក្កហនៈ ទទួលហើយ ពួកស្តេចយកទៅក្តី ពួកចោល
 ចោលទៅក្តី ភ្លើងទេក្តី ទឹកបន្ទាត់ទៅក្តី ពួកនាយាទៈមិនជាទីស្រឡាញ់
 យកទៅក្តី បុណ្យ វេសមាន ម្ចាស់អ្នកដឹងម្រើន អ្នកមិនគួរនិយាយថា
 បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិភោគ តែងចម្រើនទេ ។

ចប់ បរិភោគមយបុត្តន្តិ ។

តិពោទិន្ទកថា

[៧០៩] ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ
 នោះ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ បានដែរឬ ។
 អើ ។ ញាតិវាំងឡាយ ឲ្យចិញ្ចឹម អំពីមនុស្សលោកនេះ ពួកប្រេត
 បរិភោគចិញ្ចឹមនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ពួកញាតិ ឲ្យចិញ្ចឹមបាន អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យសេ-
 នាសនៈ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ការ អំពី
 មនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុត្រូវពាស្សី អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យវត្ថុត្រូវ
 បរិភោគ អំពីមនុស្សលោកនេះ ឲ្យទឹកត្រូវផឹក អំពីមនុស្សលោកនេះ

តំ វាជីយំ ឥត្ថ បរិកុញ្ញត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៧៩៩] ឥតោ ជំនួន ឥត្ថ យាបេត្ថិតិ ។

អាមត្តា ។ អញ្ញា អញ្ញាស្ស កាវកោ បរកតំ

សុទ្ធកុំ អញ្ញា ករោតិ អញ្ញា បដិសំវេនេត្ថិតិ ។

ន ហេវំ វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៨០០] ន វត្ថុញ្ច ឥតោ ជំនួន ឥត្ថ យាបេត្ថិ-

តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ បេតា វត្ថុនោ អត្តាយ ទានំ

ទេត្ថំ អនុមោទត្ថំ ចិត្តំ បសាដេត្ថំ បីតិ ឧប្បាទេត្ថំ

សោមនស្សំ បដិលកត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។ ហាញំ បេតា

អត្តនោ អត្តាយ ទានំ ទេត្ថំ អនុមោទត្ថំ ចិត្តំ បសា-

ទេត្ថំ បីតិ ឧប្បាទេត្ថំ សោមនស្សំ បដិលកត្ថិ តេន

វត វេ វត្ថុញ្ច ឥតោ ជំនួន ឥត្ថ យាបេត្ថិតិ ។

ពួកប្រេត បរិភោគវិភក្សផឹកនោះ ក្នុងបេតវិស័យនោះបានដែរ ។ អ្នក

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០១] ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ

នោះ ដោយបានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបានឬ ។

អើ ។ បុគ្គលដទៃ ជាអ្នកធ្វើឲ្យបុគ្គលដទៃ សុទ្ធក្នុងដែលបុគ្គលដទៃ

ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ធ្វើ បុគ្គលដទៃ ទទួលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

នេះទេ ។ បេ ។

[៨០២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ

ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយបានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពី

មនុស្សលោកនេះទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកប្រេត អនុមោទនា ឲ្យ

បានដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា

ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះខ្លួនសោមនស្សឬ ។ អើ ។ បើពួក

ប្រេត អនុមោទនា ឲ្យបាន ដែលញាតិកាលឲ្យ ដើម្បីប្រយោជន៍ខ្លួន

ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ញ៉ាំងបីតិឲ្យកើតឡើង បានចំពោះខ្លួនសោម-

នស្ស ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ពួក

ប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយបានដែល

ញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

[៧១១] ឧ វត្ថុត្វំ ឥតោ និរុទ្ទេន តត្ថ យាមេន្ទ្រិនិ ។

អាមត្តា ។ ឧទុ វត្ថុ ភកវតា

ឧឡ្ហាតេ ឧទកំ វុដ្ឋំ យថា និរុទ្ទេ បវត្តតិ

ឯវមេវ ឥតោ និរុទ្ទេ មេតានំ ឧបកាប្បតិ

យថា ភកវតោ បូក បរិបូរេន្ទ្រំ សាគរំ

ឯវមេវ ឥតោ និរុទ្ទេ មេតានំ ឧបកាប្បតិ

ឧ ហិ តត្ថ កាសិ អត្ថំ កោរត្តេត្ថ ឧ វិជ្ជតិ

វណិជ្ជា តាទិសិ នត្ថំ ហិរញ្ញេន កាយាកាយំ

ឥតោ និរុទ្ទេន យាមេន្ទ្រិនិ មេតា កាលកតា តហិវុត្ថំ

[៧១១] បុគ្គលបិនគ្នានិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញ៉ាំងឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ ទានឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើន
ត្រាស់ថា

ទឹកភ្លៀង ដែលមហាមេឃបង្កើតចុះហើយ ក្នុងទីទួល រមែង
ហូរទៅកាន់ទំនាប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ
អំពីលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំងឡាយ
ដូច្នោះឯង ដូច្នេះឯង រមែងញ៉ាំងសាគរតិសមុទ្រ ឲ្យ
ពេញប្រៀប ដូចម្តេចមិញ ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះ ក៏រមែងសម្រេចផល ដល់ប្រេតទាំង-
ឡាយ ដូច្នោះឯង ការត្នូស្រៃ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យ
នោះ ការរក្សាតោ ក៏មិនមាន ក្នុងបេតវិស័យនោះ ការ
ដូញប្រដាហេតុទានឲ្យសម្បត្តិ ប្រាកដដូច្នោះ ក៏មិនមាន
ការលក់ទិញ ផ្ទាំងសំបូរដោយប្រាក់ ក៏មិនមាន ពួកប្រេត
កាលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបេតវិស័យនោះ រមែងញ៉ាំង
អត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយទានដែលញ៉ាំងឲ្យហើយ អំពី
មនុស្សលោកនេះទាន

អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ នេម ហិ នេតោ
និទ្ទេន តត្ថ យាបេន្តិតិ ។

[៧១២] ន វត្ថុញ្ចំ នេតោ និទ្ទេន តត្ថ យា-
បេន្តិតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា បញ្ចមាជិ
ភិក្ខុវេ ហេតាជិ សម្មស្សន្តា មាតាបិតរោ បុត្រំ ឥន្ទ្រជិ
កុលេ ជាយមាជំ ។ តតមាជិ បញ្ច ។ កដោ វា
នោ កវិស្សតិ តំច្ចំ វា នោ កវិស្សតិ កុលវិសោ
ចំវ វស្សតិ នាបរេន្ទំ បដិបន្នតិ អថ វា បន បេតាជិ
កាលកតានំ ធន្តិណំ អនុប្បនស្សតិ នមាជិ ទោ
ភិក្ខុវេ បញ្ច ហេតាជិ សម្មស្សន្តា មាតាបិតរោ បុត្រំ
ឥន្ទ្រជិ កុលេ ជាយមាជន្តិ

បញ្ច ហេតាជិ សម្មស្សន្តា បុត្រំ ឥន្ទ្រជិ បណ្ឌិតា
កដោ វា នោ កវិស្សតិ តំច្ចំ វា នោ កវិស្សតិ

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រប្ប ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិ
ឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះបាន ។

[៧១២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ពួកប្រេត ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យ ដោយទានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីមនុស្ស-
លោកនេះឡើយ ។ អើ ។ គ្រងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាទីបិតា កាលឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មាន ៥ យ៉ាងនេះ
ទើបប្រាថ្នាបុត្រ ដែលកើតក្នុងគ្រកូល ។ ស្មានទាំង ៥ យ៉ាង តើដូច
ម្តេច ។ គឺបុត្រដែលយើងចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹង
ធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១ ឲ្យត្រកូលនឹងបិតាទៅអស់កាលយូរ ១ បុត្រនឹង
ទទួលគ្រប់គ្រងមតិក ១ មួយទៀត បុត្រនឹងទទួលសបញ្ចុះទុក្ខណាបាន
ដល់យើង ដែលធ្វើការកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោកនាយ ១ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ មាតាទីបិតា កាលឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មានទាំង ៥ យ៉ាង
នេះឯង ទើបប្រាថ្នាបុត្រដែលកើត ក្នុងគ្រកូល

បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មាន ទាំង ៥
យ៉ាងហើយ ទើបប្រាថ្នាបុត្រ (ដោយគិតថា) បុត្រដែលយើង
ចិញ្ចឹមហើយ នឹងចិញ្ចឹមយើងវិញ ១ នឹងធ្វើកិច្ចរបស់យើង ១

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កុលវរសោ ពិវ តិដ្ឋេ ឆាយេដ្ឋំ បដិបដ្ឋតិ
 អដ វា បន បេតានំ ធន្តិណំ អនុប្បនស្សតិ
 មាតានេតានំ សម្បស្សំ បុត្តំ ឥដ្ឋន្តិ បណ្ឌិតា
 តស្មា សន្តោ សម្បវិសា កតញ្ញុ កតវេទិណោ
 ករន្តិ មាតាបិតរោ បុព្វេ កតមនុស្សវំ
 តារេន្តិ តេសំ តំទ្វាទំ យថា តំ បុព្វតារំ
 ឱវាទតារី កដហោសី កុលវរសំ អហាបយំ
 សន្តោ សីលេន សម្បន្តោ បុត្តោ ហោតិ បសំសិយោតិ
 អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ឥតោ
 ទិដ្ឋេន តត្ថ យាបេដ្ឋិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

វេទ្យត្រកូលធម្មវិចិត្រោអស់កាលយូរ ច បុត្រនិងទទួលគ្រប់
 គ្រងមតិក ច មួយទៀត បុត្រនិងទទួលសបញ្ចូនទុក្ខណាបាន
 ដល់យើង ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកើត ក្នុងបរលោក ច
 បណ្ឌិតទាំងឡាយ កាលបើឃើញច្បាស់ ខ្ញុំស្មានទាំង៨
 យ៉ាងនេះឯង រើបច្ចាដ្ឋបុត្រ ព្រោះហេតុនោះ សប្បុរស
 ទាំងឡាយ មានចិត្តរម្ងាប់ហើយ អ្នកដឹងខ្ញុំឧបការគុណ
 ដែលគេធ្វើហើយប្រាកដ កាលពួកឃើញ ខ្ញុំឧបការ-
 គុណដែលមាតាបិតាធ្វើហើយ ក្នុងកាលមុន រមែងចិត្តម
 មាតាបិតា ធ្វើកិច្ចទាំងឡាយ ដល់មាតានិងបិតាទាំងនោះ
 ដែលជាបុព្វការី ដោយពិត បុត្រជាអ្នកធ្វើតាមទុក្ខ អ្នក
 ចិត្តមមាតាបិតា ដែលចិត្តមខ្លួន ញ៉ាំងវេទ្យត្រកូល មិនឲ្យ
 វិនាស ជាអ្នកមានសច្ចា បរិបូណ៌ដោយសីល អ្នកប្រាជ្ញ
 រមែងសរសើរ ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ ពួកប្រេត
 ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងបេតវិស័យនោះ ដោយទានដែលញាតិ
 ឲ្យហើយ អំពីមនុស្សលោកនេះ ។

បឋវី កម្មវិបាកោតិកថា

[៧១៣] បឋវី កម្មវិបាកោតិ ។ អាមត្តា ។
 សុខវេទនិយា ធុត្តវេទនិយា អធុត្តមសុខវេទនិយា
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា ធុត្តាយ វេទនាយ
 សម្មយុត្តា អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ឧស្សេន សម្មយុត្តា វេទនាយ សម្មយុត្តា សញ្ញាយ
 សម្មយុត្តា ចេតនាយ សម្មយុត្តា ចិត្តេន សម្មយុត្តា
 សារម្មណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា អាភោតា សមត្ថា-
 ហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណីធិតិ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ នន្ទំ ន សុខវេទនិយា ន
 ធុត្តវេទនិយា ន អធុត្តមសុខវេទនិយា ន សុខាយ
 វេទនាយ សម្មយុត្តា ន ធុត្តាយ វេទនាយ សម្ម-
 យុត្តា ន អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ន ឧស្សេន សម្មយុត្តា ន វេទនាយ សម្មយុត្តា
 ន សញ្ញាយ សម្មយុត្តា ន ចេតនាយ សម្មយុត្តា
 ន ចិត្តេន សម្មយុត្តា អនាម្បណា អត្ថំ តាយ
 អាវជ្ជនា អាភោតា សមត្ថាហារោ មនសិការោ

បឋវីកម្មវិបាកោតិកថា

[៧១៣] ប្រិថតិ ជាវិបាក (ផល) នៃកម្ម ។ អើ ។
 ប្រិថតិ គួរដល់ការសុខ គួរដល់ការសុខុក គួរដល់ការសុខភាព
 មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា
 ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា
 ប្រកបដោយសញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិ
 ប្រកបដោយការម្នាស់ ការទឹកនា ការអើតិ ការពិចារណា ការធ្វើ
 ទុក្ខក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (ឱវាសចក្កប្រាថ្នា)
 នៃប្រិថតិទោះ មានវិសេស ។ អ្នកមិនគួរពាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ត្រង់ប្រិថតិ មិនគួរដល់ការសុខ មិនគួរដល់ការសុខុក មិនគួរដល់
 ការសុខភាព មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ មិនប្រកបដោយសុខវេទនា
 មិនប្រកបដោយទុក្ខវេទនា មិនប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនា មិន
 ប្រកបដោយផស្សៈ មិនប្រកបដោយវេទនា មិនប្រកបដោយសញ្ញា
 មិនប្រកបដោយចេតនា មិនប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិមិនមាន
 ការម្នាស់ ការទឹកនា ការអើតិ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត

ចេតនា បតុតា បណ៌ដិទ្ធំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 ន សុខវេទនិយា ន ធុត្តាវេទនិយា ។ បេ ។ អនា-
 រម្មណា នត្ថំ តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌ដិ
 ចេ វត វេ វត្ថុតេ បវេរី កម្មវិចារោតិ ។

[៧១២] ឧស្សោ កម្មវិចារោតា ឧស្សោ សុខ-
 វេទនិយា ធុត្តាវេទនិយា អធុត្តមសុខវេទនិយា
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធុត្តាយ ។ បេ ។
 អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ឧស្សោ
 សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ សម្ម-
 យុត្តោ ចេតនាយ សម្មយុត្តោ ចិត្តន សម្មយុត្តោ
 សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ៌-
 ដិទ្ធំ ។ អាមត្តា ។ បវេរី កម្មវិចារោតា បវេរី
 សុខវេទនិយា ធុត្តាវេទនិយា អធុត្តមសុខវេទនិយា
 សុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ ធុត្តាយ វេទនាយ
 សម្មយុត្តោ អធុត្តមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តោ
 ឧស្សោ សម្មយុត្តោ វេទនាយ សម្មយុត្តោ សញ្ញាយ

ការតំក ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក (ខ្យល់សេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតីនោះ មិន
 មានឡើយ ។ អើ ។ បើប្រិថតី មិនគួរដល់ការរើសុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ
 ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានការម្ស្រក ការនឹក ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 (ខ្យល់សេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតីនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នក
 ប៉ះពាល់ពោលថា ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្មទេ ។

[៧១២] ផស្សៈ ជាវិបាកនៃកម្ម ផស្សៈ គួរដល់ការរើសុខ
 គួរដល់ការរើទុក្ខ គួរដល់ការរើការម្ស្រក មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ប្រកប
 ដោយសុខវេទនា ដោយទុក្ខវេទនា ។ បេ ។ ប្រកបដោយអទុក្ខមសុខ
 វេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា
 ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាសភាវៈប្រកបដោយការម្ស្រក
 ការនឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្យល់សេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រិថតី គួរដល់ការរើ
 សុខ គួរដល់ការរើទុក្ខ គួរដល់ការរើការម្ស្រក មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
 ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយអទុក្ខម-
 សុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយសញ្ញា

សម្បយុត្តា ធម្មនាយ សម្បយុត្តា ចិត្តន សម្បយុត្តា
 សាវម្ពណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជនា អាភោតា សមម្ពា-
 ហារោ មនសិការោ ធម្មនា បត្តនា បណ៌ធិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៥] បឋមី កម្មវិចារោ បឋមី ន សុខវេទន-
 ជិយា ន ទុក្ខវេទនជិយា ។ បេ ។ អនាវម្ពណា នត្ថំ
 តាយ អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌ធិតំ ។ អាមម្ពា ។
 ជស្សោ កម្មវិចារោ ជស្សោ ន សុខវេទនជិយោ
 ន ទុក្ខវេទនជិយោ ។ បេ ។ អនាវម្ពណោ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណ៌ធិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៦] បឋមី កម្មវិចារោតំ ។ អាមម្ពា ។
 បឋមី បត្តហន្តិក្ខប្បតា ធននភេទទ្ធបតាតិ ។ អា-
 មម្ពា ។ កម្មវិចារោ បត្តហន្តិក្ខប្បតា ធននភេ-
 ទទ្ធបតាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧១៧] លត្តា បឋមី កេតុំ វិកេតុំ អាវបេតុំ
 ទុច្ឆិទតុំ វិច្ឆិទតុំ ។ អាមម្ពា ។ លត្តា កម្មវិចារោ

ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយការម្នា
 ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ការនឹក ការ
 ប្រាថ្នា ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតីនោះ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៥] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្ម ប្រិថតី មិនគួរដល់ការរើ
 សុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានការម្នា ការ
 នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃប្រិថតីនោះ មិន
 មានឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ ជាវិបាកនៃកម្ម ផស្សៈ មិនគួរដល់ការរើ
 សុខ មិនគួរដល់ការរើទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិនមានការម្នា ការ
 នឹកនា ។ បេ ។ ការតាំងទុក (នូវសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃផស្សៈនោះ មិន
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៦] ប្រិថតី ជាវិបាកនៃកម្ម ។ អើ ។ ប្រិថតី គួរ
 ដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ គួរដល់ការដាច់បង់និងការបែកប្លាយ
 ដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម គួរដល់ការលើកឡើងនិងការដាក់ចុះ
 គួរដល់ការដាច់បង់និងការបែកប្លាយដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៧១៧] ប្រិថតី បុគ្គលធម្មវិបាក ដើម្បីទិញ ដើម្បីលក់ ដើម្បី
 តែកល់ទុក ដើម្បីសន្សំទុក ដើម្បីជ្រើសរើសដែរឬ ។ អើ ។ វិបាកនៃកម្ម

កោតុំ វិកោតុំ អាមមេតុំ ធិតិធិតុំ វិចិធិតុំ ។ ឧ
ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧១៨] បឋវី បរេសំ សាធារណាតិ ។ អា-
មម្ពា ។ កម្មវិចារកោ បរេសំ សាធារណាតិ ។ ឧ
ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧១៩] កម្មវិចារកោ បរេសំ សាធារណាតិ ។
អាមម្ពា ។ ឧទុ វត្ថុ កតវតា

អសាធារណាមញ្ញេសំ អចារហារណា ធិតិ
កាយំរាជ មាត្វា បុញ្ញានិ ស វេ សុចរិតំ ចរេតិ
អត្ថេវ សុត្តន្តាតិ ។ អាមម្ពា ។ តេន ហិ ឧ វត្ថុព្វំ
កម្មវិចារកោ បរេសំ សាធារណាតិ ។

[៧២០] បឋវី កម្មវិចារកោតិ ។ អាមម្ពា ។
បឋមំ បឋវី សណ្ឋាតិ បច្ឆា សត្តា ឧប្បជ្ជន្តិ ។
អាមម្ពា ។ បឋមំ វិចារកោ ឧប្បជ្ជនិ បច្ឆា វិចារកម្ម-
ដិលាកាយ កម្មំ ករោន្តិ ។ ឧ ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧២១] បឋវី សត្វសត្តានំ កម្មវិចារកោតិ ។ អាម-
ម្ពា ។ សព្វេ សត្តា បឋវី បរិកុញ្ញន្តិ ។ ឧ ហោវំ វត្ថុព្វេ

បុគ្គលធម្មបិដក ដើម្បីចំព្វ ដើម្បីលក់ ដើម្បីកំលោះទុក ដើម្បីសន្សំទុក
ដើម្បីជ្រើសរើសដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៨] ប្រិថតិ ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរ ។
អើ ។ វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧១៩] វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃដែរ
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនគ្រាន់ថា
កំណប់ទ្រព្យគឺបុណ្យ មិនជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃ
ទេ ពោលឈ្មួញមិនបានទេ សត្វនោះ ធម្មប្បិប្បិបុណ្យទាំង-
ឡាយ ធម្មប្បិប្បិប្បិបុណ្យនោះ ឲ្យសុចរិតដោយពិត
ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា វិបាកនៃកម្ម ជាសាធារណៈ ដល់ពួកសត្វដទៃទេ ។

[៧២០] ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្ម ។ អើ ។ ប្រិថតិ តាំងនៅ
មុន ហើយទើបសត្វទាំងឡាយ កើតឡើងជាខាងក្រោយ ។ អើ ។
វិបាក កើតឡើងមុន ទើបសត្វទាំងឡាយ ធ្វើកម្ម ដើម្បីបាននូវវិបាក
ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២១] ប្រិថតិ ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វទាំងអស់ ។
អើ ។ សត្វទាំងអស់ បរិភោគប្រិថតិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ សព្វេ សត្វា បឋវី បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ កេចំ បឋវី បរិកុញ្ញន្តិតំ បរិវិញ្ញាយន្តិតំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ កេចំ កម្មវិចារកំ អទេបេត្វា បរិវិញ្ញាយន្តិតំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧២២] បឋវី ចក្កវត្ថុសត្វស្ស កម្មវិចារកាតិ ។
 អាមត្តា ។ អញ្ចេ សត្វា បឋវី បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ អា-
 មត្តា ។ ចក្កវត្ថុសត្វស្ស កម្មវិចារកំ អញ្ចេ សត្វា
 បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ចក្កវត្ថុ-
 សត្វស្ស កម្មវិចារកំ អញ្ចេ សត្វា បរិកុញ្ញន្តិតំ ។
 អាមត្តា ។ ចក្កវត្ថុសត្វស្ស ផស្សំ វេទនំ សញ្ញា
 ចេកនំ ចិត្តំ សង្ខំ វិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា អញ្ចេ
 សត្វា បរិកុញ្ញន្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧២៣] ន វត្ថុទ្ធ បឋវី កម្មវិចារកាតិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្ថុនិយំ កម្មំ
 អនិបច្ចសំវត្ថុនិយំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 អត្ថំ ឥស្សរិយសំវត្ថុនិយំ កម្មំ អនិបច្ចសំវត្ថុនិយំ
 កម្មំ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ បឋវី កម្មវិចារកាតិ ។

។ បេ ។ សត្វតាំងអស់ បរិភោគប្រិច្ច ។ អើ ។ សត្វត្នក្ខៈ
 បរិភោគប្រិច្ច ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អើ ។ សត្វត្នក្ខៈ
 ញ៉ាំងវិបាកនៃកម្មមិនឲ្យអស់ទៅ ហើយរលត់ទៅ មានដែរឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៤] ប្រិច្ច ជាវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគប្រិច្ច ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ
 បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រពត្តិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគវិបាកនៃកម្ម របស់សត្វជាចក្រ-
 ពត្តិឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វដទៃ បរិភោគផស្សៈ វេទនា សញ្ញា
 ចេកនា ចិត្ត សង្ខា វិយៈ សុតិ សមាធិ បញ្ញា របស់សត្វជា
 ចក្រពត្តិឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៥] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ប្រិច្ច ជាវិបាកនៃកម្មទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាផស្សៈ
 កម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាអធិបតី មានដែរឬ ។
 អើ ។ បើកម្មដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាផស្សៈ កម្ម
 ដែលគួរដល់ការប្រព្រឹត្តិទៅ ដើម្បីភាវៈនៃខ្លួនជាអធិបតី វិមជ្ឈមាន ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ប្រិច្ច ជាវិបាកនៃកម្ម ។

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ
 ជំនាមរណំ វិបាកោតិកថា

(៧២២) ជំនាមរណំ វិបាកោតិ ។ អាមត្តា ។ សុខ-
 វេទនិយំ ទុក្ខវេទនិយំ អទុក្ខមសុខវេទនិយំ សុខាយ
 វេទនាយ សម្មយុត្តំ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ
 អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្មយុត្តំ ដស្សន សម្ម-
 យុត្តំ វេទនាយ សម្មយុត្តំ សញ្ញាយ សម្មយុត្តំ ចេត-
 នាយ សម្មយុត្តំ ចិត្តេន សម្មយុត្តំ សារម្មណំ អត្ថិ-
 តស្ស អាវជ្ជថា អាកោតោ សមម្ពាហារោ មនសិការោ
 ចេតនា បត្តថា បណិធិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។
 នទុ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ ។ បេ ។
 អនាមម្ពណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជថា ។ បេ ។ បណិធិតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ ន សុខវេទនិយំ ន ទុក្ខវេទនិយំ
 ។ បេ ។ អនាមម្ពណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជថា ។ បេ ។
 បណិធិ យោ វត វេ វត្ថុព្យេ ជំនាមរណំ វិបាកោតិ ។

អភិធម្មបំណង កថាវត្ថុ
 ជំនាមរណំ វិបាកោតិកថា

(៧២២) ជំនាមរណៈ ជាវិបាកប្ប ។ អើ ។ ជំនាមរណៈ
 គួរដល់ការរើសរុះ គួរដល់ការរើសទុក្ខ គួរដល់ការរើសអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខ
 មិនជាសុខ ប្រកបដោយសុខវេទនា ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ប្រកបដោយ
 អនុក្ខមសុខវេទនា ប្រកបដោយផស្សៈ ប្រកបដោយវេទនា ប្រកបដោយ
 សញ្ញា ប្រកបដោយចេតនា ប្រកបដោយចិត្ត ជាធម្មជាតិប្រកបដោយ
 អារម្មណ៍ ការនឹកនា ការអើពើ ការពិចារណា ការធ្វើទុក្ខក៏ចិត្ត ការ
 គិត ការប្រាថ្នា ការគាំទ្រ (ខ្យល់ចក្ខុប្រាថ្នា) ខែជំនាមរណៈ
 នោះ មានដៃវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងជំនាមរណៈ
 មរណៈ មិនគួរដល់ការរើសរុះ មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម-
 ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការគាំទ្រ (ខ្យល់ចក្ខុ
 ប្រាថ្នា) ខែជំនាមរណៈនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ បើជំនាមរណៈ
 មរណៈ មិនគួរដល់ការរើសរុះ មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្ម-
 ជាតិមិនមានអារម្មណ៍ ការនឹកនា ។ បេ ។ ការគាំទ្រ (ខ្យល់ចក្ខុ
 ប្រាថ្នា) ខែជំនាមរណៈនោះ មិនមានទេ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ជំនាមរណៈ ជាវិបាកទេ ។

[៧២៥] ដស្សៈ វិចារកោតិ ដស្សៈ សុខវេទនិយោ
 ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ សារម្មណោ អន្តិ តស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណិជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ ជនរណ៍
 វិចារកោ ជនរណ៍ សុខវេទនិយោ ទុក្ខវេទនិយោ
 ។ បេ ។ សារម្មណ៍ អន្តិ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណិជ្ជតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧២៦] ជនរណ៍ វិចារកោ ជនរណ៍ ន
 សុខវេទនិយោ ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនារម្មណ៍
 នន្តិ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណិជ្ជតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ដស្សៈ វិចារកោ ដស្សៈ ន សុខវេទនិយោ
 ន ទុក្ខវេទនិយោ ។ បេ ។ អនារម្មណោ នន្តិ តស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណិជ្ជតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧២៧] អកុសលានំ ធម្មានំ ជនរណ៍ អកុ-
 សលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ កុសលានំ
 ធម្មានំ ជនរណ៍ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧២៨] ដស្សៈ ជាវិបាក ដស្សៈ គួរដល់ការរើសរុះ គួរ
 ដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈប្រកបដោយការម្នាក់ ការរើសរុះ
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃដស្សៈនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ជនរណ៍មរណៈ ជាវិបាក ជនរណ៍មរណៈ គួរដល់ការរើសរុះ
 គួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិប្រកបដោយការម្នាក់ ការរើសរុះ
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា) ជនរណ៍មរណៈនោះមាន
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៩] ជនរណ៍មរណៈ ជាវិបាក ជនរណ៍មរណៈ មិនគួរ
 ដល់ការរើសរុះ មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាធម្មជាតិមិនមានកា-
 រម្នាក់ ការរើសរុះ ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃជនរណ៍
 មរណៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ដស្សៈ ជាវិបាក ដស្សៈ
 មិនគួរដល់ការរើសរុះ មិនគួរដល់ការរើសទុក្ខ ។ បេ ។ ជាសភាវៈមិន
 មានការម្នាក់ ការរើស ។ បេ ។ ការតាំងទុក (ខ្ញុំសេចក្តីប្រាថ្នា) នៃ
 ដស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣០] ជនរណ៍មរណៈ នៃតួកុសលធម៌ ជាវិបាកនៃអកុ-
 សលធម៌ ។ អើ ។ ជនរណ៍មរណៈ នៃតួកុសលធម៌ ជាវិបាក
 នៃតួកុសលធម៌ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៨] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
 វត្តត្វំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្តត្វំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧២៩] កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលានំ ធម្មានំ
 ជរាមរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៣០] អកុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន
 វត្តត្វំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អាមត្តា ។
 កុសលានំ ធម្មានំ ជរាមរណំ ន វត្តត្វំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧៣១] កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ
 ជរាមរណំ អកុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ កុសលានញ្ច អកុសលានញ្ច ធម្មានំ ជរា-
 មរណំ កុសលានំ ធម្មានំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៧២៨] ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា
 ជាវិបាក វិនិច្ឆ័យនិយាយថា វេ ។ ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យ
 អកុសលនិយាយថា ជាវិបាក វិនិច្ឆ័យនិយាយថា វេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧២៩] ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា ជាវិបាក វិនិច្ឆ័យ
 អកុសលនិយាយថា វេ ។ ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា ជា
 វិបាក វិនិច្ឆ័យនិយាយថា វេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣០] ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា ជាវិបាក វិនិច្ឆ័យ
 កុសលនិយាយថា វេ ។ ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា ជាវិបាក វិនិច្ឆ័យ
 អកុសលនិយាយថា វេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣១] ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា វិនិច្ឆ័យអកុសល-
 និយាយថា វេ ។ ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា វេ ។
 កុសលនិយាយថា វេ ។ ជរាមរណេ វិនិច្ឆ័យនិយាយថា វេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

នន្ទ អត្ថំ សោតាបត្តិដលន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 អត្ថំ សោតាបត្តិដលំ ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ នត្ថំ
 អរិយធម្មវិចារកោតិ ។ នន្ទ អត្ថំ សកតាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អរហត្តដលន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ អរហត្តដលំ ចោ វត វេ
 វត្ថុទ្ធេ នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោតិ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ ឆានដលំ ន វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ សោតាបត្តិដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ កាវចាដលំ ន វិចា-
 រកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ សកតាតាមិដលំ
 ។ បេ ។ អនាតាមិដលំ ។ បេ ។ អរហត្តដលំ ន
 វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ ឆានដលំ ន វិចារកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ អរហត្តដលំ ន វិចារកោតិ ។
 អាមន្តា ។ សីលដលំ ។ បេ ។ កាវចាដលំ ន វិចា-
 រកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៧៣៧] ឆានដលំ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបត្តិដលំ វិចារកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

ក្រែងសោតាបត្តិដល មានឬ ។ អើ ។ បើសោតាបត្តិដល មាន ម្ចាស់អ្នក
 ដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។ ក្រែង
 សកតាតាមិដល ។ បេ ។ អនាតាមិដល ។ បេ ។ អរហត្តដល
 មានឬ ។ អើ ។ បើ អរហត្តដល មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិបាកនៃអរិយធម៌ មិនមានទេ ។

[៧៣៦] សោតាបត្តិដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។
 ផលនៃពាន មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សោតាបត្តិដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃ
 សីល ។ បេ ។ ផលនៃការវាចា មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សកតាតាមិដល ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ដល ។ បេ ។ អរហត្តដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃ
 ពាន មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អរហត្តដល មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អើ ។ ផលនៃសីល ។ បេ ។
 ផលនៃការវាចា មិនមែនជាវិបាកទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៣៧] ផលនៃពាន ជាវិបាកឬ ។ អើ ។ សោតា-
 បត្តិដល ជាវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ប្រាសាទ

នាងដល់ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមិ-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់
 វិចារកោតិ ។ ង ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សីលដល់
 ។ បេ ។ ការដាដល់ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។
 សោតាបត្តិដល់ វិចារកោតិ ។ ង ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 ការដាដល់ វិចារកោតិ ។ អាមន្តា ។ សក្កនាតាមិ-
 ដល់ ។ បេ ។ អនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់
 វិចារកោតិ ។ ង ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៨] កាមាវចរ កុសល សវិចារកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ លោកុត្តរ កុសល សវិចារកន្តិ ។ ង
 ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបាវចរ កុសល ។ បេ ។
 អរូបាវចរ កុសល សវិចារកន្តិ ។ អាមន្តា ។ លោ-
 កុត្តរ កុសល សវិចារកន្តិ ។ ង ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។

[៧៣៩] លោកុត្តរ កុសល អវិចារកន្តិ ។
 អាមន្តា ។ កាមាវចរ កុសល អវិចារកន្តិ ។ ង
 ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។ លោកុត្តរ កុសល អវិចា-
 កន្តិ ។ អាមន្តា ។ រូបាវចរ ។ បេ ។ អរូបាវចរ
 កុសល អវិចារកន្តិ ។ ង ហេវ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរិយធម៌ប្រាសាទ

ដល់នៃទាន ជាវិបាក ។ អើ ។ សក្កនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អនាតាមិ-
 ដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់ ជាវិបាក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ដល់នៃសីល ។ បេ ។ ដល់នៃការវិចារ ជាវិបាក ។ អើ ។
 សោតាបត្តិដល់ ជាវិបាក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ដល់នៃការវិចារ ជាវិបាក ។ អើ ។ សក្កនាតាមិដល់ ។ បេ ។ អនាតា-
 មិដល់ ។ បេ ។ អរហន្តដល់ ជាវិបាក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៣៨] កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ។ អើ ។
 លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូបាវចរកុសល ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល ប្រកបដោយ
 វិបាក ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៩] លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អើ ។
 កាមាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អើ ។ រូបាវចរ
 ។ បេ ។ អរូបាវចរកុសល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤០] កាមាវចរំ កុសលំ សវិចាគំ អាច-
 យតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ
 សវិចាគំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អនុចាវចរំ ។ បេ ។ អនុចាវចរំ កុសលំ សវិចាគំ
 អាចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។ លោកុត្តរំ កុសលំ
 សវិចាគំ អាចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៤១] លោកុត្តរំ កុសលំ សវិចាគំ អបចយ-
 តាមីតិ ។ អាមន្តា ។ កាមាវចរំ កុសលំ សវិចាគំ
 អបចយតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
 កុសលំ សវិចាគំ អបចយតាមីតិ ។ អាមន្តា ។
 អនុចាវចរំ ។ បេ ។ អនុចាវចរំ កុសលំ សវិចាគំ អបច-
 យតាមីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិកហិ

[៧៤២] វិបាកោ វិបាកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។

[៧៤០] កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក ដល់នូវការ
 សន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយ
 វិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ប្រាវចរៈ ។ បេ ។ អនុចាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក
 ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកប
 ដោយវិបាក ដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤១] លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការ
 សន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អើ ។ កាមាវចរកុសល ប្រកបដោយវិបាក
 មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ លោកុត្តរកុសល ប្រកបដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តា
 ឡើងវិញ ។ អើ ។ ប្រាវចរៈ ។ បេ ។ អនុចាវចរកុសល ប្រកប
 ដោយវិបាក មិនដល់នូវការសន្សំកត្តាឡើងវិញ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ អរិយធម្មវិបាកកថា ។

វិបាកវិបាកធម្មធម្មោតិកហិ

[៧៤២] វិបាក ជាធម៌ដែលមានវិបាកជាប្រក្រតី ។ អើ ។

វិចារោ វិចារោធម្មធម្មោតិកា

តស្ស វិចារោ វិចារោធម្មធម្មោតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ
។ ប ។ តស្ស វិចារោ វិចារោធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
តស្ស តស្សវ ធម្មំ ធុត្ថុស្ស អន្តតិវិយា ធម្មំ
វដ្ឋបន្ទេនា ធម្មំ អនុចាធាបវិញ្ញធម្មំ ។ ឧ ហេវំ
វត្ថុញ ។ ប ។

[៧៤៣] វិចារោ វិចារោធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
វិចារោតិ វា វិចារោធម្មធម្មោតិ វា វិចារោធម្មធម្មោតិ
វា វិចារោតិ វា ឯសេ សេ ឯកន្ទេ សមេ សម-
ភាគេ តដ្ឋានេតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ ។ ប ។

[៧៤៤] វិចារោ វិចារោធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
វិចារោ ច វិចារោធម្មធម្មោ ច វិចារោធម្មធម្មោ ច
វិចារោ ច សហគតា សហគតា សំសដ្ឋា សម្ម-
យុត្តា ឯកុប្បាធា ឯកនិរោធា ឯកវត្ថុតា ឯកាម្ម-
ណាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុញ ។ ប ។

[៧៤៥] វិចារោ វិចារោធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
តញ្ញាវ អកុសលំ សោ អកុសលស្ស វិចារោ
តញ្ញាវ កុសលំ សោ កុសលស្ស វិចារោតិ ។
ឧ ហេវំ វត្ថុញ ។ ប ។

វិចារោវិចារោធម្មធម្មោតិកា

វិចារោ ឧបមិវេលមានវិចារោជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតី
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិចារោ ឧបមិវេលមាន
វិចារោជាប្រក្រតីនោះ ជាធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ ការធ្វើទុក្ខ
ចំបង្ក ខែទុក្ខនោះ មិនមាន ការផ្តាច់បង្កទុក្ខផ្ទះ មិនមាន ការរំលត់
ទុក្ខទុក្ខបា មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៦] វិចារោ ជាធម៌វេលមានវិចារោជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។
ធម៌វិចារោក្តី ធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតីក្តី វិចារោ
ក្តី ខ្លះជាធម៌កាំងនៅជាមួយគ្នា ស្មើគ្នា មានចំណែកស្មើ កើតជាមួយ
នឹងធម៌នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៧] វិចារោ ជាធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។
វិចារោក្តី ធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតីក្តី ធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតីក្តី វិចារោក្តី
ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នា កើតជាមួយគ្នា ច្រវៀងច្រម ប្រកបច្រម កើត
ជាមួយគ្នា រលត់ជាមួយគ្នា មានវត្ថុជាមួយគ្នា មានការម្សៅជាមួយ
គ្នាឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៨] វិចារោ ជាធម៌មានវិចារោជាប្រក្រតីឬ ។ អើ ។ អកុ-
សលនោះឯង ជាវិចារោនៃអកុសលនោះ កុសលនោះឯង ជាវិចារោនៃ
កុសលនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៦] វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។ អាមន្តា ។
 យេនេវ ចិត្តេន ចារណំ មាណសំ តេនេវ ចិត្តេន
 ធិរយេ មច្ចុតិ យេនេវ ចិត្តេន នាណំ នេតិ តេនេវ
 ចិត្តេន សក្កេ មោធិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧៤៧] ន វត្ថុត្វេ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វិចារកា ចត្តារោ ទន្ធា អរូបិយោ
 អញ្ញមញ្ញប្បទយាតិ ។ អាមន្តា ។ មាត្វ វិចារកា
 ចត្តារោ ទន្ធា អរូបិយោ អញ្ញមញ្ញប្បទយា តេន វត
 វេ វត្ថុត្វេ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។

វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិកថា ។

សន្តមោ វត្ថោ ។

តិស្ស ឧទ្ទានំ

សន្តមោ សម្បយោតោ ចេតសិកោ ធម្មោ ចេត-
 សិកា នាណំ បរិកោតមយំ បុញ្ញំ វឌ្ឍនំ វតោ ចិត្តេន
 តត្ថ យាបេន្តិ បរិវី កម្មវិចារកោ ជរាមរណំ វិចារកោ
 នត្ថំ អរិយធម្មវិចារកោ វិចារកោ វិចារកធម្មធម្មោតិ ។

[៧៤៦] វិចារកោ ជាធម៌ដែលមានវិចារកជាប្រក្រតី ។ អើ ។
 បុគ្គល សម្លាប់សត្វដោយចិត្តណា រមែងនេះនៅក្នុងនរក ដោយចិត្តនោះ
 ឯង ឲ្យបានដោយចិត្តណា រមែងរីករាយក្នុងហានសួគ៌ ដោយចិត្តនោះ
 ឯង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិចារក ជាធម៌ដែលមានវិចារក
 ជាប្រក្រតីទេ ។ អើ ។ ក្រែង វិចារកទាំងឡាយ ជាទទួល ដែលមិន
 មានរូប ជាបច្ច័យដល់ត្នាទិវត្តា ។ អើ ។ បើវិចារកទាំងឡាយ ជាទទួល
 ដែលមិនមានរូប ជាបច្ច័យដល់ត្នាទិវត្តា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកគួរពោលថា វិចារក ជាធម៌មានវិចារកជាប្រក្រតី ។

ចប់ វិចារកធម្មធម្មោតិកថា ។

ចប់ សន្តមវត្ថោ ។

ឧទ្ទាននៃសត្វមវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី ការសង្ខេប៖ ១ ការប្រកបព្រម ១ ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 ចិត្ត ១ បានប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ១ បុណ្យ សម្រេចដោយការបរិ-
 កោត តែងចម្រើន ១ ពួកប្រក ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង
 ចិត្តវិស័យនោះ ដោយបានដែលញាតិឲ្យហើយ អំពីលោកនេះទ
 ប្រៀបពី ថាវិចារកនៃកម្ម ១ ដកទិវត្តមរណៈ ជាវិចារក ១ វិចារកនៃ
 អរិយធម៌ មិនមាន ១ វិចារក ជាធម៌មានវិចារកជាប្រក្រតី ១ ។

ឆតតិកថា

[៧៤៨] ឆ គតិយោតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ
បញ្ច គតិយោ វុត្តា កកវតា ធិរយោ តិរច្ឆានយោធិ
បិត្តិវិសយោ មនុស្សា ធនតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ
បញ្ច គតិយោ វុត្តា កកវតា ធិរយោ តិរច្ឆានយោធិ
បិត្តិវិសយោ មនុស្សា ធនតិ ចោ វត រេ វត្ថុឲ្យ ឆ
គតិយោតិ ។

[៧៤៩] ឆ គតិយោតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ
កាលកត្តិកា អសុរា បេតានំ សមាធន្តោ(១)
សមាធភោកា សមាធហារា សមាធហយុកា បេតេហិ
សហ អារាហវិវាហំ កច្ឆន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថ
កាលកត្តិកា អសុរា បេតានំ សមាធន្តោ សមា-
ធភោកា សមាធហារា សមាធហយុកា បេតេហិ
សហ អារាហវិវាហំ កច្ឆន្តិ ចោ វត រេ វត្ថុឲ្យ ឆ
គតិយោតិ ។

[៧៥០] ឆ គតិយោតិ ។ អាមត្តា ។ ធនុ
វេបបិត្តិវិសយោ ធនតំ សមាធន្តោ សមាធភោកា

១ ឯកន្តរេ វិចារិក អន្តរាយំ ទិស្សតិ; វិរុទា ទុក្ខសិកតិ តព្យញ្ជា ។

ឆតតិកថា

[៧៤៩] គតិ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ១
បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា គតិ មាន ៥ គឺ នរក ១ កំណើតសត្វ
តិរច្ឆាន ១ បិត្តិវិស័យ ១ មនុស្ស ១ ទេវតា ១ ម្ចាស់អ្នកជីវ្គប្រៀន
អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥០] គតិ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។ ក្រែងពួកកាលកត្តិកាសុរា
មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺមេដុនស្មើគ្នា មានកាហារស្មើគ្នា មាន
កាយស្មើគ្នាទាំងពួកប្រេត ទៅកាន់កាប់ហៈនិងវិវាហៈជាមួយទាំងពួកប្រេត
ដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកកាលកត្តិកាសុរា មានវណ្ណៈស្មើ
គ្នា មានភោគៈគឺមេដុនស្មើគ្នា មានកាហារស្មើគ្នា មានកាយស្មើគ្នាទាំង
ពួកប្រេត ទៅកាន់កាប់ហៈនិងវិវាហៈជាមួយទាំងពួកប្រេត ម្ចាស់អ្នកជី
វ្គប្រៀន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥០] គតិ មាន ៦ ឬ ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបិស័ទរបស់
ព្រះធួនវេបបិត្តិ មានវណ្ណៈស្មើគ្នា មានភោគៈគឺបញ្ចកាមគុណស្មើគ្នា

សមាធាហារក សមាធាយុត្តា ទេវេហំ សហ អារាហ-
វិវាហំ កុច្ឆន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ វេយ្យាបិសា
ទេវេហំ សមាធាយុត្តា សមាធាយុត្តា សមាធាហារក
សមាធាយុត្តា ទេវេហំ សហ អារាហវិវាហំ កុច្ឆន្តិ
ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ ធន កតិយោតិ ។

[៧៥០] ធន កតិយោតិ ។ អាមត្តា ។ ធន
វេយ្យាបិសា បុព្វទេវេហំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
វេយ្យាបិសា បុព្វទេវេហំ ចោ វត វេ វត្ថុព្វេ ធន
កតិយោតិ ។

[៧៥២] ធន វត្ថុព្វេ ធន កតិយោតិ ។ អា-
មត្តា ។ ធន អត្ថំ អសុរកាយោតិ ។ អាមត្តា ។
ហត្ថំ អត្ថំ អសុរកាយោ គេធន វត វេ វត្ថុព្វេ ធន
កតិយោតិ ។

ធនតិកថា ។

អន្តរាភិកថា

[៧៥៣] អត្ថំ អន្តរាភិកថា ។ អាមត្តា ។ កាម-
ភិកថា ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ អន្តរាភិកថា ។
អាមត្តា ។ រូបភិកថា ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

មានកាយស្ម័គ្រ មានកាយស្ម័គ្រនឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អារាហៈនឹង
វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតាដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទរបស់
ព្រះបាទវេយ្យាបិសា មានវណ្ណៈស្ម័គ្រ មានភោគៈនិងភោគភិក្ខុស្ម័គ្រ
មានកាយស្ម័គ្រ មានកាយស្ម័គ្រនឹងពួកទេវតា ទៅកាន់អារាហៈនឹង
វិវាហៈជាមួយនឹងពួកទេវតា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា គតិ
មាន ៦ ទេ ។

[៧៥១] គតិ មាន ៦ ទេ ។ អើ ។ ក្រែង ពួកបរិស័ទរបស់
ព្រះបាទវេយ្យាបិសា ជាទេវតាដើមឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ពួកបរិស័ទ
របស់ព្រះបាទវេយ្យាបិសា ជាទេវតាដើម ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
ពោលថា គតិ មាន ៦ ទេ ។

[៧៥២] បុគ្គលមិនខ្លាចិយាយថា គតិ មាន ៦ ទេឬ ។ អើ ។
ក្រែងអសុរកាយ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អសុរកាយ មាន
ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា គតិ មាន ៦ យ៉ាង ។

ចប់ ធនតិកថា ។

អន្តរាភិកថា

[៧៥៣] អន្តរាភិកថា (ភពដែលមានក្នុងចន្លោះបូក្កវរាង) មានឬ ។
អើ ។ គឺតាមភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិកថា
មានឬ ។ អើ ។ គឺរូបភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ អរូបកភេតិ ។ ន
ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៤] អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ តាម-
កវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរេ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។
ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរេ អត្ថិ អន្តរាភិ-
បាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៥៥] តាមកវស្ស ច រូបកវស្ស ច អន្តរេ
នត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច តាមកវស្ស
ច រូបកវស្ស ច អន្តរេ នត្ថិ អន្តរាភិបា ឆោ វត វេ
វត្ថុព្វេ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស
ច អន្តរេ នត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ច
រូបកវស្ស ច អរូបកវស្ស ច អន្តរេ នត្ថិ អន្តរាភិ-
បា វត វេ វត្ថុព្វេ អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។

[៧៥៦] អត្ថិ អន្តរាភិបាតិ ។ អាមន្តា ។ បញ្ចមី
សា យោនិ ធម្មមី^(១) សា ភតិ អដ្ឋមី សា វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ។

១ ឧ. ធម្មី ។

អន្តរាភិ មានប្ប ។ អើ ។ តិអរូបកប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៧] អន្តរាភិ មានប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភិ មាន ក្នុង
ចន្លោះនៃកាមភពនិងរូបភពប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
អន្តរាភិ មានប្ប ។ អើ ។ អន្តរាភិ មាន ក្នុងចន្លោះនៃរូបភពនិង
អរូបភពប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៨] អន្តរាភិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភពនិងរូបភពទេ
ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាភិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះនៃកាមភពនិង
រូបភពទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភិ មានទេ ។
អន្តរាភិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបភពនិងអរូបភពទេ ។ អើ ។ ប្រ-
សិនបើ អន្តរាភិ មិនមាន ក្នុងចន្លោះ នៃរូបភពនិងអរូបភពទេ ម្ចាស់
អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាភិ មានទេ ។

[៧៥៩] អន្តរាភិ មានប្ប ។ អើ ។ តិកំណើតជា
គម្រប់ ៥ នោះ គតិជាគម្រប់ ៦ នោះ វិញ្ញាណដ្ឋិតិជាគម្រប់ ៧ នោះ

នសមោ សោ សត្តារសោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ មេ ។ អត្ថំ អន្តរករោតិ ។ អាមន្តា ។ អន្តរករោ
 ករោ ភតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ
 អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អត្ថំ
 អន្តរករូបតំ កម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។
 អត្ថំ អន្តរករូបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ មេ ។ អន្តរករេ សត្តា ជាយន្តំ ជ័យន្តំ មិយន្តំ
 ចរន្តំ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អន្តរ-
 ករេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អន្តរករោ បញ្ចករោការ-
 ករោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។

[៧៥៧] អត្ថំ តាមករោ តាមករោ ករោ ភតិ សត្តា-
 រសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលា-
 កោតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរករោ អន្តរករោ ករោ ភតិ
 សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្ប-
 ដិលាកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ មេ ។ អត្ថំ តាម-
 ករូបតំ កម្មន្តំ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ អន្តរករូបតំ កម្មន្តំ ។

សត្តារសោតម្រប់ ១០ នោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។
 អន្តរកត មានឬ ។ អើ ។ អន្តរកត ភីភត ភតិ សត្តារសោ សំសារ
 កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ខ័និការបានចំពោះនូវអត្តភាពឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ កម្ម តាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរកត មាន
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
 ក្នុងអន្តរកត មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ ពួកសត្វ
 តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរកតឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារតាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរកតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។
 អន្តរកត ភីបញ្ចករោការកតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៧៥៨] តាមកត វេទនាមាន ចុះតាមកត កត ភតិ សត្តារសោ
 សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ខ័និការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ដែរឬ ។
 អើ ។ អន្តរកត វេទនាមាន ចុះអន្តរកត កត ភតិ សត្តារសោ សំសារ
 កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ខ័និការបានចំពោះនូវអត្តភាព (មាន)ដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ កម្ម តាំចូលទៅកើតក្នុងតាមកត មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម តាំចូលទៅកើតក្នុងអន្តរកត មានដែរឬ ។

អន្តរាភិបា

ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ អត្ថំ កាមករុបតា សត្តា-
 តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អន្តរករុបតា សត្តាតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ កាមករេ សត្តា ជាយន្តិ
 ជ័យ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិ ។ អាមត្តា ។ អន្តរ-
 ករេ សត្តា ជាយន្តិ ជ័យ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧប-
 បជ្ជន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ កាមករេ អត្ថំ
 រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អន្តរករេ អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ កាមករេ បញ្ចកេការករេតិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរករេ បញ្ចកេការករេតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៧៥៨] អត្ថំ រូបករេ រូបករេ ភកេ ភតិ
 សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណន្តិ អត្តកា-
 វប្បជីណកោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អន្តរករេ អន្ត-
 រករេ ភកេ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ យោនិ
 វិញ្ញាណន្តិ អត្តកាវប្បជីណកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ
 ។ បេ ។ អត្ថំ រូបករុបតំ កម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ
 អន្តរករុបតំ កម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

អន្តរាភិបា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាមភព
 មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ កើតកើត ចាស់ ស្លាប់
 ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាមភពដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ កើតកើត ចាស់
 ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន
 ក្នុងកាមភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ កាមភព គឺបញ្ចកេការភពឬ ។ អើ ។ អន្តរភព គឺបញ្ច-
 កេការភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៩] រូបភព វេទនា ចុះរូបភព ភព ភតិ សត្តាវសេ-
 សំសារ កំណើត វិញ្ញាណន្តិ ខឹងការបោនចំពោះទូរអត្តភាព (មាន) ដែរ
 ឬ ។ អើ ។ អន្តរភព វេទនា ចុះអន្តរភព ភព ភតិ សត្តា-
 វសេ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណន្តិ ខឹងការបោនចំពោះទូរអត្តភាព
 (មាន) ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ទាំងចូល
 ទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម ទាំងចូលទៅកើតក្នុង
 អន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អន្ត្រៈ រូបករូបភា សត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អន្ត្រៈ អន្តរ-
 ករូបភា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបករ
 សត្តា ជាយន្តំ ជ័យន្តំ មិយ្យន្តំ ធរន្តំ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរករ សត្តា ជាយន្តំ ជ័យន្តំ មិយ្យន្តំ
 ធរន្តំ ឧបបជ្ជន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបករ
 អន្ត្រៈ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរករ អន្ត្រៈ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 វិញ្ញាណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូបករ
 បញ្ចកេតារករេតិ ។ អាមត្តា ។ អន្តរករ បញ្ច-
 កេតារករេតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៣៥៨] អន្ត្រៈ អរូបករោ អរូបករោ ករោ ភតិ
 សត្តាភសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តកា-
 វប្បជីវាភោតិ ។ អាមត្តា ។ អន្ត្រៈ អន្តរករោ អន្ត-
 រករោ ករោ ភតិ សត្តាភសោ សំសារោ យោនិ
 វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តកាវប្បជីវាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ អន្ត្រៈ អរូបករូបតំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អន្ត្រៈ អន្តរករូបតំ កម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅ
 កើតក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូបភពដែរឬ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភព
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបភពដែរឬ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភពដែរឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបភព ភិបញ្ចកេតារកតឬ ។ អើ ។
 អន្តរភព ភិបញ្ចកេតារកតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៣៥៩] អរូបភព វេទនាមាន ចុះអរូបភព ភព ភតិ សត្តា-
 ភសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបាត់ចំពោះនូវអត្តភាព
 (មាន)ដែរឬ ។ អើ ។ អន្តរភព វេទនាមាន ចុះអន្តរភព ភព ភតិ
 សត្តាភសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបាត់ចំពោះនូវអត្ត-
 ភាព (មាន)ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម នាំ
 ចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មានដែរឬ ។ អើ ។ កម្ម នាំចូលទៅកើត
 ក្នុងអន្តរភព មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថំ អរូបករូបតា សត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ អន្ត-
 រករូបតា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អរូបកវេ សត្តា ជាយន្តំ ជ័យន្តំ មិយ្យន្តំ ចវន្តំ
 ឧបបដ្ឋន្តិតំ ។ អាមត្តា ។ អន្តរកវេ សត្តា ជាយន្តំ
 ជ័យន្តំ មិយ្យន្តំ ចវន្តំ ឧបបដ្ឋន្តិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរូបកវេ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា
 សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។ អន្តរកវេ អត្ថំ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អរូបកវេ ធនុវេតារកវេតិ ។
 អាមត្តា ។ អន្តរកវេ ធនុវេតារកវេតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៦០] អត្ថំ អន្តរកវេតិ ។ អាមត្តា ។
 សទ្យេសញ្ញាវេ សត្តានំ អត្ថំ អន្តរកវេតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សទ្យេសញ្ញាវេ សត្តានំ ធនុវេតារក-
 វេតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សទ្យេសញ្ញាវេ សត្តានំ
 ធនុវេតារកវេ ធនុវេតារកវេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ
 អន្តរកវេតិ ។

ត្វកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងអរូបភព មានផែនដី ។ អើ ។ ត្វកសត្វ
 ចូលទៅកើតក្នុងអន្តរភព មានផែនដី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ត្វកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុក បដិសន្ធិ ក្នុង
 អរូបភពផែនដី ។ អើ ។ ត្វកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុក
 បដិសន្ធិ ក្នុងអន្តរភពផែនដី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអរូបភពផែនដី ។
 អើ ។ វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងអន្តរភព
 ផែនដី ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អរូបភព គឺចតុវេតា-
 រកភពឬ ។ អើ ។ អន្តរភព គឺចតុវេតារកភពឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦០] អន្តរភព មានផែនដី ។ អើ ។ អន្តរភព របស់
 ត្វកសត្វទាំងអស់ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 អន្តរភព របស់ត្វកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 អន្តរភព របស់ត្វកសត្វទាំងអស់ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា អន្តរភព មានទេ ។

[៧៦១] អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។
 អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ ន
 ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ ហាត្វំ អាទន្តរិយស្ស
 បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោ ឆោ វត វេ វត្ថុច្វេ អត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។

[៧៦២] ន អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ
 អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។
 អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អា-
 មត្តា ។ ន អាទន្តរិយស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរា-
 គរោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ ជំរយ្យបតស្ស
 បុគ្គលស្ស ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្វបតស្ស បុគ្គលស្ស
 ។ បេ ។ អរូប្បបតស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្តរាគរោ-
 តិ ។ ន ហោវំ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ អរូប្បបតស្ស បុគ្គ-
 លស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។ អាមត្តា ។ ហាត្វំ
 អរូប្បបតស្ស បុគ្គលស្ស នត្ថំ អន្តរាគរោ ឆោ វត
 វេ វត្ថុច្វេ អត្ថំ អន្តរាគរោតិ ។

[៧៦១] អន្តរាគរោ មានដៃវេ ។ អើ ។ អន្តរាគរោ របស់
 បុគ្គលអកេរ្តិ៍អនន្តរិយកម្ម មានដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកេរ្តិ៍អនន្តរិយកម្ម មិនមានទេ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកេរ្តិ៍អនន្តរិយកម្ម មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាគរោ មានទេ ។

[៧៦២] អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកេរ្តិ៍អនន្តរិយកម្ម មិនមាន
 ទេ ។ អើ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកេរ្តិ៍អនន្តរិយកម្ម មាន
 ដៃវេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់
 បុគ្គលអកេរ្តិ៍អនន្តរិយកម្ម មិនមានទេ ។ អើ ។ អន្តរាគរោ របស់
 បុគ្គលអកេរ្តិ៍អនន្តរិយកម្ម មិនមែនជាមិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងនរក
 (មាន) ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងអសញ្ញាសត្វ (មាន)
 ។ បេ ។ របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងអរូប្បភព មានដៃវេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាគរោ របស់បុគ្គលអកចូលទៅ
 កើតក្នុងអរូប្បភព មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អន្តរាគរោ
 របស់បុគ្គលអកចូលទៅកើតក្នុងអរូប្បភព មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា អន្តរាគរោ មានទេ ។

[៧៦៣] ឧ អរូបមគស្ស បុគ្គលស្ស អត្ថំ អន្ត-
 រាភិ ។ អាមត្តា ។ អរូបមគស្ស បុគ្គលស្ស
 អត្ថំ អន្តរាភិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 អរូបមគស្ស បុគ្គលស្ស ឧត្ថំ អន្តរាភិ ។ អា-
 មត្តា ។ ឧ អរូបមគស្ស បុគ្គលស្ស ឧត្ថំ អន្តរា-
 ភិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៦៤] ឧ វត្ថុតំ អត្ថំ អន្តរាភិ ។ អា-
 មត្តា ។ ឧទុ អន្តរាភិវិនិច្ឆាយិ បុគ្គលោ អត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ អន្តរាភិវិនិច្ឆាយិ បុគ្គលោ អត្ថិ-
 យោ វត បេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ អន្តរាភិ ។ អន្តរ-
 ាភិវិនិច្ឆាយិ បុគ្គលោ អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ អន្តរា-
 ភិ ។ អាមត្តា ។ ឧបហត្ថវិនិច្ឆាយិ បុគ្គលោ
 អត្ថិតិ ក្ក ។ អត្ថំ ឧបហត្ថភិ ។ ឧ ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អន្តរាភិវិនិច្ឆាយិ បុគ្គលោ អត្ថិតិ
 កត្វា អត្ថំ អន្តរាភិ ។ អាមត្តា ។ អសង្ខារ-
 វិនិច្ឆាយិ បុគ្គលោ ។ បេ ។ សសង្ខារវិនិច្ឆាយិ
 បុគ្គលោ អត្ថិតិ កត្វា អត្ថំ សសង្ខារភិ ។ ឧ
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៦៥] អន្តរាភិ របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអរូបមគ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ អន្តរាភិ របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអ-
 រូបមគ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិ
 របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអរូបមគ មិនមានទេ ។ អើ ។ អន្ត-
 រាភិ របស់បុគ្គលអកច្ចលទៅកើតក្នុងអរូបមគ មិនមែនជាមិនមានទេ
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៦៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អន្តរាភិ មានទេ ។ អើ ។
 ក្រែង បុគ្គល ជាអន្តរាភិវិនិច្ឆាយិ មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គល ជាអន្តរាភិវិនិច្ឆាយិ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោល
 ថា អន្តរាភិ មានទេ ។ អន្តរាភិ មាន ព្រោះធ្វើឲ្យសេចក្តីចូលចិត្តថា
 បុគ្គល ជាអន្តរាភិវិនិច្ឆាយិ មានឬ ។ អើ ។ ឧបហត្ថភិ មាន ព្រោះ
 ធ្វើឲ្យសេចក្តីចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាឧបហត្ថវិនិច្ឆាយិ មានឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អន្តរាភិ មាន ព្រោះធ្វើឲ្យសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាអន្តរាភិវិនិច្ឆាយិ មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គល ជា
 អសង្ខារវិនិច្ឆាយិ ។ បេ ។ សសង្ខារភិ មាន ព្រោះធ្វើឲ្យសេចក្តី
 ចូលចិត្តថា បុគ្គល ជាសសង្ខារវិនិច្ឆាយិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

កាមគុណកថា

[៧៦៥] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ អន្តិ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មោតិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អន្តិ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មោ ធម្មោ
 វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។
 នន្ទ អន្តិ តប្បដិសំយុត្តោ វាតោ តប្បដិសំយុត្តោ
 ធម្មវាតោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កម្មោ តប្បដិសំយុត្តោ
 វាតោ តប្បដិសំយុត្តោ សង្កម្មវាតោ តប្បដិសំយុត្តោ
 បិទិ តប្បដិសំយុត្តំ សោមនស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បិទិ-
 សោមនស្សន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចិ អន្តិ តប្បដិសំ-
 យុត្តំ បិទិសោមនស្សំ ធម្មោ វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចេវ
 កាមគុណា កាមធាតុតិ ។

[៧៦៦] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។ អា-
 មន្តា ។ មនុស្សានំ ចត្តំ ន កាមធាតុតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មនុស្សានំ សោតិ ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 យានំ ។ បេ ។ មនុស្សានំ ជីវ្ហា ។ បេ ។ មនុស្សានំ
 កាយោ ។ បេ ។ មនុស្សានំ មនោ ន កាមធាតុតិ ។

កាមគុណកថា

[៧៦៥] កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុ ៗ អើ ។ ក្រែង
 ឆ្លុះ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានវិជ្ជា ៗ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ឆ្លុះ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានវិមន ម្ចាស់អ្នកជីវិតម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុទេ ក្រែងរកៈ ប្រកប
 ដោយកាមគុណនោះ ឆ្លុះរកៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សន្តិប្បៈ
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ រកៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ សន្តិប្ប-
 រកៈ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បិទិ ប្រកបដោយកាមគុណនោះ
 សោមនស្ស ប្រកបដោយកាមគុណនោះ បិទិសោមនស្ស ប្រកបដោយ
 កាមគុណនោះ មានវិជ្ជា ៗ អើ ។ ប្រសិនបើ បិទិសោមនស្ស
 ប្រកបដោយកាមគុណនោះ មានវិមន ម្ចាស់អ្នកជីវិតម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុទេ ។

[៧៦៦] កាមគុណ ៥ ជាតាមធាតុ ៗ អើ ។ ចក្ខុ របស់
 ពួកមនុស្ស មិនមែនជាតាមធាតុទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ត្រចៀក របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ ច្រមុះ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ អណ្តាត របស់ពួកមនុស្ស ។ បេ ។ កាយ របស់ពួកមនុស្ស
 ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាតាមធាតុទេ ។ អ្នក

ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ មនុស្សធំ មនោ ន កាម-
ជាត្វតិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្តិ កតវតា

បញ្ច កាមគុណា លោកេ មនោធម្មា បវេនិតា
ឯត្ថ ធម្មំ វិវាដេតា ឯវំ ទុក្ខា មម្បត្តិ
អត្ថេ សុត្តន្តតិ ។ អាមន្តា ។ តេន ហំ ន វត្តព្វ
មនុស្សធំ មនោ ន កាមជាត្វតិ ។

[៧២៧] បញ្ចេវ កាមគុណា កាមជាត្វតិ ។
អាមន្តា ។ កាមគុណា គរោ គតិ សត្តាវសោ
សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋតិ អត្តការឃ្លដិលាកោតិ។
ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថំ កាមគុណាបតំ
កម្មន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថំ កាម-
គុណាបតា សត្តាតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។
កាមគុណា សត្តា ជាយន្តិ ជ័យន្តិ មិយន្តិ ចវន្តិ
ឧបបន្នន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ កាមគុណា
អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណដ្ឋតិ ។ ន ហៅ
វត្តព្វ ។ បេ ។ កាមគុណា បញ្ចកេការករោតិ ។

មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជា
កាមជាត្វទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់ថា

កាមគុណ ៥ មានចិត្តជាគម្រប់ ៦ គឺជាគត សំដែងទុក
ក្នុងលោក បុគ្គល កំចាត់បង្កើនខ្លះ ក្នុងកាមគុណខ្លះ រមែង
រួចចាកខ្លួន ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
មិនគួរពោលថា ចិត្ត របស់ពួកមនុស្ស មិនមែនជាកាមជាត្វទេ ។

[៧២៨] កាមគុណ ៥ ជាកាមជាត្វ ។ អើ ។ កាមគុណ
គឺគត គតិ សត្តាវសៈ សំសារ កំលើត វិញ្ញាណដ្ឋតិ វិនិកាបោន
ចំពោះខ្លួនអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ទាំងចូល
ទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ
ក្នុងកាមគុណដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ប្រ
វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមគុណ គឺបញ្ចកេការករោត្ត ។

ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមគុណា សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បទ្វេកសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុត្ត
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុ
 គរោ គតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិ-
 តិ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណា
 គរោ គតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិ
 អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ កាមធាតុបកំ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 កាមគុណបកំ កម្មន្តិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ កាមធាតុបកា សត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថំ
 កាមគុណបកា សត្តាតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 កាមធាតុយា សត្តា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ
 ឧបបជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណា សត្តា ជា-
 យន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចវន្តិ ឧបបជ្ឈន្តិ ។ ន ហៅ
 វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុយា អត្ថំ រូបំ វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ កាមគុណា
 អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ ន
 ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ កាមធាតុ បញ្ចកោតារកោតិ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រះសហសម្ពុទ្ធចាំឆ្ងាយ ទ្រង់
 កើតឡើង ព្រះបទ្វេកសម្ពុទ្ធចាំឆ្ងាយ កើតឡើង ភូមិសាវ័ក កើត
 ឡើង ក្នុងកាមគុណដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមធាតុ គឺភព គតិ សត្តារសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិ
 និងការបោនចំពោះខ្មៅអត្តភាព ។ អើ ។ កាមគុណ គឺភព គតិ សត្តា-
 រសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិ និងការបោនចំពោះខ្មៅអត្តភាព
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ទាំងចូលទៅកើតក្នុង
 កាមធាតុ មានដែរ ។ អើ ។ កម្ម ទាំងចូលទៅកើតក្នុងកាមគុណ
 មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូល
 ទៅកើតក្នុងកាមធាតុ មានដែរ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើត
 ក្នុងកាមគុណ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងកាមធាតុដែរ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុង
 កាមគុណដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មានក្នុងកាមធាតុ ។ អើ ។ រូប
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមគុណដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុ ជាបញ្ចកោតារកោត ។

អាមត្តា ។ កាមគុណា បញ្ចវេការករោតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ មេ ។ កាមធាតុយា សម្មាសម្ពុត្វា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បទ្ទេកសម្ពុត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុតំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ អាមត្តា ។ កាមគុណា សម្មាសម្ពុត្វា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ បទ្ទេកសម្ពុត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ សាវកយុតំ ឧប្ប-
 ជ្ឈន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ មេ ។

[៧៦៥] ន វត្ថុត្វេ បញ្ចវេ កាមគុណា កាមធាតុ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កកវតា បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ
 កាមគុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ធនុវិញ្ញេយ្យ រុចា
 ឥដ្ឋា កត្តា មធាចា បិយរុចា កាម្មបសំហិតា វជ-
 ជីយា សោតវិញ្ញេយ្យ សត្តា ។ មេ ។ យាធនុវិញ្ញេយ្យ
 កត្វា ។ មេ ។ ជិន្ធនុវិញ្ញេយ្យ រសា ។ មេ ។ កាយ-
 វិញ្ញេយ្យ ដោដ្ឋត្វា ឥដ្ឋា កត្តា មធាចា បិយរុចា
 កាម្មបសំហិតា វជជីយា ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
 កាមគុណាតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 តេន ហិ បញ្ចវេ កាមគុណា កាមធាតុតិ ។

អើ ។ កាមគុណា ភិបញ្ចវេការកេត្វ ។ ក្រមិនគូរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ មេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុត្វាទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបទ្ទេកសម្ពុត្វា
 ទាំងឡាយ កើតឡើង គូរសាវក កើតឡើង ក្នុងកាមធាតុដែរ ។
 អើ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុត្វាទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ព្រះបទ្ទេកសម្ពុត្វា
 ទាំងឡាយ កើតឡើង គូរសាវក កើតឡើង ក្នុងកាមគុណាដែរ ។
 ក្រមិនគូរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៧៦៨] បុគ្គលមិនគូរពោលថា កាមគុណា ៥ ជាកាមធាតុទេ
 ឬ ។ អើ ។ គ្រងព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាមគុណានេះ មាន ៥ យ៉ាង ។ កាមគុណា ៥ យ៉ាង តើដូច
 ម្តេច ។ គឺរូបទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក ជាចីប្រាថ្នា ជាចី
 ត្រេកអរ ជាចីពេញចិត្ត មានសភាពជាចីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួររីករាយ ១ សំឡេងទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ។ មេ ។
 ក្លិនទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ ។ មេ ។ សេចក្តីទាំងឡាយ
 ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត ។ មេ ។ ដោដ្ឋត្វាទាំងឡាយ ដែលគប្បី
 ដឹងដោយកាយ ជាចីប្រាថ្នា ជាចីត្រេកអរ ជាចីពេញចិត្ត មានសភាព
 ជាចីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួររីករាយ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាមគុណា មាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ កាមគុណា ៥ យ៉ាង ជាកាមធាតុ (ដោយពិត) ។

កាមកថា

[៧៦៧] បញ្ចកាយតថា កាមាតិ ។ អាមត្តា ។
 ទទុ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ
 អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មោ តោ វត វេ វត្ថុញ្ច បញ្ច-
 កាយតថា កាមាតិ ។ ទទុ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តោ
 កតោ តប្បដិសំយុត្តោ ធម្មកតោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សន្តិយ្យា តប្បដិសំយុត្តោ កតោ តប្បដិសំយុត្តោ
 សន្តិយ្យកតោ តប្បដិសំយុត្តោ បិទិ តប្បដិសំយុត្តំ សោ-
 មទស្សំ តប្បដិសំយុត្តំ បិទិសោមទស្សន្តំ ។ អាមត្តា ។
 ហត្ថិ អត្ថំ តប្បដិសំយុត្តំ បិទិសោមទស្សំ តោ
 វត វេ វត្ថុញ្ច បញ្ចកាយតថា កាមាតិ ។

[៧៧០] ទ វត្ថុញ្ច បញ្ចកាយតថា កាមាតិ ។
 អាមត្តា ។ ទទុ វត្ថំ កតវតា បញ្ចមេ កិត្តវេ កាម-
 គុណា ។ កតមេ បញ្ច ។ ចត្តុវិញ្ញយ្យា វតា
 ។ បេ ។ កាយវិញ្ញយ្យា ដោដ្ឋត្វា វដ្ឋា កត្តា មតាតា

កាមកថា

[៧៦៩] អាយតនៈ៥ ជាតាមឬ ។ អើ ។ ក្រែងទេ្នះ
 ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 ទេ្នះ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន
 អ្នកមិនអ្នកពាលជា អាយតនៈ៥ ជាតាមទេ ។ ក្រែងរកៈ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ ទទួលរកៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 សន្តិប្ប ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ រកៈ ដែលប្រកបដោយ
 អាយតនៈនោះ សន្តិប្បរកៈ ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ បិទិ ដែល
 ប្រកបដោយអាយតនៈនោះ សោមទស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈ
 នោះ បិទិសោមទស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ មានដែរឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ បិទិសោមទស្ស ដែលប្រកបដោយអាយតនៈនោះ
 មានមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនអ្នកពាលជា អាយតនៈ៥ ជា
 តាមទេ ។

[៧៧០] បុគ្គលមិនអ្នកនិយាយថា អាយតនៈ៥ ជាតាមទេឬ ។
 អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តាមគុណនេះ មាន៥ ។ តាមគុណ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបទាំង
 ឡាយ ដែលធម្មវិជ្ជដោយភ្នែក ។ រស ។ ដោដ្ឋត្វៈទាំងឡាយ
 ដែលធម្មវិជ្ជដោយកាយ ជាវិជ្រាថ្នា ជាវិគ្រេកអរ ជាវិហេត្វចិត្ត

បំបែក កាបូបសំហែតា រដ្ឋនិយា សម ទោ ភិក្ខុវេ
 បញ្ច កាមគុណាតិ អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។
 ទោ ហិ បញ្ចកាយតតា កាមាតិ ។

[៧៧០] បញ្ចកាយតតា កាមាតិ ។ អាមត្តា ។
 ឧទុ វុត្តំ ភក្កតា បញ្ចបេ ភិក្ខុវេ កាមគុណា ។
 កាតមេ បញ្ច ។ ចត្តវិញ្ញយ្យា រូបា ។ បេ ។ កាយ-
 វិញ្ញយ្យា ដោដ្ឋតា សដ្ឋា កត្តា បបាទា បំបែក
 កាបូបសំហែតា រដ្ឋនិយា សម ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ច
 កាមគុណា អបិច ភិក្ខុវេ នេតេ កាមា កាមគុណា
 ទាមេតេ អរិយស្ស វិនយេ វុច្ឆន្តិ

សង្កប្បកតោ បុរិសស្ស កាមោ
 ឧ តេ កាមា យាធិ ចិត្រាធិ លោក
 សង្កប្បកតោ បុរិសស្ស កាមោ
 តិដ្ឋន្តិ ចិត្រាធិ តថេវ លោក
 អថេត្ថ ធិរា វិនយន្តិ ធន្តន្តិ

មានសភាពជាវិស្វទ្បាញ ប្រកបដោយភាម ជាវិរិកយ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ កាមគុណមាន ៥ យ៉ាងនេះឯង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រប្ប ។ រឿ ។ ព្រោះហេតុនោះ ភាយនេះ ៥ ជាភាម ។

[៧៧១] ភាយនេះ ៥ ជាភាមប្ប ។ រឿ ។ គ្រងព្រះមាន
 ព្រះភគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាមគុណនេះ មាន
 ៥ ។ កាមគុណ ៥ តើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុតាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹង
 ដោយភ្នែក ។ បេ ។ ដោយត្រូវតាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ
 ជាវិជ្ជាថ្លា ជាវិគ្រេតអរ ជាវិចេញចិត្ត មានសភាពជាវិស្វទ្បាញ
 ប្រកបដោយភាម ជាវិរិកយ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាមគុណ មាន
 ៥ យ៉ាងនេះឯង ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ មួយទៀត កាមតាំងខ្ចុះ មិន
 ឈ្មោះថាជាភាមគុណប៉ុណ្ណោះទេ កាមតាំងខ្ចុះ លោកហៅក្នុងវិទ្យុយ
 របស់ព្រះអរិយៈថា

សង្កប្បកតៈ ជាភាមរបស់បុរស ភិក្ខុតាំងឡាយណា ក្នុង
 លោក ចិត្តតាំងនោះ មិនមែនជាភាមទេ សង្កប្បកតៈ ជា
 ភាមរបស់បុរស ចិត្តតាំងឡាយ តែងបិតនៅ ក្នុងលោក
 ដោយប្រភាវដូច្នោះឯង កាលបើយ៉ាងនេះ អ្នកប្រាជ្ញតាំង
 ឡាយ តែងកំចាត់បង្ខំវិញ្ញាណក្នុងកាមខ្ចុះ

អត្ថបទបំណង កថាវគ្គ

អន្តរ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុត្វំ
បញ្ចកាយតតា តាមាតិ ។

កមរាថា ។

រូបធាតុកថា

[៧៧២] រូបំ ធម្មា រូបធាតុតិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ គរោ គតិ សត្តារសោ សំសារោ យោនិ វិញ្ញាណា-
ដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អត្ថំ រូបបកំ កម្មន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
អត្ថំ រូបបតា សត្តាតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូប
សត្តា ជាយន្តំ ជិយ្យន្តំ មិយ្យន្តំ ចរន្តំ ឧបបជ្ជន្តិកំ ។
ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ រូប អត្ថំ រូបំ វេទនា សញ្ញា
សង្ខារា វិញ្ញាណាដ្ឋិតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
រូបំ បញ្ចកោតារកោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៣] រូបធាតុ គរោ គតិ ។ បេ ។ អត្តការ-
វប្បដិលាកោតិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ គរោ គតិ ។ បេ ។
អត្តការវប្បដិលាកោតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

អត្ថបទបំណង កថាវគ្គ

តាស្សង្គុច្ឆោ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិន
គួរពោលថា កាយនេះ ៥ ជាកាយទេ ។

ចម្លើយ កាយនោះ ។

រូបធាតុកថា

[៧៧៤] ពួកធម៌ មានរូប ជារូបធាតុ ។ អើ ។ រូប គឺភព
គតិ សត្តារសោ សំសារោ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបោនចំពោះនូវ
អត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម ទាំងចូលទៅ
កើតក្នុងរូប មានវដ្តរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួក
សត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូប មានវដ្តរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត បដិសន្ធិ ក្នុងរូប
វដ្តរូប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា
សង្ខារទាំងឡាយ វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបវដ្តរូប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាបញ្ចកោតារកោតុ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៥] រូបធាតុ គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបោនចំពោះនូវ
អត្តភាព ។ អើ ។ រូប គឺភព គតិ ។ បេ ។ និងការបោន
ចំពោះនូវអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថិ រូបធាតុបត់ កម្មន្តិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ រូបធាតុ-
 កម្មន្តិ ។ ១ ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ អត្ថិ រូបធាតុ-
 បតា សត្វាតិ ។ អាមន្តា ។ អត្ថិ រូបធាតុ សត្វាតិ ។
 ១ ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ រូបធាតុយា សត្វា ជាយន្តិ
 ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចរន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិ ។ អាមន្តា ។
 រូប សត្វា ជាយន្តិ ជិយ្យន្តិ មិយ្យន្តិ ចរន្តិ ឧបបដ្ឋ-
 ន្តិ ។ ១ ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ រូបធាតុយា អត្ថិ
 រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។
 រូប អត្ថិ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តិ ។
 ១ ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ រូបធាតុ បញ្ចកោតា-
 កកោតិ ។ អាមន្តា ។ រូប បញ្ចកោតាកកោតិ ។
 ១ ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ រូបធាតុ ធម្មា រូបធាតុ
 កាមធាតុយា អត្ថិ រូបន្តិ ។ អាមន្តា ។ សា វ(១)
 កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ ១ ហៅ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 សា វ កាមធាតុ សា រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។

១ ឆ. សា ច ។ ៦ វិ សព្វន្ត ។

កម្ម ទាំងបួនទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរ ។ អើ ។ កម្ម ទាំង
 បួនទៅកើតក្នុងរូប មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងរូបធាតុ មានដែរ ។ អើ ។ ពួកសត្វ ចូល
 ទៅកើតក្នុងរូប មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកសត្វកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុក បដិសន្ធិ ក្នុងរូបធាតុ ។
 អើ ។ ពួកសត្វ កើតកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្បុក បដិសន្ធិ ក្នុងរូបដែរ
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ
 ទាំងបួន វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបធាតុដែរ ។ អើ ។ រូប វេទនា
 សញ្ញា សង្ខារទាំងបួន វិញ្ញាណ មាន ក្នុងរូបដែរ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូបធាតុ ជាបញ្ចកោតាកកោត ។ អើ ។
 រូប ជាបញ្ចកោតាកកោត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ពួកធម៌ មានរូប ជាបូជន្ត ចុះរូប មាន ក្នុងកាមធាតុដែរ ។
 អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះ ។ អើ ។

កាមភវេន សមម្នាគតោ ធម្មតោ ទ្ធិរំ កវេរិ
សមម្នាគតោ ហោតិ កាមភវេន ច រូបភវេន ភាគី។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

ប្រធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧៤] អរូបិយោ ធម្មា អរូបធាតុតិ ។ អា-
មត្តា ។ វេទនា កវេរិ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ
ហោនិ វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្តការវប្បដិណភោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វេទនុបកំ កាម្មន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ វេទនុបកា សត្តាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនាយ សត្តា ជាយន្តំ ជិយ្យន្តិ
មិយ្យន្តិ ចវន្តំ ឧបបដ្ឋន្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
វេទនាយ អត្ថំ វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ វេទនា ចតុកោតារកភោតិ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៥] អរូបធាតុ កវេរិ ភតិ ។ បេ ។ អត្តកា-
វប្បដិណភោតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា កវេរិ ភតិ ។ បេ ។
អត្តកាវប្បដិណភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

បុគ្គលប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះថាប្រកបដោយភព ២ គឺ កាមភព
និងរូបភព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចចំ ប្រធាតុកថា ។

អរូបធាតុកថា

[៧៧៦] ពួកធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ។ អើ ។ វេ-
ទនា ភិក្ខុ ភតិ សត្តាវសោ សំសារោ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការ
បានចំពោះទូរអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កម្ម
នាំចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកសត្វ ចូលទៅកើតក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកសត្វ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត
បដិសន្ធិ ក្នុងវេទនាដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
វេទនា សញ្ញា សង្ខារចាំងឡាយ វិញ្ញាណ ក្នុងវេទនា មានដែរឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ជាចតុកោតារកភព ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៧] អរូបធាតុ ភិក្ខុ ភតិ ។ បេ ។ និងការបាន
ចំពោះទូរអត្តភាព ។ អើ ។ វេទនា ភិក្ខុ ភតិ ។ បេ ។ និង
ការបានចំពោះទូរអត្តភាព ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ រូបិយោ ធម្មា រូបធាតុ
 អរូបិយោ ធម្មា អរូបធាតុ កាមធាតុយា អត្ថំ រូបំ
 វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណន្តំ ។ អាមត្តា ។
 សា ។ កាមធាតុ សា រូបធាតុ សា អរូបធាតុតិ ។
 ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។ សា ។ កាមធាតុ សា រូបធាតុ
 សា អរូបធាតុតិ ។ អាមត្តា ។ កាមកវេទ សមដ្ឋា-
 កតោ បុគ្គលោ ភីហំ ភវេហិ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ
 កាមកវេទ ច រូបកវេទ ច អរូបកវេទ ចាតិ ។ ន
 ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុយា អាយតនកថា

[៧៧៦] អត្ថំ សឡាយតនំកោ អត្តកាវេ រូប-
 ធាតុយាតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ យាធាយតនន្តំ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ តន្តាយតនន្តំ ។ ន ហៅ វត្ត-
 ព្វេ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ តត្ថ វសាយតនន្តំ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ
 ដោដ្ឋញាយតនន្តំ ។ ន ហៅ វត្តព្វេ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ មានរូប ជាវូបធាតុ ពួក
 ធម៌ មិនមានរូប ជាអរូបធាតុ ចុះរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារទាំងឡាយ
 វិញ្ញាណ មាន ក្នុងកាមធាតុដែរឬ ។ អើ ។ កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុ
 នោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមធាតុនោះឯង គឺរូបធាតុនោះ គឺអរូបធាតុនោះឬ ។ អើ ។ បុគ្គល
 ប្រកបដោយកាមភព ឈ្មោះជាប្រកបដោយភព ព្វ គឺកាមភព ១ រូប-
 ភព ១ អរូបភព ១ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ចប់ អរូបធាតុកថា ។

រូបធាតុអាយតនកថា

[៧៧៦] អត្តភាព ប្រកបដោយអាយតនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មាន
 ដែរឬ ។ អើ ។ យោនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។
 គន្ធាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ វសាយតនៈ
 ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អើ ។ ដោដ្ឋញាយតនៈ
 ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៧] ឆន្ទំ តត្ថ កត្តាយតនឆន្ទំ ។ អាមត្តា ។
 ឆន្ទំ តត្ថ យាធាយតនឆន្ទំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 ឆន្ទំ តត្ថ សោយតនឆន្ទំ ។ អាមត្តា ។ ឆន្ទំ តត្ថ
 ជីវ្ហយតនឆន្ទំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ឆន្ទំ តត្ថ
 ដោជ្ជញាយតនឆន្ទំ ។ អាមត្តា ។ ឆន្ទំ តត្ថ កាយា-
 យតនឆន្ទំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៨] អត្ថំ តត្ថ ចត្តាយតនំ អត្ថំ វុចា-
 យតនឆន្ទំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ យាធាយតនំ
 អត្ថំ កត្តាយតនឆន្ទំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។
 អត្ថំ តត្ថ ចត្តាយតនំ អត្ថំ វុចាយតនឆន្ទំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ តត្ថ ជីវ្ហយតនំ អត្ថំ សោយតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ
 តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោជ្ជញាយតនឆន្ទំ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៧៧៩] អត្ថំ តត្ថ សោតាយតនំ អត្ថំ សទ្ទា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
 យតនឆន្ទំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ យាធាយតនំ

[៧៧៧] កត្តាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ យាធាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេ ។ អើ ។ ជីវ្ហយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមានទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ដោជ្ជញាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មិនមាន
 ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៨] ចត្តាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបាយតនៈ
 មានដែរ ។ អើ ។ យាធាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះកត្តា-
 យតនៈ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចត្តា-
 យតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះរូបាយតនៈ មានដែរ ។ អើ ។
 ជីវ្ហយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសោយតនៈ មានដែរ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះដោជ្ជញាយតនៈ មានដែរ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៧៩] សោតាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះសទ្ទាយ-
 តនៈ មានដែរ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះធម្មា-
 យតនៈ មានដែរ ។ អើ ។ យាធាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន

អត្ថំ ឥន្ទាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថំ
 ឥត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ វសាយតនន្តំ ។ បេ ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោជ្ជញាយតនន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨០] អត្ថំ ឥត្ថំ ឃាតាយតនំ នត្ថំ ឥន្ទា-
 យតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ឥត្ថំ ចក្ខាយតនំ នត្ថំ
 រូបាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។ អត្ថំ ឥត្ថំ
 ឃាតាយតនំ នត្ថំ ឥន្ទាយតនន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ សោតាយតនំ នត្ថំ សង្ខាយតនំ ។ បេ ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ មនាយតនំ នត្ថំ ធម្មាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ
 វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨១] អត្ថំ ឥត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ នត្ថំ វសាយតនំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ ឥត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោជ្ជញា-
 យតនន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ ឥត្ថំ ចក្ខាយតនំ
 នត្ថំ រូបាយតនន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 អត្ថំ ឥត្ថំ កាយាយតនំ នត្ថំ ដោជ្ជញាយតនន្តំ ។

ចុះឥន្ទាយតនៈ មានដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 មនាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះធម្មាយតនៈ មានដែរឬ ។ អើ ។
 ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះវសាយតនៈ មានដែរឬ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះដោជ្ជញាយតនៈ មានដែរឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨០] ឃាតាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះឥន្ទាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះរូបា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ឃា-
 នាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះឥន្ទាយតនៈ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ សោតាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះសង្ខាយតនៈ មិន
 មានទេឬ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] ជីវ្ហាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះវសាយតនៈ
 មិនមានទេឬ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះដោជ្ជញា-
 យតនៈ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន
 ចុះរូបាយតនៈ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយតនៈ ក្នុងប្រធានុភាពៈ មាន ចុះដោជ្ជញាយតនៈ មិនមានទេឬ ។

អាមឃ្លា ។ អត្ថំ តត្ថំ សោតាយតនំ នត្ថំ សម្ពា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ នត្ថំ ធម្មា-
 យតនន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៧៨២] អត្ថំ តត្ថំ ចត្វាយតនំ អត្ថំ រូបាយ-
 តនំ តេន ធម្មតា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ អា-
 មឃ្លា ។ អត្ថំ តត្ថំ ឃាតាយតនំ អត្ថំ តត្វាយតនំ
 តេន ឃាតេន តំ តត្ថំ ឃាយតីតិ ។ ន ហោវំ
 វត្ថុព្យេ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ ចត្វាយតនំ អត្ថំ រូបា-
 យតនំ តេន ធម្មតា តំ រូបំ បស្សតីតិ ។ អា-
 មឃ្លា ។ អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ សោយតនំ តាយ-
 ជីវ្ហាយ តំ វសំ សាយតិ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយា-
 យតនំ អត្ថំ ខោជ្ជញ្ញាយតនំ តេន កាយេន តំ
 ខោជ្ជត្ថំ ឌុសតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

[៧៨៣] អត្ថំ តត្ថំ សោតាយតនំ អត្ថំ សម្ពា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ មនាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
 យតនំ តេន មនេន តំ ធម្មំ វិជាយតីតិ ។ អាមឃ្លា ។
 អត្ថំ តត្ថំ ឃាតាយតនំ អត្ថំ តត្វាយតនំ តេន
 ឃាតេន តំ តត្ថំ ឃាយតីតិ ។ ន ហោវំ វត្ថុព្យេ ។ បេ ។

កើ ។ សោតាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះសម្ពាយតនៈ មិនមាន
 ឈ្មោះ ។ បេ ។ មនាយតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះធម្មាយតនៈ
 មិនមានឈ្មោះ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៤] ចត្វាយតនៈ វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន
 ចុះគេឃើញប្រទេសនោះ ដោយភ្នែកនោះដែរ ។ កើ ។ ឃាតាយតនៈ
 វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេដុតនោះ ដោយច្រមុះ
 នោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចត្វាយតនៈ
 វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេឃើញប្រទេសនោះ ដោយភ្នែក
 នោះដែរ ។ កើ ។ ជីវ្ហាយតនៈ វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ
 មាន ចុះគេលឺឧត្តកសនោះ ដោយអណ្តាតនោះដែរ ។ បេ ។ កាយា-
 យតនៈ វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេពាល់ត្រូវ
 ដោយដុតនោះ ដោយកាយនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៨៥] សោតាយតនៈ វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ
 មាន ។ បេ ។ មនាយតនៈ វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ
 មាន ចុះគេដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយចិត្តនោះដែរ ។ កើ ។
 ឃាតាយតនៈ វិនិច្ឆ័យតនៈ ក្នុងប្រធានុញ្ញនោះ មាន ចុះគេដុត
 នោះ ដោយច្រមុះនោះដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អត្ថំ តត្ថំ ឋានាយតនំ អត្ថំ ធម្មាយតនំ តេន ឋានេន
 តំ ធម្មំ វិជាតាភីតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ
 អត្ថំ រសាយតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ
 អត្ថំ ដោដ្ឋញាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋញំ
 ធុសភីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៨២] អត្ថំ តត្ថំ ឃាតាយតនំ អត្ថំ កត្តាយ-
 តនំ ន ច តេន ឃាតេន តំ កត្ថំ ឃាយភីតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ ធម្មាយតនំ អត្ថំ រូបាយតនំ
 ន ច តេន ធម្មតា តំ រូបំ បស្សភីតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ ឃាតាយតនំ អត្ថំ កត្តា-
 យតនំ ន ច តេន ឃាតេន តំ កត្ថំ ឃាយភីតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថំ រសាយតនំ អត្ថំ សត្វា-
 យតនំ ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ មតាយតនំ អត្ថំ ធម្មា-
 យតនំ ន ច តេន មតេន តំ ធម្មំ វិជាតាភីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៨៣] អត្ថំ តត្ថំ ជីវ្ហាយតនំ អត្ថំ រសាយតនំ
 ។ បេ ។ អត្ថំ តត្ថំ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោដ្ឋញាយតនំ
 ន ច តេន កាយេន តំ ដោដ្ឋញំ ធុសភីតិ ។ អាមត្តា ។

ឋានាយតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគង្គីឡាស់
 អស់ហើយ ដោយចិត្តនោះដែរឬ ។ អើ ។ ជីវ្ហាយតនំ វិនិសាយ-
 តនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ។ បេ ។ កាយាយតនំ វិនិសាយតនំ
 ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន ចុះគេកាល់ត្រូវទៅដោយផ្លូវនោះ ដោយកាយនោះ
 ដែរឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៤] ឃាតាយតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មានមែន តែគេមិនជុំក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះទេឬ ។ អើ ។ ចក្ខុ-
 យតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនឃើញ
 រូបនោះ ដោយភ្នែកនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ឃាតាយតនំ វិនិច្ឆ័យតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែគេមិនជុំ
 ក្លិននោះ ដោយច្រមុះនោះទេឬ ។ អើ ។ រសាយតនំ វិនិសាយ-
 តនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មតាយតនំ វិនិច្ឆ័យ-
 តនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន តែ មិនដឹងឡាស់ឡូចមិននោះ ដោយ
 ចិត្តនោះទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៥] ជីវ្ហាយតនំ វិនិសាយតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 មែន ។ បេ ។ កាយាយតនំ វិនិសាយតនំ ក្នុងរូបធាតុនោះ មាន
 មែន តែគេមិនកាល់ត្រូវទៅដោយផ្លូវនោះ ដោយកាយនោះទេឬ ។ អើ ។

ប្រធានុយាយកន្ត

អត្ថ តត្ថ ចត្តាយតនំ អត្ថ ប្រាយតនំ ឧ ច តេជ
 ចត្តនា តំ ប្រមំ បស្សតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។
 អត្ថ តត្ថ តាយាយតនំ អត្ថ ដោដ្ឋនាយតនំ ឧ ច
 តេជ តាយេន តំ ដោដ្ឋនំ ប្រសតីតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថ តត្ថ សោតាយតនំ អត្ថ សត្តាយតនំ ។ បេ ។
 អត្ថ តត្ថ មនាយតនំ អត្ថ ធម្មាយតនំ ឧ ច តេជ
 មនេន តំ ធម្មំ វិជានតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨៦] អត្ថ តត្ថ យាយតនំ អត្ថ តត្ថ-
 យតនំ តេជ យានេន តំ កន្លំ យាយតីតិ ។ អា-
 មត្តា ។ អត្ថ តត្ថ មូលតន្តោ សារតន្តោ តចតន្តោ
 បត្តតន្តោ បុប្ផតន្តោ ជលតន្តោ អាមតន្តោ វិសតន្តោ
 សុតន្តោ ធុត្តន្តោ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៧៨៧] អត្ថ តត្ថ ជីក្កយតនំ អត្ថ រសាយតនំ
 តាយ ជីក្កយ តំ រសំ សាយតីតិ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថ តត្ថ មូលរសោ ទទ្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ
 បុប្ផរសោ ជលរសោ អម្ពិលំ មជ្ជំ តិវ្រ្មតំ តជ្ជតំ
 លោភិយំ ឆារិយំ លម្ពិលំ កេសាភេ សាដ្ឋ អសា-
 ន្តតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

ប្រធានុយាយកន្ត

កុយាយកន្តៈ ខិន្ទុយាយកន្តៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន តែភេមិយេញ
 ទុប្បនោះ ដោយភិក្ខុនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាយាយកន្តៈ ខិន្ទុយាយកន្តៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន តែភេមិ
 ពាល្យត្រូវដោះដូរនោះ ដោយកាយនោះទេ ។ អើ ។ សោតាយកន្តៈ
 ខិន្ទុយាយកន្តៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន ។ បេ ។ មនាយកន្តៈ
 ខិន្ទុយាយកន្តៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មានមែន តែភេមិដ៏ឆ្ងល់ស្ងៀម
 នោះ ដោយចិត្តនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៦] យាយកន្តៈ ខិន្ទុយាយកន្តៈ ក្នុងប្រធានុនោះ
 មាន ចុះតែត្រូវនោះ ដោយប្រមុខនោះដែរ ។ អើ ។ ក្នុងបុស
 ក្នុងខ្ញុំម ក្នុងសំបក ក្នុងស្លឹក ក្នុងផ្កា ក្នុងផ្លែ ក្នុងស្រស់ ក្នុងជាតិស
 ក្នុងក្រអូប ក្នុងស្អុយ ក្នុងប្រធានុនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨៧] ជីក្កយកន្តៈ ខិន្ទុយាយកន្តៈ ក្នុងប្រធានុនោះ មាន
 ចុះតែល្អិតក្នុងរសនោះ ដោយរណ្តាតនោះដែរ ។ អើ ។ រសបុស
 រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ ផ្លូវ ផ្លែម ល្អិត
 ហឹរ ប្រៃ ខារ ផ្លូវអម ចក់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ក្នុងប្រធានុនោះ
 មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៧៨៨] អត្ថំ តត្ថ កាយាយតនំ អត្ថំ ដោជ្ជ-
 កាយាយតនំ តេន កាយេន តំ ដោជ្ជត្វំ ធុសតីតិ ។
 អាមត្តា ។ អត្ថំ តត្ថ កត្តុលំ មុនុតំ សណ្ឋំ^(១) ធុសំ
 សុទសម្មសង្កំ ទុក្ខសម្មសង្កំ កុកំ លហុកន្តិ ។ ន
 ហៅ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

[៧៨៩] ន វត្ថុត្វំ សឡាយតនំកោ អត្តកាវេ
 រូបធាតុយោតិ ។ អាមត្តា ។ ននុ អត្ថំ តត្ថ យាទ-
 ជិមិត្តំ ជិហ្គិជិមិត្តំ កាយជិមិត្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ
 អត្ថំ តត្ថ យាទជិមិត្តំ ជិហ្គិជិមិត្តំ កាយជិមិត្តំ តេន
 វត វេ វត្ថុឲ្យ សឡាយតនំកោ អត្តកាវេ រូបធាតុ-
 យោតិ ។

រូបធាតុវា អាយតនកថា ។

អរូបេ រូបកថា

[៧៩០] អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។ អាមត្តា ។ រូប-
 កាវេ រូបតតិ រូបសត្តាវសោ រូបសំសារោ រូបយោ-
 ជិ រូបត្តកាវុប្បដិលាកោតិ ។ ន ហៅ វត្ថុឲ្យ ។ បេ ។

១ ឃ. សណ្ឋំ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៧៨៨] កាយាយតនៈ និវដោជ្ជកាយតនៈ ក្នុងរូបធាតុនោះ
 មាន ចរាភពាល់ត្រូវទៅដោជ្ជនោះ ដោយកាយនោះដែរ ។ អើ ។
 នៃ ទំ ល្អិត គ្រោកគ្រោក សម្បិស្សដាសុខ សម្បិស្សដាទុក្ខ ធ្ងន់
 ស្រាល ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៧៨៩] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អត្តភាព ប្រកបដោយកាយ-
 តនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មានដែរ ។ អើ ។ ក្រែងយាននិមិត្ត ជិហ្គិជិមិត្ត
 កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ យាន-
 និមិត្ត ជិហ្គិជិមិត្ត កាយនិមិត្ត ក្នុងរូបធាតុនោះ មានមែន ម្ចាស់អ្នកដ៏
 ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អត្តភាព ប្រកបដោយកា-
 យតនៈ ៦ ក្នុងរូបធាតុ មាន ។

ចប់ រូបធាតុអាយតនកថា ។

អរូបរូបកថា

[៧៩០] រូប ក្នុងពួកអរូប មានដែរ ។ អើ ។ ភពនៃរូប
 ភពនៃរូប សត្តាវសៈនៃរូប សំសារនៃរូប កំណើតនៃរូប នឹងការបាន
 ចំពោះនូវអត្តភាពនៃរូប(មាន)ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

នន្ទ អរូបករោ អរូបគតិ អរូបសត្តារាសោ អរូបសំ-
 សារោ អរូបយោធិ អរូបត្ថការវប្បជីវណកោតិ ។ អា-
 មជ្ជា ។ ហត្ថំ អរូបករោ ។ បេ ។ អរូបត្ថការវប្បជី-
 វណកោ ខោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។

[៧៧០] អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។ អាមជ្ជា ។
 បញ្ចកោតារករោ គតិ សត្តារាសោ សំសារោ យោធិ
 វិញ្ញាណដ្ឋិតិ អត្ថការវប្បជីវណកោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ នន្ទ ចតុកោតារករោ ។ បេ ។ អត្ថការវប្បជី-
 វណកោតិ ។ អាមជ្ជា ។ ហត្ថំ ចតុកោតារករោ គតិ
 ។ បេ ។ អត្ថការវប្បជីវណកោ ខោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អត្ថំ
 រូបំ អរូបេសូតិ ។

[៧៧២] អត្ថំ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច រូបករោ
 រូបគតិ រូបសត្តារាសោ រូបសំសារោ រូបយោធិ រូបត្ថកា-
 វប្បជីវណកោតិ ។ អាមជ្ជា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ
 ច រូបករោ រូបគតិ ។ បេ ។ រូបត្ថការវប្បជីវណកោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អត្ថំ រូបំ រូបធាតុយា សោ ច
 បញ្ចកោតារករោ គតិ ។ បេ ។ អត្ថការវប្បជីវណកោតិ ។

ក្រុងនៃរូប គតិនៃរូប សត្តារាសៈនៃរូប សំសារនៃរូប កំ-
 ណើតនៃរូប និងការបាត់បង់នៃអត្តភាពនៃរូប (មាន) ឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ គតិនៃរូប ។ បេ ។ និងការបាត់បង់នៃអត្តភាពនៃរូប
 (មាន) ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើប្រាស់ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប មានទេ ។

[៧៧១] រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ អើ ។ បញ្ចកោតារករោ
 គតិ សត្តារាសៈ សំសារ កំណើត វិញ្ញាណដ្ឋិតិ និងការបាត់បង់នៃអត្ត-
 ភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រុងនៃរូប-
 កោតារករោ ។ បេ ។ និងការបាត់បង់នៃអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ ចតុកោតារករោ គតិ ។ បេ ។ និងការបាត់បង់នៃអត្តភាព
 (មាន) ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើប្រាស់ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងអរូប មានទេ ។

[៧៧២] រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះរូបករោនោះ គតិនៃរូប
 សត្តារាសៈនៃរូប សំសារនៃរូប កំណើតនៃរូប និងការបាត់បង់នៃអត្ត-
 ភាពនៃរូប (មាន) ឬ ។ អើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះរូបករោនោះ
 គតិនៃរូប ។ បេ ។ និងការបាត់បង់នៃអត្តភាពនៃរូប (មាន) ឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ក្នុងរូបធាតុ មាន ចុះបញ្ចកោ-
 តារករោនោះ គតិ ។ បេ ។ និងការបាត់បង់នៃអត្តភាព (មាន) ឬ ។

អាមត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុរោការ-
ករោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៩៣] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច អរូបករោ
អរូបភតិ អរូបសត្តារាសោ អរូបសំសារោ អរូបយោជិ
អរូបត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូប-
ធាតុយា សោ ច អរូបករោ អរូបភតិ ។ បេ ។ អរូប-
ត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៩៤] អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ សោ ច ចតុរោការ-
ករោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្ថំ រូបំ អរូបធាតុយា សោ ច ចតុរោការ-
ករោ ភតិ ។ បេ ។ អត្តការវប្បដិលាភោតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៩៥] អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ រូចានំ វិស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ កតវតាតិ ។ អា-
មត្តា ។ ហក្ខំ រូចានំ វិស្សរណំ អរូបំ វត្ថុំ កត-
វតា ហោ វត វេ វត្ថុញ អត្ថំ រូបំ អរូបេសូតិ ។

កើ ។ រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះបញ្ចូលការកតនោះ ភតិ ។ បេ ។
និងការបានចំពោះវត្ថុអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៧៩៦] រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះអរូបកតនោះ ភតិវៃអរូប
សក្ការាសវៃអរូប សំសារវៃអរូប កំណើតវៃអរូប និងការបានចំពោះ
ពួកអត្តភាពវៃអរូប (មាន) ឬ ។ កើ ។ រូប ក្នុងអរូបធាតុ មាន ចុះ
អរូបកតនោះ ភតិវៃអរូប ។ បេ ។ និងការបានចំពោះវត្ថុអត្តភាពវៃអរូប
(មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩៧] រូប ក្នុងពួកអរូប មាន ចុះចតុរោការកតនោះ ភតិ
។ បេ ។ និងការបានចំពោះវត្ថុអត្តភាព (មាន) ឬ ។ កើ ។ រូប ក្នុង
អរូបធាតុ មាន ចុះចតុរោការកតនោះ ភតិ ។ បេ ។ និងការបានចំពោះ
វត្ថុអត្តភាព (មាន) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៩៨] រូប ក្នុងពួកអរូប មានឬ ។ កើ ។ ក្រែងការលាស់
ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អរូបឬ ។ កើ ។
ប្រសិនបើ ការលាស់ចេញនូវពួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ថា ជាអរូប ម្ចាស់អ្នកជំនាញមើល អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ក្នុងពួកអរូប
មានទេ ។

ប្រកបដោយ

[៧៧៦] រូបាធិ ធិស្សន្តរណំ អរូបំ វត្ថុ កកវតា
អត្ថំ រូបំ អរូបេស្វតំ ។ អាមត្តា ។ កាមាធិ ធិស្សន្តរណំ
ធម្មត្ថំ វត្ថុ កកវតា អត្ថំ ធម្មត្ថេស្វតំ កាមា អត្ថំ
អនាសវេស្វតំ អាសវំ អត្ថំ អបរិយាបន្នេស្វតំ បរិយា-
បន្នាតំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អរូបេ ប្រកប ។

រូបំ កម្មន្តិកបិ

[៧៧៧] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ
តស្ស អាវដ្ឋនា អាភោតោ សមម្ពាហារោ មនសិ-
ការោ ទេតនា បត្តនា បណីធិតំ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ ឧត្ត អនាម្ពណំ ឧត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា
អាភោតោ សមម្ពាហារោ មនសិការោ ទេតនា
បត្តនា បណីធិតំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាម្ពណំ
ឧត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិ ទោ វត ។
វត្ថុទ្ធ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ
កុសលន្តិ ។

ប្រកបដោយ

[៧៧៨] ការលាស់ចេញនូវតួករូប ដែលព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាអរូប ចុះរូប ក្នុងតួករូប មានឬ ។ អើ ។ ការលាស់
ចេញនូវតួកកាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ជាខេត្តម្មៈ ចុះតួកកាយ
ក្នុងតួកខេត្តម្មៈ មាន តួកអាសវៈ ក្នុងតួកអនាសវៈ មាន តួកបរិយាបន្នៈ
ក្នុងតួកបរិយាបន្នៈ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ធម៌ អរូបប្រកប ។

រូបកម្មន្តិកបិ

[៧៧៩] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
កុសលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអាម្មណំ ការពិចារណា ការ
សង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំង
ទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ក្រែងរូប មិនមានអាម្មណំ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក
ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិន
មានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអាម្មណំ ការពិចារណា
។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
កុសលទេ ។

[៧៧៨] ឥន្ទ្រេន សមុដ្ឋិតោ ដស្សោ
 ឥន្ទ្រេន សាមម្មណោ អន្តិ ឥស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។
 បណិធិតិ ។ អាមត្តា ។ ឥន្ទ្រេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ តាយតម្មំ រូបំ ឥន្ទ្រេន សាមម្មណំ អន្តិ ឥស្ស
 អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណិធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 ឥន្ទ្រេន សមុដ្ឋិតោ វេនតា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតតា សម្មា វិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 ឥន្ទ្រេន សាមម្មណោ អន្តិ តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។
 បណិធិតិ ។ អាមត្តា ។ ឥន្ទ្រេន សមុដ្ឋិតំ
 តាយតម្មំ រូបំ ឥន្ទ្រេន សាមម្មណំ អន្តិ ឥស្ស
 អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណិធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៧៧៩] ឥន្ទ្រេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
 តម្មំ រូបំ ឥន្ទ្រេន សាមម្មណំ អន្តិ ឥស្ស អាវដ្ឋតា
 ។ បេ ។ បណិធិតិ ។ អាមត្តា ។ ឥន្ទ្រេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ដស្សោ ឥន្ទ្រេន សាមម្មណោ
 អន្តិ ឥស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណិធិតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ ឥន្ទ្រេន សមុដ្ឋិតំ
 តាយតម្មំ រូបំ ឥន្ទ្រេន សាមម្មណំ អន្តិ

[៧៨០] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសល-
 ចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 វេនតា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតតា សញ្ញា វិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានឬ ។
 អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល ប្រកប
 ដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៨១] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 កុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 រូបនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត
 ជាកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំ-
 ពោះផស្សៈនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានការម្នាក់

រូប កម្មវិធី

តស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ្ឌិត ។ អាមត្តា ។
កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
ចេតនា សត្វា វិវិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
កុសលា អនាម្បណា នត្ថំ តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។
បណ្ឌិត ។ ន ហេវ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
កម្មំ រូបំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ យំ តំញិ
កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុស-
លន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[៨០១] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
កម្មំ រូបំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ កុសលន្តំ ។ ន ហេវ
វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
កម្មំ រូបំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សត្វាយតនំ ។ បេ ។ តត្វាយតនំ
វសាយតនំ ដោជ្ជញ្ញាយតនំ ។ បេ ។ បវេរីធាតុ អា-
ចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ កុស-
លាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

រូបកម្មវិធី

ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះប្រភេទ មិនមានទេ ។
រឿ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិវិយៈ សតិ
សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិន
មានលក្ខណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញាភោគ
មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០០] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
កុសលប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត រូប
តាំងអស់នោះ ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០១] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
ប្ប ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
កុសលចិត្ត ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ សត្វាយតនៈ ។ បេ ។ តត្វាយតនៈ
វសាយតនៈ ដោជ្ជញ្ញាយតនៈ ។ បេ ។ បវេរីធាតុ អាចោធាតុ តេជោ-
ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាកុសលប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០២] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អព្យាកតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ សន្ទាយតំ ។ បេ ។ កត្វាយតំ រសាយតំ
 ដោជ្ជញាយតំ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោ-
 ធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ អព្យាកតតិ ។ អា-
 មត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
 រូបំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨០៣] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ
 រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតំ អនាម្បណំ កុសលន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 កាយកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សន្ទាយតំ ។ បេ ។
 កត្វាយតំ រសាយតំ ដោជ្ជញាយតំ ។ បេ ។ បឋវី-
 ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ
 អនាម្បណា កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨០៤] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យា-
 ត្រឹម ។ អើ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជា
 អព្យាត្រឹម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ
 ។ បេ ។ គម្ពាយតនៈ រសាយតនៈ ដោជ្ជញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវី-
 ធាតុ វាយោធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ការតាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ជាអព្យាត្រឹម ។ អើ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើង
 ដោយកុសលចិត្ត ជាអព្យាត្រឹម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៥] រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិន
 មានអារម្មណ៍ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 អារម្មណ៍ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ គម្ពាយតនៈ
 រសាយតនៈ ដោជ្ជញាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ជា
 កុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៤] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យេនំ អនាម្ពណំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនា-
 ម្ពណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សង្ខាយតំ ។ បេ ។
 តង្ខាយតំ រសាយតំ ដោដ្ឋង្ខាយតំ ។ បេ ។ បឋវី-
 វិជានុ អាចោជានុ តេជោជានុ ។ បេ ។ វាយោជានុ
 អនាម្ពណំ អព្យាកតានំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ អនាម្ពណំ អព្យា-
 កតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨០៥] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 កម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតំ ជស្សវិប្ប-
 យុត្តំ កុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្ស-
 វិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ សង្ខាយតំ ។ បេ ។ តង្ខាយតំ រសា-
 យតំ ដោដ្ឋង្ខាយតំ ។ បេ ។ បឋវីជានុ អាចោជានុ

[៨០៦] ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខាយតនៈ ។ បេ ។ តង្ខាយតនៈ រសាយ-
 តនៈ ដោដ្ឋង្ខាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីជានុ អាចោជានុ តេជោជានុ
 ។ បេ ។ វាយោជានុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នាក់ ជា
 អព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិន
 មានការម្នាក់ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៧] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាកុសលប្ប ។ អើ ។ សង្ខាយតនៈ ។ បេ ។ តង្ខា-
 យតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋង្ខាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីជានុ អាចោជានុ

តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨០៦] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតំ
ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ
អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សម្ពាយតំ ។ បេ ។ គន្ធាយតំ
សោយតំ ដោជ្ឈនាយតំ ។ បេ ។ បបរិធាតុ អាចោ-
ធាតុ តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ ជស្សវិប្បយុត្តា
អព្យាកតាតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ កាយកម្មំ រូបំ ជស្សវិប្បយុត្តំ អព្យា-
កតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨០៧] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អធារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។
អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតំ
អធារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
កម្មំ រូបំ អធារម្មណំ ជស្សវិប្បយុត្តំ កុសលន្តំ ។

តេជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៦] រូបាយតនៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ធាយតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
សោយតនៈ ដោជ្ឈនាយតនៈ ។ បេ ។ បបរិធាតុ អាចោធាតុ តេ-
ជោធាតុ ។ បេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
កុសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៧] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
អារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។ អើ ។ រូបាយតនៈ តាំង
ឡើងដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសល
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង
ដោយកុសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាកុសលឬ ។

រូប កម្មវត្ថុជា

អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សត្វា-
 យតនំ ។ មេ ។ កត្វាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនំ ។ មេ ។ បបរីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 ។ មេ ។ វាយោធាតុ អនាម្មណា ធម្មវិប្បយុត្តា
 កុសលាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[៨០៨] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្មណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។
 អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 តម្មំ រូបំ អនាម្មណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សត្វាយតនំ ។ មេ ។ កត្វាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
 ព្វាយតនំ ។ មេ ។ បបរីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
 ។ មេ ។ វាយោធាតុ អនាម្មណា ធម្មវិប្បយុត្តា
 អព្យាកតាតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ កាយតម្មំ រូបំ អនាម្មណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ
 អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[៨០៩] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ

ប្រកម្មវត្ថុជា

អើ ។ សព្វាយតនៈ ។ មេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋព្វា-
 យតនៈ ។ មេ ។ បបរីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ មេ ។ វាយោ-
 ធាតុ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ
 ជាតុសលេយ្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៨០៨] រូបាយតនៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាភាយ-
 កម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ
 ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។ សព្វាយតនៈ
 ។ មេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ដោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ មេ ។ បបរីធាតុ
 អាចោធាតុ តេជោធាតុ ។ មេ ។ វាយោធាតុ តាំងឡើងដោយកុសល-
 ចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។
 រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាស
 ចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៨០៩] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត

កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 ននុ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណ៌-
 ដីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាម្បណំ នត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណ៌ដី តោ វត វេ វត្ថុទ្ធ កុស-
 លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលន្តិ ។

(៨០០) កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា ជស្មោ
 កុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។
 បណ៌ដីតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេនតា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតតា សន្នា វិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 កុសលា សារម្មណា អត្ថំ តាយ អាវជ្ជតា ។ បេ ។
 បណ៌ដីតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ កុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

ជាតុសល ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាតុសលទេ ។

(៨១០) ផស្សៈ តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាតុសល ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត
 ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សត្វា វិយា សតិ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មានឬ ។
 អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយកុសលចិត្ត ជាតុសល ប្រកប
 ដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

រូប កម្មវត្ថុកថា

[៨០០] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ កុសលំ អនាម្បណំ នត្ថំ ឥស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតា ជស្សោ កុសលោ អនាម្បណោ នត្ថំ ឥស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ច
 ។ បេ ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 កុសលំ អនាម្បណំ នត្ថំ ឥស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ កុសលេន ចិត្តេន សមុ-
 ដ្ឋិតា វេននា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សន្ធា វិរិយំ
 សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា កុសលា អនាម្បណា
 នត្ថំ តាយ អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។

[៨០២] កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ កុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។ យំ កំញំ កុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ កុសលន្តិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុញ្ច ។ បេ ។ យថា តាយកម្មំ តថា វចីកម្មន្តិ ។

រូបកម្មវត្ថុកថា

[៨១១] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេ ។ អើ ។ ឥស្សៈ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះឥស្សៈ
 នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប
 ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមានការម្នាក់
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា សន្ធា វិរិយៈ សតិ សមាធិ
 ។ បេ ។ បញ្ញា តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល មិនមាន
 ការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះបញ្ញានោះ មិន
 មានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១២] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត ជាកុសល
 ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើង ដោយកុសលចិត្ត រូបតាំងអស់
 នោះ ជាកុសល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ តាយ-
 កម្ម យ៉ាងណា វចីកម្ម គឺយ៉ាងនោះ ។

[៨០៣] អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយ-
 កម្មំ រូបំ អតុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ
 អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា អាគោតោ សមញ្ញហារោ មន-
 សំការោ ចេតនា បត្តនា បណីធិតំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ ននុ អនាម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា អា-
 គោតោ សមញ្ញហារោ មនសំការោ ចេតនា បត្តនា
 បណីធិតំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អនាម្មណំ នត្ថំ
 តស្ស អាវដ្ឋនា អាគោតោ សមញ្ញហារោ មនសំការោ
 ចេតនា បត្តនា បណីធិ ហេវត វេ វត្ថុទ្ធ អតុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តាយកម្មំ រូបំ អតុសលន្តំ ។

[៨០៤] អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ផស្ស្យា
 អតុសលោ សារម្មណោ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណីធិតំ ។ អាមត្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ តាយកម្មំ រូបំ អតុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ
 តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណីធិតំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា
 វេតនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភកោ ទោសេន

[៨០៣] រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយអតុសលចិត្ត ជា
 អតុសល ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា
 ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ
 ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមាន
 អារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើង
 ដោយអតុសលចិត្ត ជាអតុសលទេ ។

[៨០៤] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយអតុសលចិត្ត ជាអតុសល
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 ផស្សៈនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាតាយកម្ម តាំងឡើងដោយ
 អតុសលចិត្ត ជាអតុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភគៈ ទោសៈ

រូប កម្មវត្ថុកថា

មោហោ មាដោ ធិដ្ឋំ វិចីកិត្តា មីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិក៌
 វិក៌ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ
 តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។
 អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយតាម្មំ រូបំ អ-
 តុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៥០៥] អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយ-
 តាម្មំ រូបំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ផស្សោ អតុសលេន អារម្មណោ អត្ថិ
 តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ កាយតាម្មំ រូបំ
 អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមន្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភកោ គោសោ មោ-
 ហោ មាដោ ធិដ្ឋំ វិចីកិត្តា មីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិក៌ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ អតុសលំ អារម្មណំ អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋោ
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

ប្រាកដកថា

មោហោ មាដោ ធិដ្ឋំ វិចីកិត្តា មីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិក៌ ។ បេ ។
 អនោត្តប្បំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយ
 ការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោត្តប្បៈនោះ
 មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៥០៥] រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំ-
 ពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងឡើង ដោយ
 អកុសលចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាកាយកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត
 ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
 ចេតនា ភក៌ គោសៈ មោហោ មាដោ ធិដ្ឋំ វិចីកិត្តា មីនំ ឧទ្ធច្ចំ
 អហិក៌ ។ បេ ។ អនោត្តប្បំ តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 អនោត្តប្បៈនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨០៦] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ តា-
 យកម្មំ រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ យំ ភិក្ខុ
 អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សត្វន្តំ អកុ-
 សលន្តំ ។ ន ហៅ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៨០៧] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ សារម្មណំ នត្ថិ
 តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហៅ វត្តទ្វេ
 ។ បេ ។ ននុ អនាម្បណំ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អនាម្បណំ
 នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណីធិ តោ វត ។
 វត្តទ្វេ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អកុសលន្តំ ។

[៨០៨] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ ផស្សា
 អកុសលោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា ។ បេ ។
 បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន ស-
 មុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថិ តស្ស
 អាវជ្ជតា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហៅ វត្តទ្វេ
 ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ វេទនា

[៨០៩] រូប ជាភាយកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សលឬ ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូបទាំង
 អស់នោះ ជាអកុសលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១០] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
 សលឬ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងរូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប
 មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាវចីកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលទេ ។

[៨១១] ផស្សៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះផស្សៈ
 នោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
 អកុសល ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក
 ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខៈ មោសា មោហោ
 មាតា ធិដ្ឋ វិចិត្រា ដំណុំ ឧត្តរំ អហិរិកំ ។ បេ ។
 អនោត្តរំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្រំ រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ
 អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ ។ បេ ។

[៨១៨] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្រំ
 រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋា ។
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ផស្ស្គា អកុសលោ អនាម្បណោ អត្ថំ
 តស្ស អាវដ្ឋា ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុញ ។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វិចិត្រំ
 រូបំ អកុសលំ សារម្មណំ អត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋា
 ។ បេ ។ បណីធិតិ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា
 ភក្ខៈ មោសា មោហោ មាតា ធិដ្ឋ វិចិត្រា
 ដំណុំ ឧត្តរំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តរំ អកុសលំ

។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខៈ មោសា មោហោ មាតា ធិដ្ឋ វិចិត្រា
 ដំណុំ ឧត្តរំ អហិរិកំ ។ បេ ។ អនោត្តរំ អកុសលំ
 ចិត្តំ ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការ
 តាំងទុក ចំពោះអនោត្តរំនោះ មានឬ ។ អើ ។ រូប ជាវិចិត្រ
 តាំងទៀង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល ប្រកបដោយការម្នាក់ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ មានឬ ។ អ្នក
 មិនអនុញ្ញាតយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨១៩] រូប ជាវិចិត្រ តាំងទៀង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះ
 រូបនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ ផស្សៈ តាំងទៀង ដោយអកុសល
 ចិត្ត ជាអកុសល មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ទុក ចំពោះផស្សៈនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនអនុញ្ញាតយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ រូប ជាវិចិត្រ តាំងទៀង ដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសល
 មិនមានការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះរូបនោះ
 មិនមានឬ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ភក្ខៈ
 មោសា មោហោ មាតា ធិដ្ឋ វិចិត្រា ដំណុំ ឧត្តរំ អហិរិកំ
 ។ បេ ។ អនោត្តរំ អកុសលំ ចិត្តំ ជាអកុសល

អនាមិកា ធម្មតិ ធម្មតិ អនាមិកា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។
ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២០] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ
រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ យេ កិញ្ចំ អកុស-
លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបំ សព្វន្តំ អកុសលន្តំ ។
ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២១] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ
រូបំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ អកុសលន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ
។ បេ ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ រូបំ
អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន
សមុដ្ឋិតំ សន្តាយតនំ ។ បេ ។ ឥន្ទាយតនំ វសាយ-
តនំ ដោដ្ឋន្ទាយតនំ បរវីធាតុ អាចាធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
អកុសលោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២២] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
យតនំ អក្សតតន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន
ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ រូបំ អក្សតតន្តំ ។

បិទមានការប្រណី ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងទុក ចំពោះអនោគ្គប្បៈ
នោះ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២០] រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុ-
សលប្ប ។ អើ ។ រូបណាមួយ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត រូប
តាំងស្រពៃនោះ ជាអកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២១] រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសលប្ប ។ អើ ។ ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជា
អកុសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវចិត្តម្ហំ
តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។ អើ ។ សន្តាយតនៈ
។ បេ ។ ឥន្ទាយតនៈ វេយ្យាយតនៈ ដោដ្ឋន្ទាយតនៈ បរវីធាតុ អា-
ចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត (ស្អុតៈ) ទឹកភ្នែក
ឈាម ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអកុសលប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២២] ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអក្សតត្រិត
ប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអក្សតត្រិតប្ប ។

ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អត្ថុសលេខ ចិត្តន សមុដ្ឋិត
 សង្ខាយនំ ។ បេ ។ តត្ថាយនំ រសាយនំ ដោដ្ឋត្ថា-
 យនំ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាថោតតុ តេដោតតុ
 វាយោតតុ អសុចំ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនា
 អព្យាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថុសលេខ ចិត្តន
 សមុដ្ឋិត វិចីកម្មំ រូបំ អព្យាគតន្តំ ។ ន ហៅ
 វត្តព្វ ។ បេ ។

[៨២៣] អត្ថុសលេខ ចិត្តន សមុដ្ឋិត វិចី-
 កម្មំ រូបំ អព្យាគតំ អត្ថុសលេខ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថុសលេខ ចិត្តន សមុដ្ឋិត រូបាយនំ អព្យា-
 គតំ អត្ថុសលេខ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។ អ-
 ត្ថុសលេខ ចិត្តន សមុដ្ឋិត វិចីកម្មំ រូបំ អព្យា-
 គតំ អត្ថុសលេខ ។ អាមត្តា ។ អត្ថុសលេខ
 ចិត្តន សមុដ្ឋិត សង្ខាយនំ ។ បេ ។ តត្ថាយនំ
 រសាយនំ ដោដ្ឋត្ថាយនំ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាថោ-
 តតុ តេដោតតុ ។ បេ ។ វាយោតតុ អសុចំ អស្សុ
 លោហិតំ ។ បេ ។ សេនា អព្យាគតោ អត្ថុស-
 លេតិ ។ ន ហៅ វត្តព្វ ។ បេ ។

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខាយនំ ។ បេ ។ តត្ថាយនំ
 រសាយនំ ដោដ្ឋត្ថាយនំ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាថោតតុ តេដោ-
 តតុ វាយោតតុ បេសមិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម ។ បេ ។ ញើស
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាគ្រឹកម្ម ។ អើ ។ រូប ជាវិចីកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ជាអព្យាគ្រឹកម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨២៤] រូប ជាវិចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នា ជាអកុសលម្ម ។ អើ ។ រូបាយនំ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ជាអកុសលម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវិចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នា ជាអកុសលម្ម ។ អើ ។ សង្ខាយនំ ។ បេ ។ តត្ថាយ-
 នំ រសាយនំ ដោដ្ឋត្ថាយនំ ។ បេ ។ បរីវាតតុ អាថោតតុ
 តេដោតតុ ។ បេ ។ វាយោតតុ បេសមិនស្អាត ទឹកភ្នែក ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ជា
 អកុសលម្ម ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២២] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនា-
 ម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អ-
 កុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សង្ខារេតនំ ។ បេ ។
 កត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ បឋវីធាតុ
 អាចាធាតុ ភេជាធាតុ វាយោធាតុ អស្មុចិ អស្សុលោ-
 ហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ អព្យាកតោតិ ។
 អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អនាម្បណំ អព្យាកតន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨២៥] អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុសលន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុ-
 សលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបាយតនំ ធម្មវិប្បយុត្តំ
 អកុសលន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អកុសលេន
 ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អកុស-
 លន្តំ ។ អាមត្តា ។ អកុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សង្ខារេតនំ ។ បេ ។ កត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោដ្ឋ-
 ញ្ចាយតនំ បឋវីធាតុ អាចាធាតុ ភេជាធាតុ ។ បេ ។

[៨២២] ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការឃ្លាំង ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត មិនមានការឃ្លាំង ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារេតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ
 ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ បឋវីធាតុ អាចាធាតុ ភេជាធាតុ វាយោធាតុ មេស្មុ
 មិនក្អួត ទឹកក្អែក ឈាម ។ បេ ។ ត្រឡឹម តាំងឡើងដោយអកុសល
 ចិត្ត មិនមានការឃ្លាំង ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អើ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំង
 ឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការឃ្លាំង ជាអព្យាក្រឹត្យ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៥] រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ពាក្យស្សៈ ជាអកុសលម្ហូ ។ អើ ។ ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយ
 អកុសលចិត្ត ប្រាសពាក្យស្សៈ ជាអកុសលម្ហូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ រូប ជាវចីកម្ម តាំងឡើង ដោយអកុសលចិត្ត ប្រាស
 ពាក្យស្សៈ ជាអកុសលម្ហូ ។ អើ ។ សង្ខារេតនៈ ។ បេ ។ គន្ធាយតនៈ
 រសាយតនៈ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ បឋវីធាតុ អាចាធាតុ ភេជាធាតុ ។ បេ ។

វាយោធាតុ អសុចិ អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ
ធម្មវិប្បយុត្តោ អត្តសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨២៦] អត្តសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វុចា-
យតនំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ អាមត្តា ។
អត្តសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ រូបំ អនាម្ម-
ណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ អត្តសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សត្វាយតនំ
។ បេ ។ កត្វាយតនំ វសាយតនំ ដោដ្ឋក្វាយតនំ
បរីវាធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
អស្ស លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្មណោ ធម្ម-
វិប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្តស-
លេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ រូបំ អនាម្មណំ ធម្ម-
វិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨២៧] អត្តសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចិត្តម្ហំ
រូបំ អនាម្មណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អត្តសលន្តិ ។ អា-
មត្តា ។ អត្តសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វុចាយតនំ អនា-
ម្មណំ ធម្មវិប្បយុត្តំ អត្តសលន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ

វាយោធាតុ បេសមិទស្តាត ទីកក្កោក ឈាម ។ បេ ។ ញ្ជើស តាំង
ឡើងដោយអត្តសលចិត្ត ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអត្តសលប្ប ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៨] ប្រាយនៈ តាំងឡើងដោយអត្តសលចិត្ត ប្រាសចាក
ផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយ
អត្តសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សព្វាយនៈ ។ បេ ។ តន្ទាយ-
នៈ លោយនៈ ដោដ្ឋក្វាយនៈ បរីវាធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ
វាយោធាតុ បេសមិទស្តាត ទីកក្កោក ឈាម ។ បេ ។ ញ្ជើស តាំង
ឡើងដោយអត្តសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យា-
ក្រឹតប្ប ។ អើ ។ រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអត្តសលចិត្ត មិន
មានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨២៩] រូប ជាវចិត្តម្ហំ តាំងឡើងដោយអត្តសលចិត្ត មិន
មានអារម្មណ៍ ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអត្តសលប្ប ។ អើ ។ ប្រា-
យនៈ តាំងឡើងដោយអត្តសលចិត្ត មិនមានអារម្មណ៍ ប្រាស
ចាកផស្សៈ ជាអត្តសលប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ
 អនាម្បណំ ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អតុសលន្តិ ។ អាមត្តា ។
 អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។
 គត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ជក្កាយតនំ ។ បេ ។
 បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អសុចិ
 អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនាម្បណោ ធម្មស្ស-
 វិប្បយុត្តោ អតុសលោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៨២៩) អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ រូបា-
 យតនំ អនាម្បណំ ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ
 រូបំ អនាម្បណំ ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ
 សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ គត្តាយតនំ រសាយតនំ ដោជ្ជ-
 ក្កាយតនំ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោ-
 ធាតុ អសុចិ អស្សុ លោហិតំ ។ បេ ។ សេនោ អនា-
 ម្បណោ ធម្មស្សវិប្បយុត្តោ អព្យាកតោតិ ។ អាមត្តា ។
 អតុសលេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ វចីកម្មំ រូបំ អនាម្បណំ
 ធម្មស្សវិប្បយុត្តំ អព្យាកតន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

។ បេ ។ ប្រ ជាចីកម្ម តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអកុសលឫ ។ អើ ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។
 គត្តាយតនៈ រសាយតនៈ ដោជ្ជក្កាយតនៈ ។ បេ ។ បឋវីធាតុ អា-
 ចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្លែត ឈាម ។ បេ ។
 ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាក
 ផស្សៈ ជាអកុសលឫ ។ អ្នកមិនគួរពេលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៣០) ប្រាយតនៈ តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមាន
 ការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ប្រ ជាចីកម្ម
 តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជា
 អព្យាក្រឹតឬ ។ អ្នកមិនគួរពេលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនៈ
 ។ បេ ។ គត្តាយតនៈ រសាយតនៈ ដោជ្ជក្កាយតនៈ បឋវីធាតុ អា-
 ចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ របស់មិនស្អាត ទឹកភ្លែត ឈាម
 ។ បេ ។ ញើស តាំងឡើងដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា
 ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹតឬ ។ អើ ។ ប្រ ជាចីកម្ម តាំងឡើង
 ដោយអកុសលចិត្ត មិនមានការម្នា ប្រាសចាកផស្សៈ ជាអព្យាក្រឹត
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពេលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ប្រែ ធម្មនិកាយ

[៨២៨] ន វត្ថុត្រូវ រូប កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។
រាមណ្ឌ ។ ន កាយកម្ម វេទកម្ម កុសលធម៌ អកុ-
សលធម៌ ។ អាមណ្ឌ ។ ហត្ថ កាយកម្ម វេទកម្ម
កុសលធម៌ អកុសលធម៌ តេជ វត វេ វត្ថុត្រូវ រូប
កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។

[៨៣០] រូប កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។ អា-
មណ្ឌ ។ ធម្មកាយតន្ត កុសលធម៌ អកុសលធម៌ ។
ន ហេវ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។ រូប កុសលធម៌ អកុស-
លធម៌ ។ អាមណ្ឌ ។ សោតាយតន្ត ។ បេ ។ ឃាតា-
យតន្ត ជីក្ខុយតន្ត កាយាយតន្ត វុតាយតន្ត សន្តា-
យតន្ត គន្ធាយតន្ត វសាយតន្ត ដោជ្ជញាយតន្ត បឋវី-
ធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ អស្សុជិ
អស្សុ លោហិត ។ បេ ។ សេនោ កុសលោបិ អកុ-
សលោបិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

[៨៣១] កាយោ រូប កាយកម្ម រូបន្តិ ។
អាមណ្ឌ ។ មនោ រូប មនោកម្ម រូបន្តិ ។ ន ហេវ
វត្ថុត្រូវ ។ បេ ។

ប្រែ ធម្មនិកាយ

[៨២៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ជា កុសលកំមាន ជា
អកុសលកំមានទេ ។ អើ ។ ក្រែងកាយកម្ម វេទកម្ម ជា កុសលកំ
មាន ជា អកុសលកំមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម វេទកម្ម ជា
កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមានមែន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកគួរពោលថា រូប ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមាន ។

[៨៣០] រូប ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមានទេ ។ អើ ។
ចត្តាយតន្តៈ ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមានទេ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ រូប ជា កុសលកំមាន ជា អកុសលកំមាន
ទេ ។ អើ ។ សោតាយតន្តៈ ។ បេ ។ ឃាតាយតន្តៈ ជីក្ខុយតន្តៈ
កាយាយតន្តៈ វុតាយតន្តៈ សន្តាយតន្តៈ គន្ធាយតន្តៈ វសាយតន្តៈ
ដោជ្ជញាយតន្តៈ បឋវីធាតុ អាចោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ
អស្សុជិស្ថាត ជីក្ខុវត្ថុ ឈាម ។ បេ ។ ញើស ជា កុសលកំមាន
ជា អកុសលកំមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣១] កាយ ជា រូប កាយកម្ម ជា រូបទេ ។ អើ ។ ចិត្ត-
ជា រូប មនោកម្ម ជា រូបទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣២] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ អា-
មត្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។ ឃ
ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៣៣] កាយោ រូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមត្តា ។ មនោ រូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។ ន ហោវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៣៤] មនោ អរូបំ មនោកម្មំ អរូបន្តំ ។
អាមត្តា ។ កាយោ អរូបំ កាយកម្មំ អរូបន្តំ ។
ន ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៣៥] កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមត្តា ។ ចតុស្កាយតនំ រូបន្តំ ។ ចតុវិញ្ញាណំ
រូបន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។
កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមត្តា ។ សោតាយតនំ រូប-
ន្តំ ។ សោតវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហោវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។ អាមត្តា ។
យាសាយតនំ រូបន្តំ ។ យាសវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហោវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។ កាយកម្មំ រូបន្តំ ។
អាមត្តា ។ ជិដ្ឋយតនំ រូបន្តំ ។ ជិដ្ឋវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។

[៨៣៦] ចិត្តំ ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អេ ។
កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៨៣៧] កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អើ ។ ចិត្តំ
ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣៨] ចិត្តំ ជាអរូប មនោកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អើ ។
កាយ ជាអរូប កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៨៣៩] កាយ ជាអរូបប្ប ។ កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អើ ។
ចតុស្កាយតនៈ ជាអរូបប្ប ។ ចតុវិញ្ញាណ ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអរូបប្ប ។ កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។ អើ ។
សោតាយតនៈ ជាអរូបប្ប ។ សោតវិញ្ញាណ ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអរូបប្ប ។ កាយកម្ម ជាអរូបប្ប ។
អើ ។ យាសាយតនៈ ជាអរូបប្ប ។ យាសវិញ្ញាណ ជាអរូបប្ប ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជាអរូបប្ប ។ កាយកម្ម ជាអរូប
ប្ប ។ អើ ។ ជិដ្ឋយតនៈ ជាអរូបប្ប ។ ជិដ្ឋវិញ្ញាណ ជាអរូបប្ប ។

រូប កម្មត្ថិកា

ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កាយោ រូបន្តំ ។ កាយ-
កម្មំ រូបន្តំ ។ អាមត្តា ។ កាយាយតនំ រូបន្តំ ។
កាយវិញ្ញាណំ រូបន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៣៦] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ
កតវតា ធម្មតាហំ ភិក្ខុវេ កម្មំ វិនាមិ ធម្មយំ ឆ្វា
កម្មំ កកេតំ កាយេន វាចាយ មនសាតិ អន្តោ
សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ រូបំ
កម្មន្តំ ។

[៨៣៧] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ
កតវតា កាយេ វា អាទទុ សតិ កាយសញ្ចេតនា-
ហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុទ្ធទុក្ខំ វាចាយ វា អាទទុ
សតិ វិនិសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុទ្ធទុក្ខំ
មនេ វា អាទទុ សតិ មនោសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជ-
តិ អជ្ឈតំ សុទ្ធទុក្ខំ អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
មត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុព្វំ រូបំ កម្មន្តំ ។

រូប កម្មត្ថិកា

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ កាយ ជារូប ។ កាយកម្ម
ជារូប ។ អើ ។ កាយាយតនៈ ជារូប ។ កាយវិញ្ញាណ ជារូប
។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៣៦] រូប ជាកម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ប្រាសថា ម្ចាស់ភិក្ខុជាឱ្យាយ កថាភក ពោលថា ចេតនា ជាកម្ម
បុគ្គល ភិក្ខុហើយ រើបធ្វើឲ្យកម្ម ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយ
ចិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
មិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

[៨៣៧] រូប ជាកម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ប្រាសថា ម្ចាស់អាទទុ កាលបើកាយ មាន សុខនិងទុក្ខទាំងក្នុង
ក៏ភើតឡើង ដោយហេតុកាយសញ្ចេតនា ម្ចាស់អាទទុ កាលបើវាចា
មាន សុខនិងទុក្ខទាំងក្នុង ក៏ភើតឡើង ដោយហេតុវិចិត្រសញ្ចេតនា ម្ចាស់
អាទទុ កាលបើចិត្ត មាន សុខនិងទុក្ខទាំងក្នុង ក៏ភើតឡើង ដោយ
ហេតុមនោសញ្ចេតនា ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាកម្មទេ ។

[៨៣៨] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វុត្តំ
 កតវតា តិវិជា ភិក្ខុវេ កាយសញ្ចេតនា អកុសលំ
 កាយកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ ចតុត្ថេនា ភិក្ខុវេ
 វេសញ្ចេតនា អកុសលំ វេសកម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចា-
 រកំ តិវិជា ភិក្ខុវេ មនោសញ្ចេតនា អកុសលំ មនោ-
 កម្មំ ទុក្ខុទ្រយំ ទុក្ខវិចារកំ តិវិជា ភិក្ខុវេ កាយ-
 សញ្ចេតនា កុសលំ កាយកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិ-
 ចារកំ ចតុត្ថេនា ភិក្ខុវេ វេសញ្ចេតនា កុសលំ វេស-
 កម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចារកំ តិវិជា ភិក្ខុវេ មនោ-
 សញ្ចេតនា កុសលំ មនោកម្មំ សុខុទ្រយំ សុខវិចា-
 រកន្តំ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន
 វត្ថុតំ រូបំ កម្មន្តំ ។

[៨៣៩] រូបំ កម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វុត្តំ
 កតវតា សទាយំ អាទទ្ធ សមិទ្ធិ មោឃបុរិសោ ចាត-
 លំបុត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាគរេយ្យ
 សញ្ចេតនំយំ អាវុសោ ចាតលំបុត្ត កម្មំ កត្វា កាយេន
 វតាយ មនសា សុខវេទនំយំ សុខំ សោ វេទនតិ

[៨៣៨] រូប ជាតម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយសញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសល-
 កាយកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជាតិប្លាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេស-
 សញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាអកុសលវេសកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជា-
 តិប្លាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនោសញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសលម-
 នោកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជាតិប្លាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយ-
 សញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសលកាយកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខ-
 ជាតិប្លាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ វេសញ្ចេតនា ៤ ប្រការ ជាអកុសលវេស-
 កម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខជាតិប្លាត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនោ-
 សញ្ចេតនា ព្រហ្មការ ជាអកុសលមនោកម្ម មានទុក្ខជាតិក្រៃ មានទុក្ខ-
 ជាតិប្លាត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ
 អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាតម្មទេ ។

[៨៣៩] រូប ជាតម្ម ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាទទ្ធ បើសមិទ្ធិមោឃបុរិស (មោឃបុរិស
 ឈ្មោះ សមិទ្ធិ) នេះ ត្រូវបានលំបុត្តចរិក្ខាជក សួរយ៉ាងនេះ
 ហើយ គប្បីព្យាករ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ បានលំបុត្ត បុត្តល
 ណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ជា
 កម្មត្រូវដល់ការទទួលសេចក្តីសុខ បុត្តលនោះ វេសទទួលសេចក្តីសុខ

ជីវិតត្រៀមកថា

សព្វេតន្តរិយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ កត្វា
 កាយេន វាចាយ មនសា ទុក្ខវេទន្តរិយំ ទុក្ខំ សោ
 វេទយេតិ សព្វេតន្តរិយំ អារុសោ ចាតលីបុត្ត កម្មំ
 កត្វា កាយេន វាចាយ មនសា អទុក្ខមសុខវេទ-
 ន្តរិយំ អទុក្ខមសុខំ សោ វេទយេតិ ឯវំ ព្យាករ-
 មាថា ថា អាទទ្ធ សមិទ្ធិ មោឃបុរិសោ ចាតលី-
 បុត្តស្ស បរិព្វាជនស្ស សម្មា ព្យាករមាថា ព្យា-
 ករយេតិ អត្ថេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
 ហំ ន វត្ថុញ្ចំ រូបំ កម្មន្តំ ។

រូបំ កម្មន្តំ ។

ជីវិតត្រៀមកថា

[៨៤០] នត្ថំ រូបជីវិតត្រៀមន្តំ ។ អាមត្តា ។ នត្ថំ
 រូបំនំ នម្បានំ អាយុ វិតិ យមថា យាមថា វិយាថា
 វត្ថុនា ចាលនាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ្ចំ ។ បេ ។ អត្ថំ
 រូបំនំ នម្បានំ អាយុ វិតិ យមថា យាមថា វិយាថា
 វត្ថុនា ចាលនាតិ ។ អាមត្តា ។ ហេតុំ អត្ថំ រូបំនំ
 នម្បានំ អាយុ វិតិ យមថា យាមថា វិយាថា វត្ថុនា
 ចាលនា ថា វត វេ វត្ថុញ្ចំ នត្ថំ រូបជីវិតត្រៀមន្តំ ។

ជីវិតត្រៀមកថា

ម្នាលអារុសោចាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកបដោយចេតនា ដោយ
 កាយ វាចា ចិត្ត ជាមួយគ្នាដល់ការទទួលសេចក្តីទុក្ខ បុគ្គលនោះ វេទន៍
 ទទួលសេចក្តីទុក្ខ ម្នាលអារុសោចាតលីបុត្ត បុគ្គលណា ធ្វើកម្មប្រកប
 ដោយចេតនា ដោយកាយ វាចា ចិត្ត ជាមួយគ្នាដល់ការទទួលអទុក្ខមសុខ
 បុគ្គលនោះ វេទន៍ទទួលអទុក្ខមសុខ ម្នាលអាទទ្ធ សមិទ្ធិមោឃបុរិស កាល
 ដោះស្រាយយ៉ាងនេះហើយ ឈ្មោះថាដោះស្រាយដោយប្រពៃ ធម្មវិជ្ជា
 ស្រាយ ចំពោះចាតលីបុត្តបរិព្វាជន ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។
 អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ជាមួយទេ ។

ចប់ រូបកម្មន្តំ ។

ជីវិតត្រៀមកថា

[៨៤០] រូបជីវិតត្រៀម មិនមានទេ ។ អើ ។ អាយុ ការកាំងនៅ
 ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ
 ការរក្សាទុក ឲ្យពួកធម៌មានរូប មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ អាយុ ការកាំងទៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក ឲ្យពួកធម៌មានរូប មានឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អាយុ ការកាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាទុក ឲ្យពួកធម៌មានរូប
 មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតត្រៀម មិនមានទេ ។

[៨៤១] អត្ថិ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ មិត្តិ យេស-
 តា យោបតា សវិយតា វត្តតា ចាលតា អត្ថិ អរូបជី-
 វិត្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ
 មិត្តិ យេសតា យោបតា សវិយតា វត្តតា ចាលតា អត្ថិ
 រូបជីវិត្តិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៨៤២] អត្ថិ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ មិត្តិ យេស-
 តា យោបតា សវិយតា វត្តតា ចាលតា អត្ថិ រូបជីវិ-
 ត្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អត្ថិ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ
 មិត្តិ យេសតា យោបតា សវិយតា វត្តតា ចាលតា អត្ថិ
 អរូបជីវិត្តិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៨៤៣] អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបជីវិត្តិទ្ធិយន្តំ ។
 អាមត្តា ។ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិត្តិទ្ធិយន្តំ ។
 ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៨៤៤] រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តតំ រូបជីវិ-
 ត្តិទ្ធិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន
 វត្តតំ អរូបជីវិត្តិទ្ធិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៨៤១] អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាព
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភ័យទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការស្សាទុក ខ្ញុំពួកធម៌មិន
 មានរូប មាន ចុះអរូបជីវិត្តិទ្ធិយ មានឬ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំងនៅ
 ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភ័យទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ
 ការស្សាទុក ខ្ញុំពួកធម៌មានរូប មាន ចុះអរូបជីវិត្តិទ្ធិយ មានឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤២] អាយុ ការតាំងនៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភ័យទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការស្សាទុក ខ្ញុំពួកធម៌មាន
 រូប មាន ចុះអរូបជីវិត្តិទ្ធិយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ អាយុ ការតាំង
 នៅ ការរស់នៅ ការញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ការរំភ័យទៅ ការ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ការស្សាទុក ខ្ញុំពួកធម៌មិនមានរូប មាន ចុះអរូបជីវិត្តិទ្ធិយ
 មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៣] អាយុ ខ្ញុំពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបជីវិត្តិទ្ធិយឬ ។
 អើ ។ អាយុ ខ្ញុំពួកធម៌មានរូប ជាអរូបជីវិត្តិទ្ធិយឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៤៤] អាយុ ខ្ញុំពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូបជី-
 វិត្តិទ្ធិយទេឬ ។ អើ ។ អាយុ ខ្ញុំពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា
 ជាអរូបជីវិត្តិទ្ធិយទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ដំរីតម្រុយកថា

[៨៤៥] រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ អរូបជីវិតម្រុយន្តំ ។
អាមត្តា ។ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។
ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៨៤៦] អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តនំ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តនំ
អរូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៨៤៧] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ អ-
រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ
ធម្មានំ អាយុ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៨៤៨] រូបីនក្ខ អរូបីនក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន
វត្តនំ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបីនក្ខ អរូបី-
នក្ខ ធម្មានំ អាយុ ន វត្តនំ អរូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៨៤៩] នត្ថិ រូបជីវិតម្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។
និរោធំ សមាបន្តស្ស នត្ថិ ជីវិតម្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្តោ ។ បេ ។

ដំរីតម្រុយកថា

[៨៥០] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប ជាអរូបជីវិតម្រុយ ។ អើ ។
អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប ជាអរូបជីវិតម្រុយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។

[៨៥១] អាយុ នៃពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូ-
បជីវិតម្រុយទេ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប មិនគួរនិយាយថា
ជាអរូបជីវិតម្រុយទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥២] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប ជា
អរូបជីវិតម្រុយ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមាន
រូប ជាអរូបជីវិតម្រុយ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៣] អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប និងពួកធម៌មិនមានរូប មិន
គួរនិយាយថា ជាអរូបជីវិតម្រុយទេ ។ អើ ។ អាយុ នៃពួកធម៌មានរូប
និងពួកធម៌មិនមានរូប មិនគួរនិយាយថា ជាអរូបជីវិតម្រុយទេ ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៤] រូបជីវិតម្រុយ មិនមានទេ ។ អើ ។ ជីវិតម្រុយ របស់
បុគ្គលចូលកាន់និរោធ មិនមានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥០] ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ ជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ ជីវិតំទ្រុយំ ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ នត្ថំ រូបជីវិតំទ្រុយន្តំ ។

[៨៥១] ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ ជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ តតមក្ខន្ធមរិយាបទ្គន្តំ ។ សង្ខារក្ខន្ធមរិយាបទ្គន្តំ ។ ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ សង្ខារក្ខន្ធច្រោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ សង្ខារក្ខន្ធច្រោតិ ។ អាមត្តា ។ ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ វេទនាទ្រោ ។ បេ ។ សញ្ញាទ្រោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធច្រោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៨៥២] ឯកេនំ សមាបទ្គស្ស អត្ថំ វេទនាទ្រោ ។ បេ ។ សញ្ញាទ្រោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធច្រោតិ ។ អាមត្តា ។ ន ឯកេនំសមាបទ្គន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៨៥៣] នត្ថំ រូបជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញាសត្តានំ នត្ថំ ជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិតំទ្រុយន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អសញ្ញាសត្តានំ អត្ថំ ជីវិតំទ្រុយំ ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធេ នត្ថំ រូបជីវិតំទ្រុយន្តំ ។

[៨៥០] ជីវិតំទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជីវិតំទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតំទ្រុយ មិនមានទេ ។

[៨៥១] ជីវិតំទ្រុយ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អើ ។ ជីវិតំទ្រុយ រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធម្តេច ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខន្ធ ។ សង្ខារក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អើ ។ វេទនាទ្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាទ្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥២] វេទនាទ្ធ ។ បេ ។ សញ្ញាទ្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ របស់បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មានឬ ។ អើ ។ បុគ្គលចូលកាន់និរោធិ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៣] រូបជីវិតំទ្រុយ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ជីវិតំទ្រុយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មិនមានទេឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ជីវិតំទ្រុយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ជីវិតំទ្រុយ របស់ពួកអសញ្ញាសត្វ មាន ម្ចាស់អ្នកដឹកច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូបជីវិតំទ្រុយ មិនមានទេ ។

ដំរីតម្រៀមកថា

(៨៥៤) អសញ្ញសត្វាន់ អត្ថំ ដំរីតម្រៀមកថា ។
 អាមត្តា ។ កកមត្ថុទ្ធិបរិយាបន្តិ ។ សង្ខារត្ថុទ្ធិបរិ-
 យាបន្តិ ។ អសញ្ញសត្វាន់ អត្ថំ សង្ខារត្ថុទ្ធិបរិ-
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អសញ្ញសត្វាន់ អត្ថំ សង្ខា-
 រត្ថុទ្ធិបរិ ។ អាមត្តា ។ អសញ្ញសត្វាន់ អត្ថំ វេទនា-
 ទត្ថោ ។ បេ ។ សញ្ញាទត្ថោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណត្ថុទ្ធិបរិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ អសញ្ញសត្វាន់ អត្ថំ វេទនា-
 ទត្ថោ ។ បេ ។ សញ្ញាទត្ថោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណត្ថុទ្ធិបរិ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ចកោកាភកោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វ ។ បេ ។

(៨៥៥) ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតំ ដំរី-
 តម្រៀម ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋមាទេ ឯកានេសំ
 ភិដ្ឋតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតោ ជស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋមាទេ
 ឯកានេសា ភិដ្ឋតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

ដំរីតម្រៀមកថា

(៨៥៦) ដំរីតម្រៀម របស់ពួកអសញ្ញសត្វ មានបួន ។ រោ ។
 ដំរីតម្រៀម រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធម្ពេច ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ។
 សង្ខារក្នុង របស់ពួកអសញ្ញសត្វ មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សង្ខារក្នុង របស់ពួកអសញ្ញសត្វ មានបួន ។ រោ ។ វេទនា-
 ក្នុង ។ បេ ។ សញ្ញាក្នុង ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្នុង របស់ពួកអសញ្ញសត្វ
 មានបួន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនាក្នុង ។ បេ ។
 សញ្ញាក្នុង ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្នុង របស់ពួកអសញ្ញសត្វ មានបួន ។ រោ ។
 ភិបញ្ចកោកាភកោតិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៥៧) ដំរីតម្រៀម តាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរក
 កំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកធ្លាយទៅ ដំរីតម្រៀម
 ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួន ។ រោ ។ វេទនា តាំងឡើង ដោយចិត្ត
 ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្ត ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក
 ធ្លាយទៅ វេទនា ជាចំណែក បែកធ្លាយទៅបួន ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥២] ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន សមុដ្ឋិតោ
 ជស្សោ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋិមាទេ អនុសេសោ
 ភិដ្ឋតីតិ ។ អាមត្តា ។ ឧបបត្តេសិយេន ចិត្តេន
 សមុដ្ឋិតំ ជីវិតំទ្រិយេ ឧបបត្តេសិយេ ចិត្តេ ភិដ្ឋិមាទេ
 អនុសេសំ ភិដ្ឋតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៨៥៣] ទ្វេ ជីវិតំទ្រិយោជីតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វិហំ
 ជីវិតេហំ ជីវិតំ ទ្វិហំ មរណេហំ មិយ្យតីតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

ជីវិតំទ្រិយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៤] កម្មហេតុ អរហោ អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។
 អាមត្តា ។ កម្មហេតុ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិដលា
 បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ កម្មហេតុ
 អរហោ អរហត្តា បរិហាយតីតិ ។ អាមត្តា ។ កម្មហេតុ
 សកតាតាមី ។ បេ ។ អនាតាមី អនាតាមីដលា
 បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។

[៨៥៥] ផស្សៈ ភាំងឡើង ដោយចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត
 កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែកថ្វាយទៅ ផស្សៈ ឥន្ទសេស
 សល់ បែកថ្វាយទៅឬ ។ អើ ។ ជីវិតំទ្រិយេ ភាំងឡើង ដោយចិត្ត
 ដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត កាលចិត្តដែលកំពុងស្វែងរកកំណើត បែក
 ថ្វាយទៅ ជីវិតំទ្រិយេ ឥន្ទសេសសល់ បែកថ្វាយទៅឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៦] ជីវិតំទ្រិយេ មាន ២ ឬ ។ អើ ។ សត្វ សេនៅ
 ដោយជីវិត ២ ស្លាប់ទៅ ដោយមរណៈ ២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ ជីវិតំទ្រិយកថា ។

កម្មហេតុកថា

[៨៥៧] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុ
 នៃកម្មឬ ។ អើ ។ សោតាបន្តបុគ្គល សាបសូន្យចាកសោតាបត្តិ-
 ផល ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អើ ។
 សកតាតាមីបុគ្គល ។ បេ ។ អនាតាមីបុគ្គល សាបសូន្យចាកអនាតាមីផល
 ព្រោះហេតុនៃកម្មឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៥៩] កម្មហេតុ សេវតាមន្ទ្រា សេវតាមន្ទ្រិ-
 ដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្ទា ។ កម្មហេតុ
 អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ កម្មហេតុ សកតាតាមី ។ បេ ។ អនាតាមី
 អនាតាមីដលា ន បរិហាយតីតិ ។ អាមន្ទា ។
 កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា ន បរិហាយតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៦០] កម្មហេតុ អរហា អរហត្តា បរិហាយេ-
 តីតិ ។ អាមន្ទា ។ ចាណាតីចាតកម្មស្ស ហេតុតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ អនិច្ចាទានកម្មស្ស ហេតុ
 ។ បេ ។ កាមេសុ មិច្ឆាចារកម្មស្ស ហេតុ មុសាវាទ-
 កម្មស្ស ហេតុ បិសុណាវាចាកម្មស្ស ហេតុ ជុសាវា-
 ចាកម្មស្ស ហេតុ សម្មប្បលាបកម្មស្ស ហេតុ មាតុ-
 យាតកកម្មស្ស ហេតុ មិត្តយាតកកម្មស្ស ហេតុ
 អរហន្តយាតកកម្មស្ស ហេតុ ប្រហ័រ្យប្បាទកម្មស្ស
 ហេតុ សង្ឃកេទកម្មស្ស ហេតុតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ កតមស្ស កម្មស្ស ហេតុតិ ។

[៨៥៩] សោភបទុប្បត្តល មិនសាបសូន្យចាកសោភបក្កិដល
 ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យចាកព្រះ
 អរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សកតាមិបុគ្គល ។ បេ ។ អនាតាមិបុគ្គល មិនសាបសូន្យចាកអនាតា-
 មិដល ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត មិនសាបសូន្យ
 ចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មទេវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។

[៨៦០] ព្រះអរហន្ត សាបសូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុ
 នៃកម្ម ។ អើ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃបាណាតីបាតកម្ម
 ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះ
 ហេតុនៃអវិច្ឆាចាកកម្ម ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនៃកាមេសុមិច្ឆាចារកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃមុសាវាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃបិសុណាវាចាកកម្ម ព្រោះហេតុ
 នៃជុសាវាចាកកម្ម ព្រោះហេតុនៃសម្មប្បលាបកម្ម ព្រោះហេតុនៃមាតុយា-
 តកកម្ម ព្រោះហេតុនៃមិត្តយាតកកម្ម ព្រោះហេតុនៃអរហន្តយាតកកម្ម
 ព្រោះហេតុនៃប្រហ័រ្យប្បាទកម្ម ព្រោះហេតុនៃសង្ឃកេទកម្ម ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ (សាបសូន្យ) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដូចម្តេច ។

ហន្ត ហិ អរហន្តានំ អញ្ញាចិក្ខុតីតិ ។ អរហន្តានំ
 អញ្ញាចិក្ខុនកម្មស្ស ហេតុ អរហា អរហន្តា បរិហា-
 យតីតិ ។ អាមត្តា ។ យេ ភេតិ អរហន្តានំ អញ្ញា-
 ចិក្ខុន្តិ សព្វេ តេ អរហន្តំ សច្ចិករោច្ឆិតិ ។ ន ហរិ-
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

កម្មហេតុភា ។

អន្ធមោ វគ្គោ ។

តស្ស ទុក្ខានំ

ន គតិយោ អន្តរាភារោ បញ្ចេវ កាមតុណ្ហា
 កាមធាតុ បញ្ចេវ អាយតនា កាមា រូបំលោ-
 ធម្មា រូបធាតុ អរូបំលោ ធម្មា អរូបធាតុ
 សន្យាយតនំកោ អន្តរាភារោ រូបធាតុយា
 អត្ថំ រូបំ អរូបេសុ រូបំ កម្មំ រូបជីវិតិន្ទ្រិយំ
 កម្មហេតុ បរិហាយតីតិ ។

បើដូច្នេះមានតែ បុគ្គលពោលបង្គាប់ព្រះអរហន្ត ។ ព្រះអរហន្ត សាប-
 សូន្យចាកព្រះអរហន្ត ព្រោះហេតុនៃកម្មភិការពោលបង្គាប់ ទូរព្រះអរហន្ត
 ឬ ។ អើ ។ បុគ្គលណាមួយ ពោលបង្គាប់ព្រះអរហន្ត បុគ្គលទាំង
 អស់នោះ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ទូរព្រះអរហន្តបានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ចប់ កម្មហេតុភា ។

ចប់ អន្ធមវគ្គ ។

ទុក្ខាននៃអដ្ឋមវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពី គតិ ៦ យ៉ាង ១ អន្តរាភារ ១ កាមតុណ្ហ ៥
 ជាកាមធាតុ ១ អាយតនៈ ៥ ជាកាម ១ ពួកធម៌មានរូប
 ជារូបធាតុ ១ ពួកធម៌មិនមានរូប ជាកម្មធាតុ ១ អន្តរាភារ
 ប្រកបដោយអាយតនៈ ៦ ក្នុងពួករូបធាតុ ១ រូប ក្នុងអរូប
 ១ រូប ជាកម្ម ១ រូបជីវិតិន្ទ្រិយ ១ (ព្រះអរហន្ត)
 សាបសូន្យ (ចាកព្រះអរហន្ត) ព្រោះហេតុនៃកម្ម ១ ។

អាទិសំសកថា

[៥៦០] អាទិសំសទស្សវិស្ស សញ្ញាដនា
 បហាទន្តិ ។ អាមត្តា ។ ទទុ សង្ខារេ អនិច្ចតោ
 មនសិករោតោ សញ្ញាដនា បហ័យន្តិ ។ អាមត្តា ។
 ហញ្ចិ សង្ខារេ អនិច្ចតោ មនសិករោតោ សញ្ញា-
 ដនា បហ័យន្តិ យោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អាទិសំសទស្ស-
 វិស្ស សញ្ញាដនា បហាទន្តិ ។ បេ ។ ទទុ សង្ខារេ
 ទុក្ខតោ ។ បេ ។ រោគតោ ភិក្ខុតោ សល្លតោ អយេ-
 តោ អាតាធាតោ បរតោ បលោកតោ ឡ្ហិតតោ ឧបទ្គ-
 វតោ កយតោ ឧបសគ្គតោ ធលតោ បកដ្ឋតោ អនុវតោ
 អតាណាតោ អលេណាតោ អសរណាតោ អសរណីក្ខត-
 តោ វិត្តតោ កុច្ឆតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ អាទីនវតោ
 ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញាដនា
 បហ័យន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចិ សង្ខារេ វិបរិណា-
 មធម្មតោ មនសិករោតោ សញ្ញាដនា បហ័យន្តិ

អាទិសំសកថា

[៥៦១] ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវ
 អាទិសង្ខារ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារចាំង-
 ឡាយ ថាជារបស់មិនទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ បុគ្គល ធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារចាំងឡាយ ថាជារបស់មិន-
 ទៀង ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវអាទិសង្ខារ ។ បេ ។
 ក្រែងបុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារចាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។
 ថាជាភេត ថាជាភក ថាជាកូនសរ ថាជាអន្តរាយ ថាជាអាកាធិ ថា-
 ជារបស់ជ័រ ថាជារបស់ទ្រុឌទ្រោម ថាជារបស់ចង្រៃ ថាជារបស់ឧប-
 ទ្រព ថាជាភ័យ ថាជាឧបស័ក្ត ថាជារបស់ញាប់ញ័រ ថាជារបស់ពុក-
 ផុយ ថាជារបស់មិនទៀង ថាជារបស់មិនមានទំជើង ថាជារបស់មិនមាន
 ទីជ្រកកោន ថាជារបស់មិនមានទីរលឹក ថាជាសភាពមិនមានទីរលឹក ថា-
 ជារបស់គិតគូរ ថាជារបស់ទ័រទ័រ ថាជារបស់ស្ងួត ថាមិនមែនជារបស់ខ្ទួន
 ថាជាទោស ។ បេ ។ ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួក
 សញ្ញាជនៈ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ចាំងឡាយ ថាជារបស់ប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អាធិសំសទស្សាវិស្ស សញ្ញា-
 ជនាធំ បហានន្តំ ។ សង្ខារេ ច អធិត្ថតោ មនសិ-
 ករោតិ និព្វានេ ច អាធិសំសទស្សាវិ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សង្ខារេ ច អធិត្ថតោ មនសិ-
 ករោតិ និព្វានេ ច អាធិសំសទស្សាវិ ហោតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ច ធុត្ថតោ ។ បេ ។ រោគតោ ។ បេ ។
 វិបវិណាមធម្មតោ មនសិករោតិ និព្វានេ ច អាធិសំ-
 សទស្សាវិ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 សង្ខារេ ច វិបវិណាមធម្មតោ មនសិករោតិ និព្វានេ
 ច អាធិសំសទស្សាវិ ហោតីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ទំ
 ជស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៨៦២) ន វត្ថុទ្ធ អាធិសំសទស្សាវិស្ស សញ្ញា-
 ជនាធំ បហានន្តំ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កតវត្ថា វេ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ និព្វានេ សុខានុបស្សី វិហរតិ សុខសញ្ញា

អភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ

ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់
 បុគ្គលអ្នកឃើញនៅកាន់សង្ស័យទេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជាបេសមិនទៀង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះនិព្វានផង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាបេសមិនទៀង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ វៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ វៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ថាជាទុក្ខ ។ បេ ។ ថាជាភេត ។ បេ ។
 ថាជាបេសប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះនិព្វានផងឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសង្ខារ
 ទាំងឡាយ ថាជាបេសប្រែប្រួលជាធម្មតាផង ឃើញកាន់សង្ស័យ ក្នុងព្រះ
 និព្វានផងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំចុះ វៃផស្សៈទាំងពីរ ។ បេ ។ វៃចិត្ត
 ទាំងពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៦២) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ
 របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនៅកាន់សង្ស័យទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ឃើញ
 រឿយ ។ នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងព្រះនិព្វាន មានសេចក្តីសំគាល់ថាជាសុខ

អមតាម្ពណាថា

សុខច្បងសំរេង សតតំ សមិតំ អញ្ចោតិណ្ណំ ធម្មសា
អធិមុត្តមាទោ បញ្ញាយ បរិយោកាមាមាទោតំ អត្ថុ
សុត្តន្តោតំ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ អាទិសំស-
ទស្សាវិស្ស សញ្ញាជនានំ មហានន្តំ ។

អាទិសំសតថា ។

អមតារម្មណាកថា

[៨៦៣] អមតារម្មណំ សញ្ញាជនន្តំ ។ អា-
មត្តា ។ អមតំ សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ឱរេនិយំ
យោគនិយំ ជីវណិយំ បរាមជ្ជំ ឧបាទានិយំ សន្តិ-
លេសិតន្តំ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ នន្ទ អមតំ
អសញ្ញាជនិយំ អកន្ទនិយំ ។ បេ ។ អសន្តិលេសិ-
តន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អមតំ អសញ្ញាជនិយំ
។ បេ ។ អសន្តិលេសិតំ ទោ វត វេ វត្ថុទ្វេ អមតា-
រម្មណំ សញ្ញាជនន្តំ ។

[៨៦៤] អមតំ អារត្តំ រាតោ ឧប្បជ្ជតីតំ ។
អាមត្តា ។ អមតំ រាតជ្ជានិយំ រជនិយំ តាមនិយំ

អមតាម្ពណាថា

ទទួលសេចក្តីសុខ ជឿស៊ប់ដោយចិត្ត ស្ទង់មើលដោយបញ្ញា រឿយ ។
ញឹកញាប់ មិនដាច់ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។
ព្រោះហេតុនោះ ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវ
អាទិសង្ឃ ។

ចប់ អាទិសំសតថា ។

អមតារម្មណាកថា

[៨៦៣] សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍ ។ អើ ។
(បើដូច្នោះ) អមតៈ (មិនបាច់) ជាទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃ
គន្លង ជាទីតាំងនៃឧប្បាស ជាទីតាំងនៃយោគៈ ជាទីតាំងនៃនិរោធៈ
ដែលគណៈស្ថាបនាដែល ជាទីតាំងនៃឧបាទាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជា
ទីតាំងនៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លង ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តី
សៅហ្មងទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃសញ្ញា-
ជនៈ ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ ម្នាលអ្នកអំប្រើ អ្នក
មិនគួរពោលថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាអារម្មណ៍ទេ ។

[៨៦៤] រាតៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង ។ អើ ។ (បើដូច្នោះ)
អមតៈ ជាទីតាំងនៃរាតៈ ជាទីតាំងនៃគម្រោង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា

៣៧០

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

មនជ្ជិយំ តទ្ធជិយំ មុច្ឆជិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ ននុ អមតំ ន ភកដ្ឋាជិយំ ន រជជិយំ ន
 តាមជ្ជិយំ ន មនជ្ជិយំ ន តទ្ធជិយំ ន មុច្ឆជិយន្តិ ។
 អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អមតំ ន ភកដ្ឋាជិយំ ន រជជិយំ
 ន តាមជ្ជិយំ ន មនជ្ជិយំ ន តទ្ធជិយំ ន មុច្ឆជិយន្តិ
 ទោ វត វេ វត្ថុព្វេ អមតំ អារត្ត កកោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

[៨៦៩] អមតំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អាមន្តា ។ អមតំ ទោសដ្ឋាជិយំ កោបដ្ឋាជិយំ បដិ-
 យដ្ឋាជិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន ទោសដ្ឋាជិយំ ន កោបដ្ឋាជិយំ ន បដិយដ្ឋាជិ-
 យន្តិ ។ អាមន្តា ។ ហញ្ចំ អមតំ ន ទោសដ្ឋាជិយំ
 ន កោបដ្ឋាជិយំ ន បដិយដ្ឋាជិយំ ទោ វត វេ វត្ថុព្វេ
 អមតំ អារត្ត ទោសោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង ជាទីតាំងនៃចំណង ជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វេង
 ជ្រប់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃកតៈ មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីវង្វេងជ្រប់ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើអមតៈ មិនជាទីតាំងនៃកតៈ
 មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីវង្វេងជ្រប់ប្ប
 ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កតៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើប
 កើតឡើងទេ ។

[៨៦៩] ទោសៈ ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងប្ប ។ អើ ។

(បើដូច្នោះ) អមតៈ ជាទីតាំងនៃទោសៈ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 ជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់ប្ប ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់ប្ប ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ
 មិនជាទីតាំងនៃទោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីក្រោធ មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីថ្លង់ថ្លាក់ប្ប ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ទោសៈ
 ប្រាព្វនូវអមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

អមតាម្ពណ្ណា

[៨៦៦] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ មោហដ្ឋានិយំ អត្តាណាគារណំ
 អចក្កុករណំ បញ្ញាជិរោជិយំ វិយាគបត្តិយំ វិនិព្វា-
 នសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ អមតំ
 ន មោហដ្ឋានិយំ ន អត្តាណាគារណំ ន អចក្កុក-
 រណំ បញ្ញាវុទ្ធិយំ វិយាគបត្តិយំ វិនិព្វានសំវត្ថុនិ-
 យន្តិ ។ អាមត្តា ។ វាត្ថំ អមតំ ន មោហដ្ឋានិយំ
 ន អត្តាណាគារណំ ។ បេ ។ វិនិព្វានសំវត្ថុនិយំ តោ
 វត វេ វត្ថុព្វេ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៨៦៧] រូបំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ជន្តិ រូបំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 អាមត្តា ។ អមតំ អារត្ត សញ្ញាជនា ឧប្បជ្ជន្តិ អមតំ
 សញ្ញាជនិយំ កន្ទនិយំ ។ បេ ។ សន្តិលេសិកន្តិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រូបំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ
 រាគដ្ឋានិយំ រាជនិយំ កាមនិយំ មននិយំ

អមតាម្ពណ្ណា

[៨៦៦] មោហោ ប្រាជ្ញន្តរមមតៈ ទើបកើតឡើង ។ អើ ។
 (បើដូច្នេះ) អមតៈ ជាទីតាំងនៃមោហោ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ
 ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃការលេចបញ្ញា ជាទីណែនាំនៃសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហោ មិនជាទីធ្វើ
 មិនឲ្យមានញាណ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានចក្ខុ ជាទីតាំងនៃសេចក្តីចម្រើន
 បញ្ញា មិនជាទីណែនាំនៃសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ អមតៈ មិនជាទីតាំងនៃមោហោ មិនជាទីធ្វើឲ្យ
 មានញាណ ។ បេ ។ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានដែរ ម្ចាស់អ្នកជំនាញចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា មោហោ ប្រាជ្ញន្តរមមតៈ ទើបកើតឡើងទេ ។

[៨៦៧] សញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញន្តរមមតៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃកន្ទៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ។
 អើ ។ សញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញន្តរមមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ ជាទីតាំងនៃកន្ទៈ ។ បេ ។ គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៨] រាគៈ ប្រាជ្ញន្តរមមតៈ ទើបកើតឡើង រូប ជាទីតាំងនៃរាគៈ
 ជាទីតាំងនៃកម្រេក ជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា ជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង

តន្ត្រីនិយមំ មុច្ចនិយមំ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត
ភកោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ ភកដ្ឋានិយមំ ។ បេ ។ មុច្ចនិ-
យន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៦៩] រូបំ អារត្ត ធាសោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ
ធាសដ្ឋានិយមំ កោមដ្ឋានិយមំ បដិយដ្ឋានិយន្តំ ។
អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត ធាសោ ឧប្បជ្ជតិ អមតំ
ធាសដ្ឋានិយមំ កោមដ្ឋានិយមំ បដិយដ្ឋានិយន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧០] រូបំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ មោ-
ហដ្ឋានិយមំ អត្តាណាគរណំ ។ បេ ។ អនិព្វានសំវត្ថុ-
និយន្តំ ។ អាមន្តា ។ អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្ប-
ជ្ជតិ អមតំ មោហដ្ឋានិយមំ អត្តាណាគរណំ ។ បេ ។
អនិព្វានសំវត្ថុនិយន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧១] អមតំ អារត្ត សញ្ញោជនា ឧប្បជ្ជនិ
អមតំ អសញ្ញោជនិយមំ អតន្តនិយមំ អនោយនិយមំ

ជាទីកាំងនៃចំណង ជាទីកាំងនៃសេចក្តីផ្ទៀងផ្ទាត់ ។ អើ ។ កគៈ
ប្រាជ្ញនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីកាំងនៃកគៈ ។ បេ ។ ជា
ទីកាំងនៃសេចក្តីផ្ទៀងផ្ទាត់ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៦៩] ចោសៈ ប្រាជ្ញនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីកាំង
នៃចោសៈ ជាទីកាំងនៃសេចក្តីគ្រោធ ជាទីកាំងនៃសេចក្តីថ្លាំងថ្លាក់ ។
អើ ។ ចោសៈ ប្រាជ្ញនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ ជាទីកាំង
នៃចោសៈ ជាទីកាំងនៃសេចក្តីគ្រោធ ជាទីកាំងនៃសេចក្តីថ្លាំងថ្លាក់ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧០] មោហៈ ប្រាជ្ញនូវរូប ទើបកើតឡើង រូប ជាទីកាំង
នៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
និព្វានទេ ។ អើ ។ មោហៈ ប្រាជ្ញនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង
អមតៈ ជាទីកាំងនៃមោហៈ ជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនិព្វានទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧១] ភូតសញ្ញោជនៈ ប្រាជ្ញនូវអមតៈ ទើបកើតឡើង អមតៈ
មិនជាទីកាំងនៃសញ្ញោជនៈ មិនជាទីកាំងនៃភន្តៈ មិនជាទីកាំងនៃឧបេៈ

អយោគនិយំ អនិវរណិយំ អបរាមជ្ជំ អនុបាទានិយំ
 អសង្កិលេសិកន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត សញ្ញា-
 ជនា ឧប្បជ្ឈន្តិ រូបំ អសញ្ញាជនិយំ អនន្តនិយំ ។ បេ ។
 អសង្កិលេសិកន្តំ ។ ន ហោវី វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧២] អមតំ អារត្ត រាគោ ឧប្បជ្ឈន្តិ អមតំ
 ន រាគជ្ជានិយំ ន រាជនិយំ ន តតមនិយំ ន មននិយំ ន
 តន្តនិយំ ន មុន្ននិយន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត
 រាគោ ឧប្បជ្ឈន្តិ រូបំ ន រាគជ្ជានិយំ ។ បេ ។ ន មុន្ន-
 និយន្តំ ។ ន ហោវី វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៣] អមតំ អារត្ត តោសោ ឧប្បជ្ឈន្តិ អមតំ
 ន តោសជ្ជានិយំ ន តោបជ្ជានិយំ ន បដិយជ្ជានិ-
 យន្តំ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អារត្ត តោសោ ឧប្បជ្ឈន្តិ រូបំ ន
 តោសជ្ជានិយំ ន តោបជ្ជានិយំ ន បដិយជ្ជានិយន្តំ ។
 ន ហោវី វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៨៧៤] អមតំ អារត្ត មោហោ ឧប្បជ្ឈន្តិ អមតំ
 ន មោហជ្ជានិយំ ន អញ្ញាលាភរណំ ។ បេ ។

មិនជាទីតាំងនៃយោគៈ មិនជាទីតាំងនៃនិវរណៈ ដែលកណ្តាមិនស្លាប់
 អវិជ្ជា មិនជាទីតាំងនៃឧបាទាន មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងទេ ។
 អើ ។ ត្រឹមសញ្ញាជនៈ ប្រាជ្ញាធម្មវិបុល ទើបកើតឡើង រូប មិនជាទីតាំង
 នៃសញ្ញាជនៈ មិនជាទីតាំងនៃគន្លង ។ បេ ។ មិនគួរដល់សេចក្តីសៅ
 ហ្មងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៥] រាគៈ ប្រាជ្ញាធម្មវិបុល ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃរាគៈ មិនជាទីតាំងនៃតម្រេក មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រាថ្នា
 មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង មិនជាទីតាំងនៃចំណង មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីភ្លេងជ្រប់ទេ ។ អើ ។ រាគៈ ប្រាជ្ញាធម្មវិបុល ទើបកើតឡើង រូប
 មិនជាទីតាំងនៃរាគៈ ។ បេ ។ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីភ្លេងជ្រប់ទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៦] តោសៈ ប្រាជ្ញាធម្មវិបុល ទើបកើតឡើង អមតៈ មិន
 ជាទីតាំងនៃតោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីគ្រោធ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 ថ្លាក់ថ្លាវេទ ។ អើ ។ តោសៈ ប្រាជ្ញាធម្មវិបុល ទើបកើតឡើង រូប
 មិនជាទីតាំងនៃតោសៈ មិនជាទីតាំងនៃសេចក្តីគ្រោធ មិនជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីថ្លាក់ថ្លាវេទ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៧] មោហៈ ប្រាជ្ញាធម្មវិបុល ទើបកើតឡើង អមតៈ
 មិនជាទីតាំងនៃមោហៈ មិនជាទីធ្វើមិនឲ្យមានញាណ ។ បេ ។ ជា

និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ អាត្ម មេ-
ហោ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ ន មោហដ្ឋានិយំ ន អញ្ញាណ-
ការណំ ។ មេ ។ និព្វានសំវត្ថុនិយន្តិ ។ ន មោវ-
វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។

[៨៧៥] ន វត្ថុតំ អមតារម្មណំ សញ្ញាជនន្តិ ។
អាមត្តា ។ ននុ វត្ថុ កតវតា និព្វានំ និព្វានតោ
សញ្ញាចាតិ និព្វានំ និព្វានតោ សញ្ញានិព្វា និព្វានំ
មញ្ញតិ និព្វានស្មី មញ្ញតិ និព្វានតោ មញ្ញតិ និព្វានំ
មេតិ មញ្ញតិ និព្វានំ អភិវន្តតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
អាមត្តា ។ តេន ហិ អមតារម្មណំ សញ្ញាជនន្តិ ។

អមតារម្មណាថា ។

រូបំ សារម្មណន្តិកថា

[៨៧៦] រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តស្ស
អាវជ្ជេន អាភោតោ សមត្តាហារោ មនសិការោ
នេតនា បត្តនា បណិជ្ជតិ ។ ន មោវ វត្ថុទ្ធ ។ មេ ។
ននុ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជេន អាភោតោ ។ មេ ។ បណិ-

ធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានឬ ។ អើ ។ មោហាៈ ប្រាស្តូប
ទើបកើតឡើង រូប មិនជាចំណងនៃមោហាៈ មិនជាចំណងនៃច្បាប់នៃញាណ
។ មេ ។ ជាធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីព្រះនិព្វានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

[៨៧៧] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សញ្ញាជនៈ មានអមតៈជាភា-
ម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនគ្រាស់ថា បុគ្គល
ដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជានិព្វាន លុះដឹងច្បាស់នូវនិព្វាន ថាជានិព្វាន
ហើយ តែងសំគាល់នូវនិព្វាន សំគាល់ក្នុងនិព្វាន សំគាល់ថាជានិព្វាន
សំគាល់ថានិព្វានជាបេសអញ ត្រេកអរនឹងព្រះនិព្វាន ពាក្យដូច្នេះ មាន
ក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សញ្ញាជនៈ មានអមតៈ
ជាភាម្មណ៍ ។

ចប់ អមតារម្មណាថា ។

រូបសារម្មណន្តិកថា

[៨៧៨] រូប ប្រកបដោយភាម្មណ៍ឬ ។ អើ ។ ការពិចារណា
ការសង្ស័យ ការប្រមូលមក ការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការគាំទ្រ
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ មេ ។

ប្រែ សារម្មណ៍ផ្គុំកថា

ជិត ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា
អា កាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិត ។ តេ ។ វត ។ វត្តត្វេ រូប
សារម្មណ៍ ។

[៨៧៧] ជស្សោ សារម្មណោ អត្ថិ តស្ស អា-
វជ្ជតា អា កាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិត ។ អាមត្តា ។
រូប សារម្មណ៍ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា អា កាតោ ។ បេ ។
បណ៌ជិត ។ ន ហេវ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៧៨] វេទតា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត
សត្វា វិវិយំ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភកោ ជោសោ
មោហោ មាតោ ធិដ្ឋំ វិចិត្តិច្ឆា ជីវំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ
។ បេ ។ អនោត្តប្បំ សារម្មណ៍ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជ-
តា អា កាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិត ។ អាមត្តា ។
រូប សារម្មណ៍ អត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា អា កាតោ ។ បេ ។
បណ៌ជិត ។ ន ហេវ វត្តត្វេ ។ បេ ។

[៨៧៩] រូប សារម្មណ៍ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា
អា កាតោ ។ បេ ។ បណ៌ជិត ។ អាមត្តា ។ ជស្សោ
សារម្មណោ នត្ថិ តស្ស អាវជ្ជតា អា កាតោ ។ បេ ។

ប្រែសារម្មណ៍ផ្គុំកថា

ក្រែង ការព័តារណា ការសន្សឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន
ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ ការព័តារណា ការសន្សឹម
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា រូប ប្រកបដោយការម្យ៉ាងទេ ។

[៨៧៧] ផស្សៈ ប្រកបដោយការម្យ៉ាង ការព័តារណា ការ
សន្សឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះផស្សៈនោះទេ ។ អើ ។
រូប ប្រកបដោយការម្យ៉ាង ការព័តារណា ការសន្សឹម ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៨] វេទតា ។ បេ ។ សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សត្វា វិ-
យៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា ភគៈ ភោសៈ មោហៈ មានៈ ធិដ្ឋំ វិចិ-
ត្តា ចីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ។ បេ ។ អនោត្តប្បៈ ប្រកបដោយកា-
ម្យ៉ាង ការព័តារណា ការសន្សឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
ចំពោះអនោត្តប្បនោះទេ ។ អើ ។ រូប ប្រកបដោយការម្យ៉ាង ការព័-
តារណា ការសន្សឹម ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ចំពោះរូបនោះ
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៧៩] រូប ប្រកបដោយការម្យ៉ាង ការព័តារណា ការសន្សឹម
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។
ផស្សៈ ប្រកបដោយការម្យ៉ាង ការព័តារណា ការសន្សឹម ។ បេ ។

បណ្ឌិតី ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨០] រូបំ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស អាវដ្ឋនា
អាគាតោ ។ បេ ។ បណ្ឌិតី ។ អាមត្តា ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោក្ខប្បំ សារម្មណំ នត្ថំ តស្ស
អាវដ្ឋនា អាគាតោ ។ បេ ។ បណ្ឌិតី ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨១] ន វត្ថុតំ រូបំ សារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។
នទុ រូបំ សប្បច្ចយន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ រូបំ
សប្បច្ចយំ តេន វត វេ វត្ថុទ្ធ រូបំ សារម្មណន្តិ ។
រូបំ សារម្មណន្តិ ។

អនុសយា អនាវម្មណាតិកបិ

[៨៨២] អនុសយា អនាវម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
រូបំ និព្វានំ ចត្វាយកនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយកនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៣] តាមរាតានុសយោ អនាវម្មណាតិ ។
អាមត្តា ។ តាមរាតោ តាមរាគបរិយុដ្ឋានំ តាម-
រាគសញ្ញាដនំ តាមោយោ តាមយោតោ តា-
មច្ឆន្ទនីវរណំ អនាវម្មណន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ

ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះផស្សៈនោះទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨០] រូប ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ការសង្ស័យ
។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះរូបនោះទេ ។ អើ ។ វេទនា
សញ្ញា ។ បេ ។ អនោក្ខប្បៈ ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា
ការសង្ស័យ ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មិនមាន ចំពោះអនោក្ខប្បៈនោះ
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប ប្រកបដោយការម្នាក់
ឬ ។ អើ ។ ក្រែងរូប ប្រកបដោយបច្ច័យឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
រូប ប្រកបដោយបច្ច័យមែន ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នក
គួរពោលថា រូប ប្រកបដោយការម្នាក់ដែរ ។
ចប់ រូបសារម្មណន្តិ ។

អនុសយអនាវម្មណាតិកបិ

[៨៨២] អនុស័យ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ ចុះរូប
និព្វាន ចត្វាយកនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋព្វាយកនៈ (មិនមានការម្នាក់ទេ)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៣] តាមរាតានុស័យ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ ចុះ
តាមរាគៈ តាមរាគបរិយុដ្ឋានៈ តាមរាគសញ្ញាដនៈ តាមោយៈ តាមយោគៈ
តាមច្ឆន្ទនីវរណៈ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ កាមរកោ កាមរកបរិយុដ្ឋានំ កាមរក-
 សញ្ញាជំ កាមោយោ កាមយោតោ កាមច្ចន្ទនិវ-
 រណំ សារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។ កាមរកានុសយោ
 សារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរកានុសយោ អនាម្បណាតិ ។
 អាមត្តា ។ កតមត្តន្ទបរិយាបដ្ឋោតិ ។ សង្ការត្តន្ទ-
 បរិយាបដ្ឋោតិ ។ សង្ការត្តន្ទោ អនាម្បណាតិ ។ ន
 ហេវំ វត្ថុទ្ធ សង្ការត្តន្ទោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាទន្ទោ សញ្ញាទន្ទោ វិញ្ញាណត្តន្ទោ អនាម្ប-
 ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៥] កាមរកានុសយោ សង្ការត្តន្ទបរិយា-
 បដ្ឋោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរកោ សង្កា-
 រត្តន្ទបរិយាបដ្ឋោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ កាមរកោ សង្ការត្តន្ទបរិយាបដ្ឋោ សារម្ប-
 ណាតិ ។ អាមត្តា ។ កាមរកានុសយោ សង្ការត្តន្ទ-
 បរិយាបដ្ឋោ សារម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរកានុសយោ សង្ការត្តន្ទបរិយា-
 បដ្ឋោ អនាម្បណា កាមរកោ សង្ការត្តន្ទបរិយាបដ្ឋោ

។ បេ ។ ចុះកាមរកៈ កាមរកបរិយុដ្ឋានំ កាមរកសញ្ញាជំ កាមោ-
 យោ កាមយោតោ កាមច្ចន្ទនិវរណំ ប្រកបដោយការម្សំ ។ អើ ។
 កាមរកានុសយោ ប្រកបដោយការម្សំ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៤] កាមរកានុសយោ មិនមានការម្សំទេ ។ អើ ។
 (កាមរកានុសយោ) រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់ ញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុង ។
 សង្ការក្នុង មិនមានការម្សំទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ការក្នុង មិនមានការម្សំទេ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញា-
 ណក្នុង មិនមានការម្សំទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៥] ចុះកាមរកានុសយោ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុង
 មិនមានការម្សំទេ ។ អើ ។ កាមរកៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្កា-
 រក្នុង មិនមានការម្សំទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 កាមរកៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុង ប្រកបដោយការម្សំ ឬ ។
 អើ ។ កាមរកានុសយោ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុង ប្រកបដោយ
 ការម្សំ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៦] កាមរកានុសយោ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុង
 មិនមានការម្សំទេ ចុះកាមរកៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ការក្នុង

សាវម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ សង្ខារត្ថុត្ថោ ឯក-
 ទេសោ សាវម្មណោ ឯកទេសោ អនាវម្មណោតិ ។
 ន ហេវំ វត្ថុត្ថោ ។ បេ ។ សង្ខារត្ថុត្ថោ ឯកទេសោ
 សាវម្មណោ ឯកទេសោ អនាវម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 វេទនាទត្ថោ សញ្ញាទត្ថោ វិញ្ញាណត្ថុត្ថោ ឯកទេសោ
 សាវម្មណោ ឯកទេសោ អនាវម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុត្ថោ ។ បេ ។

[៨៨៧] បដិយានុសយោ មាតានុសយោ ទិដ្ឋា-
 នុសយោ វិចិត្តិត្តានុសយោ កវរកានុសយោ អវិជ្ជា-
 នុសយោ អនាវម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជា-
 យោ អវិជ្ជាយោកោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ
 អវិជ្ជាសញ្ញាជនំ អវិជ្ជាជីវរណំ អនាវម្មណោតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុត្ថោ ។ បេ ។ អវិជ្ជា អវិជ្ជាយោ អវិជ្ជាយោកោ ។ បេ ។
 អវិជ្ជាជីវរណំ សាវម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជានុស-
 យោ សាវម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្ថោ ។ បេ ។

[៨៨៨] អវិជ្ជានុសយោ អនាវម្មណោតិ ។ អាមត្តា ។
 តតវត្ថុត្ថុបរិយាបន្នោតិ ។ សង្ខារត្ថុត្ថុបរិយាបន្នោ-
 តិ ។ សង្ខារត្ថុត្ថោ អនាវម្មណោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្ថោ

ប្រកបដោយការម្នាវ ។ អើ ។ សង្ខារត្ថុត្ថុ៖ ប្រកបដោយកា-
 ម្នាវ ខ្លះ មិនមានការម្នាវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សង្ខារត្ថុត្ថុ៖ ប្រកបដោយការម្នាវ ខ្លះ មិនមានការម្នាវ ។ អើ ។
 វេទនាទត្ថុ សញ្ញាទត្ថុ និងវិញ្ញាណត្ថុត្ថុ៖ ប្រកបដោយការម្នាវ ខ្លះ
 មិនមានការម្នាវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៩] បដិយានុសយ មាតានុសយ ទិដ្ឋានុសយ វិចិត្តា-
 នុសយ កវរកានុសយ អវិជ្ជានុសយ មិនមានការម្នាវទេ ។ អើ ។
 អវិជ្ជា ឧបេក្ខិអវិជ្ជា យោគៈគីអវិជ្ជា អនុសយគីអវិជ្ជា បរិយុដ្ឋានៈគី
 អវិជ្ជា សញ្ញាជនៈគីអវិជ្ជា វិវរណៈគីអវិជ្ជា មិនមានការម្នាវទេ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា ឧបេក្ខិអវិជ្ជា យោគៈគី
 អវិជ្ជា ។ បេ ។ វិវរណៈគីអវិជ្ជា ប្រកបដោយការម្នាវ ។ អើ ។
 អវិជ្ជានុសយ ប្រកបដោយការម្នាវ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។

[៨៩០] អវិជ្ជានុសយ មិនមានការម្នាវទេ ។ អើ ។
 (អវិជ្ជានុសយ) រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធនា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ។
 សង្ខារក្នុង មិនមានការម្នាវទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
វេទនាទត្ថោ សញ្ញាទត្ថោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ អនាម្ប-
ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៨៩] អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខត្តបរិយាបន្នោ
អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តបរិ-
យាបន្នោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តបរិយាបន្នោ សារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខត្តបរិយាបន្នោ សារម្មណា-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៨៩០] អវិជ្ជាទុសយោ សង្ខារក្ខត្តបរិយាបន្នោ
អនាម្បណា អវិជ្ជា សង្ខារក្ខត្តបរិយាបន្នោ សារម្ម-
ណាតិ ។ អាមត្តា ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
រម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ ឯកទេសោ សារម្មណោ
ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា-
ទត្ថោ សញ្ញាទត្ថោ វិញ្ញាណក្ខត្តោ ឯកទេសោ សា-
រម្មណោ ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

។ បេ ។ សង្ខារក្ខត្តោ មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អើ ។ វេទនាទត្ត
សញ្ញាទត្ត និងវិញ្ញាណក្ខត្តោ មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៨៩] អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ មិនមាន
ការម្ស្រាងទេ ។ អើ ។ អវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ មិន
មានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ អវិជ្ជា
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ។ អើ ។ អវិជ្ជា-
នុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ។ អ្នក
មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៨៩០] អវិជ្ជានុស័យ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ មិនមាន
ការម្ស្រាងទេ ពុះអវិជ្ជា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្ខត្តោ ប្រកបដោយកា-
រម្ស្រាង ។ អើ ។ សង្ខារក្ខត្តទ្វារ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ទ្វារ មិន
មានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខា-
រក្ខត្តទ្វារ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ទ្វារ មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អើ ។
វេទនាទត្ត សញ្ញាទត្ត និងវិញ្ញាណក្ខត្តោ ទ្វារ ប្រកបដោយការម្ស្រាង ទ្វារ
មិនមានការម្ស្រាងទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៩១] ន វត្ថុតំ អនុសយា អនាម្បណាតិ ។
អាមត្តា ។ បុទុដ្ឋោ កុសលាត្យាគតេ ចិត្តេ វត្ថុមាណេ
សាទុសយោតិ វត្ថុញោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តេសំ
អនុសយានំ អារម្មណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញោ ។ បេ ។
តេន ហិ អនុសយា អនាម្បណាតិ ។

[៨៩២] បុទុដ្ឋោ កុសលាត្យាគតេ ចិត្តេ វត្ថុ-
មាណេ សភាតាតិ វត្ថុញោតិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តស្ស
ភកស្ស អារម្មណន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញោ ។ បេ ។
តេន ហិ ភតោ អនាម្បណាតិ ។

អនុសយា អនាម្បណាតិកថា ។

ញាណំ អនាម្បណាតិកថា

[៨៩៣] ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ រូបំ
និព្វានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញាយតនន្តំ ។ ន
ហេវំ វត្ថុញោ ។ បេ ។ ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាតលំ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយ-
សម្មាជ្ឈង្គោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុញោ
។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយំ បញ្ញាតលំ សម្មាទិដ្ឋិ

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

[៨៩៤] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អនុស័យ មិនមានការម្នាក់
ទេ ។ អើ ។ បុគ្គល ជាបុគ្គល កាលបើចិត្ត ជាគុសលនិងអត្យា-
ត្រឹម កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយអនុស័យ ។ អើ ។
ការម្នាក់ របស់អនុស័យទាំងនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ អនុស័យ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

[៨៩៥] បុគ្គលជាបុគ្គល កាលបើចិត្ត ជាគុសលនិងអត្យាត្រឹម
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ គួរនិយាយថា ប្រកបដោយរក្ខៈ ។ អើ ។ កា-
រម្នាក់ នៃរក្ខៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ រក្ខៈ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

ចប់ អនុសយអនាម្បណាតិកថា ។

ញាណអនាម្បណាតិកថា

[៨៩៦] ញាណ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ ចុះរូប
និព្វាន ចក្កាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញាយតនៈ (មិនមានការម្នាក់)
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ញាណ មិនមាន
ការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាតលៈ សម្មាទិដ្ឋិ
ធម្មវិចយសម្មាជ្ឈង្គៈ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា បញ្ញាទ្រិយ បញ្ញាតលៈ សម្មាទិដ្ឋិ

ប្រាណ អនាម្បណ្ឌិកា

ធម្មវិធមសម្ពោជ្ឈន្តោ សារម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
ប្រាណំ សារម្មណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៨៩៤) ប្រាណំ អនាម្បណ្ឌិកា ។ អាមត្តា ។
កកមត្តុទ្ធបរិយាបន្នំ ។ សង្ការត្តុទ្ធបរិយាបន្នំ ។
សង្ការត្តុទ្ធា អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ
។ បេ ។ សង្ការត្តុទ្ធា អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។
វេទនាទ្ធា សញ្ញាទ្ធា វិញ្ញាណត្តុទ្ធា អនាម្ប-
ណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៨៩៥) ប្រាណំ សង្ការត្តុទ្ធបរិយាបន្នំ អនា-
ម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ បញ្ញា សង្ការត្តុទ្ធបរិយាបន្នា
អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ បញ្ញា
សង្ការត្តុទ្ធបរិយាបន្នា សាម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។
ប្រាណំ សង្ការត្តុទ្ធបរិយាបន្នំ សារម្មណាតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

(៨៩៦) ប្រាណំ សង្ការត្តុទ្ធបរិយាបន្នំ អនា-
ម្បណំ បញ្ញា សង្ការត្តុទ្ធបរិយាបន្នា សារម្មណាតិ ។
អាមត្តា ។ សង្ការត្តុទ្ធា ឯកទេសោ សារម្មណា
ឯកទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ប្រាណអនាម្បណ្ឌិកា

ធម្មវិធមសម្ពោជ្ឈន្តោ ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អើ ។ ប្រាណ
ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៧) ប្រាណ មិនមានការម្ស័យទេ ។ អើ ។ (ប្រាណ)
រាប់បញ្ចូលក្នុងខន្ធណា ។ រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ។ សង្ខារក្នុង មិន
មានការម្ស័យទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សង្ខារក្នុង
មិនមានការម្ស័យទេ ។ អើ ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្នុង
មិនមានការម្ស័យទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៨) ប្រាណ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង មិនមានកា-
រម្ស័យទេ ។ អើ ។ បញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង មិនមាន
ការម្ស័យទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បញ្ញា ដែល
រាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អើ ។ ប្រាណ
ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ប្រកបដោយការម្ស័យ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៩) ប្រាណ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង មិនមាន
ការម្ស័យទេ ចុះបញ្ញា ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងសង្ខារក្នុង ប្រកបដោយ
ការម្ស័យ ។ អើ ។ សង្ខារក្នុងខ្លះ ប្រកបដោយការម្ស័យ
ខ្លះ មិនមានការម្ស័យ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អំណាចបំណែក កថាវគ្គ

សង្ខារត្ថុត្រូវ ឯកទេសោ សារម្មណោ ឯកទេសោ
អនាម្បណាតិ ។ អាមត្តា ។ វេទនាទត្រូវ សញ្ញា-
ទត្រូវ វិញ្ញាណត្ថុត្រូវ ឯកទេសោ សារម្បណោ ឯក-
ទេសោ អនាម្បណាតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

(៨៩៧) ន វត្ថុទ្វេ ញាណំ អនាម្បណាតិ ។ អា-
មត្តា ។ អរហោ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិ ញាណីតិ វត្ថុត្រូវ-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តស្ស ញាណស្ស អារម្មណន្តិ ។
ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ តេន ហំ ញាណំ អនាម្ប-
ណាតិ ។ អរហោ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិ ចញ្ញាតិ វត្ថុត្រូវ-
តិ ។ អាមត្តា ។ អត្ថំ តាយ បញ្ញាយ អារម្មណន្តិ ។
ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ តេន ហំ ចញ្ញា អនា-
ម្បណាតិ ។

ញាណំ អនាម្បណាតិ ។

អតីតារម្មណកថា

(៨៩៨) អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្បណាតិ ។
អាមត្តា ។ នន្ទ អតីតារម្មណន្តិ ។ អាមត្តា ។

អំណាចបំណែក កថាវគ្គ

សង្ខារត្ថុត្រូវ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អើ ។
វេទនាទត្រូវ សញ្ញាទត្រូវ ចំនីវិញ្ញាណត្ថុត្រូវ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ខ្លះ
មិនមានអារម្មណ៍ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨៩៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ញាណ មិនមានអារម្មណ៍ទេ
ឬ ។ អើ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្កវិញ្ញាណ គួរ
និយាយថា មានញាណឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់ញាណនោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ ញាណ
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ ព្រះអរហន្ត ព្រមព្រៀងដោយចក្កវិញ្ញាណ
គួរនិយាយថា មានបញ្ញាឬ ។ អើ ។ អារម្មណ៍ របស់បញ្ញានោះ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បើដូច្នោះ បញ្ញា
មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។

ចប់ ញាណអនាម្បណាតិ ។

អតីតារម្មណកថា

(៨៩៨) ចិត្តំ ជាអតីតារម្មណ៍ (មានអារម្មណ៍ជាអតីត) មិនមាន
អារម្មណ៍ទេឬ ។ អើ ។ ក្រែង មានអារម្មណ៍ជាអតីតឬ ។ អើ ។

អតីតារម្មណាថា ។

ហត្ថំ អតីតារម្មណំ ឆោ វត វេ វត្ថុត្វេ អតីតារម្មណំ
 ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ
 មិច្ឆា ហត្ថំ វា បទ អនារម្មណំ ឆោ វត វេ វត្ថុត្វេ
 អតីតារម្មណន្តំ អនារម្មណំ អតីតារម្មណន្តំ មិច្ឆា ។

[៨៩៩] អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ ។ អា.

មត្តា ។ ទទុ អតីតំ អារត្ត អត្ថំ អារដ្ឋិតា ។ បេ ។
 បណំជិតំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អតីតំ អារត្ត អត្ថំ
 អារដ្ឋិតា ។ បេ ។ បណំជិ ឆោ វត វេ វត្ថុត្វេ
 អតីតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ ។

អតីតារម្មណាថា ។

អនាគតារម្មណាថា

[៩០០] អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនារម្មណន្តំ ។

អាមត្តា ។ ទទុ អនាគតារម្មណន្តំ ។ អាមត្តា ។

អតីតារម្មណាថា

ប្រសិទ្ធបើ ចិត្តំ មានការម្នាក់ជាអតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា ចិត្តំ ជាអតីតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ (ព្រោះពាក្យថា)
 ចិត្តំ មានអតីតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ដូច្នេះ ជាពាក្យខុសទេ មួយ
 ទៀត ប្រសិទ្ធបើ ចិត្តំ មិនមានការម្នាក់ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នក
 មិនគួរពោលថា ចិត្តំ មានការម្នាក់ជាអតីតទេ (ព្រោះពាក្យថា) ចិត្តំ
 មិនមានការម្នាក់ និងមានការម្នាក់ជាអតីតដូច្នេះ ជាពាក្យខុស ។

[៨៩៩] ចិត្តំ ជាអតីតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។

ក្រែង ការពិចារណា ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាប្បន្ន
 អតីត ។ អើ ។ ប្រសិទ្ធបើ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការកាន់ចិត្តទុក
 មាន ព្រោះប្រាប្បន្នអតីត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តំ
 ជាអតីតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

ចប់ អតីតារម្មណាថា ។

អនាគតារម្មណាថា

[៩០០] ចិត្តំ ជាអនាគតារម្មណំ (មានការម្នាក់ជាអនាគត) មិន

មានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។ ក្រែង មានការម្នាក់ជាអនាគត ។ អើ ។

ហញ្ច អនាគតារម្មណំ ទោ វត វេ វត្ថុញ អនាគ-
 តារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្បណាទ្ធំ អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ
 អនាម្បណាទ្ធំ មិច្ឆា ហញ្ច វ មន អនាម្បណំ ទោ
 វត វេ វត្ថុញ អនាគតារម្មណាទ្ធំ អនាម្បណំ
 អនាគតារម្មណាទ្ធំ មិច្ឆា ។

[៩០០] អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្បណាទ្ធំ ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋនា ។ យេ ។
 បណ៌ជិតំ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ
 អាវដ្ឋនា ។ យេ ។ បណ៌ជិ ទោ វត វេ វត្ថុញ
 អនាគតារម្មណំ ចិត្តំ អនាម្បណាទ្ធំ ។

[៩០២] បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋនា ។ យេ ។
 បណ៌ជិ បច្ចុប្បន្នារម្មណំ ចិត្តំ សារម្បណាទ្ធំ ។ អាមត្តា ។
 អត្ថតំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋនា ។ យេ ។ បណ៌ជិ អត្ថតា-
 រម្មណំ ចិត្តំ សារម្បណាទ្ធំ ។ ន ហេវំ វត្ថុញ ។ យេ ។

ប្រសិទ្ធបើ (ចិត្ត) មានការម្នាក់ជាអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 គួរពោលថា ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ (ព្រោះពាក្យ
 ថា) ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ ដូច្នេះ ជាពាក្យខុស
 មួយទៀត ប្រសិទ្ធបើ ចិត្ត មិនមានការម្នាក់ទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្ត មានការម្នាក់ជាអនាគតទេ (ព្រោះពាក្យថា)
 មិនមានការម្នាក់ មិនមានការម្នាក់ជាអនាគត ដូច្នេះ ជាពាក្យខុស ។

[៩០១] ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ ។ អើ ។
 ការពិចារណា ។ យេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាភូមិអនាគត
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិទ្ធបើ ការពិចារណា ។ យេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 មាន ព្រោះប្រាជ្ញាភូមិអនាគត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា
 ចិត្ត ជាអនាគតារម្មណំ មិនមានការម្នាក់ទេ ។

[៩០២] ការពិចារណា ។ យេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញាភូមិបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណំ (មានការម្នាក់
 ជាបច្ចុប្បន្ន) ប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ យេ ។
 ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញាភូមិអតីត ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណំ
 ប្រកបដោយការម្នាក់ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ យេ ។

អនាគតារម្មណ៍

(៧០៣) បច្ចុប្បន្ន អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋីតា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចិត្តិ សារម្មណ៍ ។ អាមត្តា ។
 អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋីតា ។ បេ ។ បណ៌ដិ
 អនាគតារម្មណ៍ ចិត្តិ សារម្មណ៍ ។ ឧ ហេវ
 វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៧០៤) អតីតំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋីតា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ អតីតារម្មណ៍ ចិត្តិ អនារម្មណ៍ ។ អាមត្តា ។
 បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋីតា ។ បេ ។ បណ៌ដិ បច្ចុប្បន្នា-
 រម្មណ៍ ចិត្តិ អនារម្មណ៍ ។ ឧ ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៧០៥) អនាគតំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋីតា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ អនាគតារម្មណ៍ ចិត្តិ អនារម្មណ៍ ។ អា-
 មត្តា ។ បច្ចុប្បន្នំ អារត្ត អត្ថិ អាវដ្ឋីតា ។ បេ ។
 បណ៌ដិ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ចិត្តិ អនារម្មណ៍ ។ ឧ
 ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

(៧០៦) ឧ វត្ថុតំ អតីតានាគតារម្មណ៍ ចិត្តិ
 អនារម្មណ៍ ។ អាមត្តា ។ ឧទុ អតីតានាគតំ
 ឧត្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អតីតានាគតំ ឧត្តិ

អនាគតារម្មណ៍

(៧០៧) ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ប្រកបដោយអា-
 រម្មណ៍ ។ អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ ប្រកបដោយអា-
 រម្មណ៍ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០៨) ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន
 ព្រោះប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ មិនមានការម្ស៊ីទេ ។
 អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញា
 បច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានការម្ស៊ីទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧០៩) ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះ
 ប្រាជ្ញាបច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានការម្ស៊ីទេ ។
 អើ ។ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក មាន ព្រោះប្រាជ្ញា
 បច្ចុប្បន្ន ចុះចិត្ត ជាបច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ មិនមានការម្ស៊ីទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៧១០) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា ចិត្ត ជាអតីតារម្មណ៍ និងជា
 អនាគតារម្មណ៍ មិនមានការម្ស៊ីទេ ។ អើ ។ ក្រែងអតីត និង
 អនាគត មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីតនិងអនាគត មិនមានទេ

អត្ថបទបំណង កថាវគ្គ

តេជ វត ប វត្តព្យោ អតីតនាគការម្មណ៍ ចិត្ត អនា-
រម្មណ៍ ។ បេ ។

អនាគតារម្មណកថា ។

វិចិត្តក្កានុបត្តិកថា

(៨០៧) សព្វំ ចិត្តំ វិចិត្តក្កានុបត្តិតន្តិ ។ អាមត្តា ។
សព្វំ ចិត្តំ វិចារកុបត្តិតំ បីតានុបត្តិតំ សុចានុបត្តិតំ
ទុក្ខានុបត្តិតំ សោមនស្សានុបត្តិតំ ទោមនស្សានុបត្តិ-
តំ ធុបេត្តានុបត្តិតំ សត្វានុបត្តិតំ វិយានុបត្តិតំ សតា-
នុបត្តិតំ សមាធានុបត្តិតំ បញ្ញានុបត្តិតំ ភតានុបត្តិតំ
នោសានុបត្តិតំ ។ បេ ។ អនោត្តប្បានុបត្តិតន្តិ ។ ន
ហេវំ វត្តព្យោ ។ បេ ។

(៨០៨) សព្វំ ចិត្តំ វិចិត្តក្កានុបត្តិតន្តិ ។ អាមត្តា ។
នន្ទ អត្ថំ អវិចិត្តក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។
ហាញំ អត្ថំ អវិចិត្តក្កោ វិចារមត្តោ សមាធិ នោ វត
ប វត្តព្យោ សព្វំ ចិត្តំ វិចិត្តក្កានុបត្តិតន្តិ ។

(៨០៩) សព្វំ ចិត្តំ វិចិត្តក្កានុបត្តិតន្តិ ។ អាមត្តា ។
នន្ទ អត្ថំ អវិចិត្តក្កោ អវិចារោ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។

អត្ថបទបំណង កថាវគ្គ

ម្ចាស់អ្នកដ៏បម្រើ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា ចិត្ត ជាអតី-
តារម្មណ៍ នឹងជាអនាគតារម្មណ៍ មិនមានអារម្មណ៍ទេ ។ បេ ។

ចប់ អនាគតារម្មណកថា ។

វិចិត្តក្កានុបត្តិកថា

(៨០៧) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមឬ ។ អើ ។
ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិចារ ជាប់តាម ដែលបីតិជាប់តាម ដែលសុខជាប់
តាម ដែលទុក្ខជាប់តាម ដែលសោមនស្សជាប់តាម ដែលទោមនស្ស
ជាប់តាម ដែលធុបេត្តាជាប់តាម ដែលសត្វជាប់តាម ដែលវិយៈជាប់
តាម ដែលសតិជាប់តាម ដែលសមាធិជាប់តាម ដែលបញ្ញាជាប់តាម
ដែលភតៈជាប់តាម ដែលនោសៈជាប់តាម ។ បេ ។ ដែលអនោត្តប្បៈ
ជាប់តាមឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៨០៨) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមឬ ។ អើ ។ ក្រែង
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។ ប្រ-
សិនបើ សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មាន ម្ចាស់អ្នកដ៏
បម្រើ អ្នកមិនគួរពោលថា ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមទេ ។

(៨០៩) ចិត្តទាំងអស់ ដែលវិតក្កៈជាប់តាមឬ ។ អើ ។
ក្រែងសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មានដែរឬ ។ អើ ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

ហញ្ច អត្ថំ អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិំ ឆោ វត វេ
វត្ថុទ្ធ សត្វំ ចំត្តំ វិគត្តាធូបតិវត្ថុំ ។

[៩០០] សត្វំ ចំត្តំ វិគត្តាធូបតិវត្ថុំ ។ អាមត្តា ។
ឧទុ តយោ សមាធិំ វត្តា កតវតា សវិគត្តោ សវិចារោ
សមាធិំ អវិគត្តោ វិចារមត្តោ សមាធិំ អវិគត្តោ អវិចា-
រោ សមាធិតិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច តយោ សមាធិំ
វត្តា កតវតា សវិគត្តោ សវិចារោ សមាធិំ អវិគត្តោ
វិចារមត្តោ សមាធិំ អវិគត្តោ អវិចារោ សមាធិំ ឆោ
វត វេ វត្ថុទ្ធ សត្វំ ចំត្តំ វិគត្តាធូបតិវត្ថុំ ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

[៩០១] សត្វសោ វិគត្តយតោ វិចារយតោ
វិគត្តវិចារោ សត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ សត្វសោ ធុស-
យតោ ធុស្សវិចារោ សត្តោ សត្វសោ វេទយតោ វេទ-
យវិចារោ សត្តោ សត្វសោ សត្តាធូបតិវត្ថុំ សត្តាវិចារោ

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

ប្រសិទ្ធិ សមាធិំ មិទមានវិគត្តៈ មិទមានវិចារៈ មានវិចារ ម្ចាស់ក្រុម
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចំត្តតាំងអស់ ដែលវិគត្តៈជាប់តាមទេ ។

[៩១០] ចំត្តតាំងអស់ ដែលវិគត្តៈជាប់តាមទេ ។ អើ ។ ក្រែង
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សមាធិំ មានព្វ គឺសមាធិំ មាន
វិគត្តៈ មានតាំងវិចារៈ ១ សមាធិំ មិទមានវិគត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១
សមាធិំ មិទមានវិគត្តៈ មិទមានតាំងវិចារៈ ១ ឬ ។ អើ ។ ប្រសិទ្ធិ
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា សមាធិំ មានព្វ គឺសមាធិំ មាន
វិគត្តៈ មានតាំងវិចារៈ ១ សមាធិំ មិទមានវិគត្តៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ១
សមាធិំ មិទមានវិគត្តៈ មិទមានតាំងវិចារៈ ១ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ក្រុម
មិនគួរពោលថា ចំត្តតាំងអស់ ដែលវិគត្តៈជាប់តាមទេ ។

ចប់ វិញ្ញាណសទ្ធកថា ។

វិញ្ញាណសទ្ធកថា

[៩១១] សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវិគត្តៈ របស់បុគ្គល
កាលត្រង់រិះ កាលគិតចារណា ដោយសព្វគ្រប់ ។ អើ ។ សំឡេង ជា
គ្រឿងផ្សាយចេញនៃផស្សៈ របស់បុគ្គលកាលកាត់ត្រូវ ដោយសព្វគ្រប់
សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃវេទនា របស់បុគ្គលកាលទទួលរណ្តម្សៅ
ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃសញ្ញា របស់បុគ្គល

៣៨៨

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សទ្ទោ សទ្ទសោ ធម្មយតោ ធម្មជាតិវិជ្ជាវេទ សទ្ទោ
សទ្ទសោ ចិន្ទយតោ ចិន្ទវិជ្ជាវេទ សទ្ទោ សទ្ទសោ
សារតោ សតិវិជ្ជាវេទ សទ្ទោ សទ្ទសោ បដិមតោ
បញ្ញាវិជ្ជាវេទ សទ្ទោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

[៩១២] សទ្ទសោ វិនិច្ឆ័យតោ វិចារយតោ វិនិច្ឆ័-
វិជ្ជាវេទ សទ្ទោតិ ។ អាមត្តា ។ វិនិច្ឆ័វិជ្ជាវេទ សទ្ទោ
សោតវិញ្ញេយ្យោ សោតស្មី បដិមាញាតិ សោតស្ស
អាចាជំ អាតច្ឆតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ននុ
វិនិច្ឆ័វិជ្ជាវេទ សទ្ទោ ន សោតវិញ្ញេយ្យោ ន សោតស្មី
បដិមាញាតិ ន សោតស្ស អាចាជំ អាតច្ឆតិ ។ អា-
មត្តា ។ ហត្ថំ វិនិច្ឆ័វិជ្ជាវេទ សទ្ទោ ន សោតវិញ្ញេយ្យោ
ន សោតស្មី បដិមាញាតិ ន សោតស្ស អាចាជំ អា-
តច្ឆតិ វេទ វត វេ វត្ថុព្វេ សទ្ទសោ វិនិច្ឆ័យតោ
វិចារយតោ វិនិច្ឆ័វិជ្ជាវេទ សទ្ទោតិ ។

វិនិច្ឆ័យសទ្ធកថា ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

កាលចំណាំបាទ ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃ
ចេតនា របស់បុគ្គលកាលនឹក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
ចេញនៃចិត្ត របស់បុគ្គលកាលគិត ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង ជាគ្រឿង
ផ្សាយចេញនៃសតិ របស់បុគ្គលកាលព្វេក ដោយសព្វគ្រប់ សំឡេង
ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃបញ្ញា របស់បុគ្គលកាលដឹង ដោយសព្វគ្រប់ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩១២] សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃចិត្ត របស់បុគ្គល
កាលគ្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ ។ អើ ។ សំឡេង ជា
គ្រឿងផ្សាយចេញនៃចិត្ត ជាសំឡេង ដែលគួរដឹងបាទដោយគ្រឿង
ប៉ះទង្គិចក្នុងគ្រឿង មកកាន់គន្លងនៃគ្រឿង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃចិត្ត ជា
សំឡេង មិនគួរដឹងដោយគ្រឿង មិនប៉ះទង្គិចក្នុងគ្រឿង មិនមកកាន់
គន្លងនៃគ្រឿងទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយ
ចេញនៃចិត្ត ជាសំឡេង ដែលមិនគួរដឹងដោយគ្រឿង មិនប៉ះទង្គិច
ក្នុងគ្រឿង មិនមកកាន់គន្លងនៃគ្រឿងទេ ហួសអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិន
គួរពោលថា សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញនៃចិត្ត របស់បុគ្គលកាល
គ្រិះរិះ កាលពិចារណា ដោយសព្វគ្រប់ទេ ។

ចប់ វិនិច្ឆ័យសទ្ធកថា ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិកថា

[៨១៣] ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។
អនេស្សកស្ស វិចារិក អនេស្សកស្ស វិចារិក អនេស្សក-
ស្ស វិចារិក អនេស្សកស្ស វិចារិក អនេស្សកស្ស វិចារិក ។
ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ នន្ទ សនេស្សកស្ស វិចារិក
សនេស្សកស្ស វិចារិក សនេស្សកស្ស វិចារិក សនេស្ស-
កស្ស វិចារិក សនេស្សកស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។
ហេវ សនេស្សកស្ស វិចារិក ។ បេ ។ សនេស្សកស្ស វិចារិក
ហេវ វត្ថុ វេ វត្ថុទ្ធ ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។

[៨១៤] ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។
អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក ។ បេ ។ អប-
ណិទហន្តស្ស វិចារិក ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ នន្ទ
អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក ។ បេ ។ បណិ-
ទហន្តស្ស វិចារិក ។ អាមន្តា ។ ហេវ អនាវដ្ឋន្តស្ស
វិចារិក អនាវដ្ឋន្តស្ស វិចារិក ។ បេ ។ បណិទហន្តស្ស វិចារិក
ហេវ វត្ថុ វេ វត្ថុទ្ធ ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិក ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារិកថា

[៨១៥] វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពេលកាលកម្មចិត្តទេ ។ អើ ។
វិចារិក របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ វិចារិក របស់បុគ្គលមិនមានវេទនា វិចារិក
របស់បុគ្គលមិនមានសញ្ញា វិចារិក របស់បុគ្គលមិនមានចេតនា វិចារិក របស់
បុគ្គលមិនមានចិត្ត ។ មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវិចារិក
របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយវេទនា វិចារិក
របស់បុគ្គលប្រកបដោយសញ្ញា វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយចេតនា
វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វិចារិក របស់បុគ្គល
ប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្ចាស់អ្នក
ដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពេលកាលកម្មចិត្តទេ ។

[៨១៦] វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពេលកាលកម្មចិត្តទេ ។ អើ ។
វិចារិក របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា វិចារិក របស់បុគ្គលកាលមិនសង្ស័យ
។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលមិនតាំងចិត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងវិចារិក របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វិចារិក របស់
បុគ្គលកាលសង្ស័យ ។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត ។ អើ ។
ប្រសិនបើ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលពិចារណា វិចារិក របស់បុគ្គលកាល
សង្ស័យ ។ បេ ។ វិចារិក របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា វិចារិក របស់បុគ្គលមិនពេលកាលកម្មចិត្តទេ ។

[៩០៥] ឈរជាចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ វាចា ចិត្តសមុដ្ឋានា ចិត្តន សហ ជាតា ចិត្តន
 សហ ឯកុប្បាទាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ វាចា ចិត្ត-
 សមុដ្ឋានា ចិត្តន សហ ជាតា ចិត្តន សហ ឯកុប្បា-
 ទា លោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឈរជាចិត្តស្ស វាចាតិ ។

[៩០៦] ឈរជាចិត្តស្ស វាចាតិ ។ អាមត្តា ។
 ន កណ៌តុកាមោ កណាតិ ន កថេតុកាមោ ក-
 ថេតិ ន អាសវិកុកាមោ អាសវតិ ន វេហវិកុ-
 កាមោ វេហវតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ នន្ទ
 កណ៌តុកាមោ កណាតិ កថេតុកាមោ កថេតិ អា-
 សវិកុកាមោ អាសវតិ វេហវិកុកាមោ វេហវតិ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ កណ៌តុកាមោ កណាតិ កថេតុ-
 កាមោ កថេតិ អាសវិកុកាមោ អាសវតិ វេហវិកុ-
 កាមោ វេហវតិ លោ វត វេ វត្ថុព្វេ ឈរជាចិត្តស្ស
 វាចាតិ ។

[៩០៧] ន វត្ថុព្វេ ឈរជាចិត្តស្ស វាចាតិ ។
 អាមត្តា ។ នន្ទ អត្ថំ កោចិ អញ្ញំ កណ៌ស្សមីតិ

[៩០៨] វាចា បេសំបុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
 ក្រែងវាចា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នា
 នឹងចិត្ត ។ អើ ។ ប្រសិនបើ វាចា តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជា
 មួយនឹងចិត្ត កើតឡើងព្រមគ្នានឹងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា វាចា បេសំបុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩០៩] វាចា បេសំបុគ្គលមិនពោលតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
 បុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយ ចង់ពោល តែមិនពោល ចង់
 ហៅ តែមិនហៅ ចង់ចរចា តែមិនចរចា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
 នេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយបាន ចង់
 ពោល តែមិនពោលបាន ចង់ហៅ តែមិនហៅបាន ចង់ចរចា តែមិនចរចា
 បាន ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ចង់និយាយ តែមិននិយាយបាន
 ចង់ពោល តែមិនពោលបាន ចង់ហៅ តែមិនហៅបាន ចង់ចរចា តែមិន
 ចរចាបាន ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា វាចា បេសំបុគ្គល
 មិនពោលតាមចិត្តទេ ។

[៩១០] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វាចា បេសំបុគ្គលមិនពោលតាម
 ចិត្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនិយាយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងនិយាយពាក្យដទៃ

អញ្ចំ កណ្ឌតិ អញ្ចំ កធម្មស្សមីតិ អញ្ចំ កធម្មតិ អញ្ចំ
 អាឈមិស្សមីតិ អញ្ចំ អាឈបតិ អញ្ចំ វេហរិស្សមីតិ
 អញ្ចំ វេហរតីតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ អត្ថំ កោតិ
 អញ្ចំ កណ្ឌស្សមីតិ អញ្ចំ កណ្ឌតិ ។ បេ ។ អញ្ចំ
 វេហរិស្សមីតិ អញ្ចំ វេហរតិ តេន វត វេ វត្ថុត្វេ
 ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារតិ ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារតិកថា ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

[៧១៨] ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។ អា-
 មត្តា ។ អធម្មស្សកស្ស កាយកម្មន្តិ ។ បេ ។ អចិត្ត-
 កស្ស កាយកម្មន្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ នន្ត
 សធម្មស្សកស្ស កាយកម្មន្តិ ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សធម្មស្សកស្ស
 កាយកម្មន្តិ ។ បេ ។ សចិត្តកស្ស កាយកម្មន្តិ តោ
 វត វេ វត្ថុត្វេ ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិ ។

វេមនិធម្មាយពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ ខឹងពោលពាក្យដទៃ
 វេមនិពោលពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ ខឹងហៅពាក្យដទៃ វេមនិ
 ហៅពាក្យដទៃវិញ គិតថា អាត្មាអញ ខឹងចោលពាក្យដទៃ វេមនិចោល
 ពាក្យដទៃវិញ មានឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនិមួយ គិតថា
 អាត្មាអញ ខឹងនិយាយពាក្យដទៃ វេមនិធម្មាយពាក្យដទៃវិញ ។ បេ ។
 គិតថា អាត្មាអញ ខឹងចោលពាក្យដទៃ វេមនិ ចោលពាក្យដទៃវិញ មាន
 ម្ចាស់អ្នកដទៃប្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា វាចា របស់បុគ្គល
 មិនពោលតាមចិត្ត ។

ចប់ ឈ្មោះចិត្តស្ស វិចារតិកថា ។

ឈ្មោះចិត្តស្ស កាយកម្មន្តិកថា

[៧១៨] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេឬ ។ អើ ។
 កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនមានផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 មិនមានចិត្តឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងកាយកម្ម
 របស់បុគ្គលប្រកបដោយផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកប
 ដោយចិត្តឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយ
 ផស្សៈ ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលប្រកបដោយចិត្ត ម្ចាស់អ្នក
 ដទៃប្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៧១៧] ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។
 អនាវជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ មណីនហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ នន្ទ អា-
 វជ្ជន្តស្ស កាយកម្មំ ។ បេ ។ មណីនហន្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ អាវជ្ជន្តស្ស កា-
 យកម្មំ ។ បេ ។ មណីនហន្តស្ស កាយកម្មំ ឆោ វត
 វេ វត្ថុទ្ធ ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។

[៧២០] ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អា-
 មត្តា ។ នន្ទ កាយកម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ចិត្តេន សហ
 ជានំ ចិត្តេន សហ ឯកុប្បាទន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ចំ
 កាយកម្មំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ចិត្តេន សហ ជានំ ចិត្តេន
 សហ ឯកុប្បាទំ ឆោ វត វេ វត្ថុទ្ធ ឈយថាចិត្តស្ស
 កាយកម្មន្តំ ។

[៧២១] ឈយថាចិត្តស្ស កាយកម្មន្តំ ។ អាមត្តា ។
 ន អភិក្កម៌តុកាមោ អភិក្កមតិ ន បដិក្កម៌តុកាមោ
 បដិក្កមតិ ន អាណេតុកាមោ អាណេតតិ ន
 វិណេតុកាមោ វិណេតតិ ន សម្មញ្ញតុកាមោ
 សម្មញ្ញតិ ន បសារេតុកាមោ បសារេតតិ ។ ន ហេវំ

[៧១៧] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ កាយ-
 កម្ម របស់បុគ្គលកាលមិនពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 កាលមិនបានតាំងចិត្តប្តូរ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ត្រូវ
 កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចារណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គល
 កាលតាំងចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលពិចា-
 រណា ។ បេ ។ កាយកម្ម របស់បុគ្គលកាលតាំងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នក
 ជំនាញមិន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៧២០] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។
 ត្រូវកាយកម្ម តាំងឡើងដោយចិត្ត កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជា
 មួយនឹងចិត្តប្តូរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ កាយកម្ម តាំងឡើងដោយចិត្ត
 កើតជាមួយនឹងចិត្ត កើតព្រមជាមួយនឹងចិត្ត (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នក
 ជំនាញមិន អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៧២១] កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តប្តូរ ។ អើ ។
 បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែឈានទៅមុខមិនកើត ចង់ឈានថយ
 ក្រោយ តែឈានថយក្រោយមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅមុខ តែក្រឡេក
 ទៅមុខមិនកើត ចង់ក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ តែក្រឡេកទៅទិសផ្សេងៗ
 មិនកើត ចង់បត់អវយវៈចូល តែបត់អវយវៈចូលមិនកើត ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែលាអវយវៈចេញមិនកើត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង

ឈ្មោះចំណុច កាយកម្មនិងថា

វត្ថុទៀត ។ បើ ។ ឧទ្ទ អតិក្កមិត្តតាមោ អតិក្កមិត្ត
 បដិក្កមិត្តតាមោ បដិក្កមិត្ត អាលោកេត្តតាមោ អាលោកេត្ត
 វិលោកេត្ត វិលោកេត្តតាមោ វិលោកេត្ត សម្មញ្ញត្ត-
 តាមោ សម្មញ្ញត្ត បសារត្តតាមោ បសារត្តត្ថ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថិ អតិក្កមិត្តតាមោ អតិក្កមិត្ត
 ។ បើ ។ បសារត្តតាមោ បសារត្ត ចោ វត រេ វត្ថុទៀត
 ឈ្មោះចំណុច កាយកម្មនិងថា ។

[៩២២] ឧ វត្ថុទៀត ឈ្មោះចំណុច កាយកម្មនិងថា ។
 អាមត្តា ។ ឧទ្ទ អត្ថិ កោចិ អញ្ញត្រ កត្តិស្សមិត្ត
 អញ្ញត្រ កត្តិ ។ បើ ។ អញ្ញ បសារស្សមិត្ត អញ្ញ
 បសារត្តត្ថ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថិ អត្ថិ កោចិ អញ្ញត្រ
 កត្តិស្សមិត្ត អញ្ញត្រ កត្តិ ។ បើ ។ អញ្ញ បសា-
 រស្សមិត្ត អញ្ញ បសារត្ត តេន វត រេ វត្ថុទៀត
 ឈ្មោះចំណុច កាយកម្មនិងថា ។

ឈ្មោះចំណុច កាយកម្មនិងថា

ខេនេ ។ បើ ។ ក្រែងបុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន
 ចង់ឈានថយក្រោយ តែងឈានថយក្រោយបាន ចង់ក្រឡេកទៅមុខ
 តែងក្រឡេកទៅមុខបាន ចង់ក្រឡេកទៅចិសដ្ឋង្គ ។ តែងក្រឡេកទៅ
 ចិសដ្ឋង្គ ។ បាន ចង់បត់អវយវៈចូល តែងបត់អវយវៈចូលបាន ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបានដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 បុគ្គល ចង់ឈានទៅមុខ តែងឈានទៅមុខបាន ។ បើ ។ ចង់លា
 អវយវៈចេញ តែងលាអវយវៈចេញបាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្តទេ ។

[៩២២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើ
 តាមចិត្តទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គលនិមួយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងចិសដ្ឋង្គ តែត្រឡប់ទៅក្នុងចិសដ្ឋង្គវិញ ។ បើ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលាអវយវៈដ្ឋង្គ តែត្រឡប់ជាលាអវយវៈដ្ឋង្គវិញ មាន
 ដែរ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គលនិមួយ គិតថា អាត្មាអញ នឹងទៅ
 ក្នុងចិសដ្ឋង្គ តែត្រឡប់ទៅក្នុងចិសដ្ឋង្គវិញ ។ បើ ។ គិតថា អាត្មា
 អញ នឹងលាអវយវៈដ្ឋង្គ តែត្រឡប់ជាលាអវយវៈដ្ឋង្គវិញ មាន
 ដែរ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា កាយកម្ម
 របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត ។

អតីតាតាគតប្បបូជ្ឈន្តកថា

[៩២៣] អតីតេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ អតីតំ ធិវុទ្ធី វិភតំ វិមវិណាតំ អត្តផ្គុតំ អត្តក្ខត្តិ-
 តន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អតីតំ ធិវុទ្ធី វិភតំ វិមវិណាតំ
 អត្តផ្គុតំ អត្តក្ខត្តិ ទោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អតីតេន
 សមដ្ឋានតោតិ ។

[៩២៤] អនាគតេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។
 នន្ទ អនាគតំ អនាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អធិព្វតំ
 អនកិធិព្វតំ អនាគតត្ថន្តិ ។ អាមត្តា ។ ហញ្ច អនាគតំ
 អនាតំ អក្ខតំ អសញ្ញាតំ អធិព្វតំ អនកិធិព្វតំ អនាគ-
 តតំ ទោ វត វេ វត្ថុទ្ធ អនាគតេន សមដ្ឋានតោតិ ។

[៩២៥] អតីតេន រូបក្ខន្ធទ្វេន សមដ្ឋានតោ អ-
 នាគតេន រូបក្ខន្ធទ្វេន សមដ្ឋានតោ បច្ចុប្បន្នេន រូប-
 ក្ខន្ធទ្វេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ តីហិ រូបក្ខ-
 ន្ធទេហិ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

អតីតាតាគតប្បបូជ្ឈន្តកថា

[៩២៣] បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតឫ ។ អើ ។ ក្រែងអតីត
 លេត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួលហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ
 ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ អតីត លេត់ហើយ ទៅប្រាសហើយ ប្រែប្រួល
 ហើយ អស់ហើយ បាត់ហើយ ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើទ អ្នកមិនគួរពោលថា
 បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតទេ ។

[៩២៤] បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតឫ ។ អើ ។ ក្រែង
 អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ផុះ
 មិនទាន់ផុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 អនាគត មិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់លូតលាស់ មិនទាន់ផុះ
 មិនទាន់ផុះដាល មិនទាន់កើតប្រាកដទេ ម្ចាស់អ្នកដឹងប្រើទ អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអនាគតទេ ។

[៩២៥] បុគ្គល ប្រកបដោយបច្ចុប្បន្នជាអតីត ប្រកបដោយ
 បច្ចុប្បន្នជាអនាគត ប្រកបដោយបច្ចុប្បន្នជាបច្ចុប្បន្នដែរ ។ អើ ។ មានតែ
 បុគ្គល ប្រកបដោយបច្ចុប្បន្ន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតេហំ បញ្ចហំ ខន្ធហំ សមដ្ឋានតោ អនាគតេហំ
 បញ្ចហំ ខន្ធហំ សមដ្ឋានតោ បច្ចុប្បន្នេហំ បញ្ចហំ
 ខន្ធហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ បន្ទុសហំ
 ខន្ធហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៩២៦] អតីតេន ចក្ខុយតនេន សមដ្ឋានតោ
 អនាគតេន ចក្ខុយតនេន សមដ្ឋានតោ បច្ចុប្បន្នេន
 ចក្ខុយតនេន សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ តីហំ
 ចក្ខុយតនេហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ
 ។ បេ ។ អតីតេហំ ប្លាទសហំ អាយតនេហំ សមដ្ឋា-
 នតោ អនាគតេហំ ប្លាទសហំ អាយតនេហំ សមដ្ឋា-
 នតោ បច្ចុប្បន្នេហំ ប្លាទសហំ អាយតនេហំ សមដ្ឋា-
 នតោតិ ។ អាមត្តា ។ ធីត្ថិសាយតនេហំ សមដ្ឋា-
 នតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

[៩២៧] អតីតាយ ចក្ខុធាតុយា សមដ្ឋានតោ
 អនាគតាយ ចក្ខុធាតុយា សមដ្ឋានតោ បច្ចុប្បន្នាយ
 ចក្ខុធាតុយា សមដ្ឋានតោតិ ។ អាមត្តា ។ តីហំ ចក្ខុ-
 ធាតុហំ សមដ្ឋានតោតិ ។ ន ហេវំ វត្តោ ។ បេ ។

បុគ្គល ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអតីត ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាអនាគត
 ប្រកបដោយខន្ធ ៥ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
 ដោយខន្ធ ១៥ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២៦] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាអតីត ប្រកប
 ដោយចក្ខុយតនៈ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
 អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុយតនៈ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជាអតីត
 ប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជាអនាគត ប្រកបដោយអាយតនៈ ១២ ជា
 បច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយអាយតនៈ ៣៦ ឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩២៧] បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាអតីត ប្រកបដោយ
 ចក្ខុធាតុ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែ
 បុគ្គលប្រកបដោយចក្ខុធាតុ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

អតីតាហំ អដ្ឋាសហំ ធាតុហំ សមញ្ញាគតោ អនាគ-
 តាហំ អដ្ឋាសហំ ធាតុហំ សមញ្ញាគតោ បច្ចុប្បន្នាហំ
 អដ្ឋាសហំ ធាតុហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមន្តា ។
 ចតុប្បញ្ញាសធាតុហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

(៩២៨) អតីតេន ចតុប្បន្នេយេន សមញ្ញាគតោ
 អនាគតេន ចតុប្បន្នេយេន សមញ្ញាគតោ បច្ចុប្បន្នេន
 ចតុប្បន្នេយេន សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ តីហំ
 ចតុប្បន្នេយេហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។
 អតីតេហំ ការីសត្ថន្ន្រ្ទេយេហំ សមញ្ញាគតោ អនាគតេហំ
 ការីសត្ថន្ន្រ្ទេយេហំ សមញ្ញាគតោ បច្ចុប្បន្នេហំ ការីស-
 ត្ថន្ន្រ្ទេយេហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ ធម្មន្ន្រ្ទេ-
 យេហំ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហៅ វត្ថុព្យោ ។ បេ ។

(៩២៩) ន វត្ថុព្យោ អតីតាចារកតេហំ សមញ្ញាគតោ-
 តិ ។ អាមន្តា ។ នន្ទ អត្ថំ អដ្ឋវិមោក្ខណាយី ចតុប្ប-
 ណាបាធនំ ធិតាមណីកំ នវន្នំ អនុបុព្វវិហារសមាបត្តិនំ
 លាភីតិ ។ អាមន្តា ។ ហព្វំ អត្ថំ អដ្ឋវិមោក្ខណាយី

បុគ្គល ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអតីត ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាអនាគត
 ប្រកបដោយធាតុ ១៨ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកប
 ដោយធាតុ ៩២ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩២៨) បុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុន្ន្រ្ទិយ ជាអតីត ប្រកបដោយ
 ចក្ខុន្ន្រ្ទិយ ជាអនាគត ប្រកបដោយចក្ខុន្ន្រ្ទិយ ជាបច្ចុប្បន្ន ។ អើ ។
 មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយចក្ខុន្ន្រ្ទិយ ៣ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ បុគ្គល ប្រកបដោយវន្តន្ន្រ្ទិយ ២២ ជាអតីត ប្រកបដោយ
 វន្តន្ន្រ្ទិយ ២២ ជាអនាគត ប្រកបដោយវន្តន្ន្រ្ទិយ ២២ ជាបច្ចុប្បន្ន ។
 អើ ។ មានតែបុគ្គល ប្រកបដោយវន្តន្ន្រ្ទិយ ៦៦ ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

(៩២៩) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិង
 អនាគតទេ ។ អើ ។ ក្រែងបុគ្គល ជាអ្នកចម្រើនឡើងវិញ ៨ ជាអ្នក
 បានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា ឡើងវិញ ៥ បានឡើងវិញ ៥ ហោសមាបត្តិ
 ទាំង ៩ មាន ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បុគ្គល ជាអ្នកចម្រើនឡើងវិញ ៨

ឥស្ស ឧទ្ទានំ

ចិត្តំ ឈានំ និកាមណី ឈន្តំ អនុបុត្តវិហារ-
សមាបត្តិំ លាភី តេជ វត វេ វត្ថុទេ អតីតាបាគ-
តេហំ សមដ្ឋាគតោតិ ។

អតីតាបាគប្បច្ចប្បន្តាថា ។

វេរោ វត្ថោ ។

ឥស្ស ឧទ្ទានំ

អាទិសំសនុស្សាវិស្ស សញ្ញាជនានំ មហានំ
អមការម្មណំ សញ្ញាជនំ រូបំ សារម្មណំ
អនុសយា អនាម្មណា ឯវមេវ ញ្ញាណំ អតី-
តាបាគការម្មណំ ចិត្តំ សត្វំ ចិត្តំ វិតក្កាទុ-
បតីតំ សត្វសោ វិតក្កាយតោ វិចារយតោ
វិតក្កវិចារោ សុទ្ធោ នយថាចិត្តស្ស វាចា
តថេវ កាយកម្មំ អតីតាបាគតេហំ
សមដ្ឋាគតោតិ ។

ឧទ្ទានំ នៃនិមិត្តនោះ

ជាអ្នកបានដោយមិនបាច់ប្រាថ្នា ឲ្យឈានចំនង់ ៤ បានឲ្យអនុបុត្តវិហារ-
សមាបត្តិចំនង់ ៥ មាន (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកជំនាញប្រើប្រាស់ ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ។

ចប់ អតីតនាគតប្បច្ចប្បន្តាថា ។

ចប់ និមិត្ត ។

ឧទ្ទានំ នៃនិមិត្តនោះ ពី

និយាយអំពី ការលះបង់ពួកសញ្ញាជនៈ របស់បុគ្គលអ្នក
ឃើញឲ្យអាទិសង្ស័យ សញ្ញាជនៈ មានអមក ជាអារម្មណ៍ ១
រូប ប្រកបដោយ អារម្មណ៍ ១ ពួកអនុស្សាយ មិនមាន អារម្មណ៍ ១
ញ្ញាណ មិនមាន អារម្មណ៍ យ៉ាងនោះដែរ ១ ចិត្ត ជាអតីតាម្មណ៍
និងអនាគតាម្មណ៍ ១ ចិត្តចំនង់អស់ មានវត្ថុជាប់កម្ម ១
សំឡេង ជាគ្រឿងផ្សាយចេញខែវត្ថុៈ របស់បុគ្គលកាល
គ្រិះរិះ កាលគិតពេលវេលា ដោយសព្វគ្រប់ ១ វាចា របស់បុគ្គល
មិនពោលតាមចិត្ត ១ កាយកម្ម របស់បុគ្គលមិនធ្វើតាមចិត្ត
ដូច្នោះ ១ បុគ្គល ប្រកបដោយអតីតនិងអនាគត ១ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ
និរោធកថា

[៧៣០] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អនិរុទ្ធ
តិរិយា បញ្ច ទន្ធា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ ធនន្ទ
ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ
អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ធនន្ទ ទន្ធានំ
សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ អាគច្ឆន្តី-
តិ ។ អាមត្តា ។ ទ្វិន្ទ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧៣១] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អនិរុទ្ធ
តិរិយា ចត្តារោ ទន្ធា ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមត្តា ។ ធនន្ទ
ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ
អាគច្ឆន្តីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ធនន្ទ ទន្ធានំ
សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ អាគច្ឆន្តីតិ ។
អាមត្តា ។ ទ្វិន្ទ ផស្សានំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ចិត្តានំ
សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៧៣២] ឧបបត្តេសិយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ អនិរុទ្ធ
តិរិយា ញាណំ ឧប្បជ្ជន្តីតិ ។ អាមត្តា ។
ធនន្ទ ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ធន ទន្ធា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ
និរោធកថា

[៧៣០] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្តិភក្កំណីត មិនខាន់លេខ ខន្ធ
៨ ជាតិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ១០ មាន
ខន្ធចាំង ១០ មកកាន់ភាគចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ១០ មាន ខន្ធចាំង ១០ មកកាន់ភាគ
ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈចាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តចាំង
ពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣១] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្តិភក្កំណីត មិនខាន់លេខ ខន្ធ
ចាំង ២ ជាតិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៨ មាន
ខន្ធចាំង ៨ មកកាន់ភាគចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៨ មាន ខន្ធចាំង ៨ មកកាន់ភាគចំពោះ
មុខឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈចាំងពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តចាំងពីរ
មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣២] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្តិភក្កំណីត មិនខាន់លេខ ញាណ
ជាតិរិយា កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃខន្ធចាំង ៦ មាន ខន្ធចាំង ៦

រូប មត្តោទិកថា

សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវ អាគជ្ឈន្តីតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
ឆន្ទំ ទន្ធានំ សមោធានំ ហោតិ ឆ ទន្ធា សម្មាសម្មាសម្មា
អាគជ្ឈន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ ទ្ធិន្ទំ ធម្មស្សានំ ។ បេ ។ ទ្ធិន្ទំ
ចំត្តានំ សមោធានំ ហោតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៩៣៣] ឧបមត្តសិយេ បញ្ចក្ខន្ធទ្វេ ធិន្ទេ មត្តោ
ឧប្បជ្ឈន្តីតិ ។ អាមន្តា ។ មតោ មន្តំ ការេតិ កាល-
កាលោ មន្តំ ការេតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

ឧបមត្តា ។

រូបី មត្តោទិកថា

[៩៣៤] មត្តសមម្ពុទ្ធិស្ស រូបំ មត្តោទិ ។ អា-
មន្តា ។ សារម្មណំ អន្តំ តស្ស អាវជ្ជនា អាគោតោ
សមន្តាហារោ មនសិការោ ចេតនា បត្តនា បណិ-
ជ្ជិតិ ។ ឈ ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ ឆន្ទំ អនារម្មណំ
ឆន្តិ តស្ស អាវជ្ជនា ។ បេ ។ បណិជ្ជិតិ ។ អា-
មន្តា ។ ហត្ថំ អនារម្មណំ ឆន្តិ តស្ស អាវជ្ជនា
។ បេ ។ បណិជ្ជិតិ ឆោ វត វេ វត្ថុត្វេ មត្តសមម្ពុទ្ធិស្ស
រូបំ មត្តោទិ ។

រូបមត្តោទិកថា

មកកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
ប្រជុំ នៃខន្ធច្រាង មាន ខន្ធច្រាង មកកាន់ភាពចំពោះមុខ ។ អើ ។
ការប្រជុំ នៃស្ស-ច្រាង ។ បេ ។ នៃចិត្តច្រាង មាន ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៣៥] កាលបញ្ចក្ខន្ធ ស្វន្ធកេតកេណិក លេខហើយ មត្ត
កើតឡើង ។ អើ ។ បុគ្គលស្លាប់ ទើបចម្រើនមត្ត បុគ្គលថ្មីមក
កាល ទើបចម្រើនមត្ត ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ចប់ ឧបមត្តា ។

រូបមត្តោទិកថា

[៩៣៦] រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមត្ត ជាមត្ត ។
អើ ។ រូប ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ការពិចារណា ការសង្ស័យ ការ
ប្រមូលមក ការធ្វើទុក្ខចិត្ត ការគិត ការប្រាថ្នា ការគំនិតទុក
ចំពោះរូបនោះ មាន ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែង
រូប មិនមានអារម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការគំនិតទុក ចំពោះ
រូបនោះ មិនមានទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ រូប មិនមានអារម្មណ៍
ការពិចារណា ។ បេ ។ ការគំនិតទុក ចំពោះរូបនោះ មិនមានទេ
ម្ចាស់អ្នកដឹងចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលព្រមព្រៀង
ដោយមត្ត ជាមត្ត ។

[៩៣៥] សម្មាភពា មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។
 សារម្មណា អន្តិ តាយ អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ ននុ អនាម្មណា នន្តិ តាយ
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ
 អនាម្មណា នន្តិ តាយ អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ
 ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធ សម្មាភពា មត្តោតិ ។

[៩៣៦] សម្មាគម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាភាជីវេ
 មត្តោតិ ។ អាមន្តា ។ សារម្មណា អន្តិ តស្ស
 អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
 ននុ អនាម្មណា នន្តិ តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។
 បណ្ឌិតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ អនាម្មណា នន្តិ
 តស្ស អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ចោ វត វេ វត្ថុទ្ធ
 សម្មាភាជីវេ មត្តោតិ ។

[៩៣៧] សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច សារម្មណា
 អន្តិ តាយ អាវដ្ឋនា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។

[៩៣៥] សម្មាភពា ជាមន្ត ។ អើ ។ (សម្មាភពា) ប្រ-
 កបដោយការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
 សម្មាភពានោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ក្រែងសម្មាភពា មិនមានការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
 ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភពានោះ មិនមានទេឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ
 (សម្មាភពា) មិនមានការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្ត
 ទុក ចំពោះសម្មាភពានោះ មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា សម្មាភពា ជាមន្តទេ ។

[៩៣៦] សម្មាគម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មាភាជីវៈ ជាមន្ត ។
 អើ ។ (សម្មាភាជីវៈ) ប្រកបដោយការម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។
 ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភាជីវៈនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ក្រែងសម្មាភាជីវៈ មិនមានការម្មណ៍ ការពិចា-
 រណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភាជីវៈនោះ មិនមានទេឬ ។
 អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាភាជីវៈ មិនមានការម្មណ៍ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភាជីវៈនោះ មិនមានទេ ម្ចាស់
 អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សម្មាភាជីវៈ ជាមន្តទេ ។

[៩៣៧] សម្មាទិដ្ឋិ ជាមន្ត សម្មាទិដ្ឋិនោះឯង ប្រកបដោយកា-
 រម្មណ៍ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានឬ ។

រូប មញ្ញតំកថា

អាមត្តា ។ សម្មាភវតា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថិ
 តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថិ
 តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមត្តា ។
 សម្មាភវត្ថោ ។ បេ ។ សម្មាភវីរោ មត្តោ សោ ច
 សារម្មណា អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សម្មាសន្តិយោ ។ បេ ។
 សម្មាភយាមោ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាសមាធិ មត្តោ សោ ច សារម្ម-
 ណា អត្ថិ តស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាភវតា មត្តោ សា ច សារម្មណា អត្ថិ
 តាយ អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុទ្វេ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មត្តោ សោ ច សារម្មណា អត្ថិ
 តស្ស អាវដ្ឋតា ។ បេ ។ បណីជីតិ ។ អាមត្តា ។
 សម្មាភវត្ថោ ។ បេ ។ សម្មាភវីរោ មត្តោ សោ ច

រូប មញ្ញតំកថា

អើ ។ សម្មាភវតា ជាមគ្គ សម្មាភវតានោះឯង ប្រកបដោយការម្នាក់
 ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភវតានោះ មានឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ជាមគ្គ សម្មាទិដ្ឋិនោះ
 ឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាទិដ្ឋិនោះ មានឬ ។ អើ ។ សម្មាភវត្ថោ ។ បេ ។ សម្មាភវីរោ
 ជាមគ្គ សម្មាភវីរោនោះឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា
 ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាភវីរោនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសន្តិយោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមា
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកប
 ដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មា-
 សមាធិនោះ មានឬ ។ អើ ។ សម្មាភវតា ជាមគ្គ សម្មាភវតានោះ
 ឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក
 ចំពោះសម្មាភវតានោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ ជាមគ្គ សម្មាសមាធិនោះឯង ប្រកបដោយការម្នាក់ ការ
 ពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មានឬ ។
 អើ ។ សម្មាភវត្ថោ ។ បេ ។ សម្មាភវីរោ ជាមគ្គ សម្មាភវីរោនោះឯង

សាវត្ថុណា ធម្មតិ តស្ស អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។
ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៧៣៧] សម្មាសម្ពុទ្ធ មគ្គោ សា ច អនាវត្ថុណា
ធម្មតិ តាយ អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ អាមត្តា ។
សម្មាសម្ពុទ្ធ មគ្គោ សា ច អនាវត្ថុណា ធម្មតិ តាយ អា-
វុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
សម្មាសម្ពុទ្ធ មគ្គោ សា ច អនាវត្ថុណា ធម្មតិ តាយ
អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មា-
សម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ មគ្គោ សោ ច អនាវត្ថុ-
ណា ធម្មតិ តស្ស អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។ បណ្ឌិតិ ។ ន
ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។

[៧៣៨] សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ មគ្គោ
សោ ច អនាវត្ថុណា ធម្មតិ តស្ស អាវុដ្ឋតា ។ បេ ។
បណ្ឌិតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ សម្មា-
សម្ពុទ្ធ សម្មាសម្ពុទ្ធ មគ្គោ សោ ច អនាវត្ថុណា ធម្មតិ តស្ស
អាវុដ្ឋតា

ប្រកបដោយការម្នាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះ
សម្មាសម្ពុទ្ធនោះ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៣៩] សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាមគ្គ សម្មាសម្ពុទ្ធ នោះឯង មិនមាន
ការម្នាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធ
នោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាមគ្គ សម្មាសម្ពុទ្ធនោះឯង មិនមាន
ការម្នាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ
មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាមគ្គ
សម្មាសម្ពុទ្ធនោះឯង មិនមានការម្នាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ
។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ
ជាមគ្គ សម្មាសម្ពុទ្ធនោះឯង មិនមានការម្នាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។
ការតាំងចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ មិនមានឬ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៤០] សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាមគ្គ សម្មា-
សម្ពុទ្ធនោះឯង មិនមានការម្នាស់ ការពិចារណា ។ បេ ។ ការតាំង
ចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ មិនមានឬ ។ អើ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ
។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ សម្មាសម្ពុទ្ធ សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ ។ សម្មា-
សម្ពុទ្ធ ជាមគ្គ សម្មាសម្ពុទ្ធនោះឯង មិនមានការម្នាស់ ការពិចារណា

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ មគ្គការវិភាគថា

។ បេ ។ បណ៌ដីតិ ។ ឆ បេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៤៤១] ឆ វត្ថុទ្ធ មគ្គសម្ព័ន្ធស្យ រូបំ មត្តោតិ ។
អាមត្តា ។ ឆធុ សម្មាវាទា សម្មាគម្មតោ សម្មាភេ-
ជីវោ មត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សម្មាវាទា សម្មា-
គម្មតោ សម្មាភេជីវោ មត្តោ តេឆ វត វេ វត្ថុទ្ធ មគ្គ-
សម្ព័ន្ធស្យ រូបំ មត្តោតិ ។

រូបំ មត្តោតិថា ។

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ មគ្គការវិភាគថា

[៤៤២] បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ អត្ថំ មគ្គការ-
វិភាគិ ។ អាមត្តា ។ ឆធុ បញ្ជីញាណា ឧប្បន្ន-
វត្ថុតា ឧប្បន្នាវម្មណាតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ បញ្ជី-
ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុតា ឧប្បន្នាវម្មណា តេ វត វេ
វត្ថុទ្ធ បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ អត្ថំ មគ្គការវិភាគិ ។

[៤៤៣] ឆធុ បញ្ជីញាណា បុរេជានវត្ថុតា
បុរេជានាវម្មណា អដ្ឋត្ថិតវត្ថុតា តាហិវាវម្មណា

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ វិភាគថា

។ បេ ។ ការតំនិចិត្តទុក ចំពោះសម្មាសមាធិនោះ មិនមានទេ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៤១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រម
ព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គទេ ។ អើ ។ ក្រែងសម្មាវាទា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភេជីវៈ ជាមគ្គទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ សម្មាវាទា សម្មាគម្មនៈ
សម្មាភេជីវៈ ជាមគ្គ (យ៉ាងនេះ) ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុនោះ
អ្នកគួរពោលថា រូប របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយមគ្គ ជាមគ្គ ។
ចប់ ប្រមាណាទិកថា ។

បញ្ជីញាណសម្ព័ន្ធស្យ មគ្គការវិភាគថា

[៤៤២] មគ្គការវិភាគ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ជី-
ញាណ មានទេ ។ អើ ។ ក្រែងបញ្ជីញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ
មានការម្ស្នាក់កើតឡើងហើយ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ជីញាណ
មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានការម្ស្នាក់កើតឡើងហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា មគ្គការវិភាគ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
បញ្ជីញាណ មានទេ ។

[៤៤៣] ក្រែងបញ្ជីញាណ មានវត្ថុកើតឡើងមុន មានការ-
ម្ស្នាក់កើតឡើងមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅវាឯក្នុង មានការម្ស្នាក់វាឯក្រៅ

អសង្កត្តវត្ថុតោ អសង្កត្តវត្ថុណា ធាតាវត្ថុតោ ធាតា-
 វត្ថុណា ន អត្ថាមត្ថាស្ស គោតវិសយំ បច្ចុទ្ធកោន្តំ ន
 អសមត្ថាហារា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អមនសីតារា ឧប្បជ្ឈន្តំ
 ន អត្ថោត្ថិណ្ណា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អបុព្វំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈន្តំ ន
 អត្ថាមត្ថាស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈន្តំ ។ បេ ។ នន្ត បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អនាគតាតិ ។ អាមត្ថា ។ ហត្ថិ បញ្ច-
 វិញ្ញាណា អនាហារតា ធា វត វេ វត្ថុទ្ធេ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណាសមន្តិស្ស អន្តិ មត្តភាវនាតិ ។

(៧៤៤) ចត្តវិញ្ញាណាសមន្តិស្ស អន្តិ មត្តភាវនា-
 តិ ។ អាមត្ថា ។ ចត្តវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ-
 តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។ ចត្តវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមត្ថា ។ ចត្តវិញ្ញាណំ បដិច្ច សុញ្ញតត្វា
 ឧប្បជ្ឈន្តិ ចត្តវិញ្ញាណាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធេ ។ បេ ។
 ចត្តវិញ្ញាណំ បដិច្ច សុញ្ញតត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ ចត្តវិញ្ញាណាន្តំ ។
 អាមត្ថា ។ ចត្តវិញ្ញាណំ បដិច្ច សុញ្ញតត្វា ឧប្បជ្ឈន្តិ ចត្ត-
 វិញ្ញាណាន្តំ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។ នន្តិ ។ ចត្តវិញ្ញាណំ បដិច្ច
 រូប ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចត្តវិញ្ញាណាន្តំ អត្ថោ សុត្តន្តោតិ ។

មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មាន
 ការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួល ខ្លួនគោតវិសយ របស់គ្នាទាំងគ្នា មិនកើត
 ឡើង អំពីការមិនប្រមូលមក មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត មិន
 កើតឡើង អំពីការមិន ច្រឡំក្រឡំគ្នា មិនកើតឡើងមិនមុន មិនក្រោយ
 មិនកើតឡើងក្នុងលំដាប់ស្មើនៃគ្នាទាំងគ្នា ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណា មិន
 មានការពិចារណាទេ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណា មិន
 មានការពិចារណាទេ ហួសអ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា មត្តភាវនា
 របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណា មានទេ ។

(៧៤៥) មត្តភាវនា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយចត្ត-
 វិញ្ញាណា មានទេ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណា ប្រាប្បសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចត្តវិញ្ញាណា ប្រាប្ប
 សភាវៈសូទ្ធ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណា អាស្រ័យ
 ចត្តន្តិសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ចត្តវិញ្ញាណា អាស្រ័យចត្តន្តិសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើត
 ឡើងឬ ។ អើ ។ ចត្តវិញ្ញាណា អាស្រ័យចត្តន្តិសភាវៈសូទ្ធ ទើបកើត
 ឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ មិនមានទេ ។ ចត្តវិញ្ញាណា
 អាស្រ័យចត្តន្តិសូទ្ធ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។

។ បេ ។ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ មគ្គការវេទិ
 មញ្ចវិញ្ញាណំ ជន្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ ចក្កវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ
 មគ្គការវេទិ ចក្កវិញ្ញាណំ ជន្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោ-
 ដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហេវី វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[៤២៦] ន វត្ថុច្វេ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស អត្ថំ
 មគ្គការវេទិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កកវតា នន កិក្ខុ-
 វេ កិក្ខុ តត្ថុតា រូមំ និស្សា ន និមិត្តត្ថាហិ ហោតិ
 តាទុក្ខញ្ញនត្ថាហិ ។ បេ ។ ឆោតេន សន្តំ សុត្វា
 ។ បេ ។ ឆោតេន តត្ថំ ឃាឃិត្វា ។ បេ ។ ជីក្ខុយ
 រសំ សាឃិត្វា ។ បេ ។ តាយេន ដោដ្ឋង្គំ ជុសិត្វា ន
 និមិត្តត្ថាហិ ហោតិ តាទុក្ខញ្ញនត្ថាហិតិ អន្តេវ សុត្ត-
 ត្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន វេ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស
 អត្ថំ មគ្គការវេទិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្ស មគ្គការវេទិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកហិ

[៤២៧] បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបី អកុសលាបីតិ ។

។ បេ ។ មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ
 មាន ឯមនាវិញ្ញាណ ប្រាត្នដស្ស ។ បេ ។ ប្រាត្នដេដ្ឋង្គុៈ វេប
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយ
 ចក្កវិញ្ញាណ មាន ឯចក្កវិញ្ញាណ ប្រាត្នដស្ស ។ បេ ។ ប្រាត្នដេដ្ឋង្គុៈ
 វេបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤២៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែល
 ព្រមព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មានឡើយ ។ អើ ។ គ្រងព្រះមានព្រះ
 ភាគ គ្រងគ្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ កុសលាសទានេះ ឃើញ
 រួច ដោយចក្ក មិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុក្ខញ្ញនៈ ។ បេ ។
 ពូសំឡើង ដោយគ្រឿង ។ បេ ។ ដុំភ្នំន ដោយច្រមុះ ។ បេ ។ លិខ
 រស ដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់គ្រូដោដ្ឋង្គុៈ ដោយកាយ មិនកាន់
 យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុក្ខញ្ញនៈ ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
 សូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ មគ្គការវេទិ របស់បុគ្គលដែលព្រម
 ព្រៀង ដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណសមន្តិស្សមគ្គការវេទិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបីតិកហិ

[៤២៧] បញ្ចវិញ្ញាណា ជាគុសលក៏មាន ជាអគុសលក៏មានឬ ។

រាមន្តា ។ ឧទុ បញ្ចវិញ្ញាណ ឧប្បន្នវត្ថុតា ឧប្បន្ន-
 រាមន្តាតិ ។ អាមន្តា ។ ហត្ថំ បញ្ចវិញ្ញាណ ឧប្បន្ន-
 វត្ថុតា ឧប្បន្នរាមន្តា ហេ វត វេ វត្ថុទ្ធ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណ កុសលាបិ អកុសលាបិ ។ ឧទុ បញ្ចវិញ្ញា-
 ណ បុរេជានវត្ថុតា បុរេជានាមន្តា អន្តរាមន្តា-
 តា ពហិរាមន្តា អសម្ព័ន្ធវត្ថុតា អសម្ព័ន្ធរាមន្តា
 ជានាវត្ថុតា ជានាមន្តា ន អញ្ញមញ្ញស្ស តោចរិ-
 សយំ មន្តុទុកោន្តំ ន អសមន្តាហារ ឧប្បន្នន្តំ ន អ-
 បទសិការ ឧប្បន្នន្តំ ន អព្វោតិណ្ឌា ឧប្បន្នន្តំ ន
 អបុរ្នំ អចរិមំ ឧប្បន្នន្តំ ន អញ្ញបញ្ញស្ស សមនន្តរា
 ឧប្បន្នន្តំ ឧទុ បញ្ចវិញ្ញាណ អនាគោតាតិ ។ អាមន្តា ។
 ហត្ថំ បញ្ចវិញ្ញាណ អនាគោតា ហេ វត វេ វត្ថុទ្ធ
 បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលាបិ អកុសលាបិ ។

[៧២៨] ចតុវិញ្ញាណំ កុសលន្តំ ។ អាមន្តា ។
 ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បន្នតិ ។ ន ហរិវត្ថុទ្ធ
 ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បន្នតិ ។ អាម-
 ន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណ បដិច្ច សុញ្ញតត្វ ឧប្បន្នតិ ចតុវិញ្ញាណន្តំ

រើ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានការម្នាក់កើត
 ឡើងហើយឬ ។ រើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតឡើង
 ហើយ មានការម្នាក់កើតឡើងហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។ ក្រែង
 បញ្ចវិញ្ញាណ មានវត្ថុកើតមុន មានការម្នាក់កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងក្នុង មានការម្នាក់ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិន
 ច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា មានការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួលខ្លះគា-
 ចរសំយន្តន៍ន័ត្តា មិនកើតឡើង អំពីការបិទពិចារណា មិនកើតឡើង
 អំពីការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត មិនកើតឡើង អំពីការមិនច្រឡូកច្រឡំគ្នា មិន
 កើតឡើងមិនមុនមិនក្រោយ មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មើ នៃគ្នាន័ត្តា
 ក្រែង បញ្ចវិញ្ញាណ មិនមានកំណត់ទុកក្នុងចិត្តទេ ។ រើ ។ ប្រសិនបើ
 បញ្ចវិញ្ញាណ មិនមានកំណត់ទុកក្នុងចិត្ត ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរ
 ពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានទេ ។

[៧២៩] ចតុវិញ្ញាណ ជាកុសលឬ ។ រើ ។ ចតុវិញ្ញាណ
 ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។
 រើ ។ ចតុវិញ្ញាណ អាស្រ័យចក្ខុន័ត្តសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។

ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ ចតុញ្ញ បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ចតុវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ចតុញ្ញ បដិច្ច
 សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។
 នត្ថំ ។ ចតុញ្ញ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុវិញ្ញាណន្តិ
 អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ចតុញ្ញ បដិច្ច
 រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចតុវិញ្ញាណន្តិ អត្ថេវ សុត្តន្តោ
 តោ វត វេ វត្តទៀ ចតុញ្ញ បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ចតុវិញ្ញាណន្តិ ។

[៧៤៧] ចតុវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុស-
 លម្បិ ។ អាមត្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ អតីតាធាតុតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ ចតុ-
 វិញ្ញាណំ កុសលម្បិ អកុសលម្បិ ។ អាមត្តា ។
 ចតុវិញ្ញាណំ ដស្សំ អារត្ត ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចត្តំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ អារត្ត ។ បេ ។
 សន្នំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតិ ។ ន
 ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុសលម្បិ

អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្ខុនិវ
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្ខុនិវ
 សភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ បិទ
 មានទេ ។ ចតុវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្ខុនិវរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ
 មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ ហើ ។ ប្រសិនបើ ចតុវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្ខុ
 និវរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
 អ្នកមិនគួរពោលថា ចតុវិញ្ញាណ អស្រ័យចក្ខុនិវសភាវៈសូន្យ ទើប
 កើតឡើងទេ ។

[៧៤៨] ចតុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មានឬ ។
 អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន ជា
 អកុសលក៏មានឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញាផស្សៈ ។ បេ ។
 ប្រាជ្ញាចក្ខុ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាចក្ខុ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាកាយ ។ បេ ។
 ប្រាជ្ញាសំឡេង ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាដោដ្ឋង្គៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាកុសលក៏មាន

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបិណ្ឌ

អកុសលម្យ មនោវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ អាមត្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ កុសលម្យ អកុ-
 សលម្យ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុសលម្យ
 អកុសលម្យ មនោវិញ្ញាណំ អតីតាបាគតំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ កុសលម្យ អកុ-
 សលម្យ ចតុវិញ្ញាណំ អតីតាបាគតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណំ កុ-
 សលម្យ អកុសលម្យ មនោវិញ្ញាណំ ជស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ចិត្តំ អារត្ត ចក្កំ អារត្ត ។ បេ ។ កាយំ
 អារត្ត សម្មំ អារត្ត ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្ប-
 ជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ កុសលម្យ
 អកុសលម្យ ចតុវិញ្ញាណំ ជស្សំ អារត្ត ។ បេ ។
 ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។

[៧៥៦] ន វត្ថុទ្ធ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបិ
 អកុសលាបិ ។ អាមត្តា ។ នន្ទ វត្ថុ កតវតា
 ៧៦ កិក្ខុវេ កិក្ខុ ចតុតា រូបំ ធិស្វា ធិមិត្តតាហិ
 ហោតិ ។ បេ ។ ន ធិមិត្តតាហិ ហោតិ ។ បេ ។

បញ្ចវិញ្ញាណ កុសលបិណ្ឌ

ជាអកុសលកំមាន ឯមនោវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯចតុវិញ្ញាណ
 ប្រាជ្ញសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាជ្ញអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុ-
 វិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯចតុវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញ
 អតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯមនោ-
 វិញ្ញាណ ប្រាជ្ញស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញចិត្ត ប្រាជ្ញចក្ខុ ។ បេ ។
 ប្រាជ្ញកាយ ប្រាជ្ញសំឡេង ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាដាច់ដូច ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំមាន ជាអកុសលកំមាន ឯ
 ចតុវិញ្ញាណ ប្រាជ្ញស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាជ្ញាដាច់ដូច ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចវិញ្ញាណ ជាអកុសលកំ
 មាន ជាអកុសលកំមានឬ ។ អើ ។ គ្រងព្រះមានព្រះភាគ ច្រង
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិក្ខុចង់ឡាយ កិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញប្រដោយ
 ចក្ខុ ជាអ្នកកាន់យកនូវចិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវចិត្ត ។ បេ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

សោតេន សន្តំ សុត្វា ។ បេ ។ ការយេន ដោដ្ឋង្គំ
ដុសិត្វា និមិត្តត្ថាហិ ហោតីតិ ។ បេ ។ ន និមិត្តត្ថា-
ហិ ហោតីតិ អន្តេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន
វេ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបិ អកុសលាបិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបិ តិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា

(៩៥០) បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។ អាមត្តា ។
ននុ បញ្ចវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុតា ឧប្បន្នារម្មណាតិ ។
អាមត្តា ។ ហត្ថំ បញ្ចវិញ្ញាណា ឧប្បន្នវត្ថុតា
ឧប្បន្នារម្មណា យោ វត វេ វត្ថុទេ បញ្ចវិញ្ញាណា សា-
រោតាតិ ។ បេ ។ ននុ បញ្ចវិញ្ញាណា បុរេជាតវត្ថុ-
តា បុរេជាតារម្មណា អដ្ឋង្គតវត្ថុតា ពាហិរាម្មណា
អសម្ព័ន្ធវត្ថុតា អសម្ព័ន្ធវារម្មណា ជាតាវត្ថុតា ជាតា-
រម្មណា ន អញ្ញមញ្ញស្ស តោចរិសយំ បច្ចុទុកោន្តំ ន
អសមន្នាហារា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អមនសិការា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន
អរោតិណ្ណា ឧប្បជ្ឈន្តំ ន អបុត្ថំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈន្តំ ននុ
បញ្ចវិញ្ញាណា ន អញ្ញមញ្ញស្ស សមនន្តរា ឧប្បជ្ឈន្តិតិ ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ពូសំរោងដោយគ្រឿង ។ បេ ។ ពាល់គ្រូដោយដូចដោយកាយ ជា
អ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ
មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ បញ្ចវិញ្ញាណា ជា
កុសលក៏មាន ជាអកុសលក៏មាន ។

ចំ បញ្ចវិញ្ញាណា កុសលាបិ តិ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា

(៩៥១) បញ្ចវិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសន្សឹម ។ អើ ។ ក្រែង
បញ្ចវិញ្ញាណា មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មានការម្នាក់កើតឡើងហើយ
ឬ ។ អើ ។ ប្រសិនបើ បញ្ចវិញ្ញាណា មានវត្ថុកើតឡើងហើយ មាន
ការម្នាក់កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកជំនាញ អ្នកមិនគួរពោលថា បញ្ច-
វិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសន្សឹមទេ ។ បេ ។ ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណា មានវត្ថុ
កើតមុន មានការម្នាក់កើតមុន មានវត្ថុប្រព្រឹត្តទៅទាន់ក្នុង មានការម្នាក់
ខាងក្រៅ មានវត្ថុមិនច្រឡំគ្នា មានការម្នាក់មិនច្រឡំគ្នា មានវត្ថុផ្សេងៗគ្នា
មានការម្នាក់ផ្សេងៗគ្នា មិនទទួលនូវគោចរិសយនៃគ្នានឹងគ្នា មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនពិចារណា មិនកើតឡើង អំពីការមិនធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត មិនកើត
ឡើង អំពីការមិនច្រឡូកច្រឡំគ្នា មិនមែនកើតឡើង មិនមុនមិនស្រោយ
ក្រែងបញ្ចវិញ្ញាណា មិនកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ស្មី នៃគ្នានឹងគ្នាទេ ។

អាមន្តា ។ ហេតុ បញ្ចវិញ្ញាណ ន អន្តរមញ្ញស្ស
សមនន្តក ឧប្បជ្ឈន្តិ យោ វត វេ វត្ថុព្វេ បញ្ចវិញ្ញា-
ណា សាគោតតិ ។

[៩៥២] ចតុវិញ្ញាណំ សាគោតតិ ។ អា-
មន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ ។
ន យោវ វត្ថុព្វេ ។ យេ ។ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ អាមន្តា ។ ចតុញ្ច បដិច្ច
សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាធិ ។ ន យោវ វត្ថុព្វេ
។ យេ ។ ចតុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុ-
វិញ្ញាណាធិ ។ អាមន្តា ។ ចតុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាធិ អន្តេ សុត្តន្តោតិ ។ នត្ថំ ។
ចតុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាធិ
អន្តេ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ហេតុ ចតុញ្ច
បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាធិ អន្តេ សុត្ត-
ន្តោ យោ វត វេ វត្ថុព្វេ ចតុញ្ច បដិច្ច សុញ្ញតញ្ច
ឧប្បជ្ឈន្តិ ចតុវិញ្ញាណាធិ ។

[៩៥៣] ចតុវិញ្ញាណំ សាគោតតិ ។ អាមន្តា ។
ចតុវិញ្ញាណំ អតីតាបាតតំ អារត្ត ឧប្បជ្ឈន្តិ ។ ន

ហេ ។ ប្រសិទ្ធម្មេ បញ្ចវិញ្ញាណា មិទតេត្ថេ ក្នុងលំដាប់ស្មី នៃគា
និងគ្នា។ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា បញ្ចវិញ្ញាណា ប្រកប
ដោយការសង្ស័យទេ ។

[៩៥៤] ចតុវិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសង្ស័យ ។ អើ ។
ចតុវិញ្ញាណា ប្រាប្បសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ យេ ។ ចតុវិញ្ញាណា ប្រាប្បសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង
ឬ ។ ហើ ។ ចតុវិញ្ញាណា អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើត
ឡើង ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ យេ ។ ចតុវិញ្ញាណា អា-
ស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណា
អាស្រ័យចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រ ។ មិនមានទេ ។ ចតុវិញ្ញាណា អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើត
ឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ប្រសិទ្ធម្មេ ចតុ-
វិញ្ញាណា អាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ទើបកើតឡើង ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះ
សូត្រ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា ចតុវិញ្ញាណា អាស្រ័យ
ចក្ខុនិងសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងទេ ។

[៩៥៥] ចតុវិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសង្ស័យ ។ អើ ។
ចតុវិញ្ញាណា ប្រាប្បអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើង ។ អ្នកមិនគួរ

ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណំ សាភោគន្តំ ។
 អាមន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ ជស្សំ អារត្ត ។ បេ ។
 ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 មហេវិញ្ញាណំ សាភោគំ មហេវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ
 អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ សា-
 ភោគំ ចតុវិញ្ញាណំ សុញ្ញតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 ឧ ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។ មហេវិញ្ញាណំ សាភោគំ
 មហេវិញ្ញាណំ អតីតាបាទតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។
 អាមន្តា ។ ចតុវិញ្ញាណំ សាភោគំ ចតុវិញ្ញាណំ អតី-
 តាបាទតំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឧ ហេវំ វត្ថុព្យា ។ បេ ។
 មហេវិញ្ញាណំ សាភោគំ មហេវិញ្ញាណំ ជស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមន្តា ។
 ចតុវិញ្ញាណំ សាភោគំ ចតុវិញ្ញាណំ ជស្សំ អារត្ត
 ។ បេ ។ ដោដ្ឋង្គំ អារត្ត ឧប្បជ្ជតីតិ ។ ឧ ហេវំ
 វត្ថុព្យា ។ បេ ។

ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ
 ឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាព្វផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាព្វដោដ្ឋង្គៈ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហេ-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ មហេវិញ្ញាណ ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុ-
 វិញ្ញាណ ប្រាព្វសភាវៈសូន្យ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហេវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ មហេ-
 វិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុ-
 វិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុវិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត
 ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហេវិញ្ញាណ
 ប្រកបដោយការសង្ស័យ មហេវិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត ទើប
 កើតឡើងឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុ-
 វិញ្ញាណ ប្រាព្វអតីតនិងអនាគត ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ មហេវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ
 មហេវិញ្ញាណ ប្រាព្វផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាព្វដោដ្ឋង្គៈ ទើបកើតឡើង
 ឬ ។ អើ ។ ចតុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ស័យ ចតុវិញ្ញាណ
 ប្រាព្វផស្សៈ ។ បេ ។ ប្រាព្វដោដ្ឋង្គៈ ទើបកើតឡើងឬ ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៤] ន វត្ថុតំ បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។
 អាមន្តា ។ នន្ទ វត្ថុ ភក្កតា ឥន កិច្ចវេ កិច្ច
 បក្កុតា រូមំ ជិស្វា ជិមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។
 ន ជិមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។ កាយេន ដោជ្ជតំ
 ធុស្សិតា ជិមិត្តត្ថាហិ ហោតិ ។ បេ ។ ន ជិមិត្តត្ថាហិ
 ហោតិ អត្ថេវ សុត្តន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ ឥន ហិ
 បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិ ។ បេ ។

បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា ។

ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៥] មក្កសមន្តី ទ្វីបំ សីលេហំ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមន្តី ទ្វីបំ ឧស្សេហំ
 ទ្វីបំ វេទនាហិ ទ្វីបំ សញ្ញាហិ ទ្វីបំ ចេតនាហិ
 ទ្វីបំ ចិត្តហិ ទ្វីបំ សមាធិហិ ទ្វីបំ វិរិយេហិ ទ្វីបំ
 សតិហិ ទ្វីបំ សមាធិហិ ទ្វីបំ វេញ្ញាហិ សមន្តាគ-
 តោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុតេ ។ បេ ។

[៩៥៦] មក្កសមន្តី លោកិយេន សីលេន ស-
 មន្តាគតោតិ ។ អាមន្តា ។ មក្កសមន្តី លោកិយេន ឧ-
 ស្សេន លោកិយេន វេទនាយ លោកិយេន សញ្ញាយ

ទ្វីសីលសមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បញ្ចវិញ្ញាណា ប្រកបដោយ
 ការសង្ឃឹមទេ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុចំនងឡាយ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ឃើញប្រដោយចក្ខុ ជាអ្នកកាន់
 យកខ្សែនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់យកខ្សែនិមិត្ត ។ បេ ។ ពាល់គ្រូ
 ដោយដូច្នេះដោយកាយ ជាអ្នកកាន់យកខ្សែនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនកាន់
 យកខ្សែនិមិត្ត ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុ
 នោះ បញ្ចវិញ្ញាណា ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ។ បេ ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណា សារោតាតិកថា ។

ទ្វីសីលសមន្តាគតោតិកថា

[៩៥៥] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលតិរេក ។
 អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយឥស្សតិរេក វេទនាតិរេក
 សញ្ញាតិរេក ចេតនាតិរេក ចិត្តតិរេក សញ្ញាតិរេក វិរិយៈតិរេក សតិរេក សមាធិតិរេក
 បញ្ញាតិរេក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៦] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
 លោកិយៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
 ឥស្សៈ ជាលោកិយៈ វេទនា ជាលោកិយៈ សញ្ញា ជាលោកិយៈ

លោកិយាយ យេតនាយ លោកិយេន ជិត្តេន លោ-
 កិយាយ សម្មាយ លោកិយេន វិរិយេន លោកិយាយ
 សតិយា លោកិយេន សមាធិតា លោកិយាយ
 បញ្ញាយ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៩៥៧] មគ្គសមធម៌ លោកិយេន ច លោកុត្ត-
 រេន ច សីលេន សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ មគ្គ-
 សមធម៌ លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច ជស្សេន
 សមញ្ញាគតោ ។ បេ ។ លោកិយាយ ច លោកុត្តរាយ
 ច បញ្ញាយ សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 មគ្គសមធម៌ លោកិយេន សីលេន សមញ្ញាគតោតិ ។
 អាមញ្ញា ។ មគ្គសមធម៌ បុទ្ធផ្លោតិ ។ ន ហេវ
 វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៩៥៨] មគ្គសមធម៌ លោកិយាយ សម្មាវាចាយ
 សមញ្ញាគតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ មគ្គសមធម៌ លោកិយាយ
 សម្មាទិដ្ឋិយា សមញ្ញាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 មគ្គសមធម៌ លោកិយាយ សម្មាវាចាយ សមញ្ញាគតា-
 តិ ។ អាមញ្ញា ។ មគ្គសមធម៌ លោកិយេន សម្មាសង្កេត្តេន

ចេតនា ជាលោកិយៈ ចិត្ត ជាលោកិយៈ សច្ចា ជាលោកិយៈ វិរិយៈ
 ជាលោកិយៈ សតិ ជាលោកិយៈ សមាធិ ជាលោកិយៈ បញ្ញា ជា
 លោកិយៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៥៩] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជា
 លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រ-
 កបដោយវស្សៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ប្រកបដោយ
 បញ្ញា ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីល ជាលោកិយៈ
 ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាបុព្វជន ។ អ្នកមិនគួរ
 ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦០] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាចា
 ជាលោកិយៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយ
 សម្មាទិដ្ឋិជាលោកិយៈ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គល
 ព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាវាចា ជាលោកិយៈ ។ អើ ។
 បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសង្កេត្តៈ ជាលោកិយៈ

ទ្វីបសីលេហំ សមញ្ញតោតិកា

។ បេ ។ លោកិយេន សម្មាភិយោមេន ។ បេ ។ លោ-
 កិយាយេ សម្មាសតិយោ ។ បេ ។ លោកិយេន សម្មា-
 សមាធិតា សមញ្ញតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។ មគ្គ-
 សមន្តី លោកិយេន សម្មាគម្មន្តេន ។ បេ ។ លោកិ-
 យេន សម្មាអាជីវេន សមញ្ញតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ មគ្គ-
 សមន្តី លោកិយាយេ សម្មាធិដ្ឋិយោ ។ បេ ។ លោកិយេន
 សម្មាសមាធិតា សមញ្ញតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។

[៩៥៩] មគ្គសមន្តី លោកិយាយេ ន លោកុត្តរ-
 ភាយេ ន សម្មាភិយាយេ សមញ្ញតោតិ ។ អាមញ្ញា ។
 មគ្គសមន្តី លោកិយាយេ ន លោកុត្តរភាយេ ន សម្មា-
 ធិដ្ឋិយោ សមញ្ញតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ ។ បេ ។
 មគ្គសមន្តី លោកិយាយេ ន លោកុត្តរភាយេ ន សម្មា-
 ភិយាយេ សមញ្ញតោតិ ។ អាមញ្ញា ។ មគ្គសមន្តី
 លោកិយេន ន លោកុត្តរេន ន សម្មាសន្តិប្បេន
 ។ បេ ។ លោកិយេន ន លោកុត្តរេន ន សម្មាភិយោ-
 មេន ។ បេ ។ លោកិយាយេ ន លោកុត្តរភាយេ ន សម្មា-
 សតិយោ ។ បេ ។ លោកិយេន ន លោកុត្តរេន ន
 សម្មាសមាធិតា សមញ្ញតោតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុត្វេ

ទ្វីបសីលេហំ សមញ្ញតោតិកា

។ បេ ។ សម្មាភិយាមៈ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាលោកិយៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាគម្មន្តៈ ជាលោ-
 កិយៈ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវៈ ជាលោកិយ ។ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រម
 ព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាធិដ្ឋិ ជាលោកិយៈ ។ បេ ។ សម្មា-
 សមាធិ ជាលោកិយៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦០] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាភិយា
 ជាលោកិយៈ និវេលាកុត្តរ ។ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
 ប្រកបដោយសម្មាធិដ្ឋិ ជាលោកិយៈ និវេលាកុត្តរៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោល
 យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-
 ភិយា ជាលោកិយៈ និវេលាកុត្តរ ។ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀង
 ដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសន្តិប្បៈ ជាលោកិយៈ និវេលាកុត្តរៈ
 ។ បេ ។ សម្មាភិយាមៈ ជាលោកិយៈ និវេលាកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយ
 សម្មាសតិ ជាលោកិយៈ និវេលាកុត្តរៈ ។ បេ ។ ដោយសម្មា-
 សមាធិ ជាលោកិយៈ និវេលាកុត្តរៈ ។ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច
សម្មាសម្ពុទ្ធន ។ បេ ។

[៩៦០] មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន ច លោកុត្ត-
រេន ច សម្មាសម្ពុទ្ធនេន សមម្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកិយាយេ ច លោកុត្តរាយេ ច សម្មា-
និដ្ឋយោ សមម្នាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។
មគ្គសមដ្ឋី លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មា-
សម្ពុទ្ធនេន សមម្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ មគ្គសមដ្ឋី
លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មាសម្ពុទ្ធនេន
។ បេ ។ លោកិយេន ច លោកុត្តរេន ច សម្មាស-
មាធិនា សមម្នាគតោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុច្វេ ។ បេ ។

[៩៦១] ន វត្ថុច្វេ មគ្គសមដ្ឋី ទ្វីហិ សីលេហិ
សមម្នាគតោតិ ។ អាមត្តា ។ លោកិយេ សីលេ
និរុទ្ធេ មត្តោ ឧប្បជ្ជតីតិ ។ អាមត្តា ។ ទុស្សីលោ
ទណ្ឌសីលោ និទ្ធសីលោ មគ្គំ កាវេតីតិ ។ ន ហេវ
វត្ថុច្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ មគ្គសមដ្ឋី ទ្វីហិ សីលេហិ
សមម្នាគតោតិ ។

ទ្វីហិ សីលេហិ សមម្នាគតោតិ ។

។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ (ប្រកប) ដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ ជា
លោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

[៩៦០] បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ
ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសម្មា-
សម្ពុទ្ធៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អើ ។ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយ
មគ្គ ប្រកបដោយសម្មាសម្ពុទ្ធៈ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ បេ ។
ប្រកបដោយសម្មាសមាធិ ជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦១] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ
ប្រកបដោយសីលកិច្ច ។ អើ ។ កាលសីលជា លោកិយៈ រលក់ទៅ
មគ្គ កើតឡើង ។ អើ ។ បុគ្គល ទ្រុស្តសីល មានសីលច្នៃប្រឌិត
មានសីលដាច់ ចម្រើននូវមគ្គ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលកិច្ច ។

ចប់ ទ្វីសីលសមម្នាគតោតិ ។

សីលំ អចេតសិកត្តិកថា

[៩៦២] សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។ រូរំ
 ជិត្យានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ។ បេ ។
 រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោជ្ជញាយតនំ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។
 ជស្ស្វា អចេតសិកត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
 សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វា ។ បេ ។
 វិវិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា អចេតសិកត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៩៦៣] ជស្ស្វា ចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។
 សីលំ ចេតសិកត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វា
 ។ បេ ។ វិវិយំ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។
 បញ្ញា ចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។ សីលំ ចេតសិ-
 កត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៩៦៤] សីលំ អចេតសិកត្តិ ។ អាមត្តា ។
 អនិជ្ជដលត្តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

សីលអចេតសិកត្តិកថា

[៩៦៥] សីល មិនមែនជាចេតសិក (មិនប្រកបដោយចិត្ត)
 ទេ ។ អើ ។ រូប វិញ្ញាណ ចក្កាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
 ។ បេ ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ដោជ្ជញាយតនៈ (មិនមែនជាចេត-
 សិក) ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែន
 ជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ ជស្ស្វៈ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។
 អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វា
 ។ បេ ។ វិវិយៈ ។ បេ ។ សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មិន
 មែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៦] ជស្ស្វៈ ជាចេតសិក ។ អើ ។ សីល ជា
 ចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សត្វា ។ បេ ។ វិវិយៈ ។ បេ ។
 សតិ ។ បេ ។ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ជាចេតសិក ។ អើ ។
 សីល ជាចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៧] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សីល
 មានផលមិនជាទីប្រាថ្នា ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

នុ ឥដ្ឋជលន្តំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ ឥដ្ឋជលំ
នោ វត វេ វត្តទ្វេ សីលំ អចេតសិកាន្តំ ។

[៩៦៥] សត្វា ឥដ្ឋជលា សត្វា ចេតសិកាតិ ។
អាមត្តា ។ សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ ចេតសិកាន្តំ ។
ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ វិយេ សតិ សមាធិ ។ បេ ។
បញ្ញា ឥដ្ឋជលា បញ្ញា ចេតសិកាតិ ។ អាមត្តា ។
សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ ចេតសិកាន្តំ ។ ន ហេវំ
វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៩៦៦] សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ អចេតសិកាន្តំ ។
អាមត្តា ។ សត្វា ឥដ្ឋជលា សត្វា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ សីលំ ឥដ្ឋជលំ សីលំ អចេត-
សិកាន្តំ ។ អាមត្តា ។ វិយេ ។ បេ ។ សតិ សមាធិ
។ បេ ។ បញ្ញា ឥដ្ឋជលា បញ្ញា អចេតសិកាតិ ។
ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៩៦៧] សីលំ អចេតសិកាន្តំ ។ អាមត្តា ។
អដលំ អវិចារកាន្តំ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

ត្រៃ(សីល) មានផលជាទីប្រាថ្នា ។ អើ ។ ប្រសិនបើ (សីល) មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា ម្ចាស់អ្នកដឹងច្រើន អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែន
ជាចេតសិកទេ ។

[៩៦៨] សត្វ មានផលជាទីប្រាថ្នា សត្វ ជាចេតសិក ។
អើ ។ សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរ
ពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វិយេ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មាន
ផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា ជាចេតសិក ។ អើ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល ជាចេតសិក ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៦៩] សីល មានផលជាទីប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ទេ ។ អើ ។ សត្វ មានផលជាទីប្រាថ្នា សត្វ មិនមែនជាចេតសិក
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មានផលជាទី
ប្រាថ្នា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ វិយេ ។ បេ ។
សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មានផលជាទីប្រាថ្នា បញ្ញា មិនមែនជា
ចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧០] សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ (សីល) មិន
មានផល មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

ឧត្ត សដលំ សវិចារក្ខំ ។ អាមត្តា ។ ហត្ថំ សដលំ
សវិចារកំ នោ វត វេ វត្តេ ។ សីលំ អចេតសិ-
ក្ខំ ។ បេ ។

[៤៦៥] ចក្ខុយតនំ អចេតសិកំ អវិចារក្ខំ ។
អាមត្តា ។ សីលំ អចេតសិកំ អវិចារក្ខំ ។ ឧ
ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ
អចេតសិកំ អវិចារក្ខំ ។ អាមត្តា ។ សីលំ អចេត-
សិកំ អវិចារក្ខំ ។ ឧ ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

[៤៦៦] សីលំ អចេតសិកំ សវិចារក្ខំ ។ អា-
មត្តា ។ ចក្ខុយតនំ អចេតសិកំ សវិចារក្ខំ ។ ឧ
ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។ សីលំ អចេតសិកំ សវិចារ-
ក្ខំ ។ អាមត្តា ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ
អចេតសិកំ សវិចារក្ខំ ។ ឧ ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

[៤៦៧] សម្មាសម្ពាទា អចេតសិកាតិ ។ អាមត្តា ។
សម្មាធិដ្ឋំ អចេតសិកាតិ ។ ឧ ហេវំ វត្តេ ។ បេ ។

ក្រែង (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ ប្រសិន
បើ (សីល) ប្រកបដោយផល ប្រកបដោយវិបាកមែ ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនគួរពោលថា សីល មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ បេ ។

[៤៦៨] ចក្ខុយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេ
ឬ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាកទេ ។ អ្នកមិន
គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
មិនមានវិបាកទេ ។ អើ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក មិនមានវិបាក
ទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៦៩] សីល មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។
អើ ។ ចក្ខុយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនមែនជាចេតសិក តែ
ប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អើ ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ
។ បេ ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនៈ មិនមែនជាចេតសិក
តែប្រកបដោយវិបាកឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៤៧០] សម្មាសម្ពាទា មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អើ ។ សម្មា-
ធិដ្ឋំ មិនមែនជាចេតសិកទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

សម្មាភិបា អចេតសំគាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មា-
 សង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមា ។ បេ ។ សម្មា-
 សតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសំគាតិ ។ ន
 ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ សម្មាភយាមា ។ បេ ។ សម្មា-
 ភាជីវេ អចេតសំគាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាធិដ្ឋិ
 អចេតសំគាតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។ សម្មា-
 ភាជីវេ អចេតសំគាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាសង្ក-
 ប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមា ។ បេ ។ សម្មាសតិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អចេតសំគាតិ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។

[៩៧០] សម្មាធិដ្ឋិ ចេតសំគាតិ ។ អាមត្តា ។
 សម្មាភិបា ចេតសំគាតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ ។ បេ ។
 សម្មាធិដ្ឋិ ចេតសំគាតិ ។ អាមត្តា ។ សម្មាភយាមា
 ។ បេ ។ សម្មាភាជីវេ ចេតសំគាតិ ។ ន ហៅ
 វត្តទៀ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមា
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសំគាតិ ។
 អាមត្តា ។ សម្មាភិបា ចេតសំគាតិ ។ ន ហៅ វត្តទៀ

សម្មាភិបា មិនមែនជាចេតសំគាតេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។
 សម្មាភយាមា ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនមែន
 ជាចេតសំគាតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មា-
 ភយាមា ។ បេ ។ សម្មាភាជីវេ មិនមែនជាចេតសំគាតេ ។ អើ ។ សម្មា-
 ធិដ្ឋិ មិនមែនជាចេតសំគាតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 សម្មាភាជីវេ មិនមែនជាចេតសំគាតេ ។ អើ ។ សម្មាសង្កប្បោ
 ។ បេ ។ សម្មាភយាមា ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ
 មិនមែនជាចេតសំគាតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧១] សម្មាធិដ្ឋិ ជាចេតសំគាតេ ។ អើ ។ សម្មាភិបា ជា
 ចេតសំគាតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាធិដ្ឋិ ជា
 ចេតសំគាតេ ។ អើ ។ សម្មាភយាមា ។ បេ ។ សម្មាភាជីវេ ជាចេត-
 សំគាតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។
 សម្មាភយាមា សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាចេតសំគាតេ ។
 អើ ។ សម្មាភិបា ជាចេតសំគាតេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ

សីល ៩ ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតកថា

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចេតសិកោតិ ។ អាមម្ហា ។
សម្មាគម្មន្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវេ ចេតសិកោតិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

(៩៧២) ន វត្ថុព្វំ សីលំ អចេតសិកក្ខន្ធិ ។ អា-
មម្ហា ។ សីលេ ធិបតីវិវត្តិតា និរុទ្ធេ ធិស្សីលោ ហោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ
អចេតសិកក្ខន្ធិ ។

សីលំ អចេតសិកក្ខន្ធិ ។

សីលំ ៩ ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតកថា

(៩៧៣) សីលំ ន ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតិ ។ អាមម្ហា ។
រូបំ ចិត្តានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនន្តិ ។
ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតិ ។
អាមម្ហា ។ ដស្សោ ន ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតិ ។ ន ហេវំ
វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ សីលំ ន ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតិ ។ អាមម្ហា ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ន ចិត្តា-
ធិបតីវិវត្តិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។

សីល ៩ ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតកថា

។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ជាចេតសិកក្ខន្ធិ ។ អើ ។ សម្មាគម្មន្តោ ។ បេ ។
សម្មាអាជីវេ ជាចេតសិកក្ខន្ធិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
(៩៧៤) បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនមែនជាចេតសិក
ក្ខន្ធិ ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលត់ទៅ បុគ្គល
ឈ្មោះថាទ្រុស្តសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ សីល មិនមែនជាចេតសិកក្ខន្ធិ ។

ចម្លើយ សីលអចេតសិកក្ខន្ធិ ។

សីល ៩ ចិត្តាធិបតីវិវត្តិតកថា

(៩៧៥) សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ ។ អើ ។ ប្រ-
ចិត្តានំ ចក្កាយតនំ ។ បេ ។ ដោដ្ឋញ្ចាយតនំ (មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្ត) ក្ខន្ធិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រ-
ព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ ។ អើ ។ ធិស្សៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ ។
អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តក្ខន្ធិ
ក្ខន្ធិ ។ អើ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
សត្វា វិរិយំ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
ក្ខន្ធិ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧២] ដស្សៈ ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។
 សីលំ ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា វេទនា សញ្ញា វិរិយំ សតិ
 សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។
 សីលំ ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៩៧៤] សម្មាភិច្ចា ន ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ន ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សម្មាភិច្ចា ន ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាសន្តប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 ទុបវរត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាភិច្ចា ន ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ អា-
 មត្តា ។ សម្មាទិដ្ឋិ ន ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ ន ហេវំ
 វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សម្មាភិច្ចា ន ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។
 អាមត្តា ។ សម្មាសន្តប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមោ
 ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ន ចិត្តា-
 ទុបវរត្ថិតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៩៧៦] សម្មាទិដ្ឋិ ចិត្តាទុបវរត្ថិតិ ។ អាមត្តា ។

[៩៧២] ដស្សៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។ សីល
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ វេទនា
 ។ បេ ។ សញ្ញា វេទនា សញ្ញា វិរិយៈ សតិ សមាធិ ។ បេ ។ បញ្ញា
 ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។ សីល ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៤] សម្មាភិច្ចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។
 សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
 ។ បេ ។ សម្មាភិច្ចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។ សម្មា-
 សន្តប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមៈ ។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
 ទេ ។ បេ ។ សម្មាភិច្ចា ។ បេ ។ សម្មាភិច្ចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
 ចិត្តទេ ។ អើ ។ សម្មាទិដ្ឋិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ សម្មាភិច្ចា មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត
 ទេ ។ អើ ។ សម្មាសន្តប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាភិយាមៈ ។ បេ ។
 សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អ្នក
 មិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៦] សម្មាទិដ្ឋិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។ អើ ។ សម្មា-

សមាគមហេតុកកថា

សម្មាភពា ចិត្តានុបវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។
សម្មាធិដ្ឋំ ចិត្តានុបវត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ សម្មា-
កម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ ចិត្តានុបវត្តិតំ ។
ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៩៧៧] សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ ។ សម្មាភយាមោ
។ បេ ។ សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុប-
វត្តិតំ ។ អាមត្តា ។ សម្មាភពា ចិត្តានុបវត្តិតំ ។ ន
ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ចិត្តានុបវត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ សម្មាកម្មត្តោ ។ បេ ។ សម្មាអាជីវោ
ចិត្តានុបវត្តិតំ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។

[៩៧៨] ន វត្តត្វំ សីលំ ន ចិត្តានុបវត្តិតំ ។
អាមត្តា ។ សីលេ ឧប្បជ្ជិតា ចិត្តេ ធុស្សីលោ ហោ-
តិ ។ ន ហេវំ វត្តទ្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ សីលំ ន
ចិត្តានុបវត្តិតំ ។

សីលំ ន ចិត្តានុបវត្តិតំ ។

សមាគមហេតុកកថា

[៩៧៩] សមាទានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនីតិ ។

សមាគមហេតុកកថា

ភពា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សម្មាធិដ្ឋំ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អើ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។ សម្មា-
អាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៧៧] សម្មាសង្កប្បៈ ។ បេ ។ សម្មាភយាមៈ ។ បេ ។
សម្មាសតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អើ ។
សម្មាភពា ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
សម្មាសមាធិ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អើ ។ សម្មាកម្មន្តៈ ។ បេ ។
សម្មាអាជីវៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។

[៩៧៨] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាម
ចិត្តទេ ។ អើ ។ កាលសីល កើតឡើងហើយ រលក់ទៅ បុគ្គល
ឆ្ពោះចង្រ្កស្តសីលបូ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះ
ហេតុនោះ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្តទេ ។

ចប់ សីលនិច្ឆានុបវត្តិតំ ។

សមាគមហេតុកកថា

[៩៧៩] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនបូ ។

អាមត្តា ។ សមាធានហេតុតោ ដស្សា វឌ្ឍនំ វេទនា
 វឌ្ឍនំ សញ្ញា វឌ្ឍនំ ចេតនា វឌ្ឍនំ និវ្វតំ វឌ្ឍនំ សទ្ធា
 វឌ្ឍនំ វិរិយំ វឌ្ឍនំ សតិ វឌ្ឍនំ សមាធិ វឌ្ឍនំ បញ្ញា
 វឌ្ឍនតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៧៥០] សមាធានហេតុតំ សីលំ វឌ្ឍនតិ ។

អាមត្តា ។ លតា វិយ វឌ្ឍនំ មាលុកា វិយ វឌ្ឍនំ
 វត្ថោ វិយ វឌ្ឍនំ តិណំ វិយ វឌ្ឍនំ មុញ្ញបុញ្ញោ វិយ
 វឌ្ឍនតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៧៥១] សមាធានហេតុតំ សីលំ វឌ្ឍនតិ ។ អា-

មត្តា ។ សីលំ សមាធិយំត្វា តាមវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស
 ព្យាបាទវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស វិហីសាវិតក្កំ វិតក្កេន្តស្ស
 សីលំ វឌ្ឍនតិ ។ អាមត្តា ។ ទ្ធិន្តំ ដស្សនំ ។ បេ ។
 ទ្ធិន្តំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្វេ

អើ ។ ដស្សៈ មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន វេទនា ទើប
 ចម្រើន សញ្ញា ទើបចម្រើន ចេតនា ទើបចម្រើន ចិត្ត ទើបចម្រើន
 សទ្ធា ទើបចម្រើន វិរិយៈ ទើបចម្រើន សតិ ទើបចម្រើន សមាធិ
 ទើបចម្រើន បញ្ញា (មានការសមាទានជាហេតុ) ទើបចម្រើនឬ ។ អ្នក
 បំនត្តរកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥០] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនឬ ។

អើ ។ (សីល) ចម្រើនដូចជាវល្លិ ចម្រើនដូចជាព្វវិជ្ជា ចម្រើនដូចជា
 ឈើ ចម្រើនដូចជាស្មៅ ចម្រើនដូចជាគុម្ពស្មៅយាបូនឬ ។ អ្នកបំនត្ត
 រកាលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៧៥១] សីល មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើនឬ ។ អើ ។

កាលបុគ្គល សមាទានសីលហើយ ត្រិះរិះនូវតាមវិតក្កៈ ត្រិះរិះនូវព្យាបាទ-
 វិតក្កៈត្រិះរិះ នូវវិហីន្ទវិតក្កៈ សីល ទើបចម្រើនឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ
 នៃដស្សៈភិវ ។ បេ ។ នៃចិត្តភិវ មានឬ ។ អ្នកបំនត្តរកាលយ៉ាងនេះទេ

។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ឧស្សាវន្ទ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ចិត្តាន្ទ សហោ-
 តាន្ទ ហោតីតី ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សា-
 វជ្ជាវជ្ជា ហិមប្បណីតា កណ្ឌសុត្តសប្បដកតា ធម្មា
 សម្មាសម្ពាសនា អាគច្ឆន្តីតី ។ ឧ ហោ វត្ថុត្ថេ ។ បេ ។
 កុសលាកុសលា សាវជ្ជាវជ្ជា ហិមប្បណីតា កណ្ឌ-
 សុត្តសប្បដកតា ធម្មា សម្មាសម្ពាសនា អាគច្ឆន្តីតី ។
 អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កកវតា ចត្តារិមាធិ កិត្តវេ
 សុវិទូរិទ្ធភណិ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។ ឧកត្វ កិត្តវេ
 បមរី ច ឥធិ បមរមំ សុវិទូរិទ្ធវំ ។ បេ ។ តស្មា សតំ
 ធម្មោ អសត្តំ អវតាតិ អន្តោ សុត្តន្តោតិ ។ អា-
 មន្តា ។ តេជ ហិ ឧ វត្ថុត្ថំ កុសលាកុសលា
 សាវជ្ជាវជ្ជា ហិមប្បណីតា កណ្ឌសុត្តសប្បដកតា
 ធម្មា សម្មាសម្ពាសនា អាគច្ឆន្តីតី ។

[៩៨២] ឧ វត្ថុត្ថំ សមាធានហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍ-
 តីតី ។ អាមន្តា ។ ឧទុ វត្ថុ កកវតា អរាមរោចា វេជរោចា
 ។ បេ ។ ធម្មដ្ឋា សីលសម្បដ្ឋា តេ ជនា សត្តតាមិចោតិ

។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈតី ។ បេ ។ នៃចិត្តតី មានឬ ។ អើ ។
 ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស
 ដោយបង្កឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិងស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខឬ ។
 អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល
 ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ដោយបង្កឧត្តម មានចំណែក
 ខ្មៅនិងស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ
 (វិញ្ញាណ) នេះ មាន ៤ ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ តើដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែង
 ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ បេសពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ
 អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ប្រកប
 ដោយទោសនិងមិនមានទោស ដោយបង្កឧត្តម មានចំណែកខ្មៅនិង
 ស មកកាន់កាប់ចំពោះមុខទេ ។

[៩៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា សីល មានការសមាទាន
 ជាហេតុ ទើបចម្រើនឡើង ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់ថា (ពួកជនណា) ដាំស្លខ្លួនឬ ដាំឈើ ។ បេ ។ ជនទាំង
 នោះ ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងធម៌ បរិបូណ៌ដោយសីល ទៅកាន់ឋានសួគ៌

អរត្ថុ សុត្តន្តោតិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ សមាធាន-
ហេតុតំ សីលំ វត្ថុតិ ។

សមាទានហេតុកថា ។

វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា

[៩៨៣] វិញ្ញត្តិសីលន្តិ ។ អាមត្តា ។ នាណា-
តិចាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
អនិច្ចាធានា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។
កាមេស្ម មិច្ឆាចារា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ មុសាភិទា វេរមណីតិ ។ ន ហេវំ វត្ថុទ្ធ
។ បេ ។ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាធា វេរមណីតិ ។ ន
ហេវំ វត្ថុទ្ធ ។ បេ ។ អភិវាទនំ សីលំ បច្ចដ្ឋានំ
សីលំ អញ្ចលីកម្មំ សីលំ សាមីចិកម្មំ សីលំ
អាសនាភិហារោ សីលំ សេយ្យភិហារោ សីលំ
ចាមោទកាភិហារោ សីលំ ពានក្កដលីកាភិហារោ
សីលំ ញ្ញានេ មិដ្ឋិចរិតម្មំ សីលន្តិ ។ អាមត្តា ។

ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ សីល
មានការសមាទានជាហេតុ ទើបចម្រើន ។

ចប់ សមាទានហេតុកថា ។

វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា

[៩៨៣] វិញ្ញត្តិ^(១) ជាសីល ។ អើ ។ ការរៀន ចាកបា-
ណាតិបាត ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការ
រៀន ចាកអវិជ្ជាទាន ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការរៀន ចាកកាមេស្មមិច្ឆាចារ ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការរៀន ចាកមុសាភិទ ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ ការរៀន ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺជីវិត
នូវទិកស្រីនិងសុភវិនិច្ឆ័យ ជាសីល ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការគ្រាបសំពះ ជាសីល ការគ្រោកទទួល ជាសីល
ការធ្វើអញ្ជើញ ជាសីល ការធ្វើសេចក្តីគោតក្រែង ជាសីល ការទាំ
មកនូវទឹកដ្ឋិយ ជាសីល ការទាំមកនូវទីវេក ជាសីល ការទាំមកនូវ
ទឹកលាងដៃ ជាសីល ការទាំមកនូវកំណល់ជូតជើង ជាសីល ការ
បរិកម្មនូវខ្លួន (ដុសខ្លួន) ក្នុងការផ្លាស់ទី ជាសីល ។ អើ ។

១ សំដៅយករាយវិញ្ញត្តិដែលជាពាក្យកម្ម និងវិធីវិញ្ញត្តិដែលជាវិចិត្រ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យប្បន្តិកថា

ចាណាភិចាតា វេរមណីតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ
។ បេ ។ សុកមេរយមជ្ជឃ្មាទដ្ឋាជា វេរមណី ។ ន
ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

[៩៨២] ន វត្ថុទ្វេ វិញ្ញត្តិ សីលន្តិ ។ អាមត្តា ។
ទុស្ស័យប្បន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ តេន ហិ
វិញ្ញត្តិ សីលន្តិ ។

វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យប្បន្តិកថា

[៩៨៥] អវិញ្ញត្តិ ទុស្ស័យប្បន្តិ ។ អាមត្តា ។
ចាណាភិចាតាតា ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ អនិច្ចា-
នានន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ តាមេសុ
មិច្ឆាចារោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ មុសា-
វាជោតិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។ សុកមេរយ-
មជ្ជឃ្មាទដ្ឋានន្តិ ។ ន ហេវ វត្ថុទ្វេ ។ បេ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យប្បន្តិកថា

ការវៀរ ចាកបាលាភិបាត ជាសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ការវៀរ ចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកនាំទឹកស្រវឹង
គឺសុកនិងមេរយ ជាសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

[៩៨២] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា វិញ្ញត្តិ ជាសីលទេឬ ។
អើ ។ (វិញ្ញត្តិ) ជាភាគរបស់បុគ្គលទ្រុស្តសីលឬ ។ អ្នកមិនគួរពោល
យ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ វិញ្ញត្តិ ជាសីល ។

ចប់ វិញ្ញត្តិសីលន្តិកថា ។

អវិញ្ញត្តិទុស្ស័យប្បន្តិកថា

[៩៨៥] អវិញ្ញត្តិ^(១) ជាភាគទ្រុស្តសីលឬ ។ អើ ។ ការ
សម្លាប់សត្វ (ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ការកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនឲ្យ (ជាភាគទ្រុស្តសីល)
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រព្រឹត្តិខុសក្នុងក្នុង
កាម (ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
ការនិយាយកុហក (ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះ
ទេ ។ បេ ។ ហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកនាំទឹកស្រវឹងគឺសុកនិង
មេរយ (ជាភាគទ្រុស្តសីល) ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។

១ បានដល់ការធ្វើបាបប្រាសវាចចិត្តចង់ ដោយបង្គាប់ ។

ហេតុត្រូវ សមាធិយិត្តា នាង ធម្មនុស្ស បុត្តញ្ច
អបុត្តញ្ច ឧកោ វន្តន្តិក ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ
។ បេ ។ បុត្តញ្ច អបុត្តញ្ច ឧកោ វន្តន្តិក ។
អាមន្តា ។ ទ្វិន្ទ ធម្មនុស្ស ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ចិត្តាន់
សមោធានំ ហោតិក ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ
ធម្មនុស្ស ។ បេ ។ ទ្វិន្ទ ចិត្តាន់ សមោធានំ ហោ-
តិក ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុសលា សាវដ្ឋា-
នវដ្ឋា ហិធម្មណីតា កណ្ណសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា
សម្មាសម្មាសម្មា អាគច្ឆន្តិក ។ ន ហេវ វត្ថុព្វ ។ បេ ។
កុសលាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហិធម្មណីតា
កណ្ណសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្មា អាគច្ឆន្តិ-
ក ។ អាមន្តា ។ ធម្ម វត្ថុ កកវតា ចត្តារិមាធិ
កិត្តវេ សុវិទូវិទូរាធិ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។ នកញ្ច
កិត្តវេ បឋវី ច ឥនំ បឋមំ សុវិទូវិទូរំ ។ បេ ។
ឥស្សា សតំ ធម្មោ អសត្តិ អាគតាតិ អត្ថេវ សុត្ត-
ន្តោតិ ។ អាមន្តា ។ តេជ ហិ ន វត្ថុព្វ កុស-
លាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហិធម្មណីតា កណ្ណ-
សុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្មា អាគច្ឆន្តិក ។

បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ (បាប) ទាំងពីរ នៃបុគ្គលសមាទាន
បាបកម្ម ហើយឲ្យទាន វេទនចម្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាង
នេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ វេទនចម្រើន
ឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈភិរ ។ បេ ។ នៃចិត្តភិរ មាន
ឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ការប្រជុំ នៃផស្សៈភិរ
។ បេ ។ នៃចិត្តភិរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល
ប្រកបដោយរោសនិងបិទមានរោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែក
នៅនឹងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ
។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយរោសនិងមិន
មានរោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកនៅនឹងស មកកាន់ភាព
ចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ ច្រង់គ្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ធម្មជាតិដែលឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ នេះ មា . ៤ យ៉ាង ។
ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង កើតឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មេឃ និងផែនដី នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៦ ។ បេ ។
ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយអំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យ
ដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រឬ ។ អើ ។ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោល
ថា ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអកុសល ប្រកបដោយរោសនិងមិនមានរោស
ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកនៅនឹងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខទេ ។

អវិញ្ញត្តិសុប្បិស្សន្តកថា

មាសតាម្ល់ សមាធិឃីតា ចំរំ ធនុស្ស បំណាចានំ ធនុស្ស សេនាសនំ ធនុស្ស តិណ្ឌប្បព្វយកេសដ្ឋ-
 មរិក្ខារំ ធនុស្ស អភិវធនាមាស្ស អភិវធនុស្ស
 បទុដ្ឋាតាមាស្ស បទុដ្ឋុស្ស អញ្ចលិកម្មាមាស្ស
 អញ្ចលិកម្មំ ករោនុស្ស សាមិចិកម្មាមាស្ស សាមិ-
 ចិកម្មំ ករោនុស្ស អាសនាមាស្ស អាសនំ ធនុស្ស
 មគ្គាមាស្ស មគ្គំ ធនុស្ស បុញ្ញញ្ច អបុញ្ញញ្ច
 ទុកោ វឌ្ឍន្តិកំ ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ បុញ្ញញ្ច
 អបុញ្ញញ្ច ទុកោ វឌ្ឍន្តិកំ ។ អាមន្តា ។ ទ្វិន្ទំ ធនុស្សនំ
 ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ចិត្តានំ សមោធានំ ហោតីតំ ។ ធន ហេវំ
 វត្ថុព្វេ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ធនុស្សនំ ។ បេ ។ ទ្វិន្ទំ ចិត្តានំ
 សមោធានំ ហោតីតំ ។ អាមន្តា ។ កុសលាកុ-
 សលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហីនប្បណីតា កណ្ហាសុត្តសប្ប-
 ដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគច្ឆន្តិកំ ។ ធន ហេវំ វត្ថុព្វេ
 ។ បេ ។ កុសលាកុសលា សាវដ្ឋានវដ្ឋា ហីនប្បណី-
 តា កណ្ហាសុត្តសប្បដិកាតា ធម្មា សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អា-
 គច្ឆន្តិកំ ។ អាមន្តា ។ ធនុ វត្ថុ កកវតា ចត្តារិ-
 មាធិ ភិក្ខុវេ សុវិនិច្ឆ័យនំ ។ កតមាធិ ចត្តារិ ។

អវិញ្ញត្តិសុប្បិស្សន្តកថា

កាលបុគ្គល សមាទានបាបកម្ម ហើយឲ្យចំរំ ឲ្យបិណ្ឌទុក ឲ្យសេនា-
 សនៈ ឲ្យគិលានប្បព្វយកេសដ្ឋបរិក្ខារ ក្រាបសំពះ ចំពោះបុគ្គលដែល
 គួរក្រាបសំពះ ក្រោកទទួល ចំពោះបុគ្គលដែលគួរក្រោកទទួល ធ្វើ
 អញ្ចលិកម្ម ចំពោះបុគ្គលដែលគួរធ្វើអញ្ចលិកម្ម កោតក្រែង ចំពោះបុគ្គល
 ដែលគួរដល់សាមិចិកម្ម ឲ្យអាសនៈ ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់អាសនៈ
 បទុដ្ឋាមាស្ស ដល់បុគ្គលដែលគួរដល់បទុដ្ឋា បុណ្យ និងមិនមែនបុណ្យ ទាំង
 ពីរ រមែងចម្រើនឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ បុណ្យ និង
 មិនមែនបុណ្យ ទាំងពីរ រមែងចម្រើនឬ ។ អើ ។ ការប្រជុំ នៃឥស្សរៈពីរ
 ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អ្នកមិនគួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។
 ការប្រជុំ នៃឥស្សរៈពីរ ។ បេ ។ នៃចិត្តពីរ មានឬ ។ អើ ។ ពួកធម៌
 ជាតុសលនិងអតុសល ប្រកបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាប
 និងឧត្តម មានចំណែកនៅនិងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អ្នកមិន
 គួរពោលយ៉ាងនេះទេ ។ បេ ។ ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ប្រ-
 កបដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកនៅ
 និងស មកកាន់ភាពចំពោះមុខឬ ។ អើ ។ ក្រែងព្រះមានព្រះភាគ
 ច្រើនក្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ នេះ
 មាន ៤ យ៉ាង ។ ធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៃលែងឆ្ងាយ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

នកញ្ច កិក្ខុវេ បមរី ច ឥន្ទ បមរមំ សុវិក្ខរវិក្ខរំ ។ បេ ។
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្តិ អាវតាតិ អន្តេវ សុត្តន្តោ-
 តិ ។ អាមត្តា ។ តេន ហិ ន វត្ថុតំ តុសលា-
 តុសលា សាវជ្ជាជវជ្ជា ហិទប្បណីតា កណ្ឌសុត្តា-
 សប្បដិកាតា ធម្មា សប្បជីការំ អាគច្ឆន្តិតំ ។

[៩៨៦] ន វត្ថុតំ អវិញ្ញត្តិ ទុស្សីល្យន្តិ ។
 អាមត្តា ។ ននុ ចាបកម្មំ សមាធិន្នោ អាសីតំ ។
 អាមត្តា ។ ហត្ថំ ចាបកម្មំ សមាធិន្នោ អាសិ តេន
 វត វេ វត្ថុតេ អវិញ្ញត្តិ ទុស្សីល្យន្តិ ។

អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្យន្តិថា ។

ទសមោ វេត្តា ។

តិល្ប ឧទ្ទានំ

មត្តសមន្តិស្ស រូមំ មត្តោ បញ្ចវិញ្ញាណសម-
 ន្តិស្ស អត្ថំ មត្តការវា បញ្ចវិញ្ញាណា តុស-
 លាមិ អតុសលាមិ បញ្ចវិញ្ញាណា សាវោតា

អភិធម្មបិដក កថាវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេឃ និងដង្កើ នេះ ជាធម្មជាតិឆ្ងាយក្រៅលែង
 ឆ្ងាយទី ១ ។ បេ ។ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ឆ្ងាយ
 អំពីពួកអសប្បុរស ពាក្យដូច្នេះ មានក្នុងព្រះសូត្រ ។ អើ ។ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកមិនគួរពោលថា ពួកធម៌ ជាតុសលនិងអតុសល ប្រកប
 ដោយទោសនិងមិនមានទោស ថោកទាបនិងឧត្តម មានចំណែកនៅនឹង
 ស មកកាន់កាតចំពោះបុរេ ។

[៩៨៦] បុគ្គលមិនគួរនិយាយថា អវិញ្ញត្តិ ជាភាពទ្រុស្តសីល
 ឬ ។ អើ ។ គ្រប់បុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មានឬ ។ អើ ។
 ប្រសិនបើ បុគ្គល សមាទានបាបកម្ម មាន ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រោះ
 ហេតុនោះ អ្នកគួរពោលថា អវិញ្ញត្តិ ជាភាពទ្រុស្តសីល ។

ចប់ អវិញ្ញត្តិទុស្សីល្យន្តិថា ។

ចប់ ទសមវគ្គ ។

ឧទ្ទាននៃទសមវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពី ប្រ របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ជាមគ្គ ១ មគ្គការវា
 របស់បុគ្គលព្រមព្រៀងដោយបញ្ចវិញ្ញាណ មាន១ បញ្ចវិញ្ញាណ ជាតុសល
 ក៏មាន ជាអតុសលក៏មាន ១ បញ្ចវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការសង្ឃឹម ១

កស្ស ខ្មែរ

មក្ខសមង្គី ធ្វើហំ សីលហំ សមដ្ឋាកតោ
 សីលំ អនេតសិកំ សីលំ ១ ចិត្តាធុបរិវត្តំ
 សមាធនហេតុកំ សីលំ វឌ្ឍនិ វិញ្ញត្តិ
 សីលំ អវិញ្ញត្តិ ទុស្សីន្យន្តំ ។

ទុតិយបណ្ណសក្ក ។

និយោ បស្សន្តិយោកតានិសំសតា អន្តិ បញ្ចកោតារកេវេ
 និរោតោ មក្ខសមង្គីស្ស បញ្ចកោតារកេវេតិ ។

ខ្មែរសម្បត្តិ

បុគ្គលប្រមុខ្យាងដោយមគ្គ ប្រកបដោយសីលធិ ១ សីល មិនមែនជា
 ចេតសិក ១ សីល មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ១ សីល មានការសមា-
 ធានជាហេតុ ទើបចម្រើន ១ វិញ្ញត្តិ ជាសីល ១ អវិញ្ញត្តិ ជាភាព
 ទ្រុស្តសីល ១ ។

ចង់ ទុតិយបណ្ណសក្ក ។

(ក្នុងទុតិយបណ្ណសក្កនេះ) និយាយអំពី និយាមៈ (ជាដើម)
 សង្កហៈ (ជាដើម) គតិ (ជាដើម) រាទិសង្ឃ ជាបញ្ចកោតា-
 ភេត (ជាដើម) និងនិរោធ ជាបញ្ចកោតាភេត របស់បុគ្គល
 ប្រមុខ្យាងដោយមគ្គ (ជាដើម) ។

អភិធម្មបិដក
កថាវគ្គស្ស ទុតិយោ ភាគោ

មាតិកាបន្ទាន់

មាតិកា	មហាបណ្ណាល័យ ទុតិយោ វគ្គោ	អង្កេ
បុប្ផហរកថា	១
អញ្ញាលកថា	១៥
កង្ខារកថា	២៨
បរិវាណកថា	៣៨
វិចីកេនកថា	៥០
ទុក្ខហរកថា	៦៤
ចក្ខុដ្ឋតិកថា
កក្កដ្យកថា	៧៦
អនុបុព្វាភិសមយកថា	៧៨
វេហរកថា	៨៣
និរោធកថា	១០០
តតិយោ វគ្គោ		
ពលកថា	១០៣
អរិយន្តិកថា	១១០

អភិធម្មបិដក
កថាវគ្គ ទុតិយភាគ

សន្និកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	មហាបណ្ណាល័យ ទុតិយវគ្គ	ទំព័រ
បុប្ផហរកថា	១
អញ្ញាលកថា	១៥
កង្ខារកថា	២៨
បរិវាណកថា	៣៨
វិចីកេនកថា	៥០
ទុក្ខហរកថា	៦៤
ចក្ខុដ្ឋតិកថា
កក្កដ្យកថា	៧៦
អនុបុព្វាភិសមយកថា	៧៨
វេហរកថា	៨៣
និរោធកថា	១០០
តតិយវគ្គ		
ពលកថា	១០៣
អរិយន្តិកថា	១១០

៤៣៣	មាតិកាបន្តានី	
មាតិកា		អង្គ
វិមុច្ចតិកថា	១១៨
វិមុច្ចហានកថា	១២៣
អដ្ឋមកកថា	១២៧
អដ្ឋមកសូត្រន្ត្រិយកថា	១៣៣
ចិត្តចក្កកថា	១៤០
ចិត្តសោតកថា	១៤៣
យថាភម្មបគតញ្ញាណកថា	១៤៦
សំវេកថា	១៤៨
អសញ្ញកថា	១៥៣
ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយនកថា	១៥៧

បត្តត្ថោ វិគ្គោ

តិហិស្ស អហោតិកថា	១៦៤
ឧបបត្តិកថា	១៦៧
អនាសវកថា	១៧១
សមន្មាគគកថា	១៧៦
ឧបេក្ខាសមន្មាគគកថា	១៨៥
ពោធិយា ពុទ្ធាតិកថា	១៨៧
លក្ខណកថា	១៨៩

៤៣៣	សន្លឹកប្រាប់មាតិកា	
មាតិកា		ទំព័រ
វិមុច្ចតិកថា	១១៨
វិមុច្ចហានកថា	១២៣
អដ្ឋមកកថា	១២៧
អដ្ឋមកន្ត្រិយកថា	១៣៣
ចិត្តចក្កកថា	១៤០
ចិត្តសោតកថា	១៤៣
យថាភម្មបគតញ្ញាណកថា	១៤៦
សំវេកថា	១៤៨
អសញ្ញកថា	១៥៣
ទេវសញ្ញានាសញ្ញាយនកថា	១៥៧

បត្តត្ថវិគ្គ

តិហិអហោតិកថា	១៦៤
ឧបបត្តិកថា	១៦៧
អនាសវកថា	១៧១
សមន្មាគគកថា	១៧៦
ឧបេក្ខាសមន្មាគគកថា	១៨៥
ពោធិយា ពុទ្ធាតិកថា	១៨៧
លក្ខណកថា	១៨៩